

Notes du mont Royal

www.notesdumontroyal.com

Cette œuvre est hébergée sur « *Notes du mont Royal* » dans le cadre d'un exposé gratuit sur la littérature.

SOURCE DES IMAGES
Google Livres

O P E R

DOCTISSIMI AC DL

ERTISSIMI, QUÆ AD NOSTRAM

atatem peruenerunt omnia,

nimirum:

Quibus vita Iosephi, per ipsum conscripta, est adiecta: De bello Iudæico VII. Con-

apionem II. De imperio rationis, siue de Machabæis I. Antehac in Læ-

tinum sermonem translata, & ad exemplum Græci

Codici accurate distincta.

NUNC VERO CHRONOLOGIA AD CAÛT VNVS-

etiamque folii, cum ex veterum, tum recentiorum Scriptorum Commentariis;

cumque scholiis necessariis, recens continetur, &

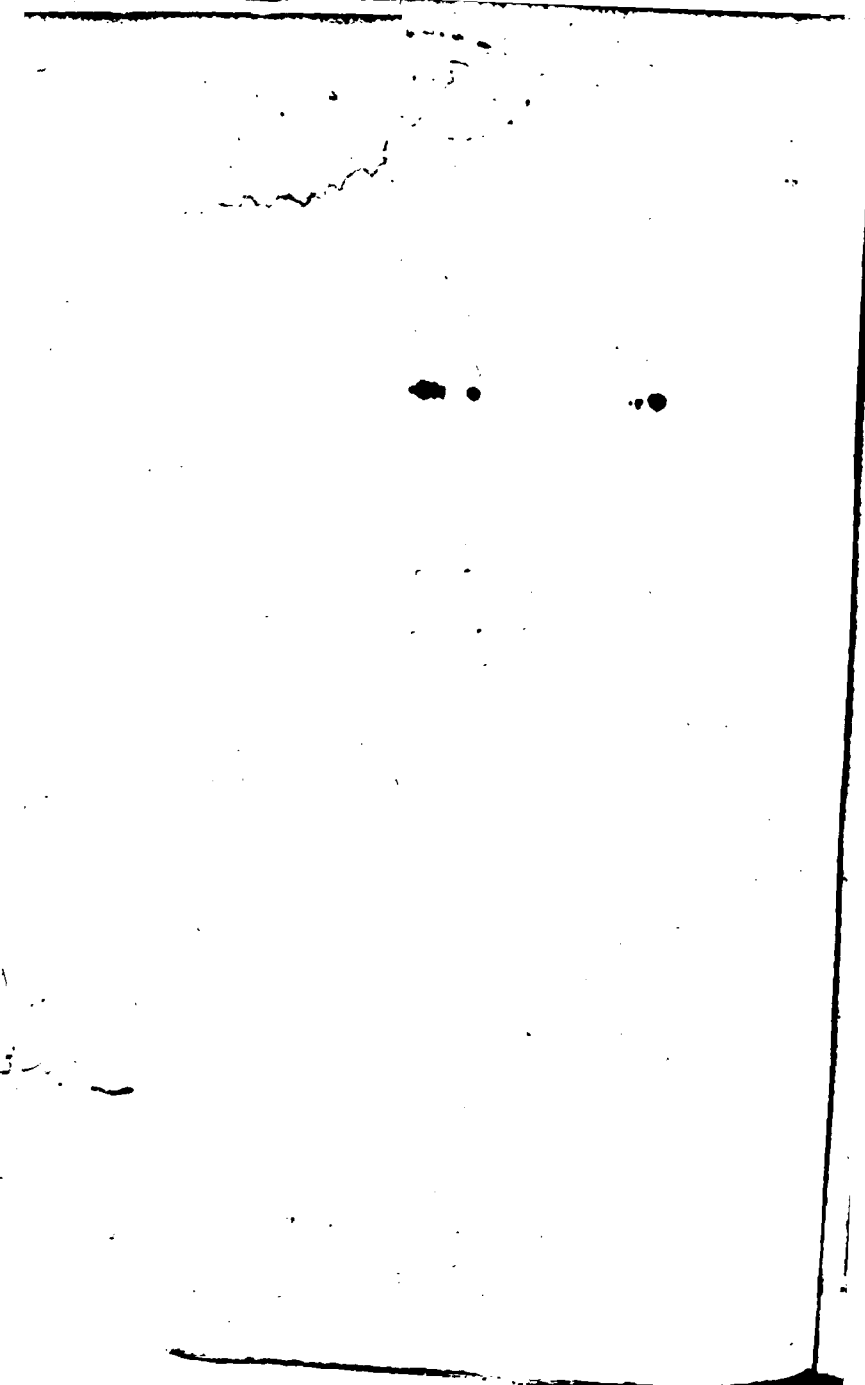
à mendis repurgat.

ET IN INDICE ACCURATISSIMO.

FRANCOFURTENSIS

sumptibus Rulandiorum, Typis Iohannis Bringeri.

AMPLISSIMÆ DIGNITATIS VI- RO, DOCTRINA, SAPI- ENTIAQVE ET MVLTQ RERV

vsu præstantissimo Dn. ERASMO NEVSTETTERO,
cognomento STVRMERO, Præposito Comber-
genſi, Eccleſiarum Bamberg. & Herbipol. Ca-
nonico, &c. Equiti Franco,
S. P. D.

*Vm Flauii Iosephi illa à Sigisfrundo olim
Gelenio, V. Cl. latine edita opera denuo
typis hic elegantioribus minoribusq; ad-
ornanda curassem; non modo ad noue hu-
ius editionis laudem interesse putabam, si tua, Antistes
optime, inscriberem ea reuerenda amplitudini, sed &
fore persuasum mihi erat, ut in nomine tuo firmissi-
mum esset situm ipsis aduersus iniquiores Criticorum
calculos præsidium, tantoque venirent amabiliora, et-
iam quo prodeunt ornatiora. Equidem reuerendam
Amplitudinem tuam, honoribus atateque prouectam,
non ignorabam negociis assidue grauioribus distineri,
& curis occupari maioribus. Itaque interpellare eam,
atque has illi opinionone multorum inanes, quasi merces
obrudere primum verebar. Verum ubi reuerend.
Amplitudinis tua ingenium humanitatemque animo
intuerer, ad tuamque multorum annorum in fouendis
literarum studiis cōsuetudinem mentem referrem, ni-
hil metui, à tuorum ipse ut patrociniò excluderèr, sum-
maque ut literet obseruantia erga te mea libri recentis*

inſcriptione ſatiſfacere, nimirum cum ſummiſſa id er-
gate affectionis ſit argumentum, non animum meam
hoc ex munuſculo, ſed munuſculum ex animo meo aſti-
mabis, reſpecturus ſcilicet non quid reuer. Amplitudi-
nis tua dignitas poſtulet, ſed quid mea poſſit tenuitas.

Genus id tua proprium eſt, artium opt. euram ſuſci-
pere, paſſ. ing. iacentibus diſciplinis operi ferre, & hoc
genus munuſculorum non aſpernando $\epsilon\chi\ \eta\tau\iota\sigma\tau\omicron\upsilon\ \alpha\iota\tau\omicron\delta\tau\upsilon$
 $\Phi\iota\lambda\alpha\delta\eta\rho\omega\pi\omicron\nu\ \epsilon\iota\nu\alpha\iota$, ſecundū Artaxerxem Perſarū regem,
 $\epsilon\ \mu\epsilon\gamma\alpha\ \alpha\ \delta\iota\delta\omicron\nu\alpha\iota\ \tau\omicron\ \mu\iota\chi\epsilon\gamma\ \lambda\alpha\mu\beta\acute{\alpha}\nu\epsilon\iota\ \epsilon\ \mu\eta\delta\iota\omega\varsigma$. Exempla
maiorum tuorū vetuſtiora non adducam, uno iam pro-
pinquo tuo Daniele Stibaro contentus, quo in Germa-
nia olim tū amico homines docti, tū patrono uſi nomen
eius & egregia in Rempu. merita, per orbem terrarum
ſcriptis celebrarunt immortalibus. Ille Herbiſpolenſis
Ecclieſia columen, Reuerendi collegii ſplendor, totius o-
rientalis Francia decus Muſis errantibus, ceu illuſtrem
de editiore ſpecula facem prætendens iter oſtendebat &
hoſpitium, earumq. conſuetudine in omni vita ſua de-
lectatus, ſubueniebat egentibus, afflictaſ excitabat.
Tuam ille indolem, & maiores a tate ad uirtutem im-
petus cum animaduerteteret, à prima te pueritia ſingula-
ri amore complexus eſt, tuamq. te olim familiam illu-
ſtraturum auguratus, in aula ſua moribus & literis ex-
politum, ad ſui imitationem, & quaſi imaginem totum
effinxit. Adoleſcens igitur cum aliquam latine iam lin-
gua facultatem conſecutus, cogitationes tuas omnes ad
maiores in ſtudiis progreſſus conuerſiſſes, autoritate il-
lius Louanium, atque in eminentiores cum Gallia tum
Italia deinceps Academias proſeſtus es, ubi tuum te
ingenium, tu te moras ita liberalium diſciplinarum, &
Iuris utriuſque Profeſſoribus, caſerisque uiris quibuſ

cum vixisti prestantissimis, commendarunt, ut incredibili cos studio tui incenderes.

10 Praclaram vero eruditionem tuam, tot partam vigiliis & peregrinationibus, ubi bene viuendi consuetudine confirmasses, & tui illius, quem dixi, propinqui de te opinionem comprobaret euentus, insignes patria tibi eximia, tum rerum cognitione, tum linguarum peregrinarum facultate pradito, honores tribuit, & campum, in quo virtus tua excurreret, aperuit latissimum. Impendebat tremenda communi patria, cum odiis capitalibus aucta, tum diffidentia inuidiaque confirmata perturbatio, & tempora omnibus prope Reipub. membris conuulsis, & quasi luxatis multiplici iam tum calamitate grauida esse videbantur. Istum igitur quasi partum modis omnibus auertere cupientes, Ecclesiarum tum Bambergensis, tum Herbipolensis Proceres, 20 acerrimo in aestimandis hominum moribus iudicio praditi, singulari te studio collegam ascuerunt, atque ita affecti, ut qua virtuti pramia debentur liberrissime persoluant, eximiis te sacerdotiis collocupletarunt, ad quos scilicet honorum gradus non illorum te fauor, sed excellens ingenium tuum euexit.

10 Tum vero Magistratus, quod aiunt, virum indicauit, & qua cum voluntatis tum industria tua esset praestantia ostendit. Quot subiisti enim pro communi patria tempestates? quantis saepe laboribus es perfunctus? dum eo consilia tua omnia, omnes cogitationes conuertis, qua ratione simultatum illa ac dissidiorum procella, qua infestare nos multis ab hinc annis ceperunt, vel auerti penitus, vel ita saltem sustineri possint, ne salutem populi in discrimen adducant. Itaque obcunctis saepe legationibus, multisque periculis diffi-

cultatibus superatis, demonstraſti tuam te ſalutem poſtერიoreм ſalute communi ducere. Quares tibi cum ſolidam peperit gloriam, tum reuerendā amplitudinem tuam ad ſublimiores quoq. honorum gradus extulit.

Inſignis Cornuburgi. Eccleſia te Decano annis pluribus quam triginta equabili proſperaque fortuna uſa nunc eodem te floret Prapoſito. Annuos ibi redditus maiorem in modum auxiſti, a diſicia magnifica picturis exornata artiſicioſiſſimis extruxiſti, Bibliothecam optimorum, manuſcriptorum etiam, librorum copia inſtructam aperuiſti, ſuſpiciendum ad omnem poſteritatem meritorum tuorum monumentum. Cumq. nihil ſit difficilius, quam rebus ſecundis, atque ad uoluntatem noſtram ſluentibus ſeruare conſtantiam, & ſic uti fortuna, ut beneficentia non arrogantia facultatem dediſſe uideatur, in ſublimi dignitate iſta, rerumque omnium abundantia, nunquam reuerenda ampl. tua efferri, nunquā commoueri, nunquam ad ſe ipſam referre quicquam, ſed cuncta Deo, p. reani bonorum fonti, aſſcribere uifa eſt, neque ſuo unquam ſe rectius officio perfuncturum exiſtimauit, quam de communi hominum ſocietate bene merendo.

Imprimis uero cum, ut ait ex Ennio M. Tullius, benefacta male locata malefacta ſint, reuer. ampl. tue liberalitatem commendat eorū, quod beneficiis afficiendos cenſes delectus. Beneficia enim iſta temeraria, in quibus neq. dignitas accipientium, neq. iudicium conferentium agnoſcitur, nullam exiſtimas laudem mereri. Illis igitur potiffimum reuer. amplitudinis tue benignitas rem familiarem aperit, quos uita morumque probitas a cetera clientum turba diſtinguit, quique ingenio preſtantes ſuos iam ſtudiorum eduxit fructus.

DEDICATORIA.

Assentari nescio, & ut sciam, non volo, neque reuer. amplitudinis tue seruiſio auribus. Astipulatur in scriptis hominũ vox eruditissimorum, qui aternis ingenij monumentis virtutum tuarum exempla ad posteritatis memoriam transmittunt. Quid referam enim illustria illa Germania luriina Lotichium, Posthium, Rudigerum, Melissum, Modium? quorum splendida iam pridem, & plena venustatis poemata reuerenda amplitudinis tuae nomen in omnes ubi humanitas colitur partes Europa dissiparunt.

Non igitur grauate reuer. amplit. tua, cum eruditissimorum neminem a suo congressu atque sermone unquam excluserit, sed sui copiam adhuc fecerit omnibus, erga Iosephum hũc nostrum patroni partes suscipiet, & quos alios, eadem & ipsum benignitate complectetur. Etenim nulla reuer. amplitudini tuae res adhuc esse potuit tanti, ut ullam putaret voluptatem ea cum voluptate esse conferendam, qua legentes scribesve afficimur. Legere memini me factos a reueren. amplitudine tua versiculos canoros & concinnos, illustria ingenij studiorumque tuorum argumenta. Herbipolensis igitur Ecclesia tibi septem iam annis Decano cum sublimiores ante oculos honores obuersarentur, ultro ea te dignitate abdicasti, dignusq; ea, ut eras, videri maluisti, quam eadem gerenda occupatus a studiis humanioribus diuelli. Ostendisti scilicet, virtutem magis ipsam te diligere quam virtutis insignia. Vere igitur, secundum Posthium nostrum.

*Tu contemnendo quae alij mirantur & optant,
Esse animo ostendis cuncta minora tuo.*

Istud igitur, Antistes amplissime, historia sacra compendium, 4035. annorum gesta uno volumine comple-

Etens suscipe, & quoniam consuetudine virorum illustrium delectaris, cum Regibus hic & Principibus, cumque prudentissimis Rerum publ. gubernatoribus, imo cum Deo ipso, loquere.

Pradicari vero à me hic aut commendari autorem non est necesse, ipsa eum hac opera commendant, & quod dici solet, αὐτὸν δὲ ἔργον artificem demonstrat, neque etiam notissima illa multis in locis commemorata ab alijs Historia praconia, ne actum agerem, hic retexenda putavi. Quod igitur restat, Deum Opt. ser max. qui reuer. Amplitudini tuae istam mentem dedit atque autoritatem, oro toto pectore, ut tuum communibus studijs patrocinium velit esse maxime diuturnum, annosq; tuos aquet cum ijs bonis, quae in te contulit summa. & ale. Data ex adibus meis Francofordiae ad Mœnum, Calend. Febr. Anno M. D. XC.

Reuerendae Amplitudinis tuae

obseruantissimus,

Sigismundus Feyerabend
ciuis & Bibliopola
Francofordensis.

Notes du mont Royal

www.notesdumontroyal.com

Une ou plusieurs pages sont omises
ici volontairement.

FLAVII IOSEPHI

DE BELLO IYDAICO

LIBRI VII.

INTERPRETE RVFINO AQVILEIENSI, ad Græcum collati & emendati
per Sigismundum Gelenium.

PROLOGVS.

UMBellum, quod cum populo Romano gessere Iudai, omnium maximum quæ nostra ætas vidit, quæque audire supercepimus, civitates cum civitatibus, gentesque commisisse cum gentibus: quidam non quod rebus interfuerint, sed vana

Historiographi officium, & quæ rationes gestæ conscribenda.

& in congrua narrantium sermones auribus colligentes, oratorum mora præscribant: qui vero præsto fuerunt, aut Romanorum obsequio, aut odio Iudaorum contra fidem, etrum falsa confirmens: scriptis autem eorum partim accusatio, partim laudatio contineatur: nusquam vero exalta fides reperitur historia: idcirco statui, quæ retro Barbaris antea missi patriâ lingua digesta, Græcæ nunc huius Romano imperio reguntur exponere, ego Iosephus Mathathia filius: Hebræus genere, sacerdos ex Hierosolymis qui & initio cū Romanis conflicti, postea quæ gestis, quia necessitas exegit, interfui. Nam cum hoc, ut dixi, bellum gravissimum exortum est, Romanorum qui tunc populum domesticus motus habebat: Iudaorum autem, qui aetate validi, & ingenio turbulenti erant, manu simul ac pecunia vigentes, adeo temporibus insolenter abusi sunt, ut pro tumultus magnitudine, his possidendarum spes, illos amittendarum partium Orientis motus inuaderet. Quoniam Iudæi quidem cunctos etiam qui trans Euphratem essent, gentiles suos, secum rebellaturos esse crediderant. Romanos autem & finitimos

Iosephus ipse bello Iudaico interfuit.

Gallis irritabant; nec Germani dissentiabant: dissensionumque plena erant omnia post Neronem: & multi quidem temporum occasione imperium affectabant: lucri autem cupidi neque exercitus rerum nouandarum cupidi erant. Itaque indignum esse duxi, errantem in tantis rebus dissimulare veritatem: & Parthos quidem, ac Babylonios, Arabumque remotissimos, & ultra Euphratem gentis nostrae incolae, itemque Adiabenos, mea diligentia vere cognoscere, unde coepisset bellum, quantisque cladibus constisset, quoue modo desisset: Gracos vero & Romanorum aliquos per milisiam secuti non essent, figmentis siue adulacionibus captos, ista nescire. Atqui historias audens eas inscribere, qui prae hoc (ut mihi quidem videtur) quod nihil sanè referunt etiam de proposito decidunt. Nam dum Romanos volumus magnos ostendere. Iudearum res extenuant, & in humilitatem decidunt. Non autem intelligo, quoniam pacto magni esse videantur qui parua superauerint. Et neque longi temporis eos pudet quo bellum tractum est: neque multitudinis Romanorum, quoniam in ea militis labor exercuit: neque ducum neque ignitudinis: quoniam profecto gloria minuitur, si cum multum pro Hierosolymis desudauerint, rebus per eos prospere gestis aliquid detragetur. Nec tamen ega contumelione Romanas res extollentium gentiles meos amplificare decreui: sed facta quidem vitiorumque sine villo mendacio prosequar: dicta vero de factis repandam, dolori atque affectioni meae in descendis patria cladibus indulgens. Nam quod domesticis dissensionibus est euersa, & in templum sacrosanctum inuasas Romanorum manus atque ignem Iudeorum tyranni traxere, testis est qui eam vastauit, ipse Caesar Tiberius; per omne bellum miseram quidem populum, quod a seditiosis custodiretur; saepe autem consulto differri passus ciuitatis excidium, protracto obsidionis spacio, dum modo belli peniteat auctores. Quod si quis me aduersus tyrannos eorumque lastrocinium accusatorie loqui putes, vel patria miseria ingementem calumniari praefer legem historia, dolori veniam tribuat. Ex omnibus enim, quae Romano imperio parent, solam nostram ciuitatem contigit ad summum felicitatis fastigium epadere, eandem quo in extremum miseria deuci. Denique

Post Neronem
dissensionum
omnia plena.

Iosephus hi-
storiam hanc
in Hebraica
lingua an-
tea conscri-
psit.

Romanorum
gloria mi-
nuitur, si
quantum
pro Hieroso-
lymis desu-
dauerint al-
iquid detra-
getur.

Tiberi erga po-
pulum miseri-
cordia.

*Calamitates
omnium à
mundo con-
dito, cum lu-
daeorum cul-
lata, super-
rantur.
Historiogra-
phus Græci
bellum lu-
dæorum si-
lentio præ-
tererunt.*

*Historiogra-
phus qui di-
cendus.*

*Historia ve-
ritas à Græ-
cū negligi-
tur.*

omnium post condita secula res aduersas, si cum Iudeorum ca-
lamitatibus conferantur, superatum iri non ambigo. Et horum
auctor nullus externus est: unde nec fieri potest, ut à quæstibus
temperetur. Si quis autem durior misericordia sit iudex, res
quidem tribuat historia. Lamenta vero scriptori: quamquam
merito Græcorum desertos increpauerim, qui tantis rebus sua
memoria gestis, quantum comparatione præterita olim bella ex
igua redduntur, iudices resident aliorum facundia detrahen-
tes: quorum etsi doctrinam sperant, proposito vincuntur. Ipsi
vero Assyriorum & Medorum gesta perscrutunt, veluti minus
recte à scriptoribus antiquis fuerint exposita: cum inscriben-
do tantum eorum viribus cedant, quantum sententia. Erat o-
mnium unicuique studium, quæ vidisset facta, conscribere: quo-
niam & interfuisset rebus gestis, & efficaciter quod promitte-
bat, impleret: mentiri quæ apud scientes inhonestum esse vide-
retur. Etenim uero noua quidem neque, antea cognita memoria tra-
dere, suisque temporis res commendare posteris laude ac testi-
monio dignum est. Industrius autem habetur, non qui alienam
dispositionem atque ordinem transfert sed qui noua dicendi
etiam corpus proprium conficit historia. Sed ego quidem sum
ptu ac labore maximo, quicquid sim alienigenæ, Græcis simul &
Romanis gestarum rerum memorari repono. Ipsi autem indi-
gent, atque æstus quidem actus orapotent, lingueque soluta
sunt. Ad historiam vero, in qua verum dicendum est, summagis,
operi negotia colligenda sunt, obmutescunt & necesse infirmiori-
bus neque scilicet licentia scribendi res à principibus gestas
Honoratur itaque apud nos historia veritas, quæ à Græcis negli-
gitur. Ab origine quidem Iudeos repetere, qui fuerint quæ
pacto ab Ægyptiis discesserint, quasque regiones errando per-
agruerint, & quas vili quosies incoluerint, & quemadmodum
inde migrauerint, neque huius esse temporis, & præterea super-
uacaneum existimant: quoniam multi iam ante me Iudeorum
de maioribus huius gentis verissima composuerunt: & nonnulli
Græcorum, quæ illi scripserant, patria voce persecuti non mul-
tum à veritate demiarunt: ex eo autem historia principium
sumam, quo scriptores eorum & Propheta nostri desierunt. Et

bellum quidem meis temporibus gestum, latius quaque potuero diligentia referam: qua vero aetate mea sunt antiquiora, summatim breuiterque percurram: Quomodo Antiochus cognomento Epiphanes, deuicta penitus Hierosolyma, cum triennium sexque menses eam tenuisset. ab Asamonei filius expulsus est. Deinde quod eorum posteri de regno dissidentes, ad res suas occupandas populum Romanum Pompeiumque traxerunt: quomodoque Herodes Antipatri filius, eorum potentia finem fecerit, auxilio Sosii. Tum quomodo Herode mortuo, plebs in eos orta seditio est, Augusto quidem imperante Romanis, Quintilio autem Vario provinciam obtinente. Quodque bellum anno duodecimo imperii Neronis eruperit: quamque multa per Cestium acciderint: quantaque ad primos impetus armis Iudaei persuaferint: quoque modo accolae permunierint: & quod Nero propter acceptas Cestii ductu clades summa rei metuens, Vespasianum bello praeponeret: & quod is cum maximo filiorum Iudaeam intrauerit, quantumque Romanorum exercitum ducens: quantaque manus auxiliorum per omnem casa fuit Galilaam: & quid eius ciuitatum quasdam viceperit, alias deditione. Vbi etiam Romanorum in bello disciplinam, curamque rerum, & vtriusque Galilaeae spacia, & naturam finesque Iudaeae, nec non & peculiarem terram qualitatem, lacusque & fontes, captarumque ciuitatum mala, cum fide, sicut vidi aut pertuli, expediam. Nec etiam miserrimas meas telauerim, cum scientibus eas relaturus sim. Deinde, quod iam sessis rebus Iudaeorum, Nero quidem mortem obierit: Vespasianus autem in Hierosolymam properans, imperii causa retractus sit: quaque signa de hoc ei contigerint, Romaque mutationes: & quod inuitus à militibus Imperator declaratus sit: & quod eo disponenda reipublica gratia in Aegyptum digresso, Iudaeorum status seditionibus agitato sit: quoque modo tyranni succubuerint, eorumque inter se discordias mouerint. Et quod ex Aegypto Titus reuersus, bis Iudaeorum fines ingressus sit: quoque modo exercitum, & quo in loco congregauerit: vel qualiter, & quoties ciuitatem affecerit ipso praesente seditio. Aggressus quoque numerosos, & quantos erexerit aggeres: triumque murorum ambitum & magnitudinem, suae mensuram, & munitionem ci-

Antiochus
Epiphanes
belli Iudaici
fons: & au-
tor.

Epitome belli
Iudaici.

Signa & mu-
tationes post
obitum Ne-
ronis.

Hierosolyma
Titus obsi-
det.

Iudaeorum
mores & Iu-
dificationes:

*Romano-
rum in lu-
das huma-
nitas.*

*Incendium
templi ac ci-
uitatis exci-
dium.*

*Romano-
rum de lu-
das trium-
phus.*

*Historia hu-
manitatis conser-
uanda causa.*

uitatis, & fani templique dispositionem: ad hac ara spacium, mensuramque verissime dicam: festorum quoque dierum mores aliquos, septemque lustrationes, & munia sacerdotum. Itemque pontificis vestes, sanctaque templi cuiusmodi fuerint, sine aliqua dissimulatione vel adiectione memorabo. Narrabo deinde tyrannorum in suos gentiles crudelitatem, Romanorumq; in alienigenas humanitatem: quotiesque Titus, ciuitatem simul ac templum seruare cupiens, ad concordia foedera dissidentes prouocauit. Differam vero populi vulnera & calamitates: quamque multa mala nunc bello, nunc seditionibus, nunc fame perpepsi, postea capti sint. Nec vero aut perfugarum clades, aut captiuorum supplicia pratermittam: vel quemadmodum templum inuito Cesare conflagrauerit: quamque multa opes sacra flamma rapta sint: ac totius, quae reliqua erat, ciuitatis excidium: & quae praecesserant portenta, atque prodigia, vel tyrannorum captiuitatem, vel qui seruitio abducti sunt, multitudinem: aut cui quisque fortuna sit distributus: & quod Romani quidem belli reliquias persecuti sunt, denictorumque munimina funditus eruerunt: Titus vero peragrata regione cuncta restituit: eiusdemque reditum in Italiam, ac triumphum. Hac omnia septem libris comprehensa, adnexus ne vituperationem à rerum scientibus, & qui bello interfuerunt, sustineam, studiosis veritatis magis quam voluptatis perscripsi. Narrandi autem initium faciam hoc ordine, quo capitula sunt digesta.

An. mundi
3802. ante
Christum
nat. 162.

FLAVII IOSEPHI DE BELLO IVDAICO LIBER PRIMVS.

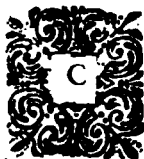
SVMMA CAPITVM LIBRI I.

De bello Iudaico.

- I. De vastatione Hierosolyma ab Antiocho.
- II. De successione Principum à Ionatha vsque ad Aristobulum.
- III. De Aristobulo, Antigono, Iuda Essao, Alexandro, Theodoro & Demetrio.
- IV. De bello Alexandri cum Antiocho & Areta, deque Alexandra & Hyrcano.
- V. De bello Hyrcani cum Arabibus & expugnatione Hierosolyma.
- VI. De bello Alexandri cum Hyrcano & Aristobulo.
- VII. De Aristobuli morte & bello Antipatri contra Mithridatem.
- VIII. De accusatione Antipatri apud Casarem, de pontificatu Hyrcani & Herode bellum mouente.
- IX. De Romanorum dissidijs post mortem Casarii, & insidiu Malichi.
- X. De Herode accusato & vindicato.
- XI. De bello Partiorum contra Iudaeos & fuga Herodi ac fortuna.
- XII. De bello Herodi à Roma redemptu pro Hierosolyma, & contra latrones.
- XIII. De morte Iosephi & obsidione Hierosolyma per Herodem, & Antigono occiso.
- XIV. De insidiu Cleopatra in Herodem, & Herodi praelio contra Arabes & ingenti terra motu.
- XV. Herodes exaltatus in regnum.
- XVI. De urbibus & aedificijs instauratis & conditis ab Herode, deque munificentia qua usus est erga extra gentes, eiusque felicitate.
- XVII. De dissidio Herodi cum filijs Alexandro & Aristobulo.
- XVIII. De conspiratione Antipatri contra patrem.
- XIX. De veneno Herodi parato, & quomodo compertum sit.
- XX. De Antipatri in Herodem malignu studiu deprehensu & ultiu.
- XXI. De Aquila aurea, morteq. Antipatri & Herodi.

C A P. I.

De vastatione Hierosolyma ab Antiocho.

Vm potentes Iudaeorum inter se dissiderent eo tempore, quo de tota Syria cum Ptolemæo sexto Antiochus, qui Epiphanes dictus est, ambigebat (erat autem illis contentio de potentia, quod honoratus quisque grauius ferret similibus subiugari) Onias quidam è Potificibus postquam præualuit, Thobiz filios expulsi ciuitate. Illi autem supplices ad Antiochum confluxerunt, petentes, vt ipsis ducibus in Iudæam irrumperet. Idque Regi persuasum est, iam pridem sic animato. Quare cum magnis militum copiis egressus, & ciuitatem fortiter expugnatam capit, & maximam eorum multitudinẽ, quibus Ptolemæus clarius erat, interfecit.

Ant. lib. 22.
c. 6.

Antiochus à
Thobia filius
motus cum
exercitu in
Iudæam ir-
rumpit, ac
Hierosolyma
denuncit.

Ant. lib. 15.
c. 4.

Dataque

Onias ad Ptolemaum effugit.

Ant. lib. 32. c. 7.

Antiochus mores Iudaei eos abrogat. Bacchidem in Iudaeos crudelit.

Ant. lib. 12. c. 7. 8.

§ In Graecia textus est

Matthias.

Matthias Antiocho bellum inferit.

Antiochus moritur.

Antiochus Antiochi filius Iudaeos in Graeciam ingreditur.

Ant. lib. 12. c. 14. 15.

Ant. lib. 12. c. 14. 15.

Ant. lib. 12. c. 14. 15.

Ant. lib. 12. c. 14. 15.

Ant. lib. 12. c. 14. 15.

Ant. lib. 12. c. 14. 15.

Ant. lib. 12. c. 14. 15.

Ant. lib. 12. c. 14. 15.

Ant. lib. 12. c. 14. 15.

Ant. lib. 12. c. 14. 15.

Ant. lib. 12. c. 14. 15.

Ant. lib. 12. c. 14. 15.

Ant. lib. 12. c. 14. 15.

Ant. lib. 12. c. 14. 15.

Ant. lib. 12. c. 14. 15.

Ant. lib. 12. c. 14. 15.

Ant. lib. 12. c. 14. 15.

Dataque passim militibus praedandi licentia, ipse & templum spoliavit, & quotidianam religionis assiduitatem per annos tres sexque menses inhibuit. Pontifex autem Onias effugit ad Ptolemaum: acceptoque ab eo in Heliopolitana praefectura solo, ibi oppidum condidit Hierosolymis simile, templumque aedificavit: de quibus iterum opportune referemus. Veruntamen Antiocho neque praeter spem deuicta ciuitas, neque populatio, neque tantae crudelitatis fuisse: sed intemperantia vitiorum, eorumque memoria quae in obliuione pertulerat, Iudaeos cogere coepit, ut abrogato more patrio, nec infantes suos circumciderent, porcosque super aram immolarent, quibus omnes quidem aduersabantur, optimus vero quisque propterea trucidabatur. Et Bacchides praesidiis ab Antiocho praepositus, ad naturalem crudelitatem suam praecipis impiis obsecundans, omnimodam iniquitatem excoxit: cum & singulatum viros honorabiles verberaret, & communiter quotidie speciem captae urbis exhiberet: donec eos atrocitate incommo'dorum, qui ea patiebantur ad vindictae audaciam irritauit. Denique § Mathathias Asamoni filius, vnus ex sacerdotibus, ex vico cui nomen Modin est, cum manu domestica (nam quinque filios habebat) sicis armatus Bacchidem occidit: & statim quidem praesidiarum multitudinem uentus, in montes refugit. Multis vero ex populo sibi sociatis, recepta fiducia descendit: commissoque praelio, superatos duces Antiochi ex Iudaeis quibus exegit. Secundis autem rebus potentiam nactus, suisque uolentibus, quod ab alienigenis eos liberaisset imperans, moritur relicto Iudaei principatu, qui filiorum suorum natu maximus erat. Ille autem (nec enim cessaturum existimabat Antiochum) & indigenatum contrauit exercitum: & cum Romanis primus amicitiam pepigit: Antiochumque Epiphanem iterum in fines suos ingredientem uolentissima percussus plaga repressit. Adhuc autem feruente victoria, in praesidia ciuitatis impetum fecit: necdum enim caesa fuerant: habitoque confido milites de superiori ciuitate, quae pars sacra dicitur, ad inferiorem compellit. Fano autem potitus, & locum purgauit omnem, muroque cinxit: & uasa noua diuinis rebus curandis fabricata in templum intulit, ueluti prioribus profanatis: aramque aliam aedificauit, & religionibus dedit initium. Sacro autem ritu vix ciuitati reddito, moritur Antiochus. Regni autem eius & in Iudaeos odii filius Antiochus haeres extitit. quare coactis peditum millibus 50, equitum autem prope 5000, vero elephantis, montana Iudaei per partes aggreditur: & Bethsuram quidem oppidum capit, in loco pro cuius Bethzachario nomen est, qua transiit erat angustior, Iudas cum suis copiis occurrit: & prius quam congredirentur agmina, Eleazarus frater eius, prospecto praeter alios excelsio elephante, turricae maxima & munimentis aureis ornato, illic Antiochum esse ratus a suis procul excurrit: ruptaque hostili acie ad elephantem usque peruenit: sed illum quidem quem regem esse opinabatur, contingere, quod multum superemineret, minime potuit, beluam vero in aluo percussam super se deiecit, & obrutus interit: nulla alia re gestis, nisi quod magnum opus aggressus, vitam gloriae potuit habuit. qui tamen tegebat elephantum priuatus erat, & si casu in eo fuisset Antiochus, nihil plus Eleazaro praestitisset audacia, quam ut solo spe praefati facinoris mortem videretur optasse. hoc autem fratri eius totius praefatigium fuit, nam fortiter quidem Iudaei diuque decertarunt: sed regiis secunda fortuna visis, numeroque praestantibus superati sunt: ultique interfectis Iudas cum ceteris in Gophoniticam toparchiam tetegit. Antiochus autem Hierosolymam profectus, ibique dies paucos commoratus, penturia venteris, abijt: relicto quidem ibi praesidio, quantum

fatis esse arbitrabatur, cetera vero multitudine ad hyemandum deducta in Syriam. Discessu autem Regis Iudas non quiescebat: sed accessione multorum suæ gentis animatus, aggregatis etiam quos ex prælio receperat, apud vicum Adasæ cum Antiochi ducibus congregitur: factique fortibus in prælio cognitis, multis hostibus interfectis occubuit. & in diebus paucis frater eius Ioannes occiditur, insidiis eorum captus, qui cum Antiocho sentiebant.

CAP. II.

De successione principum à Ionathæ usque ad Aristobolum.

Cum autem successisset ei frater Ionathas, & in aliis quæ ad indignas pertinerent, cautius se ageret, suamque potentiam Romanorum amicicia corroboraret, Antiochi quidem filio reconciliatur: non tamen horum ei quicquam profuit ad depellendum periculum. Namque Tryphon tyrannus, Antiochi quidem filii tutor, sed insidiis eum captans, & præter hoc amicis nudare cupiens, Ionatham cum ad Antiochum paucis comitatus Ptolemaida venisset, dolo comprehendit. eoque vinclo contra Iudæam militi exercitum. vnde repulsus a Simone Ionathæ fratre, quodque ab eo superatus esset, iratus eundem Ionatham interfecit. Simon autem fortiter regendis rebus intentus, Zara quidem & Ioppen, & Iamniæ capit. Euerit autem & Accaron subactis præfidiis: aduersusque Tryphonem Antiocho auxilium præbuit, qui Doram ante expeditionem quam in Medos fecit, obsidebat. Sed regis audientiam latere non potuit, quamvis neci Tryphonis suam quoque operam adhibuisset. Non enim multo post Antiochus Cendebeum ex ducibus suis ad vastandam Iudæam opprimendumque seruitio Simonem cum exercitu misit. ille autem quanquam senior erat, bellum tamen iuueniliter administrabat: & filios quidem suos cum validissimis præmisit, parte vero multitudinis comitatus alio, latere aggreditur; multisque per multa loca insidiis etiam in montans dispositis, in omnibus superat. clarissimaque poritus victoria, Pontifex declaratur; & ducentes septuaginta post annos Iudæos liberat à dominatione Macedonum, sed & ipse perit in conuiuium, captus insidiis Ptolemæi generi sui, qui eius coniuge duobusque filiis in custodiam conclusis, certos militum, ut Ioannem tertium, cui etiam Hyrcanus nomen fuit interficerent. Cognito autem impetu qui parabatur, adolescens ad ciuitatem properabat, multo populo fretus, & propter memoriam paternæ virtutis, & quod iniquitas Ptolemæi cum eis esset inuisa, voluit autem Ptolemæus etiam alia porta ingredi ciuitatem, sed à populo reiectus est, qui maturius Hyrcanum suscepit. & is quidem itatim recessit in quoddam ultra Hierichitæ castellum quod Dagon vocatur. Hyrcanus autem paternum honorem Pontificis assecutus postquam Deo sacrificia reddidit, velociter Ptolemæum petit & matri suæ & fratri bus adiumento futurus; castellumque aggressus, aliis quidem rebus superior erat, iusto autem dolori cedebat. Ptolemæus enim quoties premeretur, matrem eius fratresque in murum productos, palam ut possent conspici, verberabat; eisdemque præcipitandos, nisi quamprimum recederet, minabatur. Vnde Hyrcanum quidem plus timor ac misericordia, quam iracundia commouebat. Mater vero eius nihil plagis aut intentata nece perterrita, manus protendens, filium precabatur, ne vel suis fractus iniuriis, parceret impio; siquidem ipsa sibi mortem à Ptolemæo propositam immortalitate duceret meliorem, dummodo ille poenas eorum, quæ in domum suam contra fas admisisset, expenderet. Ioannes autem nunc obstinationem matris cogitans, ac pre-

An. mundi
3802
ah. Christ.
nat. 162.
Ant. lib. 12.
c. 18.
Iudas occidi
tur.

Ant. lib. 13:
c. 1.
An. mundi
3805.
an. Christ.
nat. 159.
Ionathæ in-
terfessur.
Ant. lib. 15.
c. 9.

An. mundi
3823.
an. Christ.
nat. 141.
Simon Cende-
beum vin-
cit.

Ant. lib. 13:
c. 4.
Simon insi-
diu Ptolemæi
interfessur.
Ioannes qui
& Hyrcanus
Simoni fi-
lius.

An. mundi
3831.
an. Christ.
nat. 133.
Hyrcanus fit
pontifex.
Ptolemæi er-
ga Hyrcani
matrem ac
fratres crui-
delitas.

An. mundi
3339. aute
Christum
nat. 125.
Ptolemæus
fratres Ioan
nu unacum
matre occi
dit.
Ant. lib. 13.
c. 15.
Antiochus
acceptus ab
Hyrcanō tre
centu talen
ti ab obfilio
ne dicitur.
Ant. lib. 13.
c. 17.
Sebastienius
tatem Ari
stobulo &
Antigonum
expugnant.

ces eius audiens, ad irruendum impellebatur: modo verberari eam, lac-
cerarique confpiciens, effreminebatur: totusque plenus doloris erat.
Ob hæc autem diu tracta obfidiōe, feriatu annus aduenit: quem se-
ptimo quoque circuitu redeuntem, apud Iudæos cessare moris est, ex-
emplo septimorum dierum. Et in hoc Ptolemæus obfidiōis requiem
nactus, fratribus Ioannis una cum matre occisus, ad Zenonem confugit,
qui Corylas cognominatus est, Philadelphie tyrannum. Antiochus au-
tem ob ea quæ per Simonem passus fuerat, iratus in Iudæam ducit exer-
citu: ubi ætiam Hierosolymis. Hyrcanum obfidebat. Ille autem
patefacto sepulcro David, qui Regum ditissimus fuerat, ablatisque in-
de pecunia plus quam tribus milibus talentorum, & Antiocho persua-
sit, datis ei trecentis talentis ab obfidiōe discedere, primisque Iudæo-
rum priuatis opibus alere peregrina cepit auxilia. Rursusque tamen,
quando Antiochus contra Medos bello suscepto tempus ei vindictæ
præbuit, confestim aduersus ciuitates Syriæ perrexit, vacuus propugna-
tionebus esse ratus: quod & verum fuit. Medabam quidem, & Samariam
cum proximis, necnon & Sichimam, & Gazim ipse cepit, & super his
Chuthæorum gentem, adiacentia sano loca incolentium, exemplo eius
quod est Hierosolymis, ædificato. Cepit autem & Idumæam non paucas
alias ciuitates, & præterea Doreon & Marisan. In Samariam vero vsque
progrediens, ubi nunc est Sebaste ciuitas ab Herode Rege condita, exo-
mini eam parte conclusit: filii quoque suos Aristobulum & Antigonum ob-
fidiōi præfecit. Quibus nihil remittentibus ad hoc famis penuria qui
erant intra ciuitatem venerunt, vt etiam infueram carnem cogerentur
attingere. Igitur Antiochum adiutorem sibi aduocant, Spondium co-
gnominatum, qui cum prompta eis voluntate paruisset, ab Aristobulo
& Antigono superatur. & ille quidem ad Scythopolim vsque persequen-
tibus eum memoratis fratribus effugit: hi vero in Samariam reuersi,
& multitudine iterum intra murum concludunt, & expugnata ciuitate
ipsam diruunt, & habitatores eius captos abducunt. Prosperæ autem ge-
lis ita cedentibus, alacritatem refrigerescere non sinebant, sed cum exer-
citu Scythopolim vsque progressi, & ipsam peruaserunt, & agros intra
Carmelum omnes inter se partiti sunt.

CAP. III.

*De Aristobulo, Antigono, Iuda Essæo, Alexandro, Theodoro
& Demetrio.*

Seditiosi bel-
lo deuicti.
Ioannes Hyr-
canus optime
rebus per an-
nos 33. admi-
nistratu mo-
rietur.

Secundarum autem rerum Ioannis & filiorum eius inuidia seditio-
nem gentiliū concitauit, multi quoque aduersus eos collecti non quie-
scebant, donec aperto bello deuicti sunt, reliquum vero tempus Ioan-
nes cum fortunatissime viueret, & optime rebus per annos triginta &
tres administratis, & quinque filiis relictis moritur: vir plane beatissi-
mus, & qui nullam dedisset occasionem, cur eius causa de fortuna quîs-
piam quereretur. Denique tria vel maxime præcipua solus habebat,
nam & gentis princeps, & Pontifex erat, & præterea propheta; cum quo
Deus ita colloquebatur, vt futurorum nihil penitus ignoraret, quin et-
iam de duobus maioribus filiis suis, quod rerum domini permauerit
non essent, præiudicatque prædixit, quorum vitæ quis fuerit exitus, nar-
rare non indignum videretur, quantumque à paterna felicitate diuertere-
runt. Patre namque mortuo natu maior Aristobulus translato in regnum
principatu, diadema sibi primus imposuit; quadringentis & octoginta
vno annis ac tribus mensibus, postquam populus in eam terram deue-
nit seruitio quod apud Babylonios sustinuit liberatus. Fratrem vero à

se secundum Antigonum (namque illum diligere videbatur) in honore pari producebat: alios autem vindictos custodiz tradidit. Matremque eundem colligavit, ausam aliquid de potestate contendere. namque hanc rerum dominam Ioannes reliquerat. Eoq; crudelitatis proceffit, ut victam fame necaret. Horum autem facinorum pœnas Antigoni fratris morte persolvit, quem plurimum amabat, quemq; regni participem habebat. nam & hunc interimit, adductus criminationibus per malevolos regni compositis. Itaq; primo quidem Aristobulus dictis fidem non habebat, qui & fratrem magni penderet, & pleraq; liuore fingi arbitraretur. Sed cum Antigonus ex militia clarus rediisset, festis diebus, quos tabernaculis positis Deo celebrare mos patrius exigeret, euenit eodem tempore ut aduersa valeretur Aristobulum corripere. Antigonus vero circa seitorum sollemnium finem armatis comitatus templum ad orandum quam maxime petiuit, plusq; in honore fratris ascendit oraturus. Tumq; delatores nequissimi regem adeuntes, & armatorum pompam, & Antigoni arrogantiam priuata fortuna maiorem esse criminabantur, quodq; maxima caterua stipatus, ut illum interticeret: eo venisset: nec enim perpeti honorem solum ex regno habere, cui regnum ipsi liceat obtinere. His paulatim quamuis inuitus tamen credidit Aristobulus. ac ne vel suspicari quicquam videretur, prospiciens, & vt incertis prœcaueret, suos quidem satellites in quendam subterraneum & tenebrosum locum transire iuber. Ipse autem iacebat in castello, Bariante, post autem Antonia cognominato: & vt inermi quidem parcerent, occiderent autem Antigonum, præcepit, si cum armis adiret. nec non & ipsi Antigono qui præciperent militi, ut inermis veniret. ad hæc Regina satis callidum cum insidiatoribus consilium capit: namque his qui ad eum mitti fuerant persuadet, ut mandata quidem regis taceant, dicant vero Antigono, quod frater audisset, arma libi cum pulcherrima in Galilæa, ornatumq; bellicum fabricasse: quæ ne singulatim inspiceret, morbo impeditum fuisse: nunc autem præsertim cum alio discessurus sit, libenter eum videret armatum. His auditis, Antigonus (ne quid enim mali suspicaretur, fratris suadebat affectus) cum armis velut ostentatum se veniens, properabat. Sed vbi ad obscurum transitum, qui Stratonis pyrgus vocabatur, accessit, à satellitibus interemptus est: certumque documentum præbuit, omnem beneuolentiam, iusque nature calumniis cedere, nullamque optimarum affectionum tantum valere, ut inuidia perpetuo possit obistere. In hoc autem etiam Iudam quis non recte miretur? Eius erat genere, qui nunquam diuinum aberrauit, neque mentitus est. Is Antigono transiente per templum, mox ut eum vidit, ad notos qui aderant exclamauit (non paucos autem discipulos suæ confectores habebat) Pape, nunc mihi pulchrum est mori, quando autem veritas interit, mearumq; prædictionum aliquod mendacium deprehensum est. Viuit enim iste Antigonus, qui hodie deberet occidi. Locus autem necieus apud Stratonis pyrgum factus fuerat destitutus. & ille quidem sexcentorum ab hinc stadiorum intervallo distat. Horæ vero diei sunt quatuor: sed & varicationem tempus effugit. Hæc locutus senior, incerto vultu & mente sollicita secum multa reputabat: & paulo post interfectus Antigonus nunciatur, in loco subterraneo, qui eodem nomine quo maritima Casarea, Stratonis pyrgus appellabatur: & hoc fuit quod vatem fecellit. At vero Aristobulo confectum sceleris pauidine morbus ingrauescit: semperque facinoris cogitatione sollicitus, perturbato animo tabescebat, donec morboris acerbitate visceribus laceratis subito sanguinem vomeret. Hunc ergo vnus è seruuliscus in itinere destitutus foras efferens, prociudentia munus

An. mundi
3861.
ante Christi
natum.
103.

Ant. lib. 13.
cap. 18.

Aristobulus
matrem fame
necat.

Aristobulus
fratrem
Antigonum
amat.

Antigonus
apud Aristobulum
falso accusatur.

Aristobulus
satellitibus
de Antigono
quid mandaret.

Regina callidum
consilium contra
Antigonum
confectum.

Antigonus
de fratre nihil
mali suspicatur.

Antigonus
interficitur.
Iudas
Propheta
Antigoni
necem prædicat.

Aristobulus
morbore.

An. mundi
3852.

AnteChri-
stum nat.

102.

*dermus in co-
loco ubi An-
tigonus erat
occisus, in-
terfectoris
cruorem ef-
fudit.*

*Demetrius no-
faria facta
non laeuit.*

*Ant. lib. 13.
cap. 19.*

*Antigoni
mors.*

*Alexan-
drum Ari-
stobuli fra-
trem Regni
regem con-
stituit.*

*Alexander
victoriam
ab Theodoro
amittit.*

*Iudaeorum
contra Alex-
andrum
seditio.*

*Alexander
Arabia &
Amathuntis
castello bel-
lum infert
ac funditus
eruit.*

*Demetrius
Iudaei in
auxilium
venit.*

errant. & ubi Antigonus erat occisus, super extantes adhuc cadis ma-
culas cruorem interfectoris effudit. Vlutatu autem eorum qui id con-
spexerant, continuo sublati, tanquam puer de inducra sanguinem il-
lic libasset, clamor ad aures Regis peruenit, cautique requirebat: &
cum ad eam prodire nullus auderet, ad rescindendum magis ardebat, ad
extremum vero misitanti, vinique adhibenti, verum quod erat indica-
uerunt: atque ille cum lachrymis opplesset oculos, quantumque pote-
rat, ingemisset, haec dixit: Sperandum certe non erat, ut maximum Dei
lumen facta mea nefaria laterent, nam cito me vitrix cognata cadis iu-
stitia persequitur. Quam diu o corpus improbum fratri matrique da-
mnatam animam detinebis? quam diu paulatim illis libabo sangui-
nem meum? simul totum accipiant, neque iam meorum viscerum inferna
fortuna derideat. His dictis ilico moritur, cum non plus anno re-
gnasset. Vxor vero fratrem eius vinculis dissolutis Regem constituit
Alexandrum, qui etate maior erat, & modestia praeuare videbatur. Sed
ille potestatem adeptus, fratrem quidem alterum regnum appetentem
occidit: alterum autem priuata vita contentum ablati rebus secum
habebat. Prælium etiam cum Ptolemæo cognomento Lathyro commit-
tit, qui oppidu Asochim ceperat, & multos quidem percussit hostium,
sed victoria in Ptolemæi partes propensior fuit. Bothea vero quam ipse
pulsus à matre Cleopatra discessit in Aegyptum, & Gederam obsidione
capit Alexander, & castellum Amathuntis, omnium maximum qua-
trans Iordanem sita erant, ubi preciosissima quæque honorum Theodori
filii Zenonis habebantur. At Theodorus repente superueniens, & pro-
prias res recipit, & sarcinas Regis aufert, Iudæorumque sepe decem mil-
lia interficit. Verum Alexander receptis post cladem viribus, aggressus
maritimas regiones Kaphiam capit & Gazam, itemque Anthedonem,
quæ postea a Rege Herode Agrippas nominata est. His autem seruitio
dominis, concitatur in eum festo die populus Iudæorum. Nam plerun-
que epulæ seditiones accendunt. nec videbatur infidias posse compri-
mere, nisi conductitios haberet auxilio Pifidas & Cilicas: nam Syros
mercenarios respuebat, propter ingentiam cum Iudæorum gente dis-
cordiam. Cælis autem supra octo milibus ex turba rebellium, Arabiæ
bellum intulit. Ibiq; Galaaditis ac Moabitibus subactis, tributisq; his im-
posito ad Amathunta regressus est. Cumq; Theodorum metus eius se-
cundis successibus perculisset, castellum hinc præsidio repertum fundi-
tus eruit, mox autem congressus cum Oboda Rege Arabum, qui locum
fraudi opportunum in Galaadensi regione occupauerat, captus intidiis
torum amittit exercitum in vallem altissimam compulsum, atque obtri-
tum multitudine camelorum. Ipse vero elapsus in Hierosolymam, olim
sibi gentem insensam ad nouarum rerum motus magnitudine cladis
accendit. Fit autem etiam tunc superior, crebrisque præliis non minus
quinguenta milibus Iudæorum per sex annos interiecit: nequaquam
tamen victoriis latabatur, quoniam regni sui vires consumeret. Vnde
armis omittis, sermone placido cum subiectis redire in gratiam cona-
batur. Illi autem inconstantiam eius morumque varietatem in tantum
oderant, ut percontanti, quenam pacto eos sedare posset, dicerent, si
moreretur. nam vix etiam mortuo daturus veniam, qui tam multa sce-
lerate fecisset. simul etiam Demetrii auxilium, cui cognomen Accio,
accessuerunt. qui cum his maiorum præmiorum spe facile paruisset,
venissetq; cum exercitu, miscentur auxiliis eius Iudæi circa Sichimam:
Vtrosq; tamen Alexander mille quidem equitibus, sex autem peditum
mercenariorum milibus exæpit, cum haberet ex Iudæis quoq; prope
ad decem millia bene sibi cupientium, aduertæ autē partis essent equi-

tum tria millia, peditumque millia quadraginta. Et prius quam venire-
 tur ad manus, intercedentibus nunciis & præconibus, reges transfuga
 pentabant. Demetrius quidem Alexandri mercenarios, Alexander au-
 tem Iudæos qui Demetrium sequerentur, obtemperaturos sibi speran-
 tes. Sed cum neque Iudæi sacramenta, neque fidem Græci contemne-
 rent, armis iam cominus decescebant. Superatque prælio Demetrius,
 quamvis Alexandri mercenarii multa & animose & fortiter gessissent.
 Euentus autem pugna præter spem cedit utrique. nam neque hi qui De-
 metriū acciuerant, in partibus victoris permanserunt: & immutata for-
 tuna misericordia, sex Iudæorum millia se ad Alexandrum, qui in mon-
 tes effugerat, contulerunt. Huius inclinationis noimentum Demetrius
 ferre non potuit: sed Alexandrum iam quidem collectis viribus prælio
 sufficere ratus, omnem vero gentē ad eum transire existimans, mox inde
 digressus est: non tamen reliqua multitudo ob, abscessum auxiliorum,
 simulatare deposuit: bello autem assiduo tam diu cum Alexandro decem-
 tabat, donec plerisque interfectis cæteros in Bemeselin ciuitatem com-
 pulsit, eaque subacta in Hierosolymam captiuos abduxit. Verum immoderata fecit iracundia, ut crudelitas eius ad impietatem usque procede-
 ret. Octingentis enim captiuorum in media ciuitate crucifixis, mulieres
 earumque filios in conspectu matrum necauit. atque hæc potans, & cum
 suis concubinis recubans, profæcabat. Tantus autem populū terror
 inuasit, ut etiam diuerse partis studioi proxima nocte octo millia ho-
 minum extra totam Iudæam profugerent: quorum exilii mors Alexan-
 dri finis fuit. Cum eiusmodi factis tandem ægreque regni otium quæsi-
 set, ab armis requieuit.

C A P. IIII.

*De bello Alexandri cum Antiocho & Areta, deque Alexandra
 & Hyrcano.*

Rursus autem fidei turbarum initium Antiochus, qui etiam Diony-
 sius dictus est, Demetrii quidem frater, sed eorum nouissimus qui
 Seleucum generis autorem habebant. hūc enim timens qui Arabas pe-
 rato bello pulsaret, totum quidem super Antipatrida montibus proxi-
 mum, & inter Ioppes litorea spaciū, fossa altissima diremit, ante fos-
 sam vero murum edificauit excelsū, turresque ligneas, ut facilius ad-
 tus obstrueret, fabricauit: nec tamen Antiochum arcere valuit. Frustris
 enim turribus fossæque repletis, cum suis copiis transgressus est. Vnde
 itaq; posthabita, qua deberet eum a quo prohibitus est vicisci, prætinus
 contendit in Arabas. Horum autem Rex in loca suæ nationi commedi-
 ora cedens, mox ad pugnam cum equitatu reuersus (habebat autem nu-
 merum decem millium) imparatos ex improviso Antiochi milites in-
 uadit. Valido autem prælio commisso, quamdiu quidem supererat An-
 tiochus, durabat exercitus, quamvis eum passim Arabes trucidarent.
 Vbi vero procubuit (succurrēdo enim victis semper in periculis aderat)
 omnes terga dederunt: maximaque pars eorum cum in acie, tum in fuga
 absumitur. Reliquos autem in vicum Cana delapsos, alimentorum pe-
 nuria petire contigit, præter admodum paucos. Hinc Damasceni Ptole-
 mæo Minnzi filio insensu Aretam libi sociant: Syriæque cæles regem
 constituunt, qui bello illato Iudææ postquam pugna victi Alexandrum,
 pactione discessit. Alexander autem Pella capta Gerusalem petit rursus
 opum Theodori audis: triplicique ambitu circumdatis defensoribus,
 locum expugnauit. Nechon & Gaulanen & Seleuciam, & eam que An-
 tiochi Pharanx dicitur, sub iugum mittit. Ad hæc autem capto Gamala

Au. mundi
 3862. ante
 Christum
 nat. 101.
 Ant. hor. 11.
 cap. 20.
 Demetrii &
 Alexandri
 pugna.
 Iudæi ad De-
 metriū victi
 re defecit.
 Ira. multi-
 & craci-
 tas Alexan-
 dri immo-
 rata.
 Alexand-
 ri armis re-
 quiescit.

Antiochum
 Alexander
 timet.
 Rex Arabū
 Antiochi
 milites ex
 improviso
 inuadit.
 Alexandri
 copias Ara-
 bium rex in
 fugam ver-
 tit.

Damasceni
 & Aretas
 contra Ale-
 xandrum.

An. mundi
3862. ante
Christum
nat. 102.

Alexander
febri labo-
rat.

Ant. lib. 13
c. 22.

Alexandra
Alexandri
conuinx
principatum
obtinet.

Hyrcanus
primum Pon-
tifex post ad
regiam di-
gnitatem e-
uehitur.

Pharisei A-
lexandra
Regina se
insinuant.

Alexandra
Phariseu
vltro paret.
Phariseoru
inuidia mul-
ti boni truci-
dantur.

Aristobuli
apud matrem
deprecati.

Aristobulus
sensum re-
gem decla-
rat.

Alexandra
conuinx
Aristobuli
cum filio
careri in-
claudit.

castello validissimo, eiusque prefecto Demetrio multis criminibus in-
uoluto, in Iudæam regreditur, expleto in militia triennio: latusque &
gentilibus ob res prospere gestas excipitur. Belli autem requiem secu-
tum est morbi principium. Et quoniam quartano febrium recurſu fati-
gabatur, depulſum iri valetudinem credens, si rursus animum negotiis
occupasset, intemptius militiæ sese dedit: & vltia vires corpus labori-
bus vexans, inter ipsos tumultus trigelimo & septimo regni anno mo-
ritur: idque Alexandræ coniugi suæ reliquit: Iudæos eius vel maxime
dicto obediētes fore non dubitans: quod longe ab eius crudelitate dif-
crepans, & iniquitati resistens, beneuolentiam sibi populi comparaf-
set. Neque spes eum fecellit. Namque opinione pietatis obrinuit mu-
liercula principatum. Quippe quæ morem gentis patrum probe
norat, & qui sacras leges teuerassent ab initio detestabatur. Cum au-
tem duos filios Alexandro genitos haberet, natu quidem maximum
Hyrcanum, & propter ætatem declarat Pontificem, & quod propterea
legnior esset quam ut potestate regia molestus cuiquam videretur, Re-
gem constituit: minorem autem Aristobulum, priuatum viuere maluit,
quod feruentioris esset ingenii. Iungit autem se eiusdem mulieris do-
minationis quædam Iudæorum factio, Pharisei, qui præter alios piete-
tem colere putarentur, & peritius leges interpretari: ob eamque cau-
sam magis eos suspiciebat Alexandra diuinæ religionis superstitioſe de-
seruiens. Illi autem paulatim foeminae simplici insinuat, quousvis pro
sua libidine summouendo, deponendo, itonque vinciendo, ac soluendo,
iam procuatores habebantur: prorsus ut ipsi quidem regis com-
modis fruērentur, expensas vero & difficultates Alexandra perferret.
Sed eadem mire callebat res administrare maiores: itaque augendis co-
pis semper intenta, duplicem conflauit exercitum: neque pauca mer-
cenaria parauit auxilia, quibus non modo statum suæ gentis roborauit,
sed etiam metuendam se reddidit externa potentia. Imperabat autem
aliis, verum Phariseis ipsa vltro parebat. Denique Diogenem quen-
dam insignem virum, qui Alexandro fuerat amicissimus, interficiunt,
eius factum consilio criminati, ut octingenti (quos supra memorauimus)
Regis iussu rolerentur in crucem, nihilominus autem Alexandræ sua-
debant, ut & alios, quibus autoribus Alexander in eos fuisset concita-
tus, occideret. Cumque his inimia superstitione nihil abutendum pu-
taret, quos sibi libuisset ea specie trucidabant, donec optimus quisque
perclitantiū ad Aristobulam contugeret, atque ille in matrem perualit,
ut his propter dignitatem parceret, ciuitate autem pelleret quos no-
centes existimaret. Igitur illi quidem data sibi copia per regionem di-
persi sunt. Alexandra vero in Damascum mitto exercitu: quoniam
Ptolemæus sine intermissione ciuitatem premebat. Illam quidem nulla
re memorabili gesta cepit, Regem autem Armeniorum Tigranem qui
admoto Ptolemæidi milite, Cleopatram circumſedebat, passionibus
donisquesolicitat. Sed illum domesticarum turbarum metus, ingresso
in Armeniam Lucullo, iam dudum inde retraxerat. Inter hæc Alexan-
dra morbo laborante, minor eius filius Aristobulus, cum famulis suis
quos multos habebat, omneque pro ætatis fauore fidissimos, vniuersa
castella obtinuit: & pecunia quam ibi reperit conductis auxiliis regem
se declarauit. Ob hæc miserata querelas Hyrcani mater, coniugem Ari-
stobuli cum filiis inuadit apud castellum quod a septentrione sano ad-
iacens, Baris antea vocabatur ut diximus, postea vero Antonia cogno-
minata est, imperante Antonio, quemadmodum de Augusti & Agrippæ
nomine Sebaste & Agrippinæ ciuitates appellatae sunt. Ante ta-
men Alexandra mortua, quam in Aristobulū fratris eius Hyrcani con-

tumelias vindicaret; quem dei ipsi regno curauerat, quod ipsa nouem annos administrait. Et hæres quidem omnium sit Hyrcanus, cui regnum etiam viua commiserat. Verum Aristobulus viribus atque auctoritate præstabat. Habito autem inter eos circa Hierichunta de rerum summa conflictu, plerique Hyrcano relicto transeunt ad Aristobulum. Hyrcanus autem cum reliquis fuga peruenit in castellum Antoniam: ibique salutis obfides nactus (erat enim ibi in custodia, ut præmisimus, coniunx Aristobuli cum filiis) prius quam grauius aliquid accideret, ea lege in concordiam rediit, ut regnum quidem Aristobulus haberet, ipse vero cederet, quasi frater Regis alijs honoribus contentus. Hoc modo in sano reconciliati, cum in conspectu circumstantis populi benignissime alter alterum complexus esset, domus permutant: & Aristobulus quidem discedit in Regiam, Hyrcanus autem in Aristobuli domum.

C A P. V.

De bello Hyrcani cum Arabibus & expugnatione Hierosolymæ.

Metus vero & alios eius inimicos præter spem dominantis occupat, & maxime Antipatrum iamdudum Aristobulo inuisum. Erat autem genere Idumæus, & nobilitate ac opibus gentis suæ princeps. Is igitur & Hyrcanum ut ad Aretam Regem Arabiæ confugeret eiusque auxilio regnum repeteret, hortabatur. & ipsi Areta ut Hyrcanum susciperet atque in regnum deduceret suadebat, multum obreptans Aristobuli moribus, multisque Hyrcanum laudibus prædicans. simulque adinonebat quod eum deereret regno clarissimo præsidem, iniquitate oppressis manum porrigere: Hyrcanum autem iniuriâ pati, qui principatu iure successioni sibi debito excidisset. Sic instructis & præparatis ambobus, nosse cum Hyrcano ex ciuitate profugit: citatoque cursu in oppidum quod Petra dicitur saluus euasit: ea est Arabiæ regia. Ibi postquam Hyrcanum in manus Regis Aretæ tradidit, multis dictis multisque muneribus, ut auxilium præberet, quo in regnum deduceretur, effecit. Erant autem perditum equitumque millia quinquaginta, quibus nequaquam restitit Aristobulus: sed primo impetu superatus, in Hierosolyma fugere cogitur: atque omnino captus esset, nisi dux Romanorum Scaurus adueris horum temporibus imminens soluisset obsidionem. namque is ex Armenia quidem in Syriam missus erat à Pompeio Magno qui cum Tigraue bellum gerebat. Sed ubi Damascus venit, recens à Metello & Lollio captam reperit: his inde submotis, cognitoque in Iudæa quid ageretur, illuc velut ad quæstum cucurrit. Denique mox ut fines ingressus esset, Iudeorum legati ad eum veniunt à fratribus, utrisque ut sibi potius adiumento essent orantibus. Sed trecentis talentis, quæ Aristobulus ei miserat iustitia posthabita est. Tot enim acceptis Scaurus ad Hyrcanum & Arabes legatos mittit, Romanorum eis & Pompeij nomen intonans, nisi ab obsidione desisterent. Itaque & Areta ex Iudæa in Philadelphiam recedit metu percussus, & Scaurus Damascus rediit. Aristobulus autem quod caprus non esset, satis sibi esse non credidit: sed omnibus quas haberet copiis collectis, persequeretur hostes: & circa locum quem Papyrona vocant prælio commisso, supra sex eorum milia cædit: in quibus erat & Cephalon frater Antipatri. Hyrcanus vero & Antipater Arabum priuati auxilio, spem in aduersarios transulerunt, & cum Pompeius Syriam ingressus Damascus peruenisset, ad ipsum confugiunt. multisque muneribus ei datis, eadem illa quibus apud Aretam vsi fuerant allegantes, magnopere precabantur ut Aristobulum

An. mundi
3873. ante
Christum
nat. 95.
*Alexandra
moriunt. &
Hyrcanum
regni successorem
constituunt.*

Ant. lib. 14.

cap. 1.

*Frater ob
regnum de-
certantes, in
concordiam
releunt.*

Ant. lib. 14.

cap. 2. 3. 4.

*Hyrcanum
Antipater
ut Areta
Regi Ara-
biæ auxilio
regnum repe-
teret, horta-
tur.*

*Antipater
nolle cum
Hyrcano
profugit.
Areta
Hyrcano
50000.*

*milium tra-
dit.*

*Scaurus
Romanorum
Dux.*

*Scaurus
Hyrcanum
& Arabes
regione exce-
dit & ibet.*

*Hyrcani &
Antipater
Pompeium
implorant.*

An. mundi
3899.
ante Chri-
stum nat.
91.

Ano. lib. 14
cap. 6.7.

Pompeius
Aristobulum
petit.

Aristobu-
lum Pompe-
ius descendere
prouocat.
Aristobulus
ad Pompei-
um descendit.

Aristobulus
bello congre-
di cum Pom-
peio cogitat.
Hed. idem
mae.)

An. mundi
3903.
ante Chri-
stum nat.
91.

Pompeius
Hierosolyma
obsidet.

Aristobulus
Pompeio sup-
plex occurrit.
Ant. lib. 14.
cap. 7. 8.
Pompeius
urbem qua
ex parte sit-
ciatur efficit,
accessus ex-
ponat.

buli violentia damnata, regno Hyrcanum restitueret, cui tam astate quam moribus deberetur sed nec Aristobulus sibi desuit, corruptione Scauri frater. Venerat autem quantum potuit ornatus cultu regio: deinde offensus obsequijs, neque ferendum existans abiectis quam Regem deceret vtilitate seruire, à Diopoli digrediebatur. Ob hoc iratus Pompeius, etiam Hyrcano eiusque socijs hoc precantibus, Aristobulum petit, & Romano simul exercitu & Syrorum instructus auxilijs. Cum vero Pellam & Scythopolim prætergressus Cores venisset, unde Iudæorum fines incipiunt per ineditanea loca subeuntibus: con-
guito Aristobulum in Alexandrium confugisse (castellum est magnifice structum, in monte præcelso situm) mittit per quos eum iuberet inde descendere. Ille autem decreuerat, quia pro imperio vocaretur, periclitari potius quam parere. sed populum videbat horrescere: & amici monerant ut Romanam vim cogitaret, quam sustinere non posset. Itaque horum consilij obediens, descendit ad Pompeium: quodque iussu regnaret multis pro se dictis, in castellum rediit. & cum iterum descendisset prouocatus à fratre, ac de suo iure cum eo disceptasset, de nouo regreditur non prohibente Pompeio. Erat autem inter speciem timoremque medius, & veniebat quidem velut exoratus Pompeium, ut sibi cuncta permitteret, ad montem vero requebatur, ne quid regis dignitati derogare videretur, quia tamen castellis cum Pompeio cedere placebat, hisque præpositos monere literis ut decederent, qui bus præceperat ut non nisi manu sua scriptis epistolis obtemperarent: iussa quidem facit: sed in Hierosolymam cum indignatione discessit: buloque iam congredi cum Pompeio cogitabat. Ille autem, nec enim tempus apparatus dandum putauit, statim eum insequitur, multum quippe alacritati eius addiderat, circa Hierichuntem Mithridatis mors nunciata. Vbi pinguisima Iudææ regio & palmarum plurimum ac ballamum nutrit: cuius incisio lapidibus acutis robore stillantem lacrymam ex vulneribus colligit. Cumque illic pernoctasset, mane in Hierosolymam properabat. Itaque hoc eius impetu perterritus Aristobulus, supplex occurrit, pecuniamque pollicitus, quodque semetipsum ei cum ciuitate permitteret, Pompeium mitigat suauiter. Ne tamen quicquam eorum quæ promissit, effectum esset, Gabinus qui ad suscipiendam pecuniam missus fuerat, ne in oppidum quidem Aristobuli socij receperunt. His commotus Pompeius, Aristobulum in custodiam collocat: ad ciuitatem vero profectus, explorabat qua ex parte facilius esset accessus. nam & murorum eius firmitatem oppugnari posse facile non videbat: vallemque pro moribus horribilem, sanumque illic cernebat proximum, adeo tutissima munitione circumdatum, ut etiam si ciuitas caperetur, secundum esset hostibus in eo refugium. Hoc autem diu quid faceret hæsitante, seditio intra ciuitatem orta est: Aristobuli quidem socijs bellum geri potius Regemque liberari dignum cili consensibus: qui vero cum Hyrcano sentirent, Pompeio portas aperiri. Metus autem hos plures faciebat, Romanorum constantiam reputantes. Denique victa pars Aristobuli concessit in templum, & ponte qui ab eo ciuitati iungebatur abiit, ut ad vltimum usque resisteret, intrucebatur. Cum autem abj Romanos recepissent in ciuitatem, hisque de munim Regiam tradidissent, ad hæc obtinenda Pompeius namque ductibus suis, Pilonem cum militibus intro mittit, isque præsidij in ciuitate dispositis, quia neminem, qui in templum conuogerant pacem persuadere poterat, omnia quæ circum erant oppugnationi parabat: Hyrcano eiusque amicis ad consilia conferenda, & ad efficienda quæ iuberet alacriter animatis. Ipse vero ad partes se-

pteitionales fossamque vallemque replebat omni genere materia per
 milites comportato, cum per se opus esset difficillimum propter im-
 mensam altitudinem, & præterea Iudæi modis omnibus super obstit-
 rent, mansissetque labor imperfectus, nisi Pompeius observatis diebus se-
 ptimis, quibus Iudæos religio ab omni opere abstinere compellit,
 per eos aggerem cumulare præcepisset, inhibitis à prælio militibus. Pro-
 solo enim corpore Iudæis etiam per Sabbata pugnare licet. Igitur iam
 valle repleta, & impositis aggeri turribus, admoisque machinis Tyro-
 allatis, mœnia reutabant. Desuper obstantes lapidibus repellebantur.
 cum diu turre obfidentium magnitudine simul & pulchritudine præ-
 stantes, vim repugnantium sustinerent. Verumtamen Romanis tunc
 plurimum defatigatis, Pompeius Iudæorum tolerantiam & in alijs ad-
 miratus est: & præcipue, quod nihil ceremoniarum inter media tela ver-
 santes interrupserunt, sed velut in alta pace ciuitas ageret, quotidie sa-
 crificia & victimas, omnemque Dei cultum diligentissime celebrarunt.
 nec vel in ipso excidio cum ad aram in dies singulos trucidarentur, le-
 gitimis religionis suæ muneribus abstinuerunt. Mense igitur obsidionis
 tertio vix vna turres deiecta in fanum irruptum est. Primus autem mu-
 rum transcendere ausus est Syllæ filius Faustus Cornelius, & post eum
 centuriones duo Furius & Fabius cum suis cohortibus, & circumsepto
 undique fano, alios alio confingentes, vel etiam paulisper repugnantibus
 interficiunt. Vbi plurimi Sacerdotum quæquam hostes strictis gladijs
 irruentes videbant, intrepidi tamen in peragendis rebus diuinis perseue-
 rabant: & in ipso libandi templumque adolendi ministerio mactaban-
 tur, saluti quoque præferentes religionis obsequium. Multo autem sui-
 gentiles aduersæ partis studiosi trucidabant, plurimi sese in tæpes præ-
 cipitabant, nonnulli furibundi cunctis quæ circa murum erant in de-
 speratione succensis, pariter conflagrabant. Itaque Iudæorum quidem
 milia duodecim occubuerunt. Romanorum vero perpauca: sed plures
 faciatissimi sunt. Nihil autem grauius in illa clade Iudæorum genti visum
 est, quam sanctum illud arcanum, neque cuiquam prius visum alienis
 esse detectum. Denique Pompeius vna cum suis comitibus, in templum
 ingressus, vbi neminem præter pontificem adesse fas erat, quæ intus e-
 rant candelabra cum lychnis & mensis, in quibus libare atque adolere mo-
 ris est, & valcula ex auro cuncta spectauit, congestamque pigmentorum
 molem, sacraque pecunia ad duo millia talentorum. Nec tamen vel hæc
 vel aliud quicquam de sacrosanctis opibus, siue instrumentis attingit: sed
 postero die post excidium purgare templum adituos iussit, & solennia
 facia celebrare. Ioseph autem Hyrcanum Pontificem declarauit: quod se
 & in alijs rebus a sacre obsidionis tempore præbussit, promptamque
 ad bellum agrestium multitudinem ab Aristobulo reuocasset: per quæ
 sicut Imperatorem bonum decuit, beneuolentia potius quam timore
 plebem sibi conciliauit. Inter captiuos etiam comprehensus Aristobu-
 li socer idemque patruus tenebatur, & illos quidem qui maxime belli
 causa fuissent, securi percussit. Faustus vero, & qui vna fortiter ope-
 ram nauauerant præclaris præmijs donat & Hierosolymis tributum in-
 dicit, ablatas a genti etiam quas in Cœlesyria ceperant ciuitates, Ro-
 mano qui tunc erat præsidi parere iussit: propriisque tantum finibus, ci-
 cumclusit. Instaurauit autem in gratiam cuiusdam ex libertis suis De-
 metrii Gadarenensis, etiam Gadaram, quam Iudæi subuerterant. Medi-
 terraneas præterea ciuitates ab eorum imperio liberauit, quas præuen-
 ti non excederat, Hippon & Scythopolim & Pella & Samariam & Ma-
 ritimam: itemque Azotum & Iamniam & Aréthusam: necnon & mariti-
 mas, Gazam & Ioppen & Doram, & quæ prædæ Stratonis Pygus &

An. mundi
 3903.
 ante Chri-
 stum nat.
 61.

Seditio in
 urbe inter
 Aristobuli
 & Hyrcani
 socios.
 Pompeius in
 urbe regia
 domus tra-
 ditur.

Pompeius
 fossamque
 vallemque
 replet.

Pompeius
 aggeritur-
 rei imponit.

Iudæi inter
 media tela
 versantes

nihil cerema-
 niarum in-
 termittunt.

Iudæorum
 12000. in
 templo occi-
 bunt.

Pompeius
 vna cum
 suis comitibus.

Sanctum san-
 ctuarium in-
 greditur.

Pompeius con-
 tinetia.

Hyrcanus
 Pontifex de-
 claratur.

Pompeius
 multas ciui-
 tates Iudæis
 adimat.

An. mundi
3904.
ante Chri-
stum nat.
60.

*Aristobulus
cum familia
Romam ve-
nit.*

*Ant. lib. 14.
cap. 9.*

*Arabi
Scauro recon-
ciliantur.*

*Ant. lib. 14.
ca. 10.*

*Alexand.
10000.
pedum, &
1500.*

*equitum
contra Hyr-
canum con-
gre. at.*

*Antipater
cum copijs
Alexandro
obuiam pro-
cedit.*

*Alexander
sex millia
militum a-
misiit.*

*M. Antoni-
us Dux.*

*Quas urbes
Iudae rece-
perint inha-
bitandas.*

*Ant. lib. 14.
cap. 11.*

*Gabinium
mater Ale-
xandri bene-
fecit iure
sua. let.*

cabatur, post autem ab Herode Rege clarissimis ædificijs transformata, Casarea nominata est: easq; omnes indigenis ciuib. redditas prouinciz Syriz coniunxit. Huius autem & Iudæ cunctorumq; administratione ad Egypti vsq; fines & flumen Euphratem cum duab. legionib. Scauro permissa, Romam ipse per Ciliciam properauit, captiuum ducens Aristobulum cum familia. Erant autem filiz dux totidemq; filij quorum vnus Alexander ex itinere fugit: minor autem Antigonus cum lororib. Romam vekuisset.

CAP. VI.

De bello Alexandri cum Hyrcano & Aristobulo.

Interea Scaurus in Arabiam ingressus ad Petram quidem regionum asperitate prohibebatur accedere: quæ autem circum erant, omnia vallabat, multus & in hoc malis afflictus. nam exercitum fames premebat: cui tamen Hyrcanus per Antipatrum victum necessaria suppeditabat. quem velut Aræ familiarē etiam Scaurus ad eum legauit, vt bellum pactione deponeret. Itaque persuasum est Arabi, vt CCC. talenta dare atque ita Scaurus ex Arabia transfuduxit exercitum. Alexander autem Aristobolus filius, qui Pompeium tegerat, magna manu medio tempore congregata, Hyrcano gaudens remanebat, Iudæamque depopulabatur, quem quidem mature debellari posse credebatur: quoniam disturbatum quoque a tempore mutum Hierosolymis non uatuerat de condebat, nisi Gabinus in Syria missus, qui Scauro succellerat, quem in alijs fortem se præbuit: sed tunc etiam in Alexandrum mouisset exercitum. huius autem impetum veritus ampliore militum manu congregabat: donec facta sunt decem millia pedum, & mille quingenti equites: loca quoque opportuna muris, hoc est Alexandrum & Hyrcanum, & Machærunta non longe ab Arabia montibus, muniebat. Igitur Gabinus cum parte copiarum præmisso M. Antonio, ipse cum toto exercitu, quebatur. Lædi autem Antipatri comites, asique Iudæorum multatudo, quorum Malichus & Pitholaus principes erant: iunctis cum M. Antonio viribus suis, Alexandro obuiam processerunt: neque ita multo postaderat cum suis copijs Gabinus. Alexander autem quod tum in vnum confectam hostium multitudinem sustinere non poterat, absceit. Cumque Hierosolymis appropinquasset coactus prælio decertauit: missisque sex millibus, quorum tria viua capta sunt, tria vero prostrata, cum reliquis eifugit. Gabinus autem ubi Alexandrium castellum venit, quia multos deseruisse castra cognouit, promissa delictorum venia conabatur eos ante prælium sibi coniungere. Cum autem illi nihil mediocre cogitarent, plerisque interfectis reliquos in castellum concludit. In hoc prælio dux M. Antonius multa præclare gessit: & quamuis semper & vbique vir fortis apparuisset, tamen tunc etiam suum vicit exemplum. Gabinus autem relictis qui castellum expugnarent, ipse ciuitates adire, & intactas quidem confirmare, subuersas autem erigere curabat. Denique iussu eius & Scythopolis habitari cepit, & Samaria, & Anthedion, & Apollonia, & Iamnia & Raphia, & Marisa, & Dora, & Gadara, & Azotus, aliaq; multæ, latis ciuib. atque incolis ad eas concurrentibus. His autem recte dispositis regressus Alexandrium, vehementius urgebat obidium. Quæ re territus Alexander, omnibus desperatis legatos ad eum misit, & ignosci delictis orans, & quæ sibi paterent castra Machærunta & Hyrcanum tradere nondubitans: quin etiam Alexandrium eiusdem potestati permisit. Quæ quidem Gabinus omnia consilio matris Alexandri funditis

eruit, ne aurifus belli alterius receptaculum fierent. Aderat autem, quo suis Gabinium palparet obsequiis, viro suo ceterisque captiuis metuens, qui Romam fuerant abducti. Post hæc ergo Gabinus Hyrcano Hierosolymam deducto, eique sani cura mandata, cæteris reipublicæ partibus optimates præfecit. Omnemque Iudzorum gentem in conventus quinque diuisit: vno Hierosolymis, altero Doris, itemque tertio, ut apud Amathupta respondeat, destinatis: quatto Hierico, & quinto Sephoris Galilææ ciuitas attributa est. Singulari autem vni dominatione Iudæi liberati, libenter ab optimatibus regebantur. Veruntamen non multo post euenit, ut turbamur his, fieret initium elapsus Roma Aristobulus: qui magna iterum Iudzorum manu conflata partim cupida mutationis, partim quibus olim dilectus erat, primum occupat Alexandrium: idque recingere muro tentabat. Deinde cognito quod Gabinus Siseniam & Antonium & Seruilium duces contra se cum exercitu militi, in Machærunta concedit: vulgique imbellis onere depositi, solos armatos prope ad octo millia militum secum duxit: inter quo & Pitholaus erat secundarum partium rector cum mille viris ex Hierosolymis profugus. Romani autem sequebantur, habitoque confictu, ali quandiu cum suis Aristobulus fortiter dimicando perseuerabat, donec vi Romanorum subacti, cæsa sunt virorem V.M. prope vero ad duo millia in quendam tumulum confugerunt: cæterique mille cum Aristobulo, perrupta Romanorum acie, in Machærunta coacti sunt. Vbi Rex cum in ruinis prima vespere tetendisset, sperabat quidem aliam se manum per inducias belli posse contrahere, castellumque bene munire. Impetum autem Romanorum supra quam poterat, per biduum remoratus, postremo capitur: & cum Antigono filio qui Romæ secum fuerat victus, ad Gabinium atque inde Romam perductus est. Sed illum quidem senatus carceri inclusit, filios autem eius in Iudæam transmisit, quia Gabinus scripserat per epistolas, id pro traditione castello- rum coniugi Aristobuli spondisse. Parato autem Gabinio bellum Parthis inferre, Ptolemæus impedimento fuit. Qui reuersus ab Euphrate, petebat Ægyptum, Hyrcano & Antipatro amicis vsus ad omnia quæ militis necessitas exigebat. nam & pecuniis & armis eum & frumento Antipater & auxiliis adiunxit. Et Iudæis in ea parte vias quæ Pelusium duce- rent obseruantibus, transmittere Gabinium persuasit: alia vero Syria discessu Gabini commota, & Iudæos iterum Alexander Aristobuli filius ad defectionem reduxit: & maxima multitudine conflata, Romanos omnes qui per eam terram degerent obruncare decreuerat. Quam rem Gabinus metuens (iam enim ex Ægypto redierat) hoc tumultu instante, nonnullis dissidentium præmisso Antipatro concordiam persuasit. Cum Alexandro autem millia triginta remanserunt, & ille ad bellum promptus erat. Iraque ad pugnam egreditur. Occurrunt autem Iudæi, & circa montem Itaburium congressi, decem millia sternuntur: cæteram vero multitudinem fuga dispersit. Et Gabinus ad Hierosolymam reuersus (id enim Antipater voluit) reipublicam eius composuit: deinde hinc profectus, Nabathæos pugna luperat, & Mithridatem & Orsensem à Parthis per fugam clam dimittit: eosque militibus aufugisse dixit. Interea Crassus ei successor datus Syriam suscepit. Is in Parthica militis sumptum, & omne aliud aurum templi quod Hierosolymis erat abstulit, & à quibus Pompeius temperauerat, duo millia talentorum. Euphratem vero transgressus & ipse perit & exercitus eius: de quibus non est huius temporis commemorare. Post Crassum autem Parthos in Syriam properantes irruere Cassius iphibuit, receptus in provinciam. Eius autem fauore qualito, in Iudæam sostinabat: captique

An. mundi
3204. ante
Christ. na.
60.

*Iudaorum
Reipub. mu-
tatio.*

*Ant. lib. 14.
c. 12.*

*Aristobulus
iterum tur-
bas concitat.*

*Aristobulus
cum Roma-
nu dimicat.
Romani A-
ristobulum
cum filio Ra-
mam perducunt.*

*Alexander
ad defectionem
Iudaos
iterum re-
ducit.*

*Iudæi ab Ro-
manu vincti.
Gabinus
Nabathæos
pugna supe-
rat.*

*Ant. lib. 14.
cap. 53.*

*Marcus
Crassus reli-
quum tem-
pli aurum
auferri.*

*Cassius ad
tria millia
Iudeorum
in servitium
abducit.
Antipatri
coniunx no-
bilitate ex Ara-
bia femina.*

Tarichzis, prope ad tria millia Iudæorum abducit in servitium. Occidit autem etiam Pitholaum, sediciosos Aristobuli colligentem, cuius necis suavor erat Antipater. Huic autem nupta fuit ex Arabia nobilis femina nomine Cypris: unde filios quatuor, Phasaclum, & Regem Herodem, & Iosephum, & Pheroram, & Salomen filiam habebat. Cum autem omnium, qui ubique potentes essent, amicitiam hospitii familiaritateque conquereret, præcipue Regem Arabum per affinitatem sibi sociavit: cuiusque fidei commendans filios suos ad eum misit: quoniam bellum cum Aristobulo gerendum susceperat. Cassius autem compulso ad ortum per conditiones Alexandro, ad Euphratem reversus est, Parthos transitu prohibiturus, de quibus alio loco referemus.

C A P. VII

De Aristobuli morte & bello Antipatri contra Mithridatem.

An. mundi
3917. ante
Christ. na.

47.

Ant. lib. 14.

cap. 14.

Aristobulū

captivum

Cassius vin-

culis soluit.

Aristobulus

cum filio per-

emptus.

Ant. lib. 14.

cap. 15.

Ptolemæi fi-

lius a patre

occiditur.

Ant. lib. 14.

cap. 16.

Cæsar autem post senatus & Pompeii fugam trans mare Ionium, rebus omnibus Romanis; potius solum vinculis Aristobulum cum duabus cohortibus velociter ad Syriam misit, & hæc facillime & cuncta Iudææ proxima per illum subici posse ratus. verum & spem Cæsaris & Aristobuli acerbitatem prævenit invidia: Nam veneno peremptus à Pompeii studiosis, aliquādu etiam sepultura in patrio solo carebat, corpusque mortui servabatur melle conditum, donec ab Antonio Iudæis missum est in monumentis regalibus sepeliendum. Occiditur autem Alexander quoque: filius eius, à Scipione securi percussus Antiochiæ, secundum Pompeii literas accusatione eius pro tribunali prius habita super his quæ in Romanos admiserat. Ptolemæus autem Minnæi filius, qui Chalcedem sub Libano tenebat, captis eius fratribus, filium suum Philippiorem, qui eos arcesseret, mittit Ascalonem atque; ille abstractum ab Aristobuli coniuge Antigonom, eiusque; sorores adducit ad patrem. Amore autem captus, minorem earum coniugio suo copulat, ob eamque postea causam à patre occiditur. Accepit enim Ptolemæus in matrimonium Alexandram perempto filio: huiusque; affinitatis gratia fratres eius propentore cura tuebatur. Antipater autem Pompeio mortuo in clientelam Cæsaris se contulit, & quia Mithridates Pergamensis ab accessu Pelusii prohibitus, cum exercitu quem ducebat in Ægyptum apud Ascalonem morabatur, non solum Arabas, quamvis hospes esset, auxilium ferre persuasit, verum & ipse armata Iudæorum tria circiter millia secum movit. Excitavit autem præsidio Syriæ quoque; potentes, & incolam Libani Ptolemæum, & Iamblichum, & Ptolemæum alterum, quorum gratia civitates illius regionis alaori animo bellum pariter incoarunt. Iamque; fretus Mithridates audis propter Antipatrum copias, Pelusium proficiscitur. & quia transire vetaretur, civitatem obsidebat: Antipater vero in hac oppugnatione clarius enituit. Effracto enim ex parte sua muro, primus in civitatem cum suis insiliit. & Pelusium quidem captum est, ulterius autem eos progredi non sinebant Iudæi Ægyptii, terrarum incolæ, quæ appellantur Oniz. Quibus tamen Antipater non modo ne obstitarent, verum etiam ut victum necessaria præberent militi persuasit. Unde factum est, ut nec Memphis ad manus venirent, ultroque; se traderent Mithridati, atque; ille Delta iam peragrato pugnam cum cæteris commisit Ægyptiis, in loco cui nomen est Iudæorum castra: cumque in acie omni dextro cornu liberauit Antipater, circumgressus fluminis ripam. Lævum enim cornu contra se positum superabat. Facto autem in eos impetu, qui Mithridatem persequerentur, multos occidit: tamque; diu reliquos fugientes agebat, donec etiam

*Mithridates
Antipatri
ope potitur.*

*Mithridatis
in Ægyptum
pergrat.*

castris

castris eorum potius est, octoginta tantum de suorum numero amissis. Otingentos autem fere Mithridates cum fugeret perdidit. Præter spem vero seruatus ex prælio, vacuus inuidia, testis rerum ab Antipatro gestarum fuit apud Cæsarem. Vnde ille tunc quidem Antipatrum ipse & laudibus incitarum ad subeunda pro se pericula reddidit promptiorem. In quibus omnibus bellator audacissimus comprobatus est, multaque perpeßus vulnera, toto corpore gerebat signa virtutis. Post autem quando rebus in Ægypto compoßitis ad Syriam rediit, & Romana eum ciuitate simul & immunitate donauit: aliisque rebus honorando amicitissimeque tractando, dignum æmulatione reddidit: eiusdemque gratia etiam pontificatum conseruauit Hyrcano.

CAP. VIII.

*De accusatione Antipatri apud Cæsarem de Pontificatu Hyrcani
& Herode bellum mouente.*

Eodem vero tempore Antigonus quoque Aristobuli filius cum uenisset ad Cæsarem, maioris præter opinionem felicitatis causam præbuit Antipatro. Nam qui de patris morte queri deberet, propter inimicitias Pompeii veneno, quantum putabatur, perempti, & crudelitatis in fratrem accusare Scipionem, nullumque inuidiæ dolum admiscere mitteris. Vltra hæc Hyrcanum & Antipatrum criminabatur, veluti se patrio loco cum fratribus iniquissime pellerent, multisque gentem iniuriis afficerent, dummodo satiarentur: quodque in Ægyptum auxilia ipsi Cæsari non beneuolentia, sed timore veteris discordiæ miserint, & ut amorem Pompeii deprecarentur. Ad hæc Antipater, veste proiecta, multitudinem vulnerum demonstrabat: & qua fide quidem Cæsarem coluisset, verbis non esse opus dixit: nam corpus etiam se tacente clamare. Antigoni autem mirari audaciam, qui cum hostis Romanorum sit filius, & fugitiui Romanorum, nouarumque rerum studium votumque seditiosum patris habeat, apud Romanorum principem alios accusare conetur, bonique aliquid adipisci tentet: quem hoc solum oportere contentum esse, quod uiueret. Namque nunc eum non propter inopiam deüderare facultates: sed, ut in eos quid dedissent, Iudæorum seditiones accenderet. Quæ ubi Cæsar audiuit, Hyrcanum quidem pontificatu digniorem esse pronunciauit: Antipatro autem cuius uellet potestatis destitit optionem. Qui permissio dignitatis modo ipsi quid daret, Iudææ procurator declaratus est, & præter hoc impetravit, ut subuersa patriæ mœnia renouare sibi liceret. Et hos quidem honores Cæsar incidendos in Capitolium misit, ut iustitiæ suæ uirtutisque signum Antipatri memoriæ traderetur. Antipater vero ubi de Syria Cæsarem profecutus est, in Iudæam reuersus, ante omnia patriæ muros à Pompeio dirutos reparabat: omniaque lustrando, ne quid in illis regionibus turbatum esset, nunc interiminando, nunc etiam suadendo curabat, vnumquemque admonens. quod si cum Hyrcano sentirent, in otio atque opulentia uicturi essent, fortunisque suis & communi pace potituri: sin ipse uana ducerentur eorum, qui priuati quæstus gratia res nouas optarent, se quidem non procuratorem, sed dominum omnium, Hyrcanum uero tyrannum pro rege, itemque Romanos & Cæsarem hostes pro amicis & rectoribus habituri: nec enim passuros huius potestatem labefactari, quem ipsi Regem constituisent. Sed quamuis hæc diceret, tamen eam per se, quoniam Hyrcanum seniorem uideret, neque tam efficacem quam regni posceret sollicitudo, statum provincię componebat. Et Pha-

Antipater ad iuueniendam pro Cæsare pericula sese offert.
Antipatrum Cæsar Romana ciuitate donat.
Antigonus ad Cæsarem.
Pompeii similes de morte patris accusaturus uenit.
Antigonus Hyrcanum & Antipatrum falso accusat.
Antipater multisque gentem iniuriis afficit, dummodo uulnerum demonstret.
Hyrcanus Pontifex.
Antipater uero Iudææ procurator declaratur.
Ant. lib. 14. cap. 16.
Antipater patriæ muros reparat.
Antipater subditos suos, ut tum Hyrcano sentirent admonet.

An. mundi

3917.

AnteChri-
stum nat.

47.

Phasaelus &
Herodes. An-
tipatri filii.Herodu for-
tissimo.Herodes à
Syru latro-
nes depellit.Phasaelus
beneuolen-
tiam Hicro-
solymitu habi-
tantium,
erga se au-
get.Hyrcanus ab
inuidu con-
tra Antipa-
trum eiusq;
filios insiga-
tur.Herodes ab
Hyrcano in
ius vocatur.Herodem
Hyrcanus
absoluit.Hyrcanus
rursus ab
improbu ir-
ritatur.Herodes con-
flatam mil-
itum mul-
titudinem,
ut Hyrcan-
um regno
deponat Hic-
rosolyman
deducit.

saelum quidem natu maximum filiorum suorum militibus prapoli-
tum, Hierosolymæ eiusque territorio præfecit. Herodem vero ætate
posteriorem, nimisque adolescentem, Galilææ destinat, similia curatu-
rum: qui cum natura strenuus esset, cito materiam ubi animi magnitu-
dinem exereret, inuenit: captumque latronum principem Ezechiam,
quem prædari maximo agmine continencia Syria deprehendit, ipsum
aliosque latrones multos interfecit. Eaque res adeo grata fuit Syris, vt
per vicos atque oppida caneretur Herodes, veluti per eum pace reddita
& possessionibus restitutis. Ex huius denique operis gloria, Sexto et-
iam Cæsari propinquo magni Cæsaris, & Syriam tunc administrantem est
cognitus. Quin & Phasaelus fratris indolem contentione bona superare
certabat, augendo erga se beneuolentiam Hierosolymis habitanti-
um: atque illam quidem ciuitates possidens, nihil autem contume-
liose per insolentiam potestatis admittens. hinc & Antipater obsequiis
regalibus ab ea gente colebatur, & honores ei tanquam rerum domino
omnes habebant. Nec tamen ipse propterea minus fidelis aut beneuo-
lus Hyrcano fuit. Verum fieri non potest, vt liuorem quicquam in se-
cundis rebus effugiat. Namque Hyrcanus, quamuis & antea tacite sua
sponte mordebatur adolescentium gloria, maximeque rebus ab Hero-
de bene gestis, & crebris nunciis laudes eius per singula facta prædican-
tibus angeretur: à multis tamen inuidis, qui regias infestare solent,
quibusque Antipatri eiusque filiorum probitas officiebat, instigabatur:
dicentibus, quod Antipatro & filiis eius rebus traditis, solo contentus
& hac potestate vacuo Regis nomine federet. Et quamdiu sic errabit,
vt in se Reges producat? Nec enim eos vel simulare iam procuracionem,
sed certe esse dominos ipso reiecto: cuius nec mandatis nec epistolis
præter Iudæorum legem tantam multitudinem peremisset Herodes:
illumque nisi regnet, sed adhuc priuatus sit, ad iudicium venire debe-
re, rationem tam ipsi Regi, quam patriis legibus redditurum, quæ in-
demnatos occidi non sinerent. His paulatim accendebatur Hyrcanus.
Ad extremum autem iracundia prodita, causam dicturum Herodem iu-
bet accessiri: atque ille & patris monitu, & quod ei fiduciam res gesta
darent, firmata prius Galilæa præliis, ad Regem proficiscitur. Ibat
autem cum forti caterua, ne vel derogare videretur Hyrcano, si plures
duceret, vel inuidiæ nudus pateret. Sextus autem Cæsar adolescenti
metuens, ne quid apud inimicos deprehensio mali fieret, ad Hyrcanum
mittit, qui ei manifeste denunciarent, vt homicidii crimine liberaret
Herodem. Hyrcanus autem qui eum diligeret, per se quoque id cupi-
ens, absolutionem decernit. Atque is inuito Rege euasisse ratus, Da-
mascum recessit ad Sextum, nequaquam paratus obedire, si denuo fu-
isset accitus. Rursusque ab improbis irritabatur Hyrcanus, qui dice-
rent iratum Herodem abuisse, & vt se contra ipsum intrueret, properasse.
Hæc autem Rex vera esse existimans, quid ageret nesciebat: quonia-
m potentiorum inimicum videbat. Cum vero a Sexto Cæsare dux mili-
tum per Syriam, iturusque per Samariam declaratus esset Herodes, ne-
que solum propter gentis fauorem, sed etiam viribus suis terribilis pu-
taretur, in timorem extremum incidit, iamiamque illum contra se cre-
dens cum exercitu esse venturum. Neq; opinione deceptus est. Namque
Herodes intentatæ sibi accusationis iracundia, conflatam militum mul-
titudinem in Hierosolymam ducebat, vt Hyrcanum regno deponeret.
Idque fecisset, ni pariter egressi pater & frater fregissent eius imperium,
deprecantes, vt & ipse vindictam minis tantum, solaque indignatione
metiretur: Regi autem parceret, sub quo ad hoc potentia processisset:
ac si propterea quod in iudicium vocatus esset, indignaretur: quia ta-

men absolutus esset, gratias ageret, neque militibus quidem paria referret, salutem vero esset ingratus. Quod si etiam momenta bellorum reputanda viderentur, iniquitatem militum consideraret: neque omnino de victoria bene speraret qui cum Rege congressurus esset domestica consuetudine iuncto, & de se bene merito. Is quoque autem nunquam, nisi quod maleuolentium consiliis impulsus, umbram ei tantum iniquitatis intenterat. Paruit his Herodes, qui speratis putauerat posse sufficere, suasque vires demonstrare nationi. Et inter hæc discordia Romanorum circa Apamiæ bellumque domesticum oritur: quoniam Cæcilius Bassus fauore Pompeii Sextum Cæsarem dolo necauerat, eiusque militem occupauerat. Alii vero Cæsaris duces, mortis eius vicissendæ gratia, cunctis viribus Bassum petebant. Quibus tam interempti quam superstitis Cæsaris causa, quod ambobus esset amicus, Antipater per filios suos misit auxilia. Cum autem bellum traheretur, ex Italia successior antea dicti Sexti venit Marcus.

C A P. IX.

De Romanis dissidiis, post mortem Cæsaris, & insidiis Malichi.

Eodem tempore magnum bellum inter Romanos conflatum dolo Cæcilius & Bruti Cæsare interfecto, postquam triennium septemque menses tenuit principatum. Maximo autem motu cædis eius gratia concitato, & optimatibus inter se dissidentibus, propria spe quisque ducebatur ad id quod existimabat esse commodius. Itaque Cæcilius Syriam petit, occupaturus militem, qui Apamiæ circumsidebat: ubi & Marcus & dissidentes cohortes Bassus conciliauit, simulque obsidione liberauit Apamiæ. Ipse vero exercitum ducens stipendium ciuitatibus indicebat nec modus erat exactionum. Cum autem Iudæos quoque septingenta talenta iussisset conferre, minas eius veritus Antipater, filiis suis & aliis amicis mature pecuniæ cogendæ curam distribuit, & inter eos Malicho cuidam ex amicis: adeo necellitas urgebat. Primus autem Herodes Cassii fauorem promeruit, qui ex Galilæa parte sua, talenta centum attulit, proptereaque inter eximios amicos numerabatur. At vero cæteros tarditatis arguens Cæcilius; ipsis ciuitatibus irascebatur. Eoque Gophnam & Ammauentem, & duas alias ciuitates ex vilioribus depopulatus, ibat quidem quasi Malichum interfectorum, quod remissior in exigendo fuisset. Verum & huius & cæterarum ciuitatum interitum repressit Antipater, centum illico talentis Cæcilio delinito. Nequaquam tamen Malichus post abitum Cæcili, beneficiorum Antipatri memor fuit. Sed illi ipsi, quem sepe numero memorabat suis seruatores fuisse, periculum molebatur, iniquitatis lux impedimentum abolere festinans. Itaque Antipater & vires eius & calliditatem metuens, humen transit Iordanem ad vicissendas insidias collecturus exercitum. Deprehensus autem Malichus Antipatri filios impudenter iuperat. Nam & Phalacum apud Hierosolimam præhensum appolluit, & Herodem qui custodiam curabar armorum, multis exculationibus & sacramentis circumuentos impellit, ut ipsis intercedentibus reconciliaretur Antipatro: atque ita denovo per Antipatrum exorato Marco, tunc in Syria militem regente, seruatus est, qui Malichum statuerat occidere, quod nouis rebus itudiuisset. Cæsare vero adulescente & Antonio cum Bruto & Cassio bellum gerentibus, Marcus & Cassius exercitu de Syria conuerso, quod magni momentum, ubi vsus populi erat Herodes fuisset, ipsum quidem totius Syriæ procuratorem præficiunt. equitum illi manu peditumque attributa: si autem bellum defuisset, regnum quoque Iudææ Cassius

An. mundi
3922.

an. Christi.
nat. 42.

Herodes à bello contrahit
canum deficiit.

Sextum Cæsarem Bassus
dolo necat.

Marci Sexti successores.

Ant. lib. 14.
c. 20.

Iulius Cæsar
dolo Cassii &
Bruti interfectus.

Cæcilius stipendium ciuitatibus indicit.
Herodes Cassii amicus.

Cæcilius in exactionibus
exigendus
seuerus.

Malichus bene-
ficiorum
Antipatri
immemor.

Antipater
contra Malichum collectus
exercitum.

An. mundi
3922.

an. Christ.
nat. 42.

Ostianus Au-
gustus Iulio
succedit.

Sueion.

Cassius Hero-
di Iudæa re-
gnum dela-
tum pollice-
tur.

Antipater
Malichum in-
finitum vene-
num bibit.

Herodes pa-
tru necem in
Malicho co-
gitat vlcisci.

Malichus
Hircano sese
iungit.

Cassius Hero-
di ut in Ma-
lichum mortem
patru vlcis-
catur resiri-
bit.

Fatale decre-
tum huma-
nam spem
irridet.

Malichum
tribuni Hero-
di interfici-
unt.

Ant. lib. 14.
c. 20.

se eidem delaturum esse pollicitus est. Euenit autem, vt Antipatro & spes & fortitudo filii, causa mortis fieret. Horum enim metu Malichus, ministro quodam regio pecunia corrupto, mixtum ei veneno poculum dari persuadet. Atque ille quidem iniustitia Malichum traxit, fuit post conuiuium mortuus, vir & alias strenuus, rebusque ad administrandis idoneus, & qui regnum recuperatum conseruaret Hircano. Malichus autem infensum propter suspicionem veneni populum, negando placabat: simulque vt validior esset, armatorum sibi copias conquirebat. Nec enim Herodem cessaturum arbitrabatur, quin etiam mox cum exercitu necis paternæ vltor adueniret, Sed Phasaeli fratris consilio, qui eum palam minime persequendum esse dicebat, ne vulgi seditio conuenteretur, & purgantem se tunc Malichum patienter admisit, & suspicione libei eum esse concedens, clarissimas paterno funeri celebravit exequias. Conuersus autem in Samariam, & ciuitatem composuit seditione turbatam, perque dies festos in Hierosolytam remeabat, præmissis ac comitantibus armatis: cui Hircanus, ita suadente ob meritum Malicho, denunciat, ne alienigenas superinducat indigenis se ipsum pure casteque celebrantibus. Herodes autem, & ipso qui præceperat, causaque contempta, nocte ingressus est. Iterumque Malichus ad eum veniens, Antipatrum flebat. Contraque ille se falli, cum vix animi dolore premeret, simulabat: & tamen de nece patris apud Cassium per epistolas que sitis est, cui propterea Malichus iniussus erat. Itaque non modo, vt mortem patris vlcisceretur, ei rescriptis: sed etiam tribunis quibus præerat, vt in causa iusta Herodi opem ferrent, occulte præcepit. Et quoniam capta Laodicea, vndique ad Herodem conuenerant optimates cum muneribus & coronis, ipse quidem hoc vltioni tempus destinauerat. Malichus autem id Tyri fore suspicabatur, & tilium suum tunc apud Tyrios oblidem, statuit subducere, & ipsam Iudæam fugam parabat. Salutis autem desperatio stimulabat, vt etiam maiora cogitaret: nam & Iudeorum gentem contra Romanos excitaturum se credidit, dum bello aduersus Antonium Cassium occupabatur, deiectioneque Hircano facillime regnaturum. Sed profecto irridebat eius spes facile decretum. Etenim quo intenderet animum suspicatus Herodes, & ipsum & Hircanum ad cenam vocat. Deinde seruorum quendam instruendi conuiuii specie mittit. Sed res erat, vt tribunis prædiceret ad insidias egredi: atque illi præceptorum Cassii memores, ad litus ciuitati proximum armati gladiis occurrunt, ibique circumseptum Malichum multis vultneribus interficiunt. Hircanus autem statim concidit stupore dissolutus: vixque anima recepta, Herodem percontabatur, quis Malichum occidisset. Et cum e tribunis vnus respondisset, Cassii præceptum: plane, inquit, & me & patriam meam Cassius seruat incolumem: qui amborum insidiatorem peremit. Vtrum autem ex animo dixerit, an quod timore factum probaret, incertum est. Sed enim Malichum hoc modo vltus est Herodes.

C A P. X.

De Herole accusato & vindicato.

Felix in Pha-
saelum mo-
net.

POSTquam vero Cassius excessit e Syria, iterum Hierosolymis orta seditio est, cum Felix in Phasaelum mouisset exercitum, & in Herodem fratris pœna veller necem Malichi vindicare. Casu autem Herodes cum Fabio Romano duce apud Damascum habitabat: & ne cupiens auxilio foret, morbo impediabatur. Interea Phasaelus etiam, sine cuiusquam auxilio superauit Felicem: probumque ingratum obiciebat. Hircano, qui & Felici studuisset, fratremque Malichum eam lib. 14. cap. 20. per-

mississet iam enim multa tenuerat, omniumque tutissimum Massadam.
Nectamen ei quicquam contra vim Herodis potuit sufficere. qui mox
ut conualuit & alia recepit, & illum ex Massada supplicem dimisit, Ma-
rionem Tyrionum tyrannum ex Galilæa pepulit: tria enim castella pos-
federat: Titiusque quos ceperat, vitam concessit omnibus: nonnullos
etiam donatos abire iussit, una & sibi ciuitatis beneuolentiam, & tyran-
no comparant odium. Marionem autem a Castiis quidem inuenerat tyran-
nidem, qui tot Syriæ tyrannos præfecerat: sed ob Herodis inimicitias
etiam Antigonus Aristobuli secum ducebat, & Ptolemæum, propter
Fabium, quem Antigonus sibi pecunia sociatum, adiutorem incepti ha-
bebat. Cuncta vero locer Ptolemæus Antigono subministrabat. Contra
quos Herodes instructus, in aditu Iudææ commissio prælio, victoria po-
nitur: fugatoque Antigono, redit in Hierosolymam, pro merito gesta rei
omnibus charus, ut etiam quibus antea despectus erat, tunc in eius fa-
miliaritatem sese dederint, propter Hyrcani affinitatem. Namque is
Herodes iam pridem ex indigenis habuerat uxorem non ignobilem, quæ
Doris vocabatur, & Antipatrum ex ea susceperat filium. Tunc autem
duxerat Alexandri, cuius pater fuit Aristobulus, filiam Mariæmmen;
Hyrcani neptem ex alia atque inde Regi familiaris erat. Sed ubi Castio
circa Philippo interfecto, Casat in Italiam, & Antonius in Asiam dis-
cesserunt: legatis ab aliis ciuitatibus ad Antonium missis in Bithyniam,
etiam Iudæorum optimates accusatum veniunt Phasaelum & Herodē:
quod illis rerum summam vi possidentibus, nomen tantum honorabile
superesset Hyrcano. Ad quæ Herodes qui præstiterat magna pecunia,
placatum sic Antonium affecit, ut ne verbum quidem inimicorum eius
pateretur audire. Et tunc quidem ita digressi sunt. Quum autem denuo
Iudæorum primates centumviri, Antiochiæ proximam Daphnen ad
Antonium venissent, amori Cleopatram seruientem, delecticiæ care-
tis, qui eloquentia & dignitate præstabant, aduersus fratres accusatio-
nem proponunt. Respondebat autem Messala, causæ defensor, astante
etiam propter affinitatem Hyrcano: Auditis deinde utrisque partibus;
Antonius percontabatur Hyrcanum, quinam essent regendis rebus a-
ptissimi. Cumque is Herodem, eiusque fratres aliis prætulisset, volu-
ptate repletus, nam & hospes eorum paternus erat, humanissimeque
ab Antipatro susceptus, eo tempore quo in Iudæam cum Gabinio ve-
nerat, tetrarchas ambos declarat, toties eis Iudææ procuracione per-
missa. Legatis autem id agere ferentibus, quindecim eorum correptos
carceri tradidit, quos etiam pent occidit. Cæteros autem teiecit cum
iniuria: unde maior tumultus Hierosolymis excitatus est. Denique mil-
le legati iterum Tyrum missi sunt, ubi commorabatur Antonius in Hier-
osolymam paratus irruere. Et contra eos vociferantes, magistratus Ty-
riorum directus est, data ei licentia, ut quos comprehendisset, occide-
ret, præcepitque ut eorum potestatem confirmare curaret, qui tetrar-
chæ ipsius essent Antonii suffragio constituti. Ante hæc autem Herodes
usque ad litus cum Hyrcano progressus, multis eos admonebat, ne & sibi
interitus, & patriæ belli causa fieret, dum inconsiderate contendunt.
Illis autem tanto magis id indigne ferentibus, Antonius, militis arma-
tis, multos occidit: multos etiam vulnerauit, quorum & saucios cura, &
mortuos sepultura Hyrcanus dignatus est. Non tamen ideo qui effuge-
rant quiescebant, perturbando enim ciuitatem, Antonium ir-
ritabant, ut etiam quos in vinculis ha-
beret, occideret.

An. mundi
3923.

an. Christ.
nat. 41.

Antigonus
ab Herode sub-
gatus.

Doris prior
Herodis con-
iux non igno-
bila.

Iudæo cum
optimates
Phasaelum
& Herodem
accusatum
veniunt.

Ant. lib. 14.
c. 21.

Iudæi ad e-
sus fratres ac-
cusacionem
renouant:

Herodem &
Phasaelum
Antonius tē-
tarchas de-
clarat.

Antonius in
Tyro commo-
ratur.

Seditio Hierō-
solymu con-
tra Herodem
& Hyrcanū.

Antonius
captivos tradi-
cidat.

Ant. lib. 14.
c. 22.

CAP. XI.

"De bello Parthorum contra Iudeos & fuga Herodis ac fortuna.

An. mundi

3923.

an. Christi.

nat. 41.

Lysanias Bar

zapharni, et

Antigonum,

in Iudeas per-

suades.

Barzapharne autem Parthorum satrapa Syriam biennio post cum Regis filio Pacoro detinente, Lysanias patris sui mortui successor Ptolemai Minnzi filii, mille satraparum talentis pollicitus & mulieres quingentas, ei persuadet ut Antigonum in regnum inducerent, Hyrcanumque deponerent. Impulsus igitur ab eo Pacorus, ipse quidem per maritima loca perrexit, Barzapharnem autem itinere mediterraneo iussit irumpere. Sed maritimorum Tyrii Pacorum excluderunt, cum Ptolemaidenes eum & Sydonii receperunt. Ille autem quandam regiam pincernam cognominem suam, equitatus ei parte attributa ad Iudam iussit accedere, & exploraturum hostium consilium, & ubi usus exegisset, presidio futurum Antigono. quibus Carmelum populantibus, multi Iudæi viro ad Antigonum confluerunt, ad expeditonem alacriter animati. Ille autem ad locum qui Drymos dicitur, occupandum eos præmittit: ubi commissa pugna, depulsique hostibus & effugatis, Herodolymam cursu periebant: auctique multitudine, usque ad regiam processerunt. Excepti autem ab Hyrcano & Phasaelo, fortissime in foro confligunt. Ibi que hostes in fugam verisus, pars Herodis in sanum concludit: custodisseque his sexaginta viros apponit, per quos proximam collocat. Sed hos quidem inensus fratibus populus igne consumit. Herodes a. itacundia peremptorum congressus cum populo, multos obruncat: inque dies singulos inuicem sese per insidias incursumibus, alidux cadeserant. Inante vero die festo, qui Pentecoste vocatur, omnia circa templum, totaque ciuitas plebe rustica repleta est, & plerique armata. Et Phasaelus quidem muros, Herodes autem cum paucis domum regiam custodiebat. Inuatisque de improviso hostibus in suburbano, complures quidem peremit, omnes a. in fugam vertit. & hos in ciuitate, alios in sanum, alios in extremum vallum includit. Iniecia pacis arbitrum Pacorum Antigonus petiit admitti. Exoratus autem Phasaelus & ciuitate & hospitio cum quingentis equitibus Parthum recepit. prætextu quidem componendæ seditionis venientem, re autem vera ut adiunaret Antigonum. Denique Phasaelum dolo perpulit, ut ad Barzapharnem legatus de pace protisceretur: quamvis multa dissuadente Herode. atque ut insidiatorem occideret, ne se eius fallacis dederet. admonete. natura enim barbaros fidem negligere. Exit etiam Pacorus cum Hyrcano. quominus suspectus esset: nonnullisque relictis equitibus apud Herodem, quos Eleutheros vocant, cum cæteris Phasaelum prosequeretur. Sed ubi ad Galilæam venerunt, indigenas quidem dilidentes atque armatos offendunt: satrapam vero conueniunt satis callide & officii amicitie dolos regentem. Denique postquam dona eis dedit, redeuntibus insidias posuit. Illi autem in maritimum quandam locum deducti, cui nomen est Ecdippon, fraudem intelligunt. Ibi enim de promissis mille talentis audierunt: & quod Antigonus plerasque mulieres ex his quas ipsi haberent inter quingentas Parthis deuouisset quodque sibi semper à barbaris præstrueretur insidia, ac olim capti essent, nihil noua fuisset, dum Hierosolymis caperetur Herodes, ne sibi præscius quæ de his agerentur caveret. Hæc iam non verba erant solum, nam & custodes haud procul abesse conspiciebat. Et tamen Phasaelus Hyrcanum deferere non sustinuit, quamvis enim sæpius moneret Officius ut fugeret: cui Samamella Syrorum tunc ditissimus dixerat, quemadmodum essent omnia de insidiis constituta. Sed conuenire satrapam maluit, atque in os exprobrare, quod se insidiis aperisset: ac maxime quia pecuniarum causa

talis

Inter Antio-

chum & Hyr-

canum acru-

pugna Hero-

solymu in so-

ro commissa.

Apud ca-

der Herofo-

lymum.

Parthum

Phasaelus

h. s. s. s. s. s.

re-

pu.

Pacori dolo

& insidia.

Herodes &

Phasaelus in

capto duxi

ne versan

im.

talis extitisset, cum plus ipse pro salute daturus esset, quam pro regno An. mundi
 promississet Antigonus. Adhuc Parthus subdola satisfactione iureque 1924.
 iurando suspicionem deprecatus, perrexit ad Pacorum, statimque a ante Chri-
 Parthis qui remanserant, quibusque iussu erat, Phasaclum et Hyrcanum nat.
 canus comprehenduntur, periturum simul ac perfidiam execrantes. Ar.
 40. interim pincerna ad hoc missus, Herodem capere moliebatur, eumque
 fallere, ut extra murum procederet, sicut sibi mandatum fuerat, cona-
 batur. Ille autem suspectos habere solitus barbaros, & tunc minime
 dubitans in hostes incidisse literas quæ insidias indicarent, prodire no-
 10 lebat, quanquam satis idoneam causam Pacorus obrederet, epistolas
 portantibus obuiam ire debere, nec enim ab hostibus esse captos, aut
 quicquam de insidiis, sed quæ Phasaclus gessisset, his contineri. Iam-
 dudum autem ab aliis audierat Herodes, fratrem suum Phasaclum esse
 correptum, & Hyrcani filia Mariamne prudentissima foeminarum,
 multis eum precib, ne prodiret orabat, neve se crederet manifestis iam
 conatibus barbarorum. Adhuc autem Pacoro cum sociis deliberante,
 quoniam modo clam pararet insidias, nec enim fieri posse ut tanta sa-
 20 pientia vir ex aperto circumueneretur, nocte Herodes cum propinqui-
 simis sibi, ad Idumzæ ignatis hostibus proficiscitur. Eo cognito, Par-
 thicum persequuntur. Et ille matrem quidem fratres suos, despon-
 satamque puellam cum matre, minimoque fratre prætereire ius-
 sit: ipse autem caute cum famulis suis barbaros retentabat: multisque
 per omnes conflictus interemptis, ad castellum Massada properabat.
 Grauiore autem in fuga Parthis Iudæos expertus est. Qui cum semper
 molesti fuissent, à sexagesimo tamen ciuitatis stadio aliquandiu etiam
 acie decertauerunt. Vbi Herodes victoria potitus, cum multis interfe-
 cisset, ipsumque locum in memoriam præclari facinoris ædificatum, lo-
 30 cupletissima exornauit regia, atque in eo munitissimam condidit,
 ac de suo nomine Herodion vocauit. Et tunc quidem cum fugeret, mul-
 tos sibi adiungebat. Postea vero quam Thraciam Idumzæ peruenit, oc-
 currit ei frater Iosephus, turbamque sequentium diuini persuadet: nec
 enim capacem esse tantæ multitudinis Massadam. Erat autem supra
 quam nouem millium multitudo. Itaque paruit Herodes eius consilio,
 & impares quidem necessitati per Idumzæ dimisit cum viatico, lectis-
 simos autem maximeque necessarios tenuit, atque ita in castellum rece-
 40 ptus est. Deinde octingentis ibi relictis, qui mulieres defenderent, item-
 que comitatu, qui satis esset obsecris, ipse in Perram ciuitatem Arabiæ
 perrexit. Parthi apud Hierosolymam in prædæm versi, insipientium
 domos ac regiam irruerant, solis Hyrcani pecuniis abstinentes: quæ
 trecenta talenta superabant, aliorum vero ipse minores inueniebantur:
 quoniam Herodes iam pridem barbarorum perfidiam suspicans, quic-
 quid in opibus preciosum, in Idumzæ multo ante comporauerat:
 eiusque locorum itidem quisque fecerat. Veruntamen postquam prædæ
 positi sunt Parthi, ad hoc iniuriæ processerunt, ut omnem terram illam
 bello implacato replerent, Mariæ quoque ciuitate vastata: nec solum
 Antigonum regem constituerent, verum etiam Phasaclum & Hyrcanum
 victos et traderent verberandos. At ille Hyrcani quidem auriculæ
 dentibus truncat, ut ne solutus quidem mutatis rebus inquam Pon-
 50 tificatum recipiat: ab integris enim celebrari sacra oportet. Phasacli ve-
 ro virtute præuentus est Antigonus. Qui cum nec ferti copiam, nec ma-
 nus liberar haberet, ad laxum fracto capite interiit: atque ita probato,
 quod verus Herodis frater esset, Hyrcanusque degenerasset, viriliter
 moritur: dignum ante acta vita obitum assecutus. Fertur tamen & aliud
 quod ex illa quidem plaga resipuerit, sed veluti curandi eius causa, mis-

Herodes
 clam nocte
 ad Idumæ-
 am profici-
 scitur.

Herodes gra-
 uiores in fu-
 ga Parthus
 Iudæos expe-
 ritur.
 Victoria He-
 rodion.
 Herodion.

Massada
 Petracimi-
 tas Arabia.
 Antigonum
 auriculæ
 Hyrcani
 dentibus
 truncat.
 Antigonum
 Parthi Re-
 gem conspi-
 ciunt.
 Phasacli
 ad saxum
 caput fran-
 git.

An. mundi
4925.
ante Chri-
stum nat,
39.

*Phasaeli.
verba prius
quam effla-
ret animam.
Herodes erga
Phasaelum
fratrem a-
mor.*

*Impudentia
(maiores.
Herodes A-
rabas sibi ho-
stes esse de-
prehendit.*

*Herodes cum
magna vita
et crimine
Romam na-
vigat.
Herodes Ro-
mam profe-
ctus, Anto-
nium con-
uenit.*

*Ant. lib. 14.
ca. 13.
Herodes An-
tonium &
Casarem sibi
beneuolos
inuenit.*

sus ab Antigono medicus, venenis malis vulnus expleuerit, coque il-
lum pacto peremerit. Vtrumuis autem verius sit, præclarum habet ini-
tium. Denique aiunt eum prius quam efflaret animam, cognito ex qua-
dam muliercula, quod Herodes euassisset, dixisse: Nunc bono animo
discedam, qui vltorem inimicorum reliquerim. Ille quidem hunc exi-
tum habuit. Parthi autem, quanquam mulieribus caruerint, quas ma-
xime cupiebant, iebustamen cum Antigono apud Hierosolymam com-
positis, vincum Parthiam Hyrcanum ducunt. Herodes autem obstina-
tus in Arabiam, velut adhuc viuo fratre suo festinabat: vt pecunias ab
Rege acciperet, quibus solis exoratum iri pro Phasaelo sperabat avari-
tiam barbarorum. Etenim cogitabat, si Arabum minus memor fuisset pa-
ternæ amicitix, animoque liberali parciore, vel mutuum ab eo sumere,
quod redemptionis causa præberet: pignori opposito ipsius filio quem
redimeret: Secum enim habebat fratris filium, septem annos natum:
trecentaque talenta date decreuerat, interpositis precationi Tyne. Sed
protecto, studium fortuna præuenerat: & Phasaelo mortuo nequiquam
fratrem diligebat Herodes. Non tamen vel apud Arabas saluam amicitia-
m reperit. Denique Malichus Rex eorum, præmissis qui hoc admo-
nerent, quamprimum reuerti eum ex huiusmodi iubeat, simulatione
quidem per legatos Parthos petisse, vt Herodem Arabiam pelleret: certa
vero causa fuit, quod vicem Antipatro debitam negare præposuerat ne-
que pro beneficiis ab eo perceptis aliquid eius si ingratia rependere,
contolationis egentibus. Impudentiæ vero suasores habebat, qui Anti-
patri vellent abnuare deposita. Erant autem circa eum potentissimi.
Proinde Herodes ubi Arabas ex ea sibi causa hostes esse deprehendit,
vnde amicissimos existimabat, eaque res ostendit nuntius, quæ dolor im-
perauit. Ægyptum versus recedit, & prima quidem vespera in quoddam
agreste sanum, dum post se relictos reciperet, diuertit. Postero au-
tem die cum Rhinocolorum peruenisset, fratris ei mors nunciatur ac-
ceptoque tanto lætu, quantum curarum ædum deposuit, ibat vlti-
mus. Itaque Arabem sero facti poenituit: & qui reuocare eum,
quem contumeliose tractauerat, velociter misit. Herodes autem in Pe-
lusium peruenerat: ibique transitu prohibitus ab eius rei speculatori-
bus, rectores adit: & illi famam viri dignitatemque reuerenti, Alexan-
driam eum prosequuntur. Ingressus autem ciuitatem, à Cleopatra ho-
norifice susceptus est, duce[m] sibi missum tunc eum ad ea quæ parabat,
existimante. Posthabitis autem Reginx precibus, neque hyemis alpe-
ritatem, neque marina discrimina, quo minus nauigaret Romam, ex-
stitimuit. Circa Pamphyliam vero periclitatus, maiore oneris parte rei-
ecta, vix in Rhodum vehementer bello Calu vesatam, saluus euadit. A-
micorum vero tuorum, Ptolemæi & Saphini receptus hospitio, licet rei
pecuniariæ premeretur inopia, maximam tamen adhibeat nauim trire-
mem: eaque cum amicis delatus Brundisium, atque inde continuo Ro-
mam profectus, familiaritatis paternæ gratia primum conuenit Anto-
nium: eique tam suas quam totius generis ciades exponit: quodque af-
fectibus suis in castello relictis, atque obsidione cinctis, ad eum hyeme
supplex nauigasset. Itaque tantæ miserationis casum miseratus Anto-
nius, & memoria quidem iuncta cū Antipatro dextera, tum vero ipsius
qui aderat contemplatione viuitis, etiam tunc eum Regem constitue-
re proposuit Iudæorum, quem ipse tetrarcham antea fecerat. Non mi-
nus autem quam fauore Herodis, odio ducebatur Antigoni. hunc enim
& seditionum, & Romanis inimicum esse arbitrabatur. Casarem qui-
dem habebat multo quam ipse paratius renouantem Antipatri expedi-
tiones, quas in Ægypto cum eius patre pertulerat: & hospitium & in

rebus cunctis beneuolentiam: cum præter hæc ipsius quoque Herodis strenuitatem cerneret. Verum tamen & senatum conuocabat ubi Messala, & post eum Aratinus, assente Herode, patrie eius merita, & ipsius circa populum Romanum fidem proferebantur, quo simul hostem Antigonum demonstrarent, non solum quod intra breue tempus is dissidere cõpisset, verum etiam quod antea quæque populo Romano delpecto, Parthorum fuit regio regnum curauisset accipere. his autem cominoro senatu, cum Antonius etiam bello contra Romanos gerendo vtile esse diceret Herodem Regem creari, omnes assentiuntur. Dimissoque senatu, Antonius quidem & Cæsar egrediebantur, medium stipantes Herodem. Consules autem cum aliis magistratibus antecedeabant, cæsuri hostias, decretumque senatus in Capitolio reposituri. Primo autem die regni Herodis, apud Antonium conatum est.

CAP. XII.

De bello Herodis à Roma redeuntis pro Hierosolyma, & contra latrones.

10 **E**odem vero tempore Antigonus apud Massadam inclusos obsidebat, aliis quidem victui necessariis abundantes, aquæ autem inopes. Vnde Iosephus quoque frater Herodis cum ducentis familiaribus suis ad Arabas confugere cogitabat: audito quod eorum quæ in Herodem commiserat, Malichum poeniteret: castellumque reliquisset, nisi circa noctem qua exiturus erat, plurimum imbrum contigisset effundi. aquæ enim repletis puteis, fugiendi causa non erat adeo ut etiam vltro in Antigoni militum eruptiones auderent: multosque nunc aperto prælio, nunc insidiis neci darent: non tamen illis omni pro voto cedebant, sed ipsi quoque interdum cum aduerso casu reuertebantur. Interea dux Romanus Ventidius, prohibitu missus Parthos à Syria, postillos in Iudæam venit. verbo quidem, ut Iosepho & qui vna obsidebantur, ferret auxilium: re autem vera, ut pecunias auferret Antigono. Itaque cum non longe ab Hierosolymis retendisset, quæstu expletus, ipse quidem cum maxima exercitus parte discessit. Silonem vero cum paucis, nefurum deprehenderetur, si omnes abduxisset, reliquit. Antigonus autem, sperans iterum Parthos sibi adiumento fore, Silonem interim placabat: ut pendente spe, nihil inquietaret. Iam vero naui ex Italia in Ptolemaidem deuectus Herodes, non parua manu coacta externorum arque gentilium, per Galilæam aduersus Antigonum properabat. Ventidius & Silonis fulcus auxilio. quibus Delius ab Antonio missus, ut Herodem in regnum deducerent, persuasit. Horum autem Ventidius quidem turbas in ciuitatibus, quæ propter Parthos euenerant, componebat. Silonem vero Antigonus in Iudæa mercede corruerat. Non tamen Herodes oppis egebat, in dies enim singulos, quo magis iter prompuebat, augebantur eius copiæ. nam præter paucos omni ei Galilæa consensit, & propositum habebat præmium necessarium Massadam, ut primum ætæctus suos obsidione liberaret, sed impedimento fuit Ioppe. Hæc enim prius, quod hostilis esset, eximenda videbatur: ne dum ipse peteret Hierosolymam, receptaculum à tergo aliquod inimicis relinqueretur, Silo autem iungit agmina, inuenisse gaudens resistendi occasionem, quod eum persecutio premeret Iudæorum. hos autem Herodes paræ manus excursionem perterritos, mature in fugam vertit: & Silonem male repugnantem, periculo eripit. Deinde capta Ioppe suos liberaturus ad Massadam sellinabat: dum indigenarum alios amicitia paterna sibi sociaret, alios ipsius gloria, nonnullos vtriusque beneficiis debita vi-

An. mundi
3925. ante
Christum
nat. 39.
*Herodes corā
Senatu Ro-
man. lauda-
tur.
Herodem
Romani In-
dæorum Re-
gem creant.*

*Ant. lib. 14.
cap. 23.*

*Antigonus
Massadam
obsidet.*

*Prælium in-
ter Antigo-
ni milites &
Iosephum He-
rodi fratrē.
Ventidius
Romani mi-
litis dux pec-
unias au-
ferit Anti-
gono.*

*Ant. lib. 14.
c. 24.*

*Herodes in
Antigonum
mouet.*

*Herodu pro-
positum Mas-
sada & Iop-
pe captu Hæ-
rosolymam
petere.*

An. mundi
3925. ante
Christum
nat. 39.

Herodes Hierosolymam
cingis obse-
dione ac pra-
conis voce
cur advene-
rit, declarari
iuber.

Siloni & In-
dau pecunia
corruptis do-
lus.

Herodes cum
mactis co-
piam parat.

Herodes decem
cohortibus
comitatus
Hierichunta
enit.
Romani pra-
da nris
possuntur.

An. lib. 14.

Her. des. Se-
pho. mactis
in em. 1921

cissitudo: plurimos tamen spes, vt à Rege certissimo. Iamq; validissimas
quasi erat militum copias: sed Antigonus iter eius impediens, loca in-
sidiis opportuna praecoccupans, vnde nullum aut minimum afferbat
hostibus detrimentum. Herodes autem facile receptis ex Massada pi-
gnoribus suis & rebus, à castello in Hierosolymam perrexit. Cui se Silo-
nis milites & multi ex ciuitate iunxerunt, virium eius timore perculsi.
Castris autem positis ad occidentalem regionem oppidi, custodes eius par-
tis ipsum sagittis & iaculis impetebant: ab aliis vero per cuneos excur-
rentibus prima frontis acies tentabantur. Herodes autem primo circa
muros praconis voce declarari iussit, populi se bono & saluti ciuitatis
aduensis: poenasque ab nullo quamuis manifesto inimico repetitu-
rum, sed discordissimis etiam offensarum obliuionem daturum. Deinde
cum allocutionibus contrariis pars Antigoni obstitit, quo minus
aut pracones exaudire, aut voluntatem mutare quispiam posset. Quod
reliquum erat, suis imperat muros defensores deturbare: atque illi
statim sagittis cunctos ex turribus in fugam verterunt. Ibiq; tunc Silo-
nis detecta corruptio est. Multis enim militum subornatis, qui rebus e-
gere se necessariis acclamarent, pecuniamq; alimentis poscerent, atque
hyemandi gratia in loca opportuna dimitti (nam ciuitati proxima de-
serta erant ita omnibus ab Antigono ante prouisus) & incitabat exerci-
tum, & ipse recedere conabatur. Herodes autem non solum duces qui
Siloni paterent, sed etiam milites vbi plurimi essent conueniendo, ro-
gabat ne se destituerent, quem scirent à Caesare & Antonio & senatu de-
ductum, in vno die pollicitus eos penuria soluere. Deinde hac precatus
ipse agros adit: tantamque his exhibuit copiam comestus, vt Silonis
omnes accusationes perimeret: simulque prospicerent, ne vel in posterum
ministrare desinerent, accolae Samaritae per epistolas adiuuabant (nam
ciuitas eius se clientelae dederat) vt alimenta & vinum & oleum & pec-
cora in Hierichunta deferrent. Hoc ubi audiuit Antigonus, statim qui
fragmentata hostes prohiberent, atque insidiis opprimerent, per agros
dimittit. Illiq; nullis obediunt, & magna iam manus armatorum super
Hierichunta fuerat congregata. Discreti autem montibus insidebant, si qui
expectarent victui necessaria speculantes. Non tamen Herodes otiosus
erat, sed decem cohortibus comitatus, quinque Romanorum, & quinque
Iudaeorum, quibus permixti erant etiam mercede coacti trecenti, praeterea
paucis equitibus Hierichunta peruenit: & ciuitatem quidem vacuam
habitoribus reperit, quingentos vero cum mulieribus ac familiis
montium occupasse cacumina. & hos quidem captos dimisit: Romani
autem in reliquam ciuitatem irruunt, eamq; diripiunt, cum plenas domos
offendissent omnigenis opibus. Rex autem apud Hierichunta praesidio
collocato, reuersus est. Romanumque militem in his quae sibi accesserant
ciuitatibus, hoc est Idumaea & Galilaea, & Samaria hyematurum dimisit.
Antigonus quoque Silonis corruptione metuens, vt exercitus parte
Lyddensis suscipere in Antigoni gratiam. Et Romani quidem armorum
cura soluti, rebus omnibus abundabant. Herodes autem non quiescebat,
sed Idumaeam duobus millibus peditum, & quadringentis equitibus,
misso etiam fratre suo Iosepho, communiuit, ne quid noui cum
Antigono tentaretur. Ipse autem, matre cum aliis quos ex Massada libera-
uerat affectibus suis in Samariam translata, ibique turissime collocata,
vt cetera Galilaeae subuergeret, atque Antigoni praesidia expelleret, proficiscitur.
Cumque Sefhorim, licet vehementissime ningeret, peruenisset, fac illuc ciuitatem capit, custodibus eius ante egressionem fugam
dilatatis: ibique suis militibus quos hyems fatigauerat, recreatis (erat enim magna copia comestus) aduersus latrones in speluncis degentes

19

20

20

20

20

direxit animum: qui pleraque illius regionis incurstantes, non minori-
 bus quam belli cladibus incolas afficiebant. Præmissi autem tribus pe-
 ditum cohortibus, ynaque ala equitum in vicum Arbelam, ipse diebus
 quadraginta post cum reliqua manu superuenit. Nec tamen eius incur-
 sum hostes eximere, sed armati obuiam procedebant, peritia bellato-
 ris fisci, & ferocitate latronis. Denique prælio commissio, dextro ipsorum
 cornu, sinistrum Herodis in fugam pellitur. Ille autem de suo dextro
 circumgressus, velociter subuenit, & suos quidem a fuga retrahit, irru-
 endo in hostes, imperium persequentium refrenabat, donec a fronte
 pugnautes violentius concesserunt: qui tamen eos usque ad Iordanem
 cadendo persequabatur: & magna fugientium parte perempta, cæteri
 trans fluvium disiecti sunt: & Galilæa metus est purgata, nisi quod in spe-
 luncis latitantes reliquerant, eorumque causa diutius ibi remorandum
 fuit. Quamobrem primum laboris fructum militibus rependebat, cen-
 tum quinq; into argenti drachmas singulis diuidendo: eorumque
 ducibus multiplicatam summam ad hyberna mittendo. Pherorq; au-
 tem fratri minimo scripsit, ut & foro venalium consuleret, muroque ca-
 stellum Alexandrium cingeret: quæ ab illo curata sunt. In retea circum
 Athenas versabatur Antonius. Ventidius autem ad bellum contra Par-
 thos Silonem atque Herodem accersit: mandato eis per epistolas, ut
 Iudææ statim ante componerent. Sed Herodes, libenter ad Ventidium
 Silone dimisso, ipse aduersum latrones in speluncis habitantes mouet
 exercitum. Iuxta autem speluncæ in præruptis montibus erant, vnde
 que inaccessa transuersosque tantum ac perangustos ascensus habe-
 bant: saxumque ab earum fronte usque ad fauces ultimas pertingebant,
 rectum vallibus imminens, ut aliquandiu quidem Rex pro loci diffi-
 cultate mageret, incertus esset. Postremo autem placuit, ut moli-
 mine vteretur satis incauto. Etenim valentissimus quisque demissus
 arculis exponebatur in ostia speluncarum. Hique cum familijs eos
 machabant, ignemque repugnantibus iniiciebant. Cumque aliquos
 ex his conseruare vellent Herodes, ut ad se accederent, voce præconis e-
 dixit. Sed illorum neque voluntarius se quisquam ei tradidit: sed &
 quos vis cogerat, multi mortem captiuitati prætulerunt. Vbi etiam
 senior quidam, septem filiorum pater, dentes cum matre pueros, ut
 egredi tibi ad fœdera permetteret, occidit hoc modo: iussit exire singu-
 los, ipse ad ostium stabat, & prodeuntem quenque filiorum trucidabat.
 Herodes autem ex specula hæc prospiciens, & dolore conficiebatur: &
 ut filijs parceret, seni dexteram cum precibus porrigebat. Ille autem
 dictis eius nequaquam mitior factus, insuper humilem animum Hero-
 di exprobrauit, & post filios occidit uxorem: deiectisque desuper mor-
 tuis, postremo semetipsum præcipitem misit. Speluncis igitur & qui
 in his erant ita subactis, Herodes solita exercitus parte, quantum ne-
 quis rebellare tentaret, satis esse arbitrabatur, eique parti Ptolemæo
 præposito, in Samariam rediit: scutorum quidem tria millia, sexcen-
 tos vero equites in Antigonum ducens. Tuncque propter eius ab-
 scessum nasci licentiam, quibus Galilæam turbare mos erat, Ptolemæum
 quidem ducem aggressi, nec opinantem interficiunt. Agros autem va-
 stabant, in paludes atque in abditißima loca refugientes. Quibus co-
 gnitis Herodes in itinere succurrit: & magnam quidem eorum multitu-
 dinem morte consumit. Omnibus autem castellis obsidione liberta,
 huius mutationis causa multam exegit a ciuitatibus pecuniam, cen-
 tum talenta. Iam vero Parthis expulsi, occiso etiam Pacoro, Ventidius
 Antonij literis monitus, equitum mille auxilia duarumque legionum,
 aduersus Antigonum mittit Herodi. Eorum autem ducem Macha-

An. mundi
 3926.
 ante Chri-
 stum nat.
 38.

Herodes ad-
 versus latro-
 nes in spelun-
 cis degentes
 animum di-
 rigit.
 Herodis de
 latronibus
 victoria.

Ant. lib. 14.
 ca. 25.
 Descriptio
 speluncæ in
 qua latrones
 habitabant.

Ptolemæus
 Herodum mil-
 itum dux
 interfecit.

cladis intrabant: quare prae dolore paululum questus, maxime parte
 luctus dilata, in hostes properabat, ultra vires iter accelerans, & vbi ad
 Libanum venit, octingentos montis accolae assumit auxilio, vnamque
 his iungit Romanorum cohortem, cum quibus non expectata luce, Gali-
 izam ingressus est, hostesque obuios in eum quem relinquerat locum a-
 uertit. & assidue quidem castellum oppugnare tentabat: sed prius quam
 id caperet, asperitima hyeme coactus, in vicum proximum recepit exer-
 citum, paucis autem diebus post, auctus etiam alterius cohortis prae-
 sidio, quam Antonius miserat, tanto hostibus terrori fuit, vt castellum
 nocte desererent. Iamque per Hierichunta properans ibat, vt quamprimum
 interfectores fratris sui posset vlcisci, vbi etiam mirabilis ei mon-
 strum; similis casus euenit: vnde praeter spem liberatus, opinionem quod
 Deo carus esset adeptus est. nam cum multi honorati vespera illa apud
 eum coenauissent postquam dimisso conuiuio omnes egressi sunt, con-
 festim cornaculum concidit. Id autem commune sibi tam periculis
 quam salutis praesagium, quantum ad futurum bellum pertineret, esse
 coniiciens mane primo castra mouet: hostiumque sex circiter millia de
 montibus decurrentes, prima tentabant agmina, & maius quidem cum
 Romanis conferere non satis fidebant: lapidibus autem ac relis eos, dum
 modo plurimos saucia reant, eminus appetebant. vbi Herodes quoque
 ipse praeteriens, latus saculo vulneratur. Antigonus autem se non so-
 lum audacia tuorum, sed etiam multitudine superiorem videri cupi-
 ens, Pappum quendam ex contubernalibus suis cum manu militum
 in Samariam mittit, quibus quidem Machara erat praemium victoriae.
 Herodes vero terram peruagatus hostilem, quinque municipia capit,
 quoque habitatorum millia consumit. Exustisque domibus, ad exerci-
 tum redit, circa vicum, qui appellatur Cana, tendentem. In dies autem
 singulos magna ei multitudo Iudaeorum vel ex ipsa Hierichunte, vel ex
 alijs regionibus accedebat: cum hos odium moueret Antigoni alios i-
 plius Herodis praecleara facinora. Enimvero multos ratione carentes
 mutationis cupiditas impellebat. Hoc autem congregi festinante, Pap-
 pi milites neque multitudine hostium, neque impetu pettebant, acriter
 ad pugnam ex altera parte procedunt. Sed vbi agmina confluerunt, ce-
 de i quidem paulisper restiterunt, Herodes autem fraternae caedis recor-
 datione periculosius dimicans, dummodo eius vlcisceretur autores,
 aduersam aciem facillime superat. deinde semper integros aggrediendo
 vniuersos in fugam vertit. Erat enim plurima occumbentium strages,
 cum alij quidem in vicum vnde venerant compellerentur, nonisimius
 autem ipse instaret, atque infinitos occideret. postremo ruens inter fu-
 gientes hostes in vicum irrupit: cum omnes domus armatis essent re-
 fertae, plenaque propugnatorum de super recta: & quoniam foris depre-
 hensos facillime superabat, disturbando aedes intrus abditos extrahebat,
 alios conuulsis obrutos testis, multos simul necabat, si quis autem sub-
 terfugisset ruinam, cum gladijs armati milites excipiebant, tantaque ca-
 dauorum per omnes vias multitudo coaceruata est, vt etiam victoribus
 ipsis transitus obstrueretur. hanc plagam hostes adeo non tulerunt, vt
 consuentium turba, conspectis qui in vico perissent, fuga discederent.
 statimque successu fretus Herodes ad Hierosolimam perrexisset, nisi
 eum hyemis asperitas prohibuisset. Haec enim perticienda victoriae fuit
 impedimentum, & ne penitus opprimeretur Antigonus obsistit, qui ci-
 uitatem iam iam deserere cogitabat. Herodes autem ad vesperam, cum
 lassos amicos rescindi corporis gratia dimisisset, ipse adhuc ab armis
 calidus, more militis lauatum ibat. Siquidem vnus tantum puer eum
 sequebatur. Et prius quam in balneum perueniret, obuius ei quidam

An. mundi
 3927.
 ante Chri-
 stum nat.
 37.

Herodi mor-
 tem fratris
 somnia ma-
 nifesta signi-
 ficant.

Herodu co-
 naculum
 dimisso con-
 iuiuio conse-
 stum concidit

Cadauerum
 multitudine
 victoribus
 transitum
 obstruit.

An. mundi
3928.
ante Chri-
stum nat.
36.

*Pappum
Antigoni
militum du-
cem Herodes
obtruncat.*

*Ant. lib. 14.
cap. 32.
Hierosolyma
ab Herode
obfessa.*

An. mundi
3929.
ante Chri-
stum nat.
35;

*Judeorum
in pugna
constantia.*

*Herodis mi-
lites cum
Iudeis per 5.
menses obsi-
dinem tole-
rant.
ciuitatem
concupiunt.*

ex hostibus gladio armatus occurrit, deinde alter & tertius & plures. Et
hic confugerant armati ex acie in balneum, sed percussit etiam tum metu
aclatantes, vt Regem viderunt, illum quidem stupore debilitati ac
trementes, cum inermis esset prtereunt: exitus vero qua fugerent cur
supetebant. Itaque cum alius casu, qui eos comprehenderet nullus
adesset, Herodi autem nihil pati satis fuisset, omnes effugiunt. Postero
autem die Pappum quidem, Antigoni militum ducem, abscisso capite
obtruncat: idque Pheroraz magistro exercitus fratri suo mittit in per-
empti fratris vitionem. namque Pappus erat qui Iosephum interfece-
rat. Vbi autem rigor hyemis cessit, Hierosolymam repetijt: murisque
admoto milite (annus autem tertius agebatur, ex quo Romaz Rex fue-
rat declaratus) pro templo castra posuit, qua facilius erat expugnatio,
& antea Pompeius ceperat ciuitate. Exercitu autem in opera distribu-
to, suburbanisque diuisis, tres quidem leuare aggeres, & super eos tur-
res edificare iubet. Relictis autem qui operibus instarent impigerrimis
amicorum, ipse in Samariam vadit, vxorem accepturus, Alexandri filij
Aristobuli filiam, sibi desponsaram, vt diximus: & dum obsidet, subci-
sua opera nuptias curaturus: quippe iam hostes despiciebat. Igitur
vbi eam duxit, ad Hierosolymam redijt, auctus militum copijs: eique
Sotias cum magna manu equitum peditumque sociatur: quam medi-
terraneam itinore pramissa, ipse per Phoenicem interfecit. Vniuerso au-
tem exercitu congregato, ad peditum legiones vnde cum equitumque
sex millia, prter auxilia Syrorum, non pro minima parte ducenda,
prope a Septentrionali muro castra collocarunt: Herodes quidem se-
natu consulto frerus, quo Rex fuerat declaratus: Sotias vero Antonio,
a quo milites quibus przerat asciret missus Herodi auxilio. Iudorum
autem intra ciuitatem agentium populus varie turbatus erat. Nam
circa templum infirmior multitudo conueniens furore agebatur, mul-
taque veluti diuinitus de temporibus distabat: & qui audaciores es-
sent, in ceteras conglobati, multis modis latrociniabantur: maxime
ex locis oppido proximis victui necessaria diripientes: neq; aut equis,
aut viris alimenta relinquebant. Bellatorum autem constantiores ob-
sidentibus oppositi, a muris aggerum prohibebant, & contra instru-
menta oppugnantium, semper nouum aliquod obstaculum, molie-
bantur. In nulla re autem & que ac in cuniculis superabant. Rex autem ad
uersus latrocinia quidem occultas excogitauit militum insidias quib.
eorum reprimere tur excursus: inopiam vero alimentorum longinquis
transuedionib. adiuuari disposuit. Ac pugnae intenti, quamuis omnem
modum audaciz supergrederentur. Romanorum tamen peritia vince-
bantur, nihilominus aperte cum his, certa morte propolita, conflige-
bant. Ex improviso autem Romanis per cuniculos intermedios emer-
gentibus, prius quam muraliqua pars dirueretur, alteram eius vicem
muniebant. Proius autem neq; manibus neque machinis deficiebant,
quoniam vsque ad vltimum repugnare decreuerant. Deniq; tanto ex-
ercitu circumfidente, per quinque menses obsidium tolerauerunt: do-
nec quidam ex his quos lectos habebat Herodes, ausu murum transgre-
di, ciuitatem irrupere, & post eos Sotie citiones. Igitur ante omnia
fano proxima capiebantur: & infuso exercitu plurima vbiq; mors erat:
Romanis quidem propter obsidionis moras iratis: Herodis vero manu
Iudaica summo intenta studio, ne quis penitus ex aduersarijs euade-
ret. Maebantur autem quamplurimi, & per angustiores vicos oppi-
di, & in domos compulli, etsi ad templum etiam confugissent: nec vlla
erat aut senectutis, aut muliebris infirmitatis miseratio. Denique licet
Rex vbiq; mittens, rogaret vt parcerent, nemo tamen dexteram conti-

10 auit: sed veluti furentes, omnē persequabantur iracundiam. Ibi tunc etiam
 Antigonus, neque priorem, neque presentem fortunam cogitans, domo
 descendit, & ad pedes Sosii prostermitur. Ille autem nihil eum tantæ mu-
 tationis causa miseratus, & intemperanter derisit, & Antigonom appel-
 lauit: neque tamen custodia etiam liberum dimisit, ut foeminam. Itaque il-
 le quidem victus asseruabatur. Herodes autem cum iam hostes vicisset
 ut externa quoque auxilia compesceret providebat. Visendi enim tem-
 pli, sanctorumque eius studio, omnis multitudo peregrina fuerat incita-
 ta. Ob eamque rem, hos minis, alios precibus, nonnullos armis etiā refre-
 20 nabat: acerbiorē, quam si victus fuisset, existimās sibi fore victoriam.
 si quod videri nefas esset, culpa sua visum fuisset. Mox autem etiam ra-
 pinas in ciuitate prohibuit. multa inuectus in Sosium, si vacuatis vi-
 ris & pecuniis oppido Romani regē se solitudinis reliquissent: qui pro
 tanta ciuium cæde, totius orbis terræ imperium, vile precium iudicaret.
 Illo autem iustum esse dicente, ut pro labore obsidionis prædæ licen-
 tiam militēs haberent: ipse de suis facultatibus mercedem singulis dis-
 tributurum se asseuerauit. Atque ita redemptis patriæ reliquiis, promissa
 compieuit. Nam & militum quenque liberaliter, & pro merito duces, ip-
 30 sūmque Sosium regia largitate donauit, ut nemo egens pecuniis abiret.
 Post hæc Sosius aurea corona Deo dedicata, ex Hierosolymis remeauit.
 Antonio victum Antigonum ducens, & illum quidem vana spe viri cu-
 pidum vsque ad vltimum diem, ignauia digna securus excepit. Rex autem
 Herodes discretæ multitudine ciuitatis, suarum quidem partium studi-
 osos, quo magis beneuolos sibi faceret, honorifice tractabat: Antigoniam
 nos autem neci tradebat. Et quum pecunia defecisset, diuiso quicquid
 ornamentorum haberet, Antonio eiusque comitibus militi: non tamen o-
 minino ne quid pateretur redemit. Iam enim Antonius Cleopatraz amo-
 re corruptus, in omni re cupidini cesserat. Etenim Cleopatra, ubi tanta
 40 cognationem suam læuitia persecuta est, ut neque propinquus sanguine
 superesset, cædis rabiem contulit in extraneos: Syrorumque optimates ap-
 pud Antonium criminando suadebat eos interfici, ut eo modo cuiusque
 possessiones dominio suo facilius quæreret. Postea vero quam in Iudæos
 atque Arabes vsque extendit avaritiam, ut Reges eorum Herodes & Malichus
 interirent, occulte moliebatur. Cui cum verbotenus annuisset Antoni-
 us, occideret quidem bonos viros, tantosque Reges iniustum esse duxit:
 verum inter amicos ultra non habuit: sed multa terra ex eorum præcisa
 finibus, & quod erat in Hierichunt palmetum in quo balsamum gigni-
 tur, & ciuitates præter Tyrum & Sidonem cunctas intra flumen Ele-
 50 rum ipsi dedit. Quorum posita dominio ad Euphratem vsque Parthis bel-
 lum inferentem persecuta Antonium, per Apamiā & Damascū in Iu-
 dzam venit. Atque hic Herodes, licet magnis muneribus infentum eius a-
 nimum mitigasset, tamen ducentis talentis annuis abscissas regno suo
 possessiones impetrat sibi locari: ipsamque omnibus obsequiis placans,
 Pelusium vsque deducit. Nec multum interea tempus & Antonius ex
 Parthis aderat, captiuumque Arrabazem, Tigranis filium dono Cleopatraz
 ducebat. Nam cum pecuniis omnique præda, Parthus illi statim condo-
 natus est.

An. mundi
 3929. ante
 Christum
 nat. 35.
*Cades in Hie
 rosolymis.*
*Antigonum
 Sosius capis.*

*Herodes mi-
 litibus de su-
 is facultati-
 bus multum
 pecunia lar-
 gitur.*
*Antigonum
 securi ob-
 truncatur.*
*Ant. lib. 25.
 cap. 1.*
*Cleopatra in
 cognationem
 suam san-
 ctia.*

*Amaritia
 Cleopatra.*

CAP. XIII.

De insidiis Cleopatraz in Herodem, & Herodis prælio contra Arabes &
 ingenti terramotum.

Concitato autem bello Asiatico, Herodes quidem cum Antonio pro-
 ficisci paratus erat, & alius per Iudæam turbis liberatus, & Hyrcania

Ant. lib. 35.
 cap. 5.

An. mundi
3934. ante
Christum
nat. 30.

Cleopatra in
Herodem in-
fida.

Ant. lib. 15.
cap. 6.

Herodu ex-
ercitum A-
raber in su-
gam ver-
sunt.

Bellum A-
thiacum in-
ter Antoniu
& Augustu
utring, ge-
stum.

Alia Hero-
dica calami-
ta.

Herodu ad
milites per-
territos ora-
tio.

Metus pra-
eat confi-
dentiam.

potitus, quem vicum Antigoni soror tenebat: veruntamen à Cleopatra callide ne periculorum Antonii patriceps fieret, interclusus est. Regibus enim, ut diximus, insidias tendens, bellum in Arabas, ut Herodi committeret, persuadet Antonio, quos si viciisset, Arabiz: si autem victus esset, Iudæz domina constitueretur: alterumque potentium per alterum pessundaret. Sed eius consilium Herodi feliciter cessit. nam primum in Syros hostes ducens, magnum quem conflagraverat equitatum, circa Diospolim in eos mittit, & quamvis fortiter resistentes, superavit. qui cum iam victi essent, magno motu Arabes suscitantur: & infinita manus in Syriz cœles Canathan congregati, expectabant Iudæos. Vbi Rex eos Herodes cum exercitu aggressus, bellum consultius administrare tentabat, castraque muro cingi præcipiebat: non tamen ei paruit multitudo, sed priore victoria freti Arabas impetunt & prima coitione in fugā verfos urgebant: in persecutione vero insidiis periclitatur Herodes, Canathensibus ab Athenione inmissis, qui ex Cleopatræ ducibus semper ei fuerat inimicus. Namque horum incursum recreati Arabes pugnam reperiunt: iundisque agminibus circa saxosa loca & denia, Herodis militem fugant, plurimis eade prostratis. Qui vero ex prælio servati sunt, in vicum Ormizam confugiunt, ubi etiam castra eorum cum hominibus circumventa Arabes, sicut erant plena ceperunt. Neque multo post accepta clade, Herodes aderat cum auxiliis, terius quam usus poposcit. Huius ei vulneris causa fuit, præpositorum militibus contumacia, quod iussis obedire noluerunt. non enim repente commissio prælio villum Athenio insidiandi tempus habuisset, rursus tamen vitus est Arabas. assiduus fines eorum incursionibus infestans, quodq; semel victus est, saepe rependit. Sed dum inimicos persequitur, incurrit ei diuinitus alia calamitas, septimo regni anno & Adriaco bello feruente. Namq; veris initio terra mota, infinita quidem pecorum, triginta vero hominum millia peremit, cum exercitus mansisset incolumis. quoniam sub dio tendebat: ibique Arabas in maiorem audaciam fama sustulit. tristibus nunciis grauibz semper aliquid attingens, unde velut omni subuersa Iudæa, terræ obtrinens spe, quia neminem superesse credebāt, in eam irruunt, legatis prius interfectis, qui ad se venerant à Iudæis. Herodes autem aduersus hostium perterritam suorum multitudinem, tam magnitudine quam aliduitate calamitatum fractam, ad repugnandum incitare tentabat, hæc dicens: Rationem habere non videtur, cur vos præfens formido perculerit. nam diuinæ quidem indignationis plagas innotori vobis esse non miror. Ignauum autem est perperci idem, etiam cum incursum hominum repellendi sunt. Ego enim tantum abest, ut hoste post terræ motum pertimescam, quod magis putauerim Deum hanc illecebram inmisisse, vt poenas redderet, non enim tantum manu armisque freri, quantum nostris calamitatibus, veniunt. Fallax autem spes est, quæ non suis viribus nititur, sed alienis aduersis. Neq; vero vel secundæ res vel contrariæ, apud homines certæ sunt, sed in vtramque partem videas fortunam nutare vicissim, & exempla vobis propria demonstrabunt. Nempe prælio superiore victores, post ab hostibus victi sumus. & nunc ergo, quantum æstimare licet, illi capientur, victores se credentes. Nimis enim confidens incautus est: metus autem prouidentiam docet. Itaque mihi quidem hoc ipsum quod timetis, fiduciam suggerit. Nam cum ferociores quam opus erat fuistis, & præter voluntatem meam in hostes egressi estis, Athenion insidiandi tempus inuenit. Nunc autem vestra cunctatio, & minus alacer animus, vt videtur, certamen mihi victoriam spondet. Conuenit tamen ante prælium sic esse affectos, in ipso autem opere virtutem exercere: consceleratisque hostibus planum

facere

facere, quod neque humanum aliquod malum, neque iræ cælestis unquam deprimit fortitudinem iudeorum, donec spiritum vitæ ducunt, vel eorum quisquam in bonis suis Arabas dominari patietur, quos aliquoties pene captivos abduxit. Nihil autem vos terreat rerum animacarentium metus: neque arbitremini, terræ concussionem, alicuius futuræ cladis esse portentum. Naturalia namque sunt elementorum quoque vitia: nullumque damnum inferunt, nisi quod ex ipsis euenierit. nam petulentiæ quidem, vel famis, vel terræ motus signum aliquod tante malo fortasse præcesserit, ipsa vero cum extiterint, sui magnitudine finiuntur. Cæterum quid nobis amplius quam terræ concussio, bellum nocere poterit etiam victis? Imo enimvero maximum imminentis excidii monstrum, sponte sua, neque alienis manibus inimicis accidit, qui legatos nostros præter omnium hominum leges crudeliter mactauerunt, talesque Deo pro belli euentu hostias ceciderunt. Non enim effugient maximum eius lumen inuictamque dexteram, sed continub poenas dabunt, si patrio repleti spiritu, inuictam violari foederis animos excitemus. pergite quisque non pro coniugibus, neque pro liberis, aut pro patris periculis pugnaturi, sed legatorum cædis ultores. Illi melius quam nos qui viuimus exercitum regent, vobisque mihi obedientibus, periclitabor ipse pro cæteris. Pro certo enim sciatis, fortitudinem ventram non sustineri posse, nisi temeritate ledatur. His adhortatus milites, ubi eos alacres vidit, sacra Deo celebrauit, deinde cum exercitu Iordanem fluium transgressus est. Castris autem Philadelphię positis, haud procul ab hostibus, quasi de interiacente castello contenderet, pugnam eminens irritabat, quamprimum cupiens congredi. nam & hostes præmiserant, qui castellum occuparent. Sed illos quidem Regii facie repulerunt, collegum tenuerunt. ipse vero quotidie productus ad prælium milite, instructaque acie Arabes lacebatur. Cum autem nemo contra procederet (quidam enim eos vehemens formido tenebat, & ante multitudinem dux Althemus timore obriguerat) vallum eorum disturbat ipse aggressus, eoque modo coacti ad pugnam confusis ordinibus, mixtice cum equitibus pedes egrediuntur, etsi multitudine superiores, Iudæis tamen alacritate impares, quamvis audaciores eos faceret victoriz desperatio. Et quamdiu quidam restiterunt, non magnæ eorum cædes factæ est, ubi vero terga nudauerunt, multi à Iudæis, multi vero à semetipsis conculcati perierunt. Denique millia V. in fuga ceciderunt, cæteraque multitudo intra vallum compulsa eosque statim circumseptos obsidebat Herodes. & licet armis prope adesset excidium, tamen aquæ penuria vehementer vrgebat. Cumque rex arrogantius eorum legatos despiceret, & talenta quinquaginta pro redemptione offerentibus, magis intaret, denique ardescere siti, cateruatim exeuntes, ultro se Iudæis tradebant, adeo ut quinque diebus quatuor millia vincerentur, sexto reliqua multitudo ad pugnam desperata salute procederet. Quibus congressus Herodes, iterum septem millia circiter sternit, & tam magna plaga ultus Arabiam, extincto virorum eius spiritu, tantum profecit, ut eius patronus ab ea gente optaretur.

CAP. XV.

Herodes exaltatus in regnum.

Mox autem illum excepit desueta rerum sollicitudo propter amicitiam Antonii post victoriam Cæsaris apud Actium. Veruntamen plus timoris habebat, quam ipse patiebatur. Nec enim Cæsar vicum iudicabat Antonium, donec Herodes cum eo luperesset. Itaque, rex pericu-

An. mundi
3984.
ante Christum nat.
30.

*Aliena par
oratione Her
rodi de ter
ramotum.*

*Conclusio
Herodi ora
tionis & ad
hortatio ad
militem.*

*Herodes ante
pugnam sac
ra Deo cele
brat.*

*Herodes ho
stes adortur.*

*Arabes ara
desciente siti
ultro se Iud
æis tradu
dunt.*

*Ant. lib. 15.
cap. 7.*

An. mundi

3934.

ante Chri-
stum nat.

30.

*Herodas co-
ram Augu-
sto Casare
oratio.**Herodas co-
ram Augu-
sto dissimu-
latione ve-
mota verum
ingenuū fa-
tetur.**Casari ad
Herodem re-
sponso.*

lis decreuit occurrere: Rhodumque transmissus, ubi Cæsar eo tempore morabatur, adiit eum sine diademate, veste quidem cultuque priuato, sed saltu regio, neque dissimulata veritate coram eo hæc dixit: Ego quidem; Cæsar, Rex factus ab Antonio, fateor videri me fuisse Regem Antonio. Neque dissimulauerim, quod omnimodo armis quoque me grauem expertus esses, nisi Arabes prohibuissent. Veruntamen & auxilia ei pro viribus meis misi, & multa frumenti millia: sed nec accepta apud Adium plaga, bene de me meritum deserui. Nam cum auxilium minus commodarem, optimum ei consilium dedi, vnam esse dicens Cleopatraz mortem aduersorum correctionem. quam si occidisset, & pecunias ei & muros ad tuitionem & exercitum, & memetipsum belli contra te socium pollicebat. Sed profecto eius aures Cleopatraz amores, & Deus qui tibi victoriam donaret obstruxit. Vna ergo cum Antonio viduus lux, & diadema cum eius fortuna depolui. Ad te autem veni, spem salutis de virtute præsumens: & ut in examen adduceretur properans, qualis amicus alicuius fuerim. Ad hæc Cæsar: Imo vero saluus esto, inquit, & nunc regnato certius. Nam meritis es qui plurimos regas, cum amicitiam tanta fide tueris. Experire autem, ut etiam felicioribus fidus permaneat: siquidem ego præclarissimam spem de tua magnanimitate mihi promitto. Recte tamen fecit Antonius, qui magis Cleopatraz, quam tibi paruit. Tenamque lucrati suiuis propter eam amantiam. Prior autem ab officiis cæpisti, quantum apparet, quem aduersus eorum gladiatores idonea auxilia misisse Ventidius perscribit. Quare interim tibi decreto firmitatem regni præbeo: Experiar autem ipse quoque bene tibi aliquid facere, ut non desideres Antonium. Huius sermonis humanitate Regem, ne quid de amicitia sua dubitaret, hortatus, & diadema illi imposuit, & indulgentiam decreto consignat: in quo multa magnifice in eius laudem commemorauit. Ille autem primus eum muneribus delinitum rogabat, ut Alexandrum quandam supplicem, ex amicis Antonii, iuberet absolui. Sed vicit iracundia Cæsaris, multa illum & graua pro quo rogabatur admisisse dicentis, quibus repulit deprecantem. Postea vero ad Ægyptium euntem per Syriam Cæsarem, Herodas cunctis accepit regni diuitiis, tumque primus eum eo milites rescensente, circa Prolemaidem equo vectus est, & cumque illi cum omnibus amicis exhibuit, atque insuper exercitus eiusculis cuncta distribuit. Prospexit etiam per arida loca proficiscentibus ad Pelusium, atque inde redeuntibus aquarum copia non deesset. Nec fuit quicquam vensilium, quod desideraret exercitus. Pro his denique meritis paruum esse Herodi regnum, tam Cæsar quam milites exultabant. Ideoque postquam venit in Ægyptum, iam Cleopatra & Antonio mortuis, non solum cæteros eius honores auxit, verum etiam regno partem finium addidit, quam Cleopatra dempserat. Et præterea Gadara, Hippon, Samariam, maritima; umque insuper ciuitatem Gazam & Anthedonem, & Ioppen, & Pyrgon Stratonis, & ad hæc satellites quadringentos Gallos ei donauit, quos antea Cleopatra stipatores habebat. Nulla autem res magis liberalitatem Cæsaris incitabat, quam magnus animus accipientis. Post primum vero Adia ad etiam regionem quæ Trachon vocatur, eius ditioni subdidit, eique continentem Bataenam, itemque Abanitin, ex huiusmodi causa. Zenodorus qui domus Lisaniæ conductor erat, non cessauit vquam ex regione quæ Trachon dicitur, latrones Damascenis immittere. Illi autem ad Varum tunc rectorem Syriæ confugerunt, eumque deprecati sunt, quo suas misérias Cæsari declararet. Cæsar autem his cognitis ei rescripserat latrocinium penitus curaret extinguere. Varus autem milite aggressus loca susce-

*Herodas in
Augustum
Casarem
morata.**Herodas ve-
nit Augu-
stus Casar
finium par-
tem addidit.*

Et expurgauit latronibus terram, ipsamque Zenodoro abstulit: quam Cæsar, ne latronum denuo contra Damascum receptaculum fieret, Herodi dedit, eumque præterea totius Syriæ procuratorem constituit. Et decimo anno reuersus iterum in prouinciã, ne quid eo inconsulto procuratoribus liceret administrare præcepit: ac Zenodoro mortuo terram omnem quæ inter Trachonem & Galilzã erat, eidem attribuit. Quod autem maius his omnibus existimabat Herodes à Cæsare quidem post Agrippam amabatur, ab Agrippa uero post Cæsarem. Hinc ad summum felicitatis euectus, & ad maiorem subleuatus animum, maximam prouidentiz partem obsequio pietatis impendit.

CAP. XVI.

De urbibus & edificiis instauratis & conditis ab Herode, deq; magnificentia qua usus est erga extras gentes, eiusque felicitate.

Taque anno regni sui quintodecimo, & templum instaurauit, & duplum terræ spatium quam fuerat circa templum, muro amplexus est; ingenti sumptu & magnificentia singulari. Argumento erant in ambitu fani magna porticus, eique iunctum à septentrione castellum. Et illas quidem à fundamentis crexit. Hoc autem nulla re minus, quam regni sedes largis opibus renouauit, Antoniam vocauit, in honorem Antonii. Quin etiam domo sibi regia in superiori parte ciuitatis exstructa, duas aedes in ea maximas atque pulcherrimas, quibus ne templum quidem usquam conferre possit, ædificauit: easque amicorum uocabulis uenam Cæsaream, Agrippium alteram nominauit. Nec uero solis testis memoriam eorum & cognomina circumscripsit, sed in totas etiam ciuitates studium liberalitatis extendit. Nam in Samaritica regione oppidum muro pulcherrimo per viginti stadia circumdatũ, Sebaste appellauit, deductis eo sex millibus colonorum, terraq; fecundissima his attributa: ubi templum quoq; maximum inter ædificia, & circum id arætrium & semis stadiorum Cæsari dedicauit, eiusdemq; oppidi habitatoribus præcipua legum beneficia præstitit. Ob hoc alterius terræ adiectione donatus à Cæsare, aliud ei templum circa Iordanis fontem candido marmore posuit, qui locus appellatur Panium. Vbi montis quidam vertex in præcellum editus, propter subiecti lateris uallem specus aperit umbrosus, qua profundæ altitudinis rupes, ad immensum liquentes guttæ receptaculum concuatur, ut stagnantis aquæ copia demittentibus aliquid, donec terram inueniant, longitudo nulla sufficiat. Foris autem è speluncæ radicibus osuntur fontes: & (ut quidam putant) hoc est Iordanis principium. Sed veri fidem in posterioribus indicabimus. Quin & apud Hierichuntã, inter castellum Cyprum & priores domos regias, meliores alias, & quæ commodiorem usum præberent aduenientibus fabricatas, eorundem amicorum nominibus uocitauit. Proxus non est idoneus regni locus, quem honore Cæsaris nudum reliquerit. Postea uero quam fines suos templis repleuit, in prouinciã quoq; honores eius effudit, & in multis ciuitatibus templa quæ Cæsaria uocantur, constituit. Cum autem inter maritimas ciuitates uidisset nauis uetustate iã fessam, quæ Stratonos pyrgos vocabatur, & pro loci natura magnificentiz suæ capacem, totam eam candido saxo reparatam, clarissima regia decorauit, & in ea maxime innatam sibi animi magnitudinem demonstrauit. Nam inter Doram & Ioppen, quarum media ciuitas sita est, omnis ora maritima adeo fuit importuola, ut omnes qui ad Ægyptum ex Phœnice nauigarent, in salo fluctuare cogerentur, minas Africi

An. mundi
3934
an. Christ.
nat. 30.
Herodem
Augustus
Syriae procuratorem con-
stituit.

An. mundi
3947.
an. Christ.
nat. 17.
Ant. lib. 15.
ca. 10. 11. 13.
14.
Ædificia ab
Herode con-
dita.

Fons Iordanis

An. mundi
3947.
an. Christ.
nat. 17.
Herodes Pi-
rao maior
portum fa-
bricatis.

Dilucida de
scriptio por-
tuum.

Cæsarea Strā-
toni turri
antea dicta,
ab Herode
condita.

Ant. lib. 15.
c. 10. lib. 17.
c. 5.

Agrippium.
Antipatru.
Cyprus.

Phasaeli
turri.

Phasaeli ci-
uitas.

Herodism,

metuentes: cuius etiam mediocris aëra, tantas vndarum moles ad sco-
pulos erigit, ut remeante æstu gurgitis, per aliquantum spatium maris
feritas augeatur. Sed rex liberalitate ac sumptibus densa natura, Pi-
rao maiorem portum fabricauit, & in eius penetralibus alias nauibus
stationes fecit altissimas. Et quanquam totus ei locus aduerſabat, ta-
men ita cum difficultate certauit, ut firmitas quidem structura nequa-
quam mari cederet: pulchritudo vero tanta esset, quasi nulla res ardua
præpedisset ornatum. Metitus enim quantum diximus portui spatium
per viginti vlnas in fundum saxa demisit, quorum pleraque pedum
quinquaginta longitudinis, & altitudinis nouem, & latitudinis decem,
nonnulla etiam maiora fuerunt. Expleto autem spatio quod vnda ce-
labat, in ducentos pedes murum dilatauit. Ex quibus centum repellen-
dis erant fluctibus ante conſtituti, vnde etiam procymia dicebantur:
cæteri autem laxeo portus quo cingitur muro subiecti sunt. Magnis tur-
ribus interpositis, quarum maxima atque pulcherrima ex ne pote Cæ-
saris Drusium cognominata est. Crebra autem fornices ad deducenda
quæ portus haberet: proque fornicibus, & circum eos crepida saxea, &
lata, quæ naues egredientes exciperet, deambulatione. Aditus autem se-
pentrionalis erat. Ventorum enim pro situ loci placidissimus est bo-
reas. Ad ostium vero colossi tres, utrinque fulci columnis: quarum à
laeuâ quidem intrantibus stantes solida turris sustinet: dextera vero duo
proceri lapides iuncti, & partis aduerſæ turris magnitudinem superan-
tes. Domus autem portui connexa, candido item lapide: parique men-
sura spatiorum, ciuitatis viæ tendentes in portum. Contra ostium vero
portus, in colle, Cæsaris templum magnitudine simul & pulchritudi-
ne præcipuum: in eoque Cæsaris colossus non minor quam Iouis apud
Olympiam, cuius ad exemplar factus est, Romano autem par, & Iuno-
ni quæ Argis est. Oppidum autem prouinciz dedicauit, rebusque adue-
ntiis portum, Cæsari vero conditoris honorem, vnde ciuitati nomen
Cæsarea imposuit. Quinetiam & cætera opera, forum, theatrum, am-
phitheatrum, digna vocabulo collocavit: & quinquenniali certamine
instituto, nomen ei Cæsaris donauit. Primusque ipse in centesima Ne-
magelina & secunda Olympiade maxima præmia proposuit: ut non so-
lum victores, sed & proximi & tertii successores eorum regalibus diui-
tiis potirentur. Anthedona quoque renouatam quam bella subuertere-
rant, Agrippium vocauit: numiaque beueolentia, nomen amicitiae etiam
portæ inscripsit, quam ipse in templo adificauit. Sed nec patentes suos
ita quisquam dilexit, nam & patris monumentum optimo regni cam-
po ciuitatem condidit, fluminum, arborumque ditissimam, & camque
Antipatridem nuncupauit. & super Hierichunra castellum natura tu-
ta, & pulchritudine præcipuum muro cinxit, atque in honorem ma-
tris Cyprus vocauit. Fratrique Phasaeli tutrim cognomine Phasaeli-
dem Hierosolymis adificauit, cuius ambitus & in magnitudine libera-
litas postea declarabitur. Aliamque ciuitatem in regione quæ a Hieri-
chunte in boream tenditur, Phasaelum nominauit. Conuatis autem &
amicis æternæ gloriæ traditis, ne sui quidem fuit immemor, sed castel-
lum contra montem Arabici lateris propugnaculo permunitum, de suo
nomine Herodium vocauit: tumulumque in mamma formam manu-
factum, qui siadiorum sexaginta spacio ab Hierosolymis aberat, simili-
ter nominatum, munificentius accurauit. Etenim rotundis quidem
turribus cacumen eius amplexus est. Ambitum autem compleuit ad-
ibus regis liberalissime exornatis: ut non solum interna membra
facies clarior esset, verum etiam foris parietes ac in æcena rectaq; largis
infusa diuitiis elucerent. Aquam etiam plurimam in eam sumptu ex

longo

longo intervallo luxit, perque ducentos gradus marmoris candidissimifabricauit ascensum. Erat enim totus collis manu factus, & vehementer excelsus. Quin & aliam circa radices eius regiam, ac diuersoria, quæ & sarcinas & amicos recipere possent, edificauit: ut pro rerum quidem omnium copia ciuitas esse videretur castellum: circumscriptiōe vero, domus regalis. Tantis autem constructis ædificiis, animi sui magnitudinem in plurimis etiam externis ciuitatibus demonstrauit. Namque apud Ttipolim & Damascum & Ptolemaidem, publicas balneas quæ gymnasia dicunt: Bibli autem murum, exedras vero & porticus, toraque & templa Beryti ac Tyri: nec non & apud Sidonem, & Damascum theatra condidit. Maritinis autem Laodiceis libus aquæ ductum: apud Ascalona vero Nymphaea siue lacus ornatissimos & balneas, item peristyllia, tam opere quam magnitudine miranda constituit. Sunt quibus etiam lucos portusque præstitit. Multæ ciuitates ab eo, tanquam regni locis, agris quoque donatæ sunt. Ad exhibitionem vero thermarum aliis redditus annuos ac perpetuos delegauit, quemadmodum Cois, ne quando beneficii gratia deficeret. Ad hæc frumenta cunctis ministravit egentibus, & Rhodiis ad intruendam classem pecuniis sæpe multisque in locis præbuit, incensumque Pythium in meliorem formam reparauit sumptibus suis. Quid dicam eius in Lycios aut Samios liberalitatem, perque omnem Ioniam, eorum, quæ desiderasset quisque, largitiones? Nonne etiam Athenienses & Lacedæmonii, & Nicopolitani, & in Mysia Pergamus, Herodis sunt plena donariis? Nonne Antiochenisum Syriz plateam, cum plena cœni ab omnibus viraretur, per viginti stadia prolixam, itrauit polito marmore: declinandisque imbribus, quam longa esset porticibus ornauit? Sed hæc quidem propria quis dixerit illorum, quibus ea detulit, populorum? Quod autem Elidenisibus præstitit, non solum Achaiz commune, sed etiam totius orbis terræ munus videtur, per quem Olympiaci certaminis gloria diffunditur. Nam cum hoc de necesse sumptuum videret inopia, quodque solum ex veteri Græcia restabat collabi, non solum agonotheia ipse factus est eo lustro, quod cum Romam nauigaret, offendit: sed etiam perpetuos pecuniarum redditus instituit, ut nunquam eius memoria agonotheiz mune, et tunc i delineret. Inextricabile opus fuerit, debitorum siue tributorum remissiones exponere, sicut Phalælaris & Balaneotas, aliaque circa Ciliciam municipia leuauit annuis pensionibus: licet multum eius animi magnitudinem timor fregerit, ne quam pateretur inuidiam, velut maius aliquid aucuparetur, si beneficiis amplioribus afficeret ciuitates, quam quæ eas haberent. Quin & corpore usus est, quod animo conueniunt. cumque summus venator esset, in hoc tamen ipso, equitandi peritia quæ cuperet assequabatur. Denique vno die quondam quadraginta feras libegit. Et tunc autem aprorum alitrix illa regio, sed magis ceruus & onagri frequentatur. Bellator autem erat, qui sustineri non posset. Itaque multos etiam in exercitatione torrebat, quibus & torquendo iaculo dædissimus, & sagittarum liberator videbatur egregius. Præter animi autem corporisque virtutem, fortuna quoque secundæ vius est. Raro enim contra votum eius, belli cessit euentus, & si quando id accidit, non ipsius culpa, sed aut proditiōe quorundam, aut temeritate militum factum est.

CAP. XVII.

De disidio Herodum cum filiis Alexandro & Aristobulo.

AT vero publicam ei felicitatem mœrores inuidere domestici, & aduersi casus ex muliere corperunt, quæ maxime diligebat. Nam quia

A
3247
an. Ch.
nat. 17.
Herodum
ca. bellum
pro totum
omnium co-
pia vinitas
esse videba-
tur.

Herodis bene-
ficentia & li-
beralitas in
cunctos.

An. mundi
3954.
an. Christ.
nat. 10.

Herodes per
universum
terratum of-
fensum elare-
scit.

Herodes ve-
nator sum-
mus.

Herodas præ-
ter animi
corperque
virtutem for-
tuna quoque
secunda usus
est.

Ant. lib. 15.
c. 3. 8. 9. &
lib. 16. c. 13.

An. mundi
1934.
an. Christ.
nat. 10.

Herodes Antipatrum filium expellit civitate, ac Hyrcanum autem coniugu interficit. Herodes ex Mariamme liberi suscepti. Mariamme ex odio Herodi qua Hyrcano amfecerat, obicit. Falsa matris ac sororis Herodi aduersus Mariammen accusatio.

Regis meruit potestatem, repudiata quam prius acceperat uxorem ex Hierosolymis genus ducentem, quæ Doris vocabatur, Mariammen sibi coniunxit, Alexandri filiam Aristobuli filii, unde domus eius in discordiam venit, & antea quidem, maxime vero postquam Roma regressus est, nam primum Antipatrum ex Doride filium, eorum causâ quosæ Mariamme susceperat, expulit civitate; solis festis diebus eo commendi facultate concessa. Deinde autem conjugis auum Hyrcanum, ex Parthis ad se reuersum, propter insidiarum suspicionem pereimit; quem captum quidem, occupata Syria, Barzapharnes abduxerat; miserati vero gentiles liberauerant, qui ultra Euphratem colebant. Et si monitis eorum paruisset, ne ad Herodem transiret, non interisset. Verum mortis eius ille cebra, fuit neptis matrimonium. hoc enim fretus mulier; amplius patriam desiderans, venit. Herodem autem commouit, non quod regnum affectaret, sed quod ipsi iure deberetur. Quinq; autem filiorum quos ex Mariamme susceperat, duæ feminae, ceteri mares erant, horumq; minimo Romæ in studiis mortuo duos maiores natu, & propter matris nobilitatem, & quod iam regnanti sibi fuisset geniti, regis prodecebat. Sed enim fortior amor his Mariammes suffragabatur; qui in dies singulos proficiens, adeo succendebat Herodem, ut eorum nihil sentiret quæ propter dilectam sibi dolerent. Tantum namque in eum Mariammes erat odium, quantum ipse illam amarat: Habens igitur ex rebus quidem ipsis inimicitiarum probabiles causas, ex amore vero fiduciam, in osei, quæ Hyrcano auo suo fecisset obiciebat, quæque in fratrem Aristobulum egisset. Nec enim vel huic, quanquam puer erat, parcebat; quem Pontificem in decimo septimo ætatis anno creatum, post honorẽ statim occidit. Atque ille equidem cum sacra veste amictus ad aram accessisset festo die, populus omnis illacrymavit; & tamen noctu missus in Hierichuntam, ibi sicut mandatu fuerat, lacu submersus à Galilis interijt. Hæc igitur Herodi Mariammine probro dabat, fore remque eius & matrem maledictis atrocioribus delonestabat. Sed ille quidem amor mutus erat. Graui autem indignatione mulieres sæuebant; & quo maxime commoueretur Herodes, insimulabant eam adulterij, præter alia multa, quæ verisimilia fingerentur, hæc accusantes, quod in Agyptum imaginem suam misisset Antonio; proque immoderata libidine, abientem se properasset ostendere viro mulierum cupidine insanienti, & qui vim posset inferre. Id veluti fulmen aliquod emittum perturbauit Herodem, maxime quidem amoris causa zelotypia succellum, deinde etiam cogitantẽ Cleopatram suam, cuius gratia & Lytaniæ Rex, & Malichus Arabs erant perempti. Non enim coniugis amissione, sed morte sua periculum metiebat. Itaque profecturus Iosepho Salemes sororis suæ viro, quem fidum habebat, & pro affinitate beneuolunt, commendabat uxorem; mandato ei clam, ut eam interficeret si etiam se occidisset Antonius. Verum Iosephus non maligne, sed Regis amorem mulieri cupiens demonstrare, quod ab ea nec mortuus pateretur diuellissecratur ei sermonem aperit. Et illa reuerso Herode, multa que inter fabulas de affectu iurante, quodque nunquam esset alterius mulieris amore captus; valde, inquit, amor erga nos tuus mandatis Iosepho comprobatus est, quibus ut me occideret præcepisti. His auditis quæ occultâ credebatur, amens erat Herodes illico, nec vquam Iosephum mandata sua proditorum fuisse ratus, nisi eam corrupisset, præ dolore insaniebat. Cumque stratis exiuisset, in regia spatiauit; ibique tunc Salome fornicis arrepto tempore criminandi, suspitionem de Iosepho confirmauit. Unde Herodes immoderata zelotypia turens confectum vitrum, quæ iussit interfici. Deinde pœnitudo sequebatur insaniam; & postquam

10

20

30

40

50

Herodes Iosepho ut uxorem interficiat, clam mandas.

Herodis de Mariamme ac Iosepho suspicio.

iracundia concidit, & more iterū caleſcebat. Tanta viſ autem cupidinis
 erat, vt ne mortuam quidem putaret eam, ſed prę ægritudine tanquam
 viuam alloqueretur, donec proceſſu temporis funere cognito, mœro-
 riſ magnitudine cum quo ſuperſtitem dilexerat æquauit affectum. Ma-
 ternę autem iracundię ſuccedunt filij, & immanitatem ſceleſis repu-
 tantes non aliter ſuſpectum patrem quam ſi hoſtis eſſet, habebant, id-
 que & ante, quam diu Romę in ſtudiis erant, & multo magis poſtquam
 in Iudęam reuerſi ſunt. Siquidem cum ætatibus eorum, mentium quo-
 que roborabatur affectio. Iam vero maturi coniugio, vnus amittit ſux
 10 Salomes, quę matrem amborum accuſauerat, filiam duxit, alter Archel-
 lai Cappadocę Regis. Vnde accelleret etiam libertas odio, & occaſiones
 ex eorum condennata delatoribus collata ſunt. Itaque apertius quidam
 cum Rege colloquebantur, quod ei per vtrumq; filium intruerentur inſi-
 dię, & alter quidem vtrique materni exitiũ ſimul cum fratre armaret
 manus, alter vero, hoc eſt Archelai gener, iocero ſictus etiam fugam pa-
 raret, ipſum apud Cęſarem accuſaturus Herodem. Hiſ igitur crimina-
 tionibus repletus Herodes, veluti propugnaculo ſibi futurum aduerſus
 filios, adducit Antipatrum ex Doride ſuſceptum, hiſque illum prępo-
 nere modis omnibus cępit. Qui cum hanc mutationem tolerabilem
 20 non putaret, ac priuata matre editum proficcientem viderent, indigna-
 tionem cohibere pro ſua nobilitate non poterant, ſed in ſingulis qui-
 bus offenderentur, iram prædabant. Et illi quidem in dies ſingulos ma-
 gis magiſque negligebantur. Antipater autem etiam ſui cauſa fauorabilis
 erat, nam & patri blandiri callide nouerat, & varias in fratres ſuos calu-
 mñas conferebat, quidam ipſe dictitans, amicos vero ſuos ad alia di-
 bulganda ſubmittens, donec omnino ſpem regni abſcidit fratribus ſuis.
 In teſtamento enim ipſe aperte quoque iam ſucceſſor fuerat declaratus.
 Denique tanquam rex etiam ad Cęſarem miſſus eſt, cultuque regio & cę-
 35 tetis obſequiis præter diademata utebatur. Tempore autem valuit etiam
 ſuam matrem in cubile Mariammes inducere, duobusque armorum ge-
 neribus in fratres vſus, blanditiis & calumniis, Regi obrepit, vt etiam
 de hiorum morte cogitaret. Quapropter Alexandrum quidem ſecum
 Romam patet abſtractum, & vneui ſibi dati reum apud Cęſarem poſtu-
 lauit. Ille autem vix deplorandi copiam naſtus, & licet apud imperitiſ-
 ſimum iudicem, tamen Herode & Antipatro prudentiorem delicta qui-
 dem patris verecunde ſuppreſſit: in ſe vero delata crimina forſiter di-
 luit, periculorumque ſocio fratre purgato, imbx de Antipatri calliditate,
 & de ſuis iniuriis queſtus eſt: cum præter innocentię conſcientiam elo-
 40 quentia inuaretur. erat enim æcerimus in dicepdo poſtremo prolo-
 cutus quod eus pater libenter occideret, crimen illi obiecit, & lachrymã
 quidem cunctis excuſit: verum Cęſarẽ ſic affectit, vt eorum accuſatio-
 nibus ſperetis; Herodem ſtatim reuocaret in gratiam. Hac autem legẽ
 reconciliatio facta eſt; vt adoleſcentes quidem patri in omni uſu obedi-
 rent, ille autem relinqueret regnũ cui veller. Poſtea Rex Roma re-
 uerſus, licet ſoluſſe criminibus filios videretur, nondum tamen erat
 ſuſpicionibus liberatus: quoniam argumentum odij ſequabatur, Anti-
 pater; etiam verecundia reconciliatoris palam proferre inimicitias non
 auderet. Cum autem Ciliciam præternauigans Elzuſam delatus eſſet,
 50 ſuſcepit eum benigniſſime Archelaus, pro ſalute generi gratiam refe-
 rens, & redintegratę concordię cauſa lætus: quippe nihil moratus ami-
 cis Romę ſcripſerat, vt in cauſa dicenda ſuffragantur Alexandro, & vſ-
 que ad Zephyrium deductus, talẽs triginta donatur. Poſtea vero quam
 Hieroſolymam peruenit Herodes, populo conuocato, tribusque huius pro-
 pte aſtantib. cauſam reddit profectionis: multasque Deo gratias agit, mul-

An. mundi
 3954.
 ante Chri-
 ſtum nat.
 10.

Mariam-
 men & Io-
 ſephum cum
 liberu He-
 roder interſi-
 ci iubet.

Iracundia
 materna fi-
 lii ſucced-
 dunt.
 Inimicitia
 Herodũ rex
 Mariamme
 ſuſceptu.

Ant. libr. 16.
 cap. 4.
 Antipater
 excluſus reli-
 quu fratri-
 bus patru
 ſucceſſor de-
 claratur.

Alexan-
 drum Hebd-
 der apud Cę-
 ſarem accuſa-
 ſat.
 Reconcilia-
 tio inter He-
 rodem & fi-
 lios facta.

Herodem
 Archelaus
 benigne ſuſ-
 cepit.
 Herodes tri-
 bus filiis rec-
 gni honorẽ
 attribuit.

An. mundi
1956.
ante Chri-
stum nat.
8.

*Herodes filius
non regnum,
sed regni ho-
norem tra-
dit.*

*Herodes ad
filios oratio-
nem desit
ait.*

*Herodes ora-
tione sua
fratrum dis-
ensionem
radicibus
non sustulit.*

*Antipatri
in Alexan-
driam fra-
trem dolus
& infidus.*

tas etiam Cafari, qui domus suæ perturbationem sedasset: & quod re-
gno malus esset, concordiam filiis præstirisset. quam ego, inquit, artius
copulabo. Nam ille quidem me regni dominum & successeurum indi-
cem constituit. Ego autem cum mea commoditate illi gratias refero,
tresque filios meos reges designo, hucusque sententia mea socium pri-
mum Deum fieri precor, deinde vos. Namque huic ætas, illis nobilitas
successionem regni conciliat, & quidem magnitudo eius etiam pluri-
bus sufficit. Quos aut Cafar iunxit, & pater intuitu obsequare: non in-
iustis eos, neque disparibus, sed meritis colentes honoribus. Nec enim
tanta quis afficietur laetitia, cui præter ætatem obsequitur, quantum
ei, quem despiciet, doloris infliget. Quos autem singulis commendandos es-
se oporteat propinquos atque amicos ego distribuam, & concordia spon-
sore illos constituam: pro certo sciens, seditionum, contentionumque
causas ex contubernaliū nasci malitia: hosque, si boni fuerint, affectio-
nes tueri. Rogo autem, ut non solum isti, sed etiam primates ordinum
exercitus mei, in me solo spem habeant in presentia. Non enim regnū,
sed regni honorem filiis meis trado: & iucunditate quidem quasi recto-
res porientur, pondus autem rerum tamen si nolum meum est. Confide-
ret autem quisque vestrum ætatem meam, vitamque, in futurū, nec non et-
iam pietatem. nam neque senex adeo sum, ut de me cito desperetur, neque
voluptatibus assuetus, quæ adolescentium quoque vitam ipatio breviorē
concludunt: Diuinitatem vero ita colimus, ut in longū nos æuū pro-
gressutos esse credamus, quod si quis in contemptum meum filiis meis
placere maluerit, etiam pro illis mihi supplicium dabit. Ego enim, non,
quod inuideam ex me genitis, honorisce eos haberi vero, sed quia
nouī hæc studia adolescentibus ferociter nutrimenta suggerere. Itaque sic
cogitent qui ad eos se applicant, bonis quidem apud me paratum esse
præmium, seditionis vero apud ipsos etiam quibus lenocinabantur, in-
fructuosam fore malignitatem. Omnes profecto mecum, hoc est, cum fi-
liis meis sentient. Namque ipsi exiit me regnante, meque his esse con-
cordem. Vos autem, o boni filii, sacram primum retinētes mente natu-
ram, cuius affectiones inter feras bestias salua sunt, deinde Cafarē qui
nos reduxit in gratiam, meque tertium, qui ea quæ iubere liceat rogem,
fratres permanere. Iam nunc autem vobis & vestimenta & obsequia da-
bo regalia: Deumque oro, ut conseruet iudicium meum, si concordēs eri-
tis. Hæc locutus, singulos benigne cōsalutauit, populūque dimisit, alios
conuenientia dictis eius optantes, qui vero mutationis erant cupidi, ne
audisse quidem se quicquam simulantes. Fratres autem disensio non
reliquit, sed peiora suspicantes alius de alio digressi sunt. Namque Alexan-
der & Aristobulus agere ferebant confirmatum esse Antipatro nentum,
Antipater autē succensibat vel secundo loco fratres haberi, sed tamen
ille pro varietate morum, & reticere se cetera nouerat, & quanto libe-
rent odio multa fraude celabat. His autem pro nobilitate generis, in lin-
gua erat, quicquid venisset in mentem. Et multi quidem his iniū-
dis operam dabant, plures autem amicorum se se explorandi causa adi-
nuabant. Itaque omne quod dictum est apud Alexandriam, natiua aud
Antipatrum erat, & ab Antipatro ad Herodem cum adiectione detere-
batur. Nec vel simpliciter aliquid prolocutus, adolescens innoxius ha-
bebat, sed cuncta eius verba in crimina vertebantur, maximaeque mi-
nimis affingebantur, sicuti liberior paulo fuisset. Semper autem qui
eum irritarent submittebat Antipater, ut mendacia sua veras occasio-
nes haberent: multi quoque falso vulgatis, vnum quid comprobatum hæc in
omnibus faceret. Sed huius quidem amicorum quisque aut natura ra-
citurus erat, aut muneribus parabatur, ne quid occultum ex tome-

ret: nec errasset aliquis, si Antipatri vitam maliciæ dixisset arcanam. Alexandri vero familiares aut pecunia corruptos, aut impulsos blanditis, quibus expugnauit omnia, fures ac proditores eorum quæ contra se dicerentur sine agerentur, effecerat. Cum autem caute vniuersa committeret, astutus etiam criminationibus ad Herodem moliebatur: fratrisque personam gerens alijs delatoribus subornatis utebatur. Si quid in Alexandrum nunciaissent, fauore simulato, id quod primo reprehendisset, mox otiose austruendo. Regis iracundiam prouocabat: omnia ad insidias referebat, & ut necem patris Alexander optare videretur. Nihil enim maiorem fidem calumnijs suggererat, quam si eum purgaret Antipater. His accensus Herodes, quantum in dies singulos de affectu adolescentium detrahebat, tantum adiciebat Antipatri. In eandem vero partem inclinati sunt etiam qui regno parebant: hi volentes alio imperio, sicut Ptolemæus amicorum clarissimus, Regisque fratres, ac tota progenies, omnia namque in Antipatro sita erant: & quod Alexandro succederet illud, cuncta in eorum perniciem, matris Antipatri consilio gerebantur. Nouerca enim sruior erat, multoque plus quam priuignos oderat: quos Regina mater ediderat. Sed quam omnes, ut Antipatro magis obsequerentur, spes inducebat: non minus tamen præcepta regis quæq; ab adolescentibus separabant: qui charissimis edixerit, ne quis ad Aristobulum vel eius fratrem accederet, aut e ad eos applicaret. Non solum autem regalibus erat formidulus, verum etiam externis amicis. Nulli enim Regum tantum potestas: Cæsar dederat ut flagitiosos suos quauis ex ciuitatibus non subiectis exire ad eum. Adol. scilicet: & autem d. lata infæcinora nesciebant, hisque propterea capiebantur incautus. Nullus enim palam incutabatur a patre: sed ad res resurgente paulatim intelligentes aduersus dolorem, asperius excitabantur. Eodem autem modo etiam Pheroram patrum, & Salomen amitam, contra illos commouit Antipater, alidue velut cum vxore sermocinando quibus in eos intigatur. Huius autem inimicitias augebat Alexander quæque vxor Glaphyra, multa de sua nobilitate commemorans, cunctarumque se quæ in regno viuerent dominam esse dictitans: paternum enim genus à Lemeno: maternum autem à Dario Hyrtaspis filio ducere: multumque ignobilitatem despicies sororis & vxorum Herodis: quarum quæque propter formam, non propter nobilitatem esset electa. Namque multas ei fuisse diximus vxores: quod liceret Iudæis more patris plures habere, quodque Rex pluribus oblectaretur. Omnibus igitur propter superbiam & contumelias Glaphyræ inuisus erat Alexander Salomen autem Aristobulus. & si solus eius erat, ipse inimicæ sibi reddidit, & ante quidem propter maledicta Glaphyræ seueritatem, frequenter enim humilitatem generis obiciebat vxori: quodque ipse priuatam. Reginam vero frater Ius duxisset Alexander. Hoc Salomes filia cum fletu matri nunciavit. Addebat autem, quod aliorum quoque fratrum matres idem Alexander & Aristobulus, si regnum obtinuissent, textrices cum ancillis facere minitarentur, ipsos quoque vicorum scribas, scilicet iridentes, quod literarum studiis operam darent. His commota Salome, quod iracundiam cohibere non posset, Herodi cuncta indicauit. Satis autem idonea videbatur contra generum dicens, Et præter hæc alia quædam criminatio diuulgata est, quæ succendit animum regis. Audiuit enim Alexandrum & Aristobulum crebro matrem implorare, casumque eius cum gemitu atque imprecationibus conqueri: ac sæpe illo quædam ex Mariammes vellentis posterioribus diuidente coniugibus, imitari solitos esse, quod cito pro regalibus deliciis nigris vestibus induerentur. His de casibus He-

An. mund
3956. an.
Christum
nat. 8.

Quæ arte
Antipater
Alexandri
fratru amicos corrup-
ti.
Herodens &
amicos An-
tipater: alex-
andri in fra-
tres insigni-
mat.

Glaphyra vx-
or Alexan-
dri suspicio-
nem ante
conceptam
oratiove
multum au-
get.

Aristobulus
vxoris humi-
litem ge-
neris obicit.
Ant. lib. 16.
c. 7.

Alexander
& Aristobu-
lus crebro
matrem im-
plorant, id
quod Hero-
di animum
succendit.

An. mund.
1936. ante
Christum
nat. 8.

*Apud Hero-
dem parentis
duo fratres
sejunctum
sunt.*

Herodes licet constantem animū adolescentium formidaret, tamen ne spē
correctionis abscederet. ad se eos vocavit: Remam enim nauigaturus
erat: & quasi rex paucā interminatus, pluribus quasi peter monuit: roga-
uitque ut fratres diligerent promissa priorum peccatorum venia, si post
hęc meliores fierent. Illi autem criminationum inuidiam deprecando,
fictas eas esse dicebant, purgationisque suę fidem rebus ipsis posse con-
stare: verum ipsum quoque debere, omīssa facilitate credendi, aditum
maledictis obstruere. nunquam enim calumniatores desore, dum cui
persuadeatur exabit. Cum his eum mature placuissent, ut patrem, prz-
lonti metu reiecto, de futuris mœrere cœperunt. Et enim cognouere
Salomen sibi esse infensam, & patrum Pheroram: uterque autem laui
& graues erant: sed amplius Pheroras, qui torius quidem regni præter
diadema socius esset: proprios autem redditus haberet centum talentorum,
totiusque trans Iordanem terrę fructus ipse caperet à fratre sibi
dono data. Quinetiam tetrarcham eum fieri beneficio Cæsaris, idem
Herodes impetrauerat: regalique coniugio dignatus erat, sorore vxoris
suę nuptum ei collocata. Et post illius mortem, desponderat ei filiarum
suarum maximam, trecentis talentis in dote in dāris. Sed regale matri-
monium Pheroras, ancillæ amore captus, refugerat. Quam ob rem iratus
Herodes, filiam nuprum addit fratris filio, qui post a Parthis occisus
est. Mox autem morbo Pherorę venia data, indignationem remisit. De
hoc autem erat vetus opinio, quod etiam viua Regina Herodem oppri-
mere voluisset veneno. Sed tunc plurimis delatoribus aditus erat, ut
quamuis amantissimus fratris esset Herodes, fide tamen eorum quę au-
disset, adduceretur ad metum. Itaque de multis qui suspēcti erant habita-
ta quæstione, postremo ad Pherorę amicos venit, quorum nulla quidē
fuit de maleficiis aperta confessio, sed quod cum amica subrepta in Par-
thos cecidisset enugere prodiderunt: huius autem consilii & fugę con-
scium esse Aristobulum Salomes maritum: cui rex eam tradidit, post-
quam superior adulterii causa pereimpuse est: sed nec Salome crimina-
tione libera manserat. nam & hanc frater Pheroras accusabat, quod cum
Sylla procuratore Obodæ regis Arabum de nuptiis constituisset, quę
inimicium Herodes habebat. Conuicta autem: & in hoc, & in omni-
bus quę Pheroras detulerat, indulgentiam meruit: itaque ipsum etiam
Rex Pheroram criminibus soluit. Domus vero tempestas in Alexan-
driam transiit, totaque capiti eius incubuit. Tres erant eunuchi regis
charissimi, & ex genere famulatus neminem id latebat. Vni enim vinum
ministrare fuit cura, alteri cœnam apponere, tertius autem dormitum
eum collocabat, & cum ipso cubabat: hos muneribus maximis Alex-
ander cupiditati suę subiecerat. Itaque postquam regi hęc sunt indi-
cata, vi tormentorum coacti, & stuprum statim confessi sunt, & quibus
essent ad hoc promissis induci aperuerunt: quomodo eos sefellisset A-
lexander, nullam in Herode spem habendam esse, improbo scēne, com-
memorans, & qui capillos inhiçeret, ut ob hoc etiam eum iuuenem pu-
tarent: verum se colli oportere, qui etiam inuito eo regni esset futurus
successor: neque multo post ab inimicis pœnas repeteret, fortunatoiq;
amicos suos beatosque faceret, ac prę exteris ipsos. Quin & obsequia
potentium Alexandro clam parere, militumque rectores, itemque ordi-
num principes ore ulte ad eum conuenire dixerunt. Hęc Herodes ad-
eoptumuit, ut non auderet statim delata proferre, sed exploratores
die noctuque submittens, dicta factaq; singula scrutabatur. & de quibus
suspicio esset, illico crucidabat. Itaque regnū eius acerbissima iniquitate
repletum est. Nam pro suo quique odio vel inimicitia, calumnias fin-
gere, multique regis iracundia cordis cupida contra aduersarios abute-

*Alexander
Herodi pa-
rentis Eunu-
chos corrup-
pit, & quod
regni in su-
perius succes-
sor, predi-
cat.*

*Alexandri-
lium Hero-
des timet.*

bantur, & mendacio quidem confestim fides habebatur: erant autem
 criminationibus ipsis velociora supplicia. Denique accusabatur qui
 modo accusauerat: & cum eo qui ante se conuictus esset, ducebatur ad
 portam. De vita namque periculum regis quaestiones breuiore compen-
 dio terminabat. Ad hoc autem saeuitque processerat, vt nec eorum quen-
 quam humanius aspiceret, qui accusati non essent: verum etiam amicis
 impitissimum sese praeberet. Itaque multis etiam regno interdixit, & in
 quos potestatem non habebat, in eos dictis asperis sauebat. Accessit
 malis Antipater, collectaque propinquorum caterua, nullum crimina-
 tionis genus omisit. Tantus autem ineptia sua regem commentisq;
 10 latorum timor inualuit, vt stricto instare sibi gladio videretur videre Ale-
 andrum. Denique subito & ipsum correptum in vincula coniecit, &
 in amicorum eius tormenta perrexit: multi autem tacite moriebantur,
 nulla voce supra conscientiam prodita, alij vero quibus mendecium im-
 patientia doloris extorsit, de patris eum insidijs cum fratre Aristobolo,
 cogitasse dixerunt: tempusque obseruare, vt illo dum veniretur occiso
 Romam profugerent. His tamen si verisimilia non erant, sed necessitate
 cruciatus ex tempore hingebantur, libenti tamen animo rex credebatur,
 pro consolatione accipiens victi filij, ne id fecisse videretur iniuste.
 20 Verum Alexander quoniam suspicionem patris nullo modo aboleri
 posse arbitrabatur, vitio malis assentiendum putauit: ac digestis aduer-
 sus inimicos quatuor libris, fatetur insidias, earumque se plurimos so-
 cios habere perscribit: ante omnes autem Pheroram & Salomen. Hanc
 enim etiam itupro sibi quodam esse mixtam, cum vim noctu adhibuisset
 inuirtit, tamque libri in manibus erant Herodis: multa & graua de
 optimatibus clamantes, cum meture in Iudam Archelaus venit, me-
 tuens genere simul ac filij, quibus etiam providentissimo consilio suc-
 currit, regisque minas arte dissoluit. Mox enim cum eo congressus, vbi-
 nam esset, clamat, exitiabilis gener meus? aut vbi patricidale caput aspi-
 30 ciam, quod meis manibus ipse lacerabam: addamque filiam meam bono
 marito nouo? nam etsi consilij particeps non est, quia tamen eiusmodi
 viri coniunx fuit, inquinata est. Miror autem patientiam tuam, cuius
 periculum agitur, quod adhuc viuunt Alexander: ego namque ita ex Cap-
 padocia properans veniebam, vt qui & illum reperirem olim dedisse
 supplicium, & de filia quaestionem tecum haberem, quam tui ruzque
 dignitatis contemplatione illi desponderam. At nunc de vitroque nobis
 consulendum est: licet nimium pater sis, & ad puniendum insidiato-
 rem filium minus fortis. Permutemus dexteram, & alterius iracundia
 vicarij succedamus. Talibus increpans, quamuis pertinaciter fallit Hero-
 dem. Itaque ille quos Alexander perscripserat liberos, legendos ei prae-
 40 bet, singulisque capitulis insistens, cum eo deliberabat. Vnde occasio-
 nem sui consilij naclus Archelaus, paulatim causam in eos qui scriptis
 continebantur, & in Pheroram contulit. Cum autem sibi credere re-
 gem videret, considerandum est, inquit, ne forte adolescentulus tot ne-
 quissimorum insidijs circumueniatur, non tu ab adolescentulo, nec n.
 apparere causam, cur in tantum ruerit scelus, qui & nunc regno poti-
 retur, & successionem regni speraret, nisi aliquos haberet huius persua-
 sionis autores, qui ad deteriorem partem lubricum aetatis impellerent.
 50 Ab huiusmodi namque hominibus non solum adolescentulos falli, verum
 etiam senes, domosque clarissimas totaque regna solere subuerti.
 Consentiebat dictis Herodes, iramque paulatim remittebat in Alexan-
 dro, & in Pheroram excitabatur. namque hic erat librorum quatuor
 argumentum, qui vbi propensiorum esse regis animum sensit, & in om-
 nibus apud eum amicis Archelai praeualere, quam honeste non

An. mundi
 3956.
 ante Chri-
 stum nat.
 8.

Ant. lib. 17.
 cap. 8.
 Herodu sa-
 mitia.
 Herodes
 Alexandrū
 in vincula
 coniecit, &
 in amicorū
 eius tormēta
 pergit.

Alexander
 vinculis 4.
 libris aduer-
 sus inimicos
 conscribit.

Archelaus
 Rex Cappa-
 docia, in
 Iudam ad
 Alexandrū
 venit.

Ant. lib. 16.
 cap. 8. 9.
 Archelaus
 & Herodes
 de libris A-
 lexandri de-
 liberant.

Herodes in
 Pheroram
 fratrem ex-
 citatur.

An, mundi
1956.
ante Chri-
stum nat.

8.
Pheroras a-
tra veste in-
struit cum
lacryma ad
pedes Herodi
accedit, ac
veniam pe-
tit.
Pheroras
medante
Archelao
Herodis ira-
cundiam
mitigat.

Archelauo
Herodem
vltro pro
Alexandro
deprecari
compellit.
Archelauo
& cognatos
preciosissimi
muneribus
donat Herodes.

Ant. lib. 16.
ca. 11.
Eurycles;
Laco, Alex-
andrum
apud paren-
tes clara
conferat, au-
torq; nec
opimus. Eury-
cles amicitia
falsata
falsis Alex-
andrum,
quod sit
procurator.

posset, ex impudentia salutem quaerens. reliquoque Alexandro, confu-
git ad Archelauum. & ille negat se videre, quo pacto eximat tor criminibus
inuolutum, quibus manifeste conuinceretur tegem insidijs voluisse decipere,
omniumque malorum praesentium adolescenti causa fuisse: nisi malis omnis
artibus callidis, & negandi pertinacia, de quibus insimularetur omnia confiteri,
& a fratre praesertim cui dilectus esset, veniam petere. namque ad hoc ei
modis omnibus se quoque operam laturum. Paruit Archelao Pheroras,
atque veste cum lacrymis ut quam miserabilis appareret. instructus, ad
pedes Herodis accessit: veniamque meruit postulare, & se quidem sceleratum
esse fatebatur: namque omnia qua sibi obijcerentur fecisse. horum autem
causam esse diminutionem mentis atque insaniam, ex mulieris amore
conceptam. Itaque postquam stetit Pheroras suum ipse accusator ac testis,
tunc eum iam Archelaeus excusando, Herodis iracundiam mitigabat.
proprijs usus exemplis: etenim se quoque a fratre multo grauiora perpe-
ssum, naturale ius dicebat anteposuisse vindictae. Quippe in regnis,
velut in magnis corporibus, semper aliquam partem pondere ipso
tumescere: quam rescindi quidem non oportere, leniter vero curari.
Multa in hunc modum locutus Archelaeus, Herodem quidem Pherorae
placidum reddidit. ipse autem Alexandro tamdiu manebat iratus,
filiamque ab eo distraham seculum abducturum se aiebat,
donec Herodem compulsi vltro pro adolescentulo deprecari,
ut iterum ei filiam desponderet. Satis autem grauatam Archelauo,
cui vellet eam praeter Alexandrum collocari permisit: maximi enim
pendere, quo iura inter se affirmatis inuoluta permanerent.
Rege autem sibi filium ab eo donatum affirmante, nihil matrimo-
nium diu misit, quod & liberos iam haberent, vxor quoque ab
adolescente disigeretur: quae si remaneret, peccatorum fore obliuio:
si vero discederet, causa de omnibus desperandi: molliorem namque
fieri audaciam, si domesticis affectionibus distrahatur: vix tandem
cessit, & ipse rediit cum adolescente in gratiam, & patrem eius
reduxit. Procul dubio tamen eum Romam mitti debere ait,
cum Caesare collocuturum: de omnibus enim sese literas ad eum
fecisse. Vastum igitur Archelai consilium, quo generum
periculo liberauit, peractum erat, & re digesta concordia
in epulis & humanitate conuictus familiariter versabantur.
Abuentem autem muneribus talentorum septuaginta
scilio quoque aureo genibus ornato & eunuchis, & concubina
donat Herodes, quae Pannychis vocabatur: itemque amicorum
eius quinquaginta pro merito, quin & cognati Regis omnes,
iussu eius Archelao dona splendidissima dederunt:
eumque tam ipse quam optimates Antiochiam vique
prosecuti sunt. Non multo post quidam in Iudaeam venit,
Archelai consilij multo potentior: qui non solum reconciliationem
gratia Alexandro quaerendam fecit irritam: verum etiam causa
fuit, ut periret. Laco erat genere nomine Euricles
ad regni desiderium amore pecunia corruptus, iam enim
luxum eius regia tolerare non poterat. Is amplissimis
donis Herodi oblati, velut eorum quae aucuparetur
illecebra, cum statim multiplicata recepisset, immaculatam
liberalitatem nihil esse ducebat, nisi regnum sanguine
comparasset. Itaque regem adulatione falsisque de
ipso laudibus, & sermonis calliditate circumuenit:
maturoque perspecto eius ingenio, dictis simul & factis
quae illi placerent, inter priores eius amicos habetur.
Nam & Rex & omnes eius comites, libenter eum
Spartae patriae causa, praecipuo dignum honore ducebant.
Ille autem postquam fragilitatem domus animaduertit,
fratrumque inimicitias & quemadmodum pater in
singulis esset animatus, Antipatrum quidem
hospitio praesentis erat. Simulata vero amicitia
falsabat

Alexandrum, olim se & Archelai socium esse mentitus, quo etiam citius quasi probatus obrepfit. Moxque ab eo fratri quoque Aristobulo commendatus est. Pertentatis autem personis omnibus, aliam alio modo subibat; ac primum fit Antipatri mercenarius, & Alexandri proditor; illum exprobrando castigans, quod cum frattum sit maximus, spei suæ negligat insidiatores: Alexandrum vero, quod Regina creatus, & regis vir coniugis, filium priuatæ mulieris pateretur regno succedere, præsertim quum haberet magnam occasionem Archelauum: quæ quidem adolescentem bona fide suadere videbatur, quod amicitiam simulasset Archelai. Unde nec Alexander quicquam metuens, & de Antipatro quæ se mouerent apud eum querebatur: & quod nihil mirum faceret Herodes, sic cum matrem illorum interemerit, ipsis quoque regnum eius auferret. quorum causa Eurycles & miserari eos & condolare, simulans, etiam Aristobulum ad ea dicenda pellexit: atque ita querelis in patrem utroque deuincto, referens ad Antipatrum secreta discedit; afflicto quoque insidiarum mendacio, quas ei fratres parasse affirmabat ac pene iam strictis gladijs in eum irruere. Ob hæc autem multa pecunia donatus ab Antipatro, laudator eius erat apud patrem; & extremum necis Alexandri & Aristobuli redempta opera, ipse accusatoris partibus fungitur. Cumque adisset Herodem, vitam ei se rependere pro beneficijs sibi delatis, & lucem referre dixit pro hospitio: olim Alexandrum exacuisse in eum gladium, & confirmasse dexteram: verum sceleri tantum fuisse impedimento, quod sceleratem facinoris assimulasset. Alexandrum enim dicere, non bene secum Herodem actum putare, quod regnum obtinisset alienum, & post matris eorum necem principatum eius dilacerasset, nisi etiam degenerem cooptaret hæredem, autumans: ipsorum regnum Antipatro spurio traderet. Proinde semet Hyrcani matres & Mariamnes ultum ire. Nec enim decere successorem regni ab huiusmodi patre sine corde suscipere: multis autem rebus ad hoc excitari quotidie, quia nihil sibi omnino loqui sine calumnia liceret. Nam si de nobilitate aliorum fiat mentio, sine ratione se contumelijs affici patre dicente, solus generosus Alexander, & cui pater sit pro ignobilitate dedecori. In venationibus quoque offendere, si taceat: si vitro laudet, cauillatorem appellari, & prorsus imitem sibi patrem inueniri, solique Antipatro indulgentem; ob quæ vel emori non recusare, nisi ex voto insidiæ successissent: sin eum occidisset: primum salutis occasiorem fore Archelauum socerum suum, ad quem facile posset effugere; deinde Cræsam, qui nunc vsque ignoraret mores Herodis. nec enim sic ei aditaturum ut aurea, patris præsentiam formidando, nec de suis tantum criminibus loquatur, sed primum totius gentis ærumnas. & quod ad necem vsque tributis opprimeret vulgaturum. deinde in quibus delictijs, quibusque actibus partæ sanguine pecuniarum consumptæ sint, & qui vel quales ex illis fuerint locupletati, quæ causa ciuitatis afflicta; ibi autem lamentaturum & aui & matris necem, omniaque scelera Regis resecturum: quib. cognitis nemo se indicauerit patricidam. His Eurycles in Alexandrum falso delatis, Antipatri laudes prosequabatur, illum solum qui patrem diligeret esse confirmans, quique adhuc insidias retardasset. Rex autem nondum præteritæ suspicionis dolore compresso, intolerabilis iracundiæ feritate perturbatur. Itaque quoque hoc tempus nactus Antipater, alios accusatores fratribus subornauit, qui eos dicerent cum Iucundo & Tyrannio clam loqui solitos esse, equitum regis olim principibus, tunc vero propter quasdam offensiones ordinibus motis. Hæc denique indignatione succensus, confessim eos Herodes tormentis subdidit. Illi autem nihil eorum se quæ crimini darentur,

An. mundi
3956.
ante Chrl-
stum nat.
8.

Eurycles ne
cu & Alex-
andri &
Aristobuli
redempta o-
pera, accu-
satoris parti-
bus fungitur
Eurycles
Alexandrum
apud Hero-
dem falso ac-
cusat, & in
pericula præ-
cipitat.

Alia falsa
accusatio
Alexandri
& fratrum ad
indignatio-
nem Herodis
commouet.

An. mundi
3956.
ante Chri-
stum nat.
8.

*Diophantes
Regis Nora-
rius Alexan-
dri nomine
falsas literas
conscribit.*

*Com Eua-
ratum.*

*Ant. lib. 16.
ca. 12.*

*Herodes à
Salome mo-
tus utrumq;
filium vin-
cit, & sepa-
ratos asser-
uari praece-
pit.*

*Ant. lib. 16.
ca. 13.*

*Herodes con-
tra Alexan-
dram & A-
ristobulum
iudicium
cogit.*

*Herodes in
iudicio filios
accusat.*

scire confessi sunt. Sed oblata est quidam velur ad praefectum castelli
Alexandri ab Alexandro scripta epistola, deprecante ut cum Aristobu-
lo fratre se in castellum reciperet, si patrem interfecissent: tamque ar-
mis quam alijs subsidijs eos ut permitteret. Hanc Alexander Diophan-
ti commentum esse dicebat, qui Regis erat notarius, homo audacissi-
mus & cuiuslibet manus literas imitari percallidus. Itaque multis saepe
falso conscriptis, ob hoc postremo occisus est. torto autem castelli prae-
fecto, nec eius indicio quicquam Herodes eorum quae delata erant verum
esse cognovit. Sed quamvis nullum documentum validum profer-
retur, filios tamen asseruari praecepit. Euryclum vero domus suae pe-
stem, ac totius sceleris fabricatorem, bene de se meritum datoremque sa-
lutis appellans, talentis quinquaginta donavit. Ille autem prius quam
certa fama nunciaret, ad Archelaum properat: aususque dicere, quod He-
rodem reconciliasset Alexandro, ab illo quoque pecunias capere. Deinde
in Achaiam transgressus, ad similia facinorosa male quae sitis abusus est.
Postremo apud Caesarem accusatus, quod dissensionibus repleuisset A-
chaiam, & civitates spoliaret, in exilium mittitur. atque hoc eum modo
potius Alexandri & Aristobuli persecuta sunt. Hoc loco dignum est Co-
um Euaratum huic Spartiatum conferre. Namque hic cum amicissimus
esset Alexandro, eodemque tempore quo Eurycles ibidem erat adue-
nisset, percontanti Regi super his quae ille insinularat, iuratus nihil se
ab adolescentibus audisse affirmavit. Nec tamen id quicquam miseris
fuit apud Herodem, solis maledictis aures paratissimas aperientem:
eumque gratiosissimum sibi iudicantem, qui secum ead. crederet, iisdem
que moveretur. Incitabat praeterea Salome crudelitatem eius in filios.
Nam ad hanc Aristobulus, quo periculis inuolueret, quam & socrum
habebat & amitam, monitum miserat, ut saluti suae consulere: quasi
Rex ea decreuisset occidere, iterum insinulatam, quorum antea fue-
rat accusatus, quod Syllaxo Arabi nubere cupiens quem sciret inimicum
occulte illi secreta Regis nunciaret. Et hoc fuit extremum, quo tanquam
tempestate oppressi adolescentes, non secus ac turbine pestifundati sunt.
Salome enim protinus contendit ad Regem, eique monita Aristobuli
prodit; atque ille ulterius durare non passus, utrumque filium vinxit, & se-
paratos asseruari praecepit. Deinde Voluminium militum magistrum, &
ex amicis Olympum descripta ferentes iudicia, proficisci iussit ad Ca-
sarem: qui postquam Roma nauidelari, Regis literas reddiderunt, ve-
hementer quidem Caesar ob adolescentes indoluit, verum potentiam
in filios à patre auferendam non duxit. Denique referbit ei, ut ipse sui do-
minus esset arbitrij: melius tamen facturum dicens si in communicon-
fessu propinquorum suorum, provinciarumque rectorum de insidijs qua-
terere eosque, si delato crimini reperiret alitissimos, occideret. si vero fugam
tantum esse meditados, mediocri supplicio contentus esset. Paret scri-
ptis Herodes: cumque Berytum, quo Caesar iusserat, pervenisset, cogit in
iudicium. Praesederunt autem rectores, quibus à Caesare scriptum fuerat, Sa-
turninus & Pedanius legati, & cum his Voluminium procurator, itemque
propinqui Regis & amici, necnon & Salome & Pheroras, & post hos o-
pprimates Syriz, praeter Archelaum Regem: namque hunc Herodes
Alexandri socer esset, suspectum habebat. Sed filios quidem satis pro-
vido consilio in iudicium non produxit: sciebat enim quod si tantum,
visi fuissent, omni modo ad misericordiam cunctos impellerent: si vero
etiam dicendi copiam nacti essent, facillime Alexander obiecta dilue-
ret. Igitur illi quidem custodiebantur in Plantane, vico Sidoniotum. Ex-
orsus autem Rex, veluti cum praesentibus ageret, commovebatur, & in
sidias quidem timide obijciebat: nam probationibus deficiebat. male-

dicta vero & probata & iniurias, & peccata plurima in se admissa prosequeretur: eaque morte grauiora esse confessoribus demonstrabat. Postremo cum nemo contradiceret, semetipsum argui miserabiliter questus acerbamque victoriam vincere, singulos sententiam proferre rogat in filios, & primus Saturninus condemnandos esse adolescentulos, sed non morte pronuntiauit, nec enim fas esse cum tres ipse astantes haberet filios, mortem alienis decernere. Idem etiam duobus legatis visum est, eosque nonnulli alii secuti sunt. Tristem vero sententiam primus Volumnus dixit, cunctique post eum Herodis emulatione, vel odio: neque indignatione quisquam necandos esse adolescentes iudicauit. Tum autem vniuersa Iudæa & Syria, suspensa quidem operiebatur huius tragicæ diæ finem: sed nemo existimabat Herodis crudelitatem ad parricidium usque processuram. Ille tamen filios Tyrum traxit, atque inde naui Cæsaream deuectos, quo mortis genere perimeret, cogitabat. Interea vetus quidam Regis miles, Tiro nomine, qui & filium habebat Alexandro affluetum atque amicum, & ipse diligebat adolescentulos: præ nimia indignatione mentis postremo circumiens clamitabat conculcatam esse iustitiam, veritatem petiisse, naturam esse consulam, utamque hominum iniquitatis esse plenam, & omnia quæ dolor contemptori vitæ distasset. Deinde ipsum etiam Regem ausus dire: mihi vero, inquit, omnium videris esse infelicitissimus, qui contra charissimos nequissimis credas. Si quidem Pheroras & Salome fidem apud te aduersus filios tuos habent, quos sæpe ipse mortis supplicio dignos esse iudicasti: neque aduersis hoc eos agere, ut iustis successoribus destitutus, cum solo remaneas Antipatro, capi facile regem optantes. Veruntamen cogita, ne ille quoque militibus odiosus sit, propter eandem omnium fratrum. Nullus enim est, qui non adolescentium misereatur, principum autem plurimi etiam palam grauiter ferunt. Hæc dicens, simul eos quibus res indigna videretur nominabat. Rex autem statim illos & ipsum cum filio comprehendi iubet. Ibique tum alius quidam Regius tonsor, nomine Tryphon, nescio qua exagitatus insania, semetipsum indicans profilit: ac mihi quoque, Tiro, inquit, iste persuasit, ut occasione rondendi nouacula te occiderem: magna; inde Alexandrum daturum munera pollicebatur. His auditis, Herodes & Tironem eiusque filium, & tonsorem subdidit quæstioni. Cumque illi pernegarent, tonsor autem amplius nihil diceret, Tironem vehementius torqueri iussit: tumque filius eius, patris miseratione commotus, cuncta se Regi, si eum sibi condonasset, indicaturum promisit. Eoque relaxato, ipsius occidendi patrem suum habuisse voluntatem dixit, impulsus ab Alexandro. Hoc autem quibusdā fictum ab adolescente videbatur, quo tormentis eriperet patrem: nonnulli verum esse affirmabant. Herodes tamen & militum principibus & Tirone pro concione accusatis in eos armauit populum, ut ibidem cum tonsore lignorum & lapidum ictibus interirent. Filios vero in Sebasten missos, quæ non longe à Cæsarea interuallo distaret, præfocari iubet: eaque re mature perfecta, in castellum Alexandrium mortuos asportari, cum Alexandro materno uero sepiendos. Hic finis Aristobulo & Alexandro vitæ fuit.

An. mundi
3961. ante
Christum
nat. 3.
Sententia in
filios Hero-
da,

Tiro vetus
Regis miles
Herodis fa-
miliam exco-
cratus,

Tironem cum
filio Herodes
comprehendi
iubet.
Ant. lib. 16.
cap. 18.

Alia falsa
in Tironem
& Alexan-
dram accu-
satio.
Herodes A-
lexandrum
& Aristobu-
lum filios
præfocari,
cum Alex-
andro ma-
terno uero se-
piendos iu-
bet.

CAP. XVIII.

De conspiratione Antipatri contra patrem.

Antipatrum vero, cum iam sine controuersia successionem regni speraret, intolerabile gentis exceperit odium, cunctis scientibus illum omnes fratribus suis conseruisse calumnias: nihilque minus timor cum

Ant. lib. 17.
cap. 21.

non

An. mundi
3961. ante
Christum
nat. 9.
Antipater
pecunia &
donu homi-
num favore
sibi concilia-
re conatur.
Quantum
Herodem
perceptoru
filiorum si-
liorum cadu
poniteret.
proli eorum
misericordia
ostendebat.
Herodes ne-
potis respon-
det.

non mediocris sollicitabat, crescente sobole peremptorum. Erant enim Alexandro ex Glaphyra filii duo. Tigrades & Alexander: itemque Aristobulo ex Berenice Salomes filia, Herodes & Agrippa & Aristobulus, filizque Herodias & Mariamne. Sed Glaphyram quidem Herodes cum dote sua in Cappadociam dimisit, postquam Alexandrum interfecit. Berenicen autem Aristobuli coniugem, auunculo Antipatri nuptum dedit: ut enim Salomen, quam infensam habebat, sibi reconciliaret. Antipater istas nuptias excogitavit. Idem vero etiam Pheroram muneribus aliisque obsequiis, atque amicos præterea Cæsaris ambiebat, magnas Romam mittendo pecunias. Saturninum enim cum aliis omnibus apud Syriam donis expleuerat. Hoc autem magis inuisus erat cunctis, quo plura donabat, velut opes tantas non munificentia largiretur, sed metu consumeret. Itaque eveniebat, ut nec accipientium, benevolentia quicquam proficeret: quibusque nihil dedisset, acerbiores inimicos haberet. In distributionibus autem munus quodidie largior erat, cum præter spem videret orbos pueros ab Herode curari: quantumque illum peremptorum cædis pœniteret, proli eorum miseratione significari. Conuocatis enim propinquis atque amicis suis, & pupillis atantibus cum lacrymis opprimeret oculos, dixit: Horum quidem mihi patres fortuna quadam tristicis eripuit, ipsos autem orbitatis misericordia cum natura commendat. Experiat itaque, ut et si pater infortunatissimus fui, auus tamen sum providentior. & a quib. post me regantur, amicis timos mihi relinquam. Despondeo igitur filiam tuam Pherora maximo filiorum Alexandri, ut ei curator sis necessarius: tuo vero Antipater filio Aristobuli filiam: eris enim hoc modo pater orbatæ. Sororem vero eius meus Herodes accipiet, ex pontifice aucto materno prognatus. Et de his quidem hoc sit iudicium meum, neque id quicquam dirimat, qui me amabit. Precor autem etiam Deum bono regi mei, meorumque nepotum copulare nuptias, atque hos pueros placidioribus, quam patres eorum oculis aspicere. Postquam hæc locutus est, fleuit, & puerorum dexteris iunxit, benignissimeque consalutatis singulis dimisit concilium. Statim dirigit Antipater, quantoque dolore affectus esset neminem latuit pupillorum. namque honorem apud patrem quoque sibi derogatum exstimaabat: iterumque de rebus cunctis periculum fore, si Alexandri filius præter Archelaum etiam Pheroram tetrarcham adiutorem habere licuisset. Ad hæc reputabat odium suum, & orbitatis miserationem, qua tota gens flestebatur, quanto viventium puerorum studio, & quanta memoria mortuorum ipsius scelere tenerentur Iudæi. Idcirco omnimodo dirimere sponsalia statuit. & callide quidem patri surroperere timuit, sævienti acriterque vigilantem ad suspicandum, palam vero eum supplex adire ausus est, coramque deprecari, ne se honore priuaret, quod dignum esse iudicasset, nudumque Regis nomen habere vellet, regni autem substantiam penes alios esse. Nec enim posse rerum obtinere dominatum, si præter avum Archelaum, etiam Pheroras Alexandri filio focer esset adiunctus. Instantissime vero precabatur, quia numerosa esset Regia progenies, nuptias permurari. Nouem namque Regi vxores erant, sed harum septem vnde filios susceperat, ipsum Antipatrum ex Doride. Herodem autem ex Mariamne pontificis filia: itemque Antipam & Archelaum ex Malthace Samaritide, filiamque Olympiadem, quam frater eius Iosephus habuerat, ex Hierosolymitide vero Cleopatra Herodem & Philippum, necnon ex Pallade Phalaelum. Habebat autem filias quoque alias, Roxanen & Salomen, onam ex Phedra, & alterem ex Elpide: duasque vxores sine filiis, consobrinam & fratris filiam: & præter has Alexandri & Aristobuli sorores duas ex

Herodis filii
ex septem v-
xoribus sus-
cepit.

Mariamme. Cum igitur tanta prolis copia superesset, aliter nuptias
 iungi postulabat Antipater. Rex autem perspecto eius animo, quid de
 pupillis cogitaret, vehementer iratus est: quippe filiorum quos interfe-
 cerat casum reputans verebatur, ne etiam hi quandoque criminatio-
 num Antipatri primum fierent. Sed tunc quidem scruioribus dictis
 eum protelat. Postea vero blanditiis eius adductus, sponsalia reforma-
 uit: ac primum ipsi Antipatro Aristobuli filiam collocat, filium vero e-
 ius iungit filiz Pheroræ. Hinc licebat aduertere, quantum Antipatri
 valuerit adulatione, quod idem in simili causa impetrare Salome non po-
 tuit. hanc enim quamvis soror esset, atque hoc sæpe intercedente lu-
 lia vxore Cæsaris postulasset, Arabi Syllæo nubere non passus est: sed
 inimicissimam sibi fore iurauit, nisi ab hoc studio detitisset. posteaque
 inuitam Alexæ cuidam ex amicis suis in matrimonium dedit: eiusque
 filiarum vnam Alexandri filio, alteram Antipatri auunculo tradidit.
 Natarum autem Mariammæ vna, sororis filium habebat Antipatrum.
 altera fratris Phasaelum, sic interrupta pupillorum spe Antipater, & pro
 sua commoditate affinitatibus iunctis, expectatione certa nitebatur:
 adiectaque malignitati fiducia, nequaquam erat tolerabilis: nam quia
 singulorum odium vitare non poterat, securitatem sibi ex terrore quæ-
 rebat: cum præterea Pheroræ ei veluti iam confirmato Regi obsecun-
 daret. Quin & mulierum conflata in aula consilio, nouas turbas ex-
 citabat. Etenim Pheroræ vxor cum matre ac sorore sua, necnon & ma-
 tre Antipatri, multa in Regia insolenter agebat, ausa etiam duas Regis
 filias contumeliose tractare: cui rei maxime ab Antipatro erat obiecta.
 Itaque cum illi inuisæ essent, alia quidem morigeras habebant: sola
 vero Salome aduersabatur eorum concordia: quodque non bono Re-
 gis coiret, apud ipsum insimulabat. Cognita vero eius delatione mu-
 lieres, quodq; Herodes agre tulisset, aperto quidem conuentu & fami-
 liaritate abstinuerunt: contra vero & discordare inter se Rege audiente
 simulabant: cum his adgo colluderet Antipater, vt palam Pheroram mi-
 nimè dubitaret offendere: occultos autem cætos & nocturnas comel-
 sationes agebant: earumque consensionem fecit obseruatio firmiorum:
 cum horum nihil ignoraret Salome, sed Herodi cuncta nunciaret. Ille
 autem ardens iracundia, maximeq; aduersus Pheroræ coniugem, quod
 eam præter cæteras accusaret Salome, aduocato cognatorum amico-
 rumque concilio, & alia multa mulieri & filiarum contumelias crimini
 dedit, quodque Phasaelis mercedem contra se præbuisset, fratremque
 si in hostem reddidisset expugnatum venenis. Postremo conuersus ad
 Pheroram, vt rum, ait se fratrem an vxorem vellet optare? Cumque ille
 se citius vita dixisset quam coniuge cariturum, incertus quid ageret, ad
 Antipatrum sermonem contulit: ac ne cum Pherora, vel eius coniuge,
 aut quouis alio, quid eam pertinere, vnuquam colloqueretur edixit.
 Verum ille palam præcepta custodiens, in occulto cum his pernoctabat,
 metuensque obseruationem Salomæ per amicos in Italia degentes, vt
 Romam pronitesceretur, edecit perlatis literis, vbi Antipatrum aliquan-
 do post tempore ad Cæsarem mitti oportere perhiberent. Igitur Hero-
 des nihil inoratus, eum misit: cunctis quæ viui forent, magnaue pecu-
 nia libe. aliter instructum, testamentumque vna ei portandum dedit,
 in quo Rex ipse Antipater inscriptus erat, & Antipatri successor He-
 des ex Mariammæ Pontificis filia procreatus. Quin & Syllæus Arabs
 itidem Romam, neglecto Cæsaris præcepto nauigauit: de his cum An-
 tipatro certaturus, de quibus cum Nicolao cautam ante dixerat. Non
 leue autem cum Areta Rege luo certamen habebat, cuius & alios ami-
 cos interfecerat & Soemum in Petra oppido potentissimum, redeun-

An. mundi
 3967.
 ante Chri-
 stum nat.
 3.

Herodes
 Antipatri
 blanditiis
 adductus,
 sponsalia re-
 format.

Ant. lib. 17.
 cap. 8.

Antipater
 expectatione
 regni certa
 nititur.

Mulierum
 in aula con-
 silio.

Ant. lib. 17.
 cap. 4.

Herodes An-
 tipatra, ne
 cum Phero-
 ra, vel eius
 coniuge un-
 quam collo-
 queretur in-
 dicit.

An. mundi
3961.
ante Chri-
stum nat.

3.
*Fabatus pro-
curator Ca-
sari apud
Herodem se-
ceterum
Syllas prodi-
tor.*

proque Fabato procuratore Cæsaris fautore utebatur etiam in Hero-
dem. Sed maiore pecunia data Herodes Fabatum à Syllæ alienavit: ac
per eum quæ Cæsar iusserat exigebat. Ille autem cum nihil dedisset,
accusabat apud Cæsarem Fabatum, dispensatorem esse dicens, non quæ
ipsi, sed quæ Herodi expedirent. Quibus commotus ad iracundiam fa-
batus, adhuc autem apud Herodem in honore maximo habebatur, se-
cretorum Syllæ proditor factus est: regique indicavit, quod Syllæus
Corinthum eius satellitem pecunia corrupisset: eumque a servuari opor-
teret. Neque Rex id facere dubitavit: quoniam Corinthus iste, licet in
aula Regis esset educatus, ex Arabia tamen fuerat oriundus. Igitur mox
non illum solum corripit, sed etiam duos alios Arabas iussit, apud eum
reptos, vnum Syllæi amicum alterum Phylarchum. Qui subanti quæ-
sitioni, magna pecunia Corintho, ut Herodem occideret, periculis
confessi sunt: atque etiam à Saturnino Syriæ rectore interrogati, Ro-
mam transmissi sunt.

C A P. XIX.

De veneno Herodi parato & quomodo compertum sit.

*Herodes Phe-
roræ cum
uxore iussit.*

*Pheroræ
moritur, &
Hierosolym
sepelitur.*

*Ant. lib. 17.
c. 5.*

*Venefica
muliercula
ex Arabia.*

*Iosepho mul-
tierculærum
in sortina.*

AT Herodes Pheroræ vehementius imminēbat, ut repudiaret ux-
orem: neque quomodo mulierem plecteret inveniebat, cum multas in
eam odii causas haberet, donec ipsum etiam fratrem cum ea supra mo-
dum indignatus eiecit. Pheroræ autem æquo animo accepta iniuria, in
tetrarchiam suam recessit, iuratus vnum sibi exilii finem fore mortem
Herodis, neque ad eum reuersurum esse dum vixerit. Denique nec ex-
pectum quamvis sæpe accitus fratrem inuisere voluit, cum quibusdam
mandatis eum quasi moriturus vellet instruere. Sed ille quidem præter
spem conualuit. Postquam autem Pheroræ in morbum incidit, tum He-
rodæ patientia demonstrata est. Nam & venit ad eum, & humanissime
curatum voluit: sed morbum superare non quivit: intra dies enim pau-
cos est mortuus. Quem licet usque ad ultimum vitæ diem dilexisset He-
rodes, tamen quod illum quoque veneno peremisset, fama vulgatum est.
Verum eius corpore in Hierosolymam deportato, luctum maximum Chn-
æz genti denunciauit, clarissimaque funus sepultura dignatus est. Vnus
quidem interfector Alexandri & Aristobuli, hunc exitum vitæ sortitus
est. Transit autem in Antipatrum autorem patris sceleris, ex interitu
Pheroræ nata principium: Quidam enim ex eius libertis, cum Regem
tristes adiissent, fratrem ipsius Pheroræ veneno interemptum esse di-
cebant: nam quandam ei cibum obtulisse coniugem suam, non eo quo
solebat modo conditum: eoque sumpto illum morbo protinus esse cor-
reptum. Venisse autem ante biduum, matris ac sororis eius accitu quan-
dam veneficam mulierculam ex Arabia; ut venenum Pheroræ contice-
ret amatorium: & pro amatricio dedisse mortiferum Syllæ consilio:
namque illi notam fuisse. Pereullus igitur, iurimè inspicionibus Rex,
ancillas & nonnullas libertinas quæstioni subiecit. Ibiq; tum exclamavit
aliqua doloris impatiens: Deus cæli terræque rector, in matrem Anti-
patri, quæ nobis horum malorum causa est, vindicet. Hoc Rex initium
nactus, persequebatur ulterius indaginem veritatis. Mulier vero & ma-
tris Antipatri familiaritatem cum Pherora eiusque mulieribus, & occul-
tos eorum conventus aperuit: quodque Pheroræ & Antipater redeun-
tes à Rege, tota cum illis nocte potare soliti essent, servis omnibus ex-
clusis & ancillis. Vna quidē libertinatum hæc indicavit. Cum autē an-
cillæ separatim singulæ torquerentur, patuit omnium dicta congruere,
qua de causa Romam quidam Antipater ex composito, Pheroræ vero
trans flumen secedere curauisset. Nam sæpe illos in sermone dixisse, q

An. mundi
3961.
an. Christ.
nat. 3.

post Alexandrum & Aristobulum ad ipsos eorumque coniuges transi-
turus esset Herodes. Nec alicui posse parcere, qui Mariam me eiusque
filiis minime pepercerat: ideoque melius esse, ab hac bellua quam lon-
gissime fugere. Saepe autem dixisse matri Antipatrum conquerentem,
quod cum ipse iam canus esset, pater in dies singulos iuuenesceret, seq;
tortasse prius quam regnare incipiat moriturum: aut si vnquam ille de-
cessisset, (quando autem istud futurum) voluptatem sibi successione o-
minine fore breuissimam. Pullulare praeterea hydrae capita, hoc est, Ale-
xandri & Aristobuli filios: sibi autem filiorum quoque spem ademptam
esse patris iniuria: qui non eorum quenquam post mortem suam regni
successorem, sed Mariamnes filium scripsisset haeredem. Qua quidem
in re proflus eum senectute delirare, si testamentum suo standum arbitra-
retur, se namq; vt ex eius progenie nemo superesset curaturum. Quin-
etiam cum omnes patres, quibus inuisi vnquam filii fuerunt, odio vin-
cipius tamen eum etiam fratres odisse. Denique nuper sibi, ne cum
Pherora colloqueretur, centum talenta donasse: atque cum Pheroras
diceret, quid enim per nos laedebatur? respondisse Antipatrum, vrinam
cunctis ablatis nudos se dummodo vitos relinqueret. Verum hoc nequa-
quam fieri posse, vt tam pestiferam bestiam quisquam effugiat, sub qua
nec amicis esse palam liceret. Denique nunc occulte, inquit, conueni-
mus: licebit autem aperte, si virorum spiritum manusque habeamus.
Hac in tormentis ancillae prodiderunt, & quod Pheroras cum illis Pe-
triam fugere cogitasset. Vt omnibus autem dictis Herodes crederet, cen-
tum talentis effectum est. De his enim soli Antipatro dixerat. Igitur an-
te alios in Doridem Antipatri matrem furor eius erumpit: eamq; omni
ornatu, quem illi donauerat, spoliata, multis comparato talentis, ex-
pellit. Deinde ira deposita, Pherorae mulieres a tormentis recreabat.
Timore autem pauidus erat, & ad omnes suspensiones excitabatur: mul-
tosque innocentes, metu ne quem nocentium pratermitteret, in tor-
menta ducebat. Hinc ad Samaritam se conuertit Antipatrum, qui pro-
curator erat Antipatri, & ex illius tormentis comperit, necandi sui cau-
sa ex Aegypto Antipatrum venenum malum petisse, per quendam An-
tiphili amicum: idque ab eo Antipatri aunculum accepisse Theudio-
nem, ac Pherorae tradidisse: cui mandasset Antipater, vt Herodem occi-
deret, dum ipse Romae abesset, ac suspicione careret: Pheroram vero ve-
nenum vxoris suae dedisse seruandum. Itaq; hanc euocatam, statim Rex
quod acceperat afferre iubet. Illa vero quasi allatura egressa, de templo se
praecepitem dedit, vt eo modo probationes & Regis tormenta praeueni-
ret. Sed Dei prouidentia, sicut apparet, quae ab Antipatro poenas repe-
teret, non in caput, sed in diuersam delata partem, periculum mortis
euasit. Portataque ad Regem, vbi resipiscere potuit (nam casus eam per-
turbauerat) quam obrem se praecipitasset interrogata, adiurante Rege,
quod vera dicenti remitteret omne supplicium: fin falsa promere ma-
luisse, corpus eius tormentis absumeret, neque sepulturae quicquam
relinqueret: paulisper tacuit. deinde, quid, inquit, secreta custodio, quum
Pheroras obierit, Antipatro qui nos omnes perdidit seruitura? Audi
Rex, & tecum Deus mihi testis veritatis, qui falli non potest: Cum Phe-
rorae morturo lachrymans asiderem, tunc ille me ad se vocauit: Eit
multum, inquit, coniunx de fratris erga me animo sum deceptus. Nam
qui sic me diligere, inuissum habui, & necare cogitavi: qui tanto nunc
mei, quamuis necdum mortui, dolore confunditur. Sed ego quidem im-
pietatis precium fero; tu vero quod in eum seruas, relictum nobis ab
Antipatro venenum, huc affer propere, meque vidente consume, ne ad
inferos quoq; vlticem huius sceleris conscientiam deferam. Ita vt ius-

*Doridem A-
lexandri ma-
tre omni or-
natu spolia-
tam Herodes
expellit.*

*Pherora con-
iunx quid
cum venen-
tis altum,
ingenue facta
est.*

An. mundi
1961.
an. Christ.
nat. 3.

*Divina
vltio nullum
scelus impu-
nitum re-
linquit.*

*Antipatri in
Archelaum
& Philippū
fratres in-
sidia.*

*Antipater
scriptoribus
epistolarum.
quas in fra-
trum perni-
ciam simu-
las, ingentem
pecuniam sum-
mam erogat.
Ant. lib. 18.
c. 8.*

fit attuli: & magnam quidem veneni partem sub obtutibus eius in igne effudi: modicum vero mihi propter dubios casus, & quæ metuerem, referuavi. His dictis, illa quidem omnino paululum quiddam veneni habentem pyxidem profert: Rex vero in matrem fratremque Antiphili constitit quaestionem. Verum hi quoque Antiphilum ex Ægypto attulisse pyxidem fatebantur, illumque venenum à fratre apud Alexandriam exercente medicinam accepisse dicebant. Totum autem regnum circumcuntes Alexandri & Aristobuli manes, ipsi erant incertarum rerum exploratores atque indices, & à suspici- nibus remotissimos ad probationes trahebant. Denique etiam Pontificis filiam Mariam, con- sciam esse maleficiorum patuit. Hoc enim tortis eius fratribus demon- stratum est. Rex autem matris audaciam filii quoque poena coercuit. Nam quem illa perpererat Herodem, patri successorem scriptum ex te- stamento deleuit.

C A P. XX.

De Antipatri in Herodem malignū studiū deprehensū & vltiū.

Post hæc etiam Bathyllus, nouissima consiliorum Antipatri fides do- cumentis accessit. Namque is erat quidem libertus eius: aliud autem venenum ferens, hoc est, aspidum virus, aduenerat, aliorumque serpen- tum succos: ut si prius fuisset inualidum, hoc se Pheroras, cum sua coniuge in Regem armarer. Idem vero præter susceptam contra salutem pa- tris audaciam, velut operam subeissuam, habet epistolas aduersum fratres compositas ab Antipatro. Erant autem Romæ in studiis Archelaus & Philippus, iam adolescentuli, magnique animi Regis filii, quos Antipater velut imminentes spei suæ remouere festinans, quosdam in eos literas ipse finxit, amicorum nomine Romæ degentium. Nonnullis autem corruptis scribere persuasit, quod multis patrem maledictis carperent, ac de Alexandri & Aristobuli nece maniteste quererentur, seque accitos esse grauitur ferrent: iam enim pater eos redire præceperat, id- que maxime sollicitabat Antipatrum. Quin etiam prius quam profici- sceretur, in Iudæa constitutus Antipater, eiusdem modi contra eos Ro- mæ literas mercabatur: patremque adeundo vitanda suspitionis causa, fratres purgare simulabat: quædam falso scripta, quædam vero adole- scentis peccata esse commemorans. Quo quidem tempore scriptori- bus epistolarum, quas in fratrum perniciem simulabat, plurimis pecu- niis datis, sumptuum confundere tentabat indicia, veneni preciosam- variaque ita, gula, poculaque argentea, necnon & aurea comparando, aliaque plurima iumenta, ut preciorum magnitudine mercedes sal- sariis erogatas celaret. Denique ducenta talenta retulit expensā, & co- rum maxima fuit occasio causa Syllæi. Vniuersis autem malis tunc mi- noribus maiore contentis, cum omnia quidem tormenta de patricidio, epistolæ venio & iteratis fratricidiis conculcarent, nemo tamen ex Iu- dæa venientium, quo loco fortuna domus esset ei nuntiavit, quam uis inter scelus probatum, & ipsius reditum septem mensium interual- la fluxissent. Itæ erat inuitus omnibus. Fortasse autem etiam quibus in- dicandi voluntas fuit per interfectorum fratrum manes obmutescabant. Denique Roma literas misit, continuū se venturum esse, quodque ho- norifice dimissus esset a Cæsare nuncians. Rex autem inuidiatorem ma- nibus tenere desiderans, timensque ne si quid præstiterit, forte caueret, ipse quoque literis benevolentiam simulans, & alia familiarissi ne scri- ptit, & ut reuersionem suam maturaret orauit. Nam si propterea ma- tris suæ quoque offensionem posset componere, quam expulsa esse

non ignorauit Antipater. Primam quidem iam de morte Pheroræ suscepit epistolam apud Tarentum, eamque vehementer luxerat: id autem nonnullis de patre laudabile videbatur: sed quantum intelligi datur, causa doloris erat, quod insidiæ pro voto non cesserant: neque iam Pheroram fiebat, quam malefactorum ministrum. Præterea metus eum quidam ob ea quæ confecerat occupabat, ne quando forteprehenderetur venenum. Tunc autem in Cilicia patris epistola sibi redidit, quam supra memoraui, statim quidem festinabat: sed postquam in Celendetin delectus est, subit eum quædam materni casus cogitatio, a summa iam per semetipsum diuinante. Et amicorum quidem prudentiores ei suadebant, ne prius patrem concuniret, quam pro certo cognosceret, quibus ex causis matrem suam repudiasset: namque timere, ne forte criminibus matris adderetur. Minus autem prudentes, & visenda patris cupidi magis, quam quid Antipatro esset uile considerantes, ut properaret monebant, ne ex ipsa mora & patri causam prauæ suspitionis, & occasio præberet calumniantibus. Nunc enim si quid motum est, in absentem esse factum: nec enim præsentem illo quenquam id ausurum fuisse. Absurdum autem videtur, propter suspiciones incertis certis bonis carere, neque mature se patri reddere, ab eoquæ regnum accipere, quod solo ipso niteretur. Paquit his Antipater, impellente fortuna, transmissusque in Sebastum Cæsareæ portum defertur. Occurrit autem illi præter opinionem maxima sollicitudo cum omnes eum deuirarent, nullusque auderet accedere. Nam etsi semper æquæ inuisus erat, odio tamen ut proderetur tunc data libertas est. Multos autem auerteat ex Regis formido, quoniam cunctas iam ciuitates de Antipatro fama repleuerat, solusque de se quid ageretur Antipater ignorabat. Nec enim vel clarius eo quisquam deductus est, cum Romam nauigaret, vel ignobilius inde susceptus est. Enimvero clades ille domesticas intelligens, caliditate celabat, metusque pene mortuus, vultu confidentiam simulabat. Et neque fugæ spes ulla erat, neque circumstantibus malis emergeret poterat: certum quæ nihil ei de domo, ne ibi quidem nunciabatur: id enim Regis interminatio prohibuerat. Vnde interdum etiam spes eum pertentabat hilarior, aut nihil esse deprehensum, aut, si quid esset, hoc sese impudentia sua diluturum ac dolis, quæ ab instrumenta salutis haberet. Itaque his armatus, sine amicis in Regiam venit, qui à prima ianua cum iniuria sunt sepulsi. Fortè autem Varus Syriæ rector intus aderat. Ingressus inde ad patrem, confirmatusque audacia, velut eius salutandæ causa, propius accedebat: cum ille oblecta manu & capite declinato, exclamat; Et hoc patricidæ est, ut me amplexari velis, qui tot maleficia inuolutus sis. Discreas, impium caput; neque me attinges prius quam criminibus te exuas. Dabo enim tibi iudicium & iudicem, qui opportune præsto est, Varum; Abi, & quemadmodum te purges in diem crastinum ineditare, nam & tempus legalibus calliditatibus tuis. Ad hæc metu obstupescit Antipater, quia respondere nihil potuit, reuersus est. Cum autem ad eum venissent mater & vxor cunctas ei probationes exposuerunt. Tumque reciperante, quò pacto sese defenderet cogitabat. Postero autem die Rex adhibito propinquorum atque amicorum consilio, Antipatri quoque amicos vocat. Ipse autem cum Varo residens, cunctos indices iussit adduci, in quibus erant etiam serui in matris Antipatri quidam pridem comprehensi, qui ab ea literas ad eum deportauerunt huiusmodi. Quoniam illa omnia patri tuo cognita sunt, caue ne ad eum venias, nisi aliquod auxilium à Cæsare impetraueris. Itaque his vna cum aliis introductis, ingreditur Antipater. Cumque pronus ante pedes patris cecidisset:

An. mundi
3961.
an. Christ.
nat. 3.

Antipater
ut reuersionem
suam maturaret, scribit
Herodes.

Antipater
Pheroræ mortem
vehementer la-
git.

Antipater
Cæsareæ omnibus inui-
sus.

Quomodo
Antipater
Roma domum
ab Herode
fuerit acci-
pius.

Iudicium co-
tra Antipa-
træ cui præ-
sides Varus.

An mundi
3961.
an. Christi.
nat. 3.

Herodis in
iudicio con-
tra Antipa-
trum accu-
satio.
Beneficentia
Herodis in fi-
lios collato-
rum recita-
tio.

Herodes An-
tipatrum
pra reliquis
filii am-
avit, plurima
que in eum
beneficia con-
tulit.

Responsio &
excusatio
Antipatri.

set: oro, inquit, pater, ne quid de me prauidices, sed integras aures sa-
tisfactioni meae praebes. Demonstrabo enim me innoxium, si tu velis.
Ille autem magna voce imperato eis silentio, ad Varum locutus est.
Quod & tu Vare, & quiuis iustus iudex, Antipatrum morte dignum iu-
dicauerit, certe scio. Vereor autem ne mea quoque tibi sit inuisa fortu-
na, omnique calamitate dignum de putes, qui tales filios genuerim. Ar-
qui hoc tibi magis miserandus videri debeat, quod ega tam sceleratos in-
dulgentissimus pater fui. Nam illis prioribus adhuc adolescentulis re-
gnum detuleram, eosque Romae educatos amicos Caesaris feceram: sed
quos alius inuidendos Regibus & mulandisq; constitui, mea salutaris ho-
stis inueni, quorum tamen interitus Antipatro magis profuit. Isti enim
quod iuuenis & successor meus futurus esset, maxime securitas quae re-
batur. at vero hic belua, patientia mea supra quam satis erat expletus,
in me satietatem suam profudit: eique diu viuere sum visus, meamque
senectutem grauitur: it, Rexque fieri non nisi patricidio passus est.
qua quidem profecto noui qua ratione cogitauit: quod eum ex agro ab-
iectum reduxerim, & exclusis quos mihi Regina pepererat filiis, regni
mei vicarium declarauerim. Equidem tibi Vare confiteor meae mentis
errorem. Ego illos contra me filios irritauit, qui Antipatri gratia spes
eorum iustas abrupi. Quid enim tantum de illis, quantum de isto bene
sum meritus: cui viuus etiam potestatem meam pene concessi: aperte
autem regni successionem testamento reliqui, & praeter destinatos ei
separatim quinquaginta redditus talentorum, sumptum partim mea pe-
cunia subministravi: ac nuper Romam quoque nauigato dedi trecenta
talenta, quemque solum ex omni familia mea, tanquam patris ser-
uatorem, Caesari commendavi. Aut quid illi tantum sceleris, quantum
Antipater admiserunt? quodve de his habui indicium, quale demon-
strauit huius insidias? etiam approbo, quia ausus est aliquid patricida,
rursumque veritatem dolis sperat obtere: tibi Vare cauendum. nam
ego istam beluam noui: & quam sit verisimilia dicturus iam nunc pro-
spicio, stertusque simulatos. Hic est qui me quondam monebat, ut viuum
Alexandrum cauerem, neque meum corpus omnibus crederem. hic est
qui vsque ad eubile meum solebat ingredi, & circumspicere ne quis mi-
hi forte parasset insidias. hic somni mei custodierat, & securitatis dator,
qui consolaretur luctum peremptorum, & viuientium fratrum bene-
uolentiam diiudicaret: hic propugnator & satellites meus. Quin eius
calliditas Vare in mentem venit, & quae madmodum singula simulasset,
vix me credo viuere, tamque grauem insidiatorem quo pacto effuge-
rim miror. Veruntamen quia fortuna quadam excitat contra me do-
mum meam, mihi que amicissimi semper infensi sunt, ego quidem fa-
torum iniquitatem flebo, & mecum ipse solitudinem gemam. Nemo
autem qui meum sanguinem sitierit elabetur, etiam si per omnes filios
indicia ventura sint. Hae dicens, ipse quidem interrupto sermones ta-
cuit, dolore confusus. Nicolaum autem vnum ex amicis probationes
iussit exponere. Inter haec autem Antipater sublato capite, cum prostra-
tus ante patris pedes maneret, exclamat: Tu pater meas partes defen-
disti. Nam quomodo ego patricida, quem tu semper seruatore te ha-
buisse commemoras? Aut si ficta, ut dicis, simulataque mea pietas fuit,
cur in alijs tam callidus, in hoc adeo demens fui, ut non intelligerem,
quod si homines lateret tanti sceleris cogitatio, coelestem latere iudi-
cem omnino non posset, qui vbique praesto esset, & cuncta conspiceret?
Aut fratrum exitus ignorabam, quos ob id Deus ultus est, quia tibi male
cogitauerant? Quid autem fuit cur me tua salus offenderet? Spes regni?
Sed regnabam. Odii suspicio? Sed diligebam. An ex te metus aliquis?

Quin tui seruans, alii tuendus eram. Fortassis egestas causa fuit? Multo dominus. Quis enim magis expensarum habuit potestatem? Si autem omnium hominum perditissimus essem; immanisque bestia; animum gererem, certe inuicti patris beneficiis vincerem, quem, sicut tu dixisti, redduxeris, totque filiis ab epulueris, viuisque Regem declaraueris, aliorumque bonorum magnitudine reddideris inuidendum. O me miserum, acerbissimamque peregrinationem meam, quam longum liuori tempus, magnamque insidiantibus spatium praeberi. Sed tamen tibi pater tuisque rebus abieram, ne Sylla tuam contemneret senectutem. Roma mihi testis est pietatis, & princeps orbis terrarum Caesar, qui me patris amatorum saepe votabat. Accipe pater has eius literas, hae fides in me criminationibus veriores, his me defendo, hae affectus erga te mei argumenta certissima, recordare quam inuitus hinc nauigauerim, latentes in regno contra me inimicitias non ignorans. Tu pater imprudens me perdidisti, tu compulisti ut darem accusandi tempus inuidiz. Verum ad indicia veniam. Ecce adsum, terra marique diuili vique patricida percussus. Sed nondum me hoc argumento diligas. nam & apud Deum, & apud te pater, condemnatum me esse scio. Condemnatus autem deprecor, ne aliorum tormentis fidem habeas, in me feratur ignis, per viscera mea pergant instrumenta poenarum, ne parcas scelesto corpori. Nam si patricida sum, tormentorum expertus mori non debeo. Talia cum lacrymis ac ciulatu votiferans, & omnes alios, & Vatum ad misericordiam prouocauit, solum autem Herodem, quo minus fieret, iracundia continebat, documentis veris intentum. Ibi autem Nicolaus iussu regis multa de Antipatri calliditate praefatus, & misericordiae spem abstulit, & atrocissimam accusationem instituit, cuncta quidem regni maleficia illi ascribens, maxime vero fratrum interitum, quos ipsius calumniis interfectos esse demonstrans, etiam superstitibus eum insidiari quali succubonis capratoribus affirmabat. Nam qui patri venenum paralet, multo minus a fratribus abstineret. Cum autem ad veneni probationem venisset, per ordinem proferebat indicia, etiam de Phelora crimen exaggeaus, veluti illum quoque Antipater fratri idam fecisset, corruptisque Regis amicis, scelere omnem domum repleuisset. Atque ita multis aliis dictis & probatis perorauit. Varus autem cum respondere iussisset Antipatrum, & ille nihil amplius elocutus, quam, Deus testis est innocentiae meae, silensque iaceret, venenum petiit, idque cuiusdam damnatorum capitis ex custodiis bibendum dedit: eoque statim innotuit, quidam in secretis cum Herode sermotinatus, getta in concilio Casati scripsit: posteroque die inde discessit. Nihilominus Rex Antipatro vinculis tradito, cladius nuntios ad Caesarem misit. Post haec Salomen appetuisse inuidias arguebatur Antipater. Quidam enim & seruus Antiphili Roma venerat, epistolas fecens cuiusdam Aemes nomine, ancillae Iuliae: quibus ad Regem scriptis, indicauerat Salomes epistola inter literas Iuliae reperta, claim ei beneuolentiae causa misisse. Ipsi autem Salomes epistolis & maledicta in Regem acerbissima, & accusatio maxima continebatur. Sed haec Antipatro erant fides: isque Aemen pecunia corruptam, ad Herodem eas mittere persuaferat. Epistola enim eiusdem mulierculae ad ipsum scripta id prodidit, cuius verba haec sunt: Sicut voluisti patri tuo scripsi, & alias epistolas misi, certo sciens, regem sorori suae minime posse parcere, si eas recitauerit. Bene autem facies, si confirmatis omnibus, sollicitationum tuarum memor fueris. Haec epistola & quae in Salomen sunt composita deprehensis, Regem subit cogitatio, ne forte etiam Alexander falsis epistolis fuisset oppressus: quodque pene sororem

An mundi
3961.
ante Christi
num nat.
3.

Antipater
Romam &
Caesarem pio-
batur testis
allegat.

Nicolaus
iussu Regis
contra An-
tipatrum a-
trocissimam
accusatio-
nem insti-
tuit.

Peroratio
Nicolai.
Venenum in
quodam ca-
pitu damna-
tio probatur.

Alia ad-
uersus An-
tipatrum
accusatio.

An. mundi
3963.
ante Chri-
stum nat.

I.
*Herodes de
Antipatro
supplicium
sumere cogi-
tat, propter
eque nomen
ipsius in te-
stamento de-
let.*

*Ant. lib. 17.
cap. 8.*

*Iudas &
Matthias
populum ut
aquilam au-
ream tolle-
rent, hortan-
tur.*

*Iuvenes qui
aquilam au-
ream absci-
derant, ab
Herode de-
ducti, exa-
minantur.*

propter Antipatrum occidisset, anxius erat. Itaque non est ultra cunctatus, quo minus ab eo sumeret omnium causa supplicium: sed ne propositis satisfaceret, graui morbo impeditus est. De Acine tamen ancilla & in Salomen fictione condita, dedit literas ad Cæsarem. ac propterea testamento mutato, exemit nomen Antipatii & eique scripsit Antipatrum, prateritis Archelao & Philippo natu maioribus. nam & hos Antipater insinulauerat. Cæsari autem post alia pecuniaria munera mille talenta, & vxori eius ac filiis, itemque amicis & libertis, prope quinquaginta: ceterisque omnibus agrorum & pecuniarum non parum distribuit, ac sororem Salomen luculentissimis donis honorauit. Intem-
mento quidem ista correxit.

C A P. XXI.

De aquila aurea, mortisq; Antipatri & Herodæ.

MORBUS autem ingrauescebat, quod eum senectus pariter ac moror urgeret, & annos iam septuaginta natus esset: & filiorum cladibus animum adeo habebat afflictum, ut nec bona valetudine quicquam iucunditatis admitteret. Acriorem autem faciebat agrediam, quod Antipater viveret. Hunc enim non obire & aliquid agens, sed cum ipse conualuisset, cogitabat occidere. Ad has ei calamitates accidit etiam populi quidam tumultus. Erant in ciuitate sophista duo qui summe scire leges patrias videbantur, & propter a per omnem gentem maxima gloria predicabantur: Iudas filius Sopherai, & alter Margali Mathias. Hos non pauci adolescentium sectabantur, cum leges exponerent, & in dies singulos puberum exercitum congregabant. Qui cum Regem audissent morore ac morbo tabescere, apud notos loquebantur opportunum iam tempus esse, ut Deus vindicaretur, fabricataque aduerfus leges patrias opera destruerentur. Siquidem in templo nefas sit, imagines, aut vultus, aut cuiuslibet animalis cognemine simulacrum haberi. Hoc propterea dicebatur, quod supra maximam portam templi Rex aquilam collocauerat auream. Eamque tunc monebant sophistæ ut tollerent: pulchrum esse dicentes, etiam si quod inde periculum immineret, pro legibus patriis moti non reculare: sic enim decedentibus, & animam immortalem, & bonarum rerum sensum perseuerare perpetuo: minus autem fortes & sapientiz suæ nescios amare animam imperitia: magisque morbo cupere, quam virtute defungi. Dum hæc illi differrent, rumor subito peruagatur, Regem scire iam mori: unde etiam conuidentes adolescentes coronam adorti sunt, ipsoque meridie, quum plurima multitudo versaretur in templo, crans demissi funibus, aquilam ex templo auream securibus abscindebant. Quare statim Regis duci nunciata, non parua ille manu comitatus ad templum cucurrit: & prope ad quadraginta iuvenes comprehentes, Regi exhibuit. Qui primum interrogati, an aquilam ipsi auream concidere aui essent, fecisse confesi sunt, deinde quo iubente lege patriæ responderunt. Cum vero, quid exultarent tantum, quibus mors immineret, ab his quæreretur, quia post mortem bonis plurimis frui sperarent, asseruerant. His itaque Rex commotus, magnitudine iracundiz morbum superat, atque in concionem procedit. Deinde multum in eos quasi sacrilegos inuectus, & quod occasione legis patriæ quidam maiora tentassent, velut impios supplicio dignos esse iudicauit. Populus autem metuens, ne per multos quæstio iret, precabatur, ut primum facinoris suorum, deinde in eo deprehensis poenæ subditis, ceteris indignationem remitteret. Tandem igitur exoratus, & ipsos Rex qui funibus

demilli

demissi erant cum sophistis viuos incendi, & reliquos qui vna compre-
 heñti sunt obtruncandos carnificibus tradidit. Hinc totum eius corpus
 morbo occupatum, varijs doloribus differebatur. nam febris quidem
 non mediocriter erat: prurigo autem intolerabilis habebat quoniam cor-
 poris superñciem. Asliduis autem vexabatur coli tormentis, pedelique
 10 tanquam ex intercutis vitio tumuerant. Quin & inflatio ventriculi, pu-
 tredeoque virilis membri vermiculos generans, ac præterea creber anhe-
 litus, & irrita cum suspiria membrorumque omnium contractio fati-
 gabat, vt qui hæc ad diuinitatem referrent, vltionem eam esse dicerent
 20 sophitarum. Ille autem, quamuis cum tot morborum cruciatibus lu-
 staretur, vita tamen cupidus erat. & remedijs excogitatis salutem spe-
 rabat. Denique Iordanem transgressus, apud Ca'lliroen aquis calidis ve-
 tebatur, quæ in lacum feracem bituminis, qui asphaltites vocatur, ef-
 fluentes, pro dulcedine potui sunt. Ibi autem corpus eius, quod medi-
 cis oleo calidiori foueri placuerat, in solum plenum demersum ita dis-
 solutum est, vt etiam lumina quasi mortuus resoluta torqueret. deinde
 perturbatus qui eum curabant, ad clamorem quidem illorum respicere
 vitus est desperata vero salute, militibus quinquagenas drachmas, mul-
 tam ue pecuniam rectoribus atque amicis diuidi iussit. Cum autem
 30 rediens ad Hierichunta venisset, atra iam bili correptus, & pene ipsi-
 mo timinibatur, factumque neçarium excogitauit. Collectos enim cu-
 iusque vici ex omni Iudæa nobiles, in locum cui nomen est Hippodro-
 mus, concludi præcepit. Deinde Salome sorore & Alexandro eius ad
 se vocatis: scio, inquit, mortem meam festis gaudijs celebraturos esse
 Iudæos. Verum per alios legeri potero, & præclarissimos honores le-
 pulturæ assequi, si quæ præcepto feceritis. Hos viro, qui habentur in
 custodia, cum animam e illa uero, statim militibus circumdatis occidi te:
 40 vt etiam iuncta omnis mihi Iudæa, omnique domus illa cœnet. Et si-
 mul his mandatis, legatorum quos Romam miletat epistolæ sunt alla-
 tz, quibus Aemiliam ancillam Iulij iussu, Cæsaris interemptam, & Anti-
 patrum mor, & damnatum esse indicabatur. Quin & si pater eum in exi-
 lium dare mallet, id quoque permisisse Cæsarem scriptum erat. Hero-
 des autem paululum hoc nuncio recreatus, doloribusque rursus victus,
 (nam inedia cullisque pariter violentia diutendebatur) statim præuenire
 conatus est: sumptoque malo etiam cultellum poposcit: lectum enim
 comedere consueuerat. Deinde circumspexto ne quis arbiter impedi-
 50 ret, tantquam se percussurus dexteram sustulit. Cum vero Achabius co-
 sobrinus eius accurrisset, manûque continuisset, vulnatus maximus in
 regia statim, quasi rex mortuus esset, excitatus est. eoque propere au-
 dito, Antipater huciam recepit: lætulque iam custodes promissa et-
 iam pecunia, rogabat, vt se soluerent atque dimitterent: quod eorum
 princeps non solum ne fieret obstitit, sed etiam Regi velociter nuncia-
 uit. Ille autem fortius exclamans, quam vires ægotantis valebant, con-
 tinuo satellitibus missis occidit Antipatrum: mortuumque sepeliri præ-
 cipit in Hyrcanio. Deinde rursus corrigit testamentum, & successorem
 quidem Archelaum natu maximû Antipæ fratrem scripsit, terarcham
 vero Antipam. Post interitum autem filij quinque diebus exactis mor-
 nitur: annos quidem triginta quatuor, ex quo interfecit Antigonum,
 60 regno positus: triginta vero & septem, postquam Rex à Romanis decla-
 ratus est. Et in alijs quidem omnibus, secunda fortuna usus est, si quis
 alius. Regum enim quod priuatus sibi quæsierat, tanto conseruatum
 tempore, filiis suis reliquit. In rebus autem domesticis infelicitissimus
 fuit. Salome autem, antequam resciret mortem Regis exercitus, cum
 marito progressa, victos absoluit, quos occidi mandauerat: ipsum di-

An. mundi
 3963. à
 Christ. na.
 1.
 Iuuenes cum
 Sophista cap-
 titus daturna-
 1, interfici-
 untur.
 Herodes va-
 rim morbo
 vexatur.
 Ant. lib. 17.
 c. 9.
 Herodes
 morbo obi-
 turus, aqua
 calida uti-
 tur.
 Herodes Ro-
 ma literas
 quibus Aem-
 ilianus iussu
 Cæsaris in-
 teremptam,
 et Antipa-
 trum morte
 damnatum
 esse signifi-
 catum, acci-
 pit.
 Herodes do-
 loribus vi-
 ctus, subissi-
 mulas
 manu in-
 ferre cogi-
 tat.
 Ant. lib. 17.
 cap. 16.
 Mort Ant-
 ipatri.

Ap. mundi
 914. à
 Cbristo
 nat. 1.
*Ant. lib. 17.
 c. 12.
 Militibus
 ac multi-
 bus Regi
 oris nunt-
 iatur.
 Archelaus
 post patris
 obitum Rex
 declaratur.*

*Qua muni-
 ficentia He-
 rodes sepul-
 crum.*

cens mutasse consilium, & vnumquemque iussisse domum dimitti. Atque ita post horum abitum militibus indicatur. Quibus in concionem cum alia turba in amphitheatrum apud Hierichum collectis, Ptolemæus annuli regis custos, quo signare solitus erat, & fortassis illum cepit dicere, & multitudinem consolari. Relictamque ab eo militibus epistolam recitauit, in qua multum rogabat, ut beneuolo animo succedorem suum fouerent. Deinde post epistolam testamentum legebat, in quo Philippum quidem heredem Trachonis, proximarumque regionum, ietrarcham vero, sicut supra diximus, Antipam, Regem autem Archelaum scripserat: eidemque anulum ad Cæsarem ferre mandauerat, alligatamque regni administrati notitiam. Omnium namque dispositionum suarum domigum & confirmatorem Cæsarem esse voluit, cetera vero seruari iuxta superius testamentum. Quo perlecto confectum clamor secutus est omnium Archelao gratulantium: militesque per cuneos & populos adeuntes, suamque promittebant, Deique benevolentiam precabantur. Hinc ad sepeliendum Regem operam contulerunt. Nihil autem munificentia prætermisit Archelaus, sed omnem ornatum extruxit regium in funeris pompa ducendum. Lectus quippe totus erat gemmis auroque distinctus, thorax autem purpura variatus, corpusque super eum velatum itidem purpura. Capiti autem diadema erat impositum, corona vero desuper aurea, sceptrumque in dextra, & circa lectum filii cum propinquis, præterea satellites agmenque Thracium, Germanique & Galli, velut ad bellum instructi omnes antecesserant. Cetera vero militum manus armata, ducesque suos ordinumque principes sequebantur decenter. Quingenti autem serui ac liberi odores ferebant: corpus autem per ducenta itadia portatum est in castellum Herodion: ibique secundum ipsius Regis mandata sepultum est. Et Herodis quidem Regis hic finis fuit.

FLAVII IOSEPHI

DE BELLO IUDÆICO

LIBER II.

SVMMA CAPITVM LIBRI II.

De bello Iudaico.

- I. De successoribus Herodis, & ultione direpta aquila aurea.
- II. De pugna & frage Hierosolymu inter Iudæos & Sabinianos.
- III. De Varigestu circa Iudæos crucifixos.
- IV. De ethnarcha Iudæarum instituto.
- V. De subditiis falsis, Alexandro, & que deprehensio.
- VI. De Archelai exitio.
- VII. De Simone Galilæo, & tribus sectis apud Iudæos.
- VIII. De Pilati regimine.
- IX. De superbia Cati, & Petronio Præsides.
- X. De imperio Claudii & regno Agrippæ ac morte.
- XI. De variis tumultibus in Iudæa & Samaria.
- II. De tumultibus in Iudæa sub Felice.
- XIII. De Præsidiis Iudæa Aluino & Floro.

- XIV. De Floro *saniente in Iudaos Casarienses & Hierosolymitanos.*
 XV. De alia *oppressione Hierosolymorum dolo Flavi.*
 XVI. De Policiano *tribuno. & oratione Agrippa ad Iudaos, ad obediendum Romano hortantu.*
 XVII. De capta *rebellione Iudaorum contra Romanos.*
 XVIII. De cade *Anania Pontifici, Manahemi, & militum Romanorum.*
 XIX. De Iudaorum *maxima strage a sacra & in omni Syria.*
 XX. De Iudaorum *alia gravi cade.*
 XXI. Iudaei *Alexandria occisi.*
 10 XXII. De clade *Iudaorum, autore Cestio.*
 XXIII. De pugna *Cestii contra Hierosolymam.*
 XXIV. De obsidione *Hierosolyma a Cestio, & strage.*
 XXV. De Damascenorum *saecritia in Iudaos, deq. Iosephi studij in Galilaea.*
 XXVI. De Iosephi *periculo & evasione, & Ioanni Giscalai malitia.*
 XXVII. Tiberius a Iosepho *recuperatur & Saphoru.*
 XXVIII. Quomodo *Hierosolymita bello se praparanerint: deque Simonis Giora tyrannide.*

CAP. I.

De successoribus Herodis, & ultione direpta aurea aquila.

Archelao autem Romam proficiscendi necessitas turbarum novarum principium fuit. Diebus enim septem in lugendo patrem consumptis, epulisque ferilibus prolixè populo exhibitis (Hic autem mos apud Iudzos necessarius multos ad inopiam redegit: nam qui cum neglexerat, impius existimabatur) candida veste indutus, recessit ad templum. Ibiq; varijs fauoribus exceptus à plebe, ipse quoque in excelsò tribunali, solioq; aureo residens, humanissime vulgus admisit: eisq; & quod sepulturam patris sedulo curavissent, gratias egit, & quod sibi quasi certo iam Regi, magnos honores habuissent. Verum se tamen ait non potestate solum interire, sed etiam ipso Regis nomine temperare, donec à Cesare sibi fuerit confirmata successio, qui etiam testamento rerum esset omnium dominus constitutus. Ideo enim se apud Hierichunta voluntati exercitus restitisse, cum sibi diadema voluisset imponere. Ceterum pro alacritate ac benevolentia, æque militib; ac populo plenam se vicissitudinem relaturum, si ab his quorum etiam esset imperium, certus Rex declaratus fuisset: studiumq; sibi esse, ut erga illos reb; omnib; patre melior appareret. His gaudia multitudo, statim eius mentem magnis tentare petitionib; cepit. Namque alij tributa levari, alij vestigia tolli, quidam solui custodias acclavabant. Cunctis autem postulatis, in gratiam populi facile annuebat Archelaus. Deinde celebratis hostijs, cum amicis erat in epulis. Ecce autem subito post meridiem congregati non pauci novarum rerum studiosi, vbi communis luctus de Rege cessavit, propria lamenta suscipiunt, flentes eorum casum, quos propter abscessam exportatæ templi aquilam auream Herodes morte damnaverat. Dolor autem non occultus erat, sed clarissimis questibus, ætque iusto & plætu civitas personabat, virorum causa videlicet, quos pro templo ac legibus patris interisse dicebant. Eorum autem mortis poenas, ab illis quos Herodes pecunia donasset, reperendas esse clamitabant: ac primum, quem is constituerat pontificem reiiciendum, aliumque pietate præstantem, magisque purum optari debere. Quibus etiam

An. mundi
3964.
à Christo
nat. 2.

Ant. lib. 17.
ca. 11.
Lucius et
pula Archel.
lai.

Archelaus
subditus suis
omnem bene
volentiam
& sanorum
pollicetur.
Seditio pro
pter Sophi
stas ob abscessam
exportatæ
templi aquilam
auream
intercidit eo
ortu.

Ant. lib. 17.
cap. 12.

in mundi
ante Chri-
stum nat.
2.

Archelai in
seditio-
benignitas.

Pascha plu-
rima victi-
marum co-
pia celebra-
tur.

Tria millia
Iudaorum
in Pascha
trucidantur.

Sabinus ob
pecunias cu-
stodiendas &
arces occu-
pandas ad
Iudaeam ve-
nit.

Ant. lib. 17.
cap. 13.

Antipas
posterior
superius
Herodu testa-
mentum fir-
mum esse de-
fendens, de re-
gno certat.

movebatur Archelaus ad ytrionem, tamen cum profectio-
nis festinatio continebat meruentem, ne si multitudinem reddidisset inimicam, mo-
tucius inpediretur. Quamobrem monendo magis quam vi experieba-
tur sedare turbatos: missoq; magistro militum, vt quiescerent, eos ro-
gabat. Sed illum seditionis autores, vbi ad templum venit, prius quam
verbum faceret, lapidibus prorurbarunt & alijs post eum mulcendi sui-
gratia missis, multos. n. legabat Archelaus, itacunde omnia responde-
runt: neq; si numeto aucti fuissent, ociosi fore videbantur. Itaq; instan-
te Azymorum die festo, qui apud Iudaeos Pascha vocatur, plurima vi-
dimarum copia plenus, infinita quidem ad templum ex agris multitu-
do religionis causa descendit: cum illi qui sophistas lugebant in templo
confisterent, nutrimenta seditioni quzerentes. Hoc autem metu Archel-
aus, antequam omnē populum morbus iste corrumperet, cohortem
militum & tribunum qui etiam seditionis principes comprehenderet,
eo dirigit: contra quos omnē vulgus excitatum, multos lapidum iectib.
interfecit: saucius vero tribunus vix elabitur. Et illi quid in istam
veluti nihil mali actum esset, ad celebranda sacra conuersi sunt. Sed
Archelao sine cade iam multitudo comprimi non posse videbatur qua-
mobrem totum illis inmisit exercitum, pedites per ciuitatem simul
omnes, equitesq; per campum: qui cum sacrificijs occupatos singu-
los inuasissent, prope ad tria millia hominum occiderunt: reliquam vero
manū per montes proximis dissecerunt, praecones. a. sequebantur Arche-
laum iussu eius vnumquemq; vt domum recederent admonendo. Itaq;
cuncti neglecta diu festiuitate abierte, ipse autem cum matre, necnon
& Popla & Ptolemaeo, & Nicolao amicis, ad mare descendit: relicto Phi-
lippo regni procuratore, itemq; rerum familiarium curatore. Vna ve-
ragressa est cum filijs suis Salome, fratrisq; Regis filij generque, spe-
cie velut Archelao ad obtinendam successionem adiutorem futuri:
certa vero causa, quae contra leges in tem-
lum admissa fuerant, deplatu-
ri. Interea fit illis Caesare obuiam Sabinus Syriae procurator, ad Iudae-
am veniens, ad pecunias custodiendas Herodis, quem ulterius progredi
Varus inhibuit, multis accitus Archelai precibus, intercedente Ptole-
maeo. Et tunc quidem Sabinus in gratiam Vari, neq; ad arces venire
properauit, neq; thesauros paterne pecuniae clausit Archelao: sed vsq; ad
cognitionem Caesaris se otiosum esse pollicitus, apud Caesarem com-
morabatur. Postea vero quam sibi obstantium vnus Antiochiam petiit,
alter, hoc est Archelaus Romanam nauigauit, mature profectus in Hiero-
solymam, Regiam teneret custodumq; principibus itemq; dispensatori-
bus euocatis, rationes pecuniarum discutere conabarur, & arces occu-
pare tentabat. Non tamen immemores Archelai mandatorum custo-
des erant, sed in obseruando singula quaeq; perseuerabant, causam cu-
stodiz magis Caesari quam Archelao tribuentes. Ad hoc autem Antipas
quoq; de regno certabat, posteriore superius Herodis testamentum fir-
mum esse defendens, in quo Rex ipse Antipas fuerat scriptus: eique se-
tam Salome quam multi alij cognati, qui cum Archelao nauigarant,
suffragio fore promiserant, Ducebat autem secum matrem, fratremq;
Nicolai Ptolemaeum, in quo pro fide apud Herodem probata, non nihil
videbatur esse momenti. Namq; illi fuerat amicorum charissimus. O-
ratori. a. Itenzo propter dicendi acrimoniam plurimum confidebat:
vide etiam qui se monuerant, vt Archelao pro patris merito & secundi
testamenti voluntate cederet, audiendos esse non censuit. Romae vero
migrauerunt ad eum cunctorum studia propinquorum, quib. inuisus
erat Archelaus, quiq; praecipue liberi omnes sui, iuris esse cupiebant
& aut Romano magistratu administrari, aut si hoc non impetrarent, An-
tipam

ipam regem habere. Ad hoc etiam Sabini openitebatur Antipas, qui Archelaum per epistolas acensauerat apud Cæsarem, Antipam vero multum laudauerat. Itaq; digesta crimina Salome & ceteri qui cum ea sentirent Cæsari tradiderunt: & post eos Archelaus gestorum per scripta capitula, patrisq; annulum per Ptolemaeum, rationesq; administrationis intromisit ad Cæsarem. Ille a. secum prae meditans ea quae ab utraque parte dicerentur, ubi & regni magnitudinem, multitudinemque relictum animaduertit, atq; insuper Herodis familiam numerosam, perlectis etiam Vari ac Sabini literis, optimates Romanorum ad concilium vocat, in quo tunc primum ex Agrippa ac filia sua natum Caium sedere iussit, filium adoptiuum: atq; ita partib. prosequendi copiam dedit. Igitur Salomes filius Antipater (namque is erat orator acerrimus eorum qui aduersabantur Archelao) accusationem proposuit, insimulans Archelaum, quasi verbis quidem de regno videretur contedere, re autem vera iam dudum rex esset effectus, & apud aures modo Cæsaris caussigaretur, quem iudicem successionis expectare noluisse. Nam post Herodis mortem, quibusdam ut diadema sibi imponeret subornatis, Regis cum more in solio aureo residentem, partim ordines militum permittasse, partim condonasse promotiones; & insuper his omnia annuiss. populo, quae velut à rege impetranda petisset: maximorumq; reos criminum, quos pater suus vinxerat, absoluisse: qui cum ista fecisset, modo regni umbram à domino postulaturus venisset, cuius sibi corpus implerapuisset, ut non rerum sed vocabulorum dominum esse Cæsarem demonstraret. Ad haec ei, quod etiam luctum patris adsimulasset, obieciatur: cum interdum quidem personam componeret in moerorem, notu vero ad commensationes usq; potaret. Denique seditionem vulg ex hac indignatione constatam esse dicebat. Totius n. orationis lux vires, eorum multitudine qui circa templum caesi fuerant, astruebat: Hos enim ad diem festum quidem venisse: ad hostias vero, quas ipsi macandas venerant, crudeliter esse iugulatos: tantumq; in templo funerum, esse congestum, quantum nullum ab externis illarum bellum implacabile congestisset, itaque huius crudelitatis Herode praescio, ne spe quidem regni vnquam eum dignum esse visum, nisi cum sano mentis inops erat, animo deterius agitante quam corpore, & quem in secundo testamento successorem scriberet, ignorabat: praesertim qui priore testamento successorem scriptum inculcare nihil posset quod incolumi corpore. omnique vitio purgata mente fecisset. Ut tamen quis firmius esse ponat morbo laborantis arbitrium, ipsum se Archelaum abdicasse regia dignitate, multis in eam contra leges admissis. Nam qualem fore si acciperet à Cæsare principatum, qui antequam acciperet, tantum populum peremisset? Multa in hunc modum profecurus Antipater, multis ex numero circumstantium propinquo rum in singula crimina testibus exhibitis perorauit. Surrexit a. Nicolaus defensor Archelai, & ante omnia eadem in templo necessario factam esse perducit: nā quorum necis argueretur, non regni solum, sed etiam ipsius iudicis, id est, Cæsaris hostes fuisse aliorum, a. criminum suasores aduersarios ipse se demonsttrauit. Secundum vero testamentum idcirco ratum manere postulat, quod Herodes in eo successoris sui firmatorem Cæsarem constituisset, nam qui tantum sciret, ut rerum domino potestate sua cederet, nec vnquam in haereditate esse iudicio, sed sano corde quem constitueret elegisse, qui per quem constitui deberet non ignorauit, cum a. omnibus expositis, etiam Nicolaus perorasset, in medium progressus Archelaus ad genus Cæsaris accidit oculus. Quo per benigne Cæsaris erecto, quod paterna quidem successione dignus esset, ostendit: ceterum vero nihil pro-

An. mundi
3964
ante Christi
nat.
2.

Antipater
Archelaum
per epistolas
accusat a-
pud Cæsarem

Cæsar opti-
mates Roma-
norum ad
concilium
vocat.
Vehemens
Antipateri
contra Ar-
chelaum ac-
cusatio.

Antipater
totius oratio-
nis sua vires
in Archelao
exacuit.
Testamen-
tum agrotan-
te Herode
mutatum.

Antipater
contra Ar-
chelaum.
Nicolaus
defendit Ar-
chelaum.

Archelaus
ad genus
Cæsaris acci-
dit.

An. mundi
3964.
à Christo
nat. 2.

Casari erga
Archelaum
benignitas
& humani-
tas.

Ant. lib. 17.
ca. 14.
Seditio in
Hierosolyma
Sabinus ar-
ces occupare,
ac regis po-
tentiū potiri
comatur.

Iudas tripar-
tita manu
terna castra
collocant.
Sabinus in
altissimam
castellum tur-
rim euadit.
Pugna Iu-
deorum
cum Roma-
nis
Romani
porticus suc-
cendunt.

nunciavit. Sed illo die dimisso concilio, secum ipse de cognitis delibe-
rabat, vtrum ex his qui testamento continerentur, aliquē regni opor-
teret constitui successorem, an toti familiæ distribui principatum. Mul-
titudine enim personarum egere subsidio videbatur.

C A P. II.

De pugna & strage Hierosolymu inter Iudeos & Sabinianos.

SED antequam de his quicquam statueretur à Casare, mater Arche-
lai Malthace morbo correpta moritur. Et variè literæ de Syria perla-
tæ sunt, Iudeos defecisse nunciantes: quod Varus fore prospiciens, in
Hierosolymam postquam Archelaus nauigarat, ascendit, vt incentores
seditionis prohiberet. Et quia multitudo cessatura non videbatur, ex
tribus quas ex Syria secum duxerat legionibus, vnam in ciuitate reli-
quit: atque ita in Antiochiam ipse remeavit. At Sabinus cum postea in
Hierosolymam venisset, causas nouarum rerum Iudæis præbuit: modo
vim custodibus, vt sibi arces traderent, adhibendo, nunc maligne Re-
gis exquirendo pecunias. Non autem solis relictis à Varo militibus fre-
tus erat, sed etiam feruorum suorum multitudine, quos etiam omnes
armatos auaritiæ iniuitros habebat. Festo autem quinquagesimo die,
quæ Pentecostæ à Iudæis vocatur: septies septem dieb. ex ædis rediens,
ex eorum numero vocabulum nacta non religionis solennitas popu-
lum, sed indignatio congregauit. Denique concursus innitæ multitu-
dinis ex Galilæa, itemq; Idumæa & Hierichunte, transq; Iordanem po-
sitis regionibus, factus est: cum indigena ex ipsa ciuitate populus Iudæo-
rum, & numero simul & alacritate præstaret: & in tripartita manu ter-
na castra collocauerunt, vna in septentrionali regione templi, altera in
meridionali Hippodromum versus, tertiaque in occiduo prope regiam
tractu, circumfissoque Romanos vndique obsidebant. Sabinus autem
multitudine pariter, eorumque spiritu perterritus, crebris quidem Va-
rum nuncijs precabatur. vt quam mature ferret auxilium, quasi occi-
sione delenda legione, siquid morz interuenisset. Ipse vero in altissi-
mam castelli turrim, quæ Phasaelus vocabatur, euadit fratris Herodis
cognominem, quem Parthi necauerunt. Hinc legionarijs, vt in hostes
irruerent, signum dabit. Nam præ timore nec ad eos quib. ipse præerat,
descendere audebat. Eius. a. præcepto milites obediens, in templum
volant, vehementerque cum Iudæis pugna configunt: in qua dum ne-
mo desuper adiuuaret, imperitos belli peritia superabant. Postea vero
quam multi Iudæi porticibus occupatis à vertice telis eos appetebant,
plurimi conterebantur: & neq; ex alto iaculantes vlciisci facile poterant
neque cominus dimicantes ferebant. ab vtrisque, tamē afflicti succendunt
porticus, opere, magnitudine atq; ornatu mirabiles. ibique tum multi
flamma subito comprehensi aut ea consumebantur, aut in hostes de si-
lientes ab ipsis occidebantur: alij retro sum cedentes præcipitabantur
ex muro: nonnulli desperata salute, incendij periculum suis gladijs præ-
ueniebant. Qui tamen ex moenibus obrependo in Romanos fecissent
imperum, metu attoniti nullo negotio subigebantur: donec omnibus
aut interemptis, aut timore disiectis, thesaurus Dei defensoribus desti-
tuto manus milites attulerunt, & quadringenta ex eo talèta diripere:
quorum quæ furto sublata non sunt conquisiuit Sabinus. Ad Iudæos
multo plures, magisque pugnaçes, tam viro rum quàm opum interitus in
Romanos contraxit. Obsessaque his Regia minitabantur exitium, ni-
si quamprimum inde secederent: Sabino, si vellet, vna cum legione

abundi

10 abeundi copiam pollicentes. Quibus opitulabantur regionum plurimi,
 qui ad eos sponte transfugerant. Pars tamen bellicosior erat, Sebasteno-
 rum tria millia, hisque Rufus & Gratus prępositi, vnus peditum re-
 20 ctor, at vero equitum Rufus; quorum vterque vi corporis atq; prudentia,
 etiam si nullam manum obedientem haberent, magnum tamen mo-
 mentum belli Romanis addidissent. Itaque Iudæi quidem instare ob-
 30 sederent, neu impediret habituros tanto post tempore patriam libera-
 tem. Sabinus autem quamuis optaret euadere, fidem tamen pollicita-
 tionibus non habebat: sed eorum lenitatem, insidiarum esse illecebram
 suspicabatur: simulq; auxilium Vari sperans, obsidionis periculum per-
 40 ferebat. Eodem tempore per Iudæā plurimis locis tumultus erat, mul-
 tosque ad regni cupidinem tempus impulerat. Nam in Idumæa quidem
 duo millia veteranorum, qui sub Herode militauerant, congregati, ar-
 misque instructi cum Regis decertabant: quibus Achiabus regis conso-
 50 brinus, ex vicis munitissimis repugnabat, campestre prælium declinan-
 do. In Sepphori autem Galilææ, Iudas filius Ezechiz latronum prin-
 20 cipis, ab Herode quondam Rege capti, qui tunc illas regiones vastauerat,
 non parua multitudo collecta, ruptisque regis armamentariis, & om-
 nibus quos circa se habebat armatis, contra potentis cupidos manus
 30 mouebat. Trans flumen quoque Simon quidam ex Regis seruis, pul-
 chritudine simul & vultu corporis fretus, imposito sibi diademate,
 cum latronibus quos congregauerat ipse circumiens, & apud Hierichū-
 40 ra Regiam, & in multa alia magnifici diuersoria igni corripuit, facilem sibi
 prædam ex incendio comparans. Omnesque habitationes, in quibus al-
 iquid decoris erat, coneremasset, nisi Gratus regionum peditum rector,
 50 ex Trachone sagittarios, itemq; Sebastenorum pugnacissimos duens,
 properasset occurrere. Vbi peditum quidem in pugna multi consumpti
 sunt: i. se autem Simonem compendio preuenit, ardua valle fugientem,
 60 & ex transuerso percutsum in ceruice deciecit. Incensæ sunt autem &
 quæcunque Iordanis proximæ fuerunt sedes Regiæ, apud Bertharantes
 quorundam aliorum manu conflata ex locis vltioribus. Tunc etiam
 pastor quidam, cui nomen Athrongæus, regnum affectare ausus est, quod
 70 ut speraret, vi corporis animæq; luduia mortem contemnentis impul-
 sus est, ac præterea fractum quatuor sibi similibus robore, quorum sin-
 gulis rāquam ducibus & satrapis attributa manu armatorum, ad incur-
 80 sulum vtebatur. Ipse autem veluti rex maiora negocia procurabat. Et tum
 quidem etiam diadema sibi imposuit. Non paruo autem post tempore,
 cum fratribus suis vastādo territoria, & occidendo præcipue Romanos,
 90 itemque Regios, perseuerauit: cum nec Iudæorum quisquam effugeret,
 qui lucrum aliquod ferens venisset in manus. Ausi sunt etiam apud Am-
 mauntem repertum Romanorum agmen circumuenire, qui frumenta
 legionis atque arma portabant. Vbi Arium quidem centurionem & qua-
 100 draginta fortissimos iaculis consecere: ceteri vero in eodem periculo
 constituti, auxilio Grati qui cum Sebastenis aduenit, elapsi sunt. Multis
 in hunc modum contra indigenas, itemque alienigenas per omne bellū
 110 gestis, post aliquod tempus tres ex his comprehensi sunt: natu quidem
 maximus ab Archelao, duo vero qui ætate sequebantur, in manus Grati
 120 apud Ptolemæi delati. Nam quartus Archelao passionē concessit, sed hic
 finis eos postea secutus est. Tunc autem atrocissimi bello
 cunctam inflammabant Iu-
 130 dæam.

An. mundi
 3964. à
 Christ. na.

Aus. lib. 17.
 c. 35.

Simon regius
 seruus Dia-
 dema sibi
 ponit.

Athrongæus
 pastor quida
 regnum as-
 seit.

Finis & exi-
 tus belli.

CAP. III.

De Vari gestis circa Iudaeos crucifixos.

Varus autem acceptis Sabini & principum literis, toti legioni metuens, opem his ferre properabat. Itaque cum duabus reliquis legionibus, & quatuor alis equitum, in Ptolemaida profectus, eodem regum atque optimatum auxilia convenire iussit. Adhuc à Berytiis etiam, cum per eorum transiret oppidum, mille & quingentos accepit armatos. Vbi vero in Ptolemaidem tam cetera manus auxiliorum, quæ propter Herodis inimicitias Aretas Rex Arabum non cum exiguo numero equitum pedumque peruenit, statim exercitus partem in Galilzam, quæ Ptolemaidi propinqua erat, dirigit, amici sui Galli filio his rectoris præposito. Qui mox & aduersus quos ierat, omnes in fugam vertit: & Scpphori ciuitate capta, ipsamque idem incendit, incolas vero eius seruitio subiugauit. Varus autem ipse cum omni exercitu Samaria potitus, ciuitate quidem abstinuit, quod inter aliorum turbas nihil eam mouisse deprehendit: cultis autem ad vicum positis, qui appellatur Arun, Ptolemæi possessionem propterea direptam ab Arabibus, & qui amicis Herodis inuenti erant inde ad Sappho progreditur, alterum vicum tutissimum: quæ lumbiter omneque redditus ibi repositos depopulati sunt. Cadis autem ignique plena erant omnia, nec prædationi Arabum quicquam obstabat. Exiit autem & Amniaus iussu Vari, necem Arum cæterorumque indigne ferentis, habitatoribus eius fuga dispersis. Hinc progressus ad Hierosolimam cum exercitu, solo visu Iudæorum castra dilectit: & aliquidem per agros abiecti fugientes: qui vero intra ciuitatem debebant, suscepto eo, seditionis causas in alios conferebant nihil quidem se penitus mouisse dicentes, sed propter diem festum receptam necessario multitudinem, in ciuitate oblectos esse potius cum Romanis, quam cum dissidentibus conspirasse. Ante vero obuiam ei venerant Iosephus, Archelai consobrinus, & cum Grato Rufus, ducentes exercitum Regium, & Sebastenos, & Romanos milites ornatos habitu consueto. Sabinus enim nec in os Vari venire passus, iam dudum ex ciuitate ad mare discesserat. Varus autem dispartitum aduersus auctores tumultus per agros dimisit exercitum: multisque sibi exhibitis, quos minus turbulentos inuenisset, eunt odia tradidit: maxime vero nocentem prope ad duo milia cruci iussit. Adhuc autem circa Idumæam superesse decem armatorum millia nunciato, confestim Arabas domum abire iubet. quod eos non auxiliantium more uti militia, sed pro sua libidine & supra quam ipse veller, agros vastare perspexit: suis autem comitatus agminibus, in aduersarios properabat. Verum illi se Varo prius quam ad manus veniretur, Achiabi consilio tradiderunt. Varus autem multitudini venia data, duces eius interrogandos misit ad Cæsarem. At ille cum ignouisset cæteris, in nonnullos Regis cognatos (erant enim quidam inter eos Herodis propinqui) animaduertit, quod omnino contra Regem suum arma cepissent. Varus autem hoc modo rebus apud Hierosolimam compositis, eademque legione, quæ dudum in præsidio ciuitatis fuerat, ibi relicta, Antiochiam rediit.

CAP. IIIL

De ethnarcha Iudæorum instituto.

Romæ autem Archelao alia rursus cum Iudæis causa constata est: qui ante seditionem permissu Vari, legati exierant, iussu genti suæ liberum petiri. Erant autem numero quinquaginta, qui venerant, & astabant

An. mundi
3864. à
Christo
nat. 2.

Ant. lib. 17.
c. 16.

Varus Roma
nua contra
Iudæos fers
supplicia.

Varus castel-
la, oppidu ac
ciuitatum
quibusdam
Iudæorum
potitur.

Amniaus
exusta.

Varus ad
Hierosolimam
venit cum
exercitu, ac
solo visu Iu-
dæorum ca-
stra diligit.

Varus ad
2000. sedi-
tiosorum
sufficit.

Vari erga I-
dumæos fa-
uoribus ac be-
nignitas.

Ant. lib. 17.
c. 17.

Archelaum
Iudæi in suo
vocat.

eis plus quam octo milia Iudæorum Romæ degentium. Itaque conuo-
 cato à Cæsare optimatum Romanorum amicorumq; concilio in Pala-
 tini Apollinis templum, quod priuatim ipsius erat ædificium admiran-
 dis opibus exornatum, multitudo quidem Iudæorum constitit cum le-
 gatis, contraque Archelæum cum amicis. Cognatorum autem amici ab
 utraque parte secreti erant. nam & cum Archelæo quare propter odium
 atq; inuidiam recusabant. & cum accusatoribus conspici pudore Cæsa-
 ris prohibebantur. Inter quos erat etiam Philippus Archelæi frater, be-
 neuolo animo duabus ex causis præmissus à Varo, ut & Archelæo subue-
 niret, & si regnum Herodis nepotibus eius distribui placuisset, partem
 aliquam mereretur. Iussis autem accusatoribus exponere, quanam
 contra leges fecisset Herodes, primum non se regem, sed omnium qui
 usquam fuissent, tyrannorum crudelissimum tolerasse dicebant. Deinde
 multis ab eo trucidatis, ea perulisse superflites quæsti sunt, ut beatiore
 mortui putarentur. Non enim tormentis solum eum lacerasse corpora
 subiectorum, sed etiam gentis suæ ciuitatibus deformasse exterius orna-
 uisse, populisque alienis Iudææ sanguinem condonasse. Pro antiqua ve-
 to felicitate ac patriis legibus, nationem suam tanta egestate simul ab
 eo atque iniquitate repletam, prorsus ut plures ex Herode paucis annis
 clades sustinuerint, quam omni æuo maiores sui, postquam ex Babylo-
 ne discessere, perpesi sunt. Xerxe tunc regnante ad discordias concia-
 ti. Verum se tamen ad eam modestiam ex aduersa fortuna confuerudi-
 ne peruenisse, ut etiam successionem voluntariam acerbissimæ seruitutis
 subirent: qui & Archelæum tanti tyranni filium, patre mortuo regem
 appellassent nihil morati: & una cum eo luxissent mortem Herodis, ac
 pro eius successore vota celebrassent. Illum autem quasi merueret, ne
 non cetrus eius filius videretur, à cæde trium millium ciuium regni
 sumpsisse primordia, & quæ principatum meruerit, tot immolasse Deo
 hominum vicimas, tot festo die templum cadaueribus impleuisse. Re-
 igitur eos, qui de tantis malis superessent, aliquando respexisse ca-
 lamitates suas & belli lege cupere vulneribus excipiendis ora præbere:
 atq; ab Romanis precari, ut Iudææ reliquias misericordia dignas existi-
 marent, neve quod ex ea natione restaret, his obicerent, à quibus cru-
 delissime lacerabatur: sed patriam suam coniungi Syriæ finibus, ac per
 iudices Romanos administrari decernerent: hoc enim modo probatum
 iri, Iudæos qui nunc veluti turbulenti ac belli cupidi reprehenduntur,
 moderatis rectoribus obedire nosse. Iudæorum quidem accusatio eius-
 modi petitione conclulata est. Cum autem surrexisset contra Nicolatus, pri-
 mum criminibus quæ in reges erant propolita, dissolutis, nationem
 cepit arguere: quia neque gubernari facilis esset, naturaque regibus vix
 pareret. una etiam propinquos Archelæi, qui se ad accusatores contule-
 rant, insimulabat. Sed tum quidem partibus Cæsar auditis, conuen-
 tum diremit. Paucis autem diebus post, mediam regni partem sub eth-
 narchiz nomine dedit Archelæo: etiam regem, si se dignum præbuisset,
 facturum esse pollicitus. Reliquam vero dimidiam in duas tetrarchias
 diuisit, duobusque aliis Herodis filiis attribuit: vnam Philippo, alteram
 Antipæ, qui cum Archelæo de regno certauerat. Huius parti cesserat
 trans flumen regio, & Galilæa: quartum ducenta talenta redditus erant:
 Batanzæ vero & Ttachon, & Aurenitis, & quædam partes domus Zeno-
 nis, circa Iamniam, Philippo destinatæ sunt: quæ talentorum centum
 redditus ministrabant. Archelæi vero ethnarchia Idumæam, omnemque
 Iudæam, & Samariam habebat quarta tributorum parte leuaram, pro
 munere quia non rebellasset cum cæteris. Ac ciuitates quibus impera-
 ret ei traditæ sunt, Stratonis pyrgus, & Sebatæ, & Ioppe & Hierosoly-

An. mundi
 3966.
 ante Chri-
 stum nat.
 4.

Actus Iu-
 daorum ad-
 uersus He-
 rodem eius-
 que liberor,
 accusatio.
 Herodu Ty-
 rannu &
 crudelitatem.

Iudæi ab
 Romanis, ut
 Iudææ reli-
 quias mis-
 ricordia di-
 gnas existi-
 marent, pre-
 cantur.

Nicolatus
 Archelæum
 coram Cæsa-
 re & consi-
 liariis de-
 fendit.

Archelæum
 Cæsar Iudææ
 Ethnarchæ
 constituit.
 Regni inter
 Herodu filios
 distributio:
 ciuitates
 quibus im-
 perauit Ar-
 chelæus.

An. mundi
3966.
à Christ.
nat. 4.
*Salome la-
monia, Azoti & Phasaelidis domi-
na.*

ma. Ceteras autem, Gazam & Gadaram & Mippon, regno auulſas, Syriæ Cæſar adiecit. Erant autem reditus Archelai, quadraginta talenta. Quin & Salomen præter illa, quæ teſtamento regis ei relicta erant, Iamniæ dominam, & Azoti, & Phasaelidis idem Cæſar conſtituit. Regiamque apud Aſcalonem largitus eſt: ex quibus omnibus talentorum ſexaginta reditus colligebantur. Domum vero eius ethnarchiz ſubdidit Archelai. Quum autem cæteris quoque Herodis propinquis teſtamento relicta ſoluiffet, duas eius filias virgines extrinſecus quingentis millibus pecuniæ donauit: eaſque nuptum Pheroræ filiis collocauit. Diuiſo autem Herodis patrimonio, etiam ſibi relictas ab eo facultates ad mille talenta eis diſtribuit: exceptis ſuo nomine quibuſdam rebus uiliſſimis propter honorem defuncti.

C A P. V.

De ſubdiſticio falſoque Alexandro, eoque apprehenſo.

*Ant. lib. 17.
cap. 18.*

*Iuuenis quidam ſe Alexandrum, quem Herodes necauerat eſſe mentitus; Iudæorum pluri-
mos fallit.*

Interea quidam iuuenis natione Iudæus, apud quendam libertinum Romanorum in Sidoniorum oppido educatus, illum ſe formæ ſimilitudine, quem Herodes necauerat, Alexandrum eſſe mentitus, fallendi ſpem Romam venit. Huius aurem facioris habebat ſocium quendam gentilem ſuum; omnes regni actus optime ſcientem: à quo inſtructus, affirmabat eorum ſe miſericordia, qui ſui atque Ariſtobuli occidendi cauſa miſſi fuerant, ſimilibus corporibus ſubditis, morti eſſe ſubreptos. Denique his multos iam Iudæos ſefellerat, in Creta degentes, ac liberaliter illic acceptus, Melumque inde tranſmiſſus, ibique ampliore quæſtu cumulatius, etiam hoſpites ſuos magna veriſimilitudine Romam ſecum nauigare pellexerat. poſtremo delatus Dicarchiam multisque muneribus ab Iudæis eius loci donatus, quaſi Rex à paternis amicis deducebatur. Ad hoc enim fidei proceſſerat formæ ſimilitudo, ut qui Alexandrum illum viderant, planeque nouerant, hunc eum eſſe iurarent. Igitur omnes etiam Romæ Iudæi, viſendi eius ſtudio circumfuſi properabant: & infinita multitudo per vicorum anguſtias, quocumque ferebatur conueniebat. Tanta namque dementia multos ceperat, ut illum ſella portarent, ac regale obſequium propriis ei ſumptibus exhiberent. Sed Cæſar Alexandri vultum optime ſciens (accuſatus enim apud eum fuerat ab Herode) & ſi prius quam videret hominem, fallaciam ſimilitudinis aduerterat, hilariori tamen animi ſpei non nihil indulgendum putauit: & Celadum quendam, qui Alexandrum bene cognosceret, miſit, ut ad ſe adoleſcentem deduceret. Qui illo conſpecto, itatim perſonæ diſtrentiam tunicæ ſturaprehendit. Maxime vero, ubi corporis eius duxitatem, & ſeruilem formam conſiderauit, intellexit omne commentum. Valde autem commotus eſt diſtorum eius audacia: de Ariſtobulo enim percontantibus, ſaluum quidem illum eſſe commemorabat: conſulto vero non adeſſe; quia apud Cyprum degeret cauendo inſidias: minus enim ſe circumueniri poſſe diſiunctos. Itaque ab aliis ei ſeparato vitam dixit à Cæſare præſtium fore: ſi tantæ fraudis prodidiſſet autorem. Id autem ſe facturum ille pollicitus; ad Cæſarem ſequitur: & Iudæum indicat, qui formæ ſuæ ſimilitudine abuſus eſſet ad quæſtum. Tanta enim dōna ex ciuitatibus eum ſingulis abſtuliffe docuit; quanta viuis Alexander non accepiſſet. Riſit his Cæſar: & ſaluum quidem Alexandrum, propter habitudinem corporis, ſemigum numero inſeruit, ſuaſorem vero eius interfici iuſſit. Melius autem ſumptuum detrimentum pro amentitiæ præcio ſatis eſſe iudicauit.

Cæſar adoleſcentem videret cupit.

Alexandrum falſum Cæſar ſemigum numero inſeruit, ſuaſorem vero eius interfeci iuſſit.

CAP. VI.

De Archelai exitio.

Ethnarchia vero suscepta memor discordiz superioris Archelaus, non solum Iudzis, sed etiam Samariensibus crudeliter abusus est. Non quoque principatus sui anno legatis contra se ab vtrisque ad Cæsarem missis, ipse quidem in exilium pellitur Viennam Galliz ciuitatem: patrimonium vero eius fisco Cæsaris adiudicatur: quem quidem prius quam euocaretur ad Cæsarem huiuscemodi somnium vidisse commemorauit: Nouem spicas plenas & maximas à bobus comedi somniauerat: accitos deinde vates, Chaldæorumque nonnullos, quidnam illo putarent indicari somnio consuluerat. Aliis autem aliter interpretantibus, Simon quidam Essenus genere dixerat spicas annos arbitrari, bonisque rerum mutationes: eo quod agros arando verterent ac mutarent. Ideoque regnaturum quidem illum esse tot annos, quot significasset numerus aristarum, varias autem rerum mutationes expertum, esse moriturum. Hisque auditis, Archelaus quinque diebus post ad causam dicendam est euocatus. Dignum autem memoria duxi etiam coniugis eius Glaphyræ somnium. Archelai filiz Cappadocum regis referre: quam cum Alexander prius habuisset vxorem, frater huius de quo loquimur, Herodis filius regis, à quo ille interfectus est, sic ut iam designauimus, post illius mortem Iubæ regi Libyz nuptam, eoque defuncto domum reuerfam, domique apud partem in viduitate degentem, Ethnarches Archelaus ubi conspexit ad hoc amoris accensus est, ut eam statim repudiata coniuge sua Mariamme, sibi copularet. Hæc igitur breui tempore postquam in Iudæam rediit, videre visa est superstantem sibi Alexandrum dicere, satis fuerat tibi Libycum matrimonium: sed tu illo contenta, rursus ad meos penates reuerteris audistima viri tertii, & quod gratius est, mei fratris iuncta matrimonio. Equidem non dissimulabo contumeliam, teque licet inuitam recuperabo. Atque hoc expósito somnio, vix biduum superuixit.

CAP. VII.

De Simone Galilæo, & tribus sectis apud Iudæos.

Igitur Archelai finibus in prouinciā rediit, procurator Coponius quidam eques Romanus missus est, ea sibi à Cæsare potestate mandata. Hoc disceptante, Galilæus quidam, Simon nomine, defectionis arguebatur: quia indigenas increparet, si tributum Romanis pendere parerentur: dominoque post Deum ferre mortales. Erat autem propriæ sectæ sophista, nulla in re similis aliis. Etenim tria sunt apud Iudæos genera philosophiz, horum vnum Pharisei profitentur, alteri Sadducei, tertiu vero, quod etiam probabilius habetur, Esseni colunt, gente quidem Iudæi, verum inter se mutuo amore coniunctissimi: & qui præter ceteros voluptates quidem quasi maleficia vitarent. continentiam vero seruare, neq; cupiditati succumbere, virtutem maximam ducerent. Itaq; nuptias quidem fastidiunt, alienos vero filios, dum adhuc molles sunt, eruditioni traditos, pro cognatis habentes, suis moribus diligenter instituunt, non quia coniugia vel humani generis successionem censeant perimendam, sed quia cauendam putent intemperantiam fornicarum, nullam earum vni viro fidem seruare credentes: Quin & diuitiarum contemptores sunt, rerumq; apud eos eommunicatio admirationi habetur, neq; inuenias alteri alterum opulentiā præiurare: legemque sibi dixerunt, ut qui disciplinam suam sectari vellent, bona contu-

An. mundi

3973.

à Christo

nat. 17.

Ant. lib. 17.

c. 19.

Archelam

propter ty-

rannidam in

exiliū pellit-

ur, eiusque

patrimoniu

fisco Cæsaris

adiudica-

tur.

Archelai de

bobus & spi-

cis somniū.

Archelau

repudiata

Mariamme,

Glaphyram

sibi copulat,

Glaphyra in

somnia Ale-

xandri videri

des.

Ant. lib. 18:

c. 12.

Tres Iudæorū

sectæ, quarū

Essenorum

probabilior.

Essenorum

de coniugio

doctrina.

An. mundi
3973. ante
Christum
nat. 11.

*Essenorum
bona com-
munia.*

*Essenorum
hospitales.*

*Amicus
cultusque
corpora
Essenorum
parat.*

*Essenorum
religio &
labor.*

*Esseni inuā-
do & mis-
cendo sui in-
vni sunt. pra-
terea nihil
absq; praece-
pto curatorum
faciunt.*

*Esseni in sin-
tandis vi-
tant.*

bernio publicarent. Ita enim fore, ne vel paupertatis humilitas, vel di-
uitiarum dignitas apparet. sed permixtis facultatibus, velut inter fra-
tres, vnum esset omnium patrimonium. Probro autem ducunt oleum;
& si quis vel inuitus vnus fuerit, mundicius corpus abstergat: quoniam
squalorem decorem putant; dummodo semper in veste sint candida. De
signatis autem communium rerum procuratores habent, & ad vsus
omnium singulos indiuisos. Non est autem illis vna ciuitas certa, sed in
singulas multi domicilia transferunt: & aliunde aduenientibus sectae
suae professoribus, quicquid habeant promptum exhibeat quasi pro-
prium. Denique tanquam conuersissimi ad eos ingrediuntur, quos nu-
quam ante viderunt. Hinc est, quod cum peregrinantur, propter larro-
cinia tantum armantur, neque praeterea quicquam ferunt. in singulis
autem ciuitatibus, ex eodem collegio specialis curator hospitum con-
stituitur: qui eorum vestimenta ceteraque vsui necessaria tucatur. Ami-
cus autem cultusque corporis omnibus pueris, in metu, & sub cura ma-
gistris agentibus, par est. Nec vero vestitum siue calceos mutant, nisi aut
omnino consensu prioribus, aut longi temporis vsu consumptis. Nihil
autem inter se mercantur aut vendunt: sed egenti quisque quod habet
praebens, refect ab eo quod ipse non habet: quantus etiam sine permu-
tatione cunctis libera sit facultas, à quibus libuerit accipiendi quod o-
pus sit. Praecipue circa Deum religiosi sunt: Namque ante solis ortum
nihil profani loquuntur, sed ei patriam quaedam vota celebrant, quasi vt
oriatur preccantes: Deinde ad quas venerunt singuli artes, à curatoribus
dimittuntur. Cumque ad horam quintam studiose fuerint operati, rur-
sus in vnum congregantur: linteisque praecindi velaminibus, ita corpus
hinc frigidis abluunt. Atque hac lustratione facta in eadem secreta coe-
dunt, quo neminem alterius sectae hominem aspirare concessum est, ip-
sique purificati, velut in sanctum quoddam templum in coenaculum
veniunt: quibus ibi cum silentio residentibus, plerumque panes or-
dine, vnum autem vasculum ex vno pulmento singulis cotus apponit.
Deinde voce cibum sacerdos antenunt; neque gustare quendam fas-
sus est; nisi prius Deo celebretur oratio. Post finem quoque prandii
vota reperunt. Nam & cum incipiunt, & cum desinunt, quasi dātorum
victus, Deum laudibus canunt. Tunc veluti sacris illis depositis vesti-
mentis, in opere vsque ad vespem versantur. Similiterque inde reuer-
si coenant considentibus etiam hospitibus, si quos forte interuenisse
repererint. Neque vero clamor vnquam lectum illud, neque tumultus
inquietat: quin etiam loquendi ordine alius alii cedant: eorumque silen-
tium, extra lectum constitutis arcandum quoddam videatur venerabile:
Cuius quidem rei perpetua forietas causa est, quodq; apud eos eden-
di aut potandi modus saturitate desinit. Sed quamuis aliarum rerum
nihil sine praecepto faciant curatoris, tamen in his duobus, hoc est iu-
uando & miserando sui iuris sunt. Nam & subuenire dignis, cum opus
est, suo arbitrio cuique licet, & indigentibus alimenta porrigere. Sane
cognatis dare aliquid sine curatoribus interdicitur: Idem iracundia
moderatores iuncti sunt, indignationem cohibent: idem tuerentur, paci
obsecundant: & omne quod dixerint iure iurando fortius habet. Ipsam
autem iusiurandum quasi perituro deterius vitant. Iam enim menda-
cii condemnatum arbitrantur, cui sine Deo non creditur. Summum
autem studium veterum scriptis adhibent: ea maxime inde, quae animae
& corpori expedit eligentes. Hinc illis morborum remedia, si res
medicæ, quaeque vim propriam singuli lapides habeant, inuentionibus
conquiruntur. Sectae vero suae studiosis non ita cum eis vna colle-
gio: sed per annum integrum extrinsecus commorantur: cuique eun-

dem victus ordinem tribuunt: dolabellam quoque, & quod prædictum, An. mil.
est perizonia, & albam vestem tradentes. Cum vero processu temporis 3971.
experimentum continentia dederit, accedit etiam ad communem cibum, & purioribus, ob castificationem scilicet, aquis participat: neque
tamen in conuictum assumitur. Post ostensionem quippe continentia
duobus annis aliis mores eius probantur. Cumque dignus apparuerit,
tunc demum in consortium assumitur. Prius vero quam incipiat com-
munem habere cibum, magnis execrationibus adiurat se primum quæ
dem colere Deum, deinceps quoque erga homines seruare iustitiam: neque
neque propria sponte nocere cuiquam, neque ex præcepto obesse, quæ
immo iniquos omnes odisse, & collaborare semper iustitiæ sectato-
bus, fidem omnibus seruare, maxime vero principibus. Neque enim
absque voluntate Dei, cuiquam posse Principatus potentiam contin-
gere; si vero ipse ceteris præsit, nunquam se ab usum viribus potenta-
tis ad contumeliam subiectorum, sed neque veste aut ambizioso ali-
ornatu reliquis eminere, veritatem semper diligere, & habere propo-
ritum conuincere mentientes. Manu vero à furto, & animam puram se-
uare ab iniuriis compendii; & neque aliquid de mysteriis conspectant os
celare, neque profanis eorum quippiam publicare, etiam si iuramentum
quispiam morte compellat. Super hæc autem addunt, nihil se de dogma-
tibus aliud quam ipsi susceperint, tradere. Fugere autem latrocinia, &
conseruatum ire simul & dogmatis sui libros & angelorum nomina.
His quidem executionibus explorant, & quasi præmuniunt acceden-
tes. Deprehensos vero in peccatis à sua congregatione depellunt; & qui
taliter fuerit condemnatus, miserabili plerumque morte consumitur.
Illis quidem sacramentis ac ritibus obligatus, neque capere ab aliis ob-
latum cibum potest. herbas vero, pecudum more decerpens, & fame
exesus per membra corrumpitur. Ob quod etiam plurimos plerumque
miserati, extremum spiritum agentes receperunt. sufficientem pro pec-
catis eorum, quæ usque ad mortem adduxerit, poenam fuisse censeantes.
In iudiciis vero sunt diligentissimi atque iustissimi. Discepsant autem
non minus quam centum in vnum coacti; quod autem ab his decre-
tum fuerit, immobile manet. Venetatio quoque apud eos post Deum
magis legislatoris est; ita ut si quis eum blasphemauerit, morte dam-
netur. Senibus vero obedire & plurium quorum decreto, probabile ar-
bitrantur officium. Cum simul denique sederint decem, nullus vnus
fationem loquitur iniuriis. Expere quoque in medium eorum, vel in dex-
teram sui partem, quisque deuorat. Sabbatis quoque operationem ali-
quam contrigisse, omnibus Iudæis diligentius cauent; neque cibum tibi
solum prædæ præparant, ne videlicet illo die ignem accendant, sed ne-
que vas aliquid transponere audent: imò nec alium purgant. Aliis au-
tem diebus fodientes foueam vno pede altam, scilicet, hoc est, illa dolo-
bellam quam tradi nuper accedentibus diximus, demissa veste se se dili-
gentissime contegentes, ne scilicet splendori diuino iniuriam faciant, in
eadem fouea ab onere ventris leuantur, ac deinceps terram quam effo-
derant, reducunt: idque ipsum faciunt in locis secretissimis: & cum na-
turalis sit ista purgatio, nihilominus tamen solenne habent, ut quasi ab
immundiciis diluantur. Discernuntur autem inter se, secundum susceptæ
abstinentiæ tempora, in ordines quatuor, tantumque hi qui iuniores sunt,
inferiores præcedentibus æstimantur, ut si aliquos eorum contigerint,
quasi à contactu alienigenæ diluantur. Viuant autem quam longissime,
ita ut plurimi eorum usque ad centenariam proferantur ætatem, propter
simplicitatem victus, ut equidem puto, & institutionem bene in omni-
bus ordinatam. Sunt etiam contemptores aduersorum, cruciatus siqui-

Efferturum
execrationem
et pacta.

Effertur in
diciis dilige-
ntissimi a quo
iustissimi.

Effertur sabo-
ritum dilige-
nter obseruatis.

Efferturum
longanitas.

An. mundi

3973.

a Christo
nat. 11.*Essenorum
in bello cum
Romanis
se confan-
tia.**Esseni ani-
mas immor-
tales putant,
mortuorum
vero resurre-
ctionem non
credunt.
Gracorum
de anima bu-
mana senten-
tia.**Prophetia
Essenorum.**Essenorum
collegium a-
liud a priore
opinio de
coniugio di-
scipiant.**Secunda se-
cta Phari-
saorum.
Tertia secta
Saduceo-
rum.*

dem vincunt similitate cœntilii. Mortem vero, si cum decore obeunda sit, iudicant etiam immortalitate meliorem. Prodidit autem eorum in omnibus negociis animos. bellum quod gestum est cum Romanis. Tunc siquidem per artum contrafractioes & ignes, ac per tormenta omnigena transeuntes, ut videlicet vel in legislatoris aliquid loquerentur iniuriam, vel ei boru quippiam, quod non solent, ederent, ad netrum horum potuerunt compelli: sed neque deprecari suos tortores, aut inter ipsa flere supplicia: in mediis quidem cruciatibus subridentes. & eis qui tormenta admovent illudentes, constantes animas cum quadâ hilaritate reddebant, scilicet quasi qui eas essent de nouo recepturi. Opinio quippe apud illos confirmata consistit, corruptibilia quidem esse corpora, materiamque eorum non esse perpetuam: animas autem immortales semper manere, & de æthere subtilissimo comcantes, quasi carceribus ita corporibus implicari, velut quas illecebra naturalis attraxerit. Quum vero fuerint a carnalibus releuata vinculis, quasi de seruitute longissima liberatas, ita ilico lætari eas, sub imesq; ferri. Et quidem bonas, concinentes in hos Gracorum sententiis, pronunciant vitra Oceanum d: gere, vbi eis sit reposita perfruitio: illic quippe esse regionem, quæ neque imbribus, neque niuibus, neque a nubus aggruetur: sed quam Oceano oriens Zephyrus, & leniter aspirans amouet. Malis autem animabus procellola loca & hyberna delegant, plena genibus exercendarum sine fine pœnarum. Videntur autem nihil secum hanc ipsam intelligentiam Græci quoque fortibus suis, quos Heriotes, ac semideos vocauerunt, beatorum in insulas sequestrasse: improborum autem animabus locum apud inferos impiorum: in quo etiam cruciari quoddam commentati sunt, Sisyphos videlicet, & Tantalos, & Ixiones, & Tityos: principio quidem immortales esse animas existimantes, ob adhortationem vtrique virtutis, dehortationemque nequitie: bonos quippe fieri in huius vitæ conuersatione meliores, per spem bonorum etiam post lucem reddibendorum: improborum autem impetum retardari æstimantes: quoniam etsi in huius vitæ spatio lætuerint, post obitum tamen sint immortalia tormenta passuri. Hæc sunt ergo, quæ Esseni de diuinitate animæ philosophantur, plane illecebram ineuitabilem eis qui semel de eorum sapientia gustauerint, reponentes. Sunt autem in eis qui etiam futura nosse promittant, sacris videlicet libris & variis sanctificationibus, prophetarumque dictis à primis ætatibus adherentes: raro autem accidit ut prædictiones eorum frustratio consequatur. Eit autem aliud etiam Essenorum collegium, cibos quidem & mores legesque similes cum prioribus habens, distans vero opinione de coniugio. Maximam siquidem vitæ hominum partem, successionem scilicet, amputare eos qui abstineant nuptiis arbitrantur: quippe si eandem velint omnes ire sententiam, defecturum confestim genus humanum. Nihilominus tamen cum tanta ipsi moderatione conueniant, ut per triennium explorent valetudinem feminarum: & si constanti purgatione apparuerint idoneæ partui, ita eas in matrimonio adfiscunt. Nemo tamen eorum cum prægnante concumbit: ut ostendant, quod nuptias non voluptatis, sed liberorum causa inierint. Lauantibus autem feminis, ita ut viris perizomatium inest amictus: Tales sunt mores huius collectionis. Duorum autem priorum ordinum, Pharisæi dicuntur, qui certiorum legalium rituum notitiam profitentur: & hi primum dogma habent, ut fato & Deo vniuersa deputent: & quidem vel agere quæ iusta sunt, vel negligere, secundum maiorem partem esse in hominibus proficentur, adiuuare tamen in singulis & fatum. Animam autem omnem quidem incorruptam esse, transire autem in alia corpora solas

bono-

bonorum, improborum vero interminabili supplicio cruciari. Saddu- An. mundi
cæ porro secundus ordo, satum omnino negant: & Deum extra omnem 3997.
mali partitionem inspectionemque constituunt. Aiunt autem electio- à Christ.
ni hominum vel bonum vel malum esse propositum: & secundum vo- nat. 35.
luntatem propriam, alterutrum unicuique contingere. Animarum au-
tem generaliter vel supplicia denegant vel honores. Et Pharisei qui-
dam sociales, & qui studeant se mutua dilectione compleri: Saddu-
cæi vero: & inter se feris moribus discrepantes, & conuersatio eorum
circa ceteros inhumana. Hæc sunt quæ de Iudzorum philosophis di-
tenda reperi: hunc ad inceptum reuertor.

CAP. VIII.

De Pilati regimine.

Archelæi ethnarchia in provinciam redacta, reliquæ, id est, Philippus An. lib. 18.
& Herodes, qui cognominabatur Antipas, tetrarchias suas rege- cap. 5.
bant. Salome enim moriens Iuliz Augusti coniugi toparchiam quam
texasat, & Iamham, & in Phasaelide Palmeta testamento reliquit. De-
claro autem ad Tiberium Iuliz filium Romano imperio post mortem
scilicet Augusti, qui præfuit rebus annis septem & quinquaginta, men-
sibus sex, diebus duobus, fontes in tetrarchiis suis Herodes ac Phil-
ippus: hic quidem iuxta fontes ipsos, è quibus Iordanis flumen exo-
ritur, in Pancade condidit ciuitatem, quam Cæsaream vocauit: a-
liamque in inferiore Gaülanitide, quam Iuliadem nominauit. Hero-
des vero in Galilæa Tiberiadem, in Peræa autem cognominem Iuliz.
Missus autem à Tiberio in Iudæam Pilatus, cum curandam accepisset
regionem, nocte intempesta operas in Hierosolymam intulit: imagi-
nes Cæsaris, quæ res post triduum ingentem inter Iudæos suscitauit
tumultum: nam qui aderant stupore permoti sunt, quasi iam profana-
tas leges suas viderent. Nullam enim fas esse dicunt collocari in vrbe
simulacrum. Ad querelam autem eorum qui in ciuitate erant subito
etiam ex agris multitudo confluit. Eunt autem illico Cæsaream ad
Pilatum intentissimi ac deprecabantur, vt ab Hierosolymis auferrentur
imagines, & eius iura patria feruarentur. Pilato autem supplicantibus
abnuente, circa domum eius proni corruerunt: & immobiles quinque
diebus continui noctibusque mansere. Post autem Pilatus tribunal a-
scendens, studio magnè conuocat multitudinem Iudzorum, quali qui
eis vellet dare responsum: cum subito milites accepto signo (sic enim
iam fuerat præparatum) armati circumsteterunt Iudæos: circumdæ-
que triplici acie, Iudæi quidem stuporis erant pleni, videntes impera-
torum faciem. Tunc Pilatus denuncians cruciaturum se omnes,
nisi imagines Cæsaris susciperent, amittit militibus vt educerent gla-
dios. Iudæi autem quasi vno consilio omnes subito corruerunt, & cer-
uices nudatas excipiendo ictibus parant, vociferantes vniuersos se
interfitei magis vellem quam legem profanari. Tunc Pilatus circa religio-
nem studium populi demittatus, confestim de Hierosolymis itatus
iuliz aufferri. Deinde vero conurbationem alteram commouebat: Est
apud eos sacer thesaurus, quem Corban dicunt, hunc ad inductionem
aquarum iuliz expendere: erat autem inducenda aqua ab stagnis tre-
centis. ob hoc itaque vulgi oriebantur querelæ: ita vt etiam Pilati qui
Hierosolymam venerat, cum clamore circumdarent tribunal, ille autem
præuiderat tumultum eorum: siquidem populo permittit armatos mi-
lites, qui tunc essent priuatorum vestibus induti, præcepitque vt gladiis
quidem non vterentur, fustibus autem acclamantes ferrent. Sicque

Pilato so-
dai patriam
ipsum lo-
ger mutari
concedere
volunt.

Pilatus tri-
ba religio-
nem stu-
dio populi
demittatus,
de Hieroso-
lyma sta-
tus aufferri
iubet.

An. mundi
3998:
a Christ:
nat. 36:
Pilatus Iu-
dæi sedicio-
is compo-
scit, eosque
fustibus feri-
ri iubet.

An. mundi
4001.
à Chrift.
nat. 39.
Agrippa
Aristobuli
filium Tibe-
rium odit,
ac in Caji
Caligula a-
micitiam se-
je infinuat.
Tiberius an-
nos 22. men-
ses 6. ac 3.
dies regnat.
Agrippa
Aristobuli
filio C. Caji
tetrarchiam
tradit, Re-
gemque ap-
pellat.
Ant. libr. 18.
c. 14.

compositis rebus, dat ex tribunali signum, confestimque cadebantur Iudæi: quorum multi quidem plagis, multi vero se inuicem conculcantes, in fuga misera contritione perierunt. Tunc ad calamitatem interfectorum stupens multitudo conticuit: atque ob hoc accusator Herodis tetrarchæ Agrippa, qui fuit filius Aristobuli, quem pater Herodes interfecit, ad Tiberium venit. Illo autem non suscipiente accusationem, residens Romæ & reliquorum quidem potentium notitias ambiebat: maximis autem colebat officiis Germanici filium Caium, cum adhuc esset priuatus. Et quodam die inter copiosum epularum apparatus, quibus eum demerebatur, ad vltimum extensis manibus, aperre Deum cœpit precari, celeriter illum mortuo Tiberio dominum cunctorum videre. Hoc cum quidam è familiaribus eius Tiberio, nunciaisset, statim concludi iussit Agrippam: qui sub grandi ærumna, vsque ad mortem Tiberii, in carcere per menses sex tenebatur. Sed defuncto eo, post regnum annorum duorum & viginti, sex mensium, trium dierum, succedens in imperium C. Cæsar absoluit Agrippam vinculis, & tetrarchiam Philippis (iam enim è decesserat) ei tradidit Regemque appellauit. Cum venisset autem in regnum Agrippa, Herodis tetrarchæ cupiditates per inuidiam suscitauit. Irritabatur autem eum maxime in spei regni Herodias vxor, exprobrans ei fœcordiam, & dicens, quia per id quod noluerat ad Cæsarem nauigare, careret potestate maiore: nam cum Agrippam ex priuato Regem fecisset, quomodo dubitaret illum ex tetrarcha eodem honore donare? His adductus Herodes, venit ad Caium, à quo ob auariti-
20
am vehemens enter increpitus, ad Hispaniam fugit: secutus eum quippe fuerat accusator Agrippa, cui etiam tetrarchia illius C. Cæsar adiecit. Atque ita Herodes quidem in Hispania, peregrinante secum etiam vxore, decessit.

CAP. IX.

De superbia Caji, & Petronio Præfide.

An. mundi
4001.
à Chrift.
nat. 40.
Herodes pe-
regrinante
secum vxore
decedit.
Ant. libr. 18.
cap. 15.
Caius Cæsar
Deum se-
putat & vo-
care cupit:
Iudæorum
ob exerci-
tum Petroni
ni meritis,
Ptolemæum
descriptio.

Caius vero Cæsar intantum contumeliose abusus est fortuna, vt etiam & Deum se putaret, & vellet vocari. Patriam quonque suam multorum nobilium cæde truncauit. Extendit autem impietatem suam etiam in Iudæam: Petronium denique cum exercitu Hierosolymam misit, præcipiens vt in templo statuas eius locaret: quas nisi susciperent Iudæi, contradicentes quidem ex his interticeret, reliquam vero multitudinem captiuaret. Permovebat autem hoc profecto Deum. Et Petronius quidem cum tribus legionibus, multisque è Syria auxiliaribus properabat in Iudæam ex Antiochia. Iudæorum vero quidam non credebant famæ bellum nuncianti, qui vero credebant, nihil de resistendo poterant committeri. Celeriter autem in omnes peruatit metus, nam iam Ptolemaidem peruenerat exercitus. Est autem hæc ciuitas Galilææ litore in magno campo sita: circumdatur autem montibus ab orientali plaga per sexaginta stadia disparatis, sed ad Galilæam pertinentibus: à meridiana autem Carmelo, qui abest stadiis centum viginti, à septentrionali quoque monte qui est altissimus, quem vocant incolæ Scalum Tyriorum, & hic autem distat stadiis ceterum. Ab ea autem vrbe distans quod octobus stadiis præterlabitur fluuiolus, quem vocant Belean, exiguus profusus: cui prope est sepulchrum Memnonis, habens iuxta se centum fere cubitorum spatium, sed admiratione dignissimum. Est enim speciem vallis rotundæ, vitream emittens arenam, quam cum exhaurierint multæ naues, pariter accedentes, locus idem iurinus impletur. Venit si-

quidem quasi dedita opera, conuehant illuc de circumstantibus superciliis arenam istam, vtrique communem: locum autem meralli statim in vitrum quod suscepit mutar. Mirabilius mihi quoque illud videtur, quod iam conuerſa arenæ in vitrum, quæcunque pars super margines loci ipsius fuerit iacta, in vulgarem arenam denuo conuertitur. Igitur loci quidem illius natura talis est, Iudæi autem cum mulieribus & filiis collecti in campum, in quo est sita Ptolemais, Petronio supplicabant, principio ob patrias leges, deinceps vero etiam pro suo statu. Ille autem ob multitudinem precantium & precum inflexus, exercitum quidem & statuas in Ptolemaide reliquit: procedens autem in Galilæam, & conuocans in Tiberiadem tam populum Iudæorum quam omnes eorum nobiles, & vim Romani exercitus corpi exponere, & minas Cæsaris: his addens, quod & contumeliosa esset supplicatio Iudæorum: cum omnes siquidem gentes quæ parerent imperio Romano, in suis vrbibus inter reliquos Deos, imagines quoque Cæsaris locauissent, soli Iudæi istud abnuent. hoc siquidem quali ab imperio deficere esset, etiā cum iniuriæ præſidentis. Illis vero contra hæc legem moreque patrios allegantibus: & quia ne Dei quidem simulacrum, nedum hominis, nec solum in templo, sed neque in profano aliquo totius regionis loco fas sibi esset locare: arripiens dictum Petronius, respondit: Sed & mihi mei domini lex seruanda est. si eam quippe transgrediar, vobisque parcam, inſte animaduersionem subibo. Impugnabit sane vos, non Petronius, sed ille à quo tum missus, nam & ipse æque ac vos cogor implere quæ iusta sunt. Ad hæc tota multitudo vnanimiter flecllamauit, ante legis remerationem omnem se libenter subire perniciem. Sedato autem eorum clamore, Petronius ait: Pugnare ergo aduersus Cæsarem estis parati? Responderunt Iudæi, pro Cæsare quidem & populo Romano semper dies singulos offerre sacrificia, si autem in templo imagines æstimer collocandas, debere eum totam Iudæorum gentem prius immolare: præbere se quippe iugulos cum mulieribus & paruulis ei, qui interficere voluisset. Ad hæc admiratio Petronium miserationeque peruasit, intuentem & insuperabilem religionem virorum, & tantum vulgus ad montem constanter paratum. Et tunc quidem infectis omnibus recesserunt. Postridie autem ac deinceps summates eorum priuarum viritumque compellans, populum quoque publice alloquens, nunc quasi consulens admonebat, interdum etiam minabatur, extollens & virtutem Romanam & indignationem Cæsaris: inter hæc etiam suam necessitatem, cui essent exequenda præcepta. Sed illis ad nulla horum experimenta cedentibus, cum videret etiam sementem regionis intercipi (ipsum quidem anni tempus erat, & quinquaginta pene continuis diebus multitudo in vrbe otiosa morabatur) ad vltimum conuocatis omnibus, ait, sibi meti periculosam rem se velle aggredi. Aut enim, inquit, Deo cooperante placabo Cæsarem: ac vobiscum saluabor libenter: aut illo in vltionem irritato, pro tanta multitudine impendam animam meam. Atque ita dimissis turbis, multa pro ea vota facientibus, Antiochiam ab Ptolemaide reuocauit exercitum: atque illinc confestim misit ad Cæsarem, referens, & quo apparatu in Iudæam iruisset, & quod tota gens supplicasset: quibus si abnuendum putaret, nosset cum viris etiam prouinciam esse pendendam. Seruare siquidem ipsos legem patriam, & nouis præceptis vehementer obſistere. His epistolis respondit Caius immodice, comminans Petronio mortem, quoniam iussionum suarum segnīs executor fuisset. Sed scriptorum talium vectores per tres continuos menses contigit aduersa tempestate retineri: alii autem exitium C. Cæsaris nuntiantes, prospere nauigauerunt: denique ante septem

An. mundi
4002. à
Christo
nat. 40.
Arenæ vi-
treæ prope
Memnonis
sepulcrum.
Petronius
Iudæos axer-
cisus Roma-
ni vim Cæ-
sarissæ minas
exponit.

Iudæorum
constancia.

Petronius
Iudæos iterum
compellat.
Petronius ad
Cæsarem
misit, ac
Iudæorum
supplicationes
significat.
Petronius e-
pistolâ sinens
Cæsari indi-
cantes, acci-
pit.

An. mundi
4005. à
Christo
nat. 43.

& viginti dies epistolas Petronius accepit, finem Cæsaris indicantes, quam illi peruenirent, qui comminantia scripta portabant.

C A P. I.

De imperia Claudii & regno Agrippa ac morte.

Ant. lib. 19.
c. 3.

Caius annis
tribus, men-
sibus 6. re-
gnat.

Ant. lib. 19.
c. 4.

Agrippa ab
Senatu Ro-
mano ex
Claudio tan-
quam arbi-
ter eligitur.
Senatus Ro-
mani ad A-
grippam re-
sponso.

Senatus cum
exercitum in
castra ad
Claudium
proficisci-
tur.

Claudius Se-
natum sus-
cipit & ho-
norat.

Agrippa
regnum.

C Aio per dolum interempto, qui regnauerat annis tribus, mensibus sex, rapitur in regnum ab eo exercitu, qui Romæ erat Claudius. Senatus autem, referentibus consulibus, Sencio Saturnino & Pomponio Secundo, mandat tribus cohortibus vrbanis vt essent præsidio ciuitati, & ipse frequens in Capitolium conuenit: & propter immanitatem Caii, bellum agi cum Claudio decernebat, vt volens imperium ad optimates reducere, vt sicut olim, ad regedum dignissimi eligerentur. Accidit interim vt Agrippa adueniret, quem cum & senatus in concilium & in castra Claudius euocasset, vt scilicet eo strenno adiutore vteretur in quibus res posceret: videns Agrippa Claudium iam esse opibus Cæsarem, ad eum perrexit: quem illo ilico legatum ad senatum misit, indicantem suum propositum, quod iam primo quidem inuitus ab exercitu raptus sit, & iniquum esse, si militum erga se studia tam religiosa deferret, immo tutam aliter suam non esse fortunam: iam enim ad inuidiam satis fore, quod in regnum vocatus sit, deinde administrare paratum esse rempublicam non esse vt aliquis tyrannus, sed vt princeps benignus: sufficere sibi quippe honorem nominis. De singulis autem negotiis communem omnium statu sententiam, nam etiam non natura esset modestus, locuples tamen moderatæ potestatis exemplum Caii morte esse propositum. Quæ cum detulisset Agrippa, respondit senatus, quasi qui militi suo bonisq; consiliis fideret, nolle se subire voluntariam seruitutem. Sed accepto patrum responso, Claudius rursus misit Agrippam, nunciantem eis, se non posse adduci vt eus proderet, quorum consensu in imperium esset accitus. Initium autem se initurum esse pugnam aduersus eos, cum quibus confingere minime vellet: proinde eligendum esse locum extra ciuitatem in quo confingerent, neque enim fas esse, propter illorum perniciam, patriam ciuili cæde foedari. Et Agrippa quidem ista senatus nunciauit. Inter hæc vnus ex illis militibus, qui cum patribus erant, educens gladium: Commilitones, inquit, quibus perturbati causis patricidia perpetrare cupimus, & concurrere aduersus propinquos nostros Claudium secutos? inaxime cum habeamus imperatorem quem in nulla re culpam possumus, & ad quem cum iustis magis allegationibus quam cum armis egredi debeamus. Hæc dicens, per medium egressus est curiam, omnibus se militibus consecutis. Hoc exemplo optimates deserti, in magno metu esse cœperunt, ac deinceps videntes sibi aduersationem tutam non esse, secuti milites ad Claudium transierunt. Occurrebant autem eis pro muris strictis gladiis hi qui fortunæ regis ambitionibus adlabantur, & pene accidit vt progressi quinque intereantur, ante, scilicet quam militum impetum Cæsar agnosceret, nisi accurrens Agrippa imminens ei facinoris periculum nunciasset: dicens, quod nisi coercuisset exercitum, iam in sanguinem ciuium furem, confectum amissurus esset omnes per quos conspicuum esset imperium, fierique solitudinis imperator. Hæc audiens Claudius, continuit militum impetum. Suscepit tamen in castris aduenientem senatum, & indulgenti honore complexus, egressus cum patribus confectum obtulit Deo hostias, vt mos est pro imperio supplicari. Agrippam quoque protinus donat regno paterno vniuerso, adiciens ei etiam illa quam Augustus He-

rodi donauerat. Trachonitidem scilicet & Auranitidem: præter hæc autem aliud quoque regnum, quod Lyfania vocabatur. Et populo quidem donationem hanc per edictum indicauit. Patribus autem præcipit, ut incisam æreis tabulis in Capitolio collocarent. Donat autem etiam fratrem eius Herodem qui genere eiusdem erat, Berenicz iunctus Reginz Chalcidis. Opinione, a. celerius Agrippæ dati regni census maximus affuebat: quæ sane pecunia, non ille in rebus exiguis abutebatur, sed talem murum Hierosolymis circumdare cepit, qualis si potuisset absolui, irritam prorsus obsidionem Romanis oppugnantibus effecisset. Sed antequam impleteret opus, decessit in Cæsarea. Regnauit autem annis tribus. Ante quoque cum tetrarchiam regeret, alijs tribus annis tenuerat potestatem. Reliqui filii tres: Cypride natus, Berenice, Mariammen atque Drusillam: filium a. ex ead. ipsa coniuge, nomine Agrippam, qui cum admodum paruulus esset, Claudius regnum in prouinciam redegit, in cuius procuracionem missus est Cestius Festus: post hunc autem Tiberius Alexander: qui nihil de consuetudine patriæ immutantes, gentem in pace tenuerunt. Post hæc vero & Herodes, qui regnabat in Chalcide, decessit relinquens ex fratris quidem filia Berenice filios duos, Bereniciarum & Hyrcanum: ex priore autem Mariamme Aristobulum. Alius quoque eius frater Aristobulus mortuus fuerat priuatus, relicta filia Iotapa. Hi quidem erant (sicut diximus) liberi Aristobuli qui fuerat Herodis filius. Alexander autem & Aristobulus nati fuerant Herodi & Mariamme, quos ipse parens occidit. Alexandri autem potiori in maiori Armenia regnauerunt.

C A P. XI.

De varijs tumultibus in Iudæa & Samaria.

Post obitum autem Herodis, qui regnauit in Chalcide, Claudius Agrippam filium Agrippæ in patruus sui regno constituit. Alterius autem prouincia suscepit curam post Alexandrum Cumanus, sub quo oriri cœperunt tumultus, & denuo Iudæos calamitas comprehendit. Conueniente quippe multitudine ad diem festum azymorum in Hierosolymam, stante cohorte Romana super porticum templi (armati quippe milites semper custodiebant festos dies, ne quid conuenientes populi nouare auderent) vnus ex militibus, reductis turpiter vestimentis inclinans posteriora sua veritatem faciem Iudæorum, & ad hunc habitum vocem emittens similem exclamauit. Ob quod factum tota cœpit multitudo conquiri, ita ut circumstarent Cumanum, ad supplicium militem deposcentes. Ex his autem inconsulti iuuenes, & quasi natura apti ad seditiones mouendas, in rixam grauissimam profluebant: continuo quippe saxa capientes, percutiebant milites. Tunc veritus Cumanus, ne totius in eam vulgi imperius fieret, plures euocauit armatos qui cum essent porticibus immissi, metus grauis incidit Iudæis, statimque in fugam versi relicto templo refugere cœperunt. Tanta autem per egressus de conspatione obritio facta est, ut conculcatione mutua super decem milia hominum consumpta sint. Facta est autem vniuersa genti luctuosa festiuitas, & plangens per domos singulas personabat. Succellit autem huic calamitati latrocinantium tumultus, iuxta Bethoron quippe, per viam publicam, Srephanus quidam seruus Cæsaris supellecilem quandam vehebas, quæ ab irruentibus latronibus direpta est. Cumanus autem ad inquisitionem mittens eos qui in proximis vicis essent, victos ad se adduci iussit, obijciens quod latrones illos non comprehendissent: quæ occasione quidam militum in vico quodam libros sacre legis offesos disci-

An. mundi
4008.
à Christo
nat. 46.

Ant. lib. 19.
ca. 5.

Agrippa cum
regnasset an-
nus tribus in
Cæsarea de-
cessit.

Ant. lib. 19.
ca. 7. 8.

Alexandri
& Aristobuli genealo-
gia.

An. mundi
4011.
à Christo
nat. 49.

Turpemilitis
scelus ac di-
ctum in Iu-
dæa: festo die

Cumanus
impetum
vulgi verba-
tur.

Super decem
milia homi-
num concu-
lacione mu-
ta consum-
pta.

An. mund.

p. Christo
1. 32.

Miles sacra

p. libro

di. c. 1. 1. 1.

p. 1. 1. 1.

p. 1. 1. 1.

p. 1. 1. 1.

p. 1. 1. 1.

p. 1. 1. 1.

p. 1. 1. 1.

p. 1. 1. 1.

p. 1. 1. 1.

p. 1. 1. 1.

p. 1. 1. 1.

p. 1. 1. 1.

p. 1. 1. 1.

p. 1. 1. 1.

p. 1. 1. 1.

p. 1. 1. 1.

p. 1. 1. 1.

p. 1. 1. 1.

p. 1. 1. 1.

p. 1. 1. 1.

p. 1. 1. 1.

p. 1. 1. 1.

p. 1. 1. 1.

p. 1. 1. 1.

p. 1. 1. 1.

p. 1. 1. 1.

p. 1. 1. 1.

p. 1. 1. 1.

p. 1. 1. 1.

p. 1. 1. 1.

p. 1. 1. 1.

p. 1. 1. 1.

p. 1. 1. 1.

p. 1. 1. 1.

p. 1. 1. 1.

p. 1. 1. 1.

p. 1. 1. 1.

p. 1. 1. 1.

p. 1. 1. 1.

p. 1. 1. 1.

p. 1. 1. 1.

p. 1. 1. 1.

p. 1. 1. 1.

p. 1. 1. 1.

p. 1. 1. 1.

p. 1. 1. 1.

p. 1. 1. 1.

p. 1. 1. 1.

p. 1. 1. 1.

p. 1. 1. 1.

p. 1. 1. 1.

p. 1. 1. 1.

p. 1. 1. 1.

dit atque combussit. Iudæi .a. quæq; totam religionem inflammata .
videre .p. vindique confluerunt .& veluti machinamento aliquo .ita vi
superstitionis attracti .omnes ad vnam euocationem ad Cumanum Cæ
sarem concurrunt .precantes vt militem qui tantam contumeliam Deo
legique eius intulisset .non relinqueret impunitum . Ad hæc ille (vide
bar .n. multitudinem nequaquam quieturam . nisi aliqua esset satisfi
catione sedata) adiudicatum militem per medium populum ad supplici
um iussit abduci . sicque Iudæi placatis animis recesserunt . Denique autē
Galilæorum & Samaritanorum conflictus exoritur . In vicō .n. quem
Germani vocant . qui est in magno Samaritarum campō situs . quidam Galilæ
us denique Iudeorum ad festiuitatem ascendens interficitur . Ad
factum multi ex Galilæa regione concurrerunt . vt cum Samaritanis
confingerent . Horum autem nobiliores conuenerunt ad Cumanum .
rogantes vt antequam grauis calamitas oriretur transiret in Galilæam .
& in eos qui auctores essent homicidij vindicaret . Cumanus vero his ne
gotio quæ habebat in manib. postponens illorum petitiones . sine effe
ctu precatores remisit . Nunciato igitur homicidio Hierosolymam . om
nis multitudo commota est . & relicta diei solennitate . in Samariam
vulgus imperum fecit . sine vllō duce . nec cuiquam principum suorum
relinenti acquiescentes . Latrocinij autem eorum & tumultus . quidam
Dinzi filius Eleazarus . & Alexander . principes erant qui in Acrabate
næ regioni cōterminos irruentes . promiscuam edidere cædem . & a nul
lius ætatis exitio temperantes . vicos etiam inflammauerunt . Cumanus
autem hæc audiens . adduxit secum vnam equitum alam . quæ vocatur
Sebattenorum . vt auxilio his qui vastabantur esset . sicque eorum mul
tos qui Eleazarum erant secuti . comprehendit . plures quoque interfe
cit . Ad reliquam .a. multitudinem . qui in vastando Samaritanorum fi
nes irruerant . principes gentis de Hierosolymis occurrerunt . oportiq;
ciliij . & aspersis cinere capitib. pretebantur . vt ab incepto delineret
nec propter exercendam in Samaritis vltionem . ad Hierosolymam per
niciem Romanos commouerent . misererentur autem patriæ lux atque
reiphi . filiorumque & coniugum propriarum . neque omnia pariter in
deserimen adducerent . neque obuius Galilææ vindictam cuncta dis
perderent . His acquiescentes Iudæi . a negotio recesserunt . Multi autem
per idem tempus in latrocinia conspirabant . sicut fere solet insolentia
rescere reb. quietis . per quæ in omni regione agebantur rapinæ . & au
dacissimus quisque reliquis vim afferebat . Tunc Samaritarum prima
res ad Numidium Quadratum . qui Syriam procurabat . Tyrum ve
nerunt . vindicari de his qui regionem eorum depredati fuerant postu
lantes . Præito .a. fuerant etiam Iudeorum nobiles . & Ionathas filius A
nani . principes Sacerdotum . obiecta dilectis allegabant . initium quidem
tumulus Samaritarum fuisse . qui primi homicidium perpetrassent . cau
sam tamen calamitatum postea secutarum præbuisse Cumanum . qui
inter principia auctores cædis noluisse vleici . Tunc Quadratus vtran
que partem interim distulit . dicens se cum ad ipsas regiones venisset . di
ligenter singula inquisiturum . deinceps vero progressus Cæsarem . eos
omnes quos Cumanus viuos ceperat . in crucem iussit . Inde cum Lyd
dam venisset . denuo audiuit Samaritanorum querelas . & accitos Iu
deorum decem & octo viros . quos cognouit pugnæ fuisse participes . se
cundi percutit . Duos .a. principes sacerdotum . Ionatham & Ananiam . e
nusque filium Ananum . & nonnullos alios Iudeos nobiles ad Cæsarem
misi . Similiter autem & Samaritarum nobilissimos quosque . Præcepit
etiam Cumanus . & Celeri tribuno . Romam nauigare . redditurus Clau
dio rationem pro his quæ in regione gesserat . His ita compositis a Lyd
dam

Eleazarus

p. 1. 1. 1.

p. 1. 1. 1.

p. 1. 1. 1.

p. 1. 1. 1.

p. 1. 1. 1.

p. 1. 1. 1.

p. 1. 1. 1.

p. 1. 1. 1.

p. 1. 1. 1.

p. 1. 1. 1.

p. 1. 1. 1.

p. 1. 1. 1.

p. 1. 1. 1.

p. 1. 1. 1.

p. 1. 1. 1.

p. 1. 1. 1.

p. 1. 1. 1.

p. 1. 1. 1.

p. 1. 1. 1.

p. 1. 1. 1.

p. 1. 1. 1.

p. 1. 1. 1.

p. 1. 1. 1.

p. 1. 1. 1.

p. 1. 1. 1.

p. 1. 1. 1.

p. 1. 1. 1.

p. 1. 1. 1.

p. 1. 1. 1.

p. 1. 1. 1.

p. 1. 1. 1.

p. 1. 1. 1.

p. 1. 1. 1.

p. 1. 1. 1.

In latrocinia

conspiratio.

Quidam

Syria pte

conuenerunt

Samaritanos

et Iudeos

audire

Quidam

Syria pte

conuenerunt

Samaritanos

et Iudeos

audire

Quidam

Syria pte

conuenerunt

Samaritanos

et Iudeos

audire

daſcendeſebat Hieroſolymam: & inueniens multitudinem, feſtiuitatem
 aſymoram celebrantem ſine vlla conturbatione, Antiochiam redijt.
 Romæ autem Czſar auditis allegationib. Cumani & Samaritanorum,
 (aderat autem etiam Agrippa, Iudæorum cauſam magna contentio-
 ne defendens: ſiquidem & Cumano multi potentium aderant) pronun-
 tians aduerſus Samaritas, tres eorum nobiliſſimos iuſſit interſici: Cu-
 manum. a. in exilium deportari. Celereſem autem tribunum vinctum Hie-
 roſolymam miſſum, Iudæis ad ſupplicium tradidit, vt per urbem tract^o,
 capite plēderetur. Poſt hæc Felicem Pallantis fratrem miſit ad Iudæos,
 qui & eorum prouinciā cum Samaria & Galilæa curaret. Agrippam
 vero de Chalcide in regnum maius tranſtulit tradens ei illam quoque
 prouinciā, quæ Felicis fuiſſet. Erat. a. iſta Trachonitis & Batanæ &
 Gauſanitis. Addidit. a. regnum etiam Lyſaniz, & tetrarchiam quam
 Varus rexerat. Ipſe autem per annos tredecim, menſes octo, dies trigin-
 ta adminiſtrato imperio, deceſſit, ſucceſſorem Regni Neronem relin-
 quens, quem ſuadelis Agrippinæ vxoris ſuz in imperium cooperauerat,
 & quidem cum legitimum haberet filium Britannicum ex Meſſalina
 natum, priore ſcilicet coniuge, & Octauiam filiam, quam ipſe priuigno
 collocarat Neroni. Suſceperat autem ex Agrippina Antoniam. Et Nerō
 quidem, quemadmodum per magnitudinem felicitatis & opum, abu-
 ſus ſit fortuna: & qualiter fratrem ſuum, atq; vxorem, matremq; inter-
 fecerit, poſt quos in omnes proximis immanitatem ſuam conuerſit,
 atq; vt ad vltimum per amentiam ad hiſtrionum opera ſcenamq; per-
 uenerit, quoniam ſcio eſſe narrationē moleſtum, ſilentio prætere-
 melius puto.

CAP. XII.

De tumultibus in Iudæa ſub Felice.

Conuerſar autem ad narranda quæ ab eo aduerſus Iudæos geſta ſunt.
 Minorem igitur Armeniam regnandam Ariſtobulo dedit, Heredis
 filio. Regno autem Agrippæ quatuor vrbes addidit cum agris ad ſingula
 pertinentibus: in Petra ſcilicet Regione, Abilam & Iuliadem in Ga-
 lilæa autem Tarſchait & Tiberiadem. Reliqua autem Iudææ Feliei
 procuranda dedit. Hic principem latronum Eleazarum, qui per viginti
 annos regionem ſuam depradatus, alioſque cum eo multos cepit, vin-
 ctosque Romam miſit: aliorumque quos in cruce ſuſtulit, latronum
 vel in communionem ſceleris deprehenſorum popularium, fuit pene in-
 numerabilis multitudo. Sic autem regione purgata, aliud genus latro-
 cinæ itum in Hieroſolymis oriebatur. Hi autem ſicarij vocabantur, die
 clari & in media ciuitate paſſim quoſque interſicientes. Poſiſſimum
 vero dieb. ſolennitate feſtiuiſ immiſcebantur vulgo, ſicis ſub veſte ge-
 ſtantes. Hiſ inimicos interſiciebant: ac deinceps collapſis hominibus,
 illi inter reliquos de ſcelere querebantur: qua fraude extra ſuſpicio-
 nem manebant, diuque latuerunt. Primus igitur ab eis Ionathas ponti-
 ſex interſicitur. Poſt hunc. a. quotidie pluſimi cædebantur, atq; ipſis ca-
 lamitatibus moleſti: or timor ciuitatem premebat, ſicut enim in medio
 bello per ſingula momēta omnes mortem opperiebantur. Circumſpi-
 ciebant autem eminus quoſque appropinquantes: & neque amicis ſuis
 fidere poterant, dum tamen in medijs ſuſpicionibus atque cuſtodijs ni-
 hilominus interſicerentur. Tanta erat latrocinantium temeritas, &
 ars quædam latendi. Adhæc autem aliæ etiam malorum collectio facta
 eſt, cæde quidē abſtinentium, ſed conſilij magis impiorum, quæ pars nō
 minus quam ſicariorum felicitatem vrbiſ ſarumque corrupit. Seſu-

*Clandij con-
 tra Cumanos
 Celereſem &
 Samarita-
 nos quoſdam
 ſententia.*

*An. mundi
 4018.
 à Chriſto
 nat. 53.*

*Clandius
 moritur, eiꝯ
 Nerō ſucco-
 dit.
 Nerō fratrem,
 vxorem, ma-
 tremque in-
 terfecit.*

*An. mundi
 4018.
 à Chriſto
 nat. 56.*

*Ant. lib. 20.
 ca. 11.
 Eleazarum
 Felix, alioſq;
 cum eo mul-
 tos cepit.
 Aliud genus
 latrocinan-
 tium, die cla-
 ro & in me-
 dia ciuitate
 quoſque in-
 terſicientium.
 Ionathas
 cum aliis
 multis inter-
 ficitur.*

*Ant. lib. 20.
ca. 12.*

*Aegyptius
pseudopro-
pheta 30.
ferme millia
hominum
congregat.
Felix de
Aegypto
victoria.*

*Latrones &
Magi mul-
tu afflictione
inducunt.*

*An. mundi
4020.
à Christo
nat. 58.*

*Ant. lib. 20.
ca. 13.
Pugna inter
Iudaos &
Syros circa
Caesarem.
Seditiones &
cades inter
Iudaos.*

*An. mundi
4020.
à Christo
nat. 62.*

Quores namque homines & circumuentiones, sub specie religionis nouis reb. studentes, vulgus insanire fecerunt. nam in solitudines egrediebantur, promittentes Deum signa eis ostensurum libertatis. Contra quos Felix (videbantur quippe semina defectionis esse) mittens equites atq; pedites armatos, magnam multitudinem interfecit. Maiore. a. plaga Iudæos affixit Aegyptius quidam pseudopropheta. Adueniens quippe in prouinciam, Magus cum esset, Prophetæ opinionem sibi arrogans, triginta ferme millia hominum congregauit, quos vana seductione deciperat. Et circumducens eos de solitudine in montem qui vocatur Oliuarum, inde ad Hierosolimam nitebatur ascendere: depulsoque, Romanorum praesidio, in populares exercere dominationem. Vtebatur. a. stipatoribus, qui ad id facinus conuenerant. Præuidit sane eius impetum Felix, & occurrens cum ipsis Romanis armatis. quos etiam Iudæorum reliqua multitudo iuuabat, iniit, conflictum. Et Aegyptius quidem cum paucis fugit. Plurimi. a. qui cum ipso fuerant, comprehensi atque vinculis traditi sunt. Reliqua vero multitudo in regiones proprias dispersa est. Comprællis vero his etiam, sicut vere in agro corpore, rursus pars altera tumescebat. Magi. n. quidam & latrones collecti, multis afflictionem inducebant: & quasi ad libertatem vocabant, mortem aperitissimam comminantes his qui Romanorum principatui obedire voluissent; vt vel reluctantes auerterent eos, qui spontaneam ferrent feruitutem. Dispersi ergo per totam regionem disperiebant quorumq; potentium domos, eosque insuper trucidabant: inflamabant etiam vicicos, ita vt desperatione eorum tota Iudæa protinus impletetur. Et hoc quidem bellum indies ingrauescebat. Alter autem tumultus ortus est circa Caesarem, inter Iudæos scilicet, qui ibi permixti habitabant, & Syros, seditione commota. Hi siquidem postulabant, vt eorum fieret ciuitas, Iudæum eius fuisse conditorem dicentes: erat. a. Rex Herodes. & multi vero conditorem quidem confitebantur Iudæum, ipsam vero ciuitatem fuisse gentiliū vindicabant. Neq; n. illic statuas & fana potuissent constitui, si ad Iudæos eam conditor pertinere voluisset. Ob has ergo causas inter se populus vterque iurabat. Procebat autem vsq; ad arma contentio: & quotidie ad conflegendum audaces quique partis alterutrz profliebant. Neque enim Iudæorum seniores cohibere tumultus gentis suæ poterant: & Græcis turpissimum videbatur, Iudæis inferiores videri. Præstabant autem hi quidem diuitijs & corporum viribus. Græci vero auxilio militum; magna siquidem pars Romanæ manus, de Syria illo fuerat congregata: & quasi cognati ad auxiliandum parati erant Syris. Præfecti autem militum curabant comprimere tumultum: & pugnaces quosque comprehensos, tauris viciabantur ac vinculis. Nec tamen supplicia comprehensorum, impedimentum aut timorem reliquis inferebant: imo magis hoc ipso in seditionis irritabantur augmentum. Tunc demum Felix minaci edicto præcipit contumaces quosque vrbe discedere: non parentium autem immisis militibus interfecit non paucos, quorum etiam bona direpta sunt. Manente autem seditione, nobiles vtriusque partis electos, legatos misit ad Neronem, de iure disceptaturos. Successit autem ei Festus, & hoc qui maxime infestabant prouinciam sollicitè persecutus, latronum plurimos comprehendit atque interfecit.

CAP. XIII.

De Praefidijs Iudae Albino & Floro.

V Erum successor huius Albinus non eodem modo negotiis praefuit, neque enim fuit aliqua malignitatis species, quam ille praeterierit. Denique non solum causis ciuilibus furabatur & diripiebat bona singulorum, neque solum tributorum additamentis in commune gentem grauebat: sed etiam quos ob latrocinia decuriones ciuitatum comprehenderunt, vel qui a prioribus iudicibus in custodiis erant relictis, accepta a cognatis eorum pecunia, liberauit: & is solum qui non dedisset, in carceribus quasi nocentissimus remanebat. Per idem tempus, eorum quoque qui res nouare cupiebant, in Hierosolymis creuit audacia. Ex quibus sane qui erant opulenti Albinum largitione redimebant, vt eis tumultum mouentibus non indignaretur: pars autem populatis quae non satis gaudebat quiete, Albini participibus iungebatur. Vnusquisque ergo improborum cohorte propria circumdatus, ipse quidem inter ceteros quasi princeps latronum & tyrannus eminebat: stipulatoribus vero suis ad direptionem mediocrium abutebatur. Ita fiebat, vt hi quidem quorum vastabantur domus, tacerent: illi autem qui extra incommo- dum steterissent, metu ne similia paterentur, etiam officiis ambirent eos, quos constabat dignos esse suppliciiis. In commune autem omnium fuit intercepra fiducia, & erat tunc multiplex dominatio & semina captiuitatis futura iam ab illo tempore spargebantur. Cum sane eiusmodi morum fuisset Albinus, tamen succedens ei Gellius Florus, optimum eum per comparationem sui facit videri. Ille siquidem plura occulte & cum fraude nocuerat: Gellius vero iniquitates suas in vniuersam gentem, tam palam quasi gloriaretur exercuit: ac velut non ad regendam prouinciam, sed ad damnationum poenas carnifex missus, neque rapinarum vllum modum, neque afflictionum praetermisit. In miseris autem crudelissimus erat, in turpibus vero impudentissimus. Neque enim quis illo amplius offendit fallacia veritatem, neque commentus est callidiores nocendi vias. Huic siquidem viritum illatis dispendiis lucra quaerere exiguum visum est: sed totas simul despoliabat vrbes, & labes populi inferebat, tantum non voce per totam regionem edicens, liberum esse omnibus latrocinari, dum ipse praedarum acciperet portionem. Denique ob illius avaritiam contigit totam pene deseri regionem, ita vt plurimi sedes patrias relinquentes, ad externas provincias commigrarent. Donec autem in Syria Cestius Gallus provinciam regebat, neque ausus quispiam Iudaeorum est aduersus Florum ad eum mittere legatos. Cum vero instante aetymorum solenitate ipse Hierosolymam venisset, occurrens multitudo quae facile trecies centenorum millium fuit, precabatur, vt gentis suae calamitatibus subueniret, & pestem illam provinciae Florum vt eiceret clamitabat. Qui tamen cum sub populi ore esset, & Gallo assisteret, non solum nihil mouebatur, sed voces illas etiam deridebat. Cestius tamen impescens imperum populi, & edicens quod deinceps placatiorem eis Florum redderet, regiis est Antiochiam. Deduxit autem eum vsque ad Caesaream Florus, illudens mendaciis, & Iudaeorum genti bellum sedulo comminans, quo scilicet solo iniquitates suas occultari posse credebat. Pace siquidem permanente, habiturum se apud Caesarem accusatores Iudaeos: verum si de secessionem negotiatus fuisset, maiore vtique malo abducendam a se esse inuidiam peccatorum minorum. Igitur vt gens ab Romano abrumperetur imperio, sedulo indies augebat calamitates. Per idem tempus apud Neronem Caesarienses gentiles victores extitisse, decre-

An. mundi
4028. à
Christo
nat. 60.

Ant. lib. 20.
cap. 15.

Albinus Iu-
dæa præfuit
omni mali-
gnitatis spe-
cie conspur-
catus.

Albinum
seditiosum, vt
eis tumultum
mouentibus
non indigna-
retur, largi-
tione redi-
mit.

Ant. lib. 20.
c. 16.

Albino suc-
cedit Gellius
Florus, qui
longo prior
est Albino.
Avaritia
Flori vrbes
despoliat.

Cestius Gal-
lus imperium
populi com-
pescit, &
quod placa-
torem su
Florum red-
deret, edicit.

*Exordium
belli Iudaici
duodecimo
regni Nero-
ni anno.*

An. mundi

4018. à

Christo

nat. 68.

Ant. lib. 20.

9. 15.

*Causa belli
Iudaici.*

*Periurium
Flori qui Iu-
dæis fidem
iurata non
seruat.*

*Cæsariensis
& Iudaorū
conflictus.*

*Florus Iuda-
eorum pri-
mates 12. cū
Ioanne in
Sebastem
prehensos
vinciri iu-
bet.
Alia fac-
te belli a Floro
excogitata.*

tumque istud contestantes literas attulerunt: perque hoc bello Iudaico dabatur exordium, duodecimo scilicet auno regni Neronis, septimo-decimo autem regni Agrippæ, mense Maio.

C A P. XIV.

De Floro faciente in Iudaos Cæsarienses & Hierosolymitanos.

AD magnitudinem autem excitatorum de eo malorum, nequaquam idoneas causas habuisseprehenditur. In Cæsarea siquidem habitantes Iudæi, habebant synagogam prope locum, cuius erat dominus gentilis quidam Cæsariensis. & frequenter quidem egerant, ut ad eorum ius illa possessio iungeretur, multis partibus maius precium quam res mortuæ offerentes, dominus autem loci preces eorum despexisse non contentus, ad maiorem dolorem ædificauit in loco tabernæ, ita ut angustum eis transitum & prorsus coarctum relinqueret. Primum igitur feruentiores aliqui iuuenum prosilientes, ædificationem verabant. Cum vero Florus hos a prohibendo cohiberet, non habentes Iudæorum nobiles quid agerent, inter quos etiam erat Ioannes publicanus, infle- dunt Florum oblatione octo talentorum, ut ædificationem veraret. Ille autem ob capiendum tantummodo, promittens se cuncta facturum, accepta pecunia statim de Cæsarea egressus est, venitque in Sebastem, seditioni tribuens facultatem, quasi qui pugnae spatium Iudæorum summatibus vendidisset. Sequenti autem die, Iudæorum sabbato, cum plebs ad synagogam coisset, seditiosus quidam Cæsariensis vas Samium ante ingressum eorum ponens, alites immolabat. Hoc iactū Iudæos incoercibiliter accendit, & legem suam quippe contumeliam pertulisse, & locum ipsum dicebant fuisse pollutum. pars autem Iudæorum quæ erat constantior atque moderatior, denuo apud Iudices esse conquirendum rebatur. Seditiosi autem & iuuentutis turgentes Iudæi, effundebantur in rixam. Stabant autem ad configendum parati etiam Cæsariensium tumultuosiores. Ex composito quippe missus fuerat, qui pro synagoga foribus immolaret: sicque continuo est pugna commissa. Interueniens autem Iulundus, qui ad prohibendum erat relictus, præfexus equitum vas illud quidem quod positum fuerat iussit auferri, & tumultum sedare pergebat. Cum vero superatus esset præ Cæsariensium violentia, Iudæi statim libros legis rapientes secesserunt in Nabata: regio quædam eorum hoc nomine appellatur, dirempta à Cæsarea stadiis sexaginta. Primates autem eorum duodecim, cum Ioanne in Sebastem ad Florum venerunt, de his quæ acciderant conquirentes, & ut auxilio esset rogabant, quamuis reuerenter, tamen eum & de octo talentis admonentes. Ille vero ilico comprehensos eos vinciri iussit, arguens cur leges de Cæsarea auferre ausi fuissent. ob hoc igitur apud Hierosolymitanos grauissima indignatio nascebatur: verum tamen adhuc iram suam frenabant. Florus vero, quasi ad hoc operam suam locasset, ut bellum inflammaret, misit ad sacrum thesaurum, ut inde decem & septem talenta auferrentur, quasi eam pecuniam impensæ Cæsaris flagitaret. Tunc vero statim inuasit populum multa confusio: concurrentes ad templum, maximis vocibus nomen Cæsaris appellabant, ut à tyrannide Flori libera rentur orantes. Quidam autem seditiosorum in Florum maledicta iaciebant vitæima: & canistrum circumferentes stipem eius nomine postulabant, quasi inops & miserimus talibus indigeret auxiliis. His autem omnibus nihil est à cupiditate deterritus, sed multo magis ad deprædandum irritatus est. Denique cum deberet Cæsaream veniens iguem belli illic nascentis extinguere: causæque tumultuum submouere, pro-

quo etiam mercedem acceperat pactus: tamen cum exercitu equitum atque peditum Hierosolymam contendit, ut Romam armis ad quod volebat vinceretur, ac timore & minis urbem circundaret. Tunc populus lenire eius impetum volens, obuiam militibus processit, tum solitis utrique fauoribus, & Florum honorare officiis paratus. Ille vero præmittens cum equitibus quinquaginta centurionem, nomine Capitonem, discedere eos iussit. Neve eum, in quem tam grauiam maledicta iecissent, falso deitio honore deluderent. Oportet: quippe eos, si viri sunt fortes, animique constantis, etiam in præsentem effundere contumelias: nec solum in verbis, sed etiam in armis amorem libertatis ostendere. His dictis exterrita multitudo, simul etiam militibus qui cum Capitone venerant, in medium vulgus irruentibus, diffugerunt, antequam Florum salutarent, aut militibus officia consecra redderent. Discedentes igitur in domos, cum metu atque humilitate peruigilem duxere noctem. Florus autem tunc quidem degit in regia, postridie autem aduersum eos exstructo tribunali sublimius resedit: conuenientesque Sacerdotum principes, & ciuitatis vniuersa nobilitas, astiterunt tribunali. His præcepit Florus, ut omnes qui maledicta in eum succlamassent, protinus dederent: edicens in ipsos esse, nisi reos produxerint, vindicandum.

Ad hæc respondent Iudæi. populum quidem pacifica quæque sentire, illis vero qui errauissent in verbis, veniam conferendam postulabant. In tanta siquidem multitudine, nihil esse mirandum, offendi aliquos temerarios, & per iracundiam insipientes: esse autem impossibile eorum qui deliquerint, discrimen agitari, eum & singulos nimirum perniteat, & præ timore ad negandum sint parati. debere tamen illum si consuleret gentis quieti, & veller Rom. imperio seruare urbem, magis propter multos innoxios dare veniam etiam paucis delinquentibus, quam propter paucos improbos perturbare multitudinem tantam bonorum. Ad hæc vero ille magna indignatione inflammatus, militibus exclamauit, ut forum rerum venalium, quod erat in superiori parte ciuitatis, diriperent, ac passim obuios trucidarent. Illi vero ad lucri sui cupidinem addita auctoritate rectoris, non solum illum diripuerunt locum in quem fuerant immissi, sed in vniuersas insipientes domos, interficiebant habitatores: Fuga autem erat per angustias omnia, & exdes eorum qui comprehendebantur: direptionis quoque nulla species præteribatur. Multos autem etiam nobilium comprehendentes adduxerunt ad Florum, quos ille verberibus laniatos in crucem sustulit. Denique omnis numerus illo interfectorum die cum paruulis & mulieribus (neque enim vel lactantibus pepercerant) fuit sexcenti & triginta. Grauiorem autem faciebat calamitatem videri nobilitas Romanæ calamitatis: quod enim nemo vnquam prius, tunc Florus ausus est, ut viros scilicet equestris ordinis pro tribunali flagellis caderet, ac patibulis affigeret: quorum etiam otio Iudæa, tamen Romana dignitas.

An. mundi
4030.
ante Chal-
dæum nat.
68.

*Florus In-
daorum ho-
norem spernit,
eors, disce-
dere iubet.*

*Florus in tri-
bunali resi-
det & Iu-
dæi, ut om-
nes qui ma-
ledicta in
eum succla-
massent pro-
tinus dede-
rent, præci-
pit.*

*Excusatio
Iudæorum.
Cades per
Flori milites
perpetrata.*

*Flori milites
sexcentos &
triginta Iu-
dæos una die
interficiunt.*

C A P. XV.

De aliâ oppressione Hierosolymorum dolo Flori.

¶ Er idem tempus Rex quidem Agrippa Alexandriam erat profectus ut Alexandrum, qui Ægyptum præcurabat missus à Nerone, iure ho-
spitis conueniret. Germaniam autem suam Berenicen, Hierosolymis inuentam, & iniquitatem militum videntem, grauis ob hoc angor in-
ualerat. & frequenter quidem præfectos equitum suorum, cultodesque corporis mittens ad Florum præcatur, ut à cæde desineret. Ille vero
neq; in multitudinem interfectorum, neq; in nobilitatem præcaturis,

*Berenicæ A-
grippa ger-
mana, mit-
tis ad Flo-
rum at ut à
cæde desino-
ret præcatur.*

An. mundi
4030.
à Christ.
nat. 88
*Militum in
Berenicem
futor.*

*Floro multi-
tudo obli-
quitur.*

*Florus mul-
titudinu th-
multum
compressum,
denuo refri-
cat.
Flori dolus
& insidia.*

*Principum
& sacerdo-
tum ad po-
pulum ad-
hortatio.
Flori propo-
situm &
consilium
excitus decla-
rat.
Cades In-
daorum.*

sed tantum in lucra sua, quæ de rapinis congregarentur, aspiciens, con-
temptit annuere: impetus autem militum etiam aduersus Reginam
efferratus est. Non solum quippe sub oculis eius obuios quosque mul-
tabant atque trucidabant, sed etiam ipsam, nisi confugisset in aulam,
interfecissent. Ibi autem peruigilem noctem cum inuenta custodia e-
git, verens utique irruptionem militum. Venerat autem Hierosolymam
ut vota DEO solueret. His enim qui morbo vel aliis necessitatibus
implicantur, mos est orare per triginta dies, antequam immolent ho-
stias: abstinere quoque vino & capillos radere. Quem morem Bere-
nice Regina illis exercens diebus, nudipes etiam ante tribunal, stetit,
deprecans Florum: & præter quod nihil honoris habitum est, etiam de
vita sua periclitata est. Hæc autem facta sunt sextodecimo die Mensis
Maii. Postridie autem conueniens multitudo in forum, quod erat in
superiori parte ciuitatis, magnis clamoribus de his qui interfecţi fue-
rant, querebantur: potissimum autem inuidiosæ in Florum voces erant:
quod veriti primates quique & Pontifices disruptis vestibus, & virum
singulos comprehendentes, postulabant, ut ab his verbis, quorum cau-
sa tanta mala pertulerant, desisterent, neque in maiorem indignatio-
nem Florum mouerent. Sicque sedata est multitudo, tam reuerentia
precantium, quam spe quod nequaquam Florus ultra in eos saui-
ret. Ille autem videns multitudinis tumultum fuisse compressum, ange-
batur: & denuo eam inflammare cupiens, Pontifices cum nobilibus ad-
uocauit. Itaque vnum ait argumentum fore, quod nihil ulterius de no-
uandis rebus cogitaret, si populus obuiam procederet militibus de Ca-
sarea venientibus: veniebant autem dux cohortes. Qui cum conuo-
casset populum ad occurrendum, mandat centurionibus, ut nullam sa-
lutationem redderet obuiantibus Iudæis. Ad quod si offensus petulan-
ter quippiam essent locuti, statim in eos vereretur armis. Pontifices
ergo collecta multitudine in templo, precabantur ut occurrerent Ro-
manis, & ante graue incommodum cohortes solenniter salutarent. His
hortationibus seditiosi quique abnuent, & ob interfectorum dolo-
rem reliqua multitudo iungebatur audacibus. Tunc vero omnes Sa-
cerdotes omnesque Levitæ sacra vasa proferentes, ornatumque tem-
pli, citharistæ etiam & cantores cum musicis organis procedebant ante
multitudinem, & obnixissime precabatur, ut illum templi honorem
custoditum esse vellent, neque ad direptionem vasorum sacrorum Ro-
manos contumeliis incitarent: Erat autem videre ipsos sacerdotum
principes sparsis cinere capitis, & pectora disruptis vestibus nuda
monstrantes, nominatim singulos quosque nobilium comellare, ac
denuo in commune multitudinem precari, ne ob modicum peccatum
patriam suam proderent his, qui direptioni eius inhiarent. Quam e-
nim vilitatem vel milibus esse, & Iudæorum saluatione tribuen-
dam, vel illis quæ acciderant correctionem, si in præsentem procedere ces-
sarent? At contra, si officiose susciperent solenniter venientes aucto-
ri Floro occasionem pugnæ: ipsos vero saluare patriam suam & provide-
re ne quid ultra quam pertulerant, experirentur. His addunt quod pau-
cis seditiosis si tanta multitudo iungatur, hoc magis ad pacificum con-
siliium suum deberent auctoritatem transferre. Tali hortatu multitu-
dinem infestantes, etiam ipsos seditionis auctores quosdam quidem mi-
nis, quosdam autem sui reuerentia mitigauerunt: ac deinceps præce-
dentes cum quiete omni populo sequente, militibus obuiam prodie-
dunt. Iamque cominus factos salutauerunt: illis autem nihil respon-
dentibus, seditiosi Iudæorum aduersum Florum, cuius hæc fierent con-
siliis, succlamauerunt. confestimque milites comprehedentes eos, & de-

re fustibus adorti sunt: atque in fugam versos persequentes equites proculcabant. Corruebant autem multi quidem cum à Romanis caderentur: plures autem cum se mutuo propellerent. In ipsis autem portis gravis facta est compressio, & unoquoque alterum præuenire cupiente tardior fuga cunctis fiebat. Collabentium vero durus erat interitus. Suffocatu enim atque conculcatu miseri disperibant, & neque ad sepulturam quicquam proximis suis cognoscendis remanebat. Irruebant autem etiam patiter milites immoderare, eos quos comprehendissent cadentes: & per ingressum qui Bezetha vocatur detrudebant multitudinem, transire cupientes ut Antoniam & templum obrinerent. Quos etiam Florus consecutus, eduxit de regia eos qui secum erant, & in arcem transire nitebatur. Frustratus tamen est eius impetus. Conuersus quippe aduersus eos populus repugnauit, & per tela euadentes obruebant saxis Romanos. Qui cum superne venientibus sagittis vincerentur, nec possent defendere multitudinem quæ per angustos ardebat ingressus, ad reliquum se exercitum qui erat in regia receperunt. Seditio si autem verentes, ne superueniens denuo Florus templum occuparet, per Antoniam ex templo ascendentes, porticus à templo ad Antoniam continentes interciderunt, quatenus auaritiæ Flori desperatione compescerent. Nam cum diuinis inhiaret thesauris, proque his in Antoniam transgredi niteretur, ubi intercisus porticus vidit, ab impetu conqueuit, & conuocans sacerdotum principes atque curiam, se quidem ait vrbe digredi, præsidium tamen apud eos relinquare quantum ipsi voluissent. Ad hæc illis respondentibus, nihil nouandum fore, si vnam tantum relinqueret apud eos cohortem, dum tamen non illam quæ cum ciuibz paulo ante confixerat: ob ea siquidem quæ pertulere populum illis militibus infensum esse: cohorte sicut precabantur mutata, cum reliqua manu Cæsarem regressus est.

CAP. XVI

De Politiano tribuno, & oratione Agrippæ ad Iudæos, ad obediendum Romanis hortantis.

Aliud autem denuo pugne consilium comminiscens, retulit ad Cælitium, & Iudæos defectionis criminatus est: impudenti mendacio illos perpetrasse dicens, quæcunque eos pertulisse consistabat. Nec sane principes Hierosolymorum quæ gesta fuerant tacuerunt: sed & ipsi & Bernice ad Cælitium de his quæ Florus inique in vrbe egerat retulerunt. Ille autem suceptis literis partis veriisque quid factu opus esset cum principibus deliberabat. Et quibusdam quidem videbatur, cū exercitu in Iudæam Cælitium ire debere, & aut vindicare defectionem, si fuisset admissa, aut magis fidos reddere Iudæos eorumque accolas. Ipsi tamen magis placuit atque cum suis pax, qui & negotia & consilia Iudæorum possent ei fideliter nunciare, mittit ergo tribunum Politianum, qui ab Alexandria reuertenti Agrippæ circa Iamnam occurreret, & à quo fuisset missus, & ob quas causas indicat. Quo loci Iudæorum etiam Pontifices & reliqui nobiles, eorumque curia adesse curauerant, ut circa Regem scilicet officia nouarent. Postea vero quam illum congrua humanitate coluerunt, conqueiti sunt quam potuerunt flebiliter de calamitatibus propriis, & inhumanitate Flori explicauerunt. Quam licet argueret Agrippa, vasse tamen in defectionem suam in Iudæos transtulit, quorum maxime miserabatur, volens scilicet frenare eorum motus: ut per hoc ipsum quod viderentur nihil perpetui iniuriæ, ab ultionis declinerent appetitum. Ad hæc ergo quicunque egregii erant, & propter sua prædia de-

siderabant

An. mundi
4030.
à Christo
nat. 68.

*Seditio si vero
rentes, ne sua
perueniens
Florus spolia
ipsorum auferret, tem-
plum occupa-
uit.
Florus Iuda-
eos in tem-
plo obfessor
insuperabiliter
videns ab im-
petu conquis-
cit, ac reli-
cta apud eos
cohortem Cæsa-
ream regressus
dicitur.*

*Cælitius Gal-
lus Syria Prae-
ses, quid fac-
tu opus esset
cum Principi-
bus, delibera-
uit:
Politianum
Hierosolymam
mittitur, &
Agrippa oc-
currit.*

An. mundi
4030.

à Christo
nat. 88.

Multitudo
Hierosolymo-
rum Agrippa
& Politia
non obtinuit
procedi.

Politianus in
templum a-
ferendis mul-
titudinem
ad conserva-
tionem paci-
horum, &
ad Cestium
regreditur.

Iudaei ab Ro-
ge ut legati
aduersum
Florum ad
Neronem
mitterentur,
perunt.

Agrippa ad
Iudaeos ora-
tio.

Agrippa
multitudinem
docilem &
attentam
reddere co-
natur.

Potestatem
colore officii,
ut in iurgio
exasperare
deceat.

siderabant quietem, intelligebant Regis redargutionem esse plenam benignitatis. Populus autem Hierosolymorum sexaginta stadiis obuiam progressus, officiose Agrippam & Politianum suscepit. Lamentabantur tamen interfectos coniuges mulieres: quarum plangoribus reliquis quoque populus ad lamenta conuersus precabatur Agrippam ut genti consuleret. Succlamabant etiam Politiano; ut ingrederetur urbem, videretque quae essent à Floro gestae: & ita ostendebant forum desertum domosque vastatas. deinceps vero per Agrippam suaserunt Politiano, ut is eum vno tantum famulo ad Siloam usque totam circumiret ciuitatem: quatenus ipsis cognosceret oculis, Iudaeos omnibus quidem aliis parere Romanis, soli autem Floro aduersari propter magnitudinem in eos factae crudelitatis. Ille igitur cum circumisset urbem, & mansuetudinis populi sufficiens documentum teneret, ascendit in templum, quo etiam multitudinem conuocauit: & cum plurimis verbis fidem eorum circa Romanos collaudasset, multa etiam ad conseruationem pacis hortatus, adorauit Deum eiusque sancta: in eo tamen consiliens loco, in quo licebat per religionem: sicque regressus ad Cestium est, vulgus autem Iudaeorum, ad Regem Pontificesque conuersus petebat, ut legati aduersum Florum ad Neronem mitterentur, neque de tanta caede tacentes, suspensionem suae defectionis praeberent: visum iri quippe eos principes capiendorum armorum fuisse, nisi praeuinentes ostendissent illi esse qui dedisset exordium. constabat autem multitudinem non esse quieturam, si legationem aliquis impedisset. Ad haec Agrippa, ordinari quidem legatos, qui Florum accusarent, inuidiosum putabat: despiciere autem Iudaeos in bella commotos, neque sibi expedire timebat. aduocata igitur concione in xystum, & in suggesto constituens germaniam suam Berenice, in Asamonzorum domo (ea siquidem xysto imminabat contra superiorem partem urbis: nam xysto templum erat ponte coniunctum) huiusmodi orationem habuit: Siquidem videtis vos omnes ad pugnandum cum Romanis esse ineitatos, neque populi priorem sincerissimamque partem pacem velle seruare, neque processisse ad vos, neque consulere consilium: superuacua quippe de vtilibus oratio est, quando omnium auditorum conspirat ad deteriora consensus. Quoniam vero aliquos quidem aras malorum belli nescios facit, quosdam vero inconsiderata spes libertatis: nonnullos vero auiditia succendit, & in confusione rerum capiendum de inferioribus luctum: quemadmodum ipsi ab hoc errore corrigantur, & non per paucorum improba consilia etiam boni dispereant, exitum autem oportere, ut omnibus vobis in vnum coactis ea exponerem, quae arbitror expedire. Obstrepat autem nemo, si non ea audierit quae ipsius fert libido. His siquidem qui sunt ad defectionem irrevocabiliter ineitati, licebit etiam post meos monitus manere in pristina voluntate. mea autem etiam ad illos qui audire cupiunt intercipiet oratio, nisi ab omnibus vobis silentium praebeatur. Noui quidem quod multi & iniurias procurantium prouincias, & praerogativa libertatis quasi trage prosequantur. Ego autem priusquam discutiam qui sitis, & contra quos bellum suscipere tenetis, primum separabo causas, quas eonnexas putatis. Si enim violatores vestros cupitis vlcisci, cur libertatem magna laude attollitis? Si vero istud ipsum seruire intolerabile ducitis, superflua est aduersum rectores querela. Illis siquidem vel moderatissime agentibus, nihilominus turpe erit seruire. Considerate autem singillatim, & videre quam exigua sit materia bellorum. Et primum quidem ipsa rectorum consideranda sunt crimina. Colete siquidem officiis, non exasperare oportet iurgis potestatem. Cum vero modicum peccatorum exprobrationes

10 maximas facitis, aduersum vos profecto eos quibus infertis contumelias irritatis. Relinquentes quippe & quod antea clanculo & cum quadam veretindia nocebant, palam vos confidenterque populantur nihil autem ita plagas coarctet ut patientia; & violatorum quies violentibus iniicit pudorem. Fac autem eos, qui a Romanis in provincias mittuntur, esse graniter molestos, non tamen etiam Romani omnes violent vos, neque ipse Caesar aduersum quem pugnare vultis. Neque enim ex precepto illorum improbus ad quos quisquam venit; neque possunt illi, que in oriente geruntur, positi in occidente conspiciere. sed neque facile ea
 20 quæ hic fiunt, illic audiuntur. est autem importunissimum, & propter exiguas causas, tantis & ea de quibus querimus nescientibus, velle consilire. Et quidem nostrorum criminum cito erit futura contradictio. neque enim vnus atque idem provinciarum semper curam tenebit, & suecessores eius credibile est modestiores futuros. Motum autem semel bellum, neque deponere facile est absque magnis calamitatibus, neque sustinere. Libertatis vero bona silentibus providendum atque cernendum esse, ut principio non ea careant: molesta enim est nouitas seruitutis: quam ne utique subeas, idcirco suscipi ceteram en viderur. Qui vero semel subiectus est, & deinceps deficit, contumax magis seruus quam amator libertatis ostenditur. Tunc igitur oportuit omnia agere, ne susceperetur Romani, cum in provinciam Pompeius intraret. Maiores vero nostri eorumque
 30 Reges, pecunia, corporibus, animis multo vobis meliores, exigua parti potentie Romanæ obistere nequiverunt. vos autem qui hereditariam obedientiam suscepistis, rebus autem omnibus illis qui primi parere longe inferiores estis, contra omne Romanum regnum obistere posse arbitramini? Et Athenientes quidem, qui ob Græcorum libertatem patriam suam quondam ignibus tradidere; qui superbissimum illum Xerxem per terram nauigantem, per mare vero ambulantem, & cuius classem non caperet amplitudo pelagi, latiore autem Europa duceret exercitum, hunc inquam cum vna naue fugientem gloriosissime percucit: sunt circa parua autem Salaminam, qui tantas opes Aliæ confregit, nunc tamen seruiunt Romanis, & illam regiam Græciæ ciuitatem administrant Itali iustiones. Lacedæmonii quoque post Thermopylas, & Plateas, & Agelilaum Aliam perierunt, eosdem dominos venerantur. Macedones vero, qui adhuc pene imaginantur Philippum videre cum Alexandro promittentem sibi orbis imperium, seruiunt tamen terribili mutatione, & adorant eos ad quos fortuna migrat. Aliæ quoque multæ gentes ad libertatem fiducia subnixæ, & multo maiores, cesserunt tamen & obediunt: vos autem soli seruire dedignamini his quibus videtis vniuersa esse subiecta. Quibus exercitiis, quibus confiditis armis? Vbi est clavis vestra, quæ peruergetur Romanorum maria? Vbi autem qui expensis possint sufficere thesauri? Contra Aegyptios forte aut Arabas existimatis vos bellum mouere. Non circumspicitis Romanorum imperium? Non metimini vestram imbecillitatem? Nonne scitis vestram ciuitatem a conterminis gentibus frequenter esse superatam? illorum autem virtus per totum orbem inuicta percurrit, imo etiam hoc orbe plus aliquid quæsierunt. Neque enim sufficit eis ad orientem quidem totus Euphrates, ad septentrionem Ister: neque in meridie solitudine tenus perferutata Libya, neque in occidente Gades: sed ultra oceanum alium quæsierunt orbem. & usque ad Britannias, inaccessas prius, arma & exercitum transtulerunt. Quid ergo Vosne ditiores Gallis, fortiores Germanis, prudentiores Græcis? postremo plures etis omnibus in toto orbe de gentibus? Quæ vos fiducia aduersum Romanos erigit? Sed dicet aliquis, seruire molestissimum est. At quanto magis id

An. mundi
 4030.
 an. Christ.
 nat. 68.

Aprippa Romanos & Caesarem excusat.

Depulsio libertatis Iudæorum, quam magnopere urgebant.

Exemplum Atheniensium & aliorum, qui Romano rum imperio parent. Lacedæmonii. Macedones. Comparatio Romanorum imperii cum Iudæorum imbecillitate.

Romani omnem partem orbis partes suas diuisas adiuuauerunt, ac ultra Oceanum alium quæsierunt orbem.

An. mundi
4030.

an. Christi.
nat. 68.

*Asia ciuita-
tes quingen-
ta Romani
obediunt.*

*Gallorum
munimenta.*

*Hispani Ro-
manorum
simul et ob-
tinent.*

*Germanorum
multitudo,
virtus & ma-
gnitudo
corporum
eorundem.
Britanni Ro-
mani in dis-
trem suam
cederunt.*

Græcis, qui vniuersis sub sole habitantibus videbantur præstare nobilitate; & tam latam quondam prouinciam possidentes, nunc bis ternis fascibus Romanorum obediunt. Totidem autem etiam Macedones obsequuntur, qui certe multo vobis iutiis deberent libertatem tueri. Quid autem quingentæ Asia ciuitates? nunquid non absque villo præsidio, vni tantummodo rectori parent, & fascibus consulis obsequuntur? Quid autem pergam enumerare Heniochos & Colches, & Taurorum gentem: Bolporanos quoque, & habitantes circa Pontilitora nationes, Mæoticaque gentes? apud quas nimirum olim neque domesticus aliquis dominus noscebatur: nunc vero militum subiciuntur tantum tribus millibus, & quadraginta naues longa innauigabile prius mare in pace custodiunt. Quanta autem Bithynia, & Cappadocia, & Pamphyliorum gens, Lydi quoque & Cilices pro libertate dicere valent? ita enim nunc sine armis tributa pendunt. Quid autem Thraces? quinque quidem diebus in latum, septem autem in longum commensabilem prouinciam possidentes, asperioresque multo quam vestra est, ac multis partibus fortiores, altissimoque gelu eos qui iruerint retardantem, duobus millibus Romanorum in præsidio manentibus obsequuntur. Post hos Illyrici vsque ad Dalmatiam, & Illyrius incolentes, duobus tantum legionibus obediunt: cum quibus & ipsi imperus compescunt Dacorum. Ipsi quoque Dalmatæ, qui tam multa pro libertate conati, sæpiusque capti, rursum cum maioribus opibus rebellauerunt, nunc sub vna Romanorum legione agunt quietem. Veruntamen si aliquos magna causæ ad defectionem incitare deberent, Gallos potissimum oporteret assurgere, quos & delictis tantis munimentis natura cinxisset: ab orientali plaga Alpium montibus, à septentrionali Rheno flumine, à meridie Pyrenæis montibus, ab occidente vero Oceano, sed tali munitione gaudentes, trecentis & quindecim gentibus numerosi, fontes autem (ita vt dixerim) felicitatis domesticæ habentes, omnibusque bonis totum pene orbem irrigantes, ferunt nihilominus vestigiales esse Romanorum, ac felicitatem suam in eorum felicitate reponere: idque sane ipsum, non per animorum mollitiem, nec propter ignobilitatem parentum (quippe qui per octoginta annos pro libertate pugnaverunt) sed Romanorum admittunt, horrueruntque cum virtute fortunam, qua illi plura sæpe obtinuerunt quam bellis. denique sub mille & ducentis militibus seruiunt, quibus pene plures habuerunt ciuitates. Neque Hispanis nascens in agris aurum, pro libertate bella gerentibus profuit, neque tanto terrarum marisque spatio à Roma diremptæ gentes, Lusitani scilicet & pugnaces Cantabri: nec vicinus Oceanus, etiam accolis suis fragore terribilis: sed vltia columnas Herculis prolatis armis, & per ipsas nubes Pyrenæorum montium eluæari vertices, diuisioni suæ hos quoque subdiderunt Romani: atque ita bellicolis gentibus, tantoque (vt dixi) spatio diremptis, legio in præsidio vñata est. Quis vestrum non audiuit multitudinem Germanorum? virtutem quoque & magnitudines corporum (vt arbitror) sæpe vidistis. siquidem vbique Romanicarum gentium captiuos habent. Sed illi ita ingentem spatii regionem incolentes, spiritus autem maiores corporibus gerentes, & animam quidem contemptricem mortis, indignationes autem vehementiores feris, nunc Rhenum limitem habent, & octo Romanorum legionibus domantur: & seruiunt quidem qui capti sunt, reliqua autem eorum gens vniuersa salutem in fuga non in armis reponit. Considerate autem etiam Britannorum muros, qui Hierosolymæ confiditis muris. Illos siquidem circumdatos Oceano, & pene non minorem, quam

molter

10 noster orbis est, habitantes, Romani nauigantes redegerunt in dirio-
 nem suam: quatuorque legiones tantæ magnitudinis insulam tuerentur.
 Et quid opus est plura dicere? quando etiam Parthi, bellicosissimum ge-
 nus, tantis prius populis imperantes, & tam magnis opibus circumdati,
 obliuescentes tamen mittunt Romanis: estque cernere, sub specie panis ser-
 uientem in Italia præcipuam Orientis nobilitatem. Vniuersis pene qui
 sub sole incolunt, Romanorum arma venerantibus, vos soli bellum ge-
 retis? Neque Carthaginensium considerabitis finem, qui magnum il-
 lum Annibalem iactantes, & ex nobili Phœnicum stirpe venientes, ta-
 20 men sub Scipionis dextera corruerunt? Sed neque Cyrenzi, Lacedæ-
 mone oriundi, neque Marmaridarum genus vsque ad inaquosas soli-
 tudines protentum, neque terribiles etiam audientibus Syrtis, Nasa-
 mones quoque & Mauri, & innumerabilis multitudo Numidarum vir-
 tutes impedire Romanas. Sed tertiam partem orbis terrarum, cuius ne
 numerare quidem nationes facile est, quæ scilicet sub Atlântico mari &
 columnis Herculis vsque ad rubrum mare infinitos numero & locis
 Æthiopas continet, totam tamen ceperunt armis. & præter fruges an-
 nuas quibus Romanam multitudinem octo mensibus pascunt, alia quo-
 que vectigalia pendunt, expensas quoque deuotissimi imperio mini-
 strant, nihil de his quæ lubentur, sicut vos, contumeliosum putantes, &
 30 quidem vna cum illis tantum legio commemoratur. Sed quid opus est
 longe petitis exemplis potentiam explicare Romanam? cum eam pos-
 sitis de vicina vobis Ægypto diligenter inspicere. Hæc enim cum vsque
 ad Æthiopiæ potrigatur, opulentiamque Arabiam, contigua quoque sit
 Indix quinquaginta & septingentas myriadas incolarum habens, præ-
 ter Alexandrinorum plebem, tamen vectigalia, quorum magnitudi-
 nem de censu singulorum capitum æstimari licet, deuotissime pensi-
 tatis, Romanam non dedignant impetium: & certe quam magnum sti-
 mulum defensionis habens, Alexandriam scilicet, multitudine & di-
 40 gitis abundantem, magnitudine quoque non impare. Habet siqui-
 dem in longitudine itadia triginta, in latitudine vero non minus quam
 decem: tributorum vero multo amplius per menses singulos inferit,
 quam vos toto anno penditis: & præter pecuniam, quatuor mensium
 Romanæ plebi annonam ministrat. Munitur autem vndique aut in-
 commeabilis solitudine aut importuoso mari, aut fluminibus, aut cœ-
 nois paludibus, quorum tamen omnium nihil Romanæ fortuna for-
 tius fuit. Dux enim legiones ciuitati insidentes, profundam Ægyptum
 cum illa Macedonum nobilitate frenant. Quos igitur in bella de soli-
 tudinibus aliquibus socios assumetis? Siquidem omnes qui in orbe ha-
 50 bitabiles degunt, Romani sunt: nisi forte quis vestrum spes vltra
 Euphratem portigat: & Adiabehorum regionem gentiles suos æsti-
 met adiutores. Porro nec illi propter irrationabilem causam tanto se
 bello implicabunt: nec, si tam probroso operi assensum darent, Parthus
 tamen sineret. Est siquidem ei cura tuenda cum Romanis amicitia, &
 arbitrabitur totidus esse temeratum, si quis de his qui subiecti sunt eius
 imperio, aduersum Romanos in bello procedat. Superest igitur vt ad
 diuinum confugiat auxilium: verum & hoc apud Romanos est, sine
 Deo quippe impossibile esset imperium tale consistere. Considerate
 autem, quemadmodum hæc ipsa erga ipsam religionem inmodera-
 tio, etiam si cum longe inferioribus bellum geratis, tamen ad dispen-
 60 sandum sit vobis difficilima, atque eadem transgrediendo ostendatis
 Deum, per quæ eum auxiliaturum putatis. Si enim seruetis sabbato-
 rum consuetudinem, & ad nullum actum moueamini, facile profecto
 capiemini. Sic quippe etiam maiores vestri experti sunt, hos maxime

An. mundi
 4030.
 ante Chri-
 stum nat.
 68.

Parthi.

Carthagi-
 nenses sub
 Scipionis
 dextera cor-
 ruerunt.
 Romani
 Mauri im-
 perant.

Alexandria
 Romanum
 imperium
 non dedignant
 impet.

Dicitur
 apud Roma-
 nos aduerti-
 um.

An. mundi
4030.
à Christ.
nat. 63.

*Postremum
argumē-
tum: Iudaos
minimū par-
ter atque
humani an-
xilis deser-
tos, ut vella
gerenda in-
miseris.
Dum adhuc
stat naui in
portu, pra-
cauere tem-
pestatem su-
perata est.*

*Agrippa de
futuro lu-
daorum ca-
lamitate
propheta.
Agrippa
protestatur
quod nihil
consiliorum,
quod Iudaui
videri ex-
pedire, sub-
traheret.*

dies Pompeio ad bellum destinante: in quibus scilicet hi oppugnaban-
tur, oria gerebant. Transgredientes autem in bello legem patriam,
nescio propter quid in reliquum dimicetis. Vna si quidem nunc vobis
intentio est, ne quid de patria institutione solvatur. Quemadmo-
dum autem advocabitis in adiutorem Deum, si cultum ei debitum
sponte violatis? Assuunt autem singuli quique bellum, vel diuinæ
virtuti, vel humanis opibus confidentes. Cum vero utraque hæc, quan-
tum ad ipsam pertinet consequentiam, deseruntur, in manifestam vri-
que captiuitatem volentes pugnare profiliunt. Quid autem prohibet
propriis manibus filios vestros coniugesque laniare, & hanc pulcher-
rimam inflammare patriam? Erumpentes siquidem in furorem, lu-
crabimini vel ignominiam superatorum. Bonum est, o amici, bonum
est, dum adhuc stat naui in portu, præcauere tempestatem futuram,
& non eo tempore quo in medias intreris procellas trepidare. His si-
quidem qui in improuisa mala inciderint, super est ut digni vel mis-
eratione videantur: qui vero se in apertum discrimen iniecerint, etiam
exprobrationibus onerentur. Nisi forte aliquis vestrum attinet se-
cundum pacta conditum ire Romanos, aut postquam vicerint, mo-
derate vobiscum acturos. & non in exemplum aliarum gentium factam
hanc urbem inflammatus, interfecturos autem vniuersum genus
vestrum. Neque enim qui superflueritis armis, visquam locum fugæ
habebitis, vniuersis scilicet gentibus, vel iam habentibus Romanos
dominos, vel habere metuentibus. Periculum autem non solum vos
manebit, sed etiam in reliquis ciuitatibus habitantes Iudaos. Neque
enim est in toto orbe populus, in quo non vestra portio sit: quos cer-
te omnes vobis relellantibus, eade crudelissima diuersi quique con-
ficient, & propter paucorum virorum consilia, vniuersæ vires Iuda-
icæ, sanguine redundabunt. Manet autem venia eos qui talia patraue-
runt, quod sint nimirum vestro vitio coacti. Si vero eadem exequi
superederint, considerate quam impium sit, aduersus tam benignos
arma mouisse. Subeat autem eos misratio, & si non filiorum vestro-
rum atque coniugum, saltem illius ciuitatis, quæ mater vrbium vestræ
regionis vocatur. Parcite moribus sacris, parcite venerabilibus ad-
ytis, templamque vobis & sancta sanctorum seruate. Neque enim vl-
terius victores Romani his abstinere, quibus primo parentes nul-
lem receperunt gratiam. Ego testor quidem sancta vestra, sacrosque
angelos Dei, patriamque communem, quod nihil eorum consiliorum,
quæ vobis viderim expedire, subtraxerim. vos autem decernentes quæ
oporteret, mecum in pace degetis: si vero protuleritis istas, abique me
periculis subdemin. His dictis, attente etiam sorore lacrymauit, &
multam partem de eorum impetu lacrymis infregit. Succubant at-
tem nonne aduersum Romanos, sed aduersum Florum, ob ea quæ per-
tulissent, bellum gerere. Ad quos Rex Agrippa: Sed opera vestra, in-
quit, talia sunt, qualia aduersum Romanos pugnantium. Neque enim
Cæsari vectigal dedistis, & Antonianas porticus incendistis. Sapietis
autem causam defectionis, si & porticus denuo construas, & tributa
reddere maturetis. Neque enim Flori hoc præsidium est, aut pecuniam
Floro dabit. His consultis populus acquieuit, & cum Rege ac Bere-
nice ascendentes in templum porricus ædificare adorti sunt. Per vicus at-
tem & regiones principes quique decurionesque dispersi, vectiga col-
ligebant, celeriterque quadraginta talenta (tantum enim erat reli-
quum) redacta sunt. Et belli quidem imminentes minas, eo tunc mo-
re Agrippa compefcuit. Deinceps vero persuadente populo tentabar,
ut parent Floro, donec successor ei a Cæsare mitteretur. Ad quam

orationem multitudine accensa, nec à verborum in Regem contumeliis temperavit, sed protinus eum vrbe pepulerunt: autique sunt nonnulli seditionum etiam taxa in eum iacere. Rex autem videns tumultuantium irrevocabilem impetum, & conquerendo quod contumeliis esset affectus, Principes quidem eorum vna cum aliis potentibus militum ad Florum Cæsaream, ut ipse ex eis eligeret, qui de tota regione vestigal exigerent, ipse vero discessit in regnum

An. mundi
4030. à
Christ.
nat. 68.
Agrippa
Rexa Iuda
saxu patius,
urbepell-
itur.

CAP. XVII.

De capta rebellione Iudeorum contra Romanos.

10

PER idem tempus quidam eorum qui bellum maxime movebant, congregati iruebant in quoddam præsidium, quod vocabatur Maslada: & occulte, eo persuaso, Romanos omnes interfecerunt: alios autem de suis posuerunt custodes. In templo quoque Hierosolymorum Eleazarus quidam filius Ananæ Pontificis, iuuenis audacissimus, dux illo tempore militum, persuasit his qui sacrificiis ministrabant, ut nullius munus aut hostia, qui non esset de Iudeorum gente, susceperentur. Id autem erat Romani belli seminarium atque materia. Reiecit liquidam

20

hostias Cæsaris, quæ pro Romano populo offerri solitæ erant. Plurimum autem super hoc Pontificibus, aliisque nobilibus deprecatis, ut non præterirent eum morem, quo supplicabatur pro Regibus, nihil tamen acquieverant, non parum quidem & fluxa multitudini consentes: robur quidem omne res novare cupientium, eorum voluntates iuvabat: maxime autem aspicebant in Eleazarum, qui per idem tempus, ut dixi, princeps erat. Convenientes igitur potentes quique cum Pontificibus, & Pharisæorum nobilissimis, & videntes quam gravibus malis pergeret subiacere civitatem, decreverunt seditionum animos expetiri: & ante portam quæ area vocatur, concionem aduocantes (erat au-

30

tem in interiori parte templi posita, quæ respicit ad solis exitum) ac primo quidem multa de temeraria eorum defectione cōquecti, & quod tam graue bellum patriæ commouerent: deinceps irrationabilitatem causæ ipsius arguebant, dicentes, maiores quidem eorum ornasse templum ex magna parte de muneribus gentium, temperque eorum qui fors essent populorum munera suscepisse: & non solum non prohibuisse aliquorum hostias, id liquidem esse impiissimum) sed etiam eas quæ viscerentur permanentesque ad præsens usque tempus, oblationes eorum in templi cultibus collocasse. At nunc eos qui Romana arma iritant, & desponderent eorum bella, novum ilatere morem religionis, atque cum

40

periculis etiam eam facere civitatē impietatis videri, siquidem ea sit, in qua præter solos Iudeos, nullus alius immolet externus, neque ad granlū sinatur accedere. Et liquidem circa vnus alicuius priuati, etiam nam lex ferretur eiusmodi, posset nimirum iure nos inhumanitatis arguere: nunc autem despicuntur Romani, & iudicatur Cæsar profanus. Vnde verendum esse, ne qui immolandas pro illis hostias repellunt, ipsi in reliquū etiam pro se sacrificia prohibeantur offerre: hæcque vere extra principatum ciuitas, nisi celerius resipiscentes reddiderint hostias, ac prius quā ad eos, in quorum contumeliam id tentatum est, huius ausus perueniat fama. Simul autem ista dicentes, producebant in medium scientissimos morum paternorum, sacerdotes quoque, narraturos quomodo omnes eorum maiores externarum gentium semper sacrificia suscepissent. Attendebat autem nemo res novare cupientium his quæ dicebantur, sed neque procedebant in medium altaris ministri, ut belli materiam præparantes. Videntis igitur nobiles quique; seditionem eo iam processisse,

50

Iudei Cæsaru hostias pro Romano populo offerri solitas recusant.
Concio petentium ad seditiones.

Contra illos & peregrinos Iudei ius ferre nolebant.

Potentibus nemo seditionem eorum obtemperat.

An. mund.
4039. a
Christo
nat. 68.
Legati con-
tra seditio-
ses ad Florū
& Agrippam missi.

Bellum in
Hierosoly-
ma, inter pa-
cificos & se-
ditiosos.

Xylophoria
festivitas.

Regios sedi-
tiosi viderunt.

Antoniam
seditiosi ca-
piunt atque
incendant.

vteorum non posset auctoritate compesci, & Romanorum armorum ge-
riculum se primos esse sensuros, in quantum poterant consulentes, a-
moliri causas parabant, & legatos quidem alios ad Florum miserunt,
quorum erat princeps filius Ananias Simonis alios ad Agrippam. Inter
quos nobilissimi Saulus, & Antipas, & Costobarus erant, qui etiam Re-
gem propinquitate rangebant. Precabantur autem utrumque, ut cum
exercitu ascenderent in civitatem, & seditionem opprimerent, prius
quam ea intolerabilis fieret. Et Floro quidem malum istud quasi bo-
nus nuncius fuit, volensque inflammare bellum, nihil respondit lega-
tis. Agrippa autem pariter utrisque parcens, scilicet deficientibus &
iis adversum quos bellum movebatur, volensque & Romanis conser-
vare Iudzos, & Iudzis templum atque patriam, adhuc autem nec sibi
conducere talem conturbationem sciens, misit in auxilium populo e-
quites ter mille, Auranitas scilicet, & Baranzos, & Trachonitas sub prae-
fecto equitum Dario, duce vero Philippo Ioachimi filio. His ergo venien-
tibus, optimates quique cum pontificibus & omni multitudine quae
optabat quietem, superiorem occupant civitatem: inferiorem siqui-
dem & templum, seditionum manus tenebat. Missilibus igitur & fun-
dis indefinenter utebantur. & continua erat emissio sagittarum ex utra-
que scilicet parte. erat autem quando ex insidiis procurrentes cominus
dimicabant. Praestabant autem audacia quidem seditiosi. belli vero sci-
entia Regii. Et his quidem erat propositum maxime templum obtine-
re, profanatorisque eius expellere. Seditiosus vero qui cum Eleazaro
agebant, ut prae ea quae obtinebant, etiam superiorem inuaderent ur-
bem. Per septem igitur dies gravis utriusque partis caedes fiebat, &
neutri de eo loco quem tenuerant depellebantur. Deinceps vero adue-
niente ea festivitate, quae Xylophorias dicitur, in qua mos est omnibus
grandem lignorum materiam convehere ad templum, quatenus nun-
quam ignis deficiat (semper enim inextinguibilis perseverat) adue-
sarios quidem a cultu religionis excluderunt. Inter infirmiores autem
vulgum irrumperentes multiplicariorum (sic enim vocant latrones, gla-
dios in sinibus gerentes) recepti audacissime prosequabantur opus
quod adorti erant. Regii autem audacia & multitudine vincebantur.
Ita superiore civitate cesserunt, cum illi protinus irruentes, Ananias
pontificis domum, & Agrippae acherenices palatium inflammaverunt:
post quod ignem archiuo intulerunt, volentes omnia creditorum do-
cumenta disperdere, ne esset unde ratio creditae pecuniae pateret, utque
omnem sibi debitorum adiungerent multitudinem, & adversum locu-
ples egenis praeberent insurgendi facultatem liberam. Fugientibus ve-
ro chartarum publicarum custodibus, ignem adibus iniecerunt: atque
ita incensis civitatis nervis, in hostes irruerant. Quo loco pontificum
atque nobilium quidam in cloacis latuerunt, quidam cum Regiis in
superiorem regiam confugerunt, portas celeriter obstruentes. Inter
quos Ananias Pontifex, & Ezechias frater eius erant: & illi quos apud
Agrippam sanctos legatione diximus. Tunc ergo victoria & inflamma-
tione contenti cessaverunt. Postridie autem, quintadecima scilicet
die Augusti mensis, fecerunt impetum in Antoniam: & omnes in eo
praesidio agentes, per biduum oblectos, ceperunt atque interfecerunt,
Praesidiumque incenderunt, postea vero transierunt in regiam, ad quam
confugere Agrippae milites: & in quatuor partes agmen suum dividen-
tes, multos euertere moliebantur, eorum vero qui intus erant, erumpen-
te nullas audebat, propter multitudinem oppugnantium: sed distribui
per propugnacula & turres, subeuntes interficiebant, ac frequentes
omnes latrones sub muris cadebant. Nec die autem confidus nec no-

& cessabat: seditionis videlicet existimantib. in desperationem cogit
 os qui in praesidio erant. propter inopiam victus: Regijs vero credentib.
 oppugnatores suos cessuros labori. Interea Manahemus quidam, filius
 Iudz Galilzi, callidissimi illius Sophistz, qui quondam sub Cyrento ex-
 probrauerat Iudzis, quod post Deum subijcerentur Romanis: assum-
 ptis quibuidam nobilium, perrexit in Massadam, vbi armamentarium
 Herodis Regis erat. eoque perrupto populares aliosque latrones dili-
 genter amavit, hisq; vrens stipatorib. veluti Rex Hierosolymam reuer-
 titurus ausq; princeps seditionis, oppugnationem disponebat. Machi-
 10 narum autem inopia erat, nec poterat palam suffodere muros superne
 hostib. telae acentib. cuniculum igitur longe coeptum sub vnam turrim
 agentes, suspenderunt eam materie subiecta: ac postea in luttinentia li-
 gna igne inmissib. egressi sunt. Sicque sublicib. exustis, turris quidem
 exemplo emora est, alter autem murus intus edificatus apparuit. Regij
 quippe molitiones eorum praesentientes, forte etiam de concussionem
 turris, alium sibi murum celerius edificauerunt. Inter hac autem hi
 quidem qui oppugnabant, & statim se victores credebant, cum vidissent
 alium murum supore defecti sunt: Regij tamen ad Manahemum alios-
 que seditionis principes mittebant, precantes vt eis discedere liceret.
 20 Quod cum solis eiusque religionis reliquis Manahemus annuisset pro-
 tinus discesserunt. Romanos, a qui soli reliqui erant, grandis animi oc-
 cupauit defectus. Neque .n. vi contra tantam multitudinem pares erant:
 & precari, vt exire liceret, ignominiam iudicabant: quanquam & si per-
 mitteretur, nequaquam tutum putabant. Derelinquentes igitur infe-
 riorem locum, qui Stratopedon vocabatur, quippe quasi cap. facilem,
 in turres regias confugerunt: quatum vna appellabatur Hippicos, alia
 Phasaelus, tertia Mariamme. Hi vero qui cum Manahemo erant, pro-
 tinus irruentes in ea loca e quib. milites fugerant, si quos eorum com-
 prehenderent trucidantes, omnem reliquum apparatus diripientes,
 30 Stratopedon incenderunt. Hzc igitur acta sunt sexto die Septembris.

An. mundi
 4030.
 à Christo
 nat. 63.

Regij. eiusq;
 religionu re-
 liquis Ma-
 nemus disce-
 dere facili-
 tem concedit.
 Romani
 Stratopedon
 relinquentes
 in turres re-
 gias confugi-
 unt.

CAP. XVIII.

De caede Anania Pontificis, Manahemi & militum
 Romanorum.

S Equenti autem die Pontifex Ananias circa Euripos Regis domus la-
 teas capitur, & à latronib. interficitur cum Ezechia fratre. Circumfi-
 dentes autem etiam turres seditionis, custodiebant ne quis militum pos-
 set effugere. Manahemum, a, & munitorū locorum destructio, & Pontifi-
 40 cis Anania mors, in crudelitatem erexit: & neminem patem sibi in
 negotijs arbitrans, intollerabilis erat tyrannus. Insurrexerunt autem
 duo de socijs Eleazari: & matuo collocti quod non deceret à Roma-
 nis desiderio libertatis deficientes, eandem populari suo prodere, do-
 minumq; ferre, etsi non violentum, tamen seipsum humiliorem: nam si
 oporteat cunctis aliquem praesse, quemuis magis alium illam decere:
 atque ita pacti, adoriuntur eum in templo. magno enim fastu adoratu-
 rus accesserat, regali habitu indutus, & studiosos sui in armis habebat.
 Cum igitur hi qui circa Eleazarum erant, in illum prosilissent, reli-
 quos quoq; populus rapiens saxa lapidauit Sophistam: existimantes q
 50 illo interempto tota seditio solueretur. Paululum autē stipatores Ma-
 nahemi resistentes, postquam viderunt totam aduersum se multitudi-
 nem irruere, quisque quo potuit diffugit. Et caedes quidem erat eorū qui
 comprehensi sunt, persecratio autem latentium se quebatur: pauciq;

Anania
 Pontificis &
 Ezechia
 fratrum mori.

Eleazari se-
 ratores Ma-
 nahemum in
 templo ado-
 runt.

An. mundi
4030.
ante Chri-
stum nat.
68.

*Manahem
cum princi-
pib. interfeci-
tur.*

*Romani ul-
terius resiste-
re non vales-
tes, sese de-
dunt.*

*Romani
contra pacis
vno Metilio
excepto ab
Iudaeis cri-
deliter inter-
fecti
Cades sabba-
to perpetra-
ta.*

*Iudaei Syra-
rum vicor-
as finitimas
ciuitates
protinus va-
stant.*

ex eis clam in Massadam perfugerunt: cum quib. & Eleazarus filius Iai-
ri. propinquus genere Manachemo. qui postea etiam in Massada tyrannidem egit. Ipsum autem Manahemum. cum fugasset in locum qui Q-
phlas vocatur. atque illic humiliter delitesceret, capientes extraxerunt in publicum, multisque tormentis excruciatum interfecerunt. Similiter. a sub eo agentes principes, praecipuumque tyrannidis eius adiutorem. Absalomon nomine. Et populus quidem. sicut dixi. in his adiutor fuit. suspiciens aliquam totius seditionis correctionem futuram. Hi vero non ut comprimerent bellum, sed ut cum maiori licentia gererent. interfecerunt Manahemum. Denique cum populus multum precaretur. ut oppugnationem militum relaxarent. vehementius insistebant. donec vltius resistere non valentes. Metilius Romanorum praefectus & reliqui mittunt ad Eleazarum. precantes. ut solam eorum pacisceret vitam: arma autem & reliqua quae haberent. ipsis tradentibus sumeret. Qui precationem illico accipientes. remittunt ad eos Gotionem. Nicodemum filium. & Ananiam Saduceum. & Iudam Ionathae. scilicet eius dextras & sacramentum daturus. Quibus actis. deducebat milites Metilius: sed quamdiu Romani arma retinebant. nemo aduersus eos seditionum fraudis aliquid molitus est. postea vero quam secundum passionem omnes scuta gladiosque posuerunt. neque quicquam vltius suscipientes discedebant. factis in eos imperu stipatores Eleazarum. comprehensos. cruciabant. neque resistentes. neque supplicantes. solas autem pactiones & iuramenta quae dederant inclamantes. Et hi quidem ita crudeliter interfecti sunt praeter Metilium. Hic. n. deprecante. & usque ad circumcissionem Iudaizare se promittente. seruauerunt solum. Deinceps autem Romanis quidem erat leue: ex eo quod siquidem. amplius pauci fuerunt interempti Iudaeorum. a. captiuitatis illud exordium videbatur. Videntes autem graues iam insurgere causas bellorum. Vrbeque autem tali facinore fuisse rescriptam. ex quo nimirum diuina indignatio imminabat. etiam si a Romanis nulla vitio timeretur. lugebant publice. & tristitia ciuitas premebatur. moderati autem quique quodammodo diuisionis. causas seditionum. turbabantur. siquidem sabba-
to illam eadem conuenerat perpetrari. quo scilicet die propter religionem a sanctis quoque operibus agunt quietem.

CAP. XIX.

De Iudaeorum maxima strage Caesarea & in omni Syria.

Eodem autem die. eademque hora. quasi aliqua coelestis prouidentiae Caesarienses quoque Iudaeos apud se habitantes trucidauerunt: ita ut vno tempore super viginti millia hominum caderentur. & cunctis Iudaeis vacuata Caesarea remaneret. Nam & eos qui obtingerant comprehensos Florus. victos in arenam deduxit. Post Caesariensem vero cladem. tota gens efferrata est. Diuisique Iudaei. Syrorum vicos ac finitimas ciuitates. protinus vastauerunt: id est. Philadelphiam & Gebonitum. & Gerusalem. & Pellam & Scythopolim. Deinceps vero irruerunt & in Gadaram & Hipponem & Gaulanidem. & alia quidem subruentes loca. alia vero inflammantes. etiam in Cedesam Tyriorum & Ptolemaidem. Gabi quoque Caesareamque tendebant. Obstitit. a. eorum incursum neque Sebastae. neque Asealon. sed his quoque flamma vastatis. Anthedonae & Gazam euerterunt. Multa. a. circa fines harum ciuitatum diripiebantur. vicisiter & agri. eorumque qui capiebantur virorum immensa exdes fiebat. neque tamen Syri minore numero multitudine de Iudaeorum gente vastabant. sed etiam eos qui in ciuitatibus erant. comprehensos

disper-

disperdebant: non solum ob vetus odium, sed vt discrimen imminens praeuenirent. Grauis ergo conturbatio totam Syriam peruaferat, & omnis ciuitas in binos diuidebatur exercitus: vnaq; alterutris salus erat, si praeuenissent alteros exzede faciendā; & dies quidem ducebantur in sanguine, noctes. a. molestiores formido faciebat. Nam licet viderentur amoliri Iudzōs, tamen etiā a. iarum gentium Iudaeizantem cogeantur habere suspectos: & ob hoc ipsum quod in eis videbatur ambiguum, neq; temere eos placebat interici, & rursus ob ipsam religionis cōmixtionem quasi penitus externos timebant. Prouocabat. a. ad exzēdas aduerzē partis, etiā illos qui prius fuerant māsueri. auaritia siquidem substantias exzōrum passim diripiebant: & quasi victores eorum prādam quos trucidauerant, in domos alias transferebant. Gloriosior. a. erat q. plura collegisset, quasi scilicet plures virtute superasset. Erat autē cernere ciuitates plenas, cadauerib. insepultis, & inhumatos passim iacere cum paruulis senes, foeminas autem neq; pudenda contectas. Et omnis quidem provincia plena erat inenarrabilium calamitatum. maiorum autem metus quam quā peracta erant, tacinorum imminēbat. Et hactenus quidem Iudzis aduersum alienigenas cōflictus erat. Incurrentes autem in Scythopoleos fines etiā Iudzōs qui illic habitant, exerti sunt hostes. Hi. n. cum Scythopolitis cōspicantes & cōsanguinitate vilitati proprix cōspicientes, aduertit Iudzōs cum gentilib. dimicabant. Suspecta tamen eorum ipsi belli fuit auditas. Denique Scythopolitē veritine ciuitatem noctu adirent. & magna sua calamitate ciuib. excusarent defectionem edixerant eis. vt si vellent inter eos firmare cōsensum & circa alienigenas ostendere fidem transirent cum omnib. filiis suis in lucum. quib. quā fuerant iusta line suspicione facientibus, dieb. quidem securis duob. quieuerunt Scythopolitē. tertia vero nocte exploratores, alios incautos, alios vero dormientes inuadunt, subitoq; omnes interfecerunt, qui fuerunt numero tredecim millia: postquam eorum bona diriperunt. Dignum. a. etiā videtur, Simonis interitum enarrare. Hic enim Sauli cuiusdam non ignobilis viri filius erat, fortitudine quoque corporis & audacia animi insignissimus: quib. virisque ad incommoda suā gentis abusus est. Multos siquidem Iudzōrum propinquos Scythopoli, quotidie obruncabat, & frequenter integros cuneos fudit, ita vt optius aciei momentum solus existeret. Comprehendit autem eum digna ciuili exzede poena. Nam cum Scythopolitē circumfusi Iudzis, passim per lucum eos iaculis configerent, educto Simon gladio, in nullum quidem hostium impetum fecit. Nihil enim se in tanta multitudinē promoturum videbat. Exclamans autem miserebiliter digna, inquit, Scythopolitē his quā gessi patior: quippe qui tam multa exzede ciuium meorum, benignitati erga vos nostrā fidem feci. Digne enim nobis externa gens infida est, qui in nostrum genus tanta impietate deliquim. mortior ergo quasi pñus proprix manib. neq; enim decet hostili manu cadere. Ille autem ipse finis mihi & sceleris digna poena, & idoneum virtutis decus erit: veneno scilicet hostium de meo interitu gloriatur, neque insulter cadenti. Hic dicens, miserantib. si mul ac furentib. oculis circumspicit omnem familiam suam. erat. a. ei vxor & filij, & profecti in senectutem parentes. Ille igitur primum quidem pariter a celsarie comprehendens, & super eum stans ense penetrauit: post quem non sane inuitam matrem suam interfecit. super hos autem cōiugi, & filius intulit ferrum, singulis sane horum pene occurrentib. gladio, & hostes praeuenire cupientib. Cum vero omnem suam necessitudinem trucidasset, celsis superstantis extulit dexteram, vt neminem posset latere, & totum in viscera sua ensē demersit, dignus quidem mile-

An. mundi
4030.
a Christo
nat. 68.

Omnis Syria
inenarrabili-
um calamita-
tum plena.
Iudai Iuda-
os hostes ex-
perimuntur.

Scythopolita
tredecim
millia Iudae-
orum truci-
dant.
Simon mul-
tos Iudaeos
propinquos
Scythopoli
quotidie ob-
truncas.

Simon patrem
ter, uxorem
ac liberos, do-
mū, seipsum
quoque truci-
didit.

An. mundi
4030.
à Christo
nat. 68.

ratione iuuenis propter robur corporis atque animi firmitatem, ceterum quantum ad fidem, quam alienigenis præstitit, digno sine consumptus.

CAP. XX.

De Iudæorum alia gravi cado.

*Iudæorum
alia cado.*

*Vrbes aduer-
sus Iudæos
mouentur.*

AD eadem autem quæ in Scythopoli facta est, reliquæ quoque vrbes in Iudæos apud se habitantes irruerunt: & duo millia quingentos A-
scalonitæ, Ptolemæis autem duo millia interfecit. Vixerunt quoque
non paucos Tyri multosque trucidauerunt: plures autem eorum vin-
ctos custodijs tradiderunt. Hippeni quoque & Gadarense similitera u-
daciillimos quidem amoliebantur, terribiles autem sollicitè adserua-
bant. Reliquæ quoque vrbes aduersum Iudæos singulæ, pro vt habe-
bant, vel timore vel odio mouebantur. Soli autem Antiocheni & Sido-
nij, & Apameni, suis cohabitatorib. pepercerunt & neque interfecere
quempiam Iudæorum, neque vinculis tradiderunt. forte autem & pro-
pter multitudinem suam despexerunt eorum si qui motus fuissent. mi-
hi autem videntur magis erga nos miseratione moti quos vtique nihil
moliri videbant. Geraseni autem neque in eos qui apud se remanerent
delegerunt, quicquam gesserunt mali: & egredi volentes vtique ad fines
suos deduxerunt. Excitata est autem etiam in regno Agrippæ aduersum
Iudæos pernicies. Ipse siquidem perrexerat ad Cestium Gallum Antio-
chiam relicta administratione cuidam ex amicis, nomine Varo, Sohe-
mo Regi genere propinquo. Venerunt autem de Batanæa regione se-
ptuaginta numero viri & nobilitate & prudentia ciuium suorum præ-
stantissimi, poscendi præsidij gratia: vt si qui scilicet apud eos quoque
motus fierent, haberent idoneam custodiam, per quam possent insur-
gentes quosque comprimere. Hos Varus, quosdam armatos de Regijs
præmittens, interfecit in itinere omnes. Ausus autem est tale facinus
præter consilium Agrippæ, & propter nimiam auaritiam impie in gen-
tiles suos agere non recusans, regnum omne corruptum, perieuerans post
tale scilicet principium in totum genus exercere iniquitatem: donec
discussis Agrippæ rebus animaduerrere quidem in eum veritus est pro-
pter propinquitatem Sohemi, procuranda tamen eum regione summo-
uit. Seditio autem capto præsidio, quod appellatur Cyprus imminens
finibus Hierichuntis, custodes quidem interfecerunt, munimenta au-
tem destruxerunt. Per eosdem dies etiam in Machabæante multitudo Iu-
dæorum persuadebat in præsidio relictis Romanis, deserere castrum
eisque tradere. Illi autem quod rogabantur cogi metuentes, pacti sunt
cum eis discessionem suam: & accipientes fidem, tradunt præsidium,
quod diligentibus cæperunt Machabæantij custodes obtinere.

10

20

30

40

50

*Varus 70.
Iudæos in iti-
nere interfeci-
cit.*

*Romani Iu-
dæos in Ma-
chabæante ca-
strum tradi-
dunt.*

CAP. XXI.

Iudæi Alexandria occisi.

VBrum in Alexandria semper quidem erat incolis aduersum Iudæos
seditio, iam ab illo tempore, ex quo strenuus Alexander contra A-
gyptios vsus Iudæis, præmium societatis tradidit eis, & habitandi apud
Alexandriam facultatem, & ius ciuitatis æquale cum gentibus: perma-
nebatque eis honor iste apud successores quoque Alexandri: deni-
que & in parte vrbis locum eis proprium deputauerunt, quatenus ha-
berent cōuersationem per omnia mundiorem à communione scilicet

gentium sequestratam: præstiteruntque eis, vt etiam Macedones appellarentur. deinceps vero cum in ditionem Romanorum Ægyptius venisset, neq; Cæsar primus neque post eum quispiam, honores quos Alexander Iudæis deereuerat minuit. Conflictus autem eorum aduersus Græcos pene continuus erat: & iudiciibus in multos quotidie ab vtraq; parte animaduertentibus, seditio accendebatur. Tunc vero cum & apud alios turbata res esset, illic magis exarsit tumultus. Nam cum Alexandrini in concionem venissent, vt ordinarent pro certis negociis legationem ad Neronem ferendam, occurrerunt in amphitheatrum permixti Græcis plurimi Iudæorum. Quos cum venissent æmuli, ex templo clamare cœperunt, Iudæos hostes & exploratores esse: ac deinceps insipientes intrulerunt eisdem manus: & reliqui quidem fugientes dissipati sunt, tres vero ex his comprehensos, trahabant quasi viuos incensuri. Commoti sunt autem vniuersi Iudæi ad opem ferendam: & primum quidem in Græcos saxa iaciebant, postea vero etiam sacibus raptis in amphitheatrum impetum fecerunt, comminantes quod in ipso loco tantum simul populum concremarent: & pene minas impleissent rebus, nisi iras eorum compressisset Tiberius Alexander, magistratus ciuitatis. Nec tamen ipse coercendi principium ab armis sumplit, sed nobiles eorum quosq; submittebat, hortabatur vt desinerent, neq; aduersum se milites Romanos commouerent. Seditiosi autem benignam deprecationem ridentes, Tiberium contumeliis appebant. Qui postquam vidit absq; magna calamitate tumultuosos non posse compesci, immisit in eos duas Romanorum legiones, quæ in ciuitate erant: & cum his alios quinq; millia milites, casu ad Iudæorum interiitum de Libya venientes: præcepitq; vt non solum interficerent, sed etiam bona eorum diriperet, domosq; inflammarent. Qui protinus concurrentes in locum qui vocatur Delta (illic quippe erat Iudæorum multitudo collecta) exequabantur strenue iussa, nec sane sine cruenta victoria. Conglobati enim Iudæi his quos melius armatos habebant, in fronte positis, aliquandiu quidem resisterunt: semel vero in fugam versi præstabantur: nec vnus erat exitii modus, cum alii sub diuocatiq; in campo deprehenderentur, in ædes autem alii concluderentur, & eas quoque succenderent Romani, vna etiam diripiendo quæ in his reperissent: cum neque illos aut infantum misericordia, aut reuerentia senectutis moueret, sed in omnes ætates pari cæde sæuissent. Vnde totus quidem ille locus sanguine redundabat: quinquaginta vero congesti sunt millia mortuorum: nec tamen saltem reliquæ remanissent, nisi ad preces se contulissent, eorumque misertus Alexander Romanos iussisset abscedere: Sed illi quidem quibus erat consuetum obedire præceptis, primo eius nutu necibus pepercerunt, populares autem Alexandrini propter odii magnitudinem difficulter ab incepto reuocabantur, vixque à cadaueribus distrahebantur, apud Alexandriam, quidem talis casus euenit.

CAP. XXII.

De clade Iudæorum, antea Cæsiæ.

Cæsiæ vero iam quiescendum esse non videbatur, insensis vbique Iudæis: sed duodecimam legionem integram ex Antiochia secum ducens, & ex reliquis bina millia lecta peditum, & quatuor alas equitum, in superque Regum auxilia, hoc est, Antiochi duo millia equitum & peditum tria millia, sagittarios omnes, Agrippæ vero tantundem peditum & equitum mille, cum & Sohemus sequeretur, quatuor millibus comitatus, quorum tertia pars equitum erat, pluresque sagittarii,

An. mundi
4030. à
Christo
nat. 64.

*Seditio Alexandria in-
ter Iudæos
& Græcos.
Tiberius Alexander se-
ditiosos Iudæos, vt desi-
nerent, hor-
tatur.*

*Cruenta vi-
ctoria in qua
50000. Iudæorum in-
terfiscuntur.*

*Ingentes Ro-
manorum
copiæ.*

An. mundi
4030. 2
Christi. nat.
68.

Zabulon, va-
lidissima Ga-
lilæa ciuitas
direpta &
incensa.

Iudæi Syro-
rum ad 2000.
cadunt.

Romani Iop-
pen capiunt
& incendunt,
& 8400.
interficiunt.

Ptolemaida progressus est. Plurimi autem ex ciuitatibus auxilio conue-
nere, peritia quidem militibus inferiores: quod autem scientiæ deerat,
in Iudæos odio, itemque alacritate suppletes. Aderat autem ipse quo-
que Agrippa Cestio & eorum quæ conducerent simul & itineris prin-
ceps. Ibi cum abducta exercitus parte Cestius in validissimam Galilææ
ciuitatem contendit Zabulon, quæ appellatur virorum, & ab Iudeorum
finibus Ptolemaida discernit. Cumq; offenderet eam ciuibz destituta
(in montes enim multitudo refugerat) omnigenum autem rerum ple-
nam, illas quidem militibus diripiendas concessit: ipsum vero oppidum,
quamuis admiratus esset eius pulchritudinem, quippe domus habebat
similiter, ut apud Tyrum & Sidonæ & Berytam adificatas, incendit. De-
inde cursu territorio peragrato, quicquid inuenisset obuiam depopu-
latus est: inflammatisq; etiam circum eam positis vicis, in Ptolemaida
reuertit. Sytis autem adhuc prædæ inhærentibus, & præcipue Berytiis,
recepta Iudæi fiducia, Cestium enim recessisse cognouerant) repente in
eos qui remanserant irruunt, & prope ad duo millia cadunt. Cestius au-
tem ex Ptolemaide profectus, ipse quidæ Cæsaream peruenit: in Ioppen
vero partem præmisi exercitus cum præceptis huiusmodi, ut oppidum
custodirent, si eo potiri possent: aut si oppidani impetum persequerentur,
tam suum quam cæterorum militum præstolarentur aduentum. Illo-
rum igitur alii mari, alii terra profecti, utriusq; Ioppen facillime capiunt:
ita ut ne fugæ quidem habitatores copiam repèrent, nedum ad pugna-
se pararet. Aggressi autem cunctos interficiunt cum familiis, direptam-
que ciuitatem incendunt. Interfectorum autem numerus octo millia
quadringenti fuerunt. Simili modo & in finitimam Samariam Nabate-
nem toparchiam non paucos misit equites, qui & partem finium vendi-
cauerunt, magnamque indigenarum multitudinem peremerunt: dirē-
ptisque patrimonis, etiam vicos igni dederunt.

C A P. XXIII.

De pugna Cestii contra Hierosolimam.

Sepphoris la-
biq; Galilææ
ciuitates.
Romanos cum
favore susci-
piunt.
Duos millia
seditionis
in Galilæa
ab Romanis
trucidati.
Antipatris
desolata &
incensa.
Lydda exu-
ta.

IN Galilæam quoque misit Cæcennium Gallum, ductorem duodeci-
maz legionis: eique tantam militum manum attribuit, quantam genti
expugnandæ sufficere posse credebatur, eum validissima Galilææ ciuitas
Sepphoris cum favore suscepit. Huicq; prudens consilium secutæ ciui-
tates aliz quiescebant. Qui vero seditionibus & latrocinij operam da-
bant, in Galilææ montem undiq; medium recessere, qui est contra Sep-
phorim, & vocatur Asamon. Aduersus eos Gallus ducabat exercitum.
Illi autem quamdiu superiores erant, facile Romanos ad se ascenden-
tes arcebant, & ex his plures quam ducentos interfecerunt. Vbi vero eos
viderunt circumacti itinere ad celsiora progressos, mature victoriam
concesserunt: & neque pugnam minus armati ferebant, neque si terga
dedissent, equitum poterant manus edugere: adeo ut pauci locis asperis
delitescerent, amplius vero quam duo millia trucidarentur, Gallus igitur
cum nihil iam tentari nouitatis apud Galilæam videres, Cæsaream
cum exercitu remeabat. Cestius vero cum omni manu reuersus in An-
tipatridem perrexit. Cognitoque non paruam multitudinem Iudæorū
in turrim quæ Aphize vocabatur esse collectam, qui cum his congre-
derentur præmisi. Sed prius quam in maius venirent, Iudæi metu dispersi
sunt: eorumque castra iam desolata milites adorti, cum vicis circumpo-
sitis incenderunt. Ex Antipatride cutem Cestius in Lyddam profectus
væ quam viris ciuitatem offendit, nam propter scenopægorum dies fe-

stos, in Hierosolymam: populus omnis ascenderat, quinquaginta vero quos ibi comprehendit occisis, exustoque oppido vterius procedebat: perque Bethoron profectus, in quodam loco, cui nomen est Gabao, castra posuit, distante ab Hierosolymis stadiis quinquaginta. Iudæi vero cum iam ciuitati propinquare bellum viderent, omnibus diebus festorum solennibus, ad arma properabant: satisque freti multitudine, incompositi ad pugnam & cum clamore prosiliebant, ne dierum quidem septem habita ratione feriatarum. erat enim Sabbatum, quod apud eos religione maxima curabatur. idem autem furor qui eos ab obsequio pietatis emouerat, in prælio quoque superiores effecit. Tanto namque impetu Romanos aggressi sunt, ut eorum & aciem perumprent, vique aperta castris in medios ruerent: ac nisi ei militum parti, quæ necdum leuam amiserat, equites ex circuitu subuenissent, qui nondum defecerant pedites, in periculo totus Cestii exercitus fuisset. interfecti sunt autem quingenti & quindecim Romani milites: ex quibus quadringenti pedites, ceteri equites erant: Iudæi vero viginti duo. fortissimi autem videbantur Monobazus Regis Adriabæ propinqui, Monobazus & Zenedrus, & post hos Peraita Niger, & Silas Babylonius, qui ad Iudæos ab Agrippa Rege transfugerat, cui pridem militabat. A fronte igitur sepulchrum Iudæi ad ciuitatem reuertebantur, Romanos autem ad Bethoron ascendentes Giorz filius Simon inuadit, multosque postremi agminis coactores lamant: ac multos carros cum sarcinis captos, in ciuitatem reuexit. Cestio vero in agris triduo commorante, Iudæi locis superioribus occupatis, obseruabant eius transitum: neque cessaturos eos vortum erat, si Romani proficisci cepissent.

CAP. XXIV.

De obsidione Hierosolymæ à Cestio, & seditio.

I Taquæ dum Agrippa, infinita hostium multitudine montes amplectæ, ne Romanos quidem a periculo tutos esse perspicere, verbis Iudæos experiri decreuit, vel omnes sibi parituros existimans, ut bello desisterent: vel si qui aduersarentur, reuocandos qui ab eorum sententia discrepant. Multigritus ex comitibus suis Borzæum & Phœbum, quos illis sciebat notissimos: et a Cestio fœdus amicitia, certamque pro peccatis à populo Roman. veniam pollicerentur, si proiectis armis, secum sentire voluissent. Verum seditionis metu, ne cuncta multitudo ipse securitatis ad Agrippam se conferret, legatos obtruncare statuerunt: & Phœbum quidem, priusquam verbum faceret, peremerunt: nam Borzæus vulneratus effugit: populares autem, hoc indignè ferentes factum, cædendo fustibus atque lapidibus in oppidum compulerunt. Cestius vero, quia intestinam eorum discordiam, opportunum ad irruendum tempus inuenit, totum in eos duxit exercitum. inque fugam versos, vique ad Hierosolymam persecutus est. Castris autem in loco positis, qui appellatur Scopus, intervallo septem stadiorum à ciuitate discedens, nihil per triduum aduersus oppidum conabatur: sperans fortasse intra decem dies aliqui remissuros. In vicis autem circa ciuitatem, non paruum militum manum ad rapienda frumenta dimisit. Quarto autem die qui tricesimus mensis erat: Odobris, ordinatum in oppidum introduxit exercitum. Populus quidem a seditiosis custodiebatur: ipsi autem Romanorum disciplina terribi, exterioribus cessare partibus ciuitatis, & in partem interiori templi refugerunt. Cestius vero transgressus Bethaniam, quæ sic vocatur, & Cenopolim & forum quod appellatur matiarum incendit. deinde cum ad superiorem ciuitatem venisset, prope

aulam

An. mēda
4030.
à Christ.
nat. 68.
*Cestius ab
Hierosolymis
stadia 50.
castra posuit.
Imperio &
victoria Iu-
dæorum con-
tra Roma-
nos.
Andacia
Iudæorum
contra Ro-
manos.*

*Seditio seditio-
sum ve-
rum inter-
ficiunt, alter
vulneratus
effugit.
Cestius totum exerci-
tum in Iu-
daea ducit.*

An. mundi
4030.

à Christ.
nat. 63.

*Popularem
plurimi Ces-
tium quasi
portas ei pa-
tescentem
vocant.*

*Romanis
studium
contexerunt,
iniqua sus-
fidium,
templique
portas incen-
dere molun-
tur.*

*Inopinata
castris fuga
lastrorum fi-
duciam re-
creat.*

*Iudaei hostes
persequun-
tur, eosque in
extremam
necessitatem
adducunt.*

aulam regiam castra posuit. Et si tunc voluisset intra muros violenter
irrumperet, ciuitatem illico possedisset, belloque finem dedisset, sed Ty-
rannus & Priscus praefectus castrorum & plures equitum magistri à Flo-
ro pecunia corrupti, conatum eius auerterunt: & Iudaeos intolerandis
repleri cladibus contigit. Interea plurimi popularium nobilissimi, & A-
nanus Ionathae filius, Cestium quasi portas ei patefacturi, vocabant, ille
autem & ira fastidiens, & quod non satis eis credendum putaret, tam-
diu id neglexit, donec proditio comperta, seditiosus Ananum quidem
cum ceteris de muro deiecit lapidibus feriendo in domos suas refuge-
re coegerunt: ipsi vero per turres dispositi, murum tentantibus repu-
gnabant. Per dies igitur quinque Romanis vndiq; tentantibus frustra-
batur conatus, sexto autem Cestius cum plurimis selectis, itemq; sagi-
tariis à septentrionali tractu templum aggreditur, Iudaeis ex porticu re-
sistentibus qui frequenter quidem Romanos ad murum adeuntes a-
uertere, postremo autem repulsi telorum multitudo, recesserunt. Ita-
que Romanorum, qui anteibant, securis suis muro nixi & qui eos seque-
bantur, aliis ac per ordinem aliis similiter superadiunctis, quam sic ipsi
appellant, testudinem contexerunt, vnde sagittae in eam delatae: irri-
tae delabebantur: & sine aliqua noxa milites moenia sustodiebant, tem-
plique portas incendere moliebantur. Vehemens autem seditiosus stu-
por inuaserat, iamque multi ex ciuitate diffugebant, veluti continuo
caperetur. His autem populus alacrior efficiebatur: & quantum nequi-
simi cadebant, tantum ut ipsi portas aperirent, Cestiumq; tanquam o-
ptime de se meritum, reciperent, appropinquabant. Et profecto si pau-
lulum in obsidione perseuerasset, statim ciuitatem obtinisset, sed ere-
do iam tunc infestus Deus pessimis, eiusque sancto ille die finem bello
dare prohibuerunt. Deniq; Cestius, neq; animis populi, neq; obse-
rum desperatione perspecta, repente militem reuocat: & sine ulla spei re-
pulla, inconsulte nimis ac iniuste discedit. Inopinata vero eius fuga, la-
strorum fiduciam recreauit: infecitq; nouissimos aliquot equitum, pe-
ditumq; petemere. Et tunc quidem Cestius in castra, quae apud Secpionem
mouerat, tendit: altero autem die vltius recedendo, magis hostes
prouocauit: iamq; postremos affecti multos necabant, tum vtraq; iti-
neris parte vallata, in transuersos tela iactabant. & neq; in eos se retor-
quere, à quibus à tergo sauciabantur, nouissimi audebant, quodam in-
hantam multitudinem insequi existimantes: neq; à lateribus instantium
vim repellere sufficiebant: cum ipsi quidem graues essent, ordinemque
irrumpe pete formidarent: viderent autem Iudaeos leues, & ad excurren-
dum faciles esse. vnde eueniebat, ut multa mala perpetenterent, cum tri-
hil contra inimicis nocerent. Tota igitur via percussis, deiecitq; agmine
sternebantur: donec multis occisis, in quibus erat Priscus sexta legionis
dux, & Longinus tribunus, & Aemilius Iucundus alii Praefectus, vix in
Gabao peruenirent, ubi castra prius posuerant, multis impedimentis a-
missis. Hic autem Cestius biduum commoratus inopis consilii quid age-
ret, cum tertio die maiorem hostium vidisset numerum, & omnia ci-
tium loca plena Iudaeis, tarditatem sibi obfuisse cognouit: & si adhuc i-
maneret, plures se hostes habiturum. Itaq; pro compendio fugae cuncta q-
militibus impedimento erant, amputari praecepit: occisq; multis atq;
asinis, aliisq; iumentis, praeter illa quae sagittas & machinas ferrent, haec
enim velut vsui futurum seruabat, maxime quia timebat ne Iudaeis con-
se capta prodesse. Bethoron versus antecessit ab exercitu. At Iu-
daeis latioribus quidem locis minus intabant: contractos vero in angu-
stias atque descensus, alii ab exitu prohibebant, alii postremis agminis
trudebant in vallem: fusaq; omnis multitudo per itineris iuga, militem

sagittis operiebat. vbi etiam peditibus, quo pacto sibi met subuenirent, An. mundi
 hzitantibus equitum periculum promptius erat. nec enim ordinate 4030.
 viam prosequi poterant, obstantibus iaculis: & ne contra hostes irent à Christo
 ascensus ardui prohibebant equitantibus inuii. iaculatoribus autem nat. 68.
 rupes ac valles tenebantur: in quas, deiecti qui aberrassent consumme-
 bantur: nullusque locus aut fugiendi, aut retitendi rationem habebat.
 Itaq; incerti quid agerent, ad viulatus, quod desperari soleat, sterulusque
 conuersi sunt. quibus resonabat Iudzorum exhortatio, cum clamore
 Izrantium pariter atque Izuientium. totusque pene qui cum Cestio
 fuerat, perisset exercitus, nisi nox aduenisset: qua Romani quidem in
 Bethoron confugerunt. Iudzi vero obsessis circum omnibus locis eo-
 rum transitus cultodiebant. Denique vbi Cestius aperto itinere despera-
 to, iam de fuga cogitabat, lectos prope ad 400. omnium fortissimos
 milites testorum saltigis imposuit. hisque praecepit, vigilum qui in ca-
 stris excubarent, signa clamare: vt eo modo Iudzi omnem illic militum
 numerum arbitrentur remanere. Ipse autem cum ceteris otiose vs-
 que ad 30. Itadia progreditur. Vnde mane cum Iudzi locum quo Roma-
 ni tenderant desolatum vidissent, in quadringentos à quibus decepti
 fuerant concurrerunt. & illos quidem sine mora iaculis confecerunt:
 mox autem Cestium persequi properabant. sed ille eum nocte non par-
 uum spatium itineris peregisset, die vehementius quoque fugiebat:
 adeo vt metu percussii milites, machinas siue tormenta muralia, itemq;
 balistas, multaque alia instrumenta relinquerent. quibus tunc abiatis
 Iudzi rursus contra illos qui ea reliquerant vsi sunt. Insequendo autem
 Romanos, Antipatridem vsque venerunt. Deinde cum eos assequi non
 potuissent, inde redeuntibus & machinas secum asportauerunt mortuo-
 que spoliarunt, & praeda quae remanserant collegerunt: & prae caenena-
 tes in metropolim remearunt, suis quidem paucis amissis, Romanorum
 autem & auxilium quinque millibus peditum ac 300. itemque non-
 gentis & octoginta equitibus interemptis. Hæc quidem Nouemb. men-
 tis 8. die gesta sunt, anno 12. Neronis principatus.

*Vltimus flos-
 tusq; Roma-
 norum, &
 Iudæorum
 exhortatio.*

*Stratagemæ
 Cestij.*

C A P. XXV.

*De Damascusnorum sania in Iudæos, deque Iosephi studio
 in Galilæa.*

An. mundi
 4031.

à Christo
 nat. 69.

*Nobilium
 Iudæorum
 multi, tan-
 quā e nauis
 pessum stu-
 ra, ex cimi-
 tate endi-
 tant.*

*Damasceni
 Iudæorum
 10000. vna
 hora ingu-
 lant.*

Post Cestii vero casus aduersos, nobilium Iudzorum multi, tanquam
 è nauis pessum itura, ex ciuitate enatabant. Denique Costobarus &
 Saulus fratres, vna cum Philippo Iachini filio, qui princeps erat exerci-
 tus Regis Agrippæ, inde dilapsi ad Cestium transfugerunt. Qui vero
 cum his in aula regia fuerat obsessus Antipas, fuga despecta, quemad-
 modum à seortis interemptus sit, alias indicabimus. Cestius autem
 Saulum & ceteros in Achaia ad Neronem misit, & propria necelli-
 tate indicaturos, & belli causas deriuaturos in Forum. Iperauit enim,
 & iram nullum excitatum iri, & sua pericula sum mouenda. Tunc au-
 tem Damasceni, ex de Romanorum cognita, Iudæos apud se degentes
 opprimere studuerunt: & cum eos in publicis theatris collectos habe-
 rent, namq; id olim propter suspiciones meditabatur, facilem quidem
 sui conatus exitum fore putabant, verebantur autem mulieres suas, fe-
 re omnes præter paucas Iudaizantes, & eorum religione imbutas. qua-
 re hic magna cura fuit eas celandi, quid agerent. Iudzorum autem de-
 cē millia, quippe vt in angusto loco, atque omnes inermes aggressi, vna
 hora sine metu iugulauerunt. Qui vero Cestium fugauerant, in Hierosoli-
 ymam reuersi, quos adhuc Romanorum studiosos inuenissent, partim

An. mundi
4091.
Christo
nat. 69.

Iosephus Go-
ronis filius
& Pontifex
Ananus, om-
nia quae in ci-
uitate geren-
da essent: im-
peraturi de-
clarantur.
Iosephus Hi-
storiographus
utriusque
Galilee re-
tor designa-
tus.

vi, partim blanditiis sibi etiam sociat: & in templum congregati, plu-
res belli duces eligendos esse censuerunt. Declaratus est igitur Iosephus,
Goronis filius & pontifex Ananus: omnia quae in ciuitate gerenda es-
sent, imperaturi: maximeque, ut ciuitatis muros erigerent. Filium namque
Simonis Eleazarum, quamuis Romanorum pradam, & creptas Cestio
pecunias, & insuper his plurima ex thesauris publicis in potestate ha-
beret, tamen nullis necessitatibus praeposuerunt: quod & in ipsum tyrannidis
superbia viderent esse ferri, eiusque; Audiosos siue imitatores, satellitum
more versari. Verum paulatim Eleazarus, ambitione pecuniarum, itemque
astutia persuasit populo, ut in omnibus sibi parerent. In Idumaeam vero
quos mitterent alios multum duces optarunt, Iesum filium Sapphae, uau-
e Pontificibus & Eleazarum noui Pontificis filium. Nigro autem manda-
uerunt, qui tunc Idumaeam regebat, ex regibus trans Iordanem posita
genus ducens, unde Peraides cognominabatur, ut ducebus obtemperaret.
Sed ne alias quidem regiones omitterendas putabant, uaque; in Hierichum
item Iosephus filius Simonis, & trans Iudaeam Manasse, & Tammam Ioan-
nes Effatus, toparchias administraturi missi sunt. Huic autem Lydda, &
Ioppe, & Ammaus erant additae. Gophniticae autem & Acrabatenae re-
gionum Iodanes, filius Ananiae, rector designatus est: & utriusque Galilee
Iosephus, Matthias filius huius autem praefecturae iuncta erat & Gamala,
munitissima ciuitatum quae ibi fuere. Aliorum igitur rectorum, pro ala-
critate ac prudentia sua, quique; res sibi creditas administrabat, Iosephus
autem, cum in Galilaeam uenisset, primum curam habuit, indigenarum
sibi conciliare beneuolentiam: multa sciens ea confici posse, licet in aliis
peccauisset. Deinde considerato, quod potentissimos quidem ami-
cos haberet si eos participes potestatis fecidet, omnem uero multitudi-
nem si plerumque per indigenos & consuetos fieri praeciperet, 70. de senio-
ribus eius gentis prudentissimos elegit: eosque rectores totius Galilee
constituit. 7. uero per singulas ciuitates minorum litium iudices. nam
maiora negotia causasque; capitales ad se referre iussit, & illos 70. ceterum
disposito per ciuitates iure quo inter se uerenter etiam quemadmodum
extrinsecus tum essent animaduertit: certumque in Galilaeam Romanos
esse venturos, opportuna loca muro cingebat, hoc est, totapatam, & Ber-
sabee, & Selamin: necnon & Perecho, & Ispha, & Sigoph, & montem
cui nomen est Itaburio; & Taricheas, & Tiberiada, adhuc etiam citra
Genesat lacum speluncas in ea quae inferior Galilaea vocabatur munici-
uit Superiores autem Galilee Petram quae Achabtorum dicitur, & Sephy
& Iamith, & Meron in Gaulanitis: uero Seleuciam & Soganem & Ga-
malam munitione circumdedit. Solus autem Sephoritis permittit, ut
murus sibi metipsum fabricarent: quod eos pecuniosos esse, & ad bel-
lum promptos etiam sine praeepto uideret. Similiter autem Gischala-
m, Iosephi iussu per se muro cinxit Ioannes Leuiae filius. Ceteris au-
tem castellis omnibus, ipse Iosephus intererat, iubendo simul atque opem
ferendo. Quin & exercitum ex Galilaea, supra centum milia vi-
rorum comparauit: quos omnes undique collectis armis veteribus in-
struebat. Deinde reputans, hoc maxime Romanorum inuictam esse
virtutem, quod dicto essent audientes rectoribus suis, & armorum ex-
ercitationi operam darent, doctrinam quidem urgente necessitate des-
pexit: patendi autem facultatem ratus regentium multitudine posse
contingere, ita ut Romani solent, diuisis exercitum: pluresque fecit or-
dinum principes Diuersisque militum generibus constitutis, alios de
cadarchis, alios centurionibus, alios tribunis subdidit: & insuper his
ipsis rectores, maiorum rerum administratores dedit. Docebatque in no-
tum disciplinas, & prouocationes reuocationesque; buccinarum, & prin-

10

20

40

40

50

Iosephus 70.
de senioribus,
quos rectores
totius Galilee
constituit, 7 uero
per singulas
ciuitates, mi-
norum litium
iudices, eligit.

Iosephus op-
portuna loca
muro cingit:

Iosephus Ga-
lileas armis
instruit:

cipia cornuum & circumductiones, & quemadmodum oporteret laborantibus succurrere fortiores, & cum defatigatis partiri pericula: quæ ad fortitudinem animi, corporisque tolerantiam pertinere, instabat. Maxime vero eos erudiebat ad bellum, vsquequaque Romano-
 10 rum referens disciplinam: & quod cum viris essent paratiuri, qui & viribus corporis & animi obstinatione, totum pene orbem terræ superassent. His addidit, quo pacto belli tempore suis essent patituri præcep-
 20 tis, iam nunc periculum se facturum, si consueris delictis, hoc est, fur-
 tis & latrocinis & rapinis abstinuissent, sed neque aut gentilibus frau-
 deth facerent, aut consuetudinem damna proprium quæstum puta-
 rent. Illa enim bella optime administrari, quorum milites bonam consue-
 tudinem haberent: qui vero per se prauis fuissent, his non solum inimi-
 cos, sed etiam Deum hostem futurum. Multa in hunc modum admo-
 nendo perseuerabat. Etiam quidem quantum prælio parandum esset,
 consiliatum erat. Nam sexaginta pedum millia, 250. equites ac præter
 hos etiam mercenarios, quibus maxime fretus erat, habebat quatuor
 30 millia quingentos: necnon & sexcentos circa se electos cultodes corpo-
 ris atque satellites. Exceptis autem mercenariis, facile ceteri milites à
 cinitationibus alebantur. Namque singulæ quæ enumerauimus, cum me-
 40 diam sui multitudinem mitterent in militiam, reliquos ad comparan-
 dam eis victum tenebant: vi pars armis, atque alia pars faciendis operi-
 bus ditimerebatur, & armati securitatem rependerent suggerentibus
 comætarum.

CAP. XXVI.

De Iosephi periculo & euasione, & Ioannis Giscalæ malitia.

Iosepho autem hoc modo administranti Galilæam, insurrexit quidam
 10 insidiator, patria Giscala ortus. Leuiz filius, nomine Ioannes, callidif-
 20 simus, ac dolis plenus: & nequitia quidem nobilissimus omnium, antea
 vero pauper: & aliquandiu malitiæ suæ impedimentum passus inopiam
 facile mentiri paratus. mirusque fidem adhibere mendacio: & qui fal-
 laciam virtutem putaret, ea que aduersus amicissimos vteretur: simula-
 tor humanitatis, & spe lucri appetentissimus eorum: qui semper qui-
 dem immoderata cõcupisset, ipem vero leuioribus maleficiis aluisset.
 Latro enim erat, sui moris, ac solitarius: deinde etiam comitarum in-
 uenit audaciam. primo quidem patuum, ampliore autem proficiens:
 40 Curz autem habebat, neminem ignauum adlescere: sed qui & habitu
 dine corporis, & animi magnitudine, bellorumque peritia præstarent, hos
 eligebat: donec 400. virorum cateruam congregauit, quorum plures ex
 Tyriorum finibus & vicis erant. Isque omnem Galilæam depopulaba-
 tur: & multos futuri belli metu suspensos lacerabat. Hunc igitur iam
 dudum regendi milites cupientem, & maiora desiderantem, diu pecu-
 niz retardabat inopia: cumque videret Iosephum sua industria lætari,
 persuadet ei primum, ut fabricandi muri patriæ sollicitudinem, sibi com-
 mitteret. in qua re quæstus magnos à locupletibus fecit. Deinde calli-
 dissima fraude composita, velut oleo, quod non à gentilibus suis tra-
 50 ctatum essent, uti cauerent quædam apud Syriam Iudæi, ut ad confinia olei
 mitteretur depoposcit. nummoque Tyrio, qui quatuor Articos faceret,
 emptis quatuor amphoribus eodem precio amphoræ diuinitum venun-
 dabat. cumque Galilæa ferax esset olei, maximeque illo tempore ma-
 gna vberitate seduudaret, in ea loca ubi erat penuria solus multumque
 mittendo, infinitam summam pecuniæ congregauit: qua mox in eum
 usus est, qui hoc ubi beneficium præstitisset. Denique exitimans si Iose-

An. mundi
 4031.
 à Christo
 nat. 69.

Iosephus Ga-
 lilaos ad bel-
 lum, & quo
 pacto essent
 parituri præ-
 ceptum, eru-
 dit.

Singula Ga-
 lilaæ cinita-
 tes mediam
 sui multitu-
 dinem in mi-
 litiam mis-
 runt, reli-
 quos ad com-
 parandum
 olei victum
 tenebat.

Ioannes simu-
 lator humani-
 tatis & spe
 lucri appen-
 tentissimus
 uadit.

Ioannes pecu-
 nia in eum
 cuius benefi-
 cio acceperat,
 abstulit.

An. mundi
4031.
à Christo
nat. 69.

Agrippa pro
curator spo-
liatur.

Centum ar-
matorum
millia con-
tra Iosephū
concurrunt.
Iosephi ami-
ci & satellites
præter A-
grippam dissi-
pant.

Oratio Iose-
phi ad seditione
sos Iudæos.

phum deposuisset, rectorem se Galilææ futurum, quibus præerat latro-
nibus imperavit prædam vehementius exercere, quo multis rebus no-
uis per eas regiones excitatis, aut insidiis alicubi rectorem perimeret. si
cui ferret auxilium: aut si latrocinia negligeret, ob hoc eum apud indige-
nas accusaret. Iam dudum autem rumores dissipauerat, quod res Ga-
lilææ Iosephus Romanis prodece cogitaret: multaque in hunc modum
ad eius perniciem comparabat. Itaque illo tempore cum quidam ex vico
Dabaritarum, in magno campo custodias agentes, Ptolemæum Agrippæ
& Berenices procuratorem aggressi, omnes quas ferebat sarcinas ab-
stulissent, in quibus erant non pauca vestes preciosæ, plurimæque argen-
tea pocula, & 600 aurei. neque hanc prædam occulte administrare po-
tuisent, omnia Taricheas ad Iosephum comportarunt. Ille autem repre-
hensa violentia, quam regis intulissent, reponi res ablatas apud aliquem
eius civitatis potentissimum iubet: paratus eas dominis opportune re-
mittere. unde maximum ei periculum comparatum est. namque raptores
earum, quia prædæ nullam partem acceperant, ægre ferentes & perspi-
cientes, quod Iosephus cogitauerat laborem suum Regibus condona-
re, per vicos nocte discurrunt, omnibusque prædicant Iosephum prodito-
rem esse: eodemque tumultu civitates proximæ repluerunt, adeo ut
100. armatorum millia contra Iosephum prima luce concurrerent. De-
nique multitudo quidem, in circo apud Taricheas congregata, plurima
per iracundiam conclamabat, partim depomi, partim concremati voci-
ferans proditorem: plerosque a. incitabat Ioannes, & cum eo Iesus qui-
dam Sapphæ filius, tunc magistratus Tiberiadis. Iosephi igitur amici &
satellites, tantæ multitudinis incursum perterriti, omnes præter quatuor
diffugerunt. Ipse vero dormiens, prope cum iam ignis admoveretur ex-
urgit: & momentibus eum quatuor qui remanserant ut fugerent, neque
solitudine sua, neque illorum qui contra se venerant copiis, perturbatus,
in conspectum illorum prosiluit. veste discissa, in sulcoque capiti pul-
uere, auresque post tergum manibus, suoque ceruici gladio annexo.
Hæc autem amicos ei, maxime Taricheas ad misericordiam commo-
uerant. rustica vero plebs, & finitimorum, quibus molestior videbatur,
non sine maledictis eum iuebant publicas proferre pecunias, & facta
proditionis fateri. Nam ex habitu eius opinabantur, nihil eorum de qui-
bus nata fuerat suspicio, penitus negaturum: & impetranda venia causa
fecisse omnia, quæ misericordiam prouocarent. At illius ista humilitas
consilium præstiterat: & contra se indignantes arte circumueniens, ut
super his, unde irascerentur, inter se ipsi discordarent, omnia confes-
surum se pollicetur. Deinde sibi loquendi facultate concessa, ego, inquit,
has pecunias neque Agrippæ remittere cogitabam, neque in propria lu-
cra convertere (absit enim ut amicum putem inquam, qui vobis sit ini-
micus: aut quæstum ex re capiam, quæ vos communiter læderet) sed
quia videbam Taricheas, maxime civitatem vestram munitionis ege-
re, & ad extruenda monia minus habere pecuniam, timebamque Tibe-
riensem populum, & alias civitates raptis pecuniis inhiantes, pede ten-
tim eas retinere decreui, ut vos muro circumdarem. Si hoc non videtur,
profero quæ ablata sunt, & diripienda propono: sin recte consului, be-
ne de vobis meritum coerces. Hæc Taricheas quidem ab eo dicta,
cum favore receperunt. Tiberienses vero cum aliis deprauando, insu-
per etiam minitabantur: utrique autem relicto Iosepho, inter se litiga-
bant. Ille autem fretus iam secum sentientibus (erant enim prope ad 40.
millia Taricheas) cum multitudine liberius loquebatur: multumque
in eorum temeritatem inuectus, ex præfenti quidem pecunia Taricheas
sit esse muniendam: curæ autem sibi fore similiter, ut etiam ceteræ ru-

tes sint ciuitates. nec enim pecunias defore, si concordare velint in eos,
 unde patandæ sunt, & non in eum moueantur, qui parat. Itaque tum
 alia quidem multitudo, quæ decepta fuerat, quamuis irata recedebat:
 duo vero armatorum millia impetum in eum fecerunt. Cumque se ille re-
 cto ante recepisset, instabant ei militantes. Iterum autem Iosephus in
 hos quoque altera fraude vitur, cumq; in summum euasisset, compres-
 so dextera strepitu, nescire ait se, quid peterent sibi præstari: voces enim
 se non exaudire confusus. omnia vero quæ iuberent esse facturum, si al-
 liquos intromississent, qui secum otiose colloquerentur. His auditis, ili-
 co nobiliores cum magistratibus ad eum ingrediuntur. quos ille in in-
 timas aditus partes inductos, clausa ianua tamdiu verberauit, quoad
 omnium viscera nudata sunt. circumstabat autem interim populus, ex-
 istimans eos prolixis allegationibus concertare, cum subito Iosephus
 foris profectus, truentos eos dimisit. unde tanto terrore qui minaban-
 tur affecti sunt, ut proiecitis armis aufugerent. Ob hæc Ioannes etiam atq;
 etiam crescebat inuidia, aliasq; nihilominus Iosepho molebatur inui-
 dia: morboq; simulato per epistolam postulat, ut sibi medicinæ gra-
 tia Tiberienfibus aquis calidis uti permetteret. Iosephus autem, quia
 nondum ei suspectus erat insidiator, ad præfectos ciuitatis literas fecit,
 ut & hospitium, & utensilia Ioanni præberet. Quibus ille potitus, biduo
 post cuius rei causa venerat, agebat: & his fraude circumuentis, aliis vero
 pecunia corruptis, ut Iosephum desererent, persuasit. His autem cog-
 nitis, quem Iosephus custodiam præposuerat, prope de insidiis ei scri-
 psit atq; illi accepta epistola, nocturne itinere maturato, matutinus ad
 Tiberiadem peruenit. Et cætera quidē multitudo obuiam ei processit.
 Ioannes autē, quamuis eum contra se viturum esse suspicaretur, tamen
 missis quodam ex notis, infirmitate simulata, quod lectulo detineretur,
 obsequio sese defuisse mandauit. Tiberienfibus autem a Iosepho in sta-
 dium cōgregatis, ut ad eos quæ sibi scripta fuerant loqueretur, nullis ar-
 matis Ioannes iussit eum interfici. Quos cum iam nuda regladios per-
 spexisset, populus exclamauit: atq; ita conuersus ad eius vocē Iosephus,
 ubi ferrum prope iugulo suo imminere prospexit, in litus desiliit & tu-
 mulo, excelsio cubitis sex, in quo verba faciens cum populo steterat: a-
 scensq; inde nauicula cum duobus satellitibus suis, quæ illuc applicue-
 rat in medium lacum refugit. milites vero eius, ilico raptis armis, con-
 tra insidiatores irruebant. Mox autē veritus Iosephus, ne bello intestino
 concitato, propter paucorum inuidiam ciuitas consumeretur, nuntium
 suis misit, qui eos moneret, ut propriæ tantū saluti consulerent: neq; ve-
 ro quenquam se deesset occiderent, vel arguerent noxiorum. Et illi quidē dis-
 parentes, conuiuenerunt. qui vero circum ciuitatem per agros habitabant,
 auditis insidiis, & quis eorum fabricator esset; contra Ioannem venie-
 bant. Sed ille prius in Giscala patriam suam fuga receptus est. At Gal-
 læi totis iam ciuitatibus ad Iosephum confluxerant, & cum multa ef-
 sent, armatorum millia congregata, qui se aduersus Ioannem commu-
 nem insidiatorem adesse clamabant: vnaque cum eo ciuitatem; quæ il-
 lum suscepisset, ignibus tradituros: ad ea Iosephus, probare se quidem
 eorum beneuolentiam, impetum autem exhibendam esse dicebat: pru-
 dentia magis inimicos vincere cupiens, quam petimere. His vero qui
 de singulis ciuitatibus cum Ioanne rebellassent, nominatim exceptis,
 quippe alteri animo suos quisq; populus indicabat, præconum voce de-
 nuntiabant; intra dies eorum qui Ioannem nō reliquissent, patrimonia
 diripienda, domosq; eorum cum familiis exurendas. Et tria quidē mil-
 lia statim ab eo deuocauit, qui profugi ante pedes eius arma proiecerūt.
 cum reliquis autem Ioannes prope mille Syris fugitiuis; transiit se ita-

An. mundi
 4031.

à Christ.
 nat. 69.

*Iosephus in
 Iudæa altera
 fraude u-
 titur.*

*Ioannem erga
 Iosephum
 inuidia &
 insidia.*

*Ioannes Ti-
 berienfibus,
 ut Iosephum
 deserant,
 persuadet.*

*Ioannes mis-
 sit armatu:
 Iosephum
 interfici in-
 ter.*

*Iosephus in
 nauicula in
 medium la-
 cum refugit.*

*Ioannes in
 Giscala pa-
 triam suam
 fugit.*

*Galilæi ad
 Iosephum
 contra Ioan-
 nem confla-
 runt.*

An. mundi
4031.
à Christ.
nat. 69.
Ioannis in
Iosephum
insidia.

Quatuor
Galilae si-
uitates ad
inimicos Io-
sephi trans-
eunt.

Tiberias à
Iosepho recu-
peratur, &
stratagemas
seruatur.

Iosephus cum
7 satelliti-
bus Tiberia-
dam peruen-
it, hostesque
perterret.
Iosephus cal-
lido consilio
Tiberien-
sim potentis-
simos con-
uas, & in
Taricheas
scaphas ab-
ducit.

rum in occultas insidias ex apertis: ac per nuncios in Hierosolymam clam missos, Iosephum accusabat, quod magnū exercitum collegisset: iamque nisi praeueniatur vi, tyrannus metropoleos venturus esset. Verum ea populus quidem praesciens, negligebat: liuore eunt potentes, nonnullique magistram clam pecunias ad comparandos mercenarios milites misere Ioanni, ut per eos bellum cum Iosepho gereret. decretumque iuter se conceperunt, quo idem Iosephus militum administratione decederet: non tamen id satis esse credebant: ideoque duo millia & 500. armatos, & quatuor miserunt nobiles viros, iurispriti filium Ioazarum, & Ananiam Sadduceum, & Simonem & Iudam Ionatha filios, omnes eloquentia validissimos: ut eorum scilicet monitu, aucteretur ab Iosepho beneuolentia multitudinis: & siquidem ipso sessione sua veniret, paterentur eum rationem reddere. sin remanere contenderet, pro hoste haberent. Amici autem Iosepho militem quidem ad eum venturum esse perscripturum, causam vero non indicauerunt, quoniam secretum fuit inimicorum eius consilium. vnde factum est, ut quia praecauere non potuit, quatuor statim ciuitates ad inimicos transiit: hoc est, Sepphoris, & Gainala, & Gischala, & Tiberias: quas tamen continuo sine armis recepit. captos autem quatuor duces consiliis armatorumque fortissimos, remisit Hierosolymam contra quos populus haud mediocri indignatione commotus, & ipsos, & à quibus praemissi fuerant, interfecisset, nisi ante fugissent.

C A P. XXVII.

Tiberias à Iosepho recuperatur & Sepphoris.

[Omnem vero iam intra muros Gischalae, Iosephi timor custodiebat. Et paucis diebus post iterum rebellauit Tiberias, habitatoribus Agrippam regem vocantibus. Et cum ille constituto die ad eos non venisset, paucique Romani equites ibi tum comparuissent, à Iosepho de fecerunt. Hincque apud Taricheas cognitis, Iosephus qui milites frumentarium miserat, neque solus egredi contra desertiores, neque se continere patiebatur, metuens ne, dum ipse tardaret, regii ciuitatem occuparent. nec enim postero die obstante sabbato quicquam facere poterat. Itaque dolo eos qui se deseruerant circumuenire cogitabat. Et portas quidem Tarichearum claudi iussit, ne quis consilium suum illis proderet, contra quos suscipiebat. omnibus autem scaphis quas in lacu compertis congregatis, ducentis autem & triginta fuerunt, quaternique nauis non amplius singulis inctant) mare ad Tiberiamdem nauigat. eumque tanto ab eo distaret spacio, vnde facile videri non posset, inanibus scaphis in salo relictis, septem ipse solos inermes satellites secum habens, propius ut conspiceretur accessit. Quem cum inimici adhuc maledicentes ei ex muro conspexissent, metu perterriti, & scaphas armatorum esse plenas existimantes, arma proiciunt: manusque supplices agitant, ut ciuitati parceret precabantur. Iosephus autem, postquam multis eominis & exprobrationibus castigauit: primum quod bello contra pop. Rom. suscepro, intestinis dissensionibus vires suas ante consumerent, inimicorumque vota complerent: deinde, quod securitatis suae curatorem de medio tollere properarent, ciuitatemque non erubescerent sibi claudere, qui eam muro cinxisset, non repudiaturum se ait, si qui tibi satisfacerent, quibus interuenientibus amicitiam cum ciuitate firmaret. Itaque statim ad eum decem Tiberienium potentissimi descenderunt, his autem in vnam receptis nauiculam pilatoriam, & procul abductis alios L. senatores venire iussit, maxime nobiles, velut illi quoque fidem ubi praebere deberent. Deinde nouas causationes excogitans, alios in-

super atque alios obrentu foederis auocabat. utque inuase Taricheas recurreret, gubernatoribus nauium sepletarum imperabat: quosq; auxissent in carcerem collocarent: donec omnem curiam, quæ 600. haberet viros, duoque millia popularium comprehensa in Taricheas scaphis abduxit. Reliquis autem vociferantibus, Clitum quendam esse præcipuum defectionis autorem, iramque ipsius poena illius precantibus satiari, nullum quidem Iosephus volebat occidere: suorum vero satellitum quendam Leuiam egredi iussit, qui Cliti manus abscinderet. Cum vero præ timore solum se globo inimicorum commissurum, negaret, eaque causa indignari Iosephum stantem in scapha videret, ipsi iungere vellet descendere, ac de se supplicium sumere, ut saltem vnam manum sibi concederet, orabar. neque hoc abnuente Iosepho, dum modo alteram subimeret Clitus ipse præcideret, educto ille dextera gladio, leuiam sibi truncavit: tantus cum timor Iosephi inuaserat. Ita tunc Iosephus vacuis scaphis, & satellitibus 7 populo capto, rursus Tiberiadem sibi sociavit. Paucis autem diebus post, Giscalam quæ cum Sepphoritidis defecerat, militibus depredari permisit: omnemque prædam conquistam popularibus reddidit. Similiter etiam Sepphoritidis & Tiberiensibus. Nam & hos captos rapinarum damno corrigere voluit: & rehibitione rerum rursus eos ad benevolentiam reuocare.

CAP. XXVIII.

Quomodo Hierosolymita bella se præparauerunt: de quo Simonis Giora tyrannide.

Hæcenus apud Galilæam motus erat: iamque ab Iudeis dissensibus quiescentes, aduersus Romanos intruebantur. Hierosolymis autem Ananus pontifex & potentiores, qui non cum Romanorum parte sentirent, muros instaurare præperabant, multaq; bellica instrumenta, perq; omne oppidum fugiunt, aliaque arma fabricabantur: & exercitationibus iuvis manus inueniunt operam dabat. Erantq; vniuersa plena tumultus, magnaque tristitia moderatos occupauerat: multique futuras clades prospicientes, ætium cohibere non poterant. infestaque pacem cupientibus omnia videbantur. Belli autem incentoribus, quæ illis placerent, ex tempore fingeantur, statum quo iam tunc quasi peritura ciuitatis erat, antequam Romani venirent. Anano autem apparatus belli omittere cura fuit: & seditionum, quos Zelotas vocabant, amentiam ad vitiora conuerrere: qui tamen victus est, & quis illius finis fuisse, in posterioribus explanabimus. At in Acrabarena toparchia Giora filius Simon, multis nouarum rerum cupidus congregatis, ad rapinas conuersus, non solum in domos locuplerum irrumpere, verum etiam corpora verberibus conficiebat: iamque tunc palam tyrannidem inceperat. Ab Anano autem missis aduersus eum militibus magistratum, ad latrones qui erant Masada, cum his quos habebat, effugit: ibique manens, donec Ananus & alii eius inimici perempti sunt, Idumæam cum ceteris populabatur: adeo ut magistratus eius gentis, propter exitium multitudinem & prædaram assiduitatem, collecto milite, vicos prædis tuerentur. Et Iudæorum quidem res ita se habebant.

An. mundi
4011. à
Christo
nat. 69.

Clitus defectionis autor educto dextera gladio, leuiam sibi truncat.

Hierosolyma statim perturbatur.

Simon Giora filius in Acrabarena & Idumæa ingentem rapinam & caedes exercet.

FLAVII IOSEPHI DE BELLO IYDAICO LIBER III.

SVMMA CAPITVM LIBRI III. De bello Iudaico.

- I. De Vespasiani Ducu aduentu, & clade duplici Iudaorum.
- II. Descriptio Galilae, Samaria & Iudae.
- III. De auxilio Sepphoritu misso, & Romanorum disciplina militari.
- IV. Imperus Placidi contra Iotapatam.
- V. Galilae a Vespasiano innaditur.
- VI. Gadara expugnatio.
- VII. Iotapata obsidio.
- VIII. Obsidio Iotapatenorum a Vespasiano, & diligentia Iosephi, deq. Iudaorum excursione in Iudaeos.
- IX. De oppugnatione Vespasiani contra Iotapatam, ariete & aliu tormentu bellico.
- X. De iterata impugnatione Iotapatenorum.
- XI. Iapha expugnatio a Traiano & Tiro.
- XII. De Samaritu a Coreaco deniuitu.
- XIII. Iotapata excidium.
- XIV. Quomodo Iosephus captus vitam suam videretis facto & verbis.
- XV. Iospe denus capitur.
- XVI. Deditio Iherosolym.
- XVII. Tarichearum obsidio.
- XVIII. De lacu Genesar & fontibus Iordanis.
- XIX. Tarichearum excidium.

C A P. I.

De Vespasiani Ducu aduentu, & clade Iudaorum duplici.

Neronem
propter res
apud Iuda-
am gestas,
cum timore
stupor inua-
dit.

Alterum Neronem, ubi res apud Iudaeam non prospera gestas accepit, latens quidem, quod necesse fuit, cum timore stupor inuadit: aperte autem superbiam simularis vltro etiam indignabatur, magisque ducis negligentia, quam virtute hostium quae contigerant facta esse dicebat: decere se putans, propter pondus imperii tristiora contemnere, viderique malis omnibus superiorem animum gerere: verum tamen curis arguebatur mentis eius perturbatio, cum deliberaret cuiusnam commotum crederet orientem, qui una & Iudaeos rebellantes vlcisceretur, proximasque his nationes simili morbo correptas ante caperet. Inuenit igitur solum Vespasianum his necessitatibus pacem, & qui tanti belli magnitudinem suscipere posset, virum ab adolescentia usque ad senectutem bellis exercitatum, & qui populum Romanum iam pridem pacasset occidentem, Germanorum tumultu concussum armis; ante illud tempus incognitam Britanniam veadicasset. Unde patri quoque ipsius Claudio praesentat, ut sine proprio sudore triumpharet. Itaque his omnibus fretus, aetatemque illius cum peritia stabilem cernens, obsidesque fidei liberos, eorumque florē manus esse patrum prudentiae, iam tum fortasse de tota Republica Deo aliquid ordinante, mittit

cum

eum ad regendos exercitus in Syria constitutos, multis pro tempore
 blandimentis atque obsequiis animatum, qualia necessitas imperare
 confuevit. Ille. a. protinus ex Achaia, ubi cum Nerone fuerat, Titum
 quidem filium suum mittit Alexandriam, ut inde quintam atque
 decimam legiones moveret. ipse vero transmissus ad Helleſpōtum, ter
 reno itinere in Syriam peruenit, ibiq; Romanas vires, multaq; à vicinis
 regib. auxilia congregauit. At Iudæi post malam Cestii pugnam inſpe-
 rata felicitate sublatis anſorum impetus cohibere non poterant: sed
 tanquam fortuna eos exagitante perciti bellum ulterius producebant.
 Deniq; omni quanta fuit, manu pugnaciſſima congregata. Aſcalonem
 perierunt. ea eſt ciuitas antiqua, 720. ſtadium ſpacio ab Hieroſoly-
 ma diſtans & Iudæis ſemper inuiſa: qua res fecit, ut etiam tunc primis
 eorum incurſib. propior videretur. tres. a. viros aggreſſionis duces ha-
 bebant, & corporib. & prudentia præſtantiſſimos, Nigrum Peraitam, &
 Silam Babylonium, & Ioannem Eſſenum. Aſcalon vero validiſſimo qui-
 dem muro cinſta erat, ſed vacua pene præſidijs. vna. n. cohors eam pe-
 ditum, & vna equitum ala tuebatur, cui præſectus erat Antonius. Illi i-
 gitur ita multo velocius itinere peractō, ac ſi ex propinquo venirent,
 præſto erant. Antonius vero (nec. n. fore eorum impetum nesciebat) e-
 quites iam ex ciuitate duxerat, & neq; multitudinem veritus vel audaci-
 a, primas hoſtium coitiones fortiter ſuſtinuit: murumq; properantes
 aggredi ſrenauit. Itaq; Iudæi, qui cum petitiōrib. imperiti, & pedites cū
 inſtrudis equitib. cum ſtipatis. a. inordinati, leuiterq; armati cum in-
 ſtrudis, pluſque indignationi quam conſilio tribuentes, cum morige-
 ris & nuru rectoris omnia facientib. dimicabant facile proſtantur. nā
 ut ſemel eorum primæ ab equitib. turbatæ ſunt acies, fugam petunt: &
 murum verſus ſe à tergo vrgentib. incidentes, ſui metipſi hoſtes erant:
 donec omnes incurſib. equitum victi per totum campum diſperſi ſunt,
 qui ſuit plurimus, totuſque habitis equitantibus: quod quidē Roma-
 nos iuuit, ut magna cede Iudæos pſternerent, nam & fugientes præuer-
 tendo, curſum in eos ſectebant: & quod occupaffent, curſiculo trans-
 ſigendo infinitos peremere. Alij vero alios quocunq; ſe vertiſſent cir-
 cūdatos, exagitantes. facile iaculis opprimebant. Et Iudæis quidem
 ppria multitudo, per deſperationem ſalutis, ſolitudo videbatur: Roma-
 ni vero licet ad pugnam pauci eſſent, ſeb. tamen ſecundis animati, eri-
 am ſuperſuere ſe putabant. Et illi quidem reſ aduerſas ſuperare certan-
 tes, dum pudet cito fugere mutari fortunam ſperant. Romani. a. in his
 quæ proſpere agerent minime deſaſſati, ad maiorem vſque diei partem
 pugnam porrahebant: donec Iudæorum quidem perempti ſunt decem
 milia, duoque duces Ioannes & Silas: cæteri vero plerique ſaucij cum
 Nigro, qui vnus reſtabat ex ducibus, in oppidum Idumææ q̄ Salis dicitur
 confugere. nonnulli tamen etiam Romanorum in illo p̄alio vulne-
 rati ſunt. Sed non Iudæorum ſpiritus clade tanta ſedatus eſt multoque
 magis eorum dolor incitauit audaciam, & contrēnentes quantum ante
 pedes mortuorum iaceret, priſtinis rebus feliciter geſtis ad cladem al-
 teram illiciebantur. denique paruo tempore intermiſſo. q̄ ne curandis
 quidem vulneribus ſatis eſſet, cunctiſque aggregatis viribus, maiore
 cum indignatione, multoque plures Aſcalonem recurrebant, eadem
 ſe præter impeririā aliaque belli vitia, comitante fortuna. Etenim
 cum Antonius qua tranſituri fuerant, poſuiſſet inſidias, ex improuiſo
 in eas deſapſi. & ab equitib. circumdari, prius quam ſe ad pugnā compo-
 nerent, iterum ſuper oſto milia procubuerunt: cæteri vero omnes au-
 fugerunt: cumque his Niger multis dum fugeret magni animi facinor-
 ribus demonſtratis, & quoniam hoſtes inſiderent, in turrim quandam

An. mundi
 4031.
 à Chriſto
 nat. 69.

*Vepaſianum
 Nero ad re-
 gendas exer-
 citus in Syria
 conſtituit
 mittit.*

*Vepaſianum
 & Titum mu-
 ta contra
 Iudæos auxi-
 lia congre-
 gant.*

*Iudæi in A-
 ſcalonem co-
 pias mouent.*

*Antonius
 pugnat cum
 Iudæis.*

*Romani Iu-
 dæos vincunt
 magna cede
 proſternunt.*

*Decem mil-
 lia Iudæorum
 perempta.*

*Oſto milia
 Iudæorum
 ad Aſcalo-
 nem occum-
 bunt.*

An. mundi
4031.
a Christo
nat. 69.

Vespasianus
cum omni
manu ad
Ptolemaidē
properat.
Sepphorita
benignissime
Romanos
suscipiant.

tutissimam compelluntur cuiusdam vici, cui nomen est Bezedg. Antonius vero cum suis, ne vel moras circum turrim, quæ inexpugnabilis esset, diu tenerent vel ducem hostium fortissimum viuum relinquerent ignem muro supponunt. turriq; inflammata Romani quidem exultantes recedunt, quasi etiam Nigro consumpro: ille a. in castelli specus intimum ex turri saltu demissus euasit: triduoq; post socijs cum sterueum ad sepulturam inuestigantib. sese ostendit, gaudioque insperato repleuit omnes Iudæos, tanquam Dei prouidentia dux eis in posterum seruatus. at Vespasianus Antiochiam exercitu adducto (quæ Syriæ metropolis est, magnitudine simul aliq; felicitate sine dubio tertium inter omnes, quæ in Romano orbe sunt, locum obtinens) vbi etiam aduentum suum Regem Agrippam cum omni manu propria ostenderat przstolari, ad Ptolemaidem properabat. In hac autem ciuitate occurrerunt ei Sepphoritz ciues oppidum Galilææ colentes, soli mente pacata: qui tam suæ salutis prouidentia solliciti, quam Romanorum virum gnari, etiam prius quam Vespasianus veniret, Cestio Gallo fidem dederant, dextraque iunxerant, przsidiumq; militate susceperant. tunc quoque benignissime duce suscepto, alacri animo etiam contra gentiles suos auxilia promiserunt: Quib. interim Vespasianus, przsidij causa poscentib. equitum peditumque tantum numerum tradidit, quantum ob stare posse arbitrabatur incursibus, si quid Iudæi commouere tentassent. non enim minimum esse videbatur futuri belli periculum, auferri ciuitatem Sepphorim Galilææ maximam & in loco tutissimo conditam, totiusque gentis futuram przsidio.

C A P. II.

Descriptio Galilææ, Samariæ & Iudææ.

Situs superior
vix Galilææ
secundum
mundi plagas.

Longitudo
& latitudo
inferioris
Galilææ.

Fertilitas
Galilææ.

Descriptio
regionis qua
trans flumen
est.

DVz sunt autem Galilææ, quæ superior & inferior appellantur, easq; Phœnice & Syria cingunt. Discernit vero ab occidente Ptolemais territorij sui finibus & quondam Galilæorum, nunc autem Tyriorum mons Carmelus: cui coniuncta est Gabaa ciuitas equitum, quæ sic appellatur, eo quod equites ab Herode Rege dimissi, coloni eo deducebantur. A meridie autem Samaritis & Scythopolis vsque ad flumen Iordanem. Ab oriente vero Hippone & Gadaris, sed & Gaulanitis desinit, qui etiam regni Agrippæ fines sunt. Septentrionalis autem eius tractus Tyro, itemque Tyriorum finibus terminatur. Inferioris quidem Galilææ longitudo à Tiberiade vsque ad Zabulon, cui vicina est in locis maritimis Ptolemais, protenditur. Latitudinē autem patet à vico Xaloth, qui in magno campo situs est, vsq; ad Bersabæz: vnde etiam superioris Galilææ latitudo incipit vsque ad Bara vicum, qui terram dirimit Tyriorum. Longitudo vero eius à Thella vico Iordanis proximo vsq; ad Meroth extenditur. Sed cum tanta sint vtræque magnitudine, tantique gentibus, alienigenis cinctæ, semper tamen omnibus belli periculis resisterunt. nam & pugnae sunt ab infantia Galilæi & omni tempore plurimæ, neque aut formido vnquam viros aut eorum penuria regiones illas occupauit: quoniam totæ opimæ ac fertiles sunt, omniumque generum arboribus consistit, vt etiam minime agriculturæ studiosos vberitate sua prouocent, deniq; exultant sunt ab incolis totæ, nec pars vlla est earum ociosa: quin & ciuitates ibi crebrae sunt, & vbique multitudo vicorum propter opulentiam populiota, vt qui sit minimus super ea quindecim millia colonorum habeat: proutus vt etiam si quis magnitudine minorem Galilæam dixerit, quam trans humium regionem, vbi ibi tamen eam prætulerit, hæc enim vniuersa colitur, tota fructuum feraciat illa quæ trans flumen

est.

10 Et licet multo maior sit, pleraque tamen aspera atque deserta est, & am-
 triendis fructib. mansuetis inhabilis. Perz sane mollities & ingenium
 fructuosum, campos habet cum varijs arborib. confitos, tum maxime
 oliueris ac vineis & palmetis excultos, irrigatur autem abunde mon-
 tanis torrentibus, & fontib. aqua perennis, quæ illi, Sizio æstuate,
 defecerint. Et longitudo quidem eius est à Machzabe in Pellam: la-
 titudo verò à Philadelphia vsque ad Iordanem. Et Pella quidem quam
 supra diximus, septentrionalis eius est tractus; occiduus vero Iordanis:
 Meridianum autem Moabitis regio terminat. ab oriente autem Arabia
 & Silhonitide, necnon & Philadelphia, itemque Gerasis clauditur. Sa-
 mariensis autem regio, inter Iudæam quidem & Galilæam sita est: inci-
 piens enim à vico in planitie posito, cui nomen est Ginzæ, in Acraba-
 tenam definit toparchiam, sed natura nihil à Iudæa discrepat. nam &
 vitæque montosæ sunt & campestræ, agroq; colendo molles atque o-
 pime, necnon & arborib. plenæ: pomisq; tā syluestrib. quam mansuetis
 abundant, eo quod natura sunt aridæ, imbriumque satis habent. dulces
 autem per eas supramodum aquæ sunt, boniq; graminis copia præter al-
 lias earum pecora lactis abundans; quodq; maximum virtutis atque o-
 pulentiz specimen est, vtræque viris referta est. Harum continuum est
 20 Anauth vicus, qui etiam Borceos appellatur, Iudææ limes à septentrione.
 Meridiana vero pars eius, si in longitudinem metiare, adiacenti vico
 Arabum finib. terminatur, cui nomen est Iordan. Latitudo sane à Iorda-
 ne flumine vsq; ad Ioppen explicatur. Media vero eius est Hierosoly-
 ma, unde quidam non sine ratione, vmbilicum eius terræ, eam urbem
 vocauerunt. Sed nec marinis quidem Iudæa delicijs caret. ad Ptolemai-
 dem vsque locis extensa maritimis. In vndecima autem foris diuisa est.
 quarum prima est tanquam regia Hierosolyma, præ cæteris inter om-
 nes accolæ eminens, velut caput in corpore. alijs vero post hanc topar-
 chiæ sunt distributæ. Gophna est secunda, & post eam Acrabata, ad hoc
 30 Thama & Lydda, itemque Ammaus, & Pella, & Idumæa, & Engadda,
 & Herodium, & Hierichus: deinde Iamnia & Ioppe finitimis præfunt.
 & præter has Gamalitica, & Gaulanitis, & Batanea, & Trachonitis: quæ
 etiam regni Agrippæ partes sunt. Eadem vero terra incipiens à monte
 Libano & fontib. Iordanis, vsq; ad Tiberiadi proximam lacum latitu-
 dine panditur. à vico autem, qui appellatur Arphas, ad Iuliadæ oppi-
 dum longitudine tendit: & habitatur ab incolis Iudæis Syrijsq; permixtis.

An. mundi
 4031.
 à Christo
 nat. 69.

Samarionensis
 regionis de-
 scriptio.

Descriptio
 Iudææ, cuius
 modus est
 Hierosolyma

Iudæa distri-
 butio.

CAP. III.

De auxilio Sepphoritis misso, & Romanorum disciplina militari.

40 DE Iudæa quidem, & quibus esset cincta regionibus, quam maxime
 potui breuiter exposui. Quod autem Vespasianus miserat auxilium
 Sepphoritis, hoc est, equites mille, sexque milia peditum, Placido eo
 regente tribuno, castris in magno campo positis bifariam diuiduntur.
 Et pedites quidem in ciuitate, ipsius tuendæ causa, equitatus vero in
 castris degebat. vtrinque autem assidue prodeundo, & circa eam regio-
 nem loca omnia incurfando, magnis incommodis Iosephum eiusq; so-
 cios qui suis quietos, afficiebant. & præterea ciuitates extrinsecus de-
 prædabantur: ciuiumq; conatus, si quando excurrendi habuissent fidu-
 50 ciam, repellebant. Iosephus tamen aduersus ciuitatem impetum fecit,
 sperans eam posse capere: quam ipse, antequam à Galilæis deficeret, ita
 muris cinxerat, vt Romanis quoq; esset inuidia, unde etiam spe frustra-
 tus est, cū nec vi nec suasu Sepphoritas in suas partes trahere potuisset:

Sepphoritis
 Vespasianus
 auxilium
 mittit, Gali-
 læam vero i-
 gnu & san-
 guis replat.

An, mundi
4031.
à Christo
nat. 69.

Ingentes co-
pias Titus in
Iudæam du-
xit.

Diligentia
& labor Ro-
manorum in
parandis
bello necessa-
riis.
Studium in-
desessum
Romanorum
belligerandi.

Ordo Roma-
norum in
castris.

magisque in Iudæa bellum accendit Romanis indigne ferentibus insi-
dias, & propterea nec die nec nocte ab agrorum depopulatione cessan-
tibus, sed passim diripientib. quicquid rerum in his reperissent: qui ta-
men cum mortem pugnacib. semper inferrent, imbelles ad servitium
capiebant: tignis vero ad languis Galilæam totam repluerat, nec quis
quæ expers eius acerbitalis aut cladis erat. vnam salutis sp̃e fugientes ha-
bebant in ciuitatibus, quas murorum ambitu Iosephus communierat.
Titus a. Alexandriam transmissus ex Achaia citius quam per hycem
sperabatur, manum militum cuius causa missus fuerat suscepit: con-
tentoque vsus itinere, mature ad Ptolemaidem peruenit. Cumque ibi
patrem suum reperisset, duab. quas secum habebat legionibus, (erant
autem nobilissimæ quinta & decima) iunxit etiam quam ille adduxit
quintadecimam. Eas autem sequebantur decem & octo cohortes:
quibus accessere ex Cæsarea quinque cum vna ala equitum, & alæ
quinque Syrorum equitum. Decem autem cohortium singulæ mille
pedites habebant: in cæteris vero tredecim sexcenti pedites, & centeni
viceni equites erant. Satis autem auxiliorum etiam à regibus congre-
garum est. Antiochus enim & Agrippa & Solimus bina millia pedi-
tum, & sagittarios equites mille præbuerunt: cum Arabiz quoque Rex
Malchus, præter quinque millia peditum, equites mille misisset quo-
rum pars maior erant sagittarij: vt tota manus computata cum Regijs,
sexaginta millia circiter peditum equitumque colligeret, præter calo-
nes: qui plurimi sequebantur, & meditationi bellicæ assueti nihil à pu-
gnacissimis aberant: quod tempore quidem pacis domiceorum exerci-
tationibus interessent, belli autem pericula cum ipsis experirentur, &
neque peritia, neque viribus à quoquam nisi à dominis vinecerentur.
qua quidem in re nimis admirandam quis existimauerit Romanorum
providentiam, ita seruos instituentium, vt non solum vitæ ministerio,
sed belli etiam necessitatibus viles sint. Quod si quis eorum aliam quo-
que respexit militiæ disciplinam, profecto cognosceret tantum eos impe-
rium non fortunæ munere, sed propria virtute quassisse. Armis enim
vti non in bello incipiunt, neque solum, si necesse sit, manus mouent, cū
in pacis ocio cessauerint: sed armis veluti natura coherentes, nullas ca-
piunt exercitationis meditationisq. inducias. nec tempora præstolan-
tur. Meditationes autem eorum nihil à vera contentione discrepant:
sed in dies singulos militum quisque omnibus armis, tanquam in præ-
cinctu positis, exercetur: quo etiam facillime prælia tolerant. Neque
enim ordo neglectus eos à consueta dispositione dispergit, neque me-
rus stupefacit, neque lassitudo exhaurit. Vnde sequitur, vt semper su-
perent, quos non itidem confirmatos inuenerint. Nec exauerit si quis
eorum meditationes conflictus esse dixerit sine sanguine, contraque
prælia meditationes cum sanguine. Nam ne repentino quidem hostium
incurfu opprimi possunt: sed quocunque in hostilem terram irrupe-
rint, non nisi permunitis castris prælio decernunt. quæ quidem non le-
ui opere, nec iniquo loco erigunt, nec inordinate describunt: sed si-
quidem inæquale solum fuerit, complanatur: quatuor vero angulis ho-
rum dimensio designatur. Nam & fabrorum multitudo, & feramento-
rum copia quæ vsus exstructionis postulat, sequitur exercitum. Et infe-
rior quidem pars castrorum tabernaculis distribuitur, ambitus autem
eorum extrinsecus muri faciem præfert: ordinatis etiam turribus pa-
ri spacio dispositis: quarum intervalla catapultis atque balistis, &
alijs machinis saxa intorquentibus, omnibusque instrumentis militi-
um complent, vt cuncta scilicet iaculorum genera in promptu sint por-
tas autem quatuor ædificant, tam iumentis aditu faciles, quam ipsis, si

quid

quid virgeat, intro currentibus latas. Intus autem castra vici spaciis interpositis dirimunt, mediaque rectorum tabernacula collocant, & inter hac prætorium diuina templo similitudine: ptoſus vt quaſi repentina quadam ciuitas exiſtat: forum quoque & opificum ſtationes, & ſedes militum primatibus, ordinumque principibus, vbi ſi qua ſit inter alios ambiguitas iudicent. Ipſe vero ambitus, & omnia qua in eo ſunt, multitudinem ſimul & ſcientia fabricantium opinione citius communitur: qui ſi res virgeat, foſſa extrinſecus cingitur, depreſſa cubitis quatuor, pariſpacio lata. Armis autem ſepti, per contubernia cum decore atque orio in tentoriis agunt: omniaque ab his ordinate eſiam alia cantaque per contubernia expediuntur: veluti ſi ligno aqueve opus ſit, aut frumento. nec enim coena vel prandium cum voluerit, in poteſtate cuiuſquam eſt, ſimul autem omnibus ſomnus eſt, excubias & vigilandi tempora buccinæ ſignificant, neque eſt omnino quicquam, quod ſine ediſto geratur. Mane autem milites quidem ad centuriones, illi vero ad tribunos conueniunt ſalutatum: cum quibus ad ſummum omnium ducem vniuerſi ordinum principes. Ille autem his ſignum aliaque dat ex more præcepta proferenda ſubiectis: quibus etiam in acie circumaguntur quo opus eſt, ac vniuerſi pariter incurrunt, itemque ſeſe recipiunt. Cum autem caſtris egrediendum eſt, turba indicium facit: nemoque otioſus eſt, ſed vel ſolo nutu moniti, tabernacula tollunt, omniaque ad profectionem inſtruunt. deinde iterum tuba, vt ſint parati, ſignificat illi autem cum mulos & iumenta ſarcinis onerauerint, velut in curuli certamine ſignum expectant. Caſtra vero incendunt, eo quod ſibi alia munire facile ſit, & ne quando hoſtibus eadem uſui ſint. Et tamen tertio quoque tubæ ſigno indicat, vt exeat: virgendo aliqua ex cauſa morantes, ne quis ordinem deſerat. Dexterque duci præco ſtans, ſi ad bellum parati ſunt, voce patria ter percontatur. illicque toties alacri, & magna voce paratos eſſe ſe reſpondent, interrogantemque præueniunt: & Martio quodam ſpiritu repleti cum clamore dexteras erigunt. Deinde otioſe & cum omni decore progredientes ambulant ſuum quiſque ordinem, velut in bello cuſtodienti: pedites quidem thoracibus & galeis ſepti, & viroque lateſe gladiis accincti, leuius autem gladius multo eſt longior, eum dexter menſuram palmæ non excedat. qui vero ducem ſtipant lecti pedites ſcuta & lanceas geſtant: cætera manus haſtas & clypeos longos, ſerramque & corbem & ſarculum & ſecurim, necnon & habenam & ſalcem & catenam, triduique viaticum, vt parum interſit inter onuſta iumenta & pedites. Equitibus autem ad dexteram gladius eſt longior, & conatus in manu, tranſuerſusque ad equi latus clypeus: tumque in pharetra vel amplius dependent lata cuſpide iacula, nihil ab haſtis magnitudine differentia. Caſſides vero & thoraces peditebus habent ſimiles: nulloque armorum genere ab equitum aliis diſcrepant lecti, qui circum ducem verſantur. Agmina autem ſemper cui forte id obtigerit, antecedit. Talia quidem ſunt Romanorum itinera & manſiones, itemque armorum varietas. Nihil vero nec in præliis inconfuſum aut ſubitum agunt: ſed omnia ſemper ſequuntur ſæta ſententiam: opusque adhibetur ante decretis. Vnde aut minime peccant: aut ſi peccauerint, facilis eſt errati correctio. Fortunæ autem ſucceſſibus meliores conſiliorum, etiam ſi aliter ſucceſſerit, arbitrantur euentus: quaſi bonum quidem fortuitum ad rem incoſulte gerendam illicita: quæ vero ante cogitata fuerint, etiam ſi aduerſus caſus exceperit, bene tam meditato exhibeant ad cauſam ne idem ruruſus eueniat: & bonorum quidem fortuitorum non ſi auctor ſit cui contigerint, triftitium vero quæ præter ſententiam acciderint, ſaltem recte con-

An mundi
4031. à
Chriſto
nat. 69.

Reuerentia
& obedi-
tia Roma-
norum mili-
tum erga
preſentes.
Quomodo
Romani ca-
ſtra egredi-
antur.

Arma Ro-
manorum
pedite-
rum.

Arma Ro-
manorum
equitum.

Romani, ni-
hil in præliis
inconfuſum,
aut ſubitum
agunt.

Maior dili-
gentia Ro-
manni eſt in
timore.

An. mundi
4041. à
Christ. na.
69.

*Maior dili-
gentia Ro-
mani est ex
timore.*

*Obidentia
Romani mo-
ditu victoria
causa.*

*Tractus Ro-
mani impe-
rii.*

sulta videantur esse solatium. Armorum quidem exercitatione compa-
rant, ut non modo corpora, sed animi quoque militum fortiores sint.
Maior autem illis est ex timore diligentia, namque leges apud eos non
desertionis solum, verum etiam minimæ negligentia sunt capitales: du-
cesque magis quam ipsæ leges terribiles, namque bonos honorando re-
dunt, ne in coercendis noxis videantur crudelēs. Tanto autem ob-
sequio rectoribus parent, ut & in pace ornamento sint, & in acie corpus
vnum totius conspiciatur exercitus, sic eorum copulati sunt ordines, ita
circumduci sunt mobiles: & acutis auribus ad præcepta, oculisque ad
signa & ad opera manibus, unde facere quidem semper strenui sunt, pa-
tū vero tardissimi, nec est ubi præliantes aut multitudinem hostium, aut
consilia sentire ducum, aut difficultatem regionum, sed ne fortunæ qui-
dem succubere, nam & ea certiores putant esse victoriam. Quorum igi-
tur actus à consiliis incipiunt, consultaque adeo strenuus exequitur
exercitus, quid mirum si Euphrates à oriente, & Oceanus ab occidente,
itemque à meridiano tractu Africa fertilissima regio, & à Septentrione
Rhenus atque Danubius sunt imperii limites, cum minore esse possi-
dentibus possessionem recte quis dixerit? Hæc ego profectus sum, non
tam proposito laudandi Romanos, quam solatio deuietorum, & ut no-
uarum reram cupido deterrerem: fortasse autem & ad experientiam
proderunt bonarum artium studiosis, Romanæ instituta militiæ nesci-
entibus: redeo tamen unde digressus sum.

C A P. IIIL

Impetus Placidi contra Iotapatam.

*Placidus in
Iotapatam
imperiū
vertit, repul-
sus vero au-
fugit.*

Vespasianus quidem vna cum Tito filio in Prolemaide interim de-
gens, ordinabat exercitum: At vero Galilæam peruaserat Placidus,
ubi maximam eorum quos comprehenderit multitudinem interemit:
hæc autem fuit Galilæorum imbecillior turba, animisq; deficiens: pu-
gnacissimos autem vidit semper in ciuitates confugere, quas Iosephus
communierat, in Iotapatam, quæ omnium tutissima erat, impetum
vertit: existimans eam repentino aggressu facillime captum iri. ma-
gnamque & sibi ex ea re alios apud rectores gloriam comparandam, &
illis commodum ad reliqua maturius explicanda, quasi metu cessuris
aliis ciuitatibus, si quæ validissima esset, occupatam vidisset. Multum
tamen opinione deceptus est: Iotapateni enim cum eius impetum præ-
sensissent, prope ciuitatem aduenientem excipiunt: congressique cum
Romanis ex improviso plurimi & ad pugnam parati, nec non & alacres
(quippe ut pro salute patriæ, item coniugum liberorumq; dimicantes)
in fugam eos vertunt, multosque sauciunt, septem solum interfecit:
quia neque inordinate pugna decesserant, septisque vndique corpori-
bus leuiter fuerant vulnerati: cum Iudæi quoque magis eminus iacula-
ri, quam manus conferere inermes cum armatis confiderent, ex ipsis au-
tem Iudæis tres ceciderunt, paucis præterea sauciatis. Placidus igitur ab
oppido repulsus aufugit.

C A P. V.

Galilæa à Vespasiano innaditur.

*Vespasianus
Romanorum
militum iter
erant.*

Galilæam vero Vespasianus ipse cupiens innadere, ex Prolemaide
proficiscitur, ordinato militum itinere, sicut Romani consueverunt.
Auxiliatores enim qui leuius armati essent, itemque sagittarios præire
iussit, ad repentinos incurfus hostium cohibendos, & ut suspectas atque

opportunas insidiis sylvas scrutarentur. Hos sequebatur Romani pediatatus equitatusque pars: post quos è singulis centuriis deni armaturam suam ferentes, mensurasque castrorum. Post hos stratores viarum ibant, qui aggeris maligna corrigerent, ac aspera complanarent, sylvasque obstantes præciderent, ne perplexo itinere fatigaretur exercitus. Deinde suas itemque subiectorum sibi rectorum sarcinas, & tutelæ causâ multos cum his equites ordinauit: post quos ipse veniebat, lectos pedites equitesque, necnon & lancearios secum ducens equitumque præterea suorum agmine comitatus. De singulis enim turmis proprios centum & viginti equites deputatos habebat. hos sequebantur, qui expugnandis ciuitatibus machinas & cætera tormenta pertarent, deinde rectores. itemque præfecti cohortibus tribuni, stipati lectis militibus. & post hos circum aquilam signa alia, quæ omnibus apud Romanos agminibus præest, quod & vniuersarum suum regnum habest, & sit validissima. Itaque illam & Principatus insigne putant, & omen victoriæ quoscunque bello petierint. Sacras vero signorum effigies sequebantur cornicines, & post eos acies, in latitudinem senis digesta militibus. his que ad hærebat ex more quidam centurio, disciplinæ atque ordinis custos. Serui autem singularum legionum cuncti cum pedibus erant, multis aliisque iumentis vehentes militum sarcinas. Postremum agmen, in quo erat mercenaria multitudo, cogeant armati pedites, equitumque non pauci. Ita peracto itinere, Vespasianus cum omni exercitu ad fines Galiliæ peruenit: ibique positis castris, quæ multis promissa ad bellum milites continebat, una & ostendendo exercitum, quo hostes metu percelleret, spatiumque indulgendo peritudois, si quis ante prælium voluntati militaret, nihilominus autem murorum instructæ oblidium. Itaque multos quidem rebelliones fugere vel solus fecit duceis aspectus: metum vero vniuersis iniecit. Iosephi enim socii, qui non longe à Sephoxi castra posuerant, ubi bellum appropriare cognouerunt, & iam iamque Romanos prælio secum congressuros, non modo ante pugnam, sed antequam hostes omnino conspicerent, fuga disiecti sunt, cum paucis autem reliquis Iosephus, ubi animaduertit neque se ad excipiendos hostes sufficientem manum habere, & ludæorum animos concidisse: nec si fides haberetur, plerosque libenter ad hostes descendum ire: iam tum quidem bello omni abstinere: quam longissime autem periculis a besse decreuit abductisque qui secum remanebant, in Tiberiada confugit.

CAP. VI.

Gadara expugnatio.

Vespasianus autem Gadarensum ciuitatem aggressus, primo impetu capit, quod eam pugnaci multitudo vacuam reperisset. Deinde hinc transgressus interius, cunctos puberes interfecit, cum Romanos odio gentis, & cladis memoria, quam pertulerat Cælius, nullius clementiæ misericordia commoueret. Inscendit autem non solum ciuitatem, sed etiam omnes circum vicos, & oppidula quædam penitus desolata, nonnulla quorum habitatores ipse cepisset. Iosephus autem quam tuitiois causâ optauerat ciuitatem, ipse metu repleuit. Nam Tiberienses nunquam eum, nisi de omni bello desperasset, in fugam versum iri credebant; neque in hoc eos voluntatis eius fallerebat opinio. Videbat enim res ludæorum quorsum euaderent: vnamque illos viam salutis habere, si propoliturum mutauissent. Ipse vero, quamuis adhuc sibi sperare Romanis veniam tribuendam, mori tamen sæpe malisset, quam prodita

An. mundi
4034.
an. Chri-
stian. nat.
69.

Aquilam
Romani
principatus
insigne & o-
men victori-
æ putant.

Iosephus à
suis desertus
in Tiberiada
confugit.

*Iosephus ab
Romanis sibi
civiter, &
Hierosoly-
mam pri-
matibus
scribit.*

dita patria cum dedecore administrationis sibi credita, apud illos felicitate agere, contra quos fuerat missus. Decrevit igitur Hierosolymam primatibus, quemadmodum sese res haberent, cum fide perferbere: ne vel nimis extollendo vires hostium timiditatis mox argueretur: vel minus aliquid nunciando, fortasse cepti etiam poenitentes ad ferociam remocaret: utque si foedus eis placeret, cito referberent: aut si bellandum esset, dignum ei contra Romanos exercitum mitteret. Ille quidem hac epistola scripta, mature mittit qui Hierosolymam literas ferret.

CAP. VII.

Iotapata obsidio.

*Iosephus in
Iotapatam
ex Tiberiade
venit.*

Vespasianus autem Iotapatam excindere cupiens (nam in eam plurimos hostium refugisse cognoverat, & praeterea validissimum horum esse receptaculum) praemitit pedites cum equitibus, qui montanum iter consequerentur, saxa asperum, ac pedibus quoque difficile, omnino vero equitibus inuium. Et hi quidem quadriduo fecere quod iussu est, latamque aperuere exercitus viam. Quinto autem die, qui Mensis Maii vigesimus & primus erat, prior Iosephus in Iotapatam ex Tiberiade venit, abiectosque Iudaeorum spiritus erigit. Cum vero transiit eius Vespasiano quidam transfuga nunciasset, utque mox civitatem peteret incitaret, veluti cum ea totam Iudaeam capere posset, si Iosephum subiugasset: hoc ille nuncio pro maxima felicitate percepto, Dei providentia factum ratus, ut qui hostium prudentissimus videretur, vitro se etiam in custodiam traderet voluntariam: statim quidem cum equitibus mille Placidum mittit, unaque decadem Ebutium, tam manu quam prudentia virum insignem, circumvallare civitatem iussit, ne clam inde Iosephus elaberetur. Postero autem die cuncta manu committatus ipse consequitur, & post meridiem usque ad octo itinere, ad Iotapatam pervenit: adductoque in septentrionalem eius partem exercitum in quodam tumulo castra ponit, distante ab oppido stadiis septem. Consulto autem quam maxime conspici ab hostibus aestabat, ut visu attoniti turbarentur, quod etiam factum est: eosque tantus continuo stupor inuasit, ut muris egredi nullus auderet. At Romanos eodem die ambulando fatigatos, civitatem statim aggredi piguit: ob eam causam duplici acie circumdato oppido, tertium extrinsecus agmen equitum poluere, omnes Iudaeis exitus obstruentes. Sed ea res illos in salutis desperatione audaciores effecit: quippe in bello nihil est necessitate pugnacius. Itaque postridie imperu in muros facto, Iudaei primo quidem locis suis manentes, Romanis castra ante muros habentibus resistebant, postea vero quam Vespasianus & sagittarios & funditores, omnemque iaculatorum multitudinem adhibitam, missilib. in eos permisit uti: atque ipse cum pedibus in adversum eollem, unde murus expugnabilis erat, niti coepit: tunc civitati metuens Iosephus, & cum eo cuncta Iudaeorum profudit multitudo: omnesque in Romanos pariter irruentes, procul a muris eos deteruere, multa manu simul & audacia patrandi facinora. Neque minora tamen patiebantur quam faciebant, nam quantum ipsos salutis desperatione, tantum pudor incendebat Romanos. & hos quidem peritia cum fortitudine, illos autem duce iracundia ferocitas armabat. Denique cum tota die pugnatum fuisset, praelium nox diremit, in quo Romanorum plurimis lauciatis, tredecim interfecti sunt: Iudaeorum autem cum sexcenti essent vulnerati, septem & decem ceciderunt. Nihilque minus, Romanis postridie iterum irrudentibus occurrunt, multoque fortius resistunt: ex eo scilicet fiducia nati, quod

*Obsidio Iota-
pata.*

*In bello nihil
est necessita-
te pugna-
cious.*

*Praelium in-
ter Romanos
& Iudaeos
tota die com-
missum, nec
dirimissum.*

eos pridie præter spem sustinuerant. sed eos quoque pugnaciores experti
 sunt, quod eorum iracundiam pudor incenderat, vinci credentium, nisi
 cito vicissent. Itaque per dies quinque Romanos minime ab aggressionem
 cessantibus etiam Iorapatorum excursus agebantur, murique fortius
 oppugnabantur. Et neque Iudæi vires hostium formidabant, neque Ro-
 manos difficultas oppidi capiendi lassabat. Etenim Iorapata paulomi-
 nus tota rupe est, ex aliis quidem partibus vadique vallibus immensis
 præceps, ut eam altitudinem oculis deprehendere cupientium aspen-
 sus ante deficiat. Ab una vero tantum Bozæ parte adiri potest, ubi per
 transversum latus desinente montis ædificata est: quod quidem ipsum
 muro civitatis Iosephus fuerat amplexus, quo inaccessa essent hostibus
 superiora cacumina. Aliis vero circum montibus tecta, prius quam in
 eam pervenirent, à nullo poterat conspici. Iorapata quidem sic erat
 communita. Vespasianus autem & cum natura loci simul certandum
 putans, & cum audacia Iudæorum, incipere obsidionem acriter statuit:
 advocatisque rectoribus sibi subditis, de aggressu deliberabat. Cum-
 que aggerem fieri placuisset, qua parte murus facilius erat accessui, to-
 tum ad comparandam materiam misit exercitum: oppidoque propin-
 quis montibus excisis, magna que vi lignorum & lapidum comparata,
 cratibusque ad evitanda iacula desuper missa per vallos dispositis, his
 prorecti aggerem construebant, nulla autem noxa vel minima telorum
 erat, quæ de muro iaceretur. His autem alii terram ex propinquis ru-
 mulis eruentes, sine intermissione suppediebant: cunctisque trifariam
 distributis, nullus erat otiosus. At Iudæi super eorum tegmina laxa in-
 gentia, & omne telorum genus curabant immittere: quæ licet minime
 penetrarent, magnos tamen crepitus dabant, & horribile impedi-
 mentum erat operantibus. Tunc igitur Vespasianus machinis missilium cir-
 cumpositis (erant autem omnes ceterum sexaginta) in eos qui super mu-
 rum astarent, iussit tela contendere: simulque ex catapultis lanceis per-
 currebant, saxaque tormentis ingentia mittebantur, ignisque & sagit-
 tarum frequentissima multitudo, quæ non solum murum, sed etiam
 totum intra iactum earum spatium Iudæis inaccessum fecere. Arabum
 enim sagittariorum manus, & iaculatores, itemque funditores & om-
 nes machinæ tela iaciebant. Neque tamen his Iudæi prohibiti, ne desu-
 per propugnarent, quieti erant: sed excurrendo per cuneos more latro-
 num, tegmina operantium detrahebant, nudatosque feriebant: & ubi
 illi cessissent, aggerem dissipabant, vallorumque munimenta cum cra-
 tibus igni tradebant, donec Vespasianus cognito, huius damni causam
 ex distributione operum contigisse, quod interiecta spatia, Iudæis loci
 aggrediendi præberent, adunavit tegmina: coniunctisque pariter viribus
 obreptiones hostium præpetiunt. Erecto autem propemodum ag-
 gere, pauloque minus æquato propugnaculis, indignus esse ratus Iose-
 phus, nihil contra moliri, quod oppido saluti foret, convocat fabros,
 murumque altius iubet extolli. Cumque illi tam multis obstantibus
 iaculis minime ædificare posse affirmarent, hanc eis defensionem exco-
 gitavit. Sudibus fixis per eos bouum coria recentia extendi præcepit, quæ
 emissos tormentis lapides sinuata sulciperent, quibusque repulsa tela
 cætera detraherentur, & ignis humore languesceret. hisque ante fabros
 oppositis, illi murum die noctuque operando, ad viginti cubitorum al-
 titudinem exeruerunt, crebris etiam turribus in eo constructis, minisque
 validissimis aptatis. Quæ quidem res Romanis iam intra civitatem se
 esse credentibus, magnum morem comparavit, tam Iose-
 phi molitione, quam oppidanorum obstina-
 tione perterritis.

An. mundi
 4031.
 à Christo
 nat. 69.
 Iorapata
 finis.

Vespasianus
 obsidionem
 acriter inci-
 pere statuit.

Iudæi per
 cuneos excu-
 rant, & ag-
 gerem dissipa-
 bant.
 Iosephus sud-
 bus fixis per
 eos bouum co-
 ria recentia
 extendi præ-
 cepit, quæ
 emissos tor-
 mentis lapides
 sinuata sulci-
 perent, quibus
 cætera detra-
 herentur, &
 ignis humore
 languesceret.

An. mundi
4031.
à Christo
nat. 69.

CAP. VIII.

Obsidio Iotapatenerum à Vespasiano, & diligentia Iosephi, deque
Iudeorum excursions in Romanos.

Vespasianus
vitens militem
ad pugnam,
ciuitatem obsi-
dere statuit.

Iosephus po-
tuum mensu-
ra cinibus
ministrat.

Stratagemata
Iosephi.

Aliud calli-
dum Iosephi
consilium.

Populus Iose-
phum non sese
negligeret
precatur.

AT Vespasianus & calliditate consilii, & hostium audacia magis irri-
tatur: qui iam recepta ex munitione fiducia, Romanos vitio in-
cussabane: inque dies singulos praelis cateruatim, & cuiusque odi la-
trocinales doli, & eorum quæ casus obtulisset rapina, aliorumque in-
cendia se habebant: donec Vespasianus retento milite à pugna, statuit obsi-
dere ciuitatem, ut eam vsui necessariorum penuria caperet. At enim
coactos inopia sibi supplicaturos, aut si ad finem vsque in eadem perti-
nacia durauissent, fame consumendos eius habitatores putabat: mul-
toque faciliores expugnato fore, si post interuallum rursus anxius incu-
bisset. Itaque omnes exitus eorum afferuari præcepit. Illi autem fru-
menti quidem aliarumque omnium rerum intus habebant copiam;
præter saltem aquæ vero penuria eos affligebat: quia neque fons erat in-
tra ciuitatem, & imbre contentis habitatoribus, tanta est in illo tractu æ-
stiuis mensibus pluuia: quo tempore obiculus etiam hoc vehemens
affliciebantur, quod arcendæ sibi fuerat excogitatum: quodque fieri,
velut omnis aqua iam defecisset, ægè ferebatur. Iosephus enim, cum &
ciuitatem videret abundare aliis rebus, fortæque animo viros esse, quo
longiorem Romanis obsidionem faceret, quam sperabant, iam tum
potum mensura cinibus ministrabat. illis autem conseruari aquam pe-
nuria grauius esse videbatur: amplioremq; cupiditatem mouebat, quod
lus bibendi liberum non haberent: ac velut ad extremam sitim peruen-
turi esset, labori cederent. Hos autem modo affecti, Romanos latere
non poterant, qui ex aduerso colle trans murum in vnum eos conspiciere
locum, & aquæ mensuram accipere prospectabant: quo etiam balista-
rum pertinentibus telis, plurimos occidebant. Vespasianus quidem
non multo post, exhaustis puteis, ipsa sibi necessitate traditum iri ciui-
tatem sperabat. Iosephus autem, ut hæc eius spes frangeret, iussit quæ
plurimos per murorum minas demorsa vudis atq; humida vestimenta
suspendere, ut omnes repente aqua perfruerent. ex quo moeror simul
Romanis ac timor erat, cum tantum aquæ viderent eos ludibrio consu-
mere, quos potu indigere credebant. Denique dux belli etiam ipse, quia
penuria ciuitatem posse capere desperasset, iutorum consilium ad vim
atque arma conuertit: Iudeis quoque id maxime cupientibus: quod
nec se nec ciuitatem saluam fore credebant, & prius quam fame vel siti
perirent, mortem bello optabant. Iosephus tamen, præter hoc etiam al-
liud consilium, quo sibi copia pararetur, per quandam vallem deuiam,
propterea quod minus curiose habitam à custodibus excogitabat. Mittendo
enim per occiduas eius partes literas ad quos vellet Iudeos extra ciui-
tatem degentes, ab his omnia vsui necessaria, & quæ in ciuitate defece-
rant, accipiebant. mandato committentibus ut plerumque ad excubias re-
perant, terga velleribus lecti: quo si qui eos nocte vidissent, canum si-
militudine fallerentur, idque factitatum est donec eius fraudem vigi-
les persenserunt, vallemque cinxerunt. Itaque tunc Iosephus non diu
ciuitatem sustinere posse prospiciens, suamque pariter salutem, si vellet
remanere, desperans, cum optimatibus de fuga tractabat. verum id po-
pulus sensit, & circa eum fusus, ne sese negligeret, precabatur, in quo solo
recumbere reus ipsum. n. saluti esse ciuitati manentem, velut omnes eius
causa alacri essent animo certaturi. quod si etiam capiantur, eundem
solatio fore. decere autem illum nec inimicos fugere, nec amicos defe-

tere, aut quasi ex naui tempestate oppressa desilire, qui ad eam tran-
 quillo mari venisset, ipsum enim magis demersurum esse ciuitatem,
 cum iam nemo audebit hostibus repugnare, si discessisset cui confide-
 rent. Iosephus autem quod sibi caueret occultans, illorum commodo
 se exitum parare dicebat, nam intra ciuitatem manendo, neque seruatis
 grande aliquod se profuturum: & si caperentur, vna cum his esse frustra
 periturum: obliuione vero liberatum, extrinsecus maximo eis emolu-
 mento fore, inature enim congregatis ex territorio Galilæis, alio bello
 Romanos ab eorum ciuitate reuocaturum. nunc autem non videre
 10 quid apud eos residens vilitatis afferret, nisi quod Romanos ad obli-
 dionem magis incitaret, ut se caperent magnipendentes, quem si fugis-
 se cognouissent, multum essent de obliuionis impetu remissuri. Non
 flexi his populum Iosephus, sed hoc circumsistere se magis incendi-
 denique pueri & senes, itemque muliercule cum infantibus flentes au-
 eius pedes accidebant, eumque omnes complexi tenebant, & ut fortu-
 nar socius sibi remaneret, cum vlulatibus supplicabant: non inuidia sa-
 lutis eius, quantum ego arbitror, sed propria spe. nihil enim se mali, re-
 manente Iosepho, exitimabant esse passuros. Ille autem siquidem pa-
 20 ruisse, hac preces esse ratus: custodiam vero, si per vim cogeretur. ul-
 tum enim propositum discessus etiam querelatur: misericordia trega-
 rum remanere itauit. communique desperatione ciuitatis armatus, &
 nunc tempus esse dicens pugnam incipere, cum spes nulla salutis edi-
 pulchrumque vitam pacisci pro laude, ac forti aliquo patrato facinore
 in memoriam posteritatis occumbere: ad opera sese conuertit. Cum
 pugnacissimis ergo egressus, distictis custodibus, usque ad Romanorum
 castra excurreret: & nunc pelles aggeribus impositas, sub quibus ten-
 debant, discipere: nunc operibus ignem immittere, posteroque die si-
 militer ac tertio, & per aliquot deinceps dies ac noctes bellando non
 defatigabatur. Sed Vespasianus Romanos his excursibus male affectos
 30 aspiciens (nam & terga dare Iudæis pudebat, & fugientes insequi armo-
 rum pondere tardos: cum Iudæi semper aliquid agentes, prius
 quam paterentur, in ciuitatem refugerent, armatis imperat, ut eorum
 impetum declinares, ne cum hominibus mortis audis manum con-
 fererent. Nihil est fortius desperatis. Relinqui autem illorum impetus,
 si proposito frustratur, quasi flammam si materiam non inueniat. Ad
 hoc oportere Romanos cautius quærere victoriam, augendæ posse di-
 40 nis causa non ex necessitate pugnares. Per sagittarios autem Arabum
 & Syriæ funditores, perque laxa tormentis emissâ plerumque repelle-
 bat Iudæos. nulla enim telorum machina quiescebat. Illi autem his
 quidem male accepti edebant: verum eminus missa intra iactum sub-
 euntes saluus Romanis intabant: cum neque corpori, neque animæ
 parcerent: sed per vicem vtrunque pugnarent, suorum quique labo-
 rauribus subuenientes.

C A P. IX.

De oppugnatione Vespasiani contra Iotapatam, arietem, & alios tor-
 menta bellica.

Igitur Vespasianus vltro se existimans longitudine temporis hostium-
 que incuribus obideri, cum propetiam muris aggeres æquarentur,
 50 arietem ad mouere decreuit. Erit autem aries immodica mat. 10, mato
 nauis a similitudine summi graui ferro solida: um enim arietis effi-
 giem fabricato, vnde etiam nomen accepit. dependet autem tumidus
 medius ex trabalia, velut ex trutina, passimque saluus, bene san-
 datis, reuersum autem magna vigorum malititudine repulsus, inda-
 m-

An. mundi
 4021.
 a Christo
 nat. 69.
 Prudentia
 Iosephi.

Iosephus in
 Iotapatam re-
 manet.

Cum spes nul-
 la salutis esset,
 bellum extre-
 mum reme-
 dium.
 Audacia Iu-
 daeorum in
 extrema de-
 speratione.

Vespasianus
 per sagitta-
 rios fundito-
 res Iudæos
 repellit.

Arietem.

Aa. mundi
4031.
à Christo
nat. 69.

Iosephus com-
mentum,
quo vim ma-
china paula-
tim falleret
excogitavit.

Iosephus ma-
chinas & pro-
pugnacula
Romanorum
& aggeres
concremat.
Eleazar viro-
bur & anda-
cia.
Netira &
Philippi con-
tra Romanos
audacia.

Vespasiani
plantam mi-
lis sagitta
percutiam
vulnerat.

que simul rursus impellentibus missus, in fronte prominere ferro
mœnia percutit: nec est vlla tam valida turris, aut murorum ambitus
adeo latus, vt etsi priores istius fortiter sustinuerit, assiduus vincat. Ad
huius periculum rei duci Romano transire placuit vi capere oppidum
properanti: quoniam perniciofa videbatur obsidio, ludæis minime
quiescentibus. Itaque Romani quidem balistis cæterisque missilium
machinis, vt facilius ferirentur qui de muris obstare tentassent, propius
adhibitis vtebantur: neque sagittarii aut funditores longius aberant.
cum vero ea causa muros nemo auderet ascendere, ipsi arietem appli-
cabant eratibus desuper itemque pellibus septum, tam pro sui defen-
sione quam machinæ. Et primo quidem impetu mœnia concussa sunt:
clamorque oppidanorum, velut iam capti essent, maximus factus est.
Iosephus autem eundem locum sæpe feriri, neque multo post murum
disturbatum iri prospiciens, quo commento vi machinæ paulatim fal-
leret excogitavit. Saccos enim paleis confertos, quia semper impetum
arietis ferri viderent, demitti iussit ex muro: vt eo modo secundi ictus
errarent, aut etiam excepta vulnera laxitas frustraretur. Quæ quidem
res multum Romanis moræ attulit. nam quocunque hi machinam
conuertissent, contra illi qui super murum stabant, palearum tradu-
centes saccos, ictibus supponebant: nihilque murus repercussione la-
debatur, donec etiam Romani aduersus hoc aliud machinati sunt: pro-
teris enim contis expeditis, in his summis falces quibus saccos abscin-
derent alligarunt. Cum autem hoc modo efficax esset opus arietis, ac
murus (qui recens edificatus erat) ictibus cederet, quod reliquum e-
rat, Iosephus eiusque socii ad ignis auxillum se contulerunt: accen-
sumque totum quod aridæ fuit materiæ, tribus ex locis pariter inflan-
marunt, vnaque machinas & propugnacula Romanorum & aggeres
concremarunt. Illi vero non sine malo subueniebant, audacia simul
eorum territi, & ne adiumento essent, flammis proruentibus impedi-
ti: quæ aridum hæcæ fomitem, & præterea bitumen ac picem, nec non
etiam sulphur, opinione citius volitabant: operaque Romanorum
multo labore curata, vnus horæ spacio pessum dederunt. Hic etiam
vir quidam Iudzus, prædicatione ac memoria dignus inuentus est, Sa-
mæ filius Eleazarus, cui Saab Galilææ patria fuit. Is enim saxum in-
gens alte sublatum, tanta vi super arietem ex muro dimisit, vt machi-
næ caput abrumperet, idque ex mediis hostibus saltu ad eos delatus
auferret, nulloque metu reportaret ad murum. Postremo tanquam
signum quo tela mitterent, hostibus propositis, nudo corpore quin-
que sagittarum vulneribus fixus est: earumque nulla respecta, vbi mu-
rum ascendit, vnde iam videri ab omnibus poterat, sua audacia ibi con-
stitit, contractusque dolore plagatum cum ariete decidit. Post hunc
fortissimi extiterunt duo fratres Netiras & Phil ppus de vico Ruma Ga-
lilæi. Qui cum super milites decimæ legionis protulissent, tanto impe-
tu vique irruerunt, vt & aciem Romanorum persumpserent, quique ad-
uersum ierant, omnes in fugam verterent. Præter hos Iosephus quoque
& cætera multitudo, raptis ignibus, machinas & refugia, cum operibus
quintæ itemque decimæ, eius quæ terga dederat legionis incendunt.
Cæteri autem qui mox consecuti sunt, & instrumenta & omne genus
materiæ obruerunt. Rursus autem Romani sub vespere, erectum a-
rietem ad eam muri partem, quæ pridem quassata fuerat, appulere: ibi-
que propugnatorum quidam Vespasiani plantam sagitta percussam le-
uiter vulnerat, quia vis teli spacio defecisset. Maximam tunc id Roma-
nis perturbationem fecit. his enim qui prope aderant vno sanguine
perterritis, per omnem famam cecurrit exercitum: reliquæque obsidione

plerique cum stupore atque formidine ad ducem belli concurrerant: & ante omnes Titus aderat metuens pati. Vnde contigit, ut & benevolentia cetera rectorem, & filii trepidatio confunderet multitudinem. facile tamen pater & timore filium, & perturbatione liberauit exercitum. superato enim dolore vulneris, & ab omnibus qui sui causâ perstimuerunt conspici studens, bellum in Iudæos sauius incitauit. nam, velut victor quisque Imperatoris omne periculum adire cupiebat: & clamare alius alium adhortantes, murum petebant. Iosephus autem tum suis, licet assiduis balistarum itemque tormentorum ictibus caderent, nequaquam tamen dererrebantur à muro: sed flammis & ferro, & saxa eos apperebant, qui arietem prote&ti cratibus impellerent. Nihil autem aut parum proficiebant, cum sine intermissione procumberent in conspectu hostium positi, quos ipsi contra videre non possent. nam & suis ignibus collucebant, tanquam si dies esset; & certum erat signum quo telâ dirigerent: machinisque procul non apparentibus, militum caute non poterant. Ergo propterea tam catapultarum quam iaculorum vi simul multi transhebantur: missaque machinis saxa & murorum minas auferbant, & frangebant angulos turrium. virorum autem nulli tam fortiter constipati erant, ut non vsque ad extremam aciem saxi magnitudine ac violentia sternerentur. Sciet autem aliquis, huius machinæ vis quantum valeat, ex his quæ illâ nocte contigerunt. in muro cuidam ex circumstantibus Iosepho, saxo percusso caput aui sum est; cuiusque ad tertium stadium veluti fundâ excussa caluaria. Interditi quoque prægnantes femina transie&to viro, ad dimidium stadium insans abacti est: tanta tormento vis fuit. Ergo machinis terribilior erat imperus & missilium strepitus. Crebri autem mortui, cum per muros delicerentur; sonabant: & acerbissimus quidem intus excitabatur mulierum clamor: extrinsecus autem occumbentium gemitus concrepabant: totusque ambili muris quem pugnabatur, sanguine confuebant, iamque ascendere poterat congestione cadauerum. montes autem resonantes, multo amplius horrorem atgebant: nec quicquam illi nocti defuit, quod vel auribus vel oculis terrorem posset incutere. Plurimi quidem pro Iotapâ decedentes, fortiter ceciderunt; plurimi etiam sauciati sunt, & tamen vix circa matutinas vigilas murus assiduis machinarum ictibus cessit. Tumque illi quidem corporibus atque armis eam partem quæ deie&ta fuerat: priusquam Romani pontes apponerent, munierunt.

CAP. X.

De iterata impugnatione Iotapæ murorum.

M Ane autem Vespasianus ad occupandam ciuitatem iam ducēbat exercitum, ex nocturno labore paululum recreatum. Idemque cupiens de conuulsa muri parte alios propugnatores depellere, equitum quidem fortissimos & quis depositos trifariam collocat: ut recti armis difuturum latus vtrique oblidebant, contosque prætenderent: & tum pontes ad moueri cœpissent, ipsi priores introirent. Post illos autem pedites validissimos ordinauit. Reliquam vero equitum multitudinem secundum muri spacium per montana loca distendit; ne quis fugiens excidium ciuitatis lateret. Deinde qui hos sequerentur constituit sagittarios paratas sagittas habere iussos: funditores quoque similiter, & appositos machinis. Aliis autem integris muri partibus scalas applicare præcepit: ut qui hos prohibere tentassent, deie&tae partis defensionem relinquerent: ceterique omnibus simul telis oppressi, violentia irruptionum cederent. Iosephus autem hoc consilio cognito, per murum quidem iate-

An. mundi
4011.
à Christi.
nat. 99.

Bellum in
Iudæos ratis-
satur.

Vn Roma-
norum iacu-
lorum.

Vespasianus
ad occupan-
dam ciuita-
tem exerci-
tus ducit.

Iosephi con-
tra hostes
allidum
consilium.

A. mundi
4331.
à Christ.
nat. 69.

*Mulierum
ac puerorum
vlulatus in
pugna.*

*Prælium
Romano-
rum cum
Iudæis in
ponte.*

*Romanos
Iudæis
perfundunt
oleo.*

grum labore fatigatos itemque senes disposuit, quasi la di non possent: in parte vero collapsa validum & potentissimum quemque: senosque ante omnes viros, in quibus & ipse fuit, ad pericula subeunda sortitus est: hisque præcepit, ut agminum vlulatus ne metu quæterentur, aures obstruerent: contra sagittarum vero multitudinem communiti protegerentur desuper securis: paulatimque recederent, donec sagittarii pharetras exinanirent. Si vero pontes a Romanis apponerentur, ipsos profligare mandauit: atque hostibus persuasit per sua instrumenta resistere: vnumquemque vero ita certare debere, non quasi construendam rueretur, sed quasi perditam iam patriam vindicaret: atque oculis suis proponere mactari senes ac liberos. coniugesque suas propemodum ab hostibus capi, vimque futuræ cladis iam nunc collectam in autores eius effundere. ita quidem in utroque disposuit. Ciuitatis autem vulgus imbelles, mulieres ac pueri, postquam oppidum triplici acie videre circumdatum (nullus enim ad pugnam translatus fuerat à custodiis) stridens gladiis ad partem muri directam hostes inire, armisque montana loca omnia desuper collucere, atque Arabum quendam sagittariis tela suggerere. tunc extremo vlulatu quasi capta vrbe consonuerunt, non ut impendere mala, sed ut adesse iam crederes. Quare Iosephus mulieres, ne misericordia suorum animos effeminarent, intra domos cum interminatione concludit, silere iussit: ipse vero ad partem muri quæ sibi obigerat transiit. & scalas quidem applicantibus animum non intendit, sed tantum speculabatur imperum sagittarum. Simul autem ac rubicines vniuersarum legionum consonuerunt, & grauius intremuit exercitus: signoque dato, militibus vndique sagittis lux obsecrari cepit: Iosephi focii memores præceptorum, & aduersus clamorem obstruatis auribus, & contra sagittarum vulnera corporibus communitis, cum adiuuarentur pontium machinæ, ipsi eas cusu, & antequam hostes pedem in his ponerent, occupant: eosque ascendere nitentes pralio turbant, varia manuum itemque animi facinora demonstrantes: & ne vel in extremis calamitatibus deteriores illis viderentur, qui sine periculo fortes contra se essent, curabant, nec prius à Romanis diuellebantur, quam vel caderent vel occiderent. Itaque Iudæis perpetuo diuincantibus, cum nec vnde mutarent propugnatores haberent, de se ipsis autem Romanorum assidue subleuauerunt, proque his quos violentia repulissent, alii succederent: iniuicem se adiortari latera copulant: proteæque desuper longioribus securis, in xyguabilis globus effecti sunt: totaque acie velut vno corpore repellendo Iudæos, in muro iam pedem ponebant. Tum Iosephus his rerum angustiis consilio necesse, ratis adhibito, machinis excoptandis cum desperatione stimulat: feruentique oleo pertundit milites iubet, scutorum coniunctione defensos. id autem Iudæi multi, qui & paratum haberent, & plurimum cito Romanis infundunt: ipsi etiam in eos ahenis mitis calore bullientibus. Hæc res Romanorum ardentium aciem dissipauit, & cum dolore sæuissimo deuoluebantur a muro, liquidentem facile à vertice ad pedes usque subarmatura oleum per totum corpus fluebat, carnemque non secus ac flamma depaticebatur: quod natura facile calefceret, seroque pro sui pinguedine refigesceret, thoracibus autem & galeis illigatis incendii fuga non erat. Nunc autem salientes, nunc incuruari dolere, de pontibus decidebant. Ad suos autem contra nitentes rursus recedere non poterant, quoniam facile ab insequentibus vulnerabantur. Sed neque Romanis virtus in rebus aduersis, nec Iudæis prudentia defuit. Romani enim licet oleo perfusi inabilia pati viderentur, tamen in eos qui perfuderant ferebantur, præcedentem quisque inuitando, tanquam ipse imperum retardaret. Iudæi vero pro-

gressum eorum dolo altero deceperunt, cum fœno græco decocto pon-
nium tabulara perfunderent: quibus illi dilabentes retrahebantur, vt
neque fugientium quisquam, neque agredientium firmo posset eniti
vestigio: sed alii quidem resupinati per ipsas potium tabulas calcaren-
tur, multi vero super aggeres deiicerentur: & qui cecidissent à Iudæis
seriebantur, qui Romanis desilientibus conficti iam liberi, facillime
tela dirigebant. Cum autem multa inuites mala in hac perpeti pugna
dux videret, sub vespere eos reuocat: quorum non paucis trucidatis,
plures sunt vulnerati. Ex Iotapata vero sex viris mortuis, plures quam
trecenti faucibus translati sunt. Hoc autē modo pugnatum est Iunii men-
sis die XX. At Vespasianus, eorum causa quæ acciderant, consolatus ex-
ercitum, postquam ita vidis accensum, neque tam exhortatione, quam
opus deposcere, aggeres quidem altius tollit. Tres vero turres quinquag-
genum pedum in excelsum iubet erigi, ferro vndique tectas, vt & pon-
dere stabiles essent, neque ignibus expugnarentur: easque super aggeres
collocat, iaculatoribus & sagittatis, itemque leuioribus minilium ma-
chinis plenas, funditorum quoque torulimnis. Qui cum non conspice-
rentur propter altitudinem turrium & loricas, ipsi eos qui super mu-
rum altarent facile conspicuos telis seriebant, at illi cum neque a verti-
ce venientes, sagittas facile declinant, neque vlisci possent quos non
viderent: altitudine quidem turrium librata manu iacula superant,
ferro autem quo erant septæ, flammis obstante: ob hæc defensionem
muri deserunt: oppugnationemque tentantibus prompte occurrunt.
Et Iotapateni quidem ita retinebant, quamuis multi in dies singulos
occumberent, neque contra mali qui quam hostibus facerent, quod
eos sine periculo prohibere non poterant.

An. mundi
4031. à
Christ.
nat. 69.

Romani re-
insecta a pu-
gna retroce-
dunt.

Vespasianus
aggeres alti-
us tollit &
turres erigit.
Iotapateni
oppugnationem
tentantibus
prompte occurrunt.

CAP. XI.

Iapha expugnatio a Traiano & Tito.

His autem diebus Vespasianus ad finitimam quandam Iotapatz ciui-
tatem euocatus, cui nomen est Iapha, nouas res affectantem, & pro-
pterea quod Iotapatenos præter spem restitisse audierat, insolentem,
mittit eo Traianum decimæ legionis rectorem, dans ei duo millia pedi-
tum & equites mille. Ille autem cum oppidum contra expugnationem
munitionum reperisset (nam præter naturam qua tutum erat etiam
muro duplici cingebatur) habitatores vero eius vidisset paratos ad pu-
gnam sibi obuios processisse, prælium cum his committit: eosque pau-
lis per leuclatos, in fugam vertit: quos vestigiis consecuti Romani, ex
terioris muri ambitum quo confugerant, cum ipsis irrumpunt. Secundu
autem murum petentibus, ciues sui claufere ciuitatem, metu scilicet, ne
cum his rursus hostes intrarent. Profecto autem Deus Galilæorum cla-
des Romanis donabatur, qui etiam tunc ciuitatis vniuersum populum ex-
clusum mœnibus propriis, ad interitum hostibus dedit audidissimis ex-
cidium. Multi enim simul ruentes ad portas, multumque nominatim præ-
positos inclamantes, inter ipsas preces mactabantur, quibus hostes vnu
murum, alterum ciues clauserant: & inter medios coacti mœnorū am-
bitus, multi quidem sociorum gladiis transigebantur: infiniti vero à
Romanis interficiebantur, ne ad vliscendum quidem recepta fiducia.
nam præter hostilem metum, etiam domestica proditio eorum animos
fregerat. Denique moriebantur non Romanos, sed Iudæos execrando,
quod omnes interiere numero hominum duodecim millia. Vnde
Traianus vacuum esse ciuitatem pugnatoribus reputans & si qui adhuc
intrassent, nihil eos ausuros esse existimans præ timore, imperatori

Iapha expu-
gnatio a
Traiano.

Iudæi ab Ro-
manis intra
duos muros
conclusi tran-
ciduntur.

Duodecim
millia ho-
minum in-
terunt

An. mundi
431 à
Christo
nat. 69.

*Titus cum
copiis ad la-
phan perue-
nit.*

*Vehemens
pugna in op-
pido inter
Galilaeos &
Romanos.*

excidium reservavit. eumque per nuncios rogavit, ut filium suum Titum mitteret, finem victoriz impositurum. Ille autem laboris aliquid superesse ratus, cum milite filium misit, hoc est, quingentis equitibus & pedibus mille. Qui mature ad civitatem profectus sic ordinavit exercitum, ut in laqueo quidem latere Traianum consisteret, ipse vero in dextro obfidione praeset. Itaque militibus scalas muris undique, applicantibus, cum paulisper desuper Galilaei obstitissent, continuo moenia reliquerunt. Titus vero eiusque comites salu demissi, mature civitatem obtinuerunt. Tumque vehemens cum his, qui se intus congregaverunt, pugna commissa est: nunc per angusta viarum irruentibus validissimis; nunc forminis ex re thorum culminibus, quae forte iuvenissent, tela iactantibus. Et hoc quidem modo usque ad sextam horam sustinuerunt conflictum, absumptis autem bellatoribus, cetera multitudo, & sub diuo, & per domos, senes pariter ac iuvenes madabantur. Denique virilis sexus praeter infantes nullus remansit, qui cum mulieribus abducti sunt servitio. Interemptorum quidem in civitate, & in primo congressu, numerus fuit, quindecim millia; captivorum autem duo millia CXXX. Haec Galilaeis clades contigit quinto & vigesimo die Iunii mensis.

CAP. XII.

De Samaritanis a Cereali denitis.

Samaritanam in monte Garizin congregatio.

Sed ne Samaritae quidem alieni à calamitatibus remansere. Hi namque in monte Garizin, qui est illis sanctissimus, congregati, locis suis expectabant: belli autem minas eorum conuentus ac spiritus habere videbatur: nec saltem vicinorum malis corrigebantur, sed inconsulta suavis virium infirmitate, secundis Romanorum rebus exterriti, prona in tumultum voluntate pendebant. Vespasiano autem placebat morus antecapere, eorumque impetus praevinire. Nam etsi praesidiis tota Samaritica regio cincta erat, tamen eorum multitudo qui coierant & conspiratio timebatur. Ea quae causa Cerealem quintae legionis tribunum, cum sexcentis equitibus tribusque pedum millibus mittit. Ille autem ad montem quidem accedere, praelioque congregi nequaquam tutum esse duxit, quod hostes plurimi desuper essent: milites vero circumvallatis undique montis radicibus, tota eos die custodiebant. Euenit autem quae tunc indigentibus Samaritanis, etiam graues accendi aestus (erat enim tempus aestatis, neque se rebus necessariis vulgus instruxerat) adeo ut nonnulli quidem una die siti morerentur. multi vero eiusmodi mortis servitium praeferebant, ad Romanos transfugerunt: ex quibus cognito Cerealis, illos etiam qui adhuc perseverarent, malis intractos, montem ascendit: & circum hostes exercitu constituto, primum eos ad fœdera hortabatur, atque ut salui esse mallent rogabat: si arma proiecerint, tutos fore promittens: denique quia persuadere non posset, aggressus eos occidit omnes. Erant autem undecim millia & sexcenti. Haec Iunii mensis vigesimo & septimo die gesta sunt: atque his calamitatibus Samaritae oppressi sunt.

Aqua deficiente in monte Garizin.

Undecim millia & sexcenti Samaritae interfecti.

CAP. XIII.

Itapata a excidium.

Itapatenis autem diu durantibus, & praeter spem aduersa tolerantibus, quadragesimo quidem ac septimo die, Romanorum aggeres super murorum altitudinem sunt elati. quidam vero ad Vespasianum co-

dem die profugus venit, paucitatem ciuium & infirmitatem simul eorum enuncians: quodque diuturnis vigilijs, & praelijs assidujs confim-
 petri, minime quidem ulterius vini ferre possent, verum dolo etiam cap-
 erentur, si quis instaret. circa extremam namque vigiliam, quando &
 malorum requiem habere viderentur, & maxime defatigatos custodes
 matutinus somnus occupat, dormire eos dicebat, eademque hora inua-
 dendos esse suadebat. Vespasiano autem, quia fidem nosset inter se Iu-
 dzorum, quantaque superbia potius contemnerent, transfuga suspens-
 10 **us** erat: nam & antea quidam ex Iotapata captus, omne tormentorum
 genus fortiter pertulit, & cum ne flammis quidem coactus, quid intus
 ageretur, hostibus exquirentibus prodidisset, mortem deridens cruci-
 suffixus est. Fidem tamen proditori coniectura faciebat, forsasse illum
 vera dicere: ipse autem nihil ex eius fallacia inagnum sibi exitumans
 esse metuendum, a seruari hominem iussit, & ad occupandam ciuita-
 tem parabat exercitum. Hora igitur quae fuerat indicata, silentio muros
 petebat: primusque incedebat Tirus cum vno e tribunis Domitio Sa-
 bino, paucis ex quintadecima legione comitatus. Interfectis autem vi-
 gilibus, in ciuitatem ingrediuntur, & post eos Sextus Cerealis tribunus
 & Placidus, inbiectos sibi milites introducebant. Arce vero occupata,
 20 cum hostes in medio oppido versarentur, iamque plane dies esset, ne-
 tune quidem illi qui capti tenerentur adhuc excidium sentiebant, nul-
 lo labore somnoque pariter dissoluti. Et si quis euigilasset, nebula visus
 eius hebetauit, quae casu tunc plurima se circa oppidum fuderat, donec
 totus irruit exercitus: soloque malorum periculo excuscati sunt: mori-
 rareneque demum se perijisse crederunt. Romanos autem memores
 quid obsidionis tempore pertulissent, neque parcendi cuiquam, neque
 miserendi quenquam tangebant cura. sed ex arce plebem ad prona com-
 pulsam facillime trucidabant, ubi loci difficultas pugnae, quoque ne-
 garet copiam resistendi, viarum namque angustijs pressi, ac per decliua
 30 dilabentes, fluente de super bello obtrebantur. Id multo setiam qui
 circa Iosephum lecti erant, ut manibus proprijs libera rentur incitauit.
 nam cum se viderent Romanorum neminem posse occidere, ne Roma-
 norum manibus oppeterent, praeuenerunt, & in extrema parte ciuitatis
 congregati, semet interfecerunt. Quicumque tamen vigiliam primi ca-
 ptam ciuitatem senserant, in quadam turri septentrionalem fuga re-
 cepti, aliquandiu quidem resisterunt. deinde circumfusi hostium mul-
 titudine, sero dextras dedere: hisque instantibus, mortem suam quo-
 40 **quo** animo praeberunt. Potuissent autem incruento Romani obsidionis si
 ne gloriari, nisi vnus ex ipsis occidisset centurio, Antonius, peremptus
 insidijs. Nam quidam ex his qui ad speluncas confugerant (erant au-
 tem pluri) rogabat Antonium, dextram sibi porrigere, ad fidem sa-
 lutis ac praesidium, quo tutus ascenderet. cumque is manum porrexisset
 incaute, hasta ille praeventum sub inguine perculit, statimque cose-
 cit. Illo quidem die comparantem multitudinem peremere Romani:
 postea vero secutis diebus scrutando latebras, per cuniculos & spelun-
 cas in omnem sauebant aetatem, praeter infantes ac foeminas. itaque ca-
 50 **pti**ui quidem mille ducenti congregati erant: quadraginta vero millia
 connumerata sunt excidij tempore pugnisque superioribus mortuo-
 rum. At Vespasianus ciuitatem ipsam excindi iubet, castellaque
 eius omnia exurit. Iotapata quidem ita deuicta est: tertio de-
 cimo impetij Neronis anno, calendarum Iu-
 liarum die.

An. mundi
 4031.
 à Christo
 nat. 69.

*Profugus
 quidam
 paucitatem
 Iotapatena-
 rum & in-
 firmitatem
 eorum enun-
 ciat.
 Romani ho-
 stibus dormi-
 entibus vrbe
 potantur.*

*Romanos
 neque parci-
 di neque mi-
 serendi cura
 tangit.*

*Pugna In-
 daeorum cum
 Romanis ex
 turri.*

*Antonius à
 Iudaeo infi-
 diu perem-
 ptus.*

*Quadragin-
 ta millia Iu-
 daeorum ex-
 cidij tempo-
 re, pugnisque
 superioribus
 intereunt.*

An. mundi

4031.

à Christo
nat. 69.

CAP. XIV.

*Quomodo Iosephus captus vitam suam redemerit facta
& verba.**Iosephus in
profundum
puteum desi-
cit, & in spe-
em delitescit.**Vespasianus
Iosepho per
tribunos dat
pacem.**Nicanor tri-
bunus Iose-
pho notus.**Iosephi de
Iudæorum
clade natus
na somnia.
Iosephus Deo
plenus oculi-
ta preces of-
ferit Deo.
Iosephus Ni-
canori con-
sentit.**Iudæorum
in Iosephum
impeius.*

Romani vero Iosephum requirentes, & propriæ indignationis cau-
la, & quod imperatori operæ precium videbatur (captus enim ma-
xima pars belli esset) mortuos iremque abditos rimabantur: ille .a. in ex-
itio ciuitatis fortunæ quodam ausus auxilio, per medios se hostes sur-
ripuit, & in quendam profundum puteum saltu demissus est, cui amplū
specus adiunctum erat à latere, quod supra scrutantes videre non pos-
sent: ibi quadraginta insignes viros latitantes offendit, verumque vti-
lium apud aratum, qui non paucis diebus sufficeret. Hostibus autem om-
nia complexis interdū quidem se occultantibus: nocte vero sursum af-
cendens, vigilias explorabat, ut fugerent. Cumque omnia undique ipsius
causā maxime custodirentur, neque fallendi spes esset, in speluncam ite-
rum descendebat: biduumque ibi deliruit. Tertia vero die, capta quadam
muliere, quæ cum ipsi fuerat, indicatus est. Tumque Vespasianus
propre duos tribunos, Paulinum & Gallianum, iussus pacem dare Iosepho,
& hortari eum ut ascenderet, iussit. Quibus tamen ille rogantibus,
postquam ad eum venerunt, fidemque per salute dantibus, minime paru-
it. Ex his autem magis quæ pati meritus esset qui plurimā commisisset,
quam ex naturali mansuetudine rogantium. Inspecione enim colligens, ve-
lut ad poenā euocaretur, timebat: donec Vespasianus tertium quoque
tribunum Nicanorem, Iosepho notum, atque olim confutrum iussit. Is
autem, quā nite in eos Romanorum esset ingenium, quos semel sub-
iugassent, referens: quodque ipse Iosephus virtutis causā admirabi-
lis, quam inuisus ducibus haberetur, essetque imperatori studium non e-
um ad supplicium ducere, quod etiam sine deditione sibi liceret exige-
re, sed conservare potius virū fortem: his addidit, quod nec Vespasianus
si quid dolo moliretur, amicum ad id intraret, ut rem optimam pesti-
ma, hoc est perfidia prætexeret amicitiam: neque semetipsum illi ut a-
micum falleret, obtemperaturū fuisse. Verum Iosepho etiam post Nica-
noris dicta hæsitante, milites quidem irati, speluncæ ignem subintrare
properabant, sed retinebat eos belliductor, vinum Iosephum capere
plurimum pendens. Nicanore autem vehementer iustante. Vbi etiam ho-
sti is multitudinis minas comperit Iosephus, nocturna somnia remin-
iscitur: quibus ei Deus & futuras Iudæorum clades, & quæ Romanis es-
sent euentura principibus, ostendit. erat autem interpretandis quoque
somnia idoneus, & coniectare quæ ambigebat diuinitus dicebantur. Scie-
bat: qui & sacros prophetarum libros nouerat, quod & ipse sacerdos es-
set, & parentibus sacerdotibus procreatus. Illa igitur hora quasi Deo ple-
nus, & recentium somniorum, quæ horrenda videbat, simulacra mente
complexus, occultas preces Deo offert. Et quia Iudæorum, inquit, la-
befacti tibi rem creator placuit, fortuna vero ad Romanos tota mi-
grauit, animamque meam, quæ futura prædicaret, elegisti. do quidem
manus sponte Romanis, & vivo, restor autem, quod non proditor, sed
tuus uinister ad eos ibo. Simulque his dictis, Nicanori consentiebat,
Verum qui vna confugerant Iudæorum, postquam intellexerunt Iose-
phum rogantibus, cedere. vniuersi circumstantes clamabant, cerre pluri-
mum ingemiscere leges patriæ. Vbi sunt quæ Iudæis Deus annuit, quibus
mortem contemnentis animas indidit? Vix Iosephe captus es, lucem-
que pateris intruere seruientem? quam cito tui oblitus es? quam mul-
tos pro libertate mori persuasisti? falsam profecto opinionem fortitu-
dinem habebas, falsamque prudentiæ, si salutem apud eos speras, cum qui-

An. mundi
4031.
à Christo
nat. 69.

Oratio Iosephi
ad socios.

Pulcrum est
pro libertate
mori, pugna-
do tamen.

Similitudo à
nauta sum-
pta.

Propria ma-
nu perire à
communis a-

animalium
natura

discrepat,
eoque modo
in Deum

summum
scelus adgros-
situr.

Anima im-
mortalis est.

Denique par-
ticula in cor-
poribus collo-
cata.

Dei auctores
iniuria per
nepotes ul-
ciscitur.

Ador. veteri
cum in quo
sibi ipsi vio-
lentas manus
intulerant.

bus ita dimicasti: aut si hæc etiam certa sunt, ab illis tamen te servari cu-
pis. Sed quamvis te Romanorum fortuna tui obliuione perfuderit, nos
tamen patriæ gloriæ consulentes, & dexteram tibi & gladium commo-
dabimus. Tu vero si quidem sponte moriæ, dux Iudæorum: si vero in-
uitus, proditor morieris. Vix hæc elocutæ sunt, & intentatis ei gladijs, oc-
cidendum illum comminabantur, si Romanis pareret. Timens igitur
imperum Iosephus, & se Dei præceptorum proditorem esse ratus, si ea
non renūciasset morte præuentus, argumentis eos philo sophiæ neces-
sario tractare incipit. Et quid enim tantopere e. inquit, o socij propriæ
dis audi sumus? aut cur amicissimas inter se res, corpus & animam, in
dissensionem vocamus? mutatum me esse quispiam dicit? sed Romani
hoc sciunt, Optimum in bello mori: sed lege belli, hoc est a victorib. tru-
cidari. Proinde si quidem Romanorum ferrum deprecor, vere meo
gladio meaque manu fin dignus: sin illi hosti suo parcendum putant,
quanto iniurius non ipsi nobis pepercimus? Quippe stolidum est ca-
circa nos admittere, pro quib. ab illis dissensimus. Pulcrum .n. esse pro
libertate mori, & ipse fateor, pugnando tant. e. & illorum manibus qui
eam præcipere: nunc autem neq; prælio nobis obstant, neque nos in-
terficiunt. Eidem autem timidus est habendus, qui mori non vult cum
opus est, & qui vult cum non oportet. Præterea quis nos metus prohib-
et ad Romanos ascendere? uempe mortis. Ergo quæ ab hostib. dubie
suspecta formidini est, eam certam ipsi nobis interrogabimus? Verum ser-
uitutem dicit aliquis. Valde quidem nunc liberi sumus. At vii fortis
est semet occidere. Imo vero ignauissimi quantum opinor. Nam & gu-
bernatorem timidissimum puto, qui tempestatem metuens, ante vim
turbinis nauem sponte submergit. Quinetiam propria manu perire, à
communio omnium animalium natura discrepat. eoque modo in Deum
summum
scelus adgros-
situr.

Id putant, hostes ducimus, & quos nostros insidiatores putamus po-
na persequimur. Deum vero indigne ferre non arbitramini, cum donum
eris homo despiciat? Ab illo enim accepimus vressemus: rursumque
ut esse desinamus illi reddendum est. Corpora quidem cunctis mortu-
alia sunt, ex caduca materia fabricata: anima vero semper immortalis
est: Deique particula in corporib. collocata. Si quis ergo depositum ho-
minis surripuerit aut male tractauerit, pessimus statim ac perfidiosus
habetur: si Dei depositum ex proprio corpore quis eiecerit, eum se la-
ruisse quem læserit æstimabit? Et seruos quidem fugientes vlcisci, lu-
stum creditur, quamvis nequam dominos fugerint: ipsi vero Deum fu-
gientes, & oprium Deum, impie facere non videbimur? An ignoratis
quod eorum qui lege naturæ vita exeunt, acceptumque Deo debitum
soluunt, cum id qui dedit recipere voluerit, perpetua laus domusque
ac familia stabiles sunt? puræ autem & quæ inuocantes exaudiant ani-
mæ, retinent locum in cælo adeptæ sanctissimum: atque inde rursum,
voluentib. sæculis, casta corpora iubentur incolere. Quorum vero ma-
nus in seipsos insanierunt, eorum animas tenebrosior Arcus suscipit.
pater autem illorum Deus auctores iniuriæ per nepotes vlciscitur. Hinc
& Deo iniuimus est, & à sapientissimo legis nostræ conditoris coercetur.
Deniq; si qui se occiderint, apud nos quidē vsq; ad solis occasum inse-
puitos abijci decretum est, cū etiam hostes sepeliri fas esse ducamus: a-
pud alios autē & dextræ iubentur abscindi eiusmodi mortuorū, quæ in
ipsos armatæ sunt: quoniam ut corpus ab anima, ita manum esse à cer-
pore alienam existimarent. Pulcrum ey igitur, o socij, iusta sentire: ne-

An. mundi
4081. à
Christo
mat. 69.

Peroratio
Iosephi.

Iosephus vir
ferrum à ca
da sua pro
hibet.

Alind Iose
phi consili
um.

Iosephi socij
per sortem
percuti,
Iosepho cum
altero super
stite.

Iosephus ad
Vespasianum
per Nicanorem
ducitur.

Exemplum
gratia &
misericordia
Titij erga Iose
phum.

Iosephus cum
Vespasiano
solus colloqui
cupit.

Iosephus Vespasiano fu
tura pradi
cit.

que humanis cladib. addere, vt creatorem omnium impietate ledam⁹, si salui esse volumus, salui simus. nec enim salus apud eos ignobilis est, quibus tantis virtutem operibus demonstrabimus. sin mori placet, ab his occidi perpulcrum est qui nos ceperint. Non migrabo ego in hastium locum, vt ipse mei proditor fiam. multo enim stolidior sum, quam qui ad hostes vltro profugiunt, siquidem illi salutis suæ causa id faciunt: ego vero interitus, & quidem mei, Romanorum tamen insidias vtis expeto. nam si me & post iunctas dexteras perimant, magno animo paratoque moriar, mendacij perfidiam pro victoriz solatio mecum auferens. Multa quidē in hunc modum Iosephus, vt à cæde propria socios dehortaretur, dicebat. Illi autem obstructis auribus desperatione, qua se iam dudum morti deuouerant, concitauerunt: & alij aliunde cum gladijs accurrentes, ignauiam exprobrabant: & quasi eum mox percussurus, quisque adoriebatur. Ille. a. cum alium nominatum vocaret, alium vultu ducis intueretur, alterius dexteram prehenderet, alium precib. exoraret, varia mentis affectione (vt in tali necessitate) distractus, ferrum omnium à cæde sua prohibebat, non secus vt ferz hestis circumclusz, ad eum semper qui se contingeret, ora conuertens. Illorum autem, qui ducem in extrema quoq; clade reuerendū putabant debilitabantur dextræ, gladijque de manibus elabebantur: multi cum manus ei afferrent, sponte frameas dimittebant. Iosepho autem non defuit in desperatione consilium, sed fretus Dei prouidentia, salutem in periculum mittit: Et quoniam mori decretum est inquit, agite, cædes mutuas sortiamur: & cui obtigerit, manu sequentis occumbat, atque ita omnium fortuna perambulet, neque sua se quis dextera feniatur. iniustum enim est cæteris interemptis, ex alijs quenquam, si pernituerit, saluum esse. Visus est vera dicere, & quod persuasit agitur: vt fors cuique obtrigit. paratum ei qui sequeretur necem suam præbebat, quasi mox etiam duce perituro. cum Iosepho enim perire, vita dulcius æstimabant. Remansit autē ipse, cum altero, siue fortuna dici poterat, siue Dei prouidentia. Consultoq; prospiciens, ne vel sorte grauaretur, vel si nouissimus recessisset, gentilis cæde pollueretur: illi quidem, fide interposita, vt viueret persuasit: ipse vero hoc modo & Romanorum & domesticō bello liberatus, ad Vespasianum per Nicanorem ducebatur. Omnes autem Romani visendi eius gratia occurrebant: & cum se circa ducem premeret multitudo, varius tumultus erat: his exultantibus quod captus esset, alijs ininitantibus, nonnullis autem propius eum videre certantibus. Et qui longius quidem aberant, hostem interficiendum esse clamabant: qui vero propius erant, facta eius reputantes, mutatione inopescebant. Rectorum autem nemo fuit, qui licet ante irasceretur nomini eius, viri aspectu non mitior factus sit. Titum vero præter alios & fortis Iosephi animus in calamitatibus, & ætatis eius misericordia capiebat: qualisq; pridem fuisset in prælijs reminiscenti, & qualis nunc sit in hostium manibus positus, inuenienti, succurrebat quanta esset fortunæ potentia, quamque velox belli momentum. humanarum autem rerum nihil firmum atque perpetuum, quamobrem multos ad miserationem Iosephi pertraxit: plurimaque salutis eius pars Titus extitit apud patrem. Vespasianus tamen, quasi missurus eum Cæsari, vt cautissime custodiretur præcepit. Quo audito, Iosephus aliquid ei soli se dicere velle ait. Summotisq; ab illo omnibus alijs præter filium Titum, ac duos amicos: Tu quidem, inquit, Vespasiane, tantum hoc putes Iosephum te habere captiuum: ego autem maiorum ad te nuncius venio, præmissus à Deo: alioquin Iudæorum legem sciebau, & quem admodum duces exercituum mori deberet. Ad Neronem me mittis: quid ita? quasi qui Neroni vsque ad te

successuri sunt, maneant. Tu es Cæsar Vespasiane & Imperator, atq; hic
 filius tuus: me autem colligatum arctius tibi asseruato: nam dominus
 quidem non mei solius es tu Cæsar, verum etiam terræ marisque, ac to-
 tius hominum generis, me autem ad maiorem potestatem custodiri opor-
 tet, si ex tempore & subito in dominum ista confingo. His dictis Vespas-
 ianus statim quidem fidem non habere videbatur, eaq; Iosephum exi-
 stimabat salutis gratia comminisci. paulatim vero ad credendum im-
 pellebatur, iam pridem illum excitante ad imperium Deo, septraque
 multis præmonstrante aliis portentis. Sed & in aliis verum esse Iosephum
 70 deprehenderat. Altero namque amicorum qui secretis intererant, ad-
 mirati dicente, quemadmodum (nisi hæc deliramenta sint) neq; Iora-
 patenis de excidio, neq; sibi de captiuitate quicquam diuinaisset, ut & se-
 iram depelleret: Iosephus Iorapatensis ait se prædixisse, quod post diem
 septimum & quadagesimum eos maneret exitium, quodq; ipsum Ro-
 mani viuum essent in custodia retenturi. Hæc in secreto quæ sita, Vespas-
 ianus ubi vera esse comperit & captiuus, etiam quæ de se dixisset credi-
 bilia cœperat existimare: sed neque custodiam Iosepho nec vincula re-
 mittebat: vestimentis autem aliisque muneribus eum donare benignis-
 simeq; fouere non desinebat, etiam Tito magnam honori eius operam
 commodante. Quarto autem die mensis Iulii Vespasianus in Ptolemai-
 da reuersus, inde in loca maritima Cæsaream peruenit, Iudææ maximâ
 ciuitatem, & quæ maiorem incolarum partem Græcos haberet. Igitur
 & exercitum & rectorem indigenæ omni fauore ac benignitate suscipi-
 unt, affectu quidem quo Romanos diligerent, plus autem illorum qui
 excisi fuerant odio: unde etiam multi simul, ut de Iosepho supplicium
 70 sumerent, cum clamore præcabantur. Vespasianus autem de ista quidem
 petitione, velut ab inconsculta multitudo oblata, nihil respondendo
 dissoluit. legionum vero duas quidem hyematum apud Cæsaream posu-
 it, quod opportunam videret esse ciuitatem. Decimam vero & quintam
 Scythopolim misit, ac totius exercitus molesta Cæsaream premeret.
 Erat autem illa quoque aprica per hyemem, quantum æstatis caloribus
 æstiuosa, ut in planicie sita atque maritima.

C A P. XV.

Ioppe denuo capitur.

D Vm hæc entem aguntur, collecta non exigua multitudo, qui vel ab
 hostibus seditione defecerant, vel ex ciuitatibus euerfis effugerant.
 70 Ioppen sibi receptacula renouant, quæ antea vastauerat Cestius. Et quia
 terra quam passauerat arcebantur, migmandum in mare censuerunt: ac
 piræcis nauibus fabricatis, in Syriam ac Phœnicem, itemque in Ægy-
 ptum cōmeantes, plurimos latrocinii prædabantur: omnibusque naui-
 giis inuium faciebant illarum partium pelagus. Sed Vespasianus cogno-
 ito quid constituisent, equites in Ioppen nec non & pedites mittit. hi-
 que nocte in ciuitatem, quod inuestigata erat, ingressi sunt. Eius autem
 habitatores, postquam irruptionem præsenferant, ne tunc Romanos
 arcerent, metu deterriti, naues fuga petierunt: & in his ultra contiguum
 sagittæ spatium, pernoctauere. Cum vero Ioppe natura esset importuo-
 70 sa, namque in asperum cæteraque arduum littus desinit, ac summis v-
 trisque cornibus leuiter incuruam, quæ vaste supersunt, & ingentibus
 procellis pelagus turbant: ubi etiam nunc Andromedæ catenarum si-
 gnis extantibus, fabulæ veteris fides ostenditur: aduersus autem aquilo
 feriens littora, summos in obiectas cautes fluctus affligit, solitudineque

An. mundi
 4011. à
 Christ.
 nat. 69.

*Iosephus in
 omnibus ve-
 rax depre-
 henditur.*

*Vespasianus
 Iosepho neq;
 custodiam
 nec vincula
 remittit: non
 neribus vero
 eum fouere
 non desinit.
 Cæsareæ ma-
 ritima In-
 dææ maxi-
 ma ciuitas
 maiorem in-
 colarum par-
 tem Græcos
 habet.
 Scythopolis.*

*Ioppe sediti-
 onem & la-
 tronum re-
 ceptaculum.*

*De Andro-
 meda vide
 Ouid. 4. Me-
 tam.*

An. mundi
4031. à
Christ. na.
69.

*Ingressus tempus
in mari
Ioppenfes
mergit.*

*Quatuor
mille ducenta
corpora
cicada.
Vespasianus
Ioppen caput.
& castra in
arce munit.*

*Ipsa fama
per se Iorapa
na excidium
pradicas.
Iosephus Hie
rosolymu
peremptus ef
se dicitur.*

*Odium, ini
micitia, &
iracundia in
urbe erga Io
sephum.*

intutorem efficit stationem) in eo salo fluctuantibus Ioppenis: prima luce violentus, quem illac nauigantes Melamboream vocant flatus incumbit: & alias quidem naues inter se, alias vero collisit in scopulos. multæ autem cum magna vraduerso æstu nitrentur ad pelagus (nam & litus saxis infestum, & hoies in eo constitutos timebant) sublata in sublimem gurgite mergebantur. & neque fugæ vspiam locus erat, neq; manentibus spes salutis: cum & mari ventorum, & ciuitate Romanorum violentia pellerentur. Itaque multi vlulatus collitis nauibus audiebantur, & multi crepitus fractis: Ioppenorum autem fluctibus pars obruti, pars naufragiis implicati moriebantur. nonnulli autem ferro se interficientes, velut id satius esset, mare præueniebant: plurimi autem euecti fluctibus, scopulis carpebantur: vt & pelagus sanguine redundaret, omnisque ora maritima cadaueribus oppleretur: cum etiam ad litus appulso, in eo stantes Romani milites trucidarent. eictorum autem corporum quatuor millia ducenta fuerunt. Ita captam nullo prælio ciuitatem Romani funditus erunt. Ioppe quidem hoc modo breui tempore bis à Romanis excisa est. Vespasianus autem, ne rursus eo piratarum confluerent, castris in arce munitis, ibi cum pedibus paucis equitatum reliquit: vt hi quidem locis suis manentes, eadem castra defenderent: equites vero omne circum territorium peragantes ad fines Ioppes, vicos & oppidula simul exurerent. Illiigitur præceptis obedientes, in dies singulos ineurfando, excindebant totas regiones atque vastabant. Vbi vero Iorapata apud Hierosolymam casus nunciatus est, primo quidem plurimi & pro magnitudine calamitatis, & quod nemo qui se vidisse diceret quæ iactabantur aduenerat, non credebant. nec enim vel nunciatus aliquis superfuera: sed ipsa per se fama excidium pradica bat, & apud omnes ambiguitate certior habebatur. quin etiam rebus gestis plura quæ facta non erant affingebantur: & in excidio ciuitatis peremptus dicebatur esse Iosephus, quæ res maximo luctu repleuit Hierosolymam: & per singulas domos itemque cognationes, amissorum quisq; lugebatur à suis: luctus vero ducis publicus erat. & hi quidem hospites, alii propinquos, amicos alii, nonnulli etiam fratres flebant: Iosephum autem vniuersi, adeo vt per dies triginta nunquam lamenta in ciuitate cessarent, magna; mercede conducerentur tibicines naznarium. Tempore autem veritate reuelata, vbi de Iorapata quidem, vt res habebat, fidum verò quod de Iosephi morte vulgabatur, eumque viuere & cum Romanis esse compertum est, ac supra captiui fortunam à ducibus honorari, tantam in eum viuum iracundiam, quantam prius cum mortuū crederent beneuolentiam conceperunt. Et ab aliis quidem ignauis, apud alios prodicionis arguebatur: totaq; in eum ciuitas plena erat indignatione, atq; conuiciis. Vltro autem his vulneribus excitabantur magisq; accendebantur rebus aduersis & offensio quæ prudentibus ne similia pesterant cautionis & custodiz causam præbet, & alias calamitates nunquam stimulus incitabat. & maiorum semper incipiebat ex tunc principium. denique maiore in Romanos impetu ferebantur, veluti in Iosephum pariter vindicaturi. Hierosolymorum quidem habitatores eiuscemodi turbis agitabantur.

C A P. XVI.

Deditio Tiberiadu.

Vespasianus autem studio visendi regnum Agrippæ (nam & ipse Rex inuitabat, rectorem simul cum exercitu paratus accipere domesticis ac pereos agras partes regni compellere) motis ex Cæsarea

maritima castris, in eam quæ Philippî dicitur Cæsaream demigravit. ibique per dies 20. milite recreato, ipse quoque rerum gestarum gratias Deo referens in epulis erat. Postquam vero Tiberiada quidem novas res cupere ac deficere Taricheas audiuit (ad regnum autem Agrippæ utraq; pertinebat) decreto apud se undique Iudæos excindere opportunum esse credidit aduersus eos exercitum ducere, simul vt Agrippæ hospitio vicem redderetur, potestati eius ciuitatibus creditis. Igitur filium suum in Cæsaream, vt inde militem Scythopolim traduceret, misit. Hæc autem ciuitas Decapoleos maxima, & Tyberiadi vicina est.

10 Quo cum ipse venisset, ibi filium præstolabatur. Deinde cum tribus ultra legionibus progressus, ad trigesimum a Tiberiada stadium, in quadam mansione conspicua nouarum rerum studiosis, cui nomen est Enabris, castra ponit: atque hinc decadarchum Valerianum cum equitibus 50. mittit, qui pacifico sermone oppidanos alloqueretur, & ad fidem inuitaret. audierat enim, quod pacem populus desideraret: a nonnullis autem ad bellum eum cogentibus, seditionem pateretur. Itaque Valerianus vbi muro appropinquauit, & ipse de equo desiliit, & suos comitesidem facere iussit: ne laceffendi prælii causa, potius venisse videretur. Sed priusquam verbum faceret, armati excurrere in eum seditionis, qui erant validiores, rectore quodam nomine Iesu, Thobiz filio latrocinialis agminis principe. Valerianus autem, neq; præter mandata ducis prælio congressi tutum ratus, etiam si de victoria certus esset: pugnamque periculosam esse, si eum multis pauci, & instructis imparati contingerent, inopinata præterea Iudæorum stupefactus audacia, & ipse pedes refugit, & quinque alii similiter equis relictis: quos Iesus eiusque socii, veluti pugna non infidis captos, læti in oppidum adduxerunt. Id autem veriti seniores, & qui eminere in populo videbantur, in Romanorum castra profugunt: adhibitoque sibi Rege, ad Vespasianî genua suppliciter accidunt, ne se despiceret obsecrantes: neue quæ paucorum esset, totius esse ciuitatis insaniam exiltimaret: sed populo parceret, qui semper amica Romanis sentiret: magisque vltum iter defectionis autoret, à quibus ipsi olim ad sedes venire properantes, nunc vsque ne id facerent assertuati fuissent. His eorum precibus, quamquam toti ciuitati propter equorum rapinam infensus esset, indulgit. nam & Agrippam videbatur eius oppidi causa trepidare. Fide autem per eos populo data, Iesus eiusq; socii, tutum sibi non esse rati apud Tiberiada consistere, ad Taricheas confugiunt. Poteroque die Vespasianus in arcem præmittit cum equitibus Traianum, qui multitudinem, an omnes pacem cuperent, experiretur. cognito autem populum eadem sentire quæ supplices, ad ciuitatem ducebat exercitum. Illi autem portis ei patefactis, cum faustis omINATIONIBUS obuiam prædeunt, salutis datorem ac benemeritum acclamantes. Cum vero militem angustî aditus remorarentur, muro- rum partem dirui Vespasianus ex meridiano latere iussit, eoque pacto dilatauit ingressum: vt præda tamen & iniuriis abstinere, in gratiam regis dixit. eiusdemque causa muris pepercit, spondentis habitatores eius posthac cum reliquis fore concordēs. aliisque modis malis affe- ram ciuitatem ex dissensione recreauit.

CAP. XVII.

Tarichearum obsidio.

50 Deinde ab ea digressus, inter ipsam & Taricheas castra posuit, muro- que firmavit, belli sibi moras illic fore prospiciens: quod omnis turbarum cupiens multitudo ad Taricheas confluere, munitione confisa ciuitatis, & lacu qui Genesar ab indigenis appellatur. At enim ciuita-

gnum venit, ibique per dies 20. recreato milite, in epulis vinit.

Valerius pacifico sermone oppidanos alloquitur.

Seditiosi excurrunt, ac Romanos in fugam verant.

Tiberiadin cines ad Vespasianus genua suppliciter accidunt, & veniam precantur. Tiberiadin cines Vespasianum cum faustu omINATIONIBUS obuiam præcedunt.

Vespasianus Taricheas obsidet.

An. mundi
4031.
à Christ.
nat. 69.

Romani Iu-
dæos ad na-
vigia com-
pellunt.

Oratio ad
milites por-
turofactos.

Iudæos non
vultimefendi.

Non sola bo-
minum mul-
titudine in bel-
lo obtinet, sed
etiam si vel
in paucis sit
fortitudo.
Causa certai-
minum Roma-
norum fuit ma-
ioris quam
Iudæorum.

tem ita ut Tiberias sub monte positam, qua lacu non alluebatur vndi-
quæ muro validissimo, sed minore tamen quam Tiberiada, Iosephus cin-
xerat. nam illam quidem in principio defectionis, pecuniarum item-
que viridum copia communierat. Taricheis vero largitatis eius reliquias
profecerunt. Scaphas autem plurimas, in lacu paratas habebant: ut in
eas vellicet, si terrestri pralio vincerentur, refugerent: simulque ad na-
vale bellum, si opus esset, instructas. Romanis autem castra munienti-
bus, Iesus eiusque socii neque multitudinē hostium, neque disciplina
militiæ perterriti, cursu in eos irruunt: primoque impetu discitis mu-
ri fabricatoribus, ac parte aliqua ædificii dissipata, ubi armatos congre-
gari viderunt: antequam malli aliquid paterentur, ad suos refugiant: eos-
que insecuti Romani, ad navigia compulserunt. Et illi quidem tantum
promissi, unde Romanos contingere missilibus possent, anchoras id-
ciunt: & sicut acies assolent densatis inter se navibus aduersus hostes in
terra constitutos, navali pralio decertabant. Audito autem Vespasianus
magnam eorum multitudinem in proxima ciuitati planicie congrega-
tam, filium suum cum sexcentis equitibus lectis eo mittit. Qui cum in-
finitum hostium numerum reperisset, patri quidem maioribus auxiliis
opus esse mandauit. Ipse vero equitum plerosque etiam priusquam
subsidia veniant alacres esse videns, cum nonnulli eorum multitudine
Iudæorum formidarent, unde exaudiri posset constitit: & ô Ro-
mani, ait, pulchrum est namque in principio sermonis admonere vos
generis vestri, ut qui cum quibus pugnaturi simus scitis: nostras enim
manus nemo unquam toto orbe hostis ullus euasit. Iudæi vero, ut etiam
pro his dicamus aliquid, ad hoc usque tempus victi non defatigantur:
itaque oportet illis in aduersis rebus constanter dimicantibus, etiam
non in secundis perseuerantibus laborare: aperta quidem fronte vobis
plurimum alacritatis inesse conspicis, gaudeo: vereor autem, ne cui
vestrum tanta timorem multitudo hostium latenter incutiat. Igitur
quisque iterum cogites, qualis cum quibus decertabit: quodque Iu-
dæi, licet satis sint audaces, mortemque contemnant, incompoti ta-
men bellorumque imperiti sunt, vulgus recte potius quam exercitus
appellandi, de vestra vero petita atque ordinatione referre quid opus
sit? Nempe idcirco soli armis exercemur, pacis etiam tempore, ut ne
in bello nos cum hostibus numero conferamus: nam quod perpetuum
militiæ commodum, si pares cum rudibus congrediamur? Quin repu-
tate, quod armati cum inermibus, & equites cum peditibus, & ducti
tati consilio cum vagis neque rectorem habentibus decertabitis: quod-
que nos hæc virtutes multo plures efficiant, multum autem vitia de
hostium numero detrahant. Nec sola hominum multitudo, quamuis pi-
gnacissimi fuerint, in bello obtinet: sed etiam si vel in paucis sit forti-
tudo. hi enim & ordinari faciles sunt, & subimet subuenire: numerosæ
autem copię plus incommodi ex semetipsis, quam ex hostibus capiunt.
Itaque Iudæos audacia & ferocitas ac desperatio siue mentis leuitia du-
cunt: quæ rebus sectandis aliquantum valent, minimis vero offensionibus
extinguuntur. nos autem virtus regit, & morigera voluntas, itera-
que fortitudo, quæ & in prospera fortuna viget, nec ad finem usque in-
ter aduersa decipitur. Ad hoc maiores nobis sunt, quam Iudæis, causæ
certaminis. nam si illi pro libertate ac patria belli pericula sustinent,
quid est nobis incluta fama præstantius? & ne post orbis terræ impe-
rium videamur hostium aduersariorum loco Iudæos habere? Præterea
confidete, quod ne patiendi quidem alicuius intolerabilis mali me-
tus est. multos enim eosque in proximis adiutores habemus. Rapere
autem victoriam possumus: & quos à patre mitti nobis speramus auxi-

tio, conuenit autecapere, vt maior sit & socium non habeat virtutis ef-
 fectus. Equidem puto nunc de me ac patre meo vobisque pariter iudi-
 cium fieri, si ille quidem rebus ante gloriose gestis dignus fuit, ego vero
 eius sum filius, vosque milites mei. nam illi vincere consuetum est: ego
 vero reuerti ad eum perpetiar victus: quo pacto autem vos non pudue-
 rit, dace vestro periculis non occurrente, non superare? appetam enim
 pericula, mihi credite, priusque in hostes irrumpam. nemo autem ve-
 ltrum à me discesserit, perisum habens, impetum meum sustentari
 ope diuina: & manifestissime præsument. quod multo plus mixti hos-
 10 tibus efficiamus, quam si extrinsecus pugnaremus. Postquam Titus hæc
 prosequutus est: diuina quadam alacritate militibus iniecit. Et quia
 Traianum aduenire cum 400. equitibus ante prælium contigit, ægre
 ferebant, tanquam minueretur victoria societate. Misit autem Velpa-
 sianum & Antonium Silonem cum duobus millibus sagittariorum vt
 occupato monte, qui ex aduerso erat oppido, murorum propugnatores
 repellerent. Et ab illis quidem ita vt præceptum fuerat, circumuenti
 sunt ex ea parte subuenire tentantes. Titus autem primas perrexerit ci-
 tato equo in hostes, & post eum ceteri cum clamore, tanto spacio fusi,
 20 quantum aduersa acies occupauerat, vnde multo etiam plures quam
 erant apparuerunt. Iudæi vero, licet incursum eorum & disciplina con-
 terri, paulisper quidem primos sustinere congressus. Perculsi autem
 contris, equorumque impetu deturbati inculcabantur: atque ita multis
 passim peremptis, disperduntur, & in ciuitatem, vt quisque velocitatis
 habebat, effugit. Titus autem aliquos à tergo instans, alios per transi-
 tum occidebat, nonnullos cursu antecapiens, idu ora transuerberabat.
 multos autem, alium super alium lapsos inuoluens, conficiebat; om-
 nesque ad mœnia confugientes præueniens, detorquebat ad campum,
 donec vi multitudinis elapsi, in oppidum confugerunt. Excepit autem
 30 illos acerba dissensio. namque indigenis, & fortunarum suarum & ciui-
 taris gratia, & ab initio bellum gestum, maximeque quod male pugna-
 tum fuerat, non placebat, sed populus aduenarum qui plurimus esset
 vim adhibebat, & inter se discordantium clamor erat, veluti iam arma
 caperent. Quibus auditis, necem in procul à multis aberat, Titus exclam-
 at: Hoc tempus est, quod moramur commilitones? Deo nobis de-
 dente Iudæos suscipite victoriam. Non auditis clamores qui mentis no-
 stras euasere, discordant: habemus ciuitatem, si modo properamus. Ve-
 runtamen cum velocitate animis opus est. nihil enim magnum effici
 sine periculo consuevit. non solum autem hostium concordiam quos
 cito necem: tas in gratiam reuocabat, sed etiam nostrorum auxilia præ-
 40 uenire debemus: vt præter victoriam, qua tantas copias pauci supera-
 mus, etiam ciuitate soli potiamur. Simul his dictis conscendit equum,
 atque ad lacum decurrit, & per eum propere ciuitatem ingreditur, quem
 ceteri consecuti sunt. pauciores autem eius audacis murorum defensores
 inuasit. & pugnare quidem, vel prohibere venientem, nemo sustinuit
 relictis autem excubiis, Iesus quidem cum sociis in agros effugit: alii ve-
 ro decurrentes ad lacum, in manus hostium contra venientium incide-
 bant. mactabantur autem alii cum scaphas scanderent, itemque; alii, cum
 iam proeestas à se qui natando conarentur: plurimaque periculi tatem
 50 fiebat hominum cades, aduenarum quidem resistentium, qui non ef-
 fugissent: Indigenarum vero sine pugna, quoniam spes eos fœderis, &
 conscientia quod belli consilium non habuerant, à prælio deterrebant:
 donec Titus nocentibus interemptis, miseratus indigenas ab interne-
 cione requieuit. At qui in lacum confugerunt, ubi ciuitatem captam
 viderunt, quam longissime ab hostibus recesserunt. Titus vero missis

An. mundi
 4031.
 à Christo
 nat. 69.

*Militer duri
 obtemperare
 par est.
 Velpasianus
 Tito auxilia
 res copias
 mittit.*

*Iudæi in ciui-
 tatem effu-
 giunt.*

*Acerba dis-
 sensio & sedi-
 tio in urbe.
 Oratio Titus
 ad Romanos
 milites.*

*Iesus cum so-
 ciis in agros
 effugit.*

equi-

An. mundi
4031.
à Christo
nat. 69.

Titus res ge-
stas & victo-
riam patri
nunciat.

equitibus res gestas patri nunciat. Quibus ille compertis quod necesse
fuit, & filii virtute admodum laus, & facinoris claritudine (maxime e-
nim belli pars videbatur exempta) tum quidem statim circumdari ci-
uitatem custodibus iussit, ne quis ex ea subterfugeret, eademque eua-
deret. postero autem die cum descendisset ad lacum, rates aduersus il-
los, qui eo refugerant, fabricari iussit quæ tam materiarum copia, quam
artificum multitudine mature contextæ sunt.

CAP. XVIII.

De lacu Genesar, & fontibus Iordanis.

Fons Iorda-
nis.

Descriptio
Genesar.

Fertilitas
Genesar.

Longitudo
& latitudo
Genesar.

[Acus autem Genesar quidem à terra continente appellatur, 40. ve-
ro stadiis in latitudine patens, centumq; in longitudine aquæ dulcis
est atque potabilis. Palustri enim crassitudine tenuiores habet latices:
& vndique in littora ac arenas delinens, purus est, ac præter hoc tempe-
ratus ad hauriendum. & fluuii quidem siue fonte lenior est. Semper
autem frigidior, quam lacus diffusio patitur manet: estiusque noctibus
eius aquæ sub diuo perflatur, nequaquam ætibus cedunt, id enim facere
indigenis moris est. Varia autem sunt in eo piscium genera, ab æterius
loci piscibus tam sapore quam specie discreta: mediumque fluuii Ior-
dane secatur. Cæterum Iordanis fons Panium esse vide, ut: sed re vera
huc terra conditus fertur ex ea quæ vocatur Phiale. Hæc autem est, qua
in Trachonitidem ascenditur ad 120. stadium à Casarea, ad dextram nõ
longe à via. Et proprie quidem ex rotunditate Phiala dicitur lacus, rotæ
speciem præferens. semper autem intra eius labra cohibetur vnda, nun-
quam deficiens vel exuberans. Cumque intret in hoc esse Iordanis prin-
cipium nesciretur, à Tetrarcha quondam Trachonitidis Philippo de-
prehensum est. Is namque missis in Phialen paleis, inuenit eas apud Pla-
nium redditas, vnde antea fluuius nasci credebatur. Naturalis quidem
pulchritudo Panii, regiis opibus & Agrippæ diuitiis magnificentiùs ac-
curata est. Manifestum autem flumen Iordanis ex hoc antro incipiens,
Semehonitis quidem lacus paludes secat cœnosas: centum autem &
viginti aliis præteritis stadiis, post oppidum Iuliada, Genesar lacum me-
dium transemensus, deinde multam per solitudinem in Asphaltiten la-
cum exit. Ad Genesar vero lacum eiusdem nominis terra prætenditur,
natura simul & pulchritudine admirabilis. Nullum enim ipsa pro vber-
tate sui negat arbutum, totamque plantis conseruare cultores. cœli ve-
ro temperies etiam diuersis aptissima est. nuces enim, quæ arborum ma-
xime frigoribus gaudent, intinitæ florent: vbi etiam palmar, quas nu-
trit calor æstiuus: has iuxta ficus & oleæ, quibus aura mollior destinata
est: ut naturæ magnificentiam hanc esse quis dixerit, vim adhibentis ut
in vnum conueniant inter se repugnantia, annique temporum conten-
tionem bonam, veluti singula peculii studio terræ fauerent. non enim
solum nutrit præter opinionem poma varia, sed etiam seruat, egregia
quidē, & quodammodo repugnantia. Vuasane & caricæ sine intermis-
sione decem mensibus suggerit, cæteros vero fructus, anni spacio senes-
centes. Nam præter aeris lenitatem, & fonte quoque irrigatur vberri-
mo, qui Capernaum ab indigenis appellatur. Eum nonnulli venam esse
Nili fluminis opinantur, quod similes coracino Alexandrino generat
piscēs. Longitudo autem regionis secundum littora cognominis lacus
triginta stadiis extenditur, & latitudo viginti. Horum quidem
natura eiusmodi est.

C A P. XIX.

Tartarum excidium.

An. mundi

401.

à Christo

nat 69.

Bellum na-
uale contra
Tartarum.Victoria Ve-
spasiani in
ca. Tartarum
contra Tar-
tarum.Exitus naua-
lu praelii, in
quo 6500.
occiderant.Vespasianus
in ca. Tartarum
de iudaeis
deliberat.D. 19. 10.
1. 1. 1. 1.

Vespasianus autem perfectis ratibus, imposita manu militum, quanta in eos qui lacu effugerant satis esset, via prouehitur. Illi autem neque compulsi ad terram euadendi facultatem habebant, infectis omnibus, neque nauali bello pari conditione pugnandi. nani & scapharum atque peritae aduersus rates infinitae erant: & cum pauci singulis uenerentur, cunctis simul inhaerentibus Romanis appropinquare metuebant. Ne uentum in circumdantes nauigando, nonnunquam etiam prope accedendo, lapidibus Romanos eminus apperebant, aut comminus etiam irritando feriebant: plus autem ipsi utroque modo nocebant. nec enim laxis quoquam praeter crebros sonitus agebant, quoniam contra ipsos armis iacebantur, coniunctique sagittis eorum altissimebant. & si accedere propius ausi fuissent, priusquam facerent aliquid, pariebantur, eumque ipsi nauiculis inirentur. Multos autem in uulnera inferre tentantium, qui pilis contingi possent, alios desiliendo in scaphas Romanorum transigebant: nonnullos, concurrentibus inter se, uel in medio deprehensos, cum nauiculis capiebant. Submersorum autem qui capra sululissent, aut sagittis praeueniebantur, aut ranibus occupabantur: & si desperatione compulsi inimicis aduante tentassent, eis uel manus uel capita truncabantur, plurimumque passim ac uariis erat uirtutibus eorum: donec in fugam ueluti, ceteri tot & appulsi sunt, circumiectis nauiculis suis. Exclui autem multi quidem in ipso lacu telis confecti aut uel multos uero in terram egressos peremerunt Romanis. Mixtum autem sanguine, plerumque cadaueribus cernentes totum lacum, nullus enim saluus euasit. Aeribus autem secutis diebus, odor illam regionem opprimit & facies nam littora quaedam naufragis simul plena erat, & corporibus tumidis, calescentes autem ac tabefacti mortui, oculi tractum corrumpebant, ut non ludis solum ille casus miserabilis uideretur, uel cum etiam autoribus ipsis esset inuisus. Illi quidem illius prole uualis exitus fuit. Perierunt cum his, qui pridem in ciuitate ceciderant sex milia & quingenti. At Vespasianus, pugna peracta, pro tribunali, quod Tartarum relinens, adueniens populum abscondens, & cetera, qui author belli extitisse uidebatur, & an hi quoque seruandi essent, cum rectoribus deliberabat. his autem illi manibus eorum libera uenit decimento futura: nec enim diuinitus quod scire posse homines, qui & patris carerent, uinque adhibere ac bellum inferre possent ad quos contrigissent: Vespasianus salure quidem uariis nosse eos, contraque seruatores suos non erat euasurus: sed de eorum mortis genere cogitabat. Nam hoc eiderentur, non perpeffus suspicabatur, indigenas tot apud supplices obruturas: indeque in reposita deditis uin pignat a terra uerum ab amicis sperabatur, nihil in ludros non licere decetibus: quodque uide esset, huiusmodi debere praeponi, cum utrumque obditi non possent. Iudubita igitur concessa licentia solo custodire quod fide non de duceret, exire permittit. Cuiusque non facile his qui eu, iterum crediderunt, & quo missum fuerat comitati, neque pecunis suae, quaequam mercede abirent: nam ad liberanda sique uia Romanis ne quis euaderet, occupantur: eosque in ciuitate, em lacus, mox in eorum Vespasianus omnes in lacu iocundum. Et factores quidem cum in lacu, bus, qui in lacu decenterant, iuxta occiderunt: eum autem ualida morte ualida: clao ad istum non Neroni transiit. Ceteram uero multitudinem triginta ad istum & quadringentos uendit, praeter alios uos & p. & ad uenerat nam hi qui

An. mundi
4031.
an. Christ.
nat. 69.

ex eius regno essent, facere quod vellent ipse permisit. Verum & istos rex vendidit. Reliquum vulgus erant Trachonitæ & Gaulanitz & Hippeni, pluresque Gadaritz, seditiosi & fugitivi, & quibus pro bra pacis bellum conciliant. Capti sunt autem sexto Idus Septembris.

FLAVII IOSEPHI

DE BELLO IYDAICO

LIBER IV.

SVMMA CAPITVM LIBRI IV.

De bello Iudaico.

- I. *Obsidio Gamalensium.*
- II. *Itaburius mons occupatur a Placido.*
- III. *Excidium Gamala.*
- IV. *Giscala à Tito capitur.*
- V. *Hierosolymitani excidii initium.*
- VI. *Idumaorum aduentus pro Hierosolym. & assa.*
- VII. *Declade Iudaorum pro Idumæa facta.*

C A P. I.

Obsidio Gamalensium.

Vicunque autem Galilæorum Iorapatis excisis à Romanis defecciant, hise ad eos postquam Taricheatz superati sunt, applicabant: omniaque Romani castella & ciuitates ceperant, præter Giscalam, & qui montem Itaburimu occuparant. Cum his autem rebellaret Gamala ciuitas, contra Tarichzas posita supra lacum, quæ fines pertinebat Agrippæ, itemque Soganæ & Seleucia. Et hæc quidem Gaulanitidis regionis erant ambæ: Soganæ superioris partis, cui comen est Gaulana: & inferioris Gamala. Seleucia vero ad lacum Semechonitem, triginta latum, & sexaginta stadiis longum, paludesque suas ad Daphnem vique tendentem. Quæ regio cum alias sit deliciosa, præcipue tamen fontes habet, qui minorem (quem sic appellant) Iordanem alentes, sub auro Ionis templo in maiorem deducunt. Soganen quidem ac Seleuciam colentes in principio sibi defectionis Agrippa sibi foedere sociauerat. Gamala vero ei non cedeat, freta locorum difficultate, amplius quam Iorapata. Iugum namque asperum, ex alto monte deductum, mediam cervicem erigit: & ubi supereminet, in longitudinem tenditur: tantum contra decliue, quantum à tergo, ut cameli similitudinem præferat: unde nomen etiam duxit: nisi quod expressam vocabuli significationem indigenæ seruare non possunt. Et à fronte quidem & lateribus, in valles inuias scinditur. Pars vero quæ de monte pender, paululum difficultatem refugit. Verum & hanc partem, per obliquum excisa fossa, indigenæ inuiam fecerant. Domus autem crebræ per prona erant: edificatz, nimioque

Romanorū
contra Iu-
daos victo-
ria.

Semechoni-
tes lacus.

Fons Iorda-
ni.

Gamala
situs.

præci-

præcipitio casura similis ciuitas intra se decurrebat, in meridiem ver-
 gens. Australis vero collis immensa editus altitudine, vltimæ arcis line
 muro ciuitati præbebat, rupesque superior ad profundam pertinens
 vallem. Fons autem intra muros erat, in quem oppidum definebat.
 Quamuis autem natura inexpugnabilis esset ciuitas, tamen etiam Iose-
 phus cum inuorum eam ambitu cingeret, fossis & cuniculis reddidit
 firmiorem. Eius autem habitatores, natura quidem loci confidentiores
 erant, quam Iotapateni: sed multo pauciores, minusque pugnaces: si-
 tusque freti difficultate, plures se hostibus putabant. nam plena erat
 ciuitas, multis in eam quod esset tutissima, confugientibus. Vnde ab
 Agrippa quoque præmissis ad obsidionem, per menses 7. resistere. Ve-
 lspanianus autem profectus ex Ammaunte, vbi pro Tiberiade posuerat
 castra (Ammaus autem, si quis nomen interpreteretur, aquæ calidæ vo-
 cantur. Ibi enim eiusmodi fons est, sanandis corporum vitis idoneus)
 Gamalam peruenit. detotam quidem ciuitatem, ita vt diximus positam,
 custodia circumvallare nequibat. quæ vero fieri posset, excubias collo-
 cauit: montemque occupat superiorem: in quo milites castris, ita vt as-
 solet, muro circudatis, opus aggerum postremo aggrediuntur. Et à par-
 te quidem Orientis summo supra ciuitatem loco turris erat: vbi & quin-
 tadecima legio, necnon & quinta contra mediam ciuitatem opera-
 batur: fossas autem decima repleuit & valles. Inter hæc Agrippam regem,
 cum accessisset ad muros, eorumque defensoribus de traditione loqui
 tentaret; funditorum quidam ad dextrum cubitum lapide percutit.
 Et ille quidem propterea familiaribus suis circumseptus est. Romanos
 autem ira simul ob regem, sui que metus ad obsidionem protinus inci-
 tauit: nullum Iudæos crudelitatis modum in alienigenas atque hostes
 prætermisissum ire credentes, qui circa gentile suum, & eorum quæ ipsis
 conducerent suasorem, tam immanes fuissent. Aggeribus autem ma-
 nus multitudine, operisq; multitudine cito perfectis, machinas appli-
 cabant. Chares autem & Iosephus (namq; ipsi erant oppidanorum po-
 tentissimi) armatos licet metu perculsos ordinauere: & quanquam non
 diu obsidionem posse sustineri arbitrabantur, quibus aqua itemque aliæ
 vsui necessaria non sufficerent, adhortari tamen eos ad mœnia produ-
 xerunt. Et paulisper quidem mœnibus aduenientibus repurgarunt. Ba-
 listis autem tormentisq; perculsi, in oppidum recesserunt. Itaque Ro-
 mani tribus ex locis aggerum murum arietibus quatunt: & quæ deiectus
 fuerat, insu in magno cum armorum strepitu ac tubarum sonitu, ipsi quo-
 que insuper vlutantes cum oppidanis cõfugebant. Illi autem ad primos
 aditus interim pertinētes, Romanis ne vltra progredirentur obstabant.
 Cæterum vi & multitudine superati, vndique ad excelsa ciuitatis loca
 fugiunt: deinde reuertētes instantibus sibi hostibus incumbunt: illosq;
 impingendo per decliua, locorum difficultate & angustia depressos in-
 terfiebant. Romani autem cum neque à vertice imminentibus repu-
 gnare, neque in partem aliquam euadere possent, ptonos eos virgen-
 tibus hostibus, in domos hostium plano contiguas refugiebant. sed hæc
 repleri labebantur, quod pondus sustinere non poterant: vnaque deie-
 ctæ multas inferiores, itemq; illæ alias deturbabant. Eæ res plurimos Ro-
 manorum morte consumpsit. incerti enim quid facerent, quamuis sub-
 fidere recta viderent, tamen eo conuolabant, atque ita multi quidem
 ruiuis opprimebantur: non pauci vero subterfugientes, parte corporis
 opprimebantur. Plurimi autem puluere suffocati moriebantur. Sed eæ
 Gamalenses pro se fieri existimabant: propriaque incommoda negli-
 gentes, magis instabant: hostesque in sua teſta virgendo compellebant,
 qui vero per angustos viarum cliuos cecidissent, eos telis de super in illi.

An. mundi
 4031.
 à Christ.
 nat. 69.

Gamala et-
 nitæ inex-
 pugnabilis
 & firma.

Vassasianus
 Gamalam
 obsidet.

Agrippam
 regem fun-
 ditorum
 quidam la-
 pide percu-
 tit.

Romani et
 Iudæorum
 domitii præ-
 labantur:
 Romano-
 rum pluri-
 mi morte
 consumpti.

An. mundi
4331.
a Christ.
nat. 69.

Vespasiani
fortitudo &
virtus belli-
ca.

Vespasiani
cum iudeis
pugna.

Gallus cum
10. militibus
in quadam
domo latet.
Vespasianus
militem con-
solatur.

Inconstantia
& instabi-
litas fortu-
na.

Romani mi-
lites ordine
cuncta peri-
tiaeque perfi-
ciunt.

interficiabant. Et ruinae quidem lapidum copiam, ferrum vero eis mor-
tui hostes dabant. caesorum enim gladios autem rantes, his contra semi-
neces trebantur. Multi in procumbentibus rectis, semet inde prosi-
ciendo moriebantur: tergaque dantibus, ne fuga quidem facili erat.
viarum namque ignorantia, & caligine pulveris atque altum non agno-
scentes pererrabant, & circa se sternebantur. Sed illi quidem viam reperto
exitu ab oppido recesserunt. Vespasianus autem qui laborantibus sem-
per interfuit, laetissimo dolore percussus, cum super militum rure civi-
tatem videret, propriis iuionis oblitus, clam paulatim superiore in op-
pido locumprehendit: ibique inter media pericula cum paucis omni-
no relinquitur, nec enim aderat tunc et filius Titus, ad Mortuum pri-
dem in Syriam missus. Et dare quidem terga neque tutum neque ho-
nestum si iurabat. rerum autem quas ab adolescentia gesserat, ac pro-
priae virtutis memoria, quasi Deo repletus, corpora sociorum atque ar-
mae condensas, & cum his bellum vna et vertice fluenis iungebat. &
neque virorum neque telorum multitudo formidans manebat, do-
nec eius animi obstinatio, omnem hostes diuinam esse reputantes, impetum
remlerunt. illis autem iam inimicus impugnantibus, ne te pedem refe-
rens, non prius terga ostendit, quam ex arce muros egressus est. Plurimi
quidem Romani milites in ea pugna ceciderunt, & inter eos Eburnus
decadarchus, vir non eo tantum praefectus quo perierit, sed ubique antea for-
tissimus comprobatus, quiq; plurimis malis Iudaeos affecisset. In ea pu-
gna centurio quidam nomine Gallus, cum decem militibus in quadam
domo latuit. Eius autem habitatoribus dum coearent, quod in Roma-
nos tuisset consilium populi sui, inter se fabulantes, hoc audito (nam
& ipse Syrus erat, & hi quos secum habebat) nocte illos aggreditur: om-
nibusque mactatis ad Romanos saluus cum militibus euadit. Vespasia-
nus autem morere exercitum aduersus casibus videns, quodq; nullam
interim tantam experti fuerant eladens, hucusq; rei magis eos pudere,
quod solum duem in periculis reliquissent, consolandos putabat: de-
se quidem nihil dicens, ne quem vel initio culpasse videretur. Oportere
autem inquit, quae communia essent fortiter ferre, naturam belli co-
gitantes quodque nusquam eueniat sine cruore victoria, iterumque ha-
beat fortuna regressum. Multis tunc Iudaeorum millibus interfectis,
exiguam pro his stipem se inimicis perdidisse fortiter. Atque ut istant-
tium esse, nimis secundis rebus intolere, ita esse ignauiorum, in of-
fensionibus trepidare. velox enim est, inquit, in utrumque mutatio: &
et le vir fortis habetur, cuius sobrius erit animus in rebus quoque in-
felicitate gestis: ut idem feliciter maneat, in istis consiliis peccata corr-
gens. Quanquam ea quae nunc acciderunt, neque mollitia, neque Iudaeorum
virtus effecit. nam & illis pugnae melioris, & nobis deterioris, causa fuit
difficultas locorum. Quis in re nimirum quis comprehenderit alacritatis
vestrae temeritas? em? nam cum hostes in excelsiora loca refugissent, ma-
nus continere debuistis, neque in summo vertice constituta sequi peri-
cula: sed capta inferiori cistitate, paulatim eos qui refugerant, ad ruti-
orem vobis & stabilem pugnam reuocare. nunc autem immoderata fe-
stinatione vincendi quam id incaute fieret, non curatis. Inconsultus
autem & furibundus impetus belli, a Romanis alienus est, qui cuncta
ordine peritiamus, Barbarisque conueniens, & quo Iudaei
maxime possidentur. Oportet igitur nos ad propriam virtutem recurrere:
atque indignae offensionis irasci potius quam morere. Optimum au-
tem quicque ac tua manu solatium querat. ita enim fiet, ut & amissos
vilescamus, & in eos a quibus perempti sunt, vindicemus. Ipse autem,
ita ut nunc feci, experiat & ac vos pugnando primus ad bella pergere,

& nouissimus inde discedere. Ille quidem his dictis recreauit exercitum. At Gamalentes bene gesta re, paulisper animos erexere: quæ nulla ratione, magna magnitudoque prouenerat. mox autem reputantes ablatam sibi esse tædiosissem, quodque minime possent effugere (iam enim victos eos detecerat) vehementer dolebant, animosque remiserant. Nec tamen quatenus valebant, salutem suam negligebant: sed tam disturbatas partes muri, qui erant fortissimi, quam integras, cæteri amplexi custodiebant. Romanis autem confluentibus, aggeres, iterumque tentantibus irruptionem, multi ex cingitate per valles deuias, qua nulli custodes erant, & per cloacas diffugiebant; eos, qui metu ne caperentur ibi remanere, inopia consumebat. solis enim vndique alimenta qui pugnare possent, congregabantur. Sed illi quidem in huiusmodi calamitatibus perdurabant.

An. mundi
4031. à
Christo
nat. 69.

Romani Gamala
irruptionem
muru mterant.

CAP. II.

Itaburium montem occupatur a Placido.

Vespasianus autem inter curas obsidionis, subcisiuum opus aggreditur aduersus eos qui montem Itaburium occupauerant, inter campum magnum & Scythopolim situm: cuius altitudo quidem triginta stadiis consurgens, septentrionali tractu inaccessa est. in vertice autem viginti uadiorum planities patet, tota muro circumdata. Hanc autem tantum ambitum quadraginta diebus ædificauerat Iosephus: & alias etiam materias, & aquas iuggerentibus locis inferioribus. solam enim incolæ pluuialem habebant. Magna igitur in eo multitudine congregata, Vespasianus Placidum cum sexcentis equitibus mittit. Huic autem subcendi quidem montis ratio nulla erat, multos autem foderis ac veniæ si e hortabatur ad pacem: & descende bant ad eum ipsi quoque iusdinas molientes, nam & Placidus eo studio missime cum his loquebatur, ut eos in planicie caperet: illique tanquam dictis obedientes, ad eum veniebant, ut incautum aggrederentur. Vicin tamen altitua Placidi, compta enim à Iudæis, rælio alimular fugam, & postquam insequentes ad magnam partem campi pellexit, reuexit in eos equitum manus: plurimisque in terga vertis, aliquos interfecit, semoram vero multitudinem cætera, ab ascensu prohibet. itaque alii quidem Itaburio relicto, in Hierosolymam refugiebant, indigentem fide accepta, quod eis aqua detecerat, & se, & montem Placido tradiderunt.

Itaburium
in altitudo.

Arx deludi-
tur arte.
Placidi vi-
tioria.

CAP. III.

Excidium Gamala.

A pud Gamalam vero degentium audacissimi quique fuga dispersi latebant, imbelles autem fame corrumpebantur. At vero pugnantium manus obsidionem sustinebat, donec euenit secundo & vigesimo die mensis Octobris, ut tres ex decima quinta legione milites, circa matutinas vigilias editissimam præ cæteris turrim, quæ in sua parte fuerat, subirent, eamque occulte suffoderant: cum apposti ei custodes neque adeuntes eos (nox enim erat) nec postquam adire sensissent, iidem autem milites, cauendo ne strepitus fieret, quinque saxis durissimis euolutis retiliunt. subitoque turris cum magno fragore decidit, unaque custodes precipitantur. At vero qui per alios custodias erant, perturbati fugiebant: multosque euadere ausos, peremere Romani: inter quos etiam Iosephum, super dirutani muri partem quidam iaculo percussum, interfecit. Intus autem in ciuitate degentibus, sono concussus, multus erat pauor atque

Turris quem
Romani suffoderant,
cum magno
fragore deci-
dit.

An. mundi
4031. à
Christo
nat. 69.

Titus ducentis
equisitibus
præter pedes
laetum Ga-
malam in-
trat.

Gamala ar-
cei vertex sa-
nosus & ac-
cessu difficil-
limus.

Historia Ro-
manis divi-
no munere
concessa.

Novam In-
daurum mil-
lia Gamala
perempta,
sola dua mu-
lieri ena-
da.

discursus, tanquam omnes essent hostes ingressi. Tuncq; Chares agros
tus & iacens defecit, cum timoris magnitudo morbum eius plurimum
inuissit ad mortem. Romani tamen prioris cladis memores, usque ad vi-
gesimam & tertiam diem supra dicti mensis oppidum non sunt ingressi.
Titus autem (iam enim aderat) indignatione vulneris, quod Romanos
se absente perculerat, ducentis equitibus præter pedes lætis, oriose in-
civitatem introiit. eoque prætergresso, vigiles quidem ubi senserunt,
ad arma cum clamore properabant. cognito autem intus constituti eius
ingressu, alii captis liberis, trahentes etiam coniuges, cum vlularu & ex-
clamationibus in arcem refugioebant: alii Tito occurrentes, sine inter-
missione trucidabantur, qui vero prohibiti essent in arcem recurrere,
nescii quid facerent. Romanorum præsidii incidebant. ubiq; autem infi-
nitus erat morientium gemitus: perq; prona loca effusus cruor, totum
oppidum diluebat. In eos autem, qui arcem occupauerant, omnem Ves-
pasianus induxit exercitum. Erat autem saxosus & accessu difficilissimus
vertex, in immensum editus, & vadique circum rupium multitudine
præcepit: unde Romanos ad se adeuntes partim telis partim saxi deuol-
utis arcebat ludzi, cum ipsos in excelso loco positos nulla sagitta con-
tingerent. Verum ad eorum interitum, diuino munere quodam, turbo
exoritur. Romanorum quidem tela in eos ferens, ipsorum autem à Ro-
manis repellens, & obliqua traducens: ut neq; in præruptis consistere
propter violentiam flatus possent, cum nihil esset immobile, neque hos-
tes ad se accedentes videre. Itaque supergressi Romani, eos circumue-
niunt: & alios quidem repugnantes antecapiebant, alios manus dantes.
in omnes autem vehementius saulebant. illorum memoria quos in pri-
mo aggressu perdidit. Multi autem vndiq; circumclusi, desperatione
salutis, filios & coniuges & semetipsos in vallum præcipites dabant, quæ
sub arce in profundum patebat. Euenit autem, ut ipsorum in se qui capti
fuerant, inmanitate lenior existeret iracundia Romanorum. ab his enim
quatuor millia perempta sunt: qui vero se præcipitauerunt, quinque mil-
lia sunt reperi. Neq; quisquam præter duas mulieres, saluus euasit: quæ
sorores erant, Philippi filiz: qui Philippus Iachimo genitus erat, inligni
viro, & qui sub Agrippa Regis exercitus fuerat. Ieruam sunt autem,
quod excidii te in ipore Romanorum impetum latuere. nec enim vel in-
stantibus pepercere, quorum multos singuli captos ex arce proiciebant.
Gamala quidē hoc modo excisa est, tertio & vigesimo die mensis Octo-
bris: quæ vigesimo & primo die mensis Septembris coeperat rebellare.

C A P. IV.

Gisala à Tito capitur.

An. mundi
4031. à
Christo
nat. 70.
Ioannes ho-
mo veneticus
& fallax Gi-
sala incolæ
ad defectio-
nem impel-
lit.

I Amq; solum Gisala oppidulum Galilææ restabat indomitum: cuius
multitudo pacis studio tenebatur, quod etiam pleriq; agricolæ, spem
que suam semper in fructibus collocauerant. non parum autem manus
særocinialis permixtione corrupti erant, quo morbo etiam nonnulli ci-
uium laborabant. Hos autem ad defectionem impellebat atque constabat
Leuiz cuiusdā filius, nomine Ioannes: homo veneticus & fallax, va-
riusque moribus & immoderata sperare promptus. miroq; modo quæ
sperasset efficiens: atq; omnibus iam cognitus, quod affectandæ sibi po-
tentiz causa bellum amaret. huic apud Gisala seditionis turba pa-
tebat: quorū causa populus etiam legatos fortasse de traditione missus-
rus. Romanorū tamen congressum in parte belli præsolabatur. At Ves-
pasianus contra hos quidē Titum cum equitibus mille, decimam vero
legionem circa Scythopolim mittit: cum reliquis autem duabus Cæsa-

re am ipse regreditur, dandam his ex labore continuo requiem putans. ex ciuitatum copiosisiorumque corpora, itemque animos ad futura certa
 mina existimans esse refouendos, nec. n. exiguum sibi laborem superes-
 se Hierosolymis praeuidebat, quæ & regalis esset ciuitas, & eundem na-
 tioni præstaret. His. 2. qui ex bello fugissent in eam confluentibus, eri-
 am naturæ illis inuitio, itemque murorum eius constructio, non mini-
 mam ei sollicitudinem comparabat: cum virorum spiritum & audaci-
 æ, & sine muris inexpugnabilem esse cogitaret: ob eamque rem milites, ve-
 lut athletas, ante certamina oportere curari. Tito a. ciuitas Giscala (e-
 quitando enim ad eam accesserat) aggreffione capi facilis videbatur: sci-
 ens tamen quod ea vi capta, passim a militibus populus absumeretur (nã-
 que satiaruscerat ipse iam cædibus) miserans multitudinem etiam ipse
 sine villo discimine cum nocentibus intereuntem, pacione magis su-
 bigere ciuitatem volebat. Itaque plenis hominum muris, quorum ple-
 rique perditæ factionis erant, mirari se ait, quoniam fratri consilio, cun-
 ctis iam ciuitatibus captis, illi soli Romanorum arma operirentur, cum
 viderent multo quidem munitiora oppida vno imperu fuisse subuersa:
 securos autem fortunis suis potiri, qui Romanorum dextris credidif-
 sent: quas quidem etiam nunc illis ait se porrigere, neque ob insolenti-
 am succedere, quia spei libertatis ignoscendum putaret: non tamen,
 etiam si quis impossibilia velle persequeretur. Quod si dictis humanissi-
 mis non paruissent, fidenque dextris non habuissent, experturos arma
 crudelia iam iamque cognituros esse, mœnia sua ludum fore machinis
 Romanorum: quibus fidentes, soli ex Galilæis sese ostenderent arrogan-
 tes esse captiuos. His dictis, popularium quidem neminem non modo
 respondere, sed ne ad murum quidem licuit ascendere: quia totum la-
 trones occupauerant: & custodes erant portis apposti. ne quis vel ad
 fœdus prodiret, vel equitum quenquam in ciuitatem reciperet. Ioan-
 nes autem accipere se conditiones ait, & aut persuasurum, aut necessita-
 tem belli renitentibus adhibiturum. Illum tamen diem Iudæorum legi
 oportere concedi: quoniam sicut arma mouere, ita etiam de pace con-
 uenire nefas haberent. Nam & Romanos scire, quod ab omni cessaret
 opere dierum septem circuitio, quam si temerassent, nõ minus coactos,
 quam qui cogent, piaculum commissuros ipsamque Titum nullum
 enim illi ex mora esse dispendium formidandum, quod vnus noctis spa-
 cium propter fugæ consilium ceperit, præsertim cum id obseruare cir-
 cum sedentem nemo prohibeat: sibi autem magnum esse lucrum, nulla
 in re despiciere patrios mores. Et illum decere, qui pacem non speranti-
 bus indulget, legem quoque seruare seruatis. His Titum Ioannes fallere
 conabatur, non tantum pro septimi diei religione, quantum pro sua sa-
 lute sollicitus, verabatur autem, ne statim capta ciuitate, solus destitue-
 retur, qui totam in nocte ac fuga vitæ spem collocasset. Verum profe-
 cto Dei nutu in excidium Hierosolymorum Ioannem saluum esse cupi-
 entis, factum est vt non solum induciarum cautionem Titus admit-
 teret, verum etiam in superiori parte oppidi castra poneret, ad Cydœ-
 sam, qui mediterraneus est Tyriorum vicus validissimus, Galilæis sem-
 per exosus. Noctæ autem Ioannes cum nullas Romanorum excubias
 circa oppidum videret, arrepta occasione non solum his quos circa se
 habebat armatos, sed etiam senioribus plurimis cum familijs abductis,
 in Hierosolymam fugiebat. Sed vsque ad vigesimum quidem stadium
 fieri posse videbatur, vt mulieres ac pueros, aliamque multitudinem
 secum duceret, homo quem captiuitatis, itemque salutis metus vrge-
 ret, vltra vero procedente eo relinquebatur. & oriebatur atrox reman-
 entium fœrus, quanto. n. quisque longius à suis aberat, tanto propior em

An. mundi
 4032.
 à Christo
 nat. 70.

Vassianus
 nõ exiguum
 sibi laborem
 superesse de
 Hierosolymis
 prauider.

Titi erga
 Giscala ci-
 uis benigni-
 tas.

Titi ad Gif-
 cala ciues
 oratio blan-
 da.

Ioannis ad
 Titi exhor-
 rationem re-
 sponsio.

Dei nutus
 in excidium
 Hierosolymo-
 rum Ioannes
 saluum ma-
 net.

Iudaorum
 cum Ioanne
 fugientium
 paucor & ti-
 mor.

incitiam decipiens, quod etiam si pennas sumerent, nunquam Hiero-
 solymorum nomina transgredirentur Romani, qui pro Galilaeorum
 vicis tanta mala pertulissent, atque in eorum muris machinas contri-
 uissent. Hic eius dictis magna quidem corrumpebatur iuuenum manus
 prudentiorum autem atque senicrum nemo erat, qui non futura pro-
 spiciens, velut iam perditam ciuitatem lugeret. Et populus quidem in
 ea confusione tunc erat. At vero per territorium manus agrestium, an-
 te seditionem quae Hierosolymis orta est, discordare iam coeperat. Ti-
 tus enim à Giscala Caesaream, Vespasianus autem à Caesarea Iamnam
 & Azotum profectus, vtramque subegit: impositisque illic praesidijs, re-
 uertebatur, maximam ducens eorum multitudinem, qui se fudere so-
 ciauerant. Singulas autem ciuitates tumultus bellumque intestinum ex-
 agitabat, quantumque à Romanis respicissent, in semetipsos manus ver-
 tebant, cum inter amatores belli ac pacis cupidos esset laeva contentio;
 dudumque discordiam pertinacia primo inter domos accenderetur;
 deinde inter se amicissimi populi dissiderent: & ad similia volentes quis
 que conueniens, aperte iam coacta multitudine rebellaret. Itaque
 dissensiones quidem apud omnes erant: nouitatis autem armorumque
 cupientes senibus ac sobrijs iuuentute atque audacia praestabant. Pri-
 mo autem indigenarum singuli praedari exeperunt: deinde ex compo-
 sito confectis cuneis, per territorium latrocinebantur: ut quod ad cru-
 delitatem atque iniusticiam spectat, nihil à Romanis gentiles abessent:
 atque ipsis qui vastabantur, illarum à Romanis excidium leuius videretur.
 Ciuitatem vero cultodes, partim quia defatigari pigeret, partim
 odio nationis, aut nulli aut minimo erant male affectis auxilio: donec
 rapinarum societate undique congregari collegiorum latrocinium
 principes, atque in agmen conditi Hierosolymis irrumpunt: quae ciui-
 tas à nullo regebatur: & more patrio gentiles omnes sine obseruatione
 recipiebat: tunc praecipue cunctis exultantibus, vniuersos qui super
 influerent, adiumento ex beneuolentia venire. Quae quidem res eti-
 am sine dissensione ciuitatem postea persundedit, eo quod iners & in-
 utilis multitudo quae pugnacibus sufficere possent, alimenta consum-
 psit: hisque praeter bellum etiam seditionem famemque comparauit:
 alijque latrones ex agris eo transgressi, ac multo sauioribus quos intus
 inuenere sociati, nullum atrox facinus intermittebant. Nec enim rapi-
 nis & expoliationibus metuebantur audaciam, sed vsque ad caedes ruz-
 bant: non clam, neque per noctem, aut quoslibet homines, verum luce pa-
 lam nobilissimos quoque, adoriendo. Nam primum Antipam regii gene-
 ris virum, & adeo potentissimum ciuium, ut etiam publicos thesauros
 fidei suae permisso haberet, comprehensum custodis tradiderunt: post
 hunc etiam Lauiam quendam, insignem virum, & Sopham filium Ra-
 guelis, regalis similiter vtrunque familiae, omnesque stercera, qui praestare
 alijs videbantur, Grauis autem metus populum possidebat: & velut capta
 ciuitate, salutem propriam quisque curabat. Illi autem clausorum vinculis
 non fuere contenti, neque tutum arbitrabantur ea potentia viros diutius
 custodire, nam & ipsos, & domos eorum non paucis viris frequentari,
 ac per hoc ad vliscendum esse idoneos, & praeterea rebellaturum for-
 tasse populum, iniquitate commotum, Decreto igitur eos occidi, mit-
 tunt quendam de suo numero Ioannem, ad caedes promptissimum, qui
 lingua patria Dorcadis filius dicebatur: eumque alij decem armati gladijs
 secuti ad carcerem, ibi quos reperissent interficiunt. Fingebant autem hu-
 ius immanissimi sceleris causam, cum Romanis eos de traditione ciui-
 tatis collocutos fuisse, communisque libertatis proditores inpernisse
 dicebant, proinde, ut audacia sua tanquam seruatores ciuitatis, ac bene de

An. mundi
 4032.
 à Christo
 nat. 79.

Intestina
 discordia &
 seditiones in
 Iudaea.
 Iudaei in se-
 metipsos ma-
 nus vertunt.

Latrones in
 agmen con-
 stati Hiero-
 solymis ir-
 rumpunt.

Rapina &
 expoliationes
 luce palam
 commissa.

Ciuitatis
 proceres ala-
 tronibus capti
 & trucidati.

An. mundi
4092.
à Christo
nat. 70.

*Latrores pro
arbitrio
Pontificis
designant.*

*Pontificis
lectio contra
ritum visita-
tum. ab latro-
nib. facta.*

*Phanor ru-
sticus quidā
pontifex de-
claratur.
Præstantio-
res ceteris
populum ad
vitiōnem hor-
tantur.*

*Zelota posi-
tam faci-
norum im-
manitatem
superans.*

*Anani con-
tra Zelotas
ardens ora-
tio.*

ea meriti gratiarentur. Euenit autem populum quidem ad hoc humi-
litate ac formidine, illos vero insolentia progredi, ut in eorum esset ar-
bitrio etiam pontificum designatio. denique familiis abrogatis, unde
per successionem pontifices creabatur, incognitos atque ignobiles con-
stituebant, ut impiorum facinororum socios haberent. nam qui supra me-
ritum summos honores adepti erant, his obediabant necessario, qui sibi
eos præstiterant: quoniam & dignitate præditos, varijs machinis fi-
ctisque sermonibus committebant, opportunitatem sibi ex eorum qui
se prohibere poterant, contentione captantes. donec hominum perfec-
tione satiari, in diuinitatem contumelias transfulerunt, pedibusque
pollutis in sanctum locum introire cœperunt. Iam vero populo contra
eos concitato (namque autor erat Ananus, suo maximus Pontificum,
itemque sapientissimus: & qui fortassis ciuitatem conseruasset, si infi-
diorum manus potuisset effugere) illi templum Dei aduersus populi
turbam, castellum ac profugium sibi facere, quod pro domicilio habe-
bant tyrannidis. Acerbis autem malis admiscebatur etiam canillatio,
quæ præ ceteris eorum factis erat dolori, tenendo enim quanto metu
populus teneretur, suasque vires explorando, sorte pontifices creare
conati sunt, cum his (ut diximus) ex familijs successio deberetur, huic
autem fraudi mos antiquus obtendebarur, nam & olim forte pontifi-
catum deferri solitum fuisse dicebant, re autem vera, legis erat abroga-
tio firmioris, per eos qui ad potentiam sibi designandorum magistratu-
um licentiam compararent. Itaque una sacratarum tribuum accita, quæ
Eniachim appellatur, pontificem sortiebantur: casusque sors exit homi-
ni, per quem maxime eorum iniquitas demonstrata est. Phanicidam
filio Samuelis, ex vico Aphthasi, non solum ex Pontificib, non orto, sed
aperte quid esset pontificatus, propter rusticitatem penitus nescienti.
Denique inuitum eum rure abstractum, ut in scena fieri solet, aliena or-
nare personam indutumque sacra veste, quid facere deberet, subito in-
stituebant: ludumque & iocum esse tantum nefas arbitrabantur. cæteri
vero sacerdotes, procul spectantes ludibrio legi haberi, lacrymas vix
tenebant, honoresque factorum solui grauiter ingemebant. Populus, a,
hanc eorum audaciam non tulit, sed omnes quasi ad depouendam ty-
rannidem animos intenderant. nam qui præstare ceteris videbantur,
Gordon Iosephi filius, & Simeon Gamalielis, tam singulos circumeun-
tes, quam simul vniuersos in concionib, hortabantur, quo tandem ali-
quando libertatis corruptores ultum irent, sanctumque locum ab ho-
minibus sceleratis purgare properarent. Pontifices etiam probatissimi,
Gamala quidem filius Iesu, Anani autem Ananus, populum frequenter
in coetibus exprobandi eius segnitiei, contra Zelotas excitauerunt.
Ita enim se ipsi vocabant, uti bonarum possessionum æmuli, ac non qui
pessimam facinorum immanitatem superassent. Itaque in concionem
populo congregato, cunctisque indignantibus, occupationes sanctorum, i-
temque rapinas & cædes, nondum autem promptis ad viciis cædum, pro-
pterea quod inexpugnabiles (id enim verum erat) Zelotas putabantur,
stans inter eos medius Ananus, & ad legem crebro respectans, cum la-
crymis opplesset oculos: Equidem, inquit, mori potius deberem, quam
Dei domicilium videre tantis repletum piaculis: atque inaccessa & san-
cta loca sceleratorum pedibus frequentari: verum tamen sacerdotali ve-
ste amictus, & sanctissimum venerabilium nominum ferens: viuo: atque
animæ amore teneor, nec pro senectute quidem mea mortem sustinens
gloriosam. Igitur solus ibo, & tanquam in solitudine animam meam
solam dabo pro Deo. Nam quid opus est viuere in populo, clades suas
imini me sentiente, & apud quos mala præsentia nemo prohibet? si qui-

An. mundi
4032. à
Christ. nat.
70.
*Ananus Iu-
dau timorē
exprobat.*

*Latronum
immanitas.*

*Fanum erit
quodam sine
castellum.*

*Bella liberta-
tem causam
habent.*

*Comparatio
Romanorū
& Iudaorū,
ac utriusq;
partu pre-
bitorum.*

dem spoliati patimini, ac verberati reticetis, & ne gemitu quidem aper-
to quisquam prosequitur interemptos. O acerbam dominationem. Quid de tyrannis querar? Nunquid non à vobis vestra potentia nutriti
sunt? nunquid non despectis qui primi erant, cum adhuc paucissimi
vos dum racetis, plures eos fecistis? atque illis armatis quiescentes, in
vestmetipsum arma vertistis? cum primos eorum conatus oportuisset in-
frangi, quando cognatos conuiciis appetebant. Vos autem negligendo,
ad depredationem noxios irritastis, quia vastatarum ædium nulla ra-
tio erat. Itaque iam domini ipsi rapiebantur, eisque cum per mediam
ciuitatem traherentur, nemo erat auxilio. Illi autem à vobis proditos,
etiam vinculis affecere: non dico quales & quantos, sed quod non ac-
cusatos, indemonstratos vinctos nemo adiunxit, restabat eosdem videre
trucidari. hoc etiam vidimus: velut è grege brutorum animalium cum
præcipua quæque duceretur hostia, ne vocem quidem quisquam emi-
sit, nedum dexteram mouit. Patiimini ergo, patiimini, etiam sancta
conculcari videntis. Cumque omnes audacis gradus nefariis homi-
nibus subieceritis, eorum præstantiam reueremini? nunc enim profe-
cto ad maiora procederent, si quid maius quod euerterent inuenire-
tur. Teneatur quidem munitissimus ciuitatis locus, fanum appellatio-
ne, re arx quædam siue castellum. Tanta igitur contra vos tyranni-
de munita, & inimicis super verticem positis, ut videtis, quid cogita-
tis? aut quibus vestras sententias applicatis. An Romanos expectatis,
ut sancti vestri opulentur? Ita quidem se nostræ ciuitatis habent res,
eoque iam calamitatis ventum est, ut misereatur nostri etiam hostia.
Non exurgitis o miseri respiciatque vulneribus vestris, quod etiam
feras bestias facere videmus, non ultumibitis in hos qui vos percusse-
re? Non suas quisque recordabitur clades, & ante oculos positus qua
pertulerit, ad ultionem animos acuet? Perit apud vos (nisi fallor) af-
fectionum omnium carissima, & maxime naturalis, cupiditas libertatis.
seruitutis autem ac dominorum amantes facti sumus, tanquam subiuga-
ri à maioribus didicerimus. Atque illi quidem multa & maxima bel-
la, ut in libertate viuerent, pertulerunt, ne aut Egyptiorum aut Me-
dorum potentia cederent, dummodo ne facerent quæ iuberentur. Et
quid opus est de maioribus loqui? Hoc ipsum bellum, quod cum Ro-
manis nunc gerimus, vtrum commode an contra incommode referam,
palam quid habet causæ, nisi libertatem? Ergo qui dominis totius orbis
seruire non patimur, gentiles nostros ferimus tyrannos? Quanquam
externis obediemus, ad fortunam semel id referunt, cuius iniuria victi
sunt, at vero pessimis suorum cedere, ignauorum est, & cupientium
seruendi. Ad hæc autem, quia Romanorum mentio facta est, non vos
celabo, quid dum loquor interueniat, mentemque retraxerit: quod
etiam si ab his capti fuerimus (absit autem huius dicti periculum) nihil
acerbius experiemur, quam isti nos afficere. Quo pacto autem non
lachrymæ dignum sit, illorum quidem in templo donaria cernere, gen-
tilium vero spolia, qui nobilitatem huius maximæ omnium ciuitatis
compilauerunt: eosque viros trucidatos videri: quibus etiam illi post
victoriam obtemperassent? Et Romanos quidem nunquam transgredi
ausos esse limitem profanorum, aut sacratæ quicquam consuetudinis
præterire: sanctorum autem ambitum, quamuis procul aspectum
perhorrescere: quosdam vero in his locis natos, ac sub nostris moribus
educatos, & qui Iudæi vocentur, inter media sancta deambulare, ma-
nibus adhuc suis gentili cæde calentibus? Quis igitur externum bel-
lum metuat, ex comparatione domesticæ? Multo nobis æquior est
hostia, nam si propria rebus sunt aptanda vocabula, fortasse reperietur,

An. mundi
4032. à
Christ. nat.
70.

*Depulsio con-
traria sen-
tentia de ho-
stium auda-
cia & nu-
mero.*

*Epilogus ora-
tionis Ana-
ni ad popu-
lum.*

*Ananus: mi-
ster suis con-
tra Zelotas
ordinat.*

*Pugna cimi-
um & Zelo-
tarum in
templo Hieru-
solymita-
ne.*

*Cinium nu-
merus con-
tra Zelotas
quotidie au-
getur.*

*Zelotas cimes
in montem
interiorem
templi adi-
gunt.*

legum quidem conservatores nobis fuisse Romanos, hostes vero intus
haberi. Verum hos insidiatores libertatis exitio deberi, neque facino-
rum eorum dignum excogitari posse supplicium, certum est: idemque
omnibus vobis, & ante orationem meam esse persuasum, atque ipsis vos
rebus quas pertulistis, in eos esse commotos. plerique autem fortasse
multitudinem eorum, atque audaciam reformidant: & præterea quod
in loco superiore consistunt. Sed hæc ut vestra negligentia constata sunt,
ita nunc magis proficiunt, si morabimur. nam & numerus illorum in
dies singulos alitur, eo quod nequissimus quisque ad similes profugiat:
& audaciam plus accendit, quod nullum adhuc eius impedimentum
interuenit: locoque superiore vietur, & quidem cum apparatu, si his
tempus demus. Quod si adversus eos ire cœperimus, humiliores erunt,
mihi credite, conscientia: & celsioris loci beneficiū, reputatio scelerum
perdet. Fortasse autem Dei pariter spreta maiestas, in ipsos tela retorserit,
suisque missilibus consumerunt impii. Videant nos tantummodo, &
deiecti sunt: quanquam pulcrum est, ut etiam si quod periculum im-
mineat, pro sacris ianuis moriamur: ac si non liberis ac coniugibus, pro
Deo tamen eiusque sanctis animas profundamus. Præbebo autem ma-
num, atque sententiam: & neque consilium vobis ullum deerit ad cau-
tionem. neque me corpori meo parcere videbitis. His Ananus contra
Zelotas populum hortabatur: non quidem nesciens anim expugnari vix
posse propter multitudinem ac iuventutem, animorumque pertinaci-
am, multoque magis propter conscientiam commissorum: nec enim
concessum iri veniam his, quæ perpétrauerant, sperabant: verum tamen
quidvis perperì præstabilius existimabat, quam in tanta rerum pertur-
batione tempus negligere. Populus autem duci se clamabat in eos, con-
tra quos rogabatur, & ad subeunda pericula quisque promptus erat. Sed
dum Ananus magis idoneos discerneret, atque ordinaret ad prælium,
Zelotæ cunctis conatibus eius cognitis (certos enim qui omnia sibi
nunciarent habebant) in Pontificem commouentur: ac modo per cu-
neos, modo simul universi profiliunt: neque obvio cuiquam parceba-
tur. Cito autem & Ananus populum congregavit, multitudine quidem
superiorem: armis vero confectis non erant Zelotæ inferiores, alacri-
tas vero, quod deerat, in utrisque supplebat, nam & ciues armis iram
conceperant fortiores: & qui de templo exierant, quamvis multitudi-
ne maiorem audaciam. quippe illi quidem in ciuitate minime posse
arbitrabantur, nisi Zelotas eximerent: hi vero nisi vicissent, nullum se
non subituros esse supplicium. Manus autem conseruere pro ducibus
obedientes motibus animorum. Et primò quidem in ciuitate ac pro
templo eminens missis lapidibus semet inuicem appetebant. si vero ali-
qua pars terga vertisset, victores gladiis utebantur. cumque plurimi fau-
ciarentur, multæ cædes utrobique fiebant. Et populares quidem in do-
mos referebantur à suis. Zelotarum autem quicumque vulneratus fuis-
set, in templum ascendeat, sacram humum cruore perfundens: ut
solo eorum sanguine violatam religionem recte quis dixerit. semper
quidem latrones excurrente in congressionibus præualebant. Irati
vero populares, proficiente quotidie numero suo, cum desides in-
creparent, quique à tergo sequebantur non aperiendo fugientibus
viam, inuitos eos repugnare compellerent, universos quidem suos in
hostes conuertant. Illis autem, quia vim ferre non poterant, pau-
latim ad templum recedentibus, irrumpit vna cum focus Ananus. Un-
de factum est, ut eos quod ambitu exteriore expulsi essent, metus inua-
deret. ideoque in murum interiorem fuga recepti, mature ianuas oc-
cluderent. Verum Anano portis quidem sacris manus afferre non

placebat, hostibus quoque desuper tela torquentibus, nefas esse existimanti etiam si vicisset, non lustratum prius populum introducere. Ex omni autem suorum multitudine sex fere armatorum millia sortitus, custodes eos in porticibus collocat. his autem qui succederent, in excubiis alios per ordinem ponit. Multi autem honestorum ab optimatibus ad id electi, mercede conductos pauperes vice sua præsidiis destinabant. Fit autem his omnibus exitii causa Ioannes, quem ex Giscalis effugisse prædiximus. is enim dolis plenus, & vehementem dominationis cupiditatem mente circumferens, iam dudum rebus communibus moliebatur infidias. Itaque tunc eadem quæ populum sentire se stimulans, aderat Anano tam diebus cum proceribus capienti consilium, quam noctibus peragranti custodias: omniaque secreta Zelotis renuntiabat: nullumque populi consilium prius quam asperetur inimici sciebant eius indicio, immoderatis vero & Ananum, & populi principes placebat obsequiis, ac in aliquam suspensionem veniret affectans. Sed hæc etiam honorificentia in contrarium vertebatur. Erat enim ex adulationum vaperate suspensior: eoque ipso quod etiam non accitus assiduus erat, arcuorum proditor habebatur. Etenim perspiciebat Ananum, omnia sua consilia hostes intelligere: & quæ Ioannes faceret, suspensionem proditionis habebant. submouete autem illum non erat facile, neque possibile, quod malitia praualeret: ac præter multorum non ignobilium, qui summis rebus adhibebantur, patrocinio succinctus erat. Visum est igitur ab eo sacramentum benevolentiae causa peti: nihilque dubitans, & fidem populo se seruaturum iurauit, neque factum eius inimicis vllum, neque consilium proditurum: vnaque deponendis rebellibus, & manu & voluntate operam collaturum. Itaque Ananum eiusque socii, quoniam iurato crediderunt, nullam iam suspensionem suis eum consiliis adhibebant: moxque ab iisdem concordiae causa legatus intromittitur ad Zelotas. curæ namque habebant, ne sanum culpa sua pollueretur, neve quisquam in eo procumberet Iudæorum. Ille autem, quasi Zelotis ac non contra pro benevolentia iurauisset, ingressus ad eos, mediis contitit: & sæpe dum se illorum causam in magno periculo fuisse dixit, ne quid secretorum ignorarent, quia in eos Ananum eum sociis cogitasset. nunc autem ingens cum ipsis omnibus subitum esse discrimen, nisi diuinum quoddam præsto fuerit auxilium. nihil enim iam morari Ananum: sed persuasisse quidem populo, ad Yespalianum legatos mittere, ut ad capiendam ciuitatem quamprimum venire properaret, indixisse autem lustrationem postero die, ut religione simulata intromitti, vel etiam vi prælio manus conferrent. Se autem non videre, quamdiu aut obudionem sustinebunt, aut cum tanta manu acie congregientur. Ad hæc addebat, quod ipse Dei providentia transactionis esset causa legatus. hanc enim spem Ananum his proponere, quo nihil suspicantes eos sub eo aggrederetur. Itaque oportere si quis habendam vitæ rationem duceret, aut obidentibus supplicare, aut foris aliquod præsidium petere. Quos autem si videri essent, venia spes foueret, inmemores audaciæ suæ credere, simul ac factores poenitentis admisorum, in gratiam statim eos qui percelli sunt reddituros. Sed nocentium quidem sæpe inuisam etiam poenitudinem fieri, læsis autem iram in licentia scelerum: imminere autem illis ait interfectorum amicos atque cognatos, totumque populum pro dissolutis legibus ac iudiciis indignatione flagrantem: ubi etiam si qua pars misericordiae fuerit, maiori eam irascentium turba cessuram. Talia quidem variabat Ioannes, terrorem incutiens multitudini. externum vero auxilium aperte quidem indicare quod diceret non audebat: Idumæos autem si

An. mundi
4032.
à Christi.
nat. 70.

Ioannes dolus
plenus ac ci-
uilium proditor.

Ioannes fidem se populo
seruaturum iurauit;

Ioannes Zelotas contra
iuramentum secretum
reuelat.

Ioannes Zelotas erga
civiles tyrannus.

An. mundi
4032.
ante Chri-
stum nat. 8
70.

*Elezarus
Zelotu Idumaei aduocari suadet.*

*Zelota ab
Idumaeis
suppetias petunt.*

*Idumaeorum
natura &
mores.*

*Idumaeorum
20. milia
Hierosoly-
mam veni-
unt.
Oratio &
exhortatio
Iesu ad Idumaeos.*

gnificabat. vtque principes Zelotarum priuatim etiam commoueret, crudelitatis Ananum arguebat, ipſus eum maxime minitari confirmans.

CAP. VI.

Idumaeorum aduentus pro Hierosolymitanis & aſſa.

ERant autem Eleazarus Simonis filius, qui etiam præter alios idoneus eſſe videbatur & recte conſulere, & quæ conſuluiſſet efficere. itemque Zacharias filius Amphicali, vterque à ſacerdotibus genus ducens. Hi præter cõmunes, etiam priuatis interminationibus cognitis; quodque Anani factio potèſtæ ſibi comparandæ cauſa Romanos accerſeret (nam & hoc Ioannes affinxerat) diu quidem quid agerent dubitabant, anguſtiis temporis conſcluſi. populum enim haud multo poſt eos aggredi paratum eſſe cogitabant: externi vero ſubſidii facultatem, inſidiatum ſibi celeritate præreptam: priusque fore vt omnia paterentur, quam auxilium quiliquam ita cognosceret. aduocari tamen Idumæos placuit. ſcripſaque breuiter epiſtola, quod circumuenito populo Ananus vellet Romanis metropolim prodere: ipſi autem pro libertate diſſidentes, in templo obſiderentur, minimumque temporis ſalutem ſibi promitteret: ac niſi mature ſubuenirent, ipſos quidem Anano atque inimicis, at vero ciuitatem Romanis illico ſubiugandam: pleraque nunciis ad rectores Idumæorum referenda mandant. Ad hoc autem leſti ſunt duo viri ſtrenui, & dicendi peritiſſimi, & ad perſuadendum ſatis idonei: quodque his rebus eſſet vtilius, pedum velocitate præſtantes. nam Idumæos conſeſſim parituros certum erat, quod turbarum cupiens & incondita eſſet natio, ſemperque ad motus facilis atque ſuſpenſa, & rerum mutationibus læta, minimisque petentium blanditiis ad bella promptiſſima: & veluti ad feſtorum quandam ſolennitatem, ſic ad prælia prope-rans. celeritatem autem nuncii exigebant, atque iſtis nihil deerat alacritatis. vterque autem Ananias vocabatur. Iamque apud rectores aderant Idumæorum. Illi autem ſimul epiſtola mandatiſque attoniti, quæſi ſuribundi circumcurſare gentem, militiamque denunciare coeperunt. Itaque mox & dicto citius multitudo conuenerat, omnesque pro libertate metropoleos arma rapiebant. Congregati autem prope ad XXM. cum ducibus quatuor Hieroſolymam veniunt: hoc eſt Ioanne & Iacobo Soſæ filiiſ, & præterea Simone Cathlæ & Phinea Cluſoth filiiſ. Ananum autem proſectio legatorum, itemque vigiles eius latuit, ſed non etiam impetus Iudeorum. hoc enim ante cognitum, portas eius clauſit, & muris cuſtodes appoſuit. non tamen viſum eſt bello cum his congregari, ſed verbis eis ante perſuadere concordiam. Stans ergo in aduerſa turri leſus, poſt Ananum æuo Pontificum maximus. Cum multa, inquit, & varia turbæ tenuerint ciuitatem, in nulla re ſic miranda fortuna eſt, vt in eo, quod peſſimis etiam inopinata conſpirant. etenim perditiliſſimis hominibus contra nos auxilio veniſtis, tanta cum alacritate, quanta nec in Barbaros aduocante vos metropoli venire decuiſſet. Et ſi quidem viderem conſenſionem veſtram ſimilem eſſe horum hominum qui vos rogaſerunt, non exiſtimarem impetum carere ratione: nihil enim æque ac morum cognatio concordiam firmat. Nunc vero illi quidem, ſi quis eorum ſingulos explorauerit, mille mortibus digni reperientur. nam ludibria & purgamenta totius ruſticæ plebis, luxu abuſumptis patrimoniiſ ſuis, poſtquam in vicis & ciuitatibus proximis audaciam exercuere, poſtremo in ſacram ciuitatem clam inſluxere vt latrones, ſolumque religioſum immanitate polluerunt ſclerum: eosque videas ſine metu inter ſancta ebrios, & auiditate ventris peremptorum ſpo-

lia confumentes. vestra vero multitudo armorumque talis ornatus est, qualem deceret esse, si publico vos consilio metropolis inuitaret, ad alienigenas laturus auxilia. quid igitur hos esse quis dixerit, nisi fortunæ iniuriam: cum pro nequissimis conuenisse, & integræ nationis vestræ arma videantur conspirare? Iamdudum quidem reperire nequeo, quidnam fuerit, quod vos tam cito commouerit. nec enim sine magna causa fieri potuisset, ut arma pro latronibus aduersus cognatum populum caperetis. quid? Romanos audistis & prodicionem? his enim quidam vestrum obstrepebant nunc, liberandæ metropoleos causa venisse dicentes. unde mirati sumus præter alia, noxiarum tale commentum. viros enim natura libertatis amatores, eoque cum externis hostibus pugnare paratissimos, aliter contra nos efferare non poterant, quam vastatæ libertatis prodicione mentita. Sed enim vos considerare oportet, qui vos insinulauerint: fidemque in vos veritatis ex rebus commutibus, non ex ficto sermone colligere. Quid enim passi, nunc demum nos dedimus Romanis, cum ab initio licuerit aut ab his nos desicere, aut quia desicimus, cito redire in gratiam, priusquam circa non omnia vastarentur? namque iam, ne volentibus quidem nobis, transactio facilis est: cum & superboseos effecerit Galitza sub iugum missa: morteque gæuiorem affert turpitudinem, appropinquant placare. Eodem quod in me est, pacem morti antepono. Semel autem bello appetitus, postquam pugna commissa est, gloriosam mortem vita captiui existimo potiorem. Sed utrum nos populi principes aiunt clam misisse aliquem ad Romanos, an etiam totum populum communi suffragio? Si quidem nobis dicant, quos amicos miserimus, qui serui fuerint prodicionis ministri. Cum irret aliquis deprehensus est, rediens captus est, literas nacti sunt? Quemadmodum autem tantam ciuium multitudinem lateremus, cum quibus omni hora versaremur? Paucis autem, atque his inclusis, qui de templo ne in ciuitatem quidem prodire possent, quo pacto sunt cognita, quæ occulte extra ciuitatem fierent? An vero nunc cognouere, quando aurore pœnæ reddendæ sunt? donec autem sine metu fuere, neminem nostrum proditorem suspicabantur? Sin ad populum causam referunt, publicum habuit nempe concilium, nemo aberrat concione: ideoque manifestior ad vos nuncios fama citius properasset. Quid autem opus erat legatos mittere, cum certa nobis esset de transactione sententia? Et quis designatus sit dicant. Sed hæc quidē male periturorum, & instantes pœnas euitare cupientium causationes sunt. Quin etiam si ciuitatem prodi in fati esset, id quoque ipsos qui nos criminantur auctores opinor: quorum audaciz vnum malū videtur deesse proditio. Vos autem oportet, quia semel cum armis adeitis, primum (id quod est iustissimum) adiuuare metropolim, & vna nobiscum tyrannos eximere, per quos iudicia dissoluta sunt; qui calcatis legibus iura suis gladiis permiscere: denique nobiles viros non incusatos, ex medio raptos foro, primum vinculis cruciarunt: deinde non voce neque prece eorum morati, neci tradiderunt. Licet autem vobis non belli lege ingressis, horum videre argumentum, quæ dixi, desolatas domos rapinis, coniuges in veste lugubri ac familiis peremptorum, & per totam ciuitatem vulturatus & stertus, nullas enim non persecutionem expertus est impiorum. Qui ad hoc insanie prorupere, ut latrocinalem audaciam non solum ex agris atque alienis ciuitatibus in hanc, quæ & caput & facies gentis est, sed in phanum etiam ex ciuitate transferrent. Denique hoc sibi & ad excursus & ad per fugium elegerunt, isque fuscus illis est eorum quæ in nos comparantur: & locus toti orbi terræ venerabilis, qui ne ab vniuersis alienigenis, ab extremo limite mundi venientibus, honoratur,

An. mand
4032.
à Christo
nat. 70.

Depulsio cō-
mentis Zela-
rum de oppri-
menda liber-
tate & per-
denda.

Pax morti
præstat, ca-
terum tamen
paribus.

Iesue Ida-
maus vi. uci-
mitate con-
tra Zelotas
auxilium fe-
rant hortan-
tur.
Zelota tem-
plum ad ex-
cursus & ad
per fugium
elegerunt.

An. mundi
4032.
A Christo
bat. 70.

Iesus Idum-
maos de dis-
cordia iudi-
care rogat.

Iesu ad Idum-
maos oratio-
nem finit.
Simoni Idum-
maorum du-
ci ad Iesu o-
rationem re-
sponsio.
Idummai,
quod Hiero-
solymitani
transierint
illam civitatem
agro ferunt.
Idummaeorum
Pontifices &
bines probra.

per hæc quæ apud nos nata sunt portenta conculcavit. Exultant autem rebus desperatis, populos committi populis, & civitatibus civitates gentesque in sua viscera delectum habere: cum debueritis (ut dixi) quod factum esset optimum ac deceret, nobiscum nocentes eximere: atque hanc ipsam fallaciam ultimum ire, quod auxilio vos aduocare ausi sunt, quos metuere vindices debuissent. Quod si eiusmodi hominum preces reuerendas putatis, attamen licet vobis armis depositis, cognatorum habitu introire civitatem: medioque inter hostes atque auxiliares suscepto nomine, de nostris discordiis iudicare: quanquam reputare quid habebunt commodi; cum de manifestis ac tantis criminibus apud vos causam dicendi sunt, qui hominibus non accusatis, ne verbum quidem facere permiserunt. Ferant igitur hanc ex vestro aduentu gratiam. Si vero nobiscum indignari neque iudicare vultis, tertium reitit, ut relichis vtrisque partibus, nec nostris gladiis insultetis, nec cum insidiarioribus metropoleos maneat. Nam et si maxime quoniam nostrum suspicamini Romanis colloentum, observare vobis itinera licet: tumque deum rueri metropolim, cum factum aliquid huiusmodi paruerit, quale delatum est, & in autores eius, si conuicti fuerint, vindicare. Non enim vos præueniunt hostes, iuxta civitatem sedibus positus. Sin horum nihil vobis gratum aut mediocriter videtur, ne portarum claustra miremini, quatenus arma portabitis. Hæc quidem Iesus loquebatur. Idumzorum autem multitudo nequaquam animum advertebat, ardens iracundia, quod non patatum habuisset introitum: proque armis inter se duces indignabantur, captiuitatem esse existimantes, si ea quibusdam iubentibus deposuissent. Vnus autem duxum Simon filius Cathæ, vix placato suorum tumultu, stans in eo loco vnde exaudiri à Pontificibus posset, non iam mirari se ait, si libertatis propugnatores in templo obli-derentur inclusi, cum illi cunctæ genti communem clauserint civitatem: & Romanos quidem fortasse, coronatis etiam portis recipere sibi parati. Idumzōs autem ex turribus alloquantur, captaque iubeant pro libertate arma proicere: cognatisque non credentes custodiam cluista, iudices eos discordiarum fieri velint: & alios accusando, quod indem-natos ciues occiderint, ipsi totam damnant ignominia nationem. denique urbem omnibus alienigenis religionis causa patentem; nunc domesticis præclusistis. Valde enim contra vos festinabimus, & ad gerendum cum gentibus bellum: qui ob hoc ad se properauimus, ut vos seruaremus liberos. Nempe taliter vos etiam hi quos obli-deris latere, tamque vestrum similes putō suspensiones in illos quoque colligitis. Deinde qui & repub. defensores sunt intus in custodia tenentes, genere coniunctissimis gentibus simul vniuersis civitatem præclusam tyrannidem perferre dicitis, cum tam contumeliosis nos iubeatis obtemperare præceptis: nomenque potentis alius, qui vos tyrannos patiuntur, anneditis. Quis caullationem vestri sermonis tulerit, cum rerum repugnantiam videat? Etenim vobis etiam nunc Idumzōs excludentibus civitate (namque ipsi nos à patriis sacris arcetis) recte quis eos inculauerit qui custodiuntur in templo, quod cum aut essent plectere proditores, quos viros nobiles & innocentes pro societate facinoris dictitatis, non a vobis inceperint, summaque prodicionis membra præciderint? Sed licet illi molliores quam res polcebat inuenti sint, nos tamen domicilium Dei seruabimus Idumzæ, & pro communi patria propugnabimus: tamque foris irruentes, quam intus insidiantes, hostes pariter viciscemur.

Hic autem manebimus pro muris armati, donec aut vos Romani respiciendo liberent, aut ipsi recuperata libertatis cura mutemini.

CAP. VII

*De clade Iudaeorum ab Idumaeis facta.*An. mundi
4032.
à Christo
nat. 70.

His diebus Idumaeorum quidem multitudo clamore consensit: Iesus autem tristis recessit, cum nec Idumaeos quicquam sentire moderatum, & duplici bello oppugnati civitatem videret. Quippe nec Idumaeorum tumor & spiritus quiescebat, indignè ferentium contumeliam, quod essent civitate prohibiti, & quod Zelotarum vires esse firmas crediderant, erubescientium, postquam nihil eos sibi auxiliari posse viderent, viam venisse pœniteret: Pudor autem nulla re penitus gestis sedundum, pœnitudinem superabat. Itaque ibidem prope murum temete tabernaculis positis, manendum est statuere. Infinita enim hyems nocte illa venit, ventique violenti cum imbribus otii sunt, & crebra fulgura, horrendaq; tonitrua, concussq; terræ vasti mugitus: ætærumq; erat apud omnes, hominum exitio mundi statum esse turbatum, neq; paruum quid ferum hæc signa portendete. Vna vero Idumæis & oppidanis erat opinio: illis quidem, israeli Deum militæ causâ, existimantibus: neque se posse evadere, si adversus metropolim armia movissent: Anan autem eiusq; sociis, etiam sine prælio vicisse: Deumq; pro se bellum administrare credentibus. Sed profecto falsi erant interpretes futurorum, & quæ sui passuri essent, contra hostes fore diuinabant. Verum Idumæi quidem cateruatim densatis corporibus invicem se fouebant, scutisq; contextis protechi capita, minus pluitia ladebantur: Zelotæ autem magis illorum quam suo periculo cruciabantur: collectiq; deliberabant, si quam repere subsidii machinam illis possent. Horum autem adentioribus videbatur, vi armorum custodes inuadere: atque in civitate impetu facto palas portas auxiliatoribus aperire, nâ & custodes ex improbitate, & quod plures inermes ac belli expertes essent, facile turbatû iri, & multitudinem civium difficulter colligi posse: quoniam domi quisque propter hyemem contineretur, quâ et si periculum aliquod intelluenerit, quidvis subire satius, quam negligere tot copias sui causa turpiter petituras: at qui prudentiores erant, vim adhiberi diffusadebant. non enim sui tantum causa custodes ampliari, sed etiam civitatis murum videbant propter Idumæos diligentius custodiri: & ubique adesse Ananum omnibusque horis inuisere custodias existimabant. sed hæc aliis noctibus ita habuerat: illa vero, non sua desidia requieverat, sed ut & ipse & custodum manus facto duce interirent. Namque iam nocte prouecta, & gliscente hyeme, custodes in portici dispositos opprimit somnus. At Zelotus consilium subit, ut ferris templo sacratis portarum vestes secarent. affuit autem illis, ne exaudirent crepitus, ventorum sonus, & crebra tonitrua: sanoq; egressi, ad murum clanculo veniunt, seratamque portam, quæ versus Idumæos erat, aperiunt. Illi autem ptimum Ananum contra aliquid suspicati, unusquisque de xtram ad gladium, quasi repugnaturi applicant mature: deinde his qui ad se venerant agittis, introibant. Qui quidem, si tunc manus vertere in civitatem voluissent, nihil obstabat, quo minus totus populus interiret: tanta ira ferebantur, verum Zelotas primo eximere custodias festinabant: illis quoque multum precantibus, qui eos receperant, ne despicerent malis obsessos quorum gratia venerant, neque his acerbius periculum importarent: capti enim custodibus, faciliorem illis in civitatem impetum fore: sed si si semel eos concitassent, Idumæi Zelotam illos contineri non posse, quin si senserint congregentur, & petascentibus nitentibus se opponant. Idem igitur Idumæis visum est: iamque in templum per ciuitatem subibant, cum suspensi Zelotæ aduen-

Idumæi prope murum tabernaculis ponunt: Infinita hyems.

Zelotæ custodes inuadunt, atq; in ciuitatem impetu facto portas auxilioribus aperire conantur.

Custodes in porticu dispositi somno opprimit: Idumæi ad idu Zelotarum opt. Hystrolymam ingressi dimittuntur.

Idumæi Zelotam in templo sese conungunt.

An. mundi
4032.
à Christo
nat. 70.

Immanitas
Idumaeorum
& Zelotum
in Hic. ofoly-
mitane.

Ananus &
Iesus Pontif
ces obtrun-
cantur.

Anani mort
excidy ciui-
tatu princi-
pium.

Laus Anani
Pontificis.

tum eorum praestolarentur. Deniq; his ingressis, etiam ipsi confiderent
ex interiori fano progressi sunt, mixtiq; Idumaeis in castris irrue-
runt. Caesis autem nonnullis, quos somnus oppresserat, omnis multitudo ad
clamorem vigilantium suscitata est, raptisq; armis ad repugnandum non
sine stupore properabant. Ac primum quidem Zelotas solos conari aliquid
suscipiens, quasi eos superaturi numero confidebat: ubi vero foris alios
circumfundi viderent, Idumaeos irrumpisse sentire. Et maior quidem pars
eorum, armis pariter animisq; depositis in quibus erant. Pauci vero
iuuenum fortiter communiti, occurrendo Idumaeis aliquandiu se in ore
multitudinem protegebant: alii eadem ciuitatis habitatoribus nuncia-
bant. Illorum a auxilio venire nullus audebat, cognito Idumaeos irrumpisse:
sed ipsi quoq; irrita vociferantes, cum sceleribus respondebant: plurimisque;
mulierum viulatus suscitabatur. si quando custodum quisquam in peri-
culum aliquod incidisset. Quin & Zelotum Idumaeorum clamorem gemitu
nabant, magisque horribiles tempestas faciebat omnium voces. Nemini
a. Idumaei pepercere, quod natura crudelissimi ad caedes erant, & hyeme
grauiter affliciebantur, propterea; his qui se excluderant ut inimicis ve-
tebantur, tam supplicantibus quam repugnantibus insensu. Multos enim
cognitionem referentes, utq; commune phanum reuererentur orantes,
gladiis transfigebant. Nullus a. fugiendi locus, neq; spes salutis erat. Cō-
pulsis a. circa se, magis quam vi oppressi laniabantur, cum recedendi spa-
tium non daretur, nec interfectores a cadibus temperarent. Incerti aut
quid agerent, in ciuitatem se precipitabant: miseri (ut mihi videtur) eo
quod fugiebant crudelius subeuntes exitium, donec templum exterius
sanguine redundauit. Octo a. millia & quingentos mortuos dies inue-
nit. Nec tamē his Idumaeorum ira satiata est: sed versis in ciuitatem ma-
nibus, omnes domos diripiebant: quemque fortuito inuenissent, morti
dabant. Et ceterae quidem multitudinis caedem superuacua esse du-
cebant: pontifices a. peruestigabant, & in illos plerique ferebantur, sta-
timque comprehensos obruncabant: stantesque super eorum cadauera,
nunc Anano populi beneuolentiam, nunc Iesu quē de muro dixerat, ex-
probrabant. Ad hoc a. impietatis progressi sunt, ut etiam insepultos eos
abiecerint: sum praesertim Iudaeis tanta sepulturae cura sit, ut etiā iudi-
cio cruci suffixos, ad Occasum solis deponant atq; sepeliant. Et quidem
non errauerim, si Anani mortem excidii ciuitatis fuisse princi-
pium, & ex illo die muros euersos, Remque publicā Iudaeorum perisse,
quo Pontificem Resoremque salutis suae iugulatum in media ciuitate
viderunt. Erat a. & alias vir laudabilis atq; iustissimus, & praeter nobili-
tatis ac dignitatis & honoris, quo erat praeditus, amplitudinem, infimis
amabat aequari. Libertatis a. maxime fautor erat, & is qui populi affecta
ret imperium. Commodis a. propriis communes semper utilitates ante-
ponebat, super omnia paci studens. Sciebat. n. Romanos non posse ex
pugnatia: prospiciebat, si pacisci utiliter nequissent Iudaei, omnino eos
perituros. Vt a. breuiter dicam, cum Anano uiuo ad transactionem ve-
nissent. Mirus enim erat dicere, mirus populo persuadere quae vellet. Id
vero impediens bellantesq; subegerat. Plurimum a. mort sub tali du-
ce attulissent Romanis. Huic iunctus erat Iesus, illo quidem compara-
tione inferior, sed praestans ceteris: ut putem Deum, qui tanquam vio-
latam ciuitatem perire flammis, purgatique sancta vellet, consulo de-
fensores eorum, & qui ea charissima ducerent, amputasse. Itaque paulo
ante sacris indumentis amictos, & toto orbe celeberrimae religionis au-
tores, quique vndique in ciuitatem commeantibus venerabiles habebantur,
iacere nudos praedam canibus ac feris videres. Quos quidem viros ipsam puto
genuisse virtutem, tantum licuisse vitii fientem.

FLAVII IOSEPHI

DE BELLO IYDAICO

LIBER QVINTVS.

SVMMA CAPITVM LIBRI V.

De bello Iudaico.

- I. De altera frage & reditu Idumaorum, Zelotarumq. crudelitate.
- II. De intestina discordia Hierosolymorum.
- III. De Gadarenensi deditioe & frage.
- IV. De capto oppido quibusdam descriptione, eiusatq. Hierichunta.
- V. Lacus Asphaltites.
- VI. Gerasa devastatio simul de Nerone morte, Galba & Othonii.
- VII. De Simone Geraseno noua conspirationis princeps.
- VIII. De Galba, Bithone, Vitellio & Vespasiano.
- IX. De Simonis gestis contra Zelotas.
- X. De Vespasiano in Imperatorem electo.
- XI. Aegypti descriptio & Phari.
- XII. Vespasianus Iosephum captiuitate liberat.
- XIII. De Vitellii morte & moribus.
- XIV. Tunc mouetur contra Iudeos a patre.

C A P. I.

De altera frage & reditu Idumaorum, Zelotarumq. crudelitate.

Nano quidem & Iesu eiusmodi suis edenit. Post illos vero tam Zelotæ quam Idumæi passim plebem, quam nefandorum animalium gregem, irruendo machabant. Et vulgus quidē in quolibet loco deprehensum necabatur: correatque autem nobiles & adolescentes, viatos in carcerem concludebant, spe, nonnullos eorum sibi posse sociari necē dillatā. Verum hæc nullū mouebant.

sed cuncti mortem præoptauerant, dummodo ne aduersus patriam communem nequissime conspirarent: scilicet tamen ante eandem verbera sustinebant, exulcerati plagis atque tormentis. Cumque iam corpus non sufficeret cruciatibus, tandem gladium metebantur. Quos autem die cepissent, eos in custodiam non dūcebant: extractosque inde, si quos mori contigisset abiciebant, ut vinctis aliis locus esset. Tandem autem populum paup. occupauerat atque formido, ut ne flere quidem palam quilsquid, siue sepellire proprium funus auderet: sed erant occultæ clausorum etiam lachrymæ, & ne quis inimicorum audiret, circumspectantes gemebant. Patria namque his qui lugebantur, etiam qui luxissent illico patiebantur. Exiguam vero nocte lubrā terram manibus, corporibus iniiciebant. & nonnunquam diē, si quis fuisset audacior. Duodecim autem milia hoc modo nobilium perire. Illi autem iam ob exdes exosi, nullo pudore iudicii vim & cognitionis cauillando imitabantur. Itaque cum illustrium quendam Zachariam Barsuch filium interficere decreuissent, iritabantur enim quod nequissimi inuicem nimis erat, & probis amicis, itemque locuples) heq. solum fortunarum eius direptionem sperarent, sed etiam remorum iri virum

An. mundi
4012.
a Christ.
nat. 79:
Zelotarum
& Idumæ-
orum crude-
litas.

Duodecim
milia nobi-
lium per-
eunt.

An. mundi
401.
a Christ.
nat. 79.

Zacharias a
Zelotum capi-
tu damna-
tus.

Septuaginta
Iudices pro
Zacharia
sententiam
ferunt.
Zacharias
in medio
templo in-
terficitur.
Idumaei Ze-
lotarum jec-
lerata faci-
nora quida
proditi.

Idumaei do-
mum ex Hie-
rosolymis
abierunt.
Zelotarum
populum aor-
um abierunt
facinora &
scelerata.

ad se deliciendos potentem, septuaginta plebeiorum honestissimos ex
p.cepto conuocant, iudiciū specie potestate carentes, & apud eos Za-
chariam, quali res proderet Romanis, accusant: quodq; ad Vespasianum
proditionis causa misisset. Sed neque argumentum, neque vlla probatio
crimini erat: ipsi autem misisse dixerunt, & hoc heberi pro fide veritatis
volebant. Zacharias autem ubi nullam spem salutis sibi relictam esse vi-
dit, per insidias non in iudiciū, sed in carcerem ductus, vitæ suæ despera-
tionem libertate non priuauit. sed exorsus veri quidem similitudinem
obiecitorū delictis, & illata sibi crimina breuiter diluit: in accusatores au-
tem oratione conuersa, omnes eorum iniquitates per ordinem prosecu-
tus est, multaque de perturbatione rerum querebatur. Zelotz vero ob-
streperentes, vix a gladiis temperabant. Speciem cauillationemque iudicii
sui vsque ad finem permanere cupientes. & prater hoc iudices experiri,
an periculo tempore iustitiz memores forent. Igitur omnes septuaginta
pro ea sententiam ferunt, & pro eo mori, quā sibi asseribi eius interi-
tum maluerit. Illo vero absoluto Zelotarum clamor tollitur, & vniuer-
si quidem iudicibus irascebantur, qui simulationem datz sibi potestatis
non intellexerant: duo vero ex audacissimis aggressi Zachariam, in me-
dio templo interficiunt: & illudendo habes inquit, & a nobis de ab-
solutioe sententiam certiorē: enūq; statim in subiectam vallē de
templo proiciunt. Iudices vero cōtūmeliz causa versis gladiis ferientes,
templi ambitu pepulere. cadi enim eorum pepercerant, vt dilecti per
ciuitatem, nuncii fierent apud omnes seruitutis. Idumæos autem iam
venisse poenitebat, neq; his gesta placebant. Quibus collectis, Zelotarū
quidam secrete inuocabat vniuersa. & quæcunq; hi qui eos ad hoc cauerāt
seclerate fecissent, omnia demonstrabat. arma quidem cepisse eos, qua-
si Romanis a pontificibus metropolia proderetur, reperisse autem nul-
lum proditionis indicium. Hos vero qui tutari eam simularent, & belli
facinora ausos & tyrannidis ab initio quidem prohibendos fuisse. Verū
quia semel in societatem intestinz exarsis incidissent, finem delictis adhi-
bendum, neq; vires hominibus suggerendas morem patrum destruen-
tibus. Nam etsi portas grauius ferrent sibi atque in oppidum aditū esse
præclusum, pœnas ab his qui prohibuerant esse repetitas: & Ananū qui-
dem pereitrum, vna vero nocte populum totum pene consumptum.
Quarum rerum multos quidem suorum poenitere sentirent: eorum au-
tem viderent, a quibus rogari essent, crudelitatem immensam, ne ipsos
quidem per quos salui erant erubescerent. In oculis enim auxiliato-
rum pessima facinora committere, illorumque iniurias. Idumæis impu-
tari, quatenus ea non prohibeant, neque ab his separentur. Debere igitur,
quoniam de proditione quæ dicta sunt, calumniam fuisse patuisse,
nulliusq; Romanorum impetus timeretur, aduersus ciuitatem vero in-
expugnabilis esset potentia corroborata, illos domum recedere: malo-
rumq; societatem vitando cuncta diluere flagitia, quorum non sponte,
sed decepti participes extitissent. Periculatum est Idumæis. Et primum
eos qui erant in custodiis soluunt, prope ad duo millia populatium, sta-
timq; relicta ciuitate ad Simonem veniunt, de quo paulo post comme-
morabimus: deinde domum ex Hierosolymis abire. Euenit autem eo-
rum discessum vtriusque pariter inopinatum videri. Nam & populus ne-
scius poenitudinis, paululum fiduciam recreatus est, velut inimicis leua-
tus: & Zelotarum creuit insolentia, quasi non auxiliis caruissent, sed iis
essent liberati, quorum pudore ac reuerentia criminibus temperabant.
Deniq; nulla iam erat facinorū. nora neq; cunctatio: sed festinatis qui-
dem consiliis in rebus singulis vtebantur: quæ vero placuissent, ipsa co-
gitatione citius peragebant. Maxime autem in viros fortes atq; insignes

credibus studebant: cum inuidia nobilitatem absumerent, meriti virtutis,
 vnamque cautionem putarent, nullum opulmarum superesse. Itaque oc-
 quisus est cum multis aliis Goriion, dignitate simul & genere præstans, &
 plus posse populum gaudens, plenusque spiritum, libertatis amator, ut nul-
 lus alius Iudæorum, quem tamen libertas præter alias virtutes perdis-
 dit. Sed ne Peraita quidem Niger eorum manus effugit bellum cum Roma-
 nis gestis, vir strenuus comprobatus: qui etiam sæpe vociferans, & cic-
 atrices ostendens, per mediam ciuitatem trahebatur. Ductus vero extra
 portas, desperata iam salute, ne sepultura careret supplicabat. Illi autem
 prius interminati, quod humum ei quam desiderabat concessuri non es-
 sent, mox etiam mortem intulere. Qui tamen cum occideretur, Roma-
 nos eis vltros imprecatus est: famemque præter bellum ac pestilentiam,
 & ad hæc omnia ipsorum mutuas manus: eaque vniuersa confirmauit apud
 impios Deus, & quod iustissimum esset effecit, ut audaciam suam quampri-
 mum experirentur inter se dissidentes. Niger quidem occisus, quem ha-
 bebat de opprellione sui metu eos leuauit. Pars autem plebis nulla erat,
 cui non ad interitum excogitabatur occasio. Namque alii quod iam dudum
 aliis ciuibus retulissent interficiebantur: qui vero nihil ostenderant, subi-
 tas pacis tempore causas excipiebant: Et qui omnino libere eos non ad-
 isserant, pro contemptoribus: qui vero obsequentes, pro insidiarioribus ha-
 bebantur: vnaque maximorum criminum & mediocrium poena, mors
 erat. neque equalis quicquam nisi aut ignobilitate aut fortuna perhumili-
 lis.

C A P. II.

De intestina discordia Hierosolymitanorum.

Romani autem omnes ad ciuitatem animos intendebant. hostium
 dissensionem lucrum sibi esse cientes, & Vespasianum, penes quem
 summa rei potestas erat, incitabant, diuinæ providentiæ dicentes auxi-
 lio in semet hostes esse conuersos: verum tamen velox esse momentum,
 & Iudæos cito in discordiam redituros, aut intestinis malis defessos, aut
 redactos in paenitudinem. Ad quos Vespasianus ait: Plurimum eos quid
 fieri conueniat ignorare, tanquam in theatro cupientes quantum armis
 ac manibus possent ostentare potius cum periculo, quam secum quid-
 quid esset vile reputare. Nam si statim ciuitatem aggredierentur, ipsos
 causam hostibus fore concordiz, ac vires eorum etiam nunc vigentes in
 se prouocaturus. Sin operirentur, paucioribus ac moderationibus his vi-
 suros domesticam seditione consumptis. Deum namque melius quam ip-
 sos disponere, qui sine labore Iudæos Romanis præderet, nulloque pe-
 riculo exercitui victoriam condonaret. Proinde manibus propriis inter-
 euntibus inimicis, maximoque malo, hoc est, seditione turbatis, debere se
 potius periculorum spectatores esse, quam cum hominibus morrem ap-
 petentibus, atque intestina rabie insanientibus configere. Si quis autem
 putauerit victoriæ gloriam suæ pralio fieri viliores: sciat, inquit, armorum
 incerto exitu commodius esse commode perficere quod intendit.
 Neque enim manu præclaros esse minus laudabiles, qui paria gesserint
 moderatione atque prudentia. Simul autem dum hostes imminueren-
 tur, etiam milites ex laboribus atque recreatos valentiores ductum i-
 ri. Præterea non id esse tempus, ut mature occupanda videatur victoriæ
 claritudo. Nec enim armis fabricandis aut maris, vel auxiliis congregan-
 dis Iudæos operam dare, atque ideo moras differendis nocitura: sed
 bello domestico ac dissensione ruidos, miserabiliora pati quotidie,
 quæ ipsi eos captos afficeret intromissi. Proinde siue quis securitatē con-

An. mundi
 4032. à
 Christ. 112.
 70.
 Mort Gori-
 on, & Nigri
 Peraita.

Nigri priores
 reissa fuisse
 adimpleras
 exitis docta-
 rat.

Vespasianum
 Romani mi-
 lites incitat.

Vespasianus
 hostibus do-
 mestica sedi-
 tione con-
 sumptis vi-
 ctoriam ex-
 pectat.

An. mundi
4032. à
Christo
nat. 70.
Multi lu-
das fugiendo
Zelotas ad
Vespasianū
constituunt.
Zelotarum
in mortuas
pariter atq;
vivos crudi-
litas.

sideret, sinendos esse, qui semet absumerent, sine facti gloriam clariore, nequaquam manus intestino morbo laborantibus afferendas: siquidem ratione recta diceretur, non ipsorum, sed discordiis fuisse victoriam. Hæc Vespasianus: eique dicenti rectores militum consentiebant: moxque apparuit quam vtile fuisset eius consilium. Namq; in dies singulos multi ad eum consuebant fugiendo Zelotas. Erat autem fuga difficilis, quod omnes exirus custodibus obsidebantur. Et si quis ibi qualibet ex causa deprehensus fuisset, velut ad Romanos ire cuperet, interficiebatur. Qui tamen eis dedisset pecuniam, saluus abibat: & qui non dabat, solus proditor habebatur. Rebat igitur, pecuniosas fugam redimentibus, solos pauperes ingulari. Mortui vero per omnes vias coaceruabantur innumeri, multique etiam transfugere cupientium, rursus in ciuitate perire præcipiebant. Nam si sepultura in patria mori tolerabilius videbatur. Illi autem ad hoc crudelitatis deuiauerant, vt neq; intus, neq; per itinera cecidis huium concederent: sed veluti cum patris legibus etiam naturæ iura disturbare pepigissent, suaq; in homines iniuria diuinitatē quoq; polluere, ita sub sole putrescere mortuos relinquebāt. Sepeliētibz autem suorum corpora idem quod rens fugis, imminabat supplicium mortis: statimque sepultura indigebat, qui hanc alteri præstitisset: & vt breuiter dicā, nulla tam bona, quam misericordia perierat in illis cladibus mentis affectio. Illi itabantur nec xii, quæ miseranda vidissent, a viuis in mortuos, a mortuis in viuos iracundia transferentes. Modum autem excedente inon super litibus mortui adepi requiem beiores videbantur: & quæ, ant in custodia comparatione sui cruciatus, insepultos quoque fortunatissimos demonstribant. Omne qui sem ab illis ius hominum calcabatur ridebatur etiam diuinitas, prophetarumque responsis tanquam vulgaribus fabulis illudebant. Cum vero multa contemplissent de virtute ac vitiis statuti maiorum, etiam quæ de patria olim prædicta fuerant, vera esse exitu probauere. Vetus enim quidam sermo ferebatur, tunc de num ciuitatem capum iri, sancta quoq; flammis exurenda esse lege belli, cum seditio fuisset exorta, sanūque Dei iropriæ manus ante viola tent. Quibus Zelotæ, nihil de eorum ade dubitantes, ministros se præbuerunt.

CAP. III.

De Gadarenensium deditione & strage.

Ioannu super
bia & am-
bicio.

Magna pari-
contraria
i adicendū
fuit à Ioan-
ne.

AT Ioannes iam dudum tyrannidem affectans, parem cum similibus ad honorem habere dedecus existimabat: paulatimque sibi nequiores adiungens, ab eorum affectione separabatur. Semper autem aliorū decretis non obediendo, suaque iubēdo imperiosius, quod solus dominari cuperet, no latebat: eique sociabantur nonnulli metu, alii gratia (mirus enim erat oratione atque fallacia persuadere quæ veller) multi vero propterea quod sibi tutum esse ducebant priorum deكتورum causas vni potius ascribam quam omnibus. Ad hæc quia manu strenuus erat, & bonus consilio, satellites non paucos habebat, etsi magna pars eum contrariæ factionis reliquerat, apud quos etiam liuor nonnull valebat, graue putantes, vt paulo ante pari succumberēt. Plus autem metus eos, ne sub vniui potestate viuerent exagitabat. Nec enim facile sperabant eum, si semel obtinuisset, deici posse: occasioneque in se habituram timebant, quod in principio resistissent. Proinde quisque bello potius quibzuis pari decreuerat, quam sponte seruiens mancipiū loco perire. Hinc igitur seditio diuiditur, & Ioannes in contraria dissentientibus parte regnabat. Sed inter ipsos quidem in unita omnia erant custodibus nihilq;

aut parum agebatur, si quando armis praelium lacescebant. In populum vero vel maxime contentionem susceperunt, & quis maiorem pradam caperet, vtrunque certabant. Cum tamen ciuitas trium malorum ingen-
 10 tum tempestate laboraret, hoc est belli, dominationis, itemque seditionis, eorum comparatione bellum popularibus mediocrius videbatur. Denique, relictis sedibus patriis ad alienigenas profugiebant: & Romanorum beneficio salutem, quam inter suos desperauerant, assequebatur. Quartum vero preterea malum commotum est gentis exitio. Haud procul ab Hierosolymis castellum erat validissimum, reponendis opibus, ad munimenta belli, tutandisque corporibus, ab antiquis Regibus ædificatum,
 20 quod Massada dicebatur: id occupauerant qui vocantur sicarii, quod à rapinis amplioribus timore continebatur. Hi cum Romanorum exercitum otiosum esse viderent, apud Hierosolymam vero Iudæos dominatione atque discordia secessisse, maiora facinora aggrediuntur. Die festo azymorum/qui apud Hebræos ad memoriam salutis, qua ex Ægyptiorum seruitio liberati, in terram patriam deuenierunt, solenniter celebratur) nocte deceptis qui sibi erant oppositi, municipiū quoddam Engaddi inuasere: vbi pugna quidem Iudæos ante præuentos atque
 30 dispersos, quam arma caperent siue concurrerent, ciuitate pepulere. Eos vero qui in fuga defecerunt, mulieres videlicet ac pueros, supra septingentos interfecerunt. Adibusque deinde compilatis, fructus quoque iam maturos depopulati in Massada portauerunt, & illi quidem omnes circum castellum vicos, totamque regionem populabantur, non paruo vndique perditorum ad eos numero in dies singulos confluente. simul autem concitati sunt etiam per singulos Iudææ tractus in latrocinia, qui interim quiescebant. Ac velut in corpore, si quando principale membrum tumor afficit, omnia pariter agrotare necesse est: ita propter ciuitatis tumultum atque discordiam, etiam qui foris erant nequissimi prædæ inuenere licentiam. Singuli vero vicis proprijs
 40 dilaceratis, deinde in solitudinem recedebant. Congregati. & cæternatim coniurantes, exercitū quidem pauciores, philes vero quam latrocinialis conspiratio, in templa & oppida fesebantur. Et sequebatur quidem, vt in bello fieri solet, ab his eos male affici quos petissent. Verum præueniebatur ultio, cum mox latrones à prædæ resurgerent nullaque pars erat Iudææ, quæ non vna cum Hierosolymis præcellentissima ciuitate interiret. Hæc Vespasiano à transfugis indicabantur. Nam licet omnes exitus à seditionis custodirentur, & cum quis ad eos accessisset interficeretur, tamen erant qui ad Romanos clam profugeret: ducemque Romanorum & opem ferre ciuitati, & reseruare populi reliquias hortarentur. Multos enim, quod bene Romanis vellent, perisse, multos adhuc in periculo dicebant esse superstitibus. Ille autem iam iam miserans eorum calamitates, propius ad eos velut Hierosolymam obsessurus accedit, re autem vera vt ciuitatem obsidione liberaret: spe autem ante reliqua subigendi, nullumque impedimentum extrinsecus obsidioni relinquendi. Cum igitur venisset in Gadara, transiuanianæ regionis metropolim validissimam, mensis Martij quarta die ciuitatem ingreditur. Tam enim optimares, ignorantibus seditionis, legatos ad eum de traditione miserant, tam pacis desiderio quam suis patrimonij metuetes. Multi nam apud Gadara locupletes habitabant, quorum legationem inimici nesciebant, nisi quod Vespasiano appropinquante id cognouerunt. Et ciuitatem quidem se retinere posse desperabant, quod & inter
 50 finis inimicis numero inferiores erant, neque procul abesse videbant à ciuitate Romanos. Si vero fugere decreuissent, sine sanguine id facere, nullaque à noxijs poena repetita non honestum sibi putabant. Itaque

An. mundi
 4032.
 à Christo
 nat. 70.

Trium malorum ingen-
 tium tempe-
 stas Hieroso-
 lymu.

Deservit
 qui Massi-
 dadæ caeci-
 lum occupa-
 uerant.

Transfuga
 Vespasianum
 & opem fer-
 re ciuitati,
 & reseruare
 populi reli-
 quias hortan-
 tur.

An. mundi
4032.
à Christo
nat. 70.
*Gadarenſium
populuſ Ve-
ſpaſianum
cum accla-
mationib. in
civitatem
recepit.
Placidi cum
fugitiuiſ
conſiſtunt.*

*Placidum
Bethanabrin
expugnat &
igni tradit.*

*Placidi de
fugitiuiſ In
dan victoria*

Doleſum comprehenſum (namq; iſ non dignitate ſolum ac nobilitate
cuiſſet princeps habebatur, ſed etiam legationis author erat) inter-
fici iſt: nimiaq; iracundia mortuo verberato, extra ciuitatem dilapſi
ſunt. Iſ vero ppiuſ accedente Romano exercitu, Gadarenſium popu-
luſ Veſpaſiano cum acclamationib. in ciuitatem recepto, ſidei dextras
ab eo accepit: equitumque & peditum præſidia contra fugitiuorum ex-
curſuſ. myros. n. priuſquam id Romani peterent, ipſi deſtruxerant: vt
eo ſibi fides eſſet, quod pacem diligerent, ſi bellum gerere ne volentes
quidem poſſe viderentur. Veſpaſianus. a. miſſo Placido cum 500. equi-
tibus ac trib. millib. peditum aduerſuſ eos qui ex Gadariſ fugerant, ipſe
cum cæteriſ militum copiis Cæſaream regreditur. At fugitiui poſtquã
equites repente à tergo inſequentes videre, priuſquam in manuſ veni-
rent, in vicum quendam, cui nomen eſt Bethenabrin, ſe recipere. vbi re-
perta non paucorum iuuenum multitudo, hiſq; partim volentib. partim
vi armatiſ. temere contra Placidum eiufque militeſ proſiliunt. Il-
li. a. primo quidem impetu paululum receſſerunt ea ſimul arte, vt eos à
muro longiuſ propuocarent, deinde loco opportuno circumdatiſ, telia
gentes eminuſ ſauciabant. Itaque fugientes quidem, ab equitibus præ-
ueniebantur Iudæi, qui vero manuſ conſeruiffent, a peditib. trucidab-
antur, nihiſ pluſ quãdã demonſtrantes. Condentioſ. n. aggrediendo
Romanos, armis non ſecus ac muro ſeptioſ, ipſi quidem teſiſ aditum
non inueniebant, neq; ſufficiebant aciem rumpere: illorum autẽ tranſ-
figebantur telis, & immaniſſimis ſeris ſimiliſ ruebant vtro in ferrum,
& ſternebantur, alij gladiis ora percuſſi, alij ab equitib. diſſipati: quoni-
am cura erat Placido, curſum eorum à vico intercludere, aſſidueque
pretereunſ ea parte, cedentefq; reſedentef, vna etiam libratiſ ſagittarũ
ictib. vtelatur: hiſq; proximioſ interficiebat, metu vero longe fugientes
augetibat, donec elapſi qui fortiores erant ad murum effugere. Eiuſ, a.
cuſtodeſ quid agerent neſciebant. Nec. n. excludi Gadarenſeſ (uorum
cauſa patiebantur, & ſi eoſ recepiffent vna cũ hiſ ſe perituroſ videbant,
et etiam contigit. Illiſ enim compulſiſ ad murum, pene cum hiſ Roma-
norum equiteſ irruere. Portiſ. a. ante præcluſiſ. amoto milite Placiduſ
ad veſperam uſq; acerrimẽ oppugnato muro pariter ac vico potituſ eſt:
ibiſq; tunc vulguſ qdem iners occidebatur, fortiores vero fugam pete-
bant. domuſ vero militib. diripiebantur, & vicuſ igni tradituſ eſt. Qui
vero inde euafierant, totam ſecum illam regionem ad fugam incitauit:
& extollendo proprias calamitateſ in maiuſ, torumq; Romanorum
exercituſ aduentare dicendo, metu omneſ vndiq; commouerunt. Plu-
rimo. a. numero audi. in Hierichunta ſeceſſerunt. Hæc enim etiam tunc
eorũ ſpem ſalutiſ fouebat, quod eſſet valida & populofa. Placiduſ vero
equitib. rebuſq; ante proſperẽ geſtiſ fretuſ, eoſ inſequebatur, & uſque
ad Iordanẽ quidẽ ſemper quocupa bat, morti dabat, omnem vero ad
flumen coactam multitudinem, fluminis impetu prohibitam, quod au-
tũ imbrib. vadum tranſire non poterant, aperto prælio aggreditur. Ita-
q; neceſſitate eoſ ad pugnam compulſi, quod fuga locum non habe-
rent: prætentiq; ad rãpe longitudinem, tela equituſ & incurſuſ excipie-
bant, à quib. multi percuſſi, in fluuiũ ceciderunt. Nam qui manib. eoruſ
ceſſi ſunt, tredecim millia fuerunt. Alij cum viſuſ ſuſtinere non poſſent
in Iordanẽ ſpontẽ deſilierunt. Erat. a. numeruſ inſinituſ: & præterea ca-
pra ſunt circiter duo millia viroꝝ ac ducenti, cum præda maxima ouiuſ
& aſinoruſ. itemq; camelorum & bouu. Iudæiſ qdem hoc vulnuſ inſi-
guum quãuiſ par ſuperioribuſ, maiuſ tamen leiſo viſum eſt: uec ſo-
lum quod eam totam regionẽ qua fugerant, cædeſ repleuerant, ſed etiam
quod ſerſutuſ mortuuiſ Iordanis peruiuſ nõ erat. & Asphaltiteſ quo

que lacus repletus erat cadaueribus, quæ per multa flumina deuoluta sunt. Placidus autem secunda fortuna vsus, in vicos proximos & municipia contendit, captisq; Abila, & Iuliade, & Beseleth, omnibusq; ad lacum Asphaliten vsque idoneos ex transfugis vbique collocat. deinde militem scaphis imposito, eos qui in lacum refugerant subegit. Et transfugium quidem tota regio Romanis cecidit, & vbique omnia vsque ad Macherunta deuicta sunt.

CAP. IV.

De capti oppidu quibusdam, descriptioque ciuitatis Hierichunte.

Hæc autem dum aguntur, motus circa Galliam nunciatur, & quod vindex vna cum optimatibus indigenarum à Nerone defecisset, de quibus alibi diligentius scriptum est. Vespasianum vero ad impetum belli quæ nunciata sunt incitarunt, iam tunc futura bella ciuilia totiusque imperij pericula prospicientem: cum si partes Orientis ante pacasset, minus Italix metuendum existimaret. Obstante. a. hyeme, per subactos interim vicos atque oppida præsidia collocabat. & decuriones cluitatibus apponens, multa etiam eorum quæ vastata fuerant instaurabat. Prius tamen comitatus militum copiis quas Cæsaream adduxerat, in Antipatridem venit: ibique per biduum ciuitate composita, tertia die vastando instammando, omnemq; subuerrendo circum Thamnam toparchiam, in Lyddam & Iamuiam procedebat. Et eum sese vtraque tradidisset, constitutis illic habitatoribus, idoneis in Amauta peruenit occupatoq; ad metropolim earum aditu, castra muro circumdat. Quintaq; in his relicta legione cum cætera manu Bethlepton toparchiam proficiscitur: eaque & vicina regione itemque circum Idumæam igne consumptis, castris quidem locis opportunis muniuit. Captis. a. duob. vicis in media Idumæa positis, hoc est Begabri & Caphartophan, plus quam decem millia hominum peremit: prope. a. ad mille cepit exactaq; inde cætera multitudine, non paruam militum suorum partem ibi constituit, qui omnia montana loca inuersando vastabant. Ipse. a. cum reliquo exercitu in Iamuiam rediit: vnde per Samaritidem, ac per Neapolim, quæ dicebatur ab indigenis Mabortha, secundo Iunij mensis die in Coream descendit: ibique positis castris, postriedie in Hierichunte peruenit: in qua vnus ei rectorum Traianus quem à locis trans Iordanem ducebat militum iungit, cunctis illic deuictis. Sed ex Hierichunte quidem multitudine ante Romanorum aduentum in aduersam Hierosolymis montanam regionem diffugerat: non pauci. a. qui remansere perimuntur. Desolatis vero offenderat ciuitatem, cui in planicie sitæ nudus mons ac sterilis imminet, idemq; longissimus à septentrionali. n. regione vsq; ad Scythopolitanos agros, à meridiana vero vsq; ad terram Sodomiticam & Aspalitit lacus terminos extenditur. Totus. a. asper est, & quod nihil gignat, non habitat. Huic obiacet circa Iordauem mons alius, incipiens à Iuliade ac septentrionali regione, prolixus. a. in meridiem vsque ad Bacta, quæ Petram determinat Arabiæ ciuitatem. In hoc est etiam ferreus mons appellatus, ad Moabitidem vsque longus. Inter duos autem montes regio, quæ magnus campus vocatur, à Genabata vico ad lacum Asphalitem vsque patens, habet ducentorum & triginta stadiorum longitudinem, latitudinem vero centum & viginti, mediusque ab Iordane diuiditur. Sunt. a. illic duo lacus, Asphalites & Tiberienfis natura contrarij. Namque alter salus ac sterilis est, Tiberienfis vulgo dulcis & ferundus, æstatisque tempore illa planities ardore solis incenditur, & vitiioso opprimitur aeris tractu, omnibus circum aridis præter Iordanem.

An. mundi
4032.
à Christo
nat. 70.
Placidus in
Iudaæ secun
da fortuna
victur.

Motus in
Gallia.

Vespasianus
vniuersam
Iudaam per
scrutatur.

Vespasianus
in Hierichun
tem peruenit.

Situs Hierichunte.

Magnus
Campus.

Duo lacus.
Asphalites
& Tiberian-
sis.

An. mundi
4032.
à Christo
nat. 70.

*Ad Hierico
fons largissi-
mus.
Miraculum
ab Helisae
factum.*

*Paradisus
circa Hierichū-
tem optimi.*

*Fertilitatis
circa Hierichū-
tem
causa.*

*Aer tempo-
ratus & ca-
lidus.*

*De lacu As-
phaltitis.*

Vnde euenit, vt palmæ quæ in ripis sunt magis floreat, & fertiliores sint: mīus. a. quæ longe remotæ sunt. Ad ipsam vero Hiericho largissimus fons est, rigandisque armis vberissimus, iuxta veterem (saturiens ciuitatem: quam Iesus Naue filius, Hebræorum ductor, primam in Chananzorum terra bello possederat. Hunc fontem aliquando serunt non solum terræ atque lignorum fructus, sed etiam forminarum partum obtundere solitum, cunctaq; pariter morbo ac peste corrumpere. Postea vero mansueuisset, contraq; saluberrimum ac feracissimum esse factum ab Helisæ quondam Propheta, qui Helix notus fuerat atque successerat. Receptus. n. hospitio ab Hierichuntis habitatorib. quod humaniores eos expertus erat, ipsos & omnem illam regionem perpetua gratia demuneratus est: progressus ad fontem, lagenam fistilem salis plenam, in profluentem aquam misit. Iuxta deinde ad cœlum dexteram tendens fontique immergens blanda libamina, ipsum quidem precabatur vt fluente leniret, ac dulciores aquarum venas aperiret: Deum vero vt torcundiorib. auris flumina temperaret orabat: tamque vbertatem fructuum quam successionem prolis daret indigenis, nec eos genetrix filiorum aqua deficeret, quo ad iusti manerent. Ad has preces ex disciplina manib. quoque multa operatus, fontem immutauit: & qui antea causa erat his orbitatis ac famis, idem victus ac fecunditatis author est effectus. Denique rigationis eius tanta potentia est, vt si attigerit modo terram, spidior sit aquis diu perseuerantib. Vnde eo quæ largius aburuntur, exiguum emolumentum habent: quæ vero parcius, plurimum. Amplius tamen quam cæteri fontes spacium rigat. Et septuaginta quidem stadiis longam, viginti autem latam planiciem permeat. Optimos. a. in ea paradisos ac fertilissimos educat, palmarumque irriguarum genera tam sapore, quam nominib. varia, quarum pinguis calcib. pressæ, plurimum mellis emittunt, non multum alio melle deterius: quanquæ & mellis aliter est illa regio, & opobalsami ferax, qui omnium charissimus est fructus ibi nascentium: itemque cyprum & pyrobalanum, gignit: vt qui diuinum esse illum tractum dixerit, non errauerit, vbi & larga & optima generantur quæ sunt charissima. Sed nec in alijs ei fructibus, aliqua facile toto orbe regio certauerit: adeo multiplicatum q̄ sarum est reddidit. Cuius rei causa mihi videtur esse aquarum vis læta, & aeris calor: cum hic prouocet quæ nata fuerint atq; diffundat: liquores autem firmis singula radicib. stringat, viresq; suggerat æstiuo tempore: quo sic perusta est illa regio, vt nihil facile procedat ac pullulet: aqua tamen. si ante solis ortum hauriatur, auræ spiritu refrigerat, naturamq; contrariam aeri sumit. Hyeme vero contempescit, ea que mensis mitissima efficitur. Tanta est autem cœli temperies, vt quo tempore in alia Iudææ regione ningit, lino illic tantum indigenæ vestiuntur. Distat autem ab Hierosolymis CL. stadiis, & ab Iordane stadiis sexaginta: totumque habet à Hierosolymis spatium desertum atque saxosum: ad Iordanem vero & lacum Asphaltiten, licet humilior, æque tamen incultum ac sterile. Sed de Hiericho, quam sit fortunatissima, satis dictum est.

CAP. V.

Lacus Asphaltites.

Commemoratione autem dignum puto. Asphaltitis quoq; naturâ exponere lacus. Is. n. falsus quidem & sterilis est: nimia vero leuitate, etiam quæ grauisima sunt, in eum iacta fluitant. Demergi autem quis in profundum nec de industria facile potest. Denique Vespasianus

qui-

qui eius visendi causa illuc venerat, iussit quosdam natandi infectos, vi-
dis post terga manibus, in alrum proici: & euenit omnibus, tanquam
vis spiritus sursum repulso desuper fluitare. Adhuc mirabilis est colo-
riq; mutatio, quæ ter in singulos dies superficiem vertit, & solis radiis
variata resplendet. Multis autem locis vomit nigras bituminis glebas,
quæ super vndam & habitu & magnitudine tauris sine capribus assimili-
les natant. Ad eas autem cum lacus exercitores accesserint, nati quod
aggestum est, ad naues trahunt: & quia lentum est, repletas eas abrum-
pere nequeunt: sed quasi religata scapha, pender à cumulo, donec men-
struo mulieris atque vrina soluat. Est autem vtile non modo ad com-
pagines nauium, sed ad corporum etiam curationem multis remediis
admisceatur. Longitudo lacus est quingentorum & octoginta stadio-
rum, qui ad Zora vsque Aræ tenditur. Latitudo autem centum
quingaginta stadiis patet. Hinc Sodomitica terra vicina est: olim qui-
dem tam fructibus, quam diuitiis ciuitatum fortunata, nunc autem om-
nis exusta, vt quæ habitatorum impietate fulminibus conflagrasse
memoratur. Denique adhuc in ea diuini reliquias ignis, & oppidorum
quinque videre licet in pagines, & renascentes in fructibus cineres: qui
colore quidem sunt edulibus similes, carpentium vero manibus in fu-
mum dissoluuntur & cinerem terræ quidem Sodomiticæ fabula eius-
modi finem habet ex facie.

CAP. VI.

*Gerasa denastatio simul de Neronis morte, Galba
& Othonu.*

AT Vespasianus Hierosolymorum habitatores concludi vndiq; cupi-
ens, apud Hiericho & Adidam castellis erectis, vtrobiq; auxiliarium
pariter ac Romanorum przidia collocat. Mittit autem Gerasam L. An-
nium, equitatus ei parte multique equitibus attributis. Qui primo ag-
gressu ciuitate capta, mille iuuenum, qui ne fugerent prauenti erant,
interfici: familias captiuas ducit, bona militibus prædari permittit. In-
centis deinde domibus, proximos petiit. Erat autem fuga potentium, &
interitus infirmorum: quodque occupatum fuisset, flammis dabatur:
omnibusque tam montanis locis quam tora planicie bello oppressis, a-
pud Hierosolymam degentes exundi copiam nō habebant: cum trans-
fugere quidem cupientes à Zelotis asseruantur: eos vero qui etiam
tunc à Romanis distidebant, vndique ciuitate vallam cohiberet exerci-
tus. Vespasianus autem Cæsaream reuerso, & cum omnib. copiis in ipsam
Hierosolymam proficisci paranti nunciatur Nero peremptus, cum per
annos tredecim & octo dies imperasset: de quo referre, quemadmodum
dehonestarit imperium nequissimi hominibus Nymphidius & Tigilli-
no, & indignissimis libertorum permissa Republica: quodque horum
captus insidiis, ab omnibus suis senatoribus desertus, cum quatuor li-
bertis fidelibus in suburbanum fugerit, ibique semet occiderit: & quod
multo post tempore, qui eum deposuerat, pomas dederint: bellumque
per Galliam quo patio deserit: & quod Galba creatus Imperator, Ro-
mam redierit ab Hispania: & quemadmodum incusatus à militibus,
tanquam humilioris esset animi, in medio foro necatus sit, & Otho de-
claratus sit Imperator, militesque suos contra Vitellii duxerit exerci-
tum: nec non & Vitellii turbas, & circum Capitolium pugnam, & quem-
admodum Antonius primus & Murianus Vitellium interfecerint, &
Germanorum agmina bellumque ciuile sedauerint: Hæc omnia recu-
nariare, condens quod a multis Græcorum itemq; Romanorum ea

An. mundi
4032. à na-
to Christo
70.

*Mirabilis
Asphaltitis
propria.*

*Sodomitica
terra Asphalti-
tis vicina
est.*

*Tortul. in a-
polog. c. 39.*

*Gerasam L.
Annium
capit.*

*Vespasianus
nunciatur
Nero perem-
ptum.*

Galba.

*Otho.
Vitellius.*

An. mundi
4032. à
Christo
nat. 70.

*Vespasianus
expeditionē
in Hierosoly-
mam differt.*

An. mundi
4033. à na-
to Christo
71.

*Galba inter-
ficitur ac O-
tho imperi-
um suscipit.*

cuncta copiose perscripta sunt. Ordinis autem rerum continuandi gra-
tia, ac ne intercisa pendeat historia, summam singula designavi. Igitur
Vespasianus primo quidem in Hierosolymam expeditionem differrebat,
expectans quonam vergeret imperium post Neronem. Deinde ubi Gal-
bam imperare cognovit, nihil conari decreuerat, priusquam ille quoq;
ad se de bello aliquid perferberet. Mittit autem ad eum Titum filium
suum & salutatur simul, & ut de Iudæis mandata acciperet. Ob easdem
causas & Rex Agrippa nauigauit ad Galbam. Sed dum Achaia, quod
hyems erat, longis nauibus praeuehuntur, interfici Galbam contigit, sep-
tem mensibus post & totidem diebus. Deinde Otho suscepit imperiū,
ac tres menses Rempub. gubernauit. Agrippa vero nihil mutatione de-
territus, Romam pergere statuit. Titus vero diuino quodam impulsu, ex
Achaia ad Syriam nauigat, & mature inde in Daciam venit ad patrem.
Suspensi autem de omnibus, quasi nutante Romano imperio, Iudæorū
militiam negligeabant. Patriz quoque metuentes, aggredi alienigenas
importunum arbitrabantur.

C A P. VII.

De Simone Geraseno nona conspirationis principe.

*Simon Gera-
senus ad la-
trones perue-
nit.*

*Simon in lo-
cu montanis
cunctos no-
quissimos
congregat.*

Interea tamen bellum aliud in Hierosolyma excitatur. Erat Simon
Giorz filius, patria Gerasenus, ætate iuuenis, sed calliditate posterior
Ioanne, à quo iam pridem ciuitas possidebatur. Viribus autem corporis,
audaciaque præstantior. Ob quam ex Acrabarena quoque toparchia, cu-
ius rector erat, pulsus ab Anano Pontifice, ad latrones peruenerat, qui
Massadam occupant. Is autem primo quidem ita suspectus erat, ut e-
um ad inferius castellum cum mulieribus, quas secum adduxerat, transi-
re permitterent, ipsi excelsus incolebant. Rursus autem propter ne-
cessitudinem morum, fidelis esse videbatur. Nam & ductor erat præda-
tum exeuntibus, & cum ipsis territorium Massadæ populabatur. Nec ta-
men eos ad maiora exhortando metuebat, dominandi enim cupidus,
magnorumq; appetens, quia mortem Anani comperit, in montana le-
ca discessit: ac voce præconum seruis libertate promissa, itemq; liberis
præmio, cunctos qui vbique fuerant nequitissimos congregauit. Iamque
validis confatis copiis, montanos vicos diripiebat. Saepius autem acce-
dentibus pluribus locis, audebat etiam in humiliora loca descendere,
& ciuiumque quoque iam terribilis erat: multosque potentium vis eius
& prospere gesta sollicitabant. Nec iam feruorum tantum siue latronum
exercitus erat, sed multorum etiam popularium, tanquam Regi, pare-
bat obsequium. Excursus autem agebatur in Acrabatenam toparchiam,
& in maiorem vsque Idumæam. Vicum enim cui nomen est Nain muro
amplexus, ad tuitionem sui pro castello habebat. In valle autem quæ
appellatur Pharan, multas quidem dilatavit speluncas, multas vero
paratas inuenit, atque his conditorum prædæ receptaculis utebatur.
Quin & direptos illic fructus reponebat, multaque laterum diuersa
bancur: neque dubitabatur, quod Hierosolymam copiis & apparatu
præcluderet. Vnde insidias vētini Zelotæ, ac præuenire eum qui contra
se resereret cupientes, plerique cum armis egrediuntur. His autem
Simon occurrit, commissoque prælio multos occidit, & reliquos com-
pellit in oppidum. Nondum autem viribus frētus, ab obsidione deterre-
tur. Prius autem Idumæam subiugare conatus est. Itaque cum viginti
millibus armatorum ad fines eius properabat. Idumæorum autem prin-
cipes mature ex agris viginti quinque fere millibus pugnacium ciuium
congregatis, pluribus autem, qui sua seruarent domi relictis, propter si-
catorum qui Massadæ versabantur incurfus: Simonem in sinibus præ-

*Pugna Si-
monis &
Zelotarum.*

stabantur: vbi confictu habitu, ac per totum diem tracto praelio ne-
 que victor neque victus abscessit. Et ipse quidem in Nain vicum, Idu-
 mæi vero domum regressi sunt. Non multo autem post, Simon cum ma-
 ioribus copiis eorum fines petebat: castrisque in quodam vico cui no-
 men est Thecne politis, ad iustodes Herodæ, quod non longe aberat, de
 sociis eius Eleazarum misit, vt castellum sibi traderent persuasurum:
 quem quidem sine mora susceperunt custodes, causæ nescii, cur venisset.
 Mox autem de traditione prolocutum, strictis gladiis persequabantur:
 donec fugæ locum non reperiens, de muro in subiectam vallem se pro-
 iecit. Et ille quidem hoc modo statim moritur. Idumæis autem vires Si-
 monis formidantibus placuit, priusquam bello congrederentur explo-
 rare hostium copias. Ad hoc autem se ministrum obtulit paratissimus
 Iacobus, vnus e rectoribus, cogitans proditionem. Denique profectus
 ab Oluro (in hoc enim vico tunc Idumæorum collectus erat exercitus)
 ad Simonem venit: primumque se patriam suam traditurum esse pacifi-
 car, accepta fide, quod semper ei charissimus foret. Mox etiam de tota
 Idumæa operam pollicetur. Ob quas res humanissime apud Simonem
 corhatu, amplissimisque promissis animatus, vbi ad suos rediit, primo
 Simonis exercitum multiplici numero mentiebatur esse maiorem. De-
 inde rectoribus etiam paulatimque multitudine vniuersa perterritis, vt
 Simonem reciperent suadebat, eique sine pugna rerum omnium per-
 mitterent principatum. Simul autem hoc agens, & Simonem ipsum per-
 nuncios euocabat, disiecturum se pollicitus Idumæos, quod & præstare.
 Nam cum iam appropinquaret exercitus, equum primus inscendit, &
 cum sociis corruptionis effugit: pauor autem occupat vniuersam mul-
 titudinem; ac priusquam ad manus venirent, domum quisque suam so-
 luti ordine recesserunt. Simon vero præter opinionem sine sanguine I-
 dumæam introiuit: primumque aggressus ex improbis Chebron mu-
 nicipium capit, in quo maxima præda potitus est, multosque fructus dir-
 ripuit. Chebron autem indigenæ ferunt non eius terræ modo ciuitati-
 bus, verum etiam Egypti Memphi antiquiorem. Denique duo millia &
 trecenti eius connumerantur anni. Hoc autem narrant Abraham quoque
 parenti Iudæorum fuisse domicilium, posteaquam Mesopotamiz sedes
 reliquit: eiusque poneret hinc ad Ægyptum esse profectos: quotum
 etiam nunc monumenta extant in eadem ciuitate, peroptimo marmo-
 re liberaliter fabricata. Cernitur autem sexto ab oppido stadio arbor
 maxima Terebinthus: eamque memorant ab initio mundi creati nunc
 vsque durare. Hinc totam Simon peruasit Idumæam, non modo vicose-
 rius & ciuitates depopulando, sed excidendo etiam territoria. Nam præ-
 ter armatos XL. eum millia sequebantur, vt his ne victi quidem neces-
 saria satis essent. Ad has autem necessitates accedebat eius crudelitas &
 insuper iracundia, quo magis vastari contigit Idumæam. Et quemad-
 modum post locustas silua cerni solet frondibus spoliata, sic etiam qua
 Simonis transisset exercitus, à tergo solitudinem relinquebat: & alia
 quidem comburendo, alia diruendo, & quicquid in ciuitate vel in agris
 natum esset contendo calcibus, aut depascendo debebant: perque ter-
 ram cultam iter agendo, faciebant eam sterili duriorē, proflus vt ne si-
 gnum quidem vilitatis relinqueretur, quod aliquando fuissent. Hæc
 omnia rursus Zelotas incitauerunt, & aperto quidem bello configere
 pertinuere: insidiis vero per itinera collocatis, uxorem Simonis rapi-
 unt, eorumque præterea quos habebat in obsequio plurimos. Deinde
 tanquam Simonem ipsum cepissent, in ciuitates exultantes redeunt.
 Continuo namque sperabant, armis eum depositis pro uxore sibi suppli-
 caturum. Illum autem non misericordia, sed ira coniugis rapte perua-

An. mundi
 4033.
 à Christ.
 nat. 71.

*Eleazarus
 Simonis so-
 cius in val-
 lem se proi-
 cecit & statim
 moritur.
 Iacobus Idu-
 mæi patriam
 proditor.*

*Simon præ-
 ter opinionem
 sine sangui-
 ne Idumæam
 introiuit.
 Chebron an-
 tiqua ciui-
 tas Abraha-
 mæ domici-
 lium fuit.
 Terebinthus
 arbor ab ini-
 tio mundi
 creati nunc
 vsque durat.
 Simon depo-
 pulando to-
 tam Idu-
 mæam per-
 uasit.*

*Zelota Si-
 monem uxo-
 rem capi-
 unt.*

An. mundi
4. 333.
à Christ.
nat. 71.

*Immanitas
& crudelitas
Simonis.*

*Simoni Ze-
lota multis
viris remis-
sit.*

*Seditio per
potum Ro-
manum im-
perium.*

*Vespasianus
Iudæam ite-
rum petiit.*

*Capharini
supplices se
Cereali tra-
dunt.*

*Chebron ur-
bem anti-
quissimam
Cereali en-
vrit.*

erat. Cumque ad muros Hierosolymorum venisset, ut fera saucia quæ percussores prendere acquisisset, ita in quos reperisset, effundebat insa-
niam. Denique olerum samentorumque causa progressus è porta, im-
berbes pariter ac seniores correptos verberabat ad necem: ut animi in-
dignatione id solum abesse videretur, quod non etiam videretur cor-
poribus mortuorum. Multis autem abscessis manibus dimittebat in ci-
vilitatem, una perterrefaciens inimicos, & populum revocare cupiens à
nocentibus. Hisque mandabat ut dicerent, iurare Simonem per Deum
qui cuncta regeret, quod nisi cito redderent sibi coniugem suam, muro
perrupto omnibus innocentibus discerneret noxios: donec his eius
mandatis, non modo populus, sed etiam Zelotæ metu percussi, remis-
sent ei mulierem. Atque ita delinquit, paulisper ab assidue caede requievit.

C A P. VIII.

De Galba, Othone, Vitellio, Vespasiano.

Non solum autem per Iudæam erat seditio bellumque civile, verum
etiam per Italiam. In medio namque Romanorum foro Galba per-
empto, creatus Otho Imperator cum Vitellio imperium affectante pug-
nabat: quem Germanicæ tunc legiones elegerant. Habito autem apud
Hebriacum Galliz Cispalinæ prælio cum Valente & Cæcinnâ Vitellii
ducibus, primo die Otho superavit, altero Vitelliani: multisque truci-
datis, & duervæ partis audita victoria, Otho apud Brixellum semet oc-
cidit, postquam biduum tresque menses imperium tenuit. Accesserunt
autem Vitellii ducibus Othonis milites, & ipse iam Vitellius Romam
cum exercitu veniebat: dum interea Vespasianus quinto die Iunii men-
sis Cæsarea profectus, eas quas nondum subegerat Iudææ partes petiuit:
& in montana regione, quæ primum ascendit, toparchias duas Gophni-
ticam & Acrabatenam subegit: deinde post has Bethel & Ephrem mu-
nicipia: ibique præditiis collocatis, usque Hierosolymam equitabat. Mul-
tos vero tunc deprehensos necabat, multosque capiebat. Ducum autem
vnus Cereas cum equitum parte ac peditum, superiorem quæ dicitur
vastabat, Idumæam, & Caphetram quidem castellum ex itinere captum
incendit. Alterum vero quod Capharin dicitur, admoeto milite oppu-
gnabat, muro satis valido cinctum. Diutius autem ibi se moraturum spe-
ranti, oppidani subito portas aperuere, & supplices eise tradidere. Qui-
bus subiugatis, Cerealis in Chebron alteram civitatem antiquissimam
tendit, sitam, (ut dixi) in montanis locis, haud procul ab Hierosolymis.
Vi autem irrumpens in eam, reliquam multitudinem, quam ibi offen-
dit, cum puberibus iniremit: oppidum vero ipsum exurit. Omnibusque
iam captis, præter castella Herodiam & Massadam & Macherunta, quæ
à latronibus tenebantur, sola iam Hierosolyma Romanis ante oculos
erat, quæ expugnanda restabat.

C A P. IX.

De Simoni gestis contra Zelotas.

Simon autem ubi uxorem suam à Zelotis recepit, ad reliquias Idumæ-
stendit persequendas: & undique circumacta natione, Hierosolymam
compulsa plerisque fugere, cum ipse quoque ad eam sequeretur. Deinde
muro eius obfesso, si quem operatorum ex agris advenientem multitu-
dinem cepisset, interficiebat. Eratque populo foris Simon Romanis ter-
ribilior: intus Zelotæ utrisque sruiores: quos etiam Galilæi novis inven-

tis & audacia factionum corrumpebant. Nam & Ioannem ad potentiam
 ibi prouexerant: & Ioannes eis pro potentia quam sibi comparauerat,
 vicem referens, omnia quæ desiderarent vt facerent permittebat. Infa-
 tiabilis autem rapinarum cupiditas erat, domorumque locupletum per-
 secutio. Cædes autem virorum & foeminarum iniuriæ pro ludo habe-
 bantur: prædæque cum sanguine deuorantes sine aliquo metu, post
 satietatem muliebri libidine calecebant: comptique crines, ac foemina-
 rum veste induti, lorique vnguents, & vt forma placeret, oculis illiti,
 non solum ornatum, sed impudentiam quoque mulierum imitabatur:
 & obscenitate nimia nefarios coitus exigentes, vt in lupanari versaban-
 tur, ciuitatemque totam impuris facinoribus profanabant. Effoeminantes
 autem vultum, dexteras ad cædem promptas habebant: delicatæque
 incessu eneruati, subita incurfione bellatores fiebant: & de paludamen-
 tis versicolorebus eductis gladiis, casu obuios transuerberabant. Eos
 autem qui Ioannem fugissent, excipiebat sciuor in cædibus Simon: qui
 que intestinum euassisset tyrannum, ab eo qui prope erat occidebatur.
 Omnis autem fugæ via transire cupientibus ad Romanos abscissa erat.
 Inter Ioannis autem copias quantum erat Idumæorum diffidens se-
 paratique ab aliis, aduersum tyrannum tam liuore potentis quam cru-
 delitatis eius odio armantur. Deinde pugna congressi, multos Zelota-
 rum perimunt, cæterosque in aulam regiam compellunt, quam Græpe
 ædificauerat. Hæc autem fuerat cognata Izaræ Regis Adiabenorum. V-
 na vero irrupere Idumæi, atque inde Zelotis in sanum pulsus, Ioannis
 pecunias prædabantur. In aula enim supra dicta & ipse degebat, & ty-
 rannidis spolia deposuerat. Inter hæc autem Zelotarum qui per ciuitatem
 dispersi erant, ad illos qui in templum fugerant aggregati sunt: eosque
 Ioannes aduersus populum & Idumæos educere cogitabat. Istis autem
 non tam impetum eorum metuendus erat, cum pugna posset, quàm
 confidentia, ne de templo nocte subreperent, seque pariter occiderent,
 atque oppidum concinnarent. Itaque collecti cum Pontificibus delibe-
 rabant, quoniam pacto imperum præcauerent. Sed profecto Deus sen-
 tentias eorum in deterius vertit, & interitu acerbis excogitabant salu-
 tis remedium. Nam vt Ioannem deicerent, Simonem recipere statu-
 runt, & cum precibus alterum sibi tyrannum imponere. Itaque decreto
 obtemperatur: missoque Matthia Pontifice, rogant Simonem vt ad se
 introiret, quem sperauerant. Cum his autem precatores erant, etiam
 qui Zelotas Hierosolymis fugerant, domus quisque suæ desiderio & for-
 tunarum. Ille autem nimis superbe se dominum fore pollicitus, veluti
 ciuitatem liberaturus ingreditur, cum salutis eum datorem ac defensor-
 è sui populi clamor designaret. Vbi vero cum suis copiis introiit, mox
 de propria potentia deliberabat: nec minus eos à quibus rogatus erat,
 quam eos contra quos fuerat aduocatus, inimicos putabat. Ioannes aut
 cum multitudine Zelotarum templo exire prohibitus, amisit etiam
 quæ in ciuitate habebat: nam statim res eorum Simon cum sociis diri-
 puerat: salutem iam desperabat. Templum tamen adiuuante populo
 Simon aggreditur. Illi autem in porticibus, perque propugnacula stan-
 tes impetum propulsabant, multiq; ex Simonis parte opperebant, mul-
 ti faucibus referebantur, quoniam Zelotæ ad dexteram superioriserant,
 eoq; ictus impenetrabiles habebant. Et quamuis loco plus possent, tur-
 res tamen quatuor maximas fabricauerant, vt ex alto videlicet in illa
 torquerent: vnam ad Orientalem angulum, & Septentrionalem alte-
 ram, super xystrum tertiam, in angulo alio contra ciuitatem inferiorem.
 Quarta vero turris supra verticem Paltophoriorum condita erat: vbi
 moris est vni de sacerdotibus astantem post meridiem, quod septimus

An. mundi
 4033.
 à Christo
 nat. 71.

Zelota ciui-
 tatem totam
 imperij faci-
 noribus pro-
 fanant.
 Omnis fuga
 via abscissa.

Diffidens
 Zelotarum
 & Idumæo-
 rum.

Pugna Zelo-
 tarum in
 templo cum
 Idumæis &
 populo.

Simon ma-
 gno clamore
 ciuitatem
 intrat.

Simon tem-
 plum in quo
 Zelotæ erant
 aggreditur.

quis:

An. mundi
4033.

à Christo
nat. 71.

Sacerdotum
officium,
quod septi-
mus quisque
dies incipe-
ret tuba si-
gnificare.

Vitellius to-
tam urbem
Romam pro
castris ha-
bet.

Vespasianus
imperium
pati, sicut
bene impera-
re nonis.

Rectores a-
perre cum
militibus
conuenientes
de mutatio-
ne trahant.

Vespasiani
pudicitia &
modestia.

Causa impul-
sua eligendi
Vespasianum
Imperatorē.
Miles Ve-
spasianum
Imperatorē
appellat.

quisque dies inciperet, tuba significare: rursusque vesperi, quod desine-
ret, nunc ferias populo, nunc ut opus faciat, denunciantem. Per tu-
res autem disposuerunt balistas saxorumque; tormenta, & sagittarios & fun-
darum scientes. Itaque tunc Simon pigrius ad impetum mouebatur,
cum suorum plerique mollescerent: amplioribus tamen copiis fretus,
propius accedebat. Machinarum enim missilia delata longius, multos
pugnantium perimebant:

C A P. X.

De Vespasiano in Imperatorem electo.

PER idem tempus Romanos quoque scruia mala circumueniunt,
aderat enim ex Germania Vitellius cum exercitu, aliam præterea in-
gentem multitudinem secum trahens. Et cum eum destinata militi spa-
cia non ceperent, totam urbem pro castris habebat, omnemque domum
repleuit armatis. Illi autem conspectis Romanorum diuitiis insin-
suetis, & auri argentique stupore perfusi, vix cupidinem continebant,
adeo ut in rapinas se conuerterent, & eos qui obistere conarentur, occi-
derent. Et in Italia quidem ita res erant. Vespasianus autem, postquam
Hierosolymis proxima depopulatus, Caesarem reuertebatur, audiit
Romanorum tumultus, & Vitellium principem. Hoc autem, licet in-
dignatione perductus est: dominumque dedignatur eum, qui veluti desertum intrauisset impe-
rium. Dolore autem saucius cruciatum ferre non poterat, neque aliis
vacare bellis cum patria vastaretur. Verumamen quantum ira impelle-
batur ad vltiscendum, tantum longinquitatis cogitatio reprimebat: mul-
ta enim fortunam posse nota facere, priusquam ad Italiam, præsertim
hyemis tempore ipse transiret: plusque iam crescentem ira undiam co-
hibebat. Rectores autem cum militibus conuenientes, de parte iam de
mutatione tractabant: & cum indignatione vociferantes, incusabant
Romæ constitutos milites, & in deliciis agentes, qui ne famam quidem
belli sustineant, quibus liberit decernere Principum, & spe que situs
Imperatores essent. Se autem laboribus tot exactis sub galeis senescen-
tes, allis condonare potestatem, cum apud se digniorem habeant im-
perio. Cui si hanc amiserint, quam iustior, vel quando referrent erga
se beneuolentiam gratiam? Tanto autem Vespasianum quam Vitellium
iustius esse principem fieri, quanto illis qui eum declarassent ipsi præsta-
rent. Non enim se minores pertulisse bella, quam qui ex Germania venis-
sent; neque illis qui Tyrannum inde deducerent, in armis deteriores esse.
Nullum autem in creando Vespasiano fore cætamen. Non enim sena-
tum populumve Romanum, Vitellii libidines pro Vespasiani pudicitia
perpessuros, nec pro bono Imperatore crudelissimum Tyrannum, aut
filium pro patre optaturos Principem. Maximum enim pacis tutamen
esse, verum in Imperatore præstantiam. Ergo siue peritiam senectutis de-
beat imperium, habere se Vespasianum: siue adolescentiæ viribus, Ti-
tum. Ex amborum enim ætate quod sit commodum decerpuros. Non
solum autem se ministraturos declarati imperii vires, qui tres legiones
regumque habeant auxilia: sed etiam totum Orientem partemque Europe
extra Vitellii timorem constitutam atque insuper qui essent in Italia pro-
pugnatores Vespasiani, fratrem atque alium filium: quorum alteri mul-
tos dignitate præditos iuuenes sociatum iri sperabant, alteri vero etiam
urbis esset commissæ præfectura: quæ pars ad imperii principia non pa-
rum valeret. Postremo si ipsi cessarent, senatū fortasse declaraturum eum
principem, quem conseruatores milites dehonestarent. Hæc primo per-

cuncos

citneos milites loquebantur. Deinde se adhortati inuicem, Vespasianum Imperatorem appellant: eumque ut in periculo constitutum imperium conseruaret, orabant. Illi autem olim quidem rerum omnium cura fuit, nequaquam vero imperare volebat, dignum quidem se factis existimans, priuatae autem vitae securitatem, clauoris fortuna periculis anteponebat. Recusanti autem rectores magis instabant: & circumfusi milites cum gladiis, mortem ei minabantur, nisi viuere vellet, ut dignus esset. Diu tamen reluctatus, quod rehuebat imperium, postremo cum his, qui se de signa tuerant, minime dissuadere posset, accepit.

An. mundi
40
a Christo
nat. 72.

C A P. XI.

Aegypti descriptio & Phari.

Mitiano autem ceterisque rectoribus, qui eum ad imperium inuiaueraunt, & exercitu alio vociferante, ut se in hostes omnes duceret, prius res Alexandrinas protutandas putauit: sciens Aegyptum plurimam esse partem imperii, propter frumentariam functionem: eaque si potius esset, vi quoque, si perstaret, Vitellium delictum sperabat, nec enim perperurum esse populum fame oppressum. Simul etiam duas legiones, quae apud Alexandriam degerent, sibi cupiebat adiungere. Cogitabat etiam propugnaculo sibi fore illam regionem, aduersus incerta fortunae. Nam & terra difficilis accessu, marique importuosa est, & ab Occidente quidem aridam Libyam habet obiectam, a meridie vero limite in qui Sienu ab Aethiopia dirimit, nauibusque inuius Nili fluminis cataraclas, itemque ab Oriente mare rubrum, ad Copton ciuitatem usque diffusum. Septentrionale vero munimentum habet terram usque ad Syriam. Et quod dicitur Aegyptium pelagus, totum portibus carens. Hoc quidem modo Aegyptus ex omni parte tuta est. Insuper Pelusium vero & Syenem, per duo millia stadiorum porrigitur. Ex Plinathine autem ad Pelusium, nauigatio est stadiorum trium millium & sexcentorum. Nilus autem ad Elephantinem oppidum usque nauibus ascenditur. Namque ulterius progredi, ut supra diximus, cataraclas non sinunt. Portus autem Alexandrinus etiam in pace nauibus aditu difficilis est. Nam & ostium perangustum habet, saxisque latentibus a directo cursu deflectitur: & laeua quidem pars manu factis brachiis cingitur: a dextera vero Pharus obiecta insula, turtim maximam sustinet, ad trecenta usque stadia nauigantibus igne lucentem, ut quam longissime difficultatem applicandarum pauum praecauant. Circum hanc autem insulam, opere instructo ingentes muri sunt: quibus affixum pelagus, & aduersus obicibus fractum, asperiores facit meatum, eoque periculosum per angustiam aditum. Intrus tamen portus ipse tutissimus est, & triginta stadiis magnus. In quem tam quae defunt illi terrae ad beatitudinem deuehantur: quam quae superant ex bonis domesticis & indigenis, in totum orbem diuisa exportantur. Itaque non sine ratione, Vespasianus Alexandrinarum rerum erat cupidus, ac totius imperii firmamentum. Proinde statim ad Tiberium Alexandrum literas dedit, qui Aegyptum & Alexandriam regebat, indicans millium alacritatem: quodque ipse (quod necesse fuit) suscepto munere principatus, operam atque adiumentum eius assumeret. Alexander autem, simul ut Vespasiani legere epistolam, prompto animo, & legiones eius sacramento rogauit & populum: utriusque autem libenter paruerunt, virtutem viri ex proxima administratione scientes. Et ille quidem permessa sibi potestate, omnia quae imperii usus exigeret, adueniui quoque principis necessaria iam parabat.

*Terminus
Aegypti.*

*Longitudo
& latitudo
Aegypti.*

Turris altissima in insula Pharo, ad trecenta usque stadia nauigantibus igne lucenti.

*Tiberius Alexander
Aegyptum
& Alexandriam regit.*

CAP. XII.

Vespasianus Iosephum captivitate liberat.

An. mundi
4033.
à Christo
nat. 73.
*Vespasianus
communis
suffragio im-
perator de-
claratur & co-
rona dona-
tur.*

*Vespasianus
cum amicis
& rectoribus
de Iosepho li-
berando de-
liberat.*

*Iosephus pra-
mio famæ do-
natus & vin-
culu libera-
tur.*

*Vespasianus
Romam ten-
dere cogitat.*

Opinione vero citius declaratum in oriente Vespasianum Imperato-
rem, ubique fama nunciavit. Et vniuersæ quidem ciuitates festos
dies habet, nuntiique lætitiæ pro eo simul & sacrificia celebrabant,
legiones vero apud Mœsiam Pannoniamque degentes, quæ propter Vi-
telliæ audaciæ paulo ante fuerant concitatæ, iurandum Vespasiano
maioris gaudio præbuerunt. Vespasianus autem Cæsarem reuerſus, iam
Berytum venerat, ubi multa quidem è Syria, multaque ab aliis provin-
ciis legationes aderant obuiam, coronas ei & gratulatoria decreta à sin-
gulis ciuitatibus offerentes. Aſſuit autem rector etiam provinciarum Mu-
tius populoſorum alacritatem, irataque per ipsum principem sacra-
menta renuncians. Vbiq; autem Vespasiani voris obſecundante for-
tuna, rebusq; ad eum plurima ex parte inclinatis, cogitare cepit, quod
non sine Dei providentia ſumpſiſſet imperium: ſed iſta quædam ſati-
ſſatio, ad eius poteſtatem circumduxisset rerum omnium principatum.
Recordatus autem ſigna, & alia (multa enim ſibi conſigerant imperium
præmonſtrantia) & Iosephi dicta, quibus eum Nerone viuo auſus fuerat
appellare imperatorem, admirabatur virum, quem adhuc habebat in
vinculis, aduocatoque Mutiano cum amicis & rectoribus aliis, primum
quam ſtrenuus fuiſſet Iosephus, quantumque Ictæ ætatis expugnandis
propter eum laboraſſet, exponit. deinde vaticinationes eius, quas ipſe
quidem timoris cauſa ſuſpicaretur eſſe ſigmenta: tempus autem diui-
nas fuiſſe, & rerum exitus probauiſſet. Tumque in honeſtum eſſe ait, ut
qui ſibi auguraſſet imperium, vocisq; Dei miniſter ac nuntius extitiſ-
ſet, adhuc captiui loco haberetur, fortunamque ſuſtineret aduerſam,
vocatumque ad ſe Iosephum ſolui iubet. Hoc autem factò, alii quidem
rectores ex gratia quam alienigenæ retuliſſet, præclara etiam de ſe
ſperanda eſſe arbitrabantur. Titus vero, qui cum patre aderat, iuſtum
eſt, inquit, pater vna cum ferro etiam probro Iosephum ſolui, erit enim
tanquam nec initio vincus ſiſ: ſi non diſſoluerimus, ſed inciderimus ca-
tenas. Namque id agi ſolet in his, qui non recte fuerint vinciti. Eadem
Vespasiano placebant, & quidam interueniens ſecuti catenas abruptit.
Iosephus quidem pro his quæ prædixerat, præmio famæ donatus, & de
futuris iam dignus cui credendum eſſet habebatur.

CAP. XIII.

De Vitellii morte & moribus.

Vespasianus autem reſponſo legationibus reddito, iuſſeque pro me-
ritis adminiſtrationibus ordinatis, Antiochiam venit. Et quoniam
primum tenderet cogitans, Alexandrino itinere præſtabilius eſſe duxit,
quæ Romæ agerentur curare. Alexandriam enim ſtabilem eſſe, Roma-
næ autem res à Vitellio perturbari. Mittit igitur in Italiam Mutianum,
cum multis equitum peditumque copiis, qui tamen propter hymis
aſperitatem veritus nauigare, per Cappadocas & Phrygas ducit exer-
citum. Inter hæc autem Antonius Primus adducta legione tertia ex
his, quæ apud Mœſiam morabantur (illam enim regebat provinciam)
bellum gerere cum Vitellio properabat. Vitellius autem cum magna
creſcinam obuiam ei mittit. Is autem Roma proſectus, quam-
primum elica Cremonam Galliarum Antonium conſequitur, quæ conſinia
Italici ciuitas eſt: ubi quæſpecta hoſtium ordinatione ac multitudine
prelio quidem congregari non audebat. Diſceſſum autem periculolum

reputans,

reputans, de prodicione deliberabat. Conuocatis autem centurionibus, & tribunis sibi subditis, vt transirent ad Antonium, suadebat: Vitellii quidem rebus detrahens, Vespasiani autem vires extollens: & alterum nomen imperii tantum, alterum virtutem habere commemorans: ipsi quoque melius esse, si id sponte faciant, quod necesse est: cumque se multitudinem superatum iri sciant, voluntate periculum praeuenire. Nam & Vespasianum quidem idoneum esse, etiam sine ipsis ad reliqua vindicanda: Vitellium vero ne cū ipsis quidem praesentia posse seruare. Multa loquutus in hunc modum quod voluit persuasit, & cum milite transfugit ad Antonium. Eadem vero nocte milites peritudo simul ac metus eius, si vicisset, à quo missi fuerant, occupauit, eductisque gladiis Caccinam obruncare voluerunt, fecissentque, nisi his aduoluti tribuni supplicassent. Quamobrem caede quidem se abstinerunt, victum autem quasi proditorem Vitellio transmittendum habebant. His auditis, Primus Antonius continuo suos mouet, eosque cum armis in defensores ducit. Illi autem instructi ad praelium, paulisper quidem restiterunt, mox autem loco pulsi, Cremonam fugerunt. Primus autem comitatus equitibus cursus eorum praeuertit: & ante ciuitatem circumclusam plethamque multitudinem peremit, aggressus autem reliquos, oppidum militibus praedati permisit, in quo multi quidem hospites mercatores, multi vero indigent periere, totusque Vitellii exercitus, virorum triginta millia & ducenti. Quin etiam Antonius eorum, quos de Macedonia adduxerat quatuor millia & quingentos amittit, solum autem vinculis Caccinam, rerum gestarum nuntium ad Vespasianum mittit, qui ad eum intermissus & collaudatus est, & proditoris dedecus insperatis protegit honoribus. Romae autem Sabinus, ubi Antonium appropinquare cognouit, fiducia recreatus est, collectisque vigilum cohortibus, nocte occupat Capitolium. Luce vero facta multi nobilium sociati sunt ei, & Domitianus fratris filius, pars ingens obtinendae victoriae. Sed Vitellius de Primo quidem minime curabat. His autem iratus, qui cum Sabino defecerant, & nobilium sanguinem pro ingenuitate crudelitatis sitiens, immittit Capitolio, quam secum adduxerat militum manum, ubi multa ab his, itemque ab illis, qui templum tenebant, pugnantibus, audacter admissa sunt: postremo autem Germani, quod multitudine superabant, tollem obrinuerunt. Et Domitianus quidem cum multis Romanorum viris insignibus, diuina quadam ratione salus euhist: reliqua vero multitudo tota laniatur. Et Sabinus quidem ad Vitellium ductus occiditur. Milites autem direptis donariis, templum incendunt. Tumque postero die cum exercitu venit Antonius, eumque Vitellii milites excipiunt, & trifario commissio intra urbem praelio, omnes interiore. Procedit atrem ebrius Palatio Vitellius, & vt assolet in extremis longiore luxu prodigae mentis refertus. Tractus autem per populum, varioque conrumeliarum genere dehonestatus, in media vrbe iugulatur, octo menses ac dies quinque poritus imperio: quem si vitare diutius contigisset, vt opinor; eius luxuriae minime sufficere potuisset imperium, aliorum vero mortuorum supra quinquaginta millia numerata sunt. Haec quidem gesta sunt die tertio mensis Octobris. Postero autem die Mutianus cum exercitu Romam ingreditur, & Antonii militibus à caede repressis (adhuc enim hospitia perferutando, & Vitellii milites, & ex populo plurimos, qui cum illo censerant, occidebant, examinationis diligentiam iracundia praeuinentes) Domitianum productum populo rectorum insinuat, usque ad patris aduentum. Populus autem iam timore liberatur, Imperatorem praedicat Vespasianum: simulque & illum confirmatum, & Vitellium esse delectum festa laetitia celebrabat.

An. mundi
403.
à Christ.
nat. 72.
Caccinna mi-
lites, vt à Vi-
tello desce-
rent, & Ve-
spasiano sese
coniuugetes
hortatur.
Caccinna pro-
pter proditi-
onem à suis
capitur.

Vespasianus
Caccina pro-
ditoru dede-
cus insperatè
protegit ho-
noribus.
Sabinus Ro-
mam Capito-
lium occupa-
t & à Vi-
tello defici-
t: Vitellius in-
terficiuntur.

Pop. Rom.
Vespasianus
Imperatore
praedicat.

CAP. XIII.

Titus mittitur contra Iudaeos à patre.

An. mundi
4013.
à Christ.
nat. 72

Titus Hiero-
solyman
proficiscitur.

Titus Casa-
ream perue-
nit, aliqui
militum co-
pias congre-
gat.

Cum autem Vespasianus Alexandriam venisset: gesta ei Romae nuntiata sunt, & legati ei ex toto orbe congratulantes affuerunt: cumque maxima post Romam ciuitas esset, angustior multitudini videbatur. Firmato autem iam totius orbis imperio, rebusque popul. Roman. prae-ter spem conseruatis, Vespasianus in Iudaeam reliquias intendit animum. Et ipse quidem exacta hyeme Romam proficisci parabat, resque apud Alexandriam mature componere proponebat: filium vero Titum cum selectis copiis ad excidendam Hierosolyman mittit. Qui tereno itinere Nicopolim usque progressus, ab Alexandria ciuitate viginti stadiorum intervallo distantem, inde militem longis nauibus imponit: Niloque flumine post Medensium tractum, Thimuum usque velitur. Hinc autem egressus in terram apud Tanin ciuitatem diuertit. Vnde secunda ei mansio fuit ciuitas Heraclea, & Pelusium tertia. Hic autem milite per biduum recreato, tertio die Pelusi fines trauisit: vnamque mansionem profectus per solitudines ad Casii Iouis templum castra posuit: posteroque die apud Ostracinen, quae mansio aquae inops est, ob quam causam aduectitia vtuntur indigenae. Hinc apud Rhinocoluram requiescit: & inde progressus in quartam mansionem, Raphiam venit, quae prima occurrit Syriae ciuitas. Gaza vero quinta mansionis castra suscepit: & postea in Alcalonem, atque hinc Iamnam, deinde Ioppen, & ex Ioppe Caesaream peruenit: decreto apud se, alias militum copias congregare.

FLAVII IOSEPHI

DE BELLO IUDAEICO

LIBER SEXTVS.

SVMMA CAPITVM LIBRI VI.

De bello Iudaico.

- I. De triplici seditione apud Hierosolyman.
- II. Titus explorator Hierosolyman perichitatur.
- III. De corruptionibus Iudaeorum contra Romanam castrametantem.
- IV. De instigata pugna azymorum diebus.
- V. De Iudaeorum dolo in Romanorum milites.
- VI. Descriptio Hierosolymanum.
- VII. Deditionem Iudaei recusant, & Roman. adoriuntur.
- VIII. De casu turris & duorum murorum obtentu.
- IX. De Caesari Iudaei Romanis illudente.
- X. De secundo muro obtento à Romanis.
- XI. De aggeribus in tertium murum, & oratione proliza Iosephi pro deditione facienda, & fame obfessum.
- XII. De Iudaeis crucifixis & aggeribus combustis.
- XIII. De muro extructo ab exercitu Romano circa Hierosolyman triduo.
- XIII. De fame Hierosolymanum & secunda aggeris extructio.
- XV. De cade Iudaeorum intra & extra Hierosolyman.
- XVI. De sacrilegio circa templum & relato ex urbe cadaveribus & fame.

CAP. I.

*De triplici seditione apud Hierosolymam.*An. mundi
4034. à
Christo
nat. 72.*Triplex apud
Hierosoly-
mam seditio.**Pugna Ioan-
nis & Elea-
zari.
Simon &
populus cum
Ioanne in
templo con-
stituto pu-
gnans.*

10 **T** I T V S quidem ad eum modum quem prædiximus, emensa vita Ægyptum ad Syriam vsque solitudine, Casarem venerat. Ibi enim exercitum decreuerat ordinare. Illo autem adhuc apud Alexandriam vna um patre imperium, quod nuper ei Deus permiserat, 15
 20 disponente, contingit etiam seditionem, quæ apud Hierosolymam erat, auctam trifariam diuidi, & aliam partem in aliam verti. Quod ut in malis optimum quis dixerit, factum-
 30 que iustitiz. Nam Zelotarum quidem in populum dominatio, quæ auctor erat excidii ciuitatis, vnde cõperit, & per quos creuerit, diligenter superius declaratum est. Hanc autem non errauerit quisquam, dicens seditionem à seditione esse factam, ac veluti rabida fera, externorum penuria, in sua viscera sœuire solet: sic Eleazarus Simonis filius, qui & ab initio Zelotas in templum à populo separauerat, velut indignari simu-
 40 lans ob ea, quæ dies singulos Ioannes auderet, cum ne ipse quidem à cædibus quiesceret: re autem vera sese posteriori tyranno subiectum esse minime ferens, summæ rei desiderio, propriæque potentiz cupiditate, ab aliis defeoit: afficit etiam Iuda Chelciz filio, & Ezronis Simone pot-
 50 tentissimis: præter quos erat etiam Ezechias Chobari filius, non ignobilis. Horum singulos Zelotæ non exigui sequebantur: occupantque interiore templi aditu, super eius portas in sacris foribus arma ponunt, & abundare quidem se suis necessariis cõfidebant: sacrarum enim re-
 60 rum copia superebat, nihil impium existimantibus: paucitati vero suorum timentes, plerique in locis suis ociosi manebant. Ioannes autem quanto superior erat virorum multitudine, tanto loco superabatur: hostesque habens à vertice, neque sine metu conabatur incursum, & præ-
 70 iracundia cessare nõ poterat. Plus autem mali perferens, quam Eleazari partem efficiens, tamen non remittebat. Crebri enim fiebant impetus, & missilium iactus, totumque polluebatur cædibus templum. Filius autem Giore Simon, quem rebus desperatis inuitatum, vltro sibi tyrannum spe aus illi populus introduxerat: & superiore in ciuitatem retinens, & inferioris plurimam partem, animosius iam Ioannem eiusque socios adori-
 80 ebatur, quatuor qui desuper impugnantur. Subiectus autem illorum manibus erat: sicut & illi superiorum. Et Ioannem eueniebat duplex prælium perferentem, lædi pariter ac lædere quantoque vincebatur, eo quod Eleazarus esset humilior, tanto plus lædebat. Simone celsior cõstitutus: cum inferioris aggressus etiam sola manu sine labore prohiberet: desuper vero ex sano iaculantes, machinis deterreret. Quippe ballistis & non paucis lanceis urebatur, saxorumque tormentis: quibus non solum bel-
 90 lantes viciscabatur, sed multos etiam sacra celebrantium perimebat. Quanquæ enim ad omne impietatis genus rabidi ferebantur, tamen eos qui sacrificare cuperent recipiebant, cum suspitione & custodiibus indigenas perferunt. Hospites enim etiam qui exorassent eorum crudelitatem, post exituri subcissua seditionis opera consumebantur. Mitilia namque machinarum vi ad aram vsque templumque peruenientia, in sacer-
 100 dotes sacra celebrantes cadebant: ac multi, qui properantes ab victimis sinibus terræ ad sanctissimum locum venissent, ante ipsas hostias procubuerunt: aramque vniuersis Græcis & Barbaris adorandam, suo sanguine imbuerunt. Indigenis autem mortuis alienigenæ ac sacerdotibus profani miscebantur: perque atria diuina, flagrantem ferebat diuine forum

An. mundi
4034. à
Christ. na.
72.
*Ingeni in
templo cades.*

*Ioannes ex
utraq; parte
appetit.*

*Hierosoly-
mitani fru-
mentum pan-
is minus o-
mne contra-
mant.*

*Ingen. Hiero-
solytu ca-
lavit.*

*Lamentatio
et dolatus
Hierosolytu*

*Seditio form
Hierosolytu
immanitas.*

*Ioannes ex
ligna ad sul-
cus duntem
plura com-
paratu tur-
res aedificat.*

cadaverum sanguis. Quid tantum passa es ô miserrima ciuitas à Roma-
nis, qui tua intestina scelera purgatura flammis introiere? Iam enim Dei
locus non erat, neq; manere poteris, domesticorum funerû facta sepul-
chrum, & quæ sanum ciuili bello tumulum constitueras: poteris autem
denou fieri, poteris si vnquam vastator tui Deum placaueris. Sed enim
reprimenda sunt quæ dolent, lege scribendi: quando non domestici lu-
ctus, sed exponendarum rerum hoc tempus est. Prosequar autê seditio-
nis facinora cætera. Ergo diuisis trifariam insidiatorib. Eleazarus quidê
eiusq; socii, qui sacras primitias conseruabant, in Ioannê ebrii ferebân-
tur. Qui vero huic parerent, plebem diripientes in Simonem rebellabân-
tur. Qui ipsi quoq; Simoni contra diuersæ partis seditiosos adiumento esset
ciuitas. Si quando igitur ex vtraq; parte appetebatur Ioannes, obuerte-
bat socios suos: & de ciuitate quidem subeuntes, missi ex porticibus tel-
lis, de templo vero iaculâtes, machinis vsceiebatur. Quoties autem de-
super instantium molestia caruisset (frequenter enim ebrietas & lassitu-
dine cessabant) liberius in Simonem eiusq; socios cum pluribus irue-
bat. Semper autem quantum in ciuitate pepulisset in fugam versos, & des
frumenti plenas omniumque vtenfilium incendebat. Idemque hoc illo
regrediente, Simon insecutus agebat: veluti consulto pro Romanis om-
nia corrumpent, quæ ad obliuionem ciuitatis erant præparata, suarû
virium neruos abscinderent. Denique contigit vna exuri omnia circa
templum, & inter proprias acies solitudinem atque aream pugnæ feri
ciuitatem: concremari autem paulo minus omne frumentum, quod nō
paucis annis sufficere potuisset obfessis: denique fame capri sunt, qua
minime quiuissent, nisi eam sibi mer comparauissent. Vndique autem
insidiatoribus & confinibus oppugnantibus ciuitatem, medius populus
velut aliquod magnum corpus lacerabatur. Senes vero ac mulierculæ
intestinis malis attonitæ, pro Romanis vota faciebant. externumq; bel-
lum, quo domesticis malis liberarentur, expetebant. Grauis autem me-
tus ac terror scēdissimum occupauerat: & neq; consilii capiendi tempus
erat, vt voluntatem mutarent, neq; pactionis aut fugæ spes cupientibus.
Etenim custodiebantur omnia: diuidentesq; latronum principes, quos-
cunque Romanis pacatos esse, vel transfugere ad eos velle sentirent,
quali communes hostes interficiebant: solumque in occidendis vita di-
gna concordēs erant. Et pugnantium quidem nocte dieque clamor per-
petuus erat: sed metu acerbiores erant lugentium queritus. Et aliquid
quidem lamentationis causas, calamitates præbebant: timor autem in-
cludebat vlulatus: atque obmutescēte dolore præ formidine, tacito
gemitu cruciabantur: neque iam aut reuerentia viuus apud domesticos
erat, neque mortuis cura sepulturæ adhibebatur. Quorum amborum
hæc causa erat, quod de se quique desperabat. In omni enim re animos
reimiserant, qui cum seditiosis non erant, quali continuo modis omni-
bus morituri. At vero seditiosi congesta in tumulum cadavera concu-
cantes dimicabant: & ex mortuis haurientes audaciam, quos sub pedi-
bus cernerent, immanius sauebant: semperque aliquid in se pernicio-
sum excogitantes, & quod visum fuisset sine miseratione facientes, nul-
lā cædis aut crudelitatis viam prætermisere: adeo vt etiam sacris mate-
riis ad bellica conficienda instrumenta Ioannes abuteretur. Nā cum o-
lim fulcire templum populo itemque pontificibus placuisset, idque vi-
ginti cubitis altius ædificare. Rex quidem Agrippa ex monte Libano a-
pias ei materias maximis sumptibus & labore deuexit: hoc est, ligna &
magnitudine simul & directâ proceritate spectabilia. Interuentu autem
beli opere interrupto, Ioannes his sectis, quod sufficere longitudinem
reperit, tures adincauit: & aduersus eos cōstituit, qui desuper, a templo

pugnarent, post muri ambitum contra exedram occidentalem admo-
 tas, quæ solum poterant, quod aliz partes gradib. ex longinquo fuerint
 occupatæ. Et ille quidē fabricatis ex impietate machinis subactum iri
 speravit hostes. Deus vero laborem eius inutilem demonstravit, & pri-
 usquam in his quicquā poneret, Romanos adduxit. Etenim Titus, post
 quam partem ad se collegit exercitus, alijs vero ut ad Hierosolymā oc-
 currerent scripsit, Cæsaream profectus est. Erant. a. tres legiones, quæ
 pridem sub eius patre Iudæam vastauerant, & duodecima, quæ olim cū
 Cestio male pugnaverat, quæque licet per id fortitudine esset insignis.
 10 Tunc tamen eorum etiam memoria quæ pertulerat, alacrior ad vindi-
 ctam properabat. Harum quidē quintam legionem iussit sibi per Amma-
 untā occurrere, decimam vero ascendere per Hierichuntā. Ipse quidē
 cum cæteris egressus est, quas Regum quoq; auxilia plura tū dudū, mul-
 tiq; Syri auxiliares comitabantur. Suppletum est. a. quatuor legionū
 quantum Vespasianus selectum cum Mutiano miserat in Italiam, ex his
 qui cum Tito accesserant. Duo namque millia de Alexandrino exerci-
 tūlecta, tria millia vero ab Euphrate eum sequebantur, & amico-
 rum spectatissimus benevolentia simulque prudentia, Tiberius Alex-
 20 ander, qui antea quidem Ægyptum administraverat, tunc. a. dignus qui
 exercitum regeret propterea iudicatus, quod primus incipienti fuit ho-
 spes imperio, & cum fide clarissima incertæ fortunæ sociatus est: idem-
 que consultor in vsus bellicos ætate ac peritia præcipuus aderat.

An. mundi
 4094. à
 Christo
 nat. 72.
 Ordo exerci-
 tus Titii.

C A P. II.

Titus explorator Hierosolyma periclitatur.

Progreredientem vero in hostilem terram Titum, antecēdebant regia
 omniaq; auxilia, post eos viarum stratores, castrorumque merato-
 res. Deinde rectorum sarcinæ atq; armari. Post hos ipse Titus, & alios le-
 30 ctos habens & signiferos, quorum agmen equites sequebantur. Hi vero
 ante machinas ibant, & secundum illos una cum lectis tribuni, & præfe-
 cti cum cohortibus. Post. a. circum aquilam signa, & ante signa tubicines,
 deinde acies senum virorum ordinib. dilatata. Servile. a. vulgus à tergo
 cuiusque legionis, & ante hos sarcinæ. Omnium vero nouissimi merce-
 narij, eorumque custodes coactores agminis. Procedens autem decen-
 ter cum exercitus, ita ut mos est Romanis, in Gophnam per Samariti-
 dem venit, quæ & prius ab eius patre fuerat occupata, & tunc præfi-
 dijs tenebatur. Ibi autem unam moratus vesperam, mane inde profi-
 cisquitur: peractaque diei mansione, castra ponit in loco quem Iudæi
 40 sermone patrio Acanthomaulona vocitant, iuxta vicum quandam Ga-
 bath Saul nomine, quod significat vallem Saul, distantem ab Hieroso-
 lymsi stadjs fere triginta. Hinc sexcentis prope lectis equitibus comi-
 tatus, perrexit in ciuitatem, quam tuta esset, Iudæorumque animos ex-
 ploraturus: si forte se conspecto, priusquam ad manus veniretur, metu
 cederent. Audierat. n. quod erat verum, à seditiosis & latronib. oppres-
 sum populum desiderare quidem pacem: sed quod rebellantibus infir-
 mior esset, nihil conari. Quandiu quidem per viam quæ ad murum du-
 ceret equitabat, nemo ante portas apparuit: ubi vero itinere ad turrim
 Psephion declinato, transuersum agmen equitum duxit, infiniti sub-
 50 to profiliunt, quæ muliebres turtres vocantur: & per eam quæ contra
 monumentum Helæz porta est egressi, equitatum interdicunt. Atque
 alios quidem etiam tunc via currentes, ne cum his qui diuertebant se-
 se iungerent, à fronte oppositi, prohibuerunt. Titum vero cum pau-
 cis separant. Ille autem ultra quidem inius progredi poterat: à muro

*Titus in Iu-
 dæam venit.*

*Titus inci-
 nitatem,
 quam tuta
 sit, Iudæorū-
 que animos
 exploraturus
 pergit.*

An. mundi
4014.
à Christo
nat. 72.

Titus cum
hostib. forti-
ter pugnat.

Titus hostes
fugat, & ad
suos incola-
mus & salu-
redis.

Castra Titi
Radii tribus
ab urbe dis-
stant.

Seditiosi con-
cordiam in-
ter se inueniunt.

Hierosolymi-
tani Roma-
nos aggredi-
untur.

enim cuncta fossis patebant, & transuersi erant horri, multisque mace-
tibus impediti. Ad suos autē in aggere constitutos recursus, intercedente
hostili manu desperabatur. Quorum plerique Imperatoris periculum
nesciebant: sed existimantes eum secum reuerti, etiam ipsi fugiebant.
Titus. a. in sua tantum fortitudine sram esse prospiciens spem salutis,
sescit equum: & ut se sequerentur cum clamore comitantes adhorta-
tus in medios hostes irruit, ut ad suos transire festinans. Quo quidem
tempore maxime intelligi potuit, & belli momenta & imperatorum
pericula Deum curare. Tot. n. aduersus Titum missilib. iactis cum neq;
galeq; neque thorace septus esset (non bellator enim sed explorator, ut
dixi, processerat) nullum in eius corpus delatum est: sed tanquam ne
eum ferirent, ex industria mitterentur, omnia prateruolabant. Gladio
vero semper à laterib. instantes dirimens, multosque ante ora subuer-
tens, super cadentes agebat equum. Illorum. a. clamor erat, propter au-
daciam Caesaris, ut eum aggredierentur, cohortatio: fugaq; & discessio
repentina, quocumque diuiceret cursum. Huic autem se periculi par-
ticipes cum à tergo & à laterib. funderentur, adiungerunt. Vna enim
erat vnicuique spes salutis, viam cum Tito patefacere, primum quam cir-
cumuentus opprimeretur. Denique duorum ex nimis pertinacibus, al-
ter cum equo percussus est altero vero deiecto & occiso, equus eius ab-
ductus est. Titus vero cum ceteris in castra saluus euadit. Iudæis quidē,
quod aggressione prima superiores fuerant, inconsulta spes animos ex-
tulit, magnamque his in posterum fiduciam monumentum tempora-
neum comparauit.

C A P. III.

De eruptionibus Iudæorum contra Romanos castra morantes.

Caesar autem, postquam ex Amtrante legio sibi coniuncta est no-
de, luce inde digressus ad Scopon accessit, unde iam & ciuitas & cla-
re templi magnitudo conspici poterat: qua parte septentrionalem re-
gionem ciuitatis contingens locus humilior, & proprie Scopos nomina-
tus est, distans à ciuitate stadiis septem: ibique duab. legionibus simul,
quinta legioni vero retrorsum stadiis trib. castra muniri iubet. Labore
namque nocturni muneris attritos milites progredi visum est, ut sine
formidine murum struerent. Mox autē cepto à edificio decima quoque
legio per Hierichuntā aderat à Vespasiano preoccupatam. ubi quēdam
pars armatorum in præsidio fuerat collocata. His autem præceptum e-
rat sexto ab Hierosolymis Radio castra ponere, qua in parte mons, qui
appellatur Elxon, contra ciuitatem ob Oriente situs est, atque inter-
iacente valle discernitur, cui nomen est Cedron. Intra ciuitatem vero
sine requie consi gentium dissensionem, tum primum ingens subito
bellum foris interueniens refrenauit: & cum stupore seditiosi Roma-
norum castra inspectantes, tristitiam distributa mala: inter se tuere
concordiam: rationemque inuicem requirebant, quidnam expedirent
quidue perperiti, tres muros contra vitam suam paterentur opponi: bel-
loque tanta se fundente licentia, tanquam spectare res bonorum ope-
rum sibi que utilium residerent moribus clausis, remissisque armis ac
manib. In nosmetipsos profecto, exclamauit aliquis, tantummodo fortis
sumus: Romanorum autem lucro ex nostra seditione sine sanguine op-
pidum ceder. His alios atque alios congregantes exhortabantur: raptis
que armis subito in legionem decimam ruunt: perque vallem facto im-
petu, cum ingenti clamore murum ædificantes Romanos aggrediun-
tur. Illi autem in opere distributi, armis ob eam causam plerique depo-

litis, nec enim excursum Iudæos ausuras esse credebant, & si maxime
 vellent, animos eorum seditione distractum iri arbitrabantur) præter
 opinionem perturbati sunt: atque opere quique derelicto confestim,
 alij recessere: multi autem ad arma properantes, priusquam, se in hos-
 tes conuerterent, feriebantur. Plures autem Iudæis semper adijei-
 bantur, eorum freti victoria qui præcesserant, & quod cum paucis essent,
 multiplex numerus & sibi & hostibus videbantur, quod secunda fortu-
 na videretur. Romani autem maxime ordinari consueti, & cum deco-
 re atque præceptis bellum gerere scientes, ex perturbatione trepidabant.
 Vnde tunc quoque præuerti aggressionem cedebant. Si quando ramen se
 se conuerterent ab insequentibus occupati, & a cursu reprimereban-
 tur, & ob impetum minus cautos feriebant. Semper vero excursionem
 gliscente magis magisque turbati, postremo castris pulsi sunt: totaque le-
 gio tunc in periculum ventura fuisse videbatur, nisi hoc mature sibi nun-
 ciato, Titus eis tulisset auxilium: multisque increpans ignauiam, & desu-
 os à fuga reuocasset. Iudæisque à latere ipse cum his irruens, quos circa
 se habebat electos, multos quidem occidisset, plures vero sauciasset, om-
 nes autem in fugam vertisset, atque in vallem præcipites compulisset.
 Illi autem proni in loco multa mala perpeSSI postquam in aduersam par-
 tem euasere, stectunt se iterum, & valle intercedente cum Romanis di-
 micabant. Igitur ad medium diem ita bellatum est. Paulo autem post me-
 ridiem Titus his qui secum erant in subsidio collocatis, aliisque de co-
 horribus aduersus excurrentes oppositis, reliquum agmen ad murum in
 summo montis ædificandum remisit. Iudæis autem hæc fuga esse videbatur.
 Cumque speculator quem in muro posuerant, amicum agitato signum
 dedisset, frequentissima multitudo tanto impetu prosiliit, ut eorum
 cursus immanissimis bestiis esset assimilis. Denique in aduersa acie stan-
 tium nemo impetum sustinuit: sed tanquam machina percussus, conti-
 nuo dissipari, pulsi que in montem refugunt. In ascensu autem medio
 Titus cum paucis relictus est: multumque monentibus amicis, qui pro
 Imperatoris reuerentia contempto periculo perdurauerant, ut morè
 appetentibus Iudæis cederet, neque pro his in discrimen veniret, quos an
 teipsum saluos esse non oporteret: sed potius fortunam suam reputa-
 ret, quod non militis officio fungeretur, verum & belli & orbis terrarum
 dominus esset: neue in tanta fuga subisteret, in quo omnia niterentur:
 hæc non audire quidem simulans, & ad se accurrentibus obstabat: eosque
 in ora feriens, cum vi obniterentur, occidebat, & per decliue repente in-
 cumbens, multitudinem perturbabat. Illi autem & viribus, & obsti-
 natione perterriti, ne tum quidem in ciuitate fugere: sed vtrumque la-
 tus ab eo declinantes, rursus fugientes insequabantur. Quos tamen
 aggressus à latere, ipsorum quoque impetum præpodiebat. Dum hæc ag-
 guntur, etiam illos qui superiora castra muniebant, ubi fugere infio-
 res videre, metus ac turba occupat: totumque agmen dispergitur, suspi-
 cantium excursum quidem Iudæorum ferri non posse, Titum vero in
 fugam versum: nec enim vnquam illo manente alios fugituros fuisse.
 Et tanquam panico terrore circumdati, alius alio, forebantur: donec qui-
 dam, cum in media pugna versari Imperatorem vidissent: plurimum
 metuentes, vniuersæ legioni eius periculum cum clamore nunciaue-
 runt. Itaque pudore reuocati, & fuga maius aliquid sibi exprobrantes,
 quod Cæsarem deseruissent, toris viribus in Iudæos vtebantur, & semel
 impulsos urgebant per decliuiam. Illi autem paulatim recedentes pugna-
 bant. Cumque Romani plus possent, eo quod superiores erant, in val-
 lem omnes coacti sunt. Titus autem contra se positus imminebat: & le-
 gionem quidem ad muri fabricam redire iubet: ipse vero cum his, qui

An. mundi
 4034.
 à Christo
 nat. 72.

Romani In
 dai castra
 pulsi sunt.

Pugna Iudæo-
 rum cum
 Romanis.

Romani à
 Iudæis dissi-
 pari, pulsi que
 in montem
 refugunt.

Titus contra
 Iudæos for-
 titudo.

Metus ac
 turba inter
 Romanos.

Iudæi recedentes pu-
 gnant, & in
 vallem co-
 guntur.

An. mundi
4034.
à Christo
nat. 72.

bus antea, resistendo hostes arcebat. Itaque si me nihil addentem obsequio, neque invidia detrahentem, verum dicere oportet ipse Cæsar bis totam religionem periculo liberavit, atq; ita castra muniendi copiam militib; præbuit.

C A P. IV.

De intestina pugna azymorum diebus.

Ioannes interius templum omnesq; eius apparatus occupat, Zelotæ fugat, ac ingentem seditionem concitat.

Remisso autem paulisper bello externo, iterum intestinum seditio suscitavit. Azymorumque instante die, qui est Aprilis mensis quartus decimus (hoc. n. se primum tempore opinantur Iudæi ab Ægyptijs esse liberatos) Eleazarus quidem cum socijs portam subaperiens, intro ire cupiebat ex populo, qui templum adorare cuperent. Ioannes. a. die festo ad protegendas insidias vlus est: & suorum quosdam ignotiores, armis sub vestib; latentib; instructos, quorum pleriq; impuri erant, occulte inter alios sani occupandi gratia submittit. Illi. a. postquam intrare, vestimentis abiectis, subito armati apparuerunt. Magna vero statim turba circa templum ac tumultus erat, cum alienus quidem à seditione populus, omnib; sine discrimine putaret, Zelotæ vero sibimet solum insidias comparatas. Verum hi quidem relicta portarum custodia, & alij ex propugnaculis desilientes, priusquam manus confererent, in templi cloacas confugere. Populares vero ad arā delati, & circum templum appulsi conculcabantur, cum lignis passim ferroq; cederentur. Multos. a. occisorum inimici priuato odio, quasi diuersæ factionis socios interniciebant. Et quicumq; antehac intidiatorem aliquem offenderat, tunc agnitus quasi Zelotes ducebatur ad mortem. Sed qui atrocitate magna innocentes afficerent, inducias concessere nocentib; progressosq; ex cloacis dimiserunt. Ipsi. a. interius templum & omnes eius apparatus tenentes, confidentius oppugnabant Simonem. Seditio quidem hoc modo, quæ tripartita fuerat, in duas partes diuisa est. Titus. a. castra propius ciuitatem transferre cupiens de Scopo, contra excursus quidem lectos equites ac pedites, quos satis esse arbitrabatur, posuit: alij vero exercitum iussit totum in quod erat vsq; muros spacium complanare. Cunctis igitur macerijs ac sepib; dirutis, quib; hortos ac prædia incolæ præmunierant, omniq; opposita, quamuis frugifera sylua excisa, repletum est quicquid erat cauum, & vallib; impeditum. Saxorum autem eminentissimis firris truncatis, humiliorem totum illum tractatum à Scopo vsque ad Herodis monumenta fecerunt, serpentium stagnum continentia, quod olim Bethora vocabatur.

Tripartita seditio in duas partes diuisa.

Quicquid circa Hierosolymam cauum est, & vallibus impeditum repletur.

C A P. V.

De Iudæorum dolo in Romanorum milites.

His denique dieb; Iudæi Romanis huiusmodi insidias parauere. Seditiosorum audacissimi extra muliebres (quæ sic appellabantur) progressi turres, simulato quod pacis eos studiosi pepulissent, & quod timerent impetum Romanorum, ibidem versabantur, & alter sub altero vitabundi latebant. Alij vero per muros dispositi, populumq; se esse simulant, clamore pacem implorabant, sædusque poscebant, portasq; se patefacturos esse pollicentes, inuitabant Romanos. Hoc autem vociferantes, vna etiam contra suos, veluti portis eos abigerent, lapides iaciebant, illique se vi percurrere aditus velle simulabant & ciuib; supplicare, cumque ad Romanos sepiissime ire conarentur, reuersi perturbatis similes videbantur. Verum hæc eorum calliditas, apud milites

quidem

An. mundi
4034. à
Christo
nat. 72.
*Romano-
rum mili-
tum contra
Titii prae-
ceptum ala-
critas.*

*Iudaeorum
victoria.
Caesari ad
militem acri-
oratio.*

*Romani mi-
lites Titum
pro communi-
onibus obse-
crant.*

*Quomodo
& quibus in
loco Iheru-
solyma Ti-
tus obsidione
cinxit.*

quidem fide non carebat: sed tanquam hos quidem in manibus habe-
rent paratos ad supplicium, illos vero ciuitatem sibi aperturos speraret,
opus agere, redi festinabant. Titus autem suspecta erat inuitatio, quia ratio-
ne non haberet. Pridie namque prouocatos eos ad pacem per Iose-
phum, nihil mediocre sentie cognouerat, etiam tunc igitur milites ma-
nere loco suo praecepit. Iam vero quidam operibus appoliti, raptis armis
ad portas excurrere coeperant. Hi autem qui expulsi videbantur, primo
quidem cedeabant: deinde, ubi ad turres portarum appropinquabant, cursu
eos circumueniunt, & à tergo prosequuntur. Qui vero in muro stabat,
10 lapidum his multitudinem, omnigenumque telorum simul infundunt, ad-
eo ut multos quidem necarent, plurimos vero laediarent, nec enim facile
erat à muro discurrere, alius retro violenter instantibus, & praeter hoc pu-
debat, quod rectores peccauerat, itemque metus, in delicto perseverare sua-
debat. Quamobrem cum hoste diu decernentes, multis vulneribus acce-
ptis, neque paucioribus redditis, postremo eos à quibus circumuenti fuerant,
repulsi, quos tamen recedentes usque ad Helenae monumentum, Iudaei
urgendo iaculis sequebantur, deinde insolenter fortunae maledicentes, &
Romanos vituperabant fraude pellentes. Quos, scitantesque alte sublata crispantes
usque iudicabant, & cum laetitia vociferabantur. Milites autem interminatio-
20 nem principum, & Caesar iratus huiusmodi oratione corripuit: Iudaei quidem,
quos sola regit desperatio, omnia cum deliberatione faciunt atque pruden-
tia, fraudes & insidias componendo, eorumque dolos fortuna prosequitur,
quod sunt morigeri, sibi, quibus inuicem beneuoli ac fideles. Romani vero, qui
bus opus disciplinam & consuetudinem obediendi rectoribus fortuna tam-
bulatur, nunc contra peccant, & intemperantia manuum debellantur:
quod omnium est pessimum, praesente Caesare, sine rectore diuincantes.
Certe, inquit, plurimum ingemiscunt militum leges, plurimum pater, cum
hoc vulnus audierit. Ille quod cum bellando tenuerit, nunquam isto
modo peccarit: leges autem, si cum in eos, qui minimum quid praeter or-
dinem mouerint, morte vindicent, nunc totum desertorem exercitum
videant. Modo autem scituros esse eos ait, qui arroganter egere: quod apud
Romanos etiam vincere sine praeepto ducis infamius est. Haec Titus
ad rectores locutus cum indignatione, certus erat, quae lege in omnes erat
30 usus. Et hi quidem abiecerunt animos, quasi iam isque iuste morituri:
Circumfusus vero legiones Titum pro communitate obsecrabant, pau-
corumque temeritatem condonari cunctorum obedientiae precabantur: re-
mendaturos enim peccatum praesens, futurae compensatione virtutis.
Placatus est Caesar utilitate simul ac precibus, namque vnius hominis a-
nimaduersionem usque ad factum promouendam putabat, multitudinis
40 vero ad veniam. Militibus quidem reconciliatus est, multum monens, ut
post haec prudentius agerent, ipse vero, quae in modum Iudaeorum vicis-
sederetur insidias, cogitabat. Intervallo autem, quod usque ad muros ciui-
tatis erat, per quadriuum coarctato, sarcinas aliamque multitudinem
cupiens tuto traduci, militem validissimos à septentrionali tractu ad
occiduum septemplici ordine contra murum praetendit, pedibus in fron-
te, ac post eos equitibus acie terna dispositis mediisque inter utrosque
sagittariis. Excursibus autem Iudaeorum tanto praesidio praclusis, impe-
dimenta trium legionum, itemque alia multitudo sine timore transiit.
Ipse quidem Titus cum prope duobus stadiis abesset à muro, ad angu-
50 eius partem contra turrim, quae appellatur Psephinos, castra posuit: ad
quam muri ambitus ex aquilone pertinens, flectitur ad occidentem. Al-
tera vero pars exercitus eam turrim versus, quae appellatur Hippicos,
muro circumdatur, dum stadiorum spacio similiter à ciuitate discedens,
decima tamen legio in Elxon monte, ubi erat, manebat.

An. mundi
4094. à
Christ. na.
72.

Trinus Hierosolymorum.

Castellum
David.

Acra inferi-
orem ciuita-
tem susti-
net.

Fons Siloa.
Murus ve-
rustissimus.

Secundus
murus.

Tertius mu-
rus.

Br. et aqua
sui colui.

Ciuitas autem trino muro circumdata erat, nisi qua vallibus inuicis cingebatur, ex ea namque parte, vnus muri habebat ambitum, & ipsa quidem supra duos colles erat condita, contrariis frontibus semet inspicientes, interueniente valle discretos, in quam domus creberrimæ desinebant: collum vero alter, quo superior ciuitas sedet, multo est excelsior, & in prolixitate directior: adeo ut quoniam tutus erat, castellum à David quondam Rege vocaretur, is pater Salomonis fuerat, qui primus templum ædificauerat, à nobis autem forum superius, alter autem, qui appellatur Acra, inferiorem sustinet ciuitatē, & vndiq; declinis est. Cōtra hunc autem tertius collis erat, natura humilior quā Acra & alia lata valle ante diuisus, verum postea qua tempestate Asamonxi regnabant, & vallem aggeribus repleuerunt, ut templo coniungerent ciuitatem, & Aerz altitudinem castam humiliorem fecerunt, ut ex ea quoq; sanum supereminens cerneretur. Vallis autē, quæ Tyropoeon appellatur, qua diximus superioris ciuitatis collem dirimi ab inferiori vsq; Siloam pertinet, ita enim fontem, qui dulcis est ac plurimus, vocabamus, Foris autē ciuitatis duo colles profundis vallibus cingebantur, & vtrinq; obstantibus rupibus, nulla ex parte adiri poterant. Trium vero murum vetustissimus quidem, propter valles, imminuentemq; his desuper collem, quo erat conditus, facile capi nō poterat. Ad hoc autem, quod loco prestabat, etiam firmissime structus erat, David & Salomonis aliorumq; interea Regum largissimis impensibus operi insumptis. Hæc autem parte incipiens à turri, cui nomen est Hippico, & ad eam quæ dicitur Xylus pertinens, deinde cutiz coniunctus, in occidentem templi porticum desinebat. Parte autē altera ad occidentem ex eo loco ductus, per eum qui vocatur Betiso, descendens in Essenorum portam: deinde supra fontem Siloam in meridiem flexus, atq; inde rursus in Orientē versus, qua stagnū Salomonis est, & vsq; ad locum pertinens, quem Ophian vocant, cum orientali porticu templi coniungitur. Secundus autē murus à porta quidem habebat initium, quam Genath appellabāt. hæc autem fuerat muri prioris, Septentrionalem vero tantummodo tractum ambiens, vsque ad Antoniam ascendebat. Tertio muro turris Hippico principium dabat: vnde ad Borez tractum pertinens, deinde ad Psephinam turrim veniens, contra monumentum Helenæ, quæ Adiabenorum regina fuerat, Izaræ Regis mater, & per speluncas regias in longum ductus, à turri quidem in angulo posita fledebatur contra fullonis quod dicitur monumentum, cum vetere autem ambitu iunctus in Cedron vallem, quæ sic dicitur, desinebat. Hoc muro eam partem ciuitatis, quam ipse addiderat Agrippa cinxerat, cum esset omnis ante nuda, exuberans enim multitudine, paulatim extra mœnia serpebat: templiq; septentrionali regione colli proxima ciuitati adiuncta non paululum processerat. Quin & quattuor collis incolebatur, cui nomen est Bezetha, situs quidem ex aduerso Antoniz, fossis autem altissimis separatus: quæ de industria ductæ sunt, ne Antoniz fundamentis colli coherentibus, & accessui facilis sit, & minus edita: vnde etiam fossæ altitudo plurimum turribus celsitudinis adiciebat. Nominata est autem pars addita ciuitati voce indigena Bazetha, quod Latino sermone dicitur noua ciuitas. Eius autem partes incolis protegi desiderantibus, pater huius Regis eodem nomine Agrippa, murum quidem ita, ut prædiximus, inchoarat. Veritus autem Claudium Cæsarem, ne magnificentiam constructionis ad nouarum rerum ac discordiæ suspensionem traheret, fundamentis tantummodo iactis, ab

opere destituit. Nec enim expugnabilis esset ciuitas, si perfecisset muros vt cœperat. Saxa enim viginti cubitis longa, & decē lata continebantur: quæ neq; ferro facile suffodi possent, neq; machinis dimoueri hisq; murus dilatabatur. Profecto altitudinis quoq; plus habuisset, si eius magnificentia, qui ædificiū aggressus erat, minime fuisset inhibita. Rursus autem idem murus etiam Iudæorum studio fabricatus, ad viginti cubitos excreuit, & minas quidem binis cubitis, propugnacula vero trinis habebat. totaq; altitudo ad viginti quinque cubitos erigebatur. Murum autem supereminabant turres, viginti quidem cubitis in latitudinem; viginti vero in altitudinem, quadratis angulis structæ, & sicut ipse murus plene ac solidæ. præterea structura ac pulchritudo saxorum nihil erat templo deterior. post altitudinem vero turrim solidam viginti cubitis elatam, cellæ desuper ac cœnacula erant, aquarumq; pluuiarum receptacula & tortuosi latiq; singulæ um ascensus. Eiusmodi quidem turres nonaginta tertius murus habebat: earum autem intervalla cubitos ducentenos. medijs vero murus in quatuordecim turres, & antiquis in sexaginta, diuisi erant. omne autē ciuitatis in gyro spatium triginta tribus stadiis fiebat. Cū autē totus admirabilis esset, tertius murus admirabilior. Psephina turris ad septentrionē occidentemq; surgebat in angulo, quæ parte Titus castra posuerat. ex ea namq; per septuaginta cubitos ædita, sole orto Arabia prospici poterat, & vsq; ad mare, itemq; ad vltimum finium Hebræorum. Erat autem octo angulis. Contra eam vero turris Hippicos, & iuxta duæ, quas Herodes rex in antiquo muro ædificauerat: quæque magnitudine siue pulchritudine ac firmitate, vniuersis, quæ toto orbe essent, præstabant. nam præter naturalē animi liberalitatem, Rex pro amore ciuitatis, operū excellentiam propriis affectibus indulgebat: personisq; tribus charissimis, quarum nominibus turres appellauit, fratri & amico, & coniugi memoriam dedicando: huic quidem, vt dixi, amoris causa peremptæ, iis autem bello amissis, cum fortiter decederent. Hippicos quidem turris, amici vocabulo dicta, quatuor angulis erat. Singulæ autem viginti quinque cubitos in latitudine, itemq; longitudine habebant, & excellē XXX. cubitos erant, nusquam inanes. supra soliditatem vero saxisque adunatam compaginem puteus viginti cubitis altus erat imbribus excipiendis: super hunc autem duplici tecto domus, viginti quinque cubitis alta, inque varia membra diuisa: & desuper eam minæ quidem binis, propugnacula vero ternis cubitis ambiebant: vt omnis altitudo ad octuaginta cubitos numeraretur. Secunda vero turris, quam fratris nomine Phasaelon appellauerat, æque lata fuerat ac longa, cubitis quadragenis: per totidem autem cubitos in pilæ modum facta & solida eius altitudo surgebat. & super hanc decem cubitis ædita porticus erat, intrudæ brachijs, itemque propugnaculis septa. In media vero porticus supereminens alta turris stabat, in membra magnifica & balneas diuisa, ne quid regalibus ei vsus videretur deesse: in summo autem propugnaculis minisque erat ornata, cum omnis eius celsitudo prope ad nonaginta cubitos tolleretur, & specie quidem videbatur assimilis Phaziturri, quæ Alexandriam nauticantibus ignem procul ostendit, ambitu vero ampliore dilatabatur. tunc autem tyrannicū domicilium exhibebat Simoni. Tertia vero turris Mariammes (sic enim Regina vocabatur) vsq; ad viginti cubitos facta, per viginti alios cubitos in latitudinem tendebat: & magnificentiam cæterisque ornata diuersoria sustinebat: cum id proprium, & sequē dignum esse Rex putauisset, vt vxoris nomine appellata turris, plus haberet pulchritudinis, quam quæ virosum nominibus vocitata sunt: sicut illæ hæc munitiones erant, cui fœmina nomen dederat, & cuius omnis altitudo per quinquaginta quinque cubitos erigebatur.

An. mundi

4034.

à Christ.

nat. 72.

Agrippa in
extruendo
muro sum-
ptus.Tertius mu-
rus 90. tur-
res habuit.
Psephina
turris 60.
cubitos alta.Herodes tres
turres nomi-
nibus perso-
narum cha-
rissimarum
appellat.
Hippicos al-
titudo 35.
cubitorum.Phasaeli
alt. 90. cub.Mariammes
turris intru
pulcherrima
55. cubito-
rum alta.

An. mundi
4034.
à Christ.
nat. 72.

Aula regia.

*A latronib.
& insidiatorib.
aula regia
incensa.
Templum
supra duris-
simum colle
conditum.*

*In extruendo
templo omnes
thesauri sa-
cri consum-
pti.*

gebatur. Sed quanquā tres turrestantz magnitudinis erant. ex loco ta-
men, quo erant sitz, multo videbantur esse maiores. Nā & ipse antiquis
murus, in quo erāt, excelsio loco fuerat cōditus, & ipsius collis velut qui-
dam vertex altius prope ad triginta cubitos eminebat, supra quē turrez
positz multum sublimitatis assumpserant. Mirabilis etiā fuit lapidum
magnitudo, nec enim ex vulgarib. saxis, aut quz homines ferre possent,
verum secto marmore candido, & singulis per viginti cubitos longis la-
tisq; decem, & per quinq; altis erant zdicatz, quz ita inter se copulata
erant, vt singulz turrez singula saxa viderentur: sic autem manib. artificū
in faciem angulosq; formata, vt nusquā lūndura compaginis appareret.
His autē in septentrionali parte positis, intus aula regia cōiungebatur:
narratione omni prastantior. Nec enim vel magnificentia, vel illustra-
opera, aliqua ex parte superari poterat. sed tota quidē muro per 30. cu-
bitos edito cincta erat. & qualis autem distantiz turtib. ornatisimis am-
biebatur, ornata viroꝝ receptaculis & cœnaculis rectorū centum capa-
cibus. Inenarrabilis autē fuit marmorū varietas in ea. collectis ibi plu-
rimis, quz vbiq; rara videbantur, & fastigio simul proceritate trabium: &
ornamentorum claritudine mirabilia. Membroꝝ etiam multitudo, &
innumere species zdicū, plenaque omnia supellectilis. cum pleraq; in
singulis ex auro essent atq; argēto. Adhūc multz porticus, aliā per aīam
in circulū flexz, columnzque in singulis, & quz interea eas sub dio pate-
bant spacia, cū essent vtiq; viridariis sylvisq; variata, tum prolixas am-
bulationes habebat, altis euripis cinctas, cisternas vbiq; signorum p̄neo-
rum plenas, quibus aqua effundebatur, multasq; turtz mansuetarum
circum latices columbarum. Sequē enim neq; pro merito exponi regia,
qualis fuerit, potest: habetque memoria cruciatum, referēs, quantas res
latrocinialis flamma consumpserit, nec enim hæc à Romanis incensā, sed
ab insidiatorib. intestinis, vt supra memorauimus in principio diffensio-
nis, & ab Antonia quidē omnia corripuit ignis: transiit autem in regiam,
triumphe turriū tecta corripuit. Fanum autē conditum erat, vt dixi, su-
pra durissimā collem. Et initio quidē vix templo atque arez sufficiebat,
iacēs in summo planities, quod vndiq; p̄ceps erat atq; decliuus. Cum
autē Rex Salomon, qui etiam templū zdicauerat, muro eius partē ab
orientē cinxisset, vna porticus aggeri est imposita, & manebat ex aliis
partibus nudū, quoad seculis posteriorib. semper aliquid aggeris accu-
mulante populo coꝝquatus collis latior effectus est. Perrupto autē se-
ptentrionali quoque muro tantū assumpserat spaciū, quantum p̄bīca
totius fani ambitus incluserat. Triplici autē muro colle circumdato, tpe
magis opus extructū est: in quo longa secula cōsumpta sunt; omnesque
thesauri sacri, quos toto orbe missa Deo munera repleuerant, tam in su-
periore ambitu, q̄ inferiore templo zdicatis: cuius quod humilimum
fuit, trecentenis cubitis munierant, in quibusdam vero locis pluribus,
non tamen omnis altitudo fundamentorum videri poterat, multū veli-
libus obrutus, vt angustas vias oppidi coꝝquarent. Saxa vero quadra-
gēnū cubitoꝝ magnitudinis erant, nam & pecuniarum copia & populi
largitas, maiora dictu conabatur: quodq; nunquā posse p̄gici spectaba-
tur, diuturnitate ac perseverantia explicabile videbatur. Tabris autem
fundamentis digna erāt opera imposita. Duplices porticus omnes, quas
columnaz sustinebāt quinīs & vicenis cubitis altz, de singulis saxis mar-
more candido & laquearia cedrina protegebāt, quozū naturalis magni-
ficentia, quodque ligno rutili erāt, apteque cohærebāt, opera p̄cium
spectantibus exhibebat: nulloque aut p̄toris aut sc̄ptoris opere ex-
trinsecus ornabatur. Latz autē per triginta cubitos erāt, omnisque gy-
rus earum, sex mensura stadiorum cum Antonia concludebatur. Totum

autem

autem sub dio spacium variabatur, omnium quidem generum lapidib'
 stratum, quia vero ad secundum templum ibatur, cancellis septum laxeis
 ad tres cubitos altis, nimiumque grato opere factis, & vbi aquis depositis
 intervallis columnæ stabant, legem castimoniarum præmonentes, aliæ Gra-
 cis, aliæ Latinis literis, in locum sanctum transire alienigenas non debe-
 re. Sanctum enim vocabatur alterum sanum, & quatuordecim gradibus
 ascendebatur à primo: quadratumque fursum erat, & proprio muro cir-
 cundatum, cuius exterior celsitudo, quantis quadraginta cubitis sur-
 geret, tamen gradibus tegebatur, interior autem XXV. cubitorum erat:
 10 quoniam in altiori loco per gradus ædificata non tota pars interior cer-
 nebatur, colle obiecta. Post quatuordecim autem gradus, spacium erat
 usque ad murum CCC. cubitis plenum. Hinc rursus alii quinque gradus,
 & scalæ ad portas ducebant à septentrione quidæ ac meridie octo, qua-
 ternarum utrinque videlicet, duæ vero ex oriente. Necessario namque proprius
 locus, religionis causa mulieribus destinatus, muro discernebatur: altera
 quoque porta opus esse videbatur. Contra primam vero, secreta erat ex
 aliis regionibus una porta meridiana, & una septentrionalis, quibus ad
 mulieres introibatur: per alias. n. transire ad mulieres non licebat. Sed
 nec suam portam interiecto muro transgredi licebat. Patebat. n. locus
 20 ille pariter indigenis & hospitibus, foeminis, religionis causa venientibus,
 occidua vero pars nullam portam habebat, sed perpetuus ibi murus erat
 extructus, inter portas a. porticus, à muro intro prope à thesauro aduer-
 sa, magnis & pulcherrimis columnis sustinebantur, erant a. simplices,
 ac præter magnitudinem nulla re ab inferioribus aberant. Portarum a.
 aliæ quidem auro & argento undique testæ erant, itemque postes ac fron-
 tes: una vero extra templum ære Corinthio, quæ multum argento in-
 clusæ & inauratas honore superabat. Et binæ fores quidem in singulis
 ianuis erant tricenis cubitis altæ, quinifdenis etiam latæ. Post introi-
 tum vero, vbi latiores fiebant, tricenis utrinque cubitis exedras habe-
 30 bant: exemplo quidem turrium longas & latas, supra vero quam viginti
 cubitis cellas, singulas a. binæ columnarum duodenum cubitorum crassitu-
 dine sustinebant. Et aliarum quidem portarum magnitudo par fuit, quæ
 vero super Corinthiam posita, quo mulieres conveniebant, ab oriente
 aperiebatur, porta templi sine dubio maior erat, quinquaginta enim
 cubitis surgens, quadraginta cubitorum fores habebat, ornatumque
 magnificentiorem, quoniam crassiori argento atque auro vestiebatur:
 quod quidem novem portis infuderat Tiberii pater, Alexander. Gra-
 dus autem quindecim à muro, qui mulieres segregabat, ad maiorem
 portam ducebant, namque illis qui ad alias portas iter dirigerent, quin-
 40 que gradibus erant breviores. Ipsum vero templum in medio positum,
 hoc est, sanum sacrosanctum, duodecim gradibus ascendebatur. Et à
 fronte quidem altitudo eius & latitudo, centenos cubitos habebat: po-
 ne autem quadraginta cubitis angustius erat, aditus enim, veluti qui-
 busdam humeris, utrinque vicenum cubitorum producebantur. Primæ
 vero eius porta septuaginta cubitis alta erat, & viginti quinque lata, ne-
 que fores habebat: celum enim undique conspicuum, latèque patens
 significabat. Erant totæ frontes inauratæ, ac prima ædes omnibus perluce-
 bat extrinsecus, auroque circum interiorem fani partem splendida, cum
 50 ista cernentibus occurrebant. Cum autem interior eius pars contigna-
 tione intersepta esset, adiacens ei prima ædes patebat in altitudinem
 perpetuam: perque nonaginta cubitos tollebat, cum longa quadra-
 ginta cubitos esset, ac viginti transversa. Interior vero porta tota inaurata
 erat, ut dixi, & circum eam auratus paries, desuper autem habebat aureos
 pampinos, unde racemi statura hominis dependebant, & quia contigna-

An. mundi
4034.

à Christo
nat. 72.

Porticus de
singulis facis
marmore cæ-
dido columnas
sustinent.

Locus pro-
prius religio-
nis causa
mulieribus
destinatus.

Portarum
alia auro &
argento, una
vero ære Co-
rinthio tes-
ta.

Sanum sa-
cro sanctum.

An. mundi
4034.
à Christo
nat. 72.

*Anlaum si-
ne velum Ba-
bylonium co-
lorū mixtio-
ne mirabili
opere factū.
Anlai sine
voti signifi-
catio.*

*Tria mirabi-
lia opera,
candelabrum,
mensa &
thuribulum.*

*Exterior tem-
pli facies cru-
stis aureis
grauissimis
vndiq; tota.*

*Ara sine fer-
ro constru-
cta.*

*Lorica popu-
li à sacer-
dotibus segre-
gat.*

*Sacerdotes
in veteri so-
lamente me-
ro abstinē-
tes, ac sobrii
religionis
more.*

tio iam intercedebat, templum exteriore humiliter videbatur: & fores habebat, aureas, quinquaginta & quinque cubitis altas, sexdecim vero latus. Ad hæc aulam longitudine pariter hoc est, velum Babylonium, hyacintho & bysso, & cocco, & purpura variatum, mirabili opere factum, neque contemplationis expertum colorum permixtione, sed velut omnium rerum imaginem præferens. Cocco enim videbatur ignem imitari, & bysso terram, & hyacintho aerem, ac mare purpura: partim quidem coloribus, bysso autem ac purpura origine: quoniam byssum quidem terra, mare autem purpuram gignit: eratque in eo perscripta omnis cæli ratio, præter signa. Introgressus autem inferior pars excipiebat, cuius altitudo quidem habebat sexaginta cubitos, & longitudo rotidem, ac latitudo viginti. Rursus autem quadraginta cubiti diuisi erant. Et prima quidem pars, ad quadraginta cubitos auulsa, hæc tria mirabilia & prædicanda opera cunctis hominibus habebat, candelabrum, & mensam, & thuribulum. Septem vero lucernæ, stellæ errantes significabant: tot enim ab ipso candelabro oriebantur. Duodecim vero panes in mensa positi, signorum circulum atque annum. Thuribulum autem per tridécim odores, quibus replebatur, ex mari & inhospito & inhabitali, designabat omnia Dei esse, Deoque seruire. Intima vero templi pars, viginti cubitorum erat. Discernebatur autem similiter velò ab exteriore, nihilque prorsus in ea erat positum: inaccessa vero, & inuolacra, & inuisibilis omnibus habebatur, sanctique sanctum vocabatur. Circa latera vero inferioris templi, multa erant membra peruia, triplici testamento suspensa: & ad utrumque latus, ad ea introitus à porta patebat. Superior autem pars eadem membrata habebat, quo minus erat angustior, celsior autem XL cubitis, nec ita ut inferior ambitiosa: Colligitur enim centum cubitorum celsitudo vniuersa, cum in solo LX. cubitos habuerit. Exterior autem facies, nihil quod animus aut oculi mirarentur, non habebat. Crustis enim aureis grauissimis vndique testæ, ultra primos ortus igneo splendore lucebat: ut cum intuerentur contendentium oculi, quasi solis radiis auerterentur. Hospitibus quidem ad euntibus, procul monti niueo similis videbatur. Nam ubi deauratum non erat templum, candidissimum erat. In summo autem aureis verubus horrebant acutissimis, ne ab insidentibus aurbus pollueretur. Nonnulli autem saxorum eius longitudo XLV. cubitorum erat, altitudo quinquaginta, & latitudo sex. Ara vero pro templo, quindecim cubitis alta, lata vero & longa cubitis quadragenis, quadrataque: itans, veluti cornutis angulis eminebat, & à metidie ascensus in eam clementer arduus resupinabatur. Sine ferro autem constructa erat, nec vnquam eam ferrum tingerat. Templum a. aramque cingebat, ex pulcherrimo saxo lorica gratissima, vsque ad cubitum surgens, quæ populum à sacerdotibus segregabat. Gonnorhæcos, hoc est, semine fluentes, itemque leprolos tota ciuitas arcebat, & foeminis menstrua soluentibus clausa erat. Prædictum autem limitem, ne plures quidem mulieribus transire permittebatur. Viri autem, qui non per omnia casti fuissent, ab interiori aula, & qui puri essent, à sacerdotibus prohibebantur. Qui vero ex origine sacerdotum genus ducentes, cæcitatibus causa munere non fungebantur, cum incolumis intra limitem aderant, partemque generis continebantur: vel libus tantum utebantur plebeiis: quoniam sacerdotali solus qui sacra celebrabat, amiciebatur. Ad altare vero templumque accedebant carentes omni vitio. Sacerdotes, veste quidem amicti byssina: inaxime vero mero abstinētes, ac sobrii religionis meru, ne quid rem diuinam faciendo peccarent. Pontifex autem cum ipsis non tamen semper ascendebat, sed quibusque diebus, quibusque septimis, & per singulos menses Calendis, vñsi quod præstatum

festiuitas atque annua ab omni populo agebatur. Et sacrificabat vela-
 mine praecinctus, eoque reclusis femora usque ad genitalia: linteum vero
 habens intrinsecus demissum usque ad pedes, & hyacinthinum desuper
 indumentum rotundum, ex quo simbriae pendebant, alternis nodis au-
 rea tintinnabula, malaque granata sustinentes: tintinnabulis quidem
 tonitrua, malis vero fulgura designantibus. Pectoris autem vestimen-
 tum vittae cingebant, quinque variatae coloribus: hoc est, auri, purpurae,
 coccii, hyssii, & hyacinthi: quibus etiam vela templi diximus esse con-
 texta: isdem autem habebat etiam epomidem temperatam, in qua plus
 10 auri erat: & habiru quidem indumento thoraci similis videbatur: dua-
 bus autem fibulis aureis, aspidum specie vinciebatur: quibus inelusi er-
 rant optimi maximique satriones, scripta tribuum gentis Iudaeae
 nomina praeferentes. ex altera vero parte duodecim pendebant alii la-
 pides, in quatuor partes terni diuisi, hoc est, sardius, topazius, smarag-
 dus, carbunculus, iaspis, sapphirus: achates, amethystus, lyncurium, o-
 nyx, beryllus, chrysolithus. quorum singulis singula item cognomina
 erant scripta. Caput autem byssina tiara regebat, hyacinthis coronata. Et
 circa eam alia corona aurea, scriptis ferens sacras literas, quae sunt qua-
 tuor elementa vocalia. Ea quidem veste non semper, sed alia ambitiosa
 20 utebatur, illa vero si quando ad praesentia introibat. solus autem atque semel
 in anno intrabat, quo die cunctos ieiunare Deo mos erat. Sed de ciui-
 tate ac templo & moribus & legibus iterum diligentius referemus. non
 enim pauca super his exponenda sunt. ceterum Antonia in angulo qui-
 dem duarum porticum sita erat prioris templi; quae ad occidentem
 septentrionemque spectarent. in lato autem fuerat extensa, quinquaginta
 cubitis alto, & vndeque praeputio: quod opus Herodis Regis fuit,
 ut maxime ingenium suum magnificentiam demonstrauit. Primum enim à
 radicibus saxum ipsum leuibus crustis obtegebatur, quo & detus adde-
 ret videri, & facile dilaberentur, qui vel ascendere vel descendere ten-
 tauissent. deinde ante turris aedificium murus erat cubitorum trium:
 30 intra hunc omne spatium Antonia in quadraginta cubitos erigebatur.
 Intus autem regia latitudinem ac descriptionem habebat, diuisam in
 omnem usum habitatorum & speciem, id est, atria, & balnea, & aulas
 castris aptissimas: ut quantum ad usum necessarium pertinet, ciuitas vi-
 deretur, magnificentia vero palatium. inlata vero turris toto habitu for-
 mata, quatuor aliis per angulos turribus cingebatur: quarum ceterae
 quinquaginta cubitis erant altae: quae vero ad meridiana orientalem-
 que angulum sita erant, septuaginta cubitis eminebat, ut ex ea totum
 templum videri posset. Qua vero porticus iungebantur, vtrinque de-
 40 scensus habebat, unde custodes conueiebant. semper namque in ea Ro-
 mani milites reuidebant: & cum atria appositae custodes, ne quid popu-
 lus festis diebus noui committeret, obseruabant: castrum enim erat im-
 positum oppido quidem templum, templo vero Antonia. In hac autem
 porticu custodes erant, & superioris ciuitatis aliud castrum, regia He-
 rodis erat. Bezetha autem collis, ita ut dixi, ab Antonia separabatur: qui
 cum omnium esset altissimus, etiam parti nouae ciuitatis coniungeba-
 tur, temploque septentrionali solus obstabat. De ciuitate
 quidem, ac muris eius, iterum scribere plenius
 cupiens, in praesentia satis
 dixi.

An. mundi
 4034.
 à Christ.
 nat. 72.

Pontificu ve
 stimenta.

Gemma in
 Pontificu or
 nata precio-
 sissima.

Antonia des
 scriptio.

Antonia ci-
 uitati non
 assimilis.

CAP. VII.

Deditionem Iudaei recusant, & Rom. adierunt.

An. mundi
4034.
a Christo
nat. 72.
*Multitudo
circa Simonem
15. milia.*

*Simonis con-
tra Ioannem
castra.*

*Seditio ciui-
tatem, Ro-
mani vero se-
ditionem ce-
pere.*

*Titus foris
circuiens
qua muros
aggredieretur
explorat.*

*Nicanor ad
humerum
laqueum sagi-
ta percussus.*

Pugnacissima autem maximeque dissentiens, multitudo circa Simonem erat, hominum decem millia, praeter Idumaeos: quinquaginta vero decem millium duces, quibus ipse quasi dominus omnium praerat. Idumaei autem qui erant eius partium, cum essent numero quinque millia, duces decem habebant. Horum autem principes videbantur, Sosephus Iacobus, & Cathax filius Simon. Ioannes autem, qui templum occupauerat, sex armatorum millia habebat, quos viginti duces regabant: tunc autem illi accerserant etiam Zelotarum, depositis discordiis, duo millia quadringenti: qui Eleazaro, quem ante habuerant, & Simone Arini filio utebantur ducibus. His autem (ut diximus) bellum inter se gerentibus: populus erat praerium: & plebis pars, quae non eadem quae illi committeret, ab utrisque diripiebantur. Tenebat autem Simon quidem superiorem civitatem, murumque maiorem usque ad Cedronem, & antiquioris muri, quantum a Siloa flectitur ad orientem, & usque ad Monobaziam descendit. Is Rex erat Iudaeae gentis, ultra Euphratem habitantis. Tenebat etiam montem Acræ, quae inferior est civitas, usque ad Helenæ regiam quae Monobaziam fuerat mater. Ioannes autem templum & circum templum aliquatenus, itemque Ophiam, & vallem quae Cedron appellatur, & alius quae interiacebant incensus, mediū bello quod inter se gerebant spacium aperuere. Nec enim castris Romanorum prope murum positus, intra civitatem seditio quiescebat: sed ad primum eorum impetum paulisper sanitate recepta, mox ad pristinum morbum rediere. Rursusque discreti, pro sua quisque parte pugnabat: omnia faciendo, quae obsidentes optarent, nihil enim acerbius a Romanis passi sunt, quam ipsi se tractarent: neque post illos civitas aliquid nouae calamitatis experta est. Sed illa quidem grauioribus prius casus pertulit, antequam subuerteretur, qui vero eam debellarunt, maius aliquid perfecere. Dico enim, quod seditio civitatem, Romani vero seditionem cepere, quae multo erat moribus iniuriore, & res quidem aduersas suas iustitiam vero recte quis Romanis ascriberet. intelligit autem quod dies cuique suggererit. Veruntamen his intra civitatem ita se habentibus, Titus cum lectis equitibus foris circuiens, qua muros aggredieretur explorabat. Haesitanti autem, quia nec ab ea parte adiri poterat pedibus, qua valles erant, & ab alio latere, prior murus machinis firmior videbatur, placuit ad Ioannis pontificis monimentum (hic enim tantummodo & primus humilior erat, nec secundo muro coniungebatur) inuadere. neglecta enim fuerat munitio, propterea quia non satis noua civitas frequentabatur. Sic in tertium murum facilis aditus illacerat: per quem superiorem civitatem, & per Antoniam templum capi posse cogitabat. Hæc eo collustrante, quidam ex eius amicis; Nicanor nomine, ad humerum laqueum sagitta percussus: cum propius una cum Iosepho accessisset: pacemque in muro stantibus (dicendi enim peritus erat) suadere tentaret. Vnde cognitis eorum conatibus Cæsar ex eo quod nec ad salutem se hortantibus abstinere, excausat in obsidionem: simulque suburbana militibus vastare permittit, collectaque omni materia, iubet aggerem construui. Tripartito autem exercitu ad opera, medios in aggeribus iaculatores & sagittarios constituebat, & ante eos ballistas, aliaque machinas atque tormenta: quibus & excursus hostium in opera prohiberet, & qui ex muris obstare tentarent. Cæsis autem arboribus, momento suburbana nudata sunt: collectis autem lignis in aggeres, cum totus operi intentus esset exercitus, nec Iudaei segnes erant, populum

quia

quidem in rapinis ac caedibus constitutum fiducia tunc habebat, quod respiraturus esset illis aduersus hostes distracta, existimantem poenas se ab hostibus repetiturum, si Romani superassent. Ioannes autem quamuis in externis socii sui irrumpere properaret, metu tamen Simonis manebat. Verum Simon non quiescebat, proximus enim erat obsidioni, missilibus per murum dispositis, quos pridem Romanis abstulerat, quosque apud Antoniam capta fuerant. Sed horum possessio, propter imperitiam plebisque non erat utilis, pauci autem a transfugis docti, male utebantur instrumentis. Sed cum lapidibus & sagittis aggerem iactionibus militibus imminabant, perque cuneos excurrentes, manus etiam conferebant. Operantes autem crates super vallum oppositas protegabant, omnibusque legionibus contra excursus erant machinae comparatae mirabiles, praecipue vero decimae legionis ballistae vehementiores, & tormenta saxorum, quibus non solum irruentes, sed etiam super murum stantes auehebantur. nam & singula saxa talenti pondus aquabant, & ultra stadii modum torquebantur. ictus autem non solum primis quos offendisset, sed aliquando posterioribus quoque intolerabilis erat. Iudaei sane cauebant a lapidibus, quod erant candidi: nec tantum sono ac fremitu noscebantur, sed etiam claritudine prospiciebantur. denique speculatores in turribus praesidentes, praedicebant, quando impelleretur machina, saxumque ferretur. patria lingua clamantes, filius venit, itaque praesciebant, in quos veniret, atque ita vitabant: & hic eveniebat, ut illis declinantibus, lapis irritus intercideret. Proinde Romani excogitant, atramento decolorare lapides, tunc enim missi, non similiter incertos ictus habebant, multosque simul viuis impetu corrumpebant. Sed ne male quidem affecti Iudaei, aggeris instruendi Romanis copiam dabant, omni vero eos molitione atque audacia, die noctuque prohibebant. Perfectis autem operibus, plumbo & ligno ab aggeribus iacto, fabri quod erat ad murum spatium metiuntur: nec quoniam aliud quid fieri poterat, quoniam desuper telis petebantur. Cumque pares intervallo arietes inuenisset, eos applicant: propiusque dispositis machinis, Titus, ne ex muro arietes prohiberentur, ex tribus partibus murum pulsari iubet. Sonitu autem circumstrepente ciuitatem, clamor ingens ciuium sublati est, itemque seditiosos paucior inuasi. Et quia periculum commune vrisque videbatur, communiter iam repugnare cogitabant, vociferantibus inter se discordibus, quia omnia pro communitate hostium facerent: cum si non perpetuam concordiam sibi Deus praebat, saltem in praesentia contra Romanos oporteat conspirare. Simon autem praecone misso, volentibus exemplo ad murum egrediendi copiam dedit: idemque & Ioannes, licet minus crederet, permisit. Illi autem obliti odiorum, ac discordiarum suarum, in vnum corpus coeunt: murumque amplexi, facies inde quamplurimas iaciebant, contra machinas Romanorum, contraque impulsore arietum, eosque sine intermissione telis petebant. audacissimi vero cateruati protulientes, machinarum regmina dissipabant: hisque appollitis irruentes, peritiam quidem pauca, plura vero audacia perficiebant. Semper autem aderat adiumento laborantibus ipse Titus: & iuxta utraque machinas equitibus ac sagittariis ordinatis, ignem quidem ferentes prohibebat: iaculantibus vero a turribus, reprimebat, necendi tempus arietibus faciens: & tamen murus ictibus non cedebat, nisi quod quinta legionis aries commouit angulum turris: murus autem stabat incolumis. nec enim statim cum turri periculum sensit, quae multo altius eminebat, nullamque partem muri secum trahere poterat in ruinam. Cum autem ab excursibus paululum quiescissent, obseruato Romanos per opera & castra esse

An. mundi
4014.
a Christ.
nat. 72.
*Missilium
possessio in-
dan propter
imperitiam
plebis.*

*Titus ex tri-
bus partibus
murum pul-
sari iubet.*

*Seditiosi a-
rietum ad
discordia-
rum obliti,
in vnum
corpus co-
eunt.*

*Aries angu-
lum turris
commouit.*

An. mundi
4034.
a Christ.
nat. 72.

dispersos, quia labore & formidine Iudæos discessisse arbitrantur, excurrunt omnes qua turris erat Hippicus, porta latenter: ignemque operibus iniciunt. Usque ad castrorum quoque munimenta, in Romanos animati procedebant. Horum autem periculo mature, & qui erant propius excitati sunt, & qui procul aberant conuenere. Romanorum autem disciplina vincebat audaciam Iudæorum: & quos prius offenderant in fugam versis, aliis qui colligerentur instabant. Grauis autem circum machinas pugna commissæ est, illis incendere, his incendium prohibere certantibus, incertusque clamor utrinque tollebatur. & multi qui in fronte steterant, ceciderunt. Sed Iudæi confidentia superiores erant, ignisque opera tetigerat, incensaque omnia cum instrumentis penitus essent, nisi lecti de Alexandria reuissent. plerique, præter opinionem sibi viriliter dimicantes. nam gloriosissimis in hoc bello prælati sunt, donec Imperator equitum valentissimis conitatus, in hostes irruit: & ipse quidem duodecim repugnatores peremit: metu autem claudis eorum cætera multitudine in fugam versa, omnes compulsi in ciuitatem, eodem modo aggeres liberauit incendio. In hac autem pugna vnum ex Iudæis viuum, capi contigit. eumque Titus crucifigi promissum iussit, si forte reliqui vel hoc spectaculo territi concederent. Post eius vero discessum etiam dux Idumæorum Ioannes, dum autem muros cum noto milite loquitur, a quodam Arabe pedus sagitta percussus, continuo periiit: magnumque & Iudæis ludum, & seditionis maiorem reliquit. nam & manu promptius erat, & sapientia nobilis.

Titus Iudæos
in fugam
versis, omnesque in
ciuitatem
compulsi.
Ioannes Idu-
mæorum
dux, peditum
sagitta per-
cussus, periiit.

CAP. VIII.

De casu turris & deorum maiorum obitu.

NOste vero quæ secuta est, incredibilis tumultus Romanis incidit. Nam cum tres turres Imperator Titus quinquagenum cubitorum construi præcepisset, ut his per aggeres singulos politis, hinc hostes in muro nantes facilius in fugam verteret, una earum sponte sua nocte in tempesta lapsa est. ingenti vero sonitu facto, metus orcu, auit exercitum. Conari autem aliquid Iudæos suspicari, ad arma currebant, eaque te turba in legionibus ac tumultus erat. cumque nemo quid accidisset referre posset, diu queruli alius aliud opinabantur: nullis interuenientibus hostibus semetipsos timebant: signumque diligenter singuli à proximis requirebant, tanquam Iudæi iam castra polliderent. Paniceque terrore capti videbantur, donec Titus, cognitis quæ res erant, verum cunctis indicari iussit: tandemque tumultus eo nuncio conquieuit. Iudæi quidem cætera fortiter sustinentes, male turribus affecti sunt. machinis enim leuioribus, & iaculatoribus, ac sagittariis saxorumque tormentis inde feriebantur. Sed neque harum æquare ipsi poterant celsitudinem, & turres excidendi spes non erat. cumque neque euertere propter grauitatem, neque incendi propterea quod ferro tegebantur, facile possent, ultra iactum teli fugientes, arietum impetus non verabant: qui sine intermissione ferientes, paulatim aliquid proficiebant. Itaque muro iam cedente magno arieti Romanorum, quem Iudæi Nicona vocabant, quod omnia vinceret, quamuis & antea defessi erant pugna & vigiliis, cum longe ab oppido pernoctarent: tamen etiam negligentia, vel quod male consulerent, murum sibi superuacuum esse credentes, quibus alia duo munimenta superessent, lassatio; plurimi recessere. cum autem Romani qua primum murum Nicon pertraxerant, ascendissent, ad secundum omnes Iudæi relictis custodiis refugerunt portis autem Romani qui transierunt patefactis, exercitum recepere. Et hi quidem

Nicon, id est,
villor, magni arietis
Romani.

hoc modo positi muro, quinto nonas Maii, & parrem eius maximam diruunt & septentrionalem ciuitatis regionem, quam ante Cestius vastauerat, Titus autem notato qua Assyriorum castrum est, militem transfert, occupato omni quod inter Cedrona fuerat spazio: & ultra sagitta iactum à secundo muro separatus, oppugnationem statim aggressus est. Tunc igitur partitum murum Iudæi, fortiter relictæ sunt. Et Ioannes quidem, eiusque socii ex Antonia & septentrionali porticu templi ab Alexandri monumento pugnant. Simonis autem manus iuxta monumentum Ioannis aditum clauferant, vsque ad portam qua in Hippicon turrim aqua inducebatur. Sepe autem profluentes e portis, cominus dimicabant: compulsi que intra muros in confictu quidem Romanorum disciplina, propter imperitiam vincebantur: in murali autem certamine superabant eos enim fortuna atque scientia, Iudæos vero audacia, quam timor aleret, sustentabat. quod natura erant in calamitatibus duri. Ad hæc autem, & istis suberat spes salutis, & Romanis citæ victoriæ. ne utros autem lassitudo fatigabat, sed aggressiones, murorumque oppugnationes, & excursus crebri per cuneos, diebus totis agebantur: nullaque præliorum species aberat, cum à prima luce incipientia vtrisque in somniis & die grauior nox dirimeret: his quidem occupatum itæ murum continuo metuentibus, illis vero, ne Iudæi castra peruaderent. itaque in armis pernoctantes, prima luce vtrique pugna parati erant. Et Iudæi quidem certabant: quis esset promprior ad periculum, eoque modo gratia emereret apud duces suos. maxime vero Simonis eos metus ac reuerentia commouebat, eoque modo illum singuli subiectorum colebant, ut ad semet quoque interficiendos parati essent, si hoc ille iussisset. Romanos autem ad virtutem hortabatur consuetudo vincendi, & qui vinci non assueuerant, crebraque militiæ, exercitationesque perpetuæ. & imperii magnitudo: ante omnia vero Titus semper vbique præsens, nam & iueritia, spectante atque opulante Cesare, grauius facinus videbatur: & ei qui bene decerneret, telis aderat, qui rependeret præmium, præter ea fructus erat, vel cognosci solum principi virum fortem: idcirco multorum maior viribus alacritas demonstrata est. Denique istis ipsis diebus, validissima Iudæorum acie instructa pro mœnibus, telisque vtrunque militis, quidam Longinus de numeræ equitum ex acie Rom. progressus, in mediam aciem Iudæorum irruit. hincque disiectis, hoc impetu duos fortissimos perimit, vnus obuiam tendentis ore percussus, alterius eodem telo quod priori extraxerat, transfixo latere refugientis: & ex mediis hostibus ad suos primus occurrit. Ille igitur ob virtutem insignis erat: multi autem eius fortitudinis multi extiterunt. Et Iudæi quidem negligentes, quid parerentur, tantummodo qualiter afficerent considerabant. morsque his leuissima ducebat, si quo interfecto hoste se cecidissent. Titus autem non minus salutem militis, quam victoriæ consulebat: & comenrarios impetus desperationem dicens, solam vero esse virtutem, si quis prudenter & caute sine proprio incommodo fortiter faceret, in ea re potius, quæ periculum non haberet, viros esse præcipiebat.

CAP. IX.

De Castore Iudæo Romano illudente.

Itaque septentrionali parte, mediæ turri applicat arietem: in qua Iudæus quidam versutus ac subdolan, Castor nomine, cum decem aliis militibus suis deliruerat, fugatis cæteris formidine sagittarum. Nunc cum pauidi sub loriceis aliquādiu quiescissent, concussa turri surgunt: exten-

An. mundi
4034. à nat.
Christi. 72.
Romani pri-
mo muro po-
nituntur.

Iudæorum
cum Roma-
nis consistit.
Iudæos au-
dacia susten-
tat.

Romanorum
vincendi
consuetudo.

Longinus in
mediam Iu-
dæorum a-
ciem irrumpit
& disturbat.

Castor Iudæ-
us versutus
ac subdolan.

An. mundi
4034. à
Christo
nat. 72.

utque manibus, Castor veluti supplex Cæsarem implorabat: & voce
miserabili, ut sibi parceret, obtestabatur. Cui Titus pro simplicitate sua
credulus, iamque Iudæos existimans belli penitere, arietes quidem im-
pulsione cessare iubet, ac sagittarios supplicibus prohibet, Castori au-
tem quid vellet eloqui permittit. cumque ille respondisset, ad faciendam
velle descendere. Titus gratulatum se ait, si omnes eadem sentire vo-
luisent: paratoque animo fidem pacis etiam ciuitati daturum. Sed cum
ex illis decem Castoris socii quinque supplices esse simulant,
ceteri nunquam se Romanis seruizuros clamant, dum mori liberis li-
ceat. Denique illis super hoc ambigentibus, cessabat expugnatio. Ca-
stor autem interea Simonem per internuncios admonēbat, ut dum va-
cuum esset tempus, de rebus urgentibus consilium caperet: paulisper e-
nim se illudere imperatori Romano. Simul autem hoc agens, ad pacem
hortari contradicentes socios videbatur. Illi autem velut ægre ferentes,
in thoraces nudos fixere gladios: hisque percussis velut interfecti cecidi-
derunt. Titus vero eiusque socii obstupescere tantæ eorum pertinacia,
cum ex inferiori loco quod factum erat, vere videre non potuissent: mi-
rabanturque simul audaciam, & calamitatem miserabantur. Interea Co-
storem ad natem quidam sagitta percudit. tumque ille telum extractum
imperatorii ostendens, iniqua se perpeti querebatur. At Titus incusato
qui hoc emiserat, astantem Iosephum mittit, ut Castori dexteram por-
rigeret. verum is neque se iturum, nihil enim sanum supplices cogitare,
respondit: & amicos qui voluere ire prohibuit. Cum vero quidam ex
perfugis Aneas, iturum sese dixisset ad eum, inuitante Castore, ut et-
iam secum in quo ferret argentum aliquid susciperet: ad hæc ille studio-
se aperto sinu occurrit: alter vero super eum saxum demisit. Et ipsum
quidem, quoniam præcauerat, ferire non potuisset. al. si militem qui ad-
erat, vulnerauit. Cæsar vero fallaciam reputans, intellexit misericordiam
in bello nocere, minusque decipi calliditate suam: et itaque impu-
lsionibus, iracundia fraudis, vehementius utebatur. Castor autem e-
iusque socii currum ignibus iam cedentem incendunt: perque flammam
in eiusdem missi cuniculos, iterum magni animi opinionem apud Ro-
manos habuere, tanquam se ignibus tradidissent. Capit autem hac parte
morum Titus: die quinto postquam primum cepit: fugatisque inde
Iudæis, intro cum lectis mille transiit, quos circa se habet, armatis: ubi
nova ciuitas & lanæ venditores erant, fabrique ærarii, vectigumque mer-
catus, & ad mutuum angustæ viæ transuersæ tendebant. Enimvero si vel
statim muri disturbasset, maximam partem, vel quæ ceperat lege belli
vastasset, nullum credo damnnum victoriæ fuisset admixtum. nunc autem
Iudæos exoratum iri sperans, cum liceret capere facilem discessionem
aditum nondilatauit, nec enim quibus consulebat, insidiaturus sibi pu-
tabat.

CAP. X.

De secundo muro bis obtento à Romanis.

Denique postquam ingressus est, neque occidi quenquam permisit
eorum qui comprehendebantur, neque domus incendi: sed tam se-
ditiosis, si pugnare vellent, sine populi detrimento copiam dabat, quam
ipsi populo fortunas proprias se redditurum pollicebatur. Plurimi na-
que perebant sibi ciuitatem seruati, templum vero ciuitati. At enim
populum quidem ad ea quæ hortabatur & antea pararum habebat, bel-
licosum autem pro inextingua ducebant humanitatem: Titumque imbelli
summo, quod ceteram ciuitatem tenere non posset, has proponere con-

ditio.

Miserico-
rdiam bello
nocet.

Titus socum
suum ma-
nus capis.

Bellicosi Titus
hunc mira-
tem pro su-
perbia ad-
monet.

ditiones putabant. mortem autem populo denunciantes, & si verbum
 quisquam de traditione fecisset, pacemue nominasset, mox interficien-
 dum eum esse minitantes, Romanis qui introire, alij per viarum angu-
 stias obstant, alij ex ædibus alij murum per superiores portas egressi,
 pugnare cœperunt, quib. reb. perturbati custodes, de muro sese demi-
 serunt, relictisq; turrib. in castra recesserunt. clamor. a. audiebatur mi-
 litum intra ciuitatem, quod ab hostib. cingerentur: foris. a. degentium
 clausis contubernali. metuentium, crescente autem numero ludzo-
 rum, & propter locorum peritiam viarumque scientiam prævalente,
 10 multi Romanorum trucidabantur, & ab incumben. pellebantur, cui
 magis necessitate resisterent. nec .n. multis simul fugiendi copia per
 angustias muri patebat, omnesq; pene qui transierant, perempti fuis-
 sent, nisi Titus eis opem tulisset. Dispositis .n. per summa viarum sagit-
 tarijs, & vbi plus erat multitudinis astans, missilib. hostes abigebat, &
 cum eo Domitius Sabinus, vir bonus etiam in illo prælio comprobatus:
 durauitq; tam diu, sagittis eos prohibens iruere, donec omnes milites
 recesserent. Romani quidem ita secundo muro positi, ad extremum puls-
 sunt. Oppidanis vero qui pugnaces erant, spiritus: & secundis reb. aman-
 tes erat. neq; Romanos auluros esse ad ciuitatem accedere suspican-
 20 tes, neque vinci se posse. si ad prælium processissent. nam quia iniquie-
 rant, officiebat eorum sententijs Deus. & neq; Romanorum vim, mul-
 to maiorem illa quæ pulsa fuerat, superesse cernebant: neque famem,
 iam iamque serpentein, adhuc en. in malis publicis alebantur, & sangui-
 nem ciuitatis bibebant. boni autem iam dudum inopia laborabant, &
 penuria victus iam multi dese. erant. populi tamen interitum seditiosus
 pro leuamine sui ducebant: & solos eos qui pacem non probarent, salu-
 os esse cupiebant, quique viuere contra Romanos optarent. contrari-
 am vero multitudinem, velut onus quoddam, consumi gratulabantur.
 & ita quidem circa sacra affecti erant. Romanos autem qui ciuitatem
 30 iterum ingredi conabantur, armati prohibuerunt. disiecti muri partib.
 obiectu corporum præmunis: ac per triduum sustinuerunt fortiter di-
 micant. Quarto autem die. Titum vehementius aggressum nequa-
 quam ferre potuerunt: sed vi coacti. rursum quo antea refugerunt. ille
 autem interim muro positus, totam eius septentrionalem partem sta-
 tim deposuit: in meridiana vero per turres præsidia collocauit.

An. mundi
 4084.
 à Christo
 nat. 72.

Romani ab
 Iudais urbe
 pelluntur.

Iudais spiri-
 tus crescit.
 Populus ino-
 pia laborat,
 & penuria
 victus multis
 deficiunt.

Titus secun-
 do muro ite-
 rum positus.

C A P. XI.

De aggeribus in tertium murum, & oratione prelixa Iosphi pro deditione
 facienda, & fame obsessorum.

I Amque tertium murum Titus aggredi cogitabat. Videbatur autem
 breuissimi temporis eius obsidio: spatiumque consilij seditiosus esse
 dandum, si quid disturbance secundi muri aut famis metu remitte-
 rent. nec enim diutius eis prædas posse sufficere: & ipse otio commode
 vtebatur. Nam cum dies aduenisset, quo militibus oportebat alimenta
 distribui, in conspicuo hostibus loco ductis, iussit duces ordinato exer-
 citu pecuniam singulis numerare. Illi autem prolatis armis ex inuolu-
 cris munis procedunt equitib. ornatos quoque ducentibus: locaq; sub-
 50 urbana per multum spacium auro argentoq; lucebant. Illo autem spe-
 & aculo nihil aut iucundius suis, aut horribilius hostib. videbatur. spe-
 stantibus enim & vetera plena erant mœnia, & septentrionalis regio.
 quin & domos refertas intuentibus cerneret, nullamque ciuitatis par-
 tem quam uo infusa multitudo tegebat. metus autem quamuis aucta-

Titus expu-
 gnatione co-
 missa. pecu-
 niam singu-
 lis numerare
 iubet.

An. mundi
4034.
à Christo
nat. 72.

*Fatum inno-
centes cum
ciuitatem
cum seditio-
ne perire de-
creuerat.*

*Romani ope-
rantes à lu-
dai prohiben-
tur.*

*Titus erga lu-
dai benigni-
tus, Ioseph
ad Iudaeos
oratio.*

*Fortuna &
Deum cum
Romanis.*

*Fames ciui-
tatem tenet.*

cissimos ceperat, omnem simul exercitum armorumque pulchritudi-
nem conficientes, & ordinationem virosum. Et forte ad illam spe-
ciem sediciosi animos mutauissent, nisi malorum immunitate, q̄ in po-
pulum commiserant, dandam sibi veniam à Romanis desperassent im-
minente. a. si delitissent, morte supplicij, bello mori prætabilius esse
ducebant, præualebat etiam fatum, quod innocentes cum nocentibus,
& ciuitatem cum seditionis perire decreuerat. Quattiduo per singulas
legiones alimenta consecuti sunt. Quinto autem die cum omnia faci-
ens Titus, nihil Iudæos pacatum cogitare sensisset, bifariam diuiso ex-
ercitu, Antoniam versus ad Ioannis monumentum aggeres inchoauit. 10
ista parte superiorem ciuitatem captum iri eogitans, & per Antoniam
templum, namque hoc nisi cepisset, ne oppidum quidem tutum erat ob-
tinere. In vtraque autem parte duo aggeres erigebantur, a singulis legio-
nibus singuli. Et iuxta monumentum quidem operantes à Iudæis & Si-
monis socijs insistentibus prohibebantur; ad Antoniam vero ab Ioan-
nis socijs cum multitudine Zelotarum, non solum quia de superiori
loco pugnant, verum etiam quia machinis iam ut didicerant, paulatim
enim usus quotidianus aluit peritiam. Habebant autem balistæ tre-
centas, & quadraginta tormenta faxorum, quibus difficiliorem agge-
rum extruccionem Romanis efficiebant. Titus autem sibi saluam fore
fortunam sciens, & perituram esse ciuitatem, vna & obfidiōne vehemen-
ter instabat: nec pœnitudinem Iudæis suadere cessabat: consiliumque
factis admittens, & orationem sæpe armis efficaciter cognoscens, tam
ipso ut saluari vellent rogabat: tradita sibi ciuitate, quæ iam capta vide-
retur, quam & Iosephum allegabat, patria lingua verba facturum
sperans eos hominis gentilis monitu aliquid remissuros. Itaque Io-
sephus murum circumiens, simulque extra teli iactum stans, vnde
exaudiri facilius posset, multis orabat, ut sibi ac populo parcerent,
templo ac patriæ, neue contra hæc fierent aliquid duriores. Ro-
manos enim sancta reuereri, cum quibus nulla sibi societas esset, ma-
nusque suas ad hoc vsque cohibere, ipsos vero in his duos, cum
seruare possent sponte ad eorum interitum facere, quin potius viderent
muros concidisse firmiores, excelsis vero intumescere superfluis. Ro-
manorumque vires cognoscere, non posse ratione feruere
non esse nouum, neque in expertum Iudæis. Nam licet pulchrum sit
pro libertate pugnare, tamen id in principio deesse debet, semel autem
subditum, qui multo tempore paruisse imperio, iugum executione, ma-
læ mortis cupidum, non libertatis amatorum videtur. Debere autem
dedignari dominos humiliores, non quorum in potestate sunt omnia.
Nam quid Romanos effugisse, nisi quod propter æui aut frigora esset 40
inutile? imo vero transisse ad eos undique fortunam. Neque quæ per sin-
gulas nationes ducentem imperium, nunc esse in Italia. Hanc autem
validissimam legem, tam feris bestijs quam hominibus esse præfinitam,
potentioribus cedere: apud eosque esse victoriam, apud quos robur
fuerit armorum. Idcirco etiam maiores eorum, quanquam multum
& animis & corporibus & alijs subsidijs meliores, cecisse Romanis:
quos nisi DEVM scissent illis fauere, nunquam perperam fuissent, ipsos
vero quæ tunc fretos resistere, cum ex magna parte capta sit ciuitas: ci-
uites autem etiam si muros integros haberent, excidio pariter affecti sint.
Nec enim latere Romanos, quæ famis teneat ciuitatem: & modo qui- 50
dem consensu populum, continuo vero etiam bellatores interituros:
nam etsi Romani desistant, & ab obfidiōne cessauerint, neque ciui-
tatem Iudæis gladijs irruerint, Iudæis tamen inexpugnabile bellum intus
audere, quod horis singulis aletetur, nisi forte contra famem quoque

An. mundi
4034.
à Christo
nat. 72.

arma caperent ac dimicare. solique possent etiam infortunium superare. His addebat, optimum esse ante intolerabilem calamitatem mutare sententiam: dumqueliceret, salutare consilium sequi. Nec enim antea gettorum causa succensere Romanos, nisi ad finem usque insolentes essent, natura eos esse in imperio mansuetos, atque iracundiam præferre quod utile est. Utile autem putare, neque ciuitatem vacuum viris, neque desertam habere prouinciam: idcirco velle imperatorem cum his dexteram iungere: nec enim cuiquam salutem daturum, si vi ceperit ciuitatem, præsertim qui nec in extremis ei cladibus rogati paruerint. Breui autem murum quoque tertium captum iri, priores qui capti sunt fidem facere. & quamuis perumpi tutamina non possint famem pro Romanis pugnaturam. His monentem Iosephum multi in muro stantes vituperabant, multi vero conuicijs, nonnulli etiam iaculis apperebant. Ille autem cum manifestis eos calamitatibus ininime flecteret, ad gentiles transit historias: O miseri, vociferans, vestrorumque auxiliatorum inmemores, armis & manibus cum Romanis bellum geritis, quasi quem alium sic vicerimus. Quando autem, non Deus omnium conditor, Iudæorum defensor est, si ludentur? Non respicietis? Vnde progressi pugnat, quantumque auxiliatorem violatis? Non recordamini opera diuina parentum, atque hunc sanctum locum quanta bella nobis aliquando peremit? Ego autem facta Dei narrare auribus indignis horresco: sed tamen, audite, ut cognoscatis non solum vos Romanis, sed etiam Deo resistere. Nechias qui tunc Rex Egyptiorum, idemque Pharaon vocabatur, cum infinita manu descendit, Reginamque Saram materni nostri generis rapuit. Quid igitur vir eius Abraham propterea nover? Armis credo ultus est iniuriam? At qui 318. præfectos habebat, quorum singulis infinita multitudo parebat. An ipse quidem quiescere maluit absente Deo? puras autem manus adhuc locum tendens, quem vos polluisi, iniuriam sibi auxiliatorem ad militiam legit? Nonne secunda vespere incorrupta Regina remissa est ad maritum? Adorans autem quem vos gentili cæde cruentis locum, ac tremens nocturnis somnijs Egyptius exagitatus aufugit, atque & argento amantissimos Deo donauit Hebræos. Dicam translata in Egyptum maiorum nostrorum domicilia. Qui cum annos quadringentos tyrannis an Regibus alienigenis subiaceret, armis ac moribus vlcisci possent, semetipsos Deo potius permiscere. Quis nescit Egyptum repletam omni genere serpentium, omnique morbo corruptam? Quis terram infructuosam? quis Nili defectionem, & continuas decem plagas? & ob hoc parentes nostros cum præsidio incrementos, & sine periculo deduci, quos DEVS sibi sacerdotes ducebat? An non ab Assyrijs rapram nobis sanctam Arcam, Palæstinam & Dagon simulacrum genuit, & tota gens quæ rapuerat? corruptis vero occultis corporum, ac per ea cum cibo visceribus exhaustis, cymbalorum ac tympanorum sono manibus noxijs reportauerunt, sanctum placationibus expiantes? Deus erat qui hæc parentibus administrabat, propterea quod omnis armis ac manibus eius se iudicio permiscere. Rex Assyriorum Senacheribus cum totam ducens Asiam ad hanc urbem castra posuisset, num manibus humanis cecidit? nonne ab armis quiescentes in votis erant, & Angelus Dei in una nocte infinitum deleuit exercitum? posteroque die excitatus Assyrius centum & octoginta quinque millia reperit mortuorum atque ita cum reliquis Hebræos mærmes, nec persequentes fugiebat? Scitis etiam in Babylone seruitium, ubi per annos 70. populus exulans, non ante libertatem recepit, quam eam Deo Cyrus donaret: qui eos etiam esse persecutus, iterumque auxiliatori suo sacerdotum

Imperator
cum Iudæis
dexteram
iungere co-
pit.

Iosephus ad
gentiles hi-
storiam tran-
sit.

Nechias fuit
Rex Egyptio-
rum.

Iudæi annos
400. tyran-
ni in Egy-
pto subiacet.

Arca sancta
ab Assyrijs
rapta, & in
dau restituta.

Senacherib.
Rex Assyrio-
rum.
Babylonica
captiuitas.

An. mundi
4014.
à Christo
nat. 72.

Hierosolyma
à Babylonio-
rum Rege
denastasio.
Iosephi in
Iudaeos acri-
oratio.

Iudaei à sedi-
tione maio-
rum seruire
caperunt.

Iudaeorum
in legem Dei
peccata.

Assyrii Ro-
mani similia
committunt.

more seruirebant. Breuiter dicam, nullum est operæ precium quod ar-
mis parentes nostri fecerint, aut non sine arsis Deo permissa potestate
impetrauerint. Domi autē manentes, ut placebat iudici superantes. Pu-
gnantes vero, semper de spe deciderunt. Nam ubi Rege Babyloniorum
urbem obsidente, contra Hieremix predicationem Sedechias Rex no-
ster cum eo congressus est, tam ipse captus est, quam eum templo ciui-
tatem vidit excindi. Atqui videte, quanto ille Rex vestris ducibus, eist-
que populus vobis erat moderator. Denique Hieremiam vociferan-
tem, inuisos esse eos Deo propter delicta quæ in eum commiserant, cap-
tum iri autem nisi traderent ciuitatem, neque Rex neque populus in-
terfecit. Sed vos (ut intus gesta prætermittam, neque digne possum in-
iustitias vestras exponere) me, qui vobis salutem suadeam, querimi-
ni, telisque appetitis irati, quod vos vestrorum commonefaci pecca-
torum, nec dici ea toleratis, quorum quotidie facta committitis. Idem
tunc fuit, cum Antiocho qui dictus est Epiphanes, obsidente ciuita-
tem, multis modis offensa diuinitate, maiores nostri cum armis pro-
gressi, ipsi quidem in pugna perempti sunt, oppidum vero ab hostibus
direptum est: sanctumque per triennium sexque mense, penitus de-
solutum est. Et quid pluribus opus est? Ipsos Romanos quis contra
Iudæorum gentes ad militiam prouocauit? nonne indigenarum impi-
etas? Vnde seruire coepimus? Nonne à seditione maiorum, quan-
do Aristobuli & Hyrcani furor, & inter eos contentio, Pompeium in-
tulit ciuitati, & Romanis Deos indignos libertate subiecit? Denique
tres menses obfessi, quanquam nihil quale vos in sanctum legesque
deliquerant, & maioribus ad bellum subsidij utebantur, sese tradide-
runt. Antiqui autem filij Aristobuli nescimus exitum? quo regnum
obtinente, DEVS iterum captiuitate persequabatur populum delin-
quentem. Et Herodes quidem Antipatri filius. Solum & Romanum
adduxit exercitum. circumdati vero per sex menses obadebantur, do-
nec capti peccatorum suorum supplicia penderunt: direptaque est
ab hostibus ciuitas. Ira nunquam genti arma data sunt. Oppugnatio-
ni vero sine dubio coheret excidium. Oportet ergo, ut opinor, laeti lo-
ci possessores iudicium DEO de omnibus permittere: manusque tunc
humanas contemere, cum à superno ipsi iudice non recedant. Vos
autem quid ex his, quæ legis conditor bene dixit, egistis? Quid, quod
is execratus est, prætermisistis? Quantum autem illos, qui cito perie-
re, impietate superastis? nam occulta dedignantes peccata, hoc est,
furta, insidiasque atque adulteria, rapinis, cædibus certatis, nouasque
maleficiorum excogitatis vias. Sanctum vero templum, factum est om-
nium receptaculum: & indigenarum manibus pollutum est locus,
quem Romani ex tam longinquo adorabant, multa per legem no-
stram de suis moribus derogantes. Deinde post hæc in quem fuis-
tis impij, hunc auxiliatorem speratis? Valde quidem iusti estis, supplices,
purisque manibus adiutorem vestrum rogatis. Talibus rex noster præ-
cibus aduersum Assyrium supplicauit, cum magnum exercitum Deus
vna nocte prostrauit. Similia vero Assyrijs Romani committunt, ut et-
iam similem vitionem speretis? Nam ille quidem ab rege nostro acce-
pta pecunia, ut vastitati parceret ciuitatis, neglecto iurejurando ad in-
eundum templi descendit: Romani autem solenne poscunt tribu-
tum, quod parentes nostri eorum parentibus pensabant. Et hoc si im-
petrauerint neque propitiantur ciuitatem, neque sancta omnino tan-
gunt. Concedunt autem urbis familias liberas, & possessiones tenere,
sacrasque leges saluas manere patiuntur. Insanis est profecto, sperare
Deum talem circa iustos fore, qualis iniustus apparuit: præsertim qui

Ratim vlcisci nouerit cum oportet. Denique Assyrios prima nocte, qua castra ciuitati admoerant, fregit. Quod si etiam vestram progeniem liberaret, Romanos vero dignos poena iudicaret, confestim eis illo tempore sicut Assyriis irasceret, quo genti manus Pompeius attulit, quo post illum Sosius ascendit, quo Galilaeam Vespasianus excidit, postremo non nunc Titus ciuitati appropinquaret. Sed neque Magnus, neque Sosius quicquam passi sunt, & ciuitatem victoria ceperunt. Vespasianus autem ex bello quod nobiscum gessit, etiam imperium adeptus est. Nam Tito quidem etiam fontes nunc vberiores profuunt, qui prius vobis aruerant. Denique ante eius aduentum scitis & Siloam & extra ciuitatem fontes adeo defecisse, vt ad vtrumque aqua mercaretur: nunc autem ita hostibus nostris largi sunt, vt non modo ipsi & iumentis eorum, sed etiam horis sufficiant. Denique huius prodigii & ante periculum factum est in excidio ciuitatis, quando supra memoratus Babylonius rex cum exercitu aduenit, & qui captam ciuitatem incendit & templum: quamuis vt opinor nihil illi tantum, quantum vos impie nunc commisisse. Itaque sanctis relictis, Deum fugisse putauerim: hisque nunc adesse, quibus cum bellum geritis? An bonus quidem vir domum flagitiosam fugiet, & domesticos oderit: Deum vero malis vestris inhærete arbitramini, qui etiam occulta conspiciit, & audit omnia quæ tacentur? Quid autem apud vos taceatur: quid celatur? quid non etiam inimicis planum factum est? Iniquitates enim vestrae velut in promptu neminem latent: inque dies singulos, quis peior sit certamen habetis, atque ira nequitiam, vt virtutem demonstrare contenditis. Veruntamen reliqua salutis via est, si velitis, & diuinis confessis ac penitentibus solet esse placabilis offerre. Arma prouicite, pudeat vos patriz tam diræ, conuertite oculos, & aspiciate eius quam proditis pulchritudinem, quale oppidum, quale templum, quam multarum gentium munera. Quis in hæc flammæ adducit? quis hæc iam non esse desiderat? Et quid est hoc quod saluum esse debeat dignius? o duri & lapidibus stupidiore. Si hæc non veris luminibus cernitis, saltem familiarum vestrarum miseremini. Versentur in conspectu cuiusque filii, coniuges & parentes, quos paulo post aut bellum aut fames absumpserit. Scio quia vna cum his periclitabitur mihi mater & coniunx, & familia non ignobilis, domusque olim clarissima. Et fortasse propterea me quisquam hæc suadere crediderit. Interficite illos, accipite mercedem salutis vestrae sanguinem meum. Ipse quoque mori paratus sum, si post me relapsicitis. Hæc Iosepho vocitante cum lachrymis, seditiosi quidem neque animos flexerunt, neque tutam sibi mutationem fore indicauerunt. Populus vero ad profugendum commotus est, & alii possessionibus suis, alii rebus charissimis exiguo pretio venundatis, aureos, ne latrones eos deprehenderent, transglutiebant. quin vero ad Romanos elapsi fuissent, exonerato ventre habebant viui necessaria: Titus enim plerisque per agros, quo vellet quisque pergere, dimittebat: idque magis eos ad perfugium hortabatur, quod & interstinis malis carebant, nec Romanis seruebant. Ioannes autem & Sison cum sociis, ne his magis pateret exitus, quam Romanis aditus, obstruebant: & qui vel vmbra suspicionis dedisset, continuo necabatur. Ditiorebus quidem manere etiam sicut profugere, par causa erat pereundi: nam quasi transfugere voluisset, propter patrimonium quisque occidebatur. Cum fame autem crescebat desperatio seditiosorum, & in dies singulos vtrumque malum amplius accendebatur. Et palam quidem nulla erant frumenta, irrumpentes autem scrutabatur domos. Et si quidem inuenissent aliquid, eos qui negauerant verberabant: si

An. mund.
4034. à nat.
Christi. 72.
Denu statim
vlcises nomen
cum oportet.
Tito fontes
qui prius ar-
uerant, v-
beriores pro-
fuerunt.

Dimittas
confessu ac
penitentibus
sepe placabi-
li offerre so-
let.

Amor &
constantia
Iosephi erga
patriam.

Populus cum
pecunia pro-
fugit.

Ingeni in
urbe famer.
Abundantia
cibi argu-
mentum.

An. mundi
4034. à
Christo
nat. 72.

*Miserabilis
victus, di-
genus, la-
crymæ spe-
taculum.
Milites vi-
ctum iam
confusum
dentibus, ex
gutturæ pene
reuocant, i-
psos faucibus
strangulan-
tes.*

*Honorati ac
diuites, ad
tyrannos
perducen-
tur.*

*Dominandi
causa in Io-
anne & Si-
mone dissen-
sio, scelus
vero conor-
dit.*

vero nihil inuenissent, quasi diligentius celauissent, tormentis itidem
afficiebant. Habendi autem argumento erant corpora miserorum,
cum ea quæ solidis viribus starent, abundare cibo putarentur. Tabidi
autem transigebantur: nec rationis esse videbatur, statim fame mori-
turos occidere. multi vero clam vniuersa bona sua vno frumenti mo-
dio, qui ditiores essent, itemque pauperes hordei permutarunt. Inclusi
deinde intimis ædium tectis, quidam summa penuria infectum triti-
cum comedebant. panem alii conficiebant, vt necessitas metusque
monuisset. Et mensa quidem nusquam apponebatur, sed incoctum,
subtrahentes igni cibum diripiebant. Miserabilis autem erat victus,
dignumque lachrymis spectaculum, cum potentiores quidem plus ha-
berent, infirmiores autem iniuriam deplorarent, quippe cum fames su-
per omnes clades haberetur. Nihil enim sic perdit hominem vt pudor:
nam quod reuerentia dignum est, in fame negligitur. Denique vxores
viris, & filii parentibus, & quod miserissimum, matres cibum infantibus
ex ipso ore pariebant: & marcescentibus inter manus charissimis ne-
mo parcebat, quin vitæ guttas auferret. Edentes vero talia non late-
bant, sed vbique aderant qui ista diriperent. Nam sicubi clausam do-
mum vidissent, eos qui intus erant, cibum capere hoc suspicantur
indicio: statimque ruptis foribus irruerant, victumque iam confusum
dentibus, ex guttore pene reuocabant, ipsos faucibus strangulantes.
Pulsabantur autem senes ne cibum defenderent: lacerabantur mulie-
res, ea quæ haberent in manibus occultantes: nullaque misercordia vel ca-
ni erant capitis, vel infantis: sed abstractos pueros & ex buccis pendentes,
humo allidebant. Si quis autem incurrentes anteuenisset, quod-
que fugerant deuorasset, tanquam læti cruentiores erant. Acerbissimos
autem cruciatus excogitabant, dummodo alimenta reperirent: nunc
excruciantes genitalium vias, nunc virgis acutis pedices transigendo
horrendaque etiam auditu quis patiebatur: in vnius panis confes-
sionem, & vt vnum pugnum farinæ abditum indicaret. Tortores au-
tem nec esuriebant (minus enim crudele videretur, quod necessitas
impetraret) exercentes autem dementia suam, sexque sibi dierum
commeatum præparantes, hisque occurrentes, qui per Romanorum
custodias agrestis oleris herbarumque gratia colligendarum nocte erep-
sissent, cum iam se hostes euasisse credebant, quæ attulissent eripie-
bant: muleumque supplicantibus, & horribile Dei nomen imploranti-
bus, vt aliquam partem sibi concederent eorum, quæ cum periculo sibi
collegissent, nihil penitus dabant: gratumque videbatur, si spoliati non
perirent. Hæc quidem humiliores à satellitibus patiebantur. Honorati
vero ac diuites ad tyrannos perducebantur, quorum alii insidiarum
falso accusati videbantur, alii quia Romanis proderent ciuitatem. Et
plerumque delator subornatus indicabat quod profugere voluissent. Si
vero quem Simon expulisset, eum ad Ioannem remittebat: & quem Io-
annes expulisset, eum Simon excipiebat: sibi que inuicem propina-
bant sanguinem popularium, miserorumque cadauera patiebantur. Et
dominandi quidem causa erat in vtroque dissensio, scelus vero con-
cordia. Nam qui ex alienis malis partem alteri, sibi totum vendicans,
non dedisset, nequissimus videbatur. Et qui non accepisset, velut boni
alicuius damno dolebat, quia crudelitatis parte carnisset. Singillatim
quidem iniquitates eorum explanare non potero: vt autem breuiter
dicam, neque aliam ciuitatem vnquam talia perpessam puto, neque
vllam nationem post hominum memoriam malitia ferociorem fuisse.
Postremo etiam genti Hebræorum maledicebant, vt minus impij
viderentur in alienos. Veruntamen, quod erat, & seruos se, & con-

uenas & degeneris gentis abortiones esse confessi sunt. Denique ciuitatem ipsi euertere, & Romanos inuitos hanc tristem admittere victoriam coegere: tardiusque venientem in templum ignem pene traxere. Denique cum hi ardere superiorem ciuitatem vidissent, neque dolueri, neque illacrymaueri: sed apud Romanos qui hac paterentur inuenti sunt. Verum hac quidem suo loco postea cum rerum documentis dicemus.

CAP. XII.

De Iudæi crucifixis & aggeribus combustis.

Tito autem aggeres proficiebant, quamuis à muro milites male afficerentur: parte vero equitatus missa, iussit per valles ad alimenta comportanda exeuntibus insidias tendi. Erant autem in his nonnulli etiam pugnatōres, quibus iam minime præda sufficeret: maior vero pars ex populo pauperes, quos profugere deterrebat pro afflictibus suis metus, nec etiam enim seditiosos fieri posse sperabant, vt affe cōiugibus ac liberis disfugerent: eosque latronibus relinquere non patiebantur vice sua iugulandos. Audaciores autem faciebat ad exeundum famēs, restatque iam latitantes egredi, & ab hostibus capi. Deprehensū autem necessitate pugnabant, metu supplicii, seroque videbantur supplicare: post pugnam itaque verberari, & ante mortem modis omnibus excruciatī, contra murum cruci suffigebantur. Tito quidem miserabilis videbatur ista calamitas, cum Iudæi in dies singulos quingenti, nonnunquam etiam plures caperentur. Sed neq; captos dimittere turum erat, tantūq; asseruare multitudinem custodum videbat esse custodiam: maxime vero propterea non prohibuit, citius eos ex illis manē facile remissuros, tanquam similia passuros, nisi se dedidissent. Milites autem diuersis modis suffigebant, ira & odio & ludibrii causa: & propter multitudinem quam cepissent, iam spacium crucibus deerat, & corporibus cruce. Seditiosus vero tantum defuit, vt ea clade moueretur, quod etiam in contrarium eis oessit, ad deterrendam reliquam multitudinem. Transfugarum enim familiaribus ad murum tractis, & si qui erant popularium proniores ad pacem, & quæ paterentur qui ad Romanos profugerent, demonstrabant: & qui comprehensi tenebantur, eos supplices non captiuos esse dicebant. Ea res multos perfugere cupientium, donec verum cognosceretur inhibuit. Fuerunt autem qui statim dilapsi sunt, quasi ad verū supplicium properantes. illatam enim ab hostibus noxam, comparatione famis requiem esse ducebant. Multis autem captiuorū Titus etiam manus abscindi præcepit, eosq; ad Ioannē & Simonem intromisit, vt propter calamitatem nec videretur profugi, nec crederentur: saltem nunc desinerent admonens, neue se compellerent ad excidiū ciuitatis, sed lucrarentur in extremis mutata voluntate, & proprias animas, & patriam tantam & templum, cuius participem non habebant. simul autem aggeres circumeundo, operantes vrgebat, veluti factis verba non multo post secuturis. Ad hæc in muris stantes, & ipsi Cæsari, & patrieius maledicebant, mortemq; se cōtemnere conclamabant, eamq; seruituti recte præferre, multa vero mala Romanis facere dum sperant, nec se nec patriam curantes, vt ipse diceret, perituros: mundumq; Deo templum hoc melius esse: quamuis & id seruaturus sit qui incoleret: quem ipsos quoq; auxiliatorem habentes, omnibus interminationibus illufuros, quibus facta non adfore, sinem enim Dei esse. Talia conuiciis admiscentes vociferabantur. Et inter hæc Antiochus quoque aderat Epiphanes, multos alios armatos secum ducens, & præterea cetera stipa-

An. mundi
4034.
à Christ.
nat. 72.
*Iosephi de
populo Iu-
daico indi-
cium.*

*Pauperum
ex populo
miseria.*

*Iudæi per-
multos Titus
contra mu-
rum cruci
suffigis.*

*Transfuga-
rum fami-
liaribus ad
murum tra-
ctis. Seditiosi
quæ pateren-
tur qui ad
Romanos
profugerent,
demonstrant.*

*Iudæi ipsi
Cæsari &
patri eius
maledicunt.*

An. mundi
4034.
à Christ.
nat. 72.

Dicitur beatus
Antiochus nemo
supremaque
funera de-
bet.

Antiochi &
militem in-
solentia.

Romani per
dies 17. agge-
ret 4. ingen-
ter porfici-
ant.

Trius viri an-
daces inter
Iudaeos.

ius qui Macedones appellabantur, omnes ætate pares & paulo maturiores adolescentibus, more Macedonum instructi armis & eruditi. unde etiam nomen habebant, plerique tamen famam gentis æquare non poterant. Omnium enim Regum qui Romanis parebant, felicissimum Comagenum fieri contigit, priusquam fortuna mutaretur. Offendit autem ille quoque in senecta ætate, nullum ante mortem beatum dic oportere. Cæterum filius eius adhuc eo vigente præfens semirari aciebat, quidnam esset quod Romanos adire pigebat muros. erat enim belator ipse naturaque promptissimus, tantusque viribus, ut multum peccaret audacia. Cum vero Titus ad hoc subriisset, labore tempus; communem esse dixisset, sicut erat Antiochus cum Macedonibus in murum impetum fecit, & ipse quidem pro viribus suis ac peritia cauebat tela Iudæorum, sagittis eos appetens: adolescentes autem omnes præter paucos attriti sunt. Nam pudore promissionis diutius pugna certauerant, & ad extremum multi saucii recessere: hoc reputantes, quod etiam, viris Macedonibus vincere cupientibus, fortuna opus sit Alexandri. A Romanis enim duodecimo die mensis Maii aggeres inchoati, vix nono & vigesimo perfecti sunt, cum totos dies septem & decem laborassent. ingente enim quatuor laeti sunt. & vnus quidem qui erat ad Antoniam, & a quinta legione fuerat extructus, contra medium stagnum, quod Sreuthium vocatur: alter vero à duodecima viginti cubitis distans. Decima vero legio, quæ supra memoratis præstabat, in septentrionali parte opus erexerat, ubi stagnum est quod appellatur A Tygdalon. Ad hoc autem quinta decima legio discedentem cubitis aggerem fecit ad Ponticis monumentum. Iam vero ad motus aggeribus, Ioannes sub fossa in eam terra usque ad aggeres Antoniam versus, dispositis per cuniculum sudibus, opera suspendit: illataque sylua pice ac bitumine illita ignem immisit: succensis autem fulcimentis, fossa repente subfedit, cumque magno sonitu in eam aggeres decidere. ac primo quidem cum puluere fumus, ex alto excitatus est, cum ignem ruina concluderet. peresa vero materia qua preinebatur, flamma iam clarior apparebat. Et Romanos repentini quidem facti stupor occupat: molitionem vero Iudæorum ægre ferebant: iamque se vicisse credentium & spes eo occasu effixit, & in posterum subuenire aduersus ignem minus vile videbatur, etiam si esset extinctus semel aggeribus deuoratis. Biduo vero post alios etiam aggeres Simon cum locis aggreditur. Illa enim parte Romani ad motus arcebus concutere murum cœperant. Tetræus autem quidam ex Garfi ortus ciuitate Galilææ, & Megastarus ex regalibus famulis Mariammes, cumque his Adiabenus quidam, filius Nabathæ. nomen habent ex fortuna Agiras, cuius est interpretatio claudus, raptis facibus in machinas euolarunt. hisque viris neque audaciores in illo bello extra ciuitatem apparere, neque magis horrendi. nam velut in amicos, non in agmen hostium excurrerent, nihil cunctati sunt aut subistere: sed per medios inimicos facto impetu, machinas incendere. acti autem missilibus, & cladibus detrusi, non prius à periculo demoti sunt, quam ignis instrumenta corripere. Sublata vero iam flamma, Romani quidem concurrentes à castris, auxilio propetabant: Iudæi vero ex muro eos prohibebant, manusque cum his conferebant, qui flammam extinguere conarentur: propriis corporibus nullo modo parentes. Et illi quidem arietes igni subtrahere, cum eorum tegmina cremantur: Iudæi vero etiam per flammam eos retinere certabant. & quamuis feruens nactus esset ferrum, tamen arietes non amittere. Hinc autem flamma trañsit in aggeres, & auxilium præueniebat incendium: Itaque Romani flamma circumdati, quoniam seruare posse opera desperabant, ut

castra discedunt. Iudæi vero magis instabant, cum semper eorum numerus cresceret, ex ciuitate accedentibus adiumentis, minusq; cautos haberent impetus, freti victoria, progressi autem vsque ad munimenta castrorum prælio cum eorum custodibus decertabant. Est enim statio pro castris per vices succedentium armatorum, & acerbissima in eos sanatio Romanorum, vt qui loco de qualibet causa cecidisset, occideretur. hi pœnali exitio gloriosa morte prælata, steterunt fortiter, eorumque necessitate simul ac pudore, plurimi fugientium redierunt: ballistisq; in muro dispositis, ex ciuitate accedentem multitudinem prohibebant, nihil pro cautione huc turamine suorum corporum prouidentem, nam quos eunq; obuies habuissent, cum his congredebantur Iudæi: & in spicula irruentes incaute, ipsis corporibus inimicos feriebant. Sed neque hi actis magis quam fiducia superabant, & Romani plus audaciz quam quod male tractarentur, cedebant. Iam vero Titus aderat ab Antonia, quo secesserat, locum aliis aggeribus prospiciens: multumque increpatis militibus, si cum hostium muros obtinerent, in suis periclitarentur, & velut ex carcere contra se dimissis Iudæis, obsessorum paterentur ipsi fortunam, ipse cum electis militibus hostes à latere circumuenit: illi autem cum in ora ferirentur, contra eum conuersi durabant, mixta vero acie, puluis quidem lumina, clamor vero aures exuperabat: neque auram cum quicquam inuicem ostendere poterat, aut inimicum. Iudæis autem non tam virium fiducia, quantum salutis desperatione perseverantibus, etiam Romanos pudor armorum & gloriæ & præsentis periclitantis Cæsaris reddidit fortiores. Itaque putauerim eos ad extremum nimia ferocitate animorum, vel totam multitudinem Iudæorum fuisse rapturos, nisi præuento pugnæ momento, in ciuitatem se recepissent. Corruptis autem aggeribus Romani morore tenebantur, quod tam longum laborem vna hora perdidere, & multi quidem solutis machinis captum iri ciuitatem iam desperabant.

C A P. XIII.

De muro extructo ab exercitu Romano circa Hierosolymam triduo.

Titus autem cum ducibus quid fieret deliberabat. Et callidioribus quidem placebat, omni admodum milite vi muros experiri: adhuc enim Iudæos cum exercitu parte dimicasse, vniuersi vero militis impetum tolerare non posse, verum sagittis esse obruendos. Prudentiores autem rursus aggeres fieri suadebant: alii & sine aggeribus assideri, egressus eorum tantummodo obseruando, ac ne victus intro ferretur monebant, & ciuitatem fami relinquere, neque cum hoste manu confingere: nec enim expugnare eorum cōdientiam posse, quibus opus erat eis ferro procumbere, vel etiam sine hoc interficere, quæ sanior est cupiditas. Ipsi autem Titus cessare quidem prorsus tanto cum exercitu, honestum non videbatur: & pugnare cum his superuacuum, qui semetipsos perdituri essent. Aggeres autem fieri, impendiorum penuria operosum iudicabat, egressus vero ciuitatis obseruari, operosius. Nec enim circumdari eam propter magnitudinem, locorumq; difficultatem, ab exercitu posse, & præterea ad excursus incautum: contra manifestam enim viam obseruatam, occultas vias excogitatos Iudæos, tam necessitate quam locorum scientia. Si quid autem clam esset illatum, diutius obidium trahendam, verendumq; ne victoriæ gloriæ diminuat temporis longitudo. Hæc enim cuncta quidem effici posse, sed celeritatem ante gloriam duci, debere tamen si celeritate vii velit & cautione, totam

muro

An. mundi
4034.à Christi.
nat. 72.Romani, sã-
ma circum-
dati opera
extructa a-
mittunt.Sanctio Ro-
manorum
acerbissima
in eos, qui lo-
co cedunt.Titus militi-
bus negligen-
tiam repro-
bat.Iudæi in ciui-
tatem sese
recipiunt.Titus cum
ducibus do-
liberat.

An. mundi
4034.
à Christo
nat. 72.

*Titus totam
muro cinge-
re cœpit.
Romanorum
militem in
extruendo
muro labor
indofessus.*

*Murus unus
minus 40.
stadiorum.
Romanorum
per castella
custodia col-
locata.*

*Tecta ac via
mortuis ple-
na.*

*Mortui in sa-
pulis in cini-
tate iacent.*

*Latronum
in morientes
crudelitas.*

muro cingere ciuitatem. Hoc enim modo omnes exitus posse præludi: Iudæos aut omnibus modis salure desperata, ciuitatem tradituros, aut fame victos facillime capiendos. aliter se non posse quiescere. Verum & aggeres curaturum esse, cum infirmiores habeat qui prohibeant. Quod si cuiquam magnum opus & inextricabile videatur, eum considerate debere; quod neque paruū opus Romanos decebat facere; & sine labore magnum quid perficere, ne Deo quidem facile sit. His dictis ducēs exhortatus, iubet eos exercitus in opera distribuere, Diuinus autem quidam impetus militibus incidit: ambitumque partiti, non solum rectores inter se, verum ipsi etiam ordines cortabant. Et miles quidem decadarcho, decadarchus autem hecatontarcho, isque chiliarcho placere properabat: chiliarchorum vero ostentatio, ad ducēs vsque pertinebat, ductum vero certamina Cæsar ipse diiudicabat. In dies enim singulos circueiens, opus sæpissime inspiciebat. Cœptum enim castris Asyriorum vbi ipse tendebat, ad inferiorem Cænopolim murum duxit. Hinc per Cedronem ad Eleon montem reuertens, à meridie montem complectitur, vsque ad saxum quod Perithereon vocatur, eique proximum collem, qui super vallem imminet Siloam, ac inde ad occidentem flexo ædificio, ad vallem fontis descendit. Hinc subiens ad Anani Pontificis monumentum, circumdato monte, vbi Pompeius castra posuerat, ad septentrionalem redit regionem. Et cum processisset ad vicum, cui nomen est Erebinthonicus, postillum Hefodis monumentum ab oriente clausum castris suis coniunxit, vnde cœperat: Murus quidem viro minus quadraginta stadiorum erat. Ad hoc autem foris castella trè decim ædificata sunt: eorum gyus denis stadiis numerabatur. Totum autem opus triduum constructum est, vt id quidem dignum mensibus videretur, celeritas vero fide careret. Muro autem circumclusa ciuitas, per castella custodibus collocatis, primam quidem vigiliam noctis ipse circueiens explorabat: secundam vero Alexandro permiserat: tertia vero obrigit legionum ducibus. Somnos autem vigiles inter se sortiebantur, totaque nocte per castellorum spacia circuibant.

C A P. XIV.

De fame Hierosolymorum & secundo aggeri extructo.

Vdæis autem eum exeundi facultate, omnis etiam spes salutis adempta est: auctaque iam fames, totas domos ac familias depascebatur. Et tecta quidem plena erant mulieribus exanimatis, atque infantibus: viarum autem angusta senibus mortuis. Adolescentes autem ac iuuenes turgidi, velut vmbra mortuorum, per fora versabantur: & vbi quem casus occupauerat, decidebant. Sepelire autem funera, neque poterant præ labore, & eos quibus aliqua vis supererat, pigebat, & propter multitudinem mortuorum, & quod de ipsis erat incertum. Denique super eos quos sepelierant, multi moriebantur. Multi autem ad sepulcra, prius quam fati dies veniret, & viui properabant: neque luctus in illis calamitatibus, neque fletus erat. sed fame superabantur affectus. Siccis autem oculis, & corruptis oribus, qui tardius morerentur, eos qui ante se requiescerent, tuebantur. Altum vero silentium ciuitatem, plenaque mortuis nox comprehenderat, & latrones his acerbiores. domos enim, quæ tum sepulcra erant, & cadauera spoliabant, & velamina corporib. detrahentes, eum risu egrediebantur. hisque gladiatorum mucrones probabant: nonnullosque iacentium adhuc spirantes, ferro experiendi causa transtuerbant. Si quis autem manum rogasset aut ferrum sibi commodari, quo famem euaderet, superbissime negligebatur. Animas vero

efflantium quisque, in morte templum obtutibus intuebatur, cum vi-
 uos relinqueret seditiosos. Illi autem, primo quidem sumptu publico
 iubeant mortuos sepeliri, cum fœtorem ferre non possent: deinde
 quod non sufficiebant, in valles eos ex muro præcipitabant. Quas cir-
 cuiens Titus vbi plenas cadaueribus vidit, altamque saniem tabefactis
 corporibus defluentem, ingemit: & extensis manibus Deum testaba-
 tur, factum illud suum non esse. Ciuitas quidem ita erat affecta. Roma-
 ni vero cum iam nemo seditiosorum auderet excurrere (nam etiam eos
 mœror, famesque tangebat) dies lætos agebant: frumenti, aliarumque
 rerum necessariorum habentes copiam, de Syria proximisq; prouinciis.
 multi autem iuxta murum stantes, magnamque alimentorum abun-
 dantiam demonstrantes, satietate sui famem hostium incendebant. Se-
 ditiosis autem nihilo magis calamitate cedentibus, Titus reliquias po-
 puli miseratus, & properans saltem hoc liberare quod superest, iterum
 aggeres inchoabat, quanquam difficulter materiam reperiret. omnes
 enim ciuitati proximæ syluas opera prima consumpserant. à nonagesi-
 mo vero stadio milites alias congregabant: & ad Antoniam solam ex
 quatuor partibus, maiores prioribus aggeres struebantur. Cæsar autem
 agmina circuiens, atque opus vrgens, quod in manibus eos haberet la-
 tronibus ostendebat. Sed illis pœnitudo plane perierat: & animas a
 corporibus separati, vtrisque velut alienis vivebantur. Nec enim vel
 mas affectio mansueti, vel corpore doluit tangebat, qui etiam mortuam
 plebem, quasi canes lacerabant, replebantque languentibus carcerem.

C A P. XV.

De cade Iudaorum intra & extra Hierosolymam.

Denique Simon Matthiam, per quem obtinuerat ciuitatem, ex-
 ciatium peremit. Boethi filius erat, ex pontificibus populo maxime
 fidelis & charus. Is cum à Zelotis male populus tractaretur, quibus iam
 Ioannes accesserat, vt adiutorem Simonem reciperet, populo persuasit:
 nulla cum eo prius habita pactione, nec aliquid mali metuens. Ingres-
 sus autem ille, postquam obtinuit ciuitatem, inimicum eum æque atq;
 alios esse dicebat, qui pro se consilium dederat, veluti hoc simplicitate
 suasisset: productumq; eum & accusatum, quod cum Romanis sentiret,
 morte damnavit, ne purgationis quidem ei facultate concessa, cum tri-
 bus filiis suis, quartus enim ad Titum ante profugerat. Prius autem se
 occidi, quam filios obsecrantem, atq; hanc pro illa, quod ciuitatem ei
 aperuisset, gratiam postulantem, vt auerteret eius dolorem, nouissimum
 iussit interfici. Ille quidem super cæsos in conspectu suo filios iugula-
 tur, coram Romanis productus: ita enim Simon Anano Bamadi filio
 præceperat, qui erat eius satellitum crudelissimus, cauillatus si quid
 eum iuarent, ad quos exire voluisset, corpora vero sepeliri prohibuit:
 Post hæc Ananias quidem pontifex, filius Marbali, nobilis, & scriba cu-
 riz, vir fortis, ex Annaunte genus ducens, & cum his quindecim ex po-
 pulo clariiores necantur. Iosephi vero patrem conculum asseruabant:
 missoque præcone denunciant, ne quis in ciuitate degentium vel collo-
 queretur cum eo, vel in vnum veniret, prodicionis metu proposito: &
 eos qui hæc cum illo desisterent, ante questionem perimebant. Ista vi-
 dens quidam Iudas filius Iudæ, vnus ex numero præfectorum Simonis,
 qui rurgim ab eo sibi creditam custodiebat, fortasse quidem non nihil
 etiam misericordia crudeliter pereuntium, magis autem sui providen-
 tia, conuocatis decem fidissimis contubernaliū: quouiq; tandem, in-
 quit, hæc mala sustinebimus? quamue salutis spem habemus, seruantes

An. mundi
 4034.
 à Christ.
 nat. 72.

Titus exten-
 sis manibus
 factum il-
 lud suum nō
 esse Deum
 testatur.

Romani Iu-
 dæū magnā
 alimentorū
 abundantiam
 demonstrāt.

Titus populi
 miseratus
 quod liber-
 et liberare
 prouidit.

Iuda cum
 contuberna-
 libus delibe-
 ratio.

Ana nūc S-
 moni satell-
 itum cruda-
 lissimum.
 Ananias
 Pontifex &
 15. ex populo
 clariiores ne-
 cantur.
 Iosephi pater
 cæcus.
 Iuda cum
 contuberna-
 libus delibe-
 ratio.

An. mundi
4034.
à Christo
nat. 72.

*Iudas cum
consubernali
bus à Simone
trucidatur.
Iosephus cap-
tus vulnera-
tur lapide,
statim attoni-
tus cadit, &
rumor per ci-
uitatem sparsit-
ur.*

*Iosephus cu-
rato vulnere
resipiscit.*

*Fame, quam
Iudai domi
veliquerant,
veluticrem
apud Roma-
nos inueniunt
ad exitium
satietaem.*

*Vna nocte
2000. visc-
ra patrefacta.
Titus militi-
bus obfeci-
mus 174116.*

pellimo fide: Ecce iam fames oppugnat: Romani vero pene intus sunt. Simon autem bene quoque meritis infidelis est: metutusque etiam apud eum poenæ, & apud Romanos certa foederis dextera. Ergo age, tradito muro & nosmet seruemus & ciuitatem. Nichil autem graue Simon patietur, si, cum de se desperauerit, poenæ citius peder. His vbi decem assensu sunt, mane cæteros quos subiectos habebat, per diuersum dimittit, ne quid eorum quæ cogitauerat proderetur, ipse vero de turri hora tertia Romanos inuocabat, illorum autem alii præ superbia contemnebant, alii non credebant, alios etiam pigebat, velut mox capturos ciuitatem nullo periculo. Interea vero, cum Titus ad murum cum armatis succederet, ante rem Simon cognouit, turrimque velociter occupat: Romanisque eos in inspectantibus custodes peremit, & per murum proiecit corpora mortuorum. Ibi que circueiens Iosephus, nec enim rogare cessabat, caput vulneratur lapide, statimque attonitus cadit. Exterritus autem ad eius casum factus est Iudæorum: abreptusque esset in ciuitatem, nisi Cæsar misisset qui eum protegerent. Illis autem pugnantibus, Iosephus quidem tollitur, parum quod ageretur intelligens, seditio si vero, tanquam interfecto quem maxime cupiebant, cum latitia concitauerunt. Spargitur autem hic rumor per ciuitatem: ex quo residuam multitudinem moror tenuit, vere perisse credentem, cuius fiducia profugere cogitabant. Audito autem Iosephi mater in carcere mortuum esse filium suum, ad custodes quidem, ex Iotapatis hoc ait certo se credere, nec enim viuo potiri. Secretum autem fens, ad ancillas, hunc inquit, fecunditatis recepissem fructum, quod ne sepelire quidem sibi filium licuisset, à quo sepeliri sperasset. Verum ne illam quidem mendacium diutius cruciauit, neque latrones refecit. Cito enim curato vulnere Iosephus resipuit: progressusque clamabat, illos sibi non multo post vulneris poenâs daturus, populum autem cursum ad fidem hortabatur. Vnde populo quidem fiducia, seditiosis vero stupor incidit eius aspectu. Profugorum autem alii statim de muro necessitate proficiebant: alii velut ad pugnam cum lapidibus progredi simulantes, mox ad Romanos prefugiebant. Hos autem sauior ea quam intus pertulerant fortuna conseqnebatur, & fame, quam domi reliquerant, velociorem apud Romanos inueniebant ad exitum satietatem, aderant namque inflati ex inedia, & velut morbo intercutis aquæ turgidi. deinde vacuata replentes corpora disrumpebantur: nisi qui petiti desideria cohibuissent, paulatimque cibum delueto corpori obulissent. Verum & eos qui hoc modo seruarentur, alia plaga suscepit. Quidam apud Syros ex transfugis deprehenditur, e timo ventris aureos colligens. Transglutientes autem (vt supra diximus) eos veniebant, quod cunctos seditiosi scrutabantur: & maxima vis auri fuerat in ciuitate. denique duodecim Articis comparabant, quod antea viginquinque valebat. Verum hac arte per vnum detecta, totis castris fama percrebuit, quod auro transfuga pleni venirent. Arabum autem multitudo & Syri, scillis ventribus supplicium minitabantur. Et hac ego clade nullam credo sauiorem contigisse Iudæis: vna denique nocte duorum millium patrefacta sunt viscera. Et hac Titus iniustitia cognita pene iussisset auctores circumfuso equitatu iaculis appeti, nisi magna fuisset multitudo noxiorum multoque plures puniendi, quam qui fuerant interempti. Conuocatis autem auxiliariis ducibus, itemque militum Romanorum (nam etiam militum quosdam hæc contangebat inuidia) virisque iratus dicebat: si qui militum suorum hæc committerent lucris causa incerti, nec arma propria quisquam erubesceret auro argentoque facta: Arabes autem & Syri, primo in alieno bello licenter calamitates infer-

cent : deinde crudelitatem in cædibus & in Iudæos odia Romanis as-
 10 scriberent. hæc enim quosdam suorum milites infamia participare. &
 his quidem mortem interminatus est, si quis eadem postea repertus
 fuisset audacia. ad legiones autem mandata dedit, ut suspectos inuesti-
 garent, atque ad se deferrent. Verum profecto auaritia contemnit omne
 supplicium, scævisque hominibus lucrandi amor innatus est, nulla que
 omnino calamitas plus habendi cupidini comparatur. Imo vero hæc a-
 lias, & modum habent, & metu subiungantur. Deus autem, qui dæmona-
 uerat populum, omnem viam salutis ad interitum verterat: denique id
 quod cum pœna interdixerat Cæsar, occulte in profugos admittebatur.
 Et si qui transfugisset, circumspectantes ante ne quis Romanorum videret,
 eos scindebant, & ex visceribus quæstum nefarium trahebant. in
 paucis autem reperiebatur, & plerisque sola spes consumebat. Hic qui-
 dem casus multos transfugarum reduxit.

CAP. XVI.

*De sacrilegio circa templum & relatu ex urbe cadaueribus
 & fame.*

12 Iohannes autem ubi rapinæ ex populo defuere, ad sacrilegium sese con-
 uertit: multa que donaria templi retinens, multa que vasa diuinæ rei
 ministerio necessaria, crateras, & lances, & mensas, ne vrceolis quidem
 abstulit, quos Augustus eiusque vxor miserat. Romanorum quidem
 Imperatores honorauerunt semper templum atque ornauerunt: tunc
 autem Iudæus etiam alienigenarum dona distrahebat. ad socios autem
 dicebat, sine metu diuinis abuti debere, qui pro Deo, qui pro templo
 militarent, & ex ipso ali. Propterea que sacrum vinum, & oleum, quod
 sacerdotes sacrificiis reseruabant, tutum erat effudisse. namque in tem-
 30 plo & multitudini distribuit, & illi sine horrore vengebantur & pota-
 bant. Non equidem recitabo dicere, quæ dolor iubet. Puto si Romani
 contra noxios venire tardassent, aut hiatu terræ deuorandam fuisse ci-
 uitatem, aut diluuiio perituram, aut fulmina ac Sodomæ incendia pas-
 suram, multo enim magis impiam progeniem tulit quam quæ illa per-
 tulerat. denique cum eorum pertinacia desperata; totus populus inter-
 iit. Et quid est opus singulatim narrare clades? Manneus Lazari filius,
 transgressus ad Titum, per vnâ portam quæ sibi ctedita fuerat cen-
 tum & quindecim millia & octoginta dixit elata cadauera, ex quo die
 46 castra prope ciuitatem posita sunt, ex die quartadecima mensis Aprilis,
 vique ad calendas Iulii. hæc autem immensâ est multitudo: nec tamen
 ipse fuit appositus portæ, sed publicam mercedem diuidens, mortuos
 ex necessitate numerabat. cæteros enim propinqui sepeliebant. sepul-
 50 tura autem fuit, elatos ex oppido prolicere. Post hunc autem nobiles
 profugi, omnia mortuorum egenorum sexcenta millia portis eiecta
 nunciabant: horum vero numerum minime posse comprehendere, cum
 autem pauperibus efferendis non sufficerent, congesta in maximis ædi-
 bus cadauera esse inclusa. & frumenti quidem modicum venisse talen-
 to. post autem ubi muro circumdata ciuitate, ne herbas quidem legere
 iam liceret, ad hoc necessitatis quosdam fuisse compullos, ut cloacas ri-
 56 marentur, boumque veterem fimum alimentum haberent, sterqusque
 collectum, quod ne visui quidem tolerabile fuerat, cibus erat. Hæc Ro-
 mani quidem audiētes miserati sunt: seditiosos autem ne videntes
 quidem pœnitebat, sed ipatiebantur vsque ad ea progredi. fatum enim
 eos reddiderat cæcos, quod iam & ipsis imminebat & ciuitati.

An. mundi
 4034.
 à Christ.
 nat. 72.

*Auaritia
 supplicium
 omne conte-
 mnit.*

*Iohannes ad
 sacrilegium
 sese conuer-
 tit, multaq;
 donaria tem-
 pli retinet.*

*Sexcenta
 millia mor-
 tuorum por-
 tu eiecit.
 Boum fimum
 sic quoque
 collectum
 Iudæorum
 alimentum.*

FLAVII IOSEPHI

DE BELLO IUDÆICO

LIBER SEPTIMVS.

SVMMA CAPITVM LIBRI VII.

De bello Iudaico.

- I. De suffossione murorum, succensione aggerum, & Sabino oppugnantem murum.
- II. Romani Antoniam innadunt, & à Iudæis repellantur.
- III. De Iuliano Romano milite insigni fortitudine.
- IV. Iosephi oratio pro deditioe Iudæorum, & profugiorum eorum.
- V. De iterata pugna exstructis aggeribus, & excursionibus Iudæorum.
- VI. Romani flammis peremunt dolo Iudaico, & de Artorio quodam.
- VII. De fame Iudæorum.
- VIII. De muliere quæ præ fame filium coxerat.
- IX. De expugnatione muri & incendio templi.
- X. Quomodo Templum incensum est inuito Tito.
- XI. De sacerdotibus, gazophylacioque & porticu.
- XII. De prodigiis excidium Hierosolymæ præcedentibus & præsagium.
- XIII. De imperio Titi, & sacerdotum interfecione.
- XIV. De præda sedisiorum, & succensione interioris ciuitatis.
- XV. Superiori parti ciuitatis oppugnatur, & confugiunt aliqui Iudæorum ad Titum.
- XVI. De occupata reliqua parte ciuitatis.
- XVII. De numero captiuorum & peremptorum.
- XVIII. Hierosolymæ urbis historia breui.
- XIX. De præmio militum.
- XX. De nauigatione Vespasiani, deque comprehenso Simone & spectaculo die natalis exhibito.
- XXI. De calamitate Iudæorum apud Antiochenfes.
- XXII. Quomodo Vespasianus rediens à Romanis exceptus est.
- XXIII. Domitiani regia contra Germanos & Gallos.
- XXIV. De amne Sabbatico & triumpho Vespasiani ac Titi celeberrimo.
- XXV. Herodum & Machabæum à Basso capti.
- XXVI. De Iudæis à Basso interemptis & Iudæa diuindita.
- XXVII. De clade Antiochi Regis & eruptione Alanorum in Armeniam.
- XXVIII. Excidium Massadæ castelli munitissimi.
- XXIX. Interitus Sicariorum, qui in Alexandriam & Thebas profuge aut.
- XXX. Onia templum clausum apud Alexandriam.
- XXXI. De interfecione Iudæorum apud Cyrenem.

CAP. I.

De suffossione murorum, succensione aggerum & Sabino oppugnante murum.

An. mundi
4034. à
Christ.
nat. 72.

*Multitudo
congestorum
in ciuitate
cadaverum
horrenda
sa.*

*Iudaei super
cuius tati-
tatem expro-
brant Deo.*

*Iudaea deser-
ta & deso-
lata.*

*Romanorum
& Iudaeorum
paritior.*

*Romani Iu-
daeorum au-
daciam ve-
rentur.*

*Iudaei cum
facibus ag-
gerem fac-
ticio apud
Antonia-
rum, simul
& quae futura
timebantur,
si discerneretur
murus cauebat,
& antequam
arietes admo-
uerentur ope-
ribus instabat:
nisi quis con-
atus eorum ir-
ritus fieret.
Aggressi enim
cum facibus
aggerem, spe
decepti reme-
auere. Nam
primum ne
concordare
quidem eorum
videbatur
consilium,
paulatim &
per interualla
& contanter,
non sine metu
pro-
siliunt, neque
Iudaeorum
more, ut bre-
uiter dicam,
deceant enim:
quae propria
gentis essent,
audacia, cursus
& omnium
simul impetus:
& non ut sine
offensione
recederent.
Languidiores
vero progressi
quam solebant,
etiam Romanos
solito promp-
tiores offendere:
qui corpori-
bus quidem
aeque armis
ita undique
aggeres sepsere,
ut nusquam
igni aditum
relinquerent:
animum vero
ita confirmauerunt,
ne quis
loco antequam
occumberet
moueretur.
nam praeter
omnium rerum*

*Audacia &
impetus Iu-
daeorum de-
creuit.*

LADES quidem Hierosolymorum in peius quotidie procedebant, cum & seditiosi magis accenderentur aduersus inclusi, postquam populum fames ipsosque iam possederat. Quin & multitudo congestorum in ciuitate eaduerum, & visu horrenda erat, odoremque penitus emittebat, cum excursus etiam pugnantium moraretur. Nam veluti per aciem suerent, pluri-

ma eade excitata, concutere mortuos coegebantur: & qui super eos pedem ponerent, neque miserabantur, neque horrebant: nec saltem sibi augurio fore putabant contumeliam mortuorum. Gentili autem eade polluti, dexteris ad externum bellum praeparabant, tanquam exprobrante Deo (ut mihi videtur) supplicii sui tarditatem. non enim spe victoriz maior pars eorum, sed desperatione salutis ferocius ferebatur. Romani autem quamuis plurimum in aggreganda materia laborarent, tamen intra viginti & vnum dies aggeres crexerunt, attonsis omnibus ad nonaginta vique stadia circa oppidum lucis. Erat autem miserabilis terrae facies. nam quae antea arboribus & paradisi ornata fuerat, ea tunc deserta praecisis undique arboribus cernebatur: nec vllus qui pridem Iudaeam viderat alienigena & suburbana pulcherrima ciuitatis, cum eius solitudinem tunc videret continere lachrymas poterat, vel non gemere mutationem quantum pristinis derogasset. Omnia namque insignia pulchritudinis, bellum delcuerat: nec si quis subito aduenisset, qui locum prius scierat cum cognosceret, sed praesens quaereret ciuitatem. Romanis autem ac Iudaeis, editum opus aggerum, par faciebat timoris initium. namque hi, nisi eos quoque exirent, captum iri ciuitatem putabant. Romani autem fortasse nec voluntatem sibi fore illis incensalios parare. nam & materiam desecerant: & labori quidem corporum, crebris vero offensionibus animi cesserant. Verum ciuitatis cladibus tristius Romani quam ciues in ea degentes afficiebantur. ad mala enim quae hinc accidebant, etiam propugnatoribus nihilo segnioribus utebantur. Sed eorum spes frangebatur, cum aggeres insidiis, machinae soliditate muni, manus vero confictus audacia repugnantium superaretur. & praeterea, quod cum seditione fameque ab bello totque malis praestantiores Iudaeorum animos inuenirent, virorum quidem impugnabiles esse impetus arbitrabantur, inuictam vero animorum magnitudinem quae calamitatibus aleretur. nam quis eos in rebus secundis sustineat, qui malis ad virtutem incitarentur? Illi quidem propterea cautius custodias praeparabant. Ioannis autem factio apud Antoniam, simul & quae futura timebantur, si discerneretur murus cauebat, & antequam arietes admouerentur operibus instabat: nisi quis conatus eorum irritus fieret. Aggressi enim cum facibus aggerem, spe decepti remeare. Nam primum ne concordare quidem eorum videbatur consilium, paulatim & per interualla & contanter, non sine metu prosiliunt, neque Iudaeorum more, ut breuiter dicam, deceant enim: quae propria gentis essent, audacia, cursus & omnium simul impetus: & non ut sine offensione recederent. Languidiores vero progressi quam solebant, etiam Romanos solito promptiores offendere: qui corporibus quidem aeque armis ita undique aggeres sepsere, ut nusquam igni aditum relinquerent: animum vero ita confirmauerunt, ne quis loco antequam occumberet moueretur. nam praeter omnium rerum

An. mundi
4034. à
Christo
nat. 72.

*Iudai se ipsos
timiditate
arguentes,
re infecta re-
meruntur,
Oppugnatio
Hierosolyma
Calend. Iulii.
Romani mu-
rum suffo-
diant.*

*Murum
quem Ioan-
nes adifica-
uerat, nemo
ascendere
audet.
Titus at for-
tissimus era-
tio adbor-
tatio.*

*Iudeorum
patiens ani-
mus, & in
aduersis reb.
dura constan-
tia.
Ira Dei in
Iudaos.
Romanorum
adiumen-
tum.
Iudeorum
ac Romano-
rum compa-
ratio.*

desperationem, si etiam illud opus esset exustum, acerbissimus pudor milites occupauerat, si aut calliditati virtus cederet, aut arma temeritati, aut peritia multitudini, aut Iudæis Romani. Simul autem missilia pro illis faciebant in prosilientes delata: & qui cecidisset, posteriores impediēbat, ac periculum antecedentis molliores eos efficiebat. Qui vero intra teli iactum venire properassent, alii disciplina hostium & densitate perterriti, alii confixi hastis retrocedebant: & ad extremum alius alium timiditatis arguens, re infecta reuertebantur. Calend. autem Iulii tentata fuerat expugnatio. Iudæis autem inde digressis, Romani machinas adiouere: quamuis ab Antonia faxis atque igni ferroque peterent, & quodcumque hostibus telum necessitas attulisset, nam licet multum moribus Iudæi considerent, machinasque contemnerent, tamen eas applicare prohibebant Romanos. Illi autem Iudæis studium esse rati, ne murorum in armitate Antonia laderetur: & fragilibus eam fundamentis suspicantes, contra certabant. Nec tamen quod fenebatur, idcirco obediēbat: sed ipsi quidem crebris in se missilibus iactis, cum nullis periculis desuper venientibus lassarentur, arietum opus urgebant, cum vero inferiores essent, ac lapidibus frangerentur, & hi scutis super corpora concameratis, fundamenta manibus & vestibus suffodiebant. Itaque faxis quatuor obumato labore concussis quietem vtriusque nox attulit, & in ea murus arietibus abefactatus, ex qua parte prioribus Ioannes aggeribus iniicienda murum iunoderat, subsidente cuniculo repente labitur. Verum præter spem vtrorumque animi affecti sunt. Nam Iudæi quidem quibus moerorem esse oportebat, quod ruina præter spem acciderat, & aduersam eam præcauti non fuerat, tanquam maneret Antonia confidebant. Romanorum autem inopinatam lætitiā ex celeri subuersione natam, conspectus alius murus, quem intrinsecus Ioannes edificauerat, cito reuinxit. Veruntamen priore facilius oppugnatio videbatur. Tunc enim ascensum per ruinas promptiorem, & Antonia esse infirmiore murum qui recens erat, citoque destrui posset arbitrabantur. Nemo tamen eum audebat ascendere: quod ei qui primus id tentauisset, certissimum esset exitium. Titus vero spe atque oratione putans, alacritatem pugnantium excitari, & adhortatione atque promissis sæpe quidem periculorum nasci obliuia, interdum autem mortem solere contemni, in vnum congregatos fortissimos experiebatur, dicens: Commilitones, hortari quidem ad ea quæ periculum non afferunt, aperte & ipsis qui rogantur, & qui eos rogant, ignauiz reprehensionem parit, exhortatione autem opus est in solis rebus ambiguis: quippe illa per se quæque genere dignum est. Itaque difficilem vobis in murum esse ascensum ipsi proficere: quod autem vel maxime oporteat gloria cupidos pugnare cum difficilissimis rebus, pulchrumque sit cum laude mori, necerit infructuosum, si qui primi fortiter fecerint, prosequar. Primum quidem vos illud horterur, quod nonnullos fortasse deterreat, Iudeorum patiens animus, & in aduersis rebus dura constantia. Romanos enim eosque milites, quibus in pace bella discere, in bello autem vincere consuetum est, à Iudæis manu vel animo superari turpillimum est: idque in fine victoriz, sum etiam Dei nitamur auxilio, namque offensiones nostræ Iudaicæ desperationes sunt. Illorum autem clades, fauore Dei vestrisque virtutibus crescunt. Erenim seditio, fames, obsidio, murorumque sine machinis casus, quid sit aliud quam in alios ira Dei, nostrumque adiumentum. Igitur non solum deterioribus inferiis videri, sed etiam diuinum præsidium procedere, vobis non conuenit. Quo pacto autem non turpe videatur, Iudeos quidem quibus non magni

pudoris est vinci, qui seruire didicerint, quo minus in posterum id patiantur, mortem contemnere atque in nos medios frequenter excurrere, non victoriæ spe, sed ostentationis gratia: nos autem totius pene terræ marisque victores, quibus etiam non vincere probro habetur, ociosos sedentes. ne semel quidem in hostes aliquid audaciter expertos, famem ac fortunam cum his armis operiri? maxime cum paruo discrimine totum possitis efficere. Denique in Antoniam si ascenderimus, habebimus civitatem. Nam & si pugnandum sit aduersum Iurum positos, quod non arborror, attamen capiti ac respiratori hostium infedere victoriam nobis plenissimam repromittit. Equidem prætermissa nunc eorum laude, qui in bello cecidere, & immortalitate, qui Martio furore prostrati sunt, ex morbo pacis tempore mortem aliter sentientibus imprecor, quorum anima cum corpore sepultura damnatur. Quis enim victorum fortium nescit, quod animas in acie ferro, corporibus absolutas, purissimum elementum æther hospitio receptas inter sidera collocat: manesque se bonos ac propitios heroas, videndos offerunt posteris suis? Quas vero morbus corporis tabesque consumpsit, & si maxime probis ac piaculis purgatæ sint, subterraneæ tenebræ operiunt, atque obliuio suscipit, corporis simul & vitæ ac memoriæ sine circumscriptas. Quod si necessario mors homini decreta est, ad hoc autem omni morbo leuius est ferri ministerium, cui non videatur ignaum negare vñi, quod debito reddituros sit. Et hæc quidem veluti feruari nequeant, vel qui conati fuerint persecutus sum. est autem salutis spes in maximis quoque periculis, qui virilem animum gerunt. Primum enim quod decedit pater incessui: deinde totum quod ædificatum est, facillime dissolui potest. Vosque plures hoc opus aggredientes, alius alij pro adhortatione fietis atque subsidio: veitraq; obitatio breui animæ hostium frangat: ac fortasse nobis, si eam tantum coeperimus, inuenta res efficietur. Etenim ascendentes quidem nos prohibere scilicet conabuntur, si vero clam, vel etiam per vim aliquid gerimus semel, quamvis paucos non sustinebunt. Me autem profecto pudeat, nisi qui primus hoc fecerit, inuidendum remunerationibus fecero; & qui vixerit quidem nunc æqualibus præsit: beatissima vero præmia sequantur oecisos. Talia dicente Tito, cætera quidem multitudo periculi magnitudinem timuit: eorum vero vnus, qui in cohortibus militarent Sabinus nomine, genere Syrus, vir & manu simul & animo fortis apparuit: licet si quis eum ante vidisset, quantum ex habitu corporis, ne specie quidem militem esse credidisset. erat enim colore nigro, exilis habitudine: sed anima quædam heroica in macro corpore, atque angustiore viribus suis habitabat. Cum primus itaque surrexisset: dedo me, inquit, tibi alacri animo Cæsar, & ante omnes in murum ascendo: atque opto quidem, vt vires ac voluntatem meam sequatur fortuna tua, quod si cæpto casus inuiderit, scito me non præter spem res aliter cesserit, sed quod sic decreuerim, pro te moriturum. His dictis & secutum læua manu capiti prætendens, strictoque dextera gladio, circa horam diei sextam murum petebat. sequebantur autem ex alijs, qui soli eius virtutis æmuli esse cupiebant vñdecim viri. Multo autem omnes antecedeat diuino quodam impetu excitatus, cum de muro custodes iaculis & sagittis vñdique infinitis appeterent, atque ingentia saxa deuoluerent, quæ nonnullos de vñdecim deiecerunt. Sabinus autem missilibus occurrens, licet obrueretur sagittis, non tamen ante impetum cohibuit, quam summa muri prehenderet, hostesque in fugam verteret. viribus enim eius atque animi pertinacia territi, pluresque ascendisse rati non steterunt. Quæ in re fortunam quis, veluti virtutibus

An. mundi
4024.
à Christo
nat. 72.

*Titus poetico
more de fu-
tura vita lo-
quitur.*

*Fortium vi-
torum remu-
neratio.*

*Sabinus vir
corporis ha-
bitu paruum,
sed manni-
mus & ani-
mo fortis.*

*Sabinus cum
11. viri mu-
rum petiit.*

Fortuna vi-

An. mundi
4000.
Chilto
nat. 72.

Schilto
nat. 72.
nat. 72.

inuideat, semperque præclaris facinorib. officiat non incusauerit: Siqui dem hic vir neq; ab incepto errauit, & offensione lapidis cum maximo crepitu pronus decidit. Vnde factum est, vt Iudæi reuersi, vbi solum & iacentem videre, ex omni cum parte iaculis peterent. Ille vero genibus nixus, & scuto protectus, primo quidem vlciscebatur hostes, multosque ad se appropinquantes sauciauit: vulnere a. multitudine remisit de xteram: & ad extremum priusquam redderet animam sagittis est obrutus, vir dignus pro fortitudine qui meliori fortuna vteretur, pro mensura vero cæpti facinoris cecidit. Cæteri a. tres pene iam summa tenentes, obruti lapidibus perierunt, & octo sauciati detracti, & in castra relati sunt. Hæc quidem tertia die mensis Iulij gesta sunt.

C A P. II.

Romani Antoniam innadunt, & à Iudæis repelluntur.

Antoniam
Romani in
nadunt.

BIduo. a. post, viginti de numero excubantium per aggeres militum congregati, signiferum ordinis sui, & duos quosdam ex ala equitum & tubicinem vnum ad se vocant: nonaq; noctis hora per ruinas ad Antoni am ociose procedunt. occisis a. primis custodib. somno oppressis, murum obrincent, ac buccina signum dari præcipiunt: quo cæteri quidem vigiles subito exulscitantur, & fugiunt priusquam multitudinem quæ murum ascenderat, cernerent. nam & timor illis, & tuba imaginẽ quam dam, vt magnum hostium numerum ascendisse crederent, ostendit. Cæsar. a. signo audito, propere armat exercitum: & cum ducib. primis lecto rura cæterua comitatus ascendit. Cum a. Iudæi ad templum interius confugissent. ipsi quoq; per cuniculum irruperunt, quem Ioannes aduer sum Romanorum aggræsus ruerat. Dispositiq; amborum agminum seditiosi, tam Ioannis quam Simonis arcebant eos summa vi atq; alacritate repugnandi. Siquidem cæcidij finem putabant, locum sanctũ penetrasse Romanos. quod & his victoriæ principium fuit. Ad ipsum a. adytum validissima pugna committitur: his quidem templum vi occupare certantib. Iudæis vero Antoniam versus eos repellentib. Et sagittæ quidem ac hastæ vtriusq; inutiles erant. Istrictis autem ensib. dimicabant. Neq; conspectu discerni poterat, ex qua parte quisq; pugnaret, permixtis viris & propter angustias permutatis, cum vocis intellectum magnitudo confunderet, multaq; mors essent vtrinq; armaq; simul & cadauera iacentium conculcata frangerent præliantes. Semper a. si bellum fluctuans grauasset alteram partem, potiorum exhortatio & inferiorum conquisitio nascebatur. Neque aut fugæ aut persecutioni locus est: sed propinquæ mutationes contingentium, & inclinationes permixtæ fiebant exercitus. Qui vero inter primos stetissent, aut occidendi aut moriendi necessitatem habebant, quod refuge e non dabatur. nam & posteriores vtriusque partis, suos in frontem vrgebant, nullamque inter dimicantes bello vacuum interuallum reliquerant. Cum autem Iudæorum animi Romanorum peritiam vincerent, iamq; omnino tota acies pelleretur (à nona enim hora noctis ad septimam vsq; diei pugnant) hi quidem omnes simul excidij periculum pronutrimeto virtutis habebant: Romani vero exercitus parti (nondum enim ascenderant legiones, illisq; spes pugnantium aitebatur) satis esse visum est in præsentia,

Antoniam obsecr.

os (?) os

Prope templi
adytum va
ludissima pu
gna committitur.
Angustia
ad pugnan
dam perin
commoda.

CAP. III.

*De Iuliano Romano milite insigni fortitudine.*An. mundi
4034.
à Christo
nat. 72.*Fortitudo
insigni Iu-
liani.**Iulianus dū
strato saxo
crustu solo
currit, labi-
tur.**Mors Iulia-
ni.**Heroes inter
Iudaos.*

10 Iulianus vero quidam centurio ex Bithynia non ignobilis, quem in
 bello & armorum peritia & virib. corporis & animi spiritu omnium
 fortissimum ipse cognoui, vbi Romanos iam cedere & male repugnare
 conspexit, propter Titum autem apud Antoniam stabat) subito proflis
 list. iamq; Iudæos vincens solus ad interiore a viq; templi angulum,
 persecutus est. Fugiebat. a. vniuersa multitudo, neq; vim eius, neq; au-
 20 daciā hominis esse opinantes. At ille per medios ruens, quos alios a-
 lio dissecerat, ipsos quos occupasset interfecit: eaq; facie nihil Cæsa-
 ri admirabilius, aut alijs horribilius visum est. Verum & ipsum profecto
 fata sequebantur, quæ ab homine vitari non possunt. Calceos namque
 habens, creberrimis atque acutis clavis, vt cæteri solent milites, fixos,
 dum strato saxo crustis solo curreret, labitur magnoq; cum armorum
 sono deiectus, in tergum fugientes reduxit. Et Romanorum quidem cla-
 30 mor ex Antonia sublatu est, saluti eius metuentium: Iudæi vero multis
 simul gladijs & hastis vndique feriebant. Ille autem multam quidem
 ferri vim scuro excipiebat: sæpe autem conatus erigere se, percutienti-
 um multitudo reuolutus est, & iacens tamen gladio multos perculit.
 nec enim cito peremptus est, quando galea & thorace omnia membra
 neci opportuna teptus erat. namq; diu ceruicem cōtraxerat, donec con-
 elsis alijs: eius membris remisit vires, cum ei nemo auderet succurrere.
 Nisius autem dolor Cæsarem tenuit, vbi tantæ fortitudinis virum in
 conspectu tantæ multitudinis vidit occidi: & quod locus se quidem in-
 tercluderebat auxilium ferre cupientem: alios autem, ne possent, metus
 impediēbat. Iulianus igitur diu cum morte luctatus, cum non paucos
 40 interfectorum suorum saucios reliquisset, ægre peremptus est: magna
 sui gloria, non apud Romanos tantum & Cæsarem, verum apud hostes
 quoque relicta. Iudæi vero etiam mortui rapti corpore, Romanos in
 fugam versos in Antoniam concludere. Fortiter autem in eo prælio de-
 50 certauere, Alexas quidem & Gypthæus ex agmine Ioannis: ex parte
 vero Simon, Malachias, & Mertonis filius Iudas, & Solæ filius Iaco-
 bus, dux Idumæorum: Zelotæ vero fratres duo filij Iairi Simon & Iudas.

CAP. IV.

*Iosephi oratio pro deditione Iudaorum & profugium eorum.**Titus Ioan-
nem ad bel-
lum progre-
di iubet, ne vna
secum & ci-
uitas interi-
ret simul &
templum.
Ioannis in
Iosephum
conuicia.*

40 Titus autem militib. suis imperat Antoniz fundamenta diruere, sa-
 cilemque ascensum cuncto exercitui præparare. Ipse vero Iosepho
 ad se vocato (namque audierat eo die qui erat mensis Iulij diuinam ob-
 seruantiā, quæ entelechismos vocatur, virorum penuria defuisse, ea-
 que re populum nimis dolere) iterum Ioanni dicit præcipit quæ ante
 mandauerat: quod etiam si quis cum pugnandi sæuus amor teneret,
 cum qua placeret ei multitudo, ad bellum progredi liceret: dum mo-
 do non vna secum & ciuitas interiret simul & templum: sanctum tamen
 50 locum violare desineret, neue in Deum nefas admitteret. Potestatem
 autem haberet si vellet, sacra intermissa celebrare per Iudæos quos ipse
 delegisset. Itaque Iosephus, ne soli Ioanni hæc intimarentur, sed etiam
 pluribus, vnde exaudiri posset constitit, & mandata Cæsaris Hebraico
 sermone disseiuit. Multum autem eos quo patriæ parceret precabatur,
 ignemque depellerent iam templo contiguum, Deoq; vota redderent
 consueta. His dictis populus tristitia simul & silentio tenebatur. Multis

An. mundi
4034.
à Christo
nat. 72.

*Iechonias
voluntaria
Babylonica
captivitate
sustinet.*

*Fato, Deique
sententia
urbem inte-
ruram.*

*Iosephi vox
singulib. in-
terrupta.*

*Iudeorum
nobiliū
plurimū ad
Romanos
confugiunt.*

*Casari in
transugas
inopiam.*

autem conuicijs tyrannus Iosepho cum execrationibus lacerato, po-
stremo addidit, nunquam sibi excidium esse metuum, quoniam Dei
ciuitas esset. Arque cum exclamatione: sane vero, inquit Iosephus, eam
puram Deo conseruasti, inuiolataque sancta mansere: nec in eum cuius
speras auxilium, quicquam impium deliquisti: sed solennia sacra con-
sequitur. Et si quidem tibi quisquam quotidianum auferat cibum, im-
pium eum hostem putabis: Deum vero, quem perpetua religione pri-
uaueris belli auxilio speras futurum. Et Romanis peccata imputas?
qui nostras leges etiam nunc tuerunt: & quz ipse interdixisti sacra Deo
reddi compellunt. Quis non inopinatz mutationis causam gemat, ac
desinat ciuitatem? cum alieni quidem, hostesque impietatem tuā cor-
rigant: tu vero Iudzus, & inter leges educatus, illis quoque in has sa-
uiores inueniaris. Atqui Ioannes etiam poenitere malorum, non est tur-
pe in rebus extremis: bonumque tibi exemplum patriam seruare cu-
pienti propositum est, Iechonias Rex Iudzorū: qui quondam Baby-
lonis bellum sibi inferentibus, sponte ciuitate priusquam caperetur ex-
cessit, & cum cognatione sua voluntariam captiuitatem sustinuit, ne
hæc sancta hostibus proderet. Deique domum videret exuri. Ob hoc sa-
cra Iudeorum commemoratione laudatur: eumque memoria transmis-
sa per secula semper noua immortalē posteris rradit. Bonum o Ioan-
nes exemplar. & si periculum præsto sit, ego autem veniam quoque tibi
a Romanis spondeo: dum memineris, quod gentilis inuocam, & Iud-
zis ista promittam, spectarique oporteat, quis sit autor, & vnde consili-
um. Abiit enim vnquam me ita captiuum viuere, vt genus aut leges
patrias obliuiscar. Rursum indignaris & clamas, mihi que maledicis.
Etiam acerbiora mereor, qui hæc aduersus fata suadeo. Deique senten-
tia condemnatos seruare contendo. Quis ignorat scripta veterum pro-
phetarum, & responsum impendens miserimæ ciuitatis? Iam tunc enim
eius excidium prædixere, cum quis homicidium gentile cœpisset. Ve-
strorum autem cadauerum non ciuitas tantum, sed etiam templum o-
mne repletum est. DEVS plane, Deus ipse cum Romanis signum sibi lu-
strationis infert totque scelerum plenam exurit ciuitatem. Hæc Iose-
pho cum fletu & lacrymis prosequente, vox eius singulibus interrup-
ta est. Et Romani quidem miserati dolorem, admirati sunt. Ioannes
autem eiusque socii magis contra Romanos irritabantur, illum quo-
que capere cupientes. Nobiliū tamen plurimos commouit eius ora-
tio. Et nonnulli quidem seditionis forum custodias formidantes, locis suis
manebant, iam dudum certi de suo pariter & ciuitatis exitio. Fuerunt
autem, qui capto discessionis tempore, ad Romanos confugere: in qui-
bus erant Pontifices Iosephus & Iesus. Filij vero Pontificum, tres qui-
dem Ismaelis, cui apud Cyrenen fuerat caput abscissum, & Matthiaz
quatuor: alterius vero Matthiaz vnus, qui post interitum patris aufuge-
rat, quem Simon Giorz cum tribus filiis, vt supra dictum est, interemit.
Multi autem nobiles cum Pontificibus defecerunt: eosque imperator
cum per alia humane suscepit, tum sciens in alienigenis moribus illis
versari molestum esse. in Gophnam dimisit, vt ibi manerent interim,
multas etiam pollicitus possessiones cuique peracto bello se redditu-
rum. Illi quidem in destinatum municipium: Ixi cum omni cautio-
ne discedunt. His autem in ciuitate non visis, rumor seditionis iterum
diffamatus est, quod Romani transfugas occidissent, vt hoc metu vide-
licet, a fuga reliquos deterreant. Et paulisper quidem hæc caliditas
eorum, sicut antea, valuit, timor autem profugere cupientes inhiuit.
Rursus autem postquam eos Titus reuocatos a Gophna cum Iosepho
murum circumire, & populo conspici iussit, multi ad Romanos fugie-

bant,

bant. In unum vero congregati, & ante Romanos stantes, cum lachrymis atque ululatu seditiosos rogabant. primo quidem ut in civitatem Romanos susciperent, patriamque servarent. si hoc displiceret, saltem de fano exirent, templumque sibi liberarent. Nec enim aulos sine maxima necessitate Romanos ignem sanctis immittere. His illi magis aduersabatur, multaque in transfugas vociferati conuicia, supra facias portas iacula & balistas, & saxorum disposuere tormenta, ut omne quidem circum sanum spacium multitudinem mortuorum sepulchro, templum vero ipsum castello simile videretur. In loca vero sancta & inaccessa, cum armis adhuc & manibus gentili eade calentibus intuliebant: & ad hanc processere legis iniuriam, ut quam Iudæos indignatione oporteret exercere, si hæc Romani admitterent: ea tunc in Iudæos propria sacra temerantes, vterentur Romani milites. Nemo sane fuit eorum, qui non cum honore templum aspiceret, atque adoraret: latronesque optaret, antequam immedicabile malum eontingeret, poenitere. Titus autem dolens vicem eorum, iterum Ioannem eiusque socios increpabat, dicens: Nonne vos, ô sceleratissimi, cancello sanctum locum protexitis? Nonne literis Græcis ac nostris incisas tabulas constituitis, quibus ne septa cuiquam transgredi liceret edicitur? Nonne eos qui transissent, quamuis Romanus quis esset, vobis necare permisimus? Quid igitur in eo etiam mortuos conculcastis, ô nocentissimi? At cur templum & externi & gentilis sanguinis confusione polluitis? Testor ego patrios Deos, & si quis vnquam hunc locum anteaspexit, (nunc enim minem credo) itemque testor & exercitum meum & Iudæos qui apud me sunt, & vos ipsos, quod non ego vos violare hæc compellam: quin & si loci acies vestra mutauerit, neque accedet ad sancta quispiam Romanorum, neque quicquam in eorum contumeliam faciet. seruabo autem vobis etiam templum nolentibus.

CAP. V.

De iterata pugna exstructis aggeribus, & exentis fonibus Iudæorum.

Hæc Iosepho internunciante Principis dicta, latrones ac tyranni existimantes non beneuolentia, sed timiditate hos sermones fieri, in superbiam tollebantur. Titus autem, qui neque seipsum miserari eos, neque templo parcere prospiciebat, rursus bellum gerere decreuit inuitus. Sed vniuersum quidem his militem, quod locus eum non caperet, inferre non poterat. Trienis autem de singulis centuriis viris fortissimis lectis, etiam chiliarchis singulis millenos attribuit: hisque duce præposito Cereali hora noctis nona iubet in custodias imperum fieri. Cum autem ipse quoque in armis esset, vnaque descendere statuisset, amici cum propter periculi magnitudinem ducumque dicta continuerunt. plus enim operis eum in Antonia præidentem militum certamini facturum esse dixeris, quam si periculum subiisset: omnes enim fore sub oculis imperatoris optimos bellatores. His dictis paruit. Deinde ob hoc solum se manere locutus ad milites, ut de eorum virtute iudicaret: ne aut fortis quicquam indonatus abiret, aut contra impunitus ignauus lateret, sed omnium spectator ac testis fieret ipse, qui & vlciscendi & remunerandi esset dominus: illos quidem ad aciem hora qua supra memoratum est, dimisit. Progressus autem ad speculam in Antonia quid fieret expectabat. Verum hi qui missi fuerant, non ita, ut sperabant, somno oppressos inuenere custodes: sed coortis cum clamore, confestim manus conferre, excubitorum autem tumultu exciti cæteri cateruatim excurrere.

An. mundi
4034. à
Christi.
nat. 72.
Transfuga cum lachrymu & ululatu seditiosos Iudæos rogant. Templum castello simile.

Titus Ioannem eiusque socios alloquitur.

Titus Iudæis nolentibus templum seruire conatur.

Titus vocem de singulis centuriis viris fortissimulectus in custodias imperum fieri iubet.

Titus ad speculam in Antonia progressus quid fieret expectat.

An. mundi
4034. à
Christo
nat. 72.

*Cito & breui
momento pra
lia mouen
tur.*

*Media vi
storia in an
cipiti praelio
relucta.*

*Aggeres
quatuorè
regione tem
pli extructi.*

*Romanorū
quos Iudaei
rapiunt.
Iudaeorum
& Romano
rum ad mon
tem Eleon
pugna.*

itaque primorum quidem impetum excipiebant Romani: qui autem illos sequerentur, in agmen proprium incidebant, multisq; suorum velut hostibus utebatur. Vocis namq; agnitionem confusus partium clamor, oculorum autem singulis nox ademerat: cum praeterea quoddam furor oecos, alios iracundia, alios timor efficeret: Idcirco obuium quemq; sine discretionem feriebant. Romanis quidem scutorum coniunctione septis, & per globos proflientibus, ignoratio minus nocebat: signi enim sui quisque meminerat. Iudaei vero disiecti tam impetus quam recessus temere facientes, saepe imaginem inter se hostium aliis demonstrabant: cum reuertentem suum quisque per tenebras, quasi Romanum aggredientem exciperet. Denique plures à suis quam ab hostib. sauciati sunt, donec orto die, visu iam pugna discernereetur: & in acie stantes ordine, sagittis atque telis uterentur. Neutri vero cedebant, neque labore fatigabantur. Sed Romani quidem & sigillatim, & multi simul in conspectu imperatoris de virtute certabant: illumque diem sibi quisq; promotionis initium fore putabat, si fortiter dimicasset. Iudaeis autem & proprium cuiusque periculum, & quod templo metuerent, ministrabat audaciam: quod tyrannus stans hos rogaret, alios verberaret, & ad pugnandum interminationibus incitaret. Cominus autem plerumque pugnatum est, sed cito & breui momento praelia mutabantur. neutra enim pars prolixum fugae spatium vel persecutionis habebat. Pro suorum autem euentu ex Antonia tumultus erat, & confidere superantibus, & stare si fugerent, acclamantium: eratque veluti quoddam belli theatrum. nec enim vel Titum ac alios, qui vna erant quicquam eorum quae in pugna gerebantur latebat. Postremo nona hora noctis coepit praelio, quinta diei dissoluti sunt, cum neutri eo loco vnde pugnam iniere certa fuga cessissent, verum mediam in ancipiti praelio victoriam reliquissent. Romanorum quidem plurimi nobiliter decertarunt. Iudaeorum vero partis quidem Simonis, Iudas Mertonis filius, & Simon Iosif: Idumaeique Iacobus, & Simon, hic Cathala filius, Iacobus autem Sofae de Ioannis autem socii Gyphtaeus & Alexas: & de Zelotis, Simon filius Iairi. At Romanorum reliqua manus, die septimo subuersis Antonia fundamentis, laram viam vsque ad templum fecit, ad motusque muro legiones, mox aggeres inchoabant: vnum contra interioris templi angulum, qui ad septentrionem orientemque spectabat: alterum contra exedram, ad aquilonis partem inter duas portas edificatum, aliorum duorum vnum contra porticum occidentalem templi exterioris, alterum contra septentrionalem. Magno tamen opus cum labore ac miseris proficiebat, cum materias à centesimo vsq; stadio deportarent. Interdum autem insidiis ladebantur, cum ipsi quidem vincendi facultate minime cauerent, Iudaeis vero propter desperationem salutis audacioribus uterentur. Nonnulli enim equitum, quoties ad ligna siue foenum colligendum exissent, interea dum id facerent, equos suos frenis exutos pasci sinebant: quos Iudaei per cuneos erumpentes rapiebant. Itaq; cum id crebro fieret, Caesar existimans, quod erat verum, negligentia suorum magis quam Iudaeorum virtute rapinas contingere, tristi animaduersione ceteros ad equorum custodiam reuocare statuit: vnoque milite qui equum perdidit, morte damnato, eo metu equos suos ceteris conferauit. Nunquam enim eos posthac in pascua dimittebant, sed tanquam natura his connexi ad necessitatem egrediebantur. Illi quidem templum oppugnabant, aggeresque erigebant. Altera vero die post eorum ascensum, multum seditiosum, quos rapinae defecerant & fames urgebat, congregati, in praesidia Romanorum, quae Eleon montem versus collocata erant, circa vndecimam diei horam impetum faciunt. sperabant enim

primo quidem inopinatis, deinde curandi corporis causa quiescentes,
 facile decipi posse. Verum cognito illorum conatu Romani de propriis
 custodiis celeriter collecti oblabant eis, murum transcendere ac perrum-
 pere violenter ambitum conatis. Conflato autem vehementi pralio, &
 alia multa ab utraque parte fortiter gesta sunt: cum Romani præter for-
 titudinem etiam bellandi peritia, Iudæi vero immoderato impetu & ef-
 frenatis animis vterentur. Dux autem his pudor erat, illis necessitas. nam
 & amittere Iudæos, velut laqueis irreptos, Romanis turpissimum vide-
 batur: & illi vnam spem salutis, si murum vi percurrere possent, habe-
 bant. & quidam ex ala equitum, Pedanius nomine, Iudæis in fugam ver-
 sis, atque in vallem coactis equo in aduersum montem à latere incita-
 to præteruectus, rapit vnum ex hostibus fugam petentem, iuuenem
 & grauem corpore, & armis vndique septum, talo comprehensum. Tan-
 tum se inclinavit equo currente, tantamque dexteræ vim itemque ex-
 teri corporis, & equestris peritiz demonstrauit. Iste quidem tanquam
 munus aliquod rapuisset, captiuum ferens, ad Cæsarem venit. Titus au-
 tem vires eius qui ceperat admiratus & captiuo quia murum aggredi
 tentauerat supplicio tradito, ipse templi oppugnationem curabat, vtq;
 aggeres mature fierent perurgebat. Inter quæ Iudæi aduersis præliis
 male tractati, tumefcente paulatim bello, & in templi serpente perni-
 ciam, sicut in putrefacto corpore assoler, membra peste occupata, præ-
 uenientes ne ulterius procederet, abscindebant. Porticus enim parte,
 quæ ab Aquilone in orientem pertinet, Antoniz iungebatur, incensa.
 deinde ad viginti fere cubitos abrupte, immisso sanctis incendio mani-
 bus suis. Biduo autem post, prædicti mensis vicesimo & quarto die, Ro-
 mani porticum inflammare: & usque ad quartum decimum cubitum
 igne progressi, Iudæi similiter culmen abiciunt, neq; omnino receden-
 tes ab operibus, & Antoniz continentiz dirimentes, cum liceret eis ac-
 debere incendium prohibere. Itaq; immisso igne, cursum eius otiose
 pro sua vtilitate metiebantur. Circa templum autem nunquam prælia
 cessare: sed frequens erat paulatim contra se excurrentium pugna.
 Iisdem autem diebus, quidam ex Iudæis, vir & corpore brevis, & vultu
 despicabilis, tamque genere quam rebus aliis viliissimus, Ionathas no-
 mine, progressus ad Iuannem Pontificis monumentum, cum alia multa
 superbe ad Romanos prolocutus est, tum quem fortissimum haberent
 ad singulare prælium prouocauit. At qui contra sterere, multi quidem
 dedignabantur: erant autem inter eos (vt assoler) etiam qui timerent:
 quosdam vero non inconsulta mouebat ratio, cum mortis cupido non
 debere confingere. Nam qui de salute desperassent, eos neque cautos im-
 petus habere, neque Deum vereri: & cum his in discrimen venire, quos
 neque vincere magnum sit, & vinci cum dehonestamento periculosum,
 non fortitudinis sed ferocitatis videri. Quum autem diu nemo proce-
 deret, multaque Iudæis eorum timiditati illuderet, homo arrogans &
 superbus, Romanus ex ala equitum nomine Pudens, insolentiam eius
 exosus, fortasse autem etiam corporis breuitate sublarus, inconsulte
 proliit: & cæteris commissa cum eo pugna risum præbuit, à fortuna
 proditus. Lapsus enim Ionathas interfecit, deinde pede supra mortu-
 um posito laua scutum, dextraque cruentum gladium corruscabat: ar-
 misque cum fremitu concussis, exercitus & iacenti insultant, specta-
 ntes Romanos increpabat: donec eum tripudiantem & vana iactantem,
 Priscus centurio sagitta transiixit, eoque facto, & Iudæorum & Roma-
 norum clamor varius excitatus est. Ille autem dolore in vertiginem
 torrus, supra corpus hostis incubuit. bellique felicitatem ratione caren-
 tem, quam velox ultio sequeretur ostendit.

An. mundi
 4034.
 à Christ.
 nat. 72.

Pedanius vir
 fortis & e-
 quos peritiss.

Captiuus
 supplicio af-
 fectus.

Iudæi templi
 porticum in-
 cendunt.

Iudæi im-
 misso igne
 cursum eius
 otiose meti-
 untur.

Ionathas Ro-
 manorum
 fortissimum
 ad singulare
 certamen
 prouocat.

Pudens cum
 Ionatha pu-
 gnat, & in-
 terficitur.

Ionathan
 Priscus cen-
 turio sagitta
 transiigit.

CAP. VI.

Romani flammis pereunt dolo Iudaeico, & de Artorio quodam.

An. mundi
4034.
à Christ.
nat. 72.

*Iudaei porticum spatium
sylvae aridis
sulfure ac
bitumine re-
plent.*

*Romano-
rum in flam-
ma calamita-
tis.*

*Cæsarem
Romanorum
in flamma
constitutum
miseri-
cordia san-
git.*

*Longus se-
metipsum
occidit.*

*Lucius mo-
ritur, Arto-
rius vero
caliditate
sternatur.
Porticus
templi ex-
usta.*

SEditioni vero templum tenentes aperte quidem & quotidie militibus in aggeribus positis repugnabant. Viceſimo autem septimo die prædicti mensis, huiusmodi dolum excogitant. Occidentalis porticus spacium, quod inter culmen & trabes erat vacuum, sylvis aridis, itemque sulfure ac bitumine replevere. Deinde velut oppressi cedebant. Quare multi quidem temerarii fugientibus instabant, & in porticum ascendere positis scalis nitebantur. qui vero prudentiores erant, nullam fugæ causam Iudæis fuisse cogitantes, locis suis manebant. Verum porticu repleta his qui ascenderant, ignem immittunt Iudæi. excitataque undique subito flamma Romanos & qui extra periculum steterunt ingens stupor inuasit, & desperatio quos incendium ceperat occupavit. flammis enim cincti semetipsos retrorsum in oppidum, alii vero in hostes præcipitabant: multi spe salutis desilientes in puteos, illico debilitabantur: alios, dum conantur, præveniebat incendium: alii ferro flammam antevertebant, statim vero & alios fugientes ignis comprehendebat, plurimum peruagatus. Cæsarem vero licet morientibus indignaretur, quod iniussi porticum ascenderant, misericordia tamen eorum tetigit. Cumque nemo prohibere posset incendium, hoc erat tamen solatio pereuntibus, quia videbant eius dolorem, pro quo ipsi animam perderent: Vociferans enim & ante alios profligans, & comites suos quam possent auxilium ferre obsecrans, cernebatur. Eiusque voces & affectiones quisque, velut aliquam præclarissimam sepulturam, secum auferens moriebatur. Nonnulli tamen recepti in parietem porticus latiqrem, flammarum quidem periculum evasere. oblessi autem à Iudæis, cum diu faucibus resistissent, postremo vniuersi cecidere. Post omnes autem quidam iuuenis, nomine Longus, toti huic ornamentis fuit calamitatis: & quamvis sigillatim digni sint memoria qui periire, omnium tamen fortissimus demonstratus est. Quem Iudæi quidem, & quia fortis erat, & qui interficere eum cupiebant, ad se descendere promissa fide hortabantur. Frater vero eius Cornelius, qui ex altera parte stabat, ne gloriam suam Romanamque militiam dehonestaret, orabat: cui magis obtemperavit: sublatoque altius gladio, ut ab utrisque partibus cernebatur, semetipsum occidit. Eorum autem quos ignis oblederat, Artorius quidam calliditate servatus est. Appellato enim clara voce Lucio quodam, commilitone & contubernali suo: hæredem te, inquit, relinquo totius patrimonii mei, si me exceperis. Cum autem ille prompto animo accuſisset, ipse quidem qui se in eum proiecerat, vixit. Lucius vero pondere oppressus, contritæque lapidibus solo allisus, continuo moritur. Ea calamitas paulisper quidem Romanis trilitiam comparavit, in posterum tamen cautiore effecit, & aduersus Iudæorum insidias iuuit, quibus plerumque loca moresque hominum nescientes lædebantur. Exusta est verò porticus ad turrim vsque Ioannis, quam ille Belli tempore quod cum Simone gerebat, supra portes qui in Xystum ducerent ædificauerat. reliquum vero Iudæi, postquam consumpti fuerunt qui ascenderant, absciderunt. Postero autem die Romani quoque porticum qui in Borex parte fuit, ad orientalem vsque totam incendunt: continuentem angulos eius, quæ appellatur Cedronos, super vallem ædificata: unde etiam profunda erat & horribilis eius altitudo.

CAP. VII.

De fame Iudaorum.

CIta templum quidem ita se res habebant. Eorum vero qui per ciuitatem fame corrumpebantur, infinita multitudo moriebatur. Inenarrabiles autem clades eueniebant. Per singulas namque domos, sicut aliqua vestigia cibi apparuissent, bellum illico gerebatur: & amicissimi inter se ad manus veniebant, miseris diripientes animis viaticum. Fides autem penuriz nec morientibus habebatur: sed etiam quos viderent expirare, scilicet utabantur latrones: ne quem forte cibum linu occultans quispiam, moreretur. Ipsos autem spes egestatis victus hianzes, veluti canes rabidos decipiebat: & impingentes in ossa, tanquam ebrii ferebantur, easdemque domos bis ac ter eodem momento desperatio ne inquerabant: omniaque dentibus necessitas subigebat: & ea colligentes quæ nullum, quamuis sordidissimum mutorum animalium, non horreret, comedere patiebantur. Denique nec cingulis nec calceamentis abstinere, coriaque scutis detracta mandebant. Quinetiam fœni veteris laceramenta victui habebantur: cuius nonnulli exiguum pondus quatuor Atticis venundabant. Et quid opus est famis improbitatem ex rebus animæ careatibus demonstrare? Factum enim relaturus sum, neque apud Græcos, neque apud Barbaros cognitum, & dictum quidem horrendum, auditu vero incredibile. Itaque libenter hanc calamitatem intermitterem, ne mentiri me posteri æstimarent, nisi testes multos haberem: & fortasse frigidam referrem gratiam, parcius ea disferens, quorum fata perpeffa est.

CAP. VIII.

De muliere quæ pro fame filium coxerat.

Mulier quædam ex numero trans Iordanem habitantium incolarum, Maria nomine, Eleazari filia de Vico Vertexobra, quod significat domus hyssopi, genere ac diuitiis nobilis, cum alia multitudine fugiens in Hierosolymam recepta, cum cæteris obsidebatur. Huius alia quidem bona tyranni diripuerunt, quæ ex transmanis locis in oppidum comportauerat. Reliquias vero conditorum, & si alimenta reperissent, irumpentes domum eius satellites, quotidie auferabant. Grauius autem mulier indignabatur: proptereaque sæpillime raptoribus maledicens, & imprecans, eos contra se vehementius irritabat: cum neque iratus, neque miserans, eam quisquam vellet interficere. Sed victum quidem parando aliis parabat: vndique autem adempta iam erat ei etiam rapiendi facultas, famesque visceribus & medullis irrepserat. Plus vero quam fames iracundia succendebat. Igitur vi animi ac necessitate impulsæ, rebus aduersis contra naturam excitatur: raptoque filio, quem laetentem habebat, miserum te, ait, infans, in bello & fame & seditione cui te seruauero? Apud Romanos etiam vixit seruiturus es: fames autem præuenit seruitutem: his vero seditionis fauiores sunt. Est igitur mihi cibus, & seditionis furia, & humanæ vitæ fabula, quæ sola deest calamitatibus Iudæorum. Et hoc simul dicens, occidit filium, coctumque medium comedit: ad opertum vero reliquum seruauit. Ecce vero aderant seditionis, & contaminatissimi nidoris odore capti, mortem ei statim, nisi quod parasset, ostenderet, minabantur. Illa vero bonam partem se reseruare respondens, aperti filii reliquias. Illos autem confectum horror cepit atque dementia, visuque ipso dirigerunt. At mulier: & hic, inquit, est vere filius & facinus meum, comedite: nam

An. mundi
4034.
à Christ.
nat. 72.

*Intestinum
bellum Iu-
daorum fa-
me peruen-
tium.*

*Calceamen-
ta, coria sen-
tu detracta,
victuq. fa-
nam Iudæo-
rum cibus.*

*Matri ante
quam filium
occidis collo-
quium.*

*Seditiosi ei-
us a ma-
tr: paratum
posuerunt.*

& ego

An. mundi
4034.
à Christo
nat. 72.

*Calamitas
Romanis
nunciata.*

4. Reg. 6.
Ant. lib. 9.
c. 4.

*Romanos Iu-
dæi vincunt,
eorumque si-
gnis potius in-
ferunt.
Simonis sa-
tellites duo
ab eo defi-
ciunt.*

& ego comedi. Nolo ut sitis aut fœmina molliores, aut matre miseri-
cordiores. Quod si vos pietatem colitis, & mea sacrificia repudiatis,
ego quidem comedam, reliquum eius me manebit. Post hoc illi quidem
trementes exierunt, ad hoc solum timidi, vixque hoc cibi matri cesse-
re. Mox autem repleta est eo scelere tota ciuitas: & vnusquisque ante
oculos sibi cladem illam proponens, tanquam hoc ipse admisisset, hor-
rebat. Ab omnibus autem quos fames vrgebat, properabatur ad mor-
tem & beati appellabantur, qui prius quam id paterentur interiissent.
Cito autem Romanis etiam nunciata est illa calamitas: eorumque ali-
nos credebant, alii miserabantur, multos autem vehementius eius gen-
tis odium cepit. Cæsar autem super hoc Deum placabat: siquidem Iu-
dæis pacem obrulisset, eisque liberam proposuisset omnium obliuio-
nem quæ commiserant. Illos autem pro concordia seditionem, bellum
pro pace, pro satietate atque opulentia famem optasse: & qui propriis
manibus templum, quod ipse eis seruauerat, incendere cœperant, huius-
modi alimentis eos esse dignissimos. Verum tamen scelus huius nefandi
visus, ruina sese patris opturum: neque relicturnum in orbe terræ, ut
sol inspicat ciuitatem, in qua matres sic vincerentur. Ante matres au-
tem patribus huiusmodi alimenta deberi: qui nec post eiusmodi clades
arma deponerent. Simul hæc dicens, desperationem hostium reputa-
bat, nec eos sanam mentem recepturos existimabat, qui cuncta iam
perulissent, quibus antequam ea paterentur, mutare sententiam spe-
tabantur.

C A P. IX.

De expugnatione muri & incendio Templi.

O Crauo autem die mensis Augusti, cum duæ legiones aggeres perfe-
cissent, ad exedram occidentalem templi exterioris admoueri a-
rietes iussit: cum diebus ante sex, qui firmissimus erat aries, parietem si-
ne intermissione pullando, nihil omnino profecisset. Verum & huius &
cæterorum magnitudinem structura lapidum superabat. Septentriona-
lis autem portæ alii fundamenta sustodiebant: multumque fatigati,
exteriores tantum lapides euellere potuerunt, ab interioribus autem portæ
sustinebantur, tamque diu mansere, donec instrumentorum & vestium
conatibus desperatis, Romani scalas porticibus applicuere. Iudæi vero
præueniunt, ne casu subire prohiberent, cum his congressi dimicabant. Et
alios quidem retro depellentes præcipitabant, accedentes alios subli-
dio trucidabant. multos de scalis egredientes, priusquam se scutis ob-
tegerent, ferientes gladiis præueniebant, nonnullas a scalas armato-
rum plenas, in latus declinantes, deiciebant. Vnde Romanorum quo-
que non parua exdes sequebatur. Alii signis ablatis pro his decertabant,
rapinam eorum grauissimæ fore turpitudini ducentes. Postremo tamē
Iudæi & signis potiuntur: & eos qui vna ascenderant interficiunt, cæteri
vero clade interuentum perterriti descendunt. Romanorum quidem
nemo non aliquo facto opere procubuit. Seditio forum autem, qui prio-
ribus præliis etiam tunc fortiter pugnauerunt, & præterea Elcazarus
fratris Simonis tyranni filius. Titus autem cum videret se alieno tem-
plo cum damno & nece militum parere ignem potius subici iussit. In-
ter hæc autem ad eum profugi veniunt, Ananus Ammauntinus, Simo-
nis satellites crudelissimus, & Archelaus filius Magadati: idcirco speran-
tes veniam, quod Iudæos victores reliquerant. Titus autem, cum hanc
eorum in Iudæos crudelitatem audiuit, utrunque obtruncare decreuit.
Dicebat enim necessitate, non voluntate venisse: nec salute dignos es-

se, incensam ipsorum causa partiam deferentes. Veruntamen cohibuit iracundiam fides, eosque dimisit: sed non eo loco habendos, quo etiam alios credidit. Iam vero portis milites ignem admouerant, liquefactoque argento cito lignum flammæ absumpserant, cum subito auxæ proximæ indè porticus corripuere. Iudæis vero ignem circum se videntibus, corpora simul animique ceciderunt: & stupore attoniti, adiuvare quidem vel extinguere nemo conatus est: stantes vero aspiciabant, nec tamen his quæ absumerentur dolentes: saltem ut quod reliquum esset saluum haberent, animum colligebant. Illo quidem die, & quæ secuta est nocte, crescebat incendium: paulatim enim nec simul undique inflammari porticus potuerunt. postero autem die Titus patre militum iussa incendium restringere, per quæ proxima portis loca viam sternere, ut facilior agminibus esset ascensus; retores ad se conuocat: sexque collectis qui erant procures, Tiberio Alexandro totius militiæ præfecto, & Sexto Cereali quintæ legionis præposito, & Largio Lepido ro. & Tito Fligio 13. cum quibus erat etiam Aeternius Fronto magister duarum Alexandrinarum legionum, & Marcus Antonius Iulianus procurator Iudææ, congregatisque præterea chiliarchis & procuratoribus consilium de templo proposuit. Alii quidem videbatur lege belli vrendum esse: nunquam enim Iudæos à nouis tebus posse delinere templo manente, quod omnes ubique essent colligerentur. Nonnulli si templum reliquissent Iudæi, neque armis pro eo quisquam certaret, conferuandum esse suadebant: si verò id pugna obtinuisset, ignibus consumendū: quoniam castellum iam videretur esse non templum: & piaculum non ipse, verum illi qui id fieri coegere, committerent. Tito autem, nec si super stantes dimicarent Iudæi, pro hominibus anima carentia vilescentum esse dicente, neque se vnquam tantum opus incensarum: iam enim Romanorum fore hoc damnum, sicut ornamentum quoque fore imperii, si maneret iam certi quid vellet, ad eius accedunt sententiam, Fronto, Alexander & Cerealis. Tunc quidem consilium dimisit: iussitque militibus quiescere, itemque ducibus, ut his in prociuncta validioribus vteretur, viam sternere per ruinas lætis ex cohortibus imperat, ignemque restringere. Illo quidem die Iudæos labor timorque ab impetu continuit. Postero autem collectis viribus, & recepta fiducia, per orientalem portam contra templi exterioris custodes, secunda hora diei procurrunt. Illi autem primam quidem coitionem fortiter excepere: septique scutis, à fronte murum condensa acie imitantur: certum tamen erat eos non diu duraturos, quod & multitudine infestantium & animi vincerentur. Caesar autem priusquam verberetur acies (nam pugnam ex Antonia prospectabat) cum equitibus lætis venit auxilio, imperum vero eius non sustinere Iudæi: sed primis interfectis, plerique fugam petunt: & cedentibus quidem Romanis, reuertentes instabant. tum autem illi retrorsissent: iterum refugiebant: donec circa horam quintam, Iudæi vi coacti templum introire conclusi sunt. Tisus autem discessit in Antoniam, decreto postidie mane cum omni exercitu aggregi, templumque oppugnare. Sed id plane Dei sententia iam dudum igni damnauerat: euoluitque temporibus aderat fatalis dies, qui erat decimus dies mensis Augusti, quo etiam prius à Rege Babyloniæ fuerat concremarum. A domesticis autem causam principumque sumptit incendium. Nam cum paulisper Titi ducesu seditioni quiescissent, Romanos rursus aggrediuntur, custodumque templi cum ignem exterioris fani restringentibus pugna committitur.

Hicque Iudæis in fugam versis vsque ad templum accesserunt.

An. m. d. d. l.
4034.
a Christo
nat 72.

Iracundiam
Titi fides co-
hibet.
Iudæorum
nemo incen-
dium extin-
guere cona-
tur.

Titus recto-
res ad se con-
uocat.

Titus consi-
lium de tem-
plo proponit.

Titus Roma-
nu cum equi-
tibus lætis
auxilio ve-
nit.

Templum ab
Romanis de-
cimo mensis
Augusti die,
quo etiam
prius à Baby-
loniorum Re-
ge concrema-
tur

An. mundi

4034

à Christ.
nat. 72.Miles Roma
nu inuito Ti
to, templum
incendit.Incendium
templi.Ingens cades
in templo &
calamitas.Titus sanctū
templi serva
re, idque fru
stra cona
tur.

CAP. X.

Quemadmodum templum incensum est inuito Tito:

Hic itaque tunc militum quidam, non expectato cuiusquam edicto, neque tantum fasinus veritus, sed diuino quodam morus impetu, à contubernali suo sustollitur: & ex ardente materia raptum ignem in fenestram inserit auream. vnde ad membra circa templum edificata de septentrionali regione aditus erat. Flamma vero excitata, Iudæorum quidem calamitate dignus clamor exoritur, & ad subueniendum properabant: neque iam vitæ parcerendum rati, neque viribus temperandū, amisso eo cuius gratia cautissimi videbantur: maturea, hoc Tito quidam nunciat. Et ille (namque casu in tabernaculo quiescebat sicut à prælio redierat) exilit: templumque curriculo petit, prohibiturus incendium: omnesque post eum duces, & hos agmina perterrita sequebantur. Clamor autem ac tumultus erat tanto exercitu sine ordine con citato. Cæsar a. voce simul ac dextera pū manibus signo dato, ignem iubebat extingui. Sed neq; vox eius audiebatur: quod autem eo tum maior clamor obstrueret, nutumq; dextere non attendebant, quum alios bellum, alios ira distaheret. Introcurrentium vero agminum impetū, non præcepta, neque interminationes continebant: sed quo furor eos duceret, sequebantur. Ad ipsos autem introitus conferti, multi quidem sese inuicem conculcabant: multi vero ardentibus adhuc & fumantibus porticum incidentes ruinis, eadem quæ victi patiebantur. Cum vero ad templum accessissent, edicta quidem Cæsaris non audire simulant, præcedentem quisq; ut ignem immitteret hortabatur: sed inio sis a. iam subueniendi quidem spes nulla erat, sed fuga & cædes omnia possidebat. Magna vero populi multitudo in alida & inermis, vbicunque occupati fuerant, interficiebantur. Et circum aram quidem ingens mortuorum numerus congregabatur: per gradus vero templi, & sanguis multus protuebat, & eorum corpora qui supra ceciderant delabebantur. Cæsar autem vbi neque impetum insipientium militum continere poterat, & flamma dominabatur, intro cum rectoribus ingressus, & sanctum templi, & quæcunque illic erant aspexit, ea quidem quæ apud alienigenas erat fama meliora, iactatione vero & opinione domestica penne trasse: nec membra quæ circum templum erant depascere tur, quod erat verum, existimans adhuc illud posse seruari, & ipse profiluit, militesque rogare ut ignem restingerent conabatur: & Liberalem centurionem de stipulatoribus suis, fuisse mulctatos qui non obedirent iussit accere. Illorum autem furor bellicus impetus quidam vehementior, Iudæorumque odia, & Cæsaris reuerentiam & prohibentis motum superabant: plerosque autem prædæ spes incitabat, suspicantes intus omnia pecunia referta esse: quoniam fores auro factas cōspicerent. Præterea quidam miles ex his qui intrauerant, quum Cæsar ad inhibendum incendium cucurrisset, ignem iam cardinibus portæ subiecerat. tumq; subito postquam flamma intus apparuit, & duces cum Cæsare discebant, & stantes extra succendere nemo prohibebat. Templum quidem hoc modo inuito Tito exurit. Sed quamuis hoc multum quis desendū putet, ut opus omnium quæ audiuius aut vidimus maxime admirabile, tam exstructionis genere, quam magnitudinis, itemque munificentie in singulis rebus, & gloriæ quæ de sanctis habebatur, maximum tamen ex fato capiet solatium: quod ut animalibus, ita operibus locisque fatum sit ineluctabile. Mirabitur autem in eo etiam circumfacti temporis fidem. Nam & menscm, ut dictum est, eumque diem

serua-

seruauit, quo primum à Babylonis templum erat incensum. Et à prima quidem structione templi, quam Solomon Rex inchoauerat, vsque ad hoc excidium, quod euenit secundo anno principis Vespasiani, mille centum triginta colliguntur anni, & septem menses ac dies quindecim. A posteriore vero, quam secundo anno Cyri Regis Aggzus fecerat, vsq; ad excidium quod Vespasiano imperante sustinuit ciuitas, anni sexcenti triginta nouem, & dies quadraginta quinque.

CAP. XL

De sacerdotibus, quæ ophyllacioque & porticu.

Cum templum autem incenderetur, etiam quicquid in manus forte uenisset rapiebatur, & cædes erat infinita deprehensorum. Nec atrox fuit ætatis mileratio, aut reuerentia castitatis: sed & pueri & senes & sacri & profani similiter interficiebantur, atque omne genus hominum belli calamitas persequeretur, vnaque supplices cum repugnantibus necabantur: flammæq; ulterius progrediens, cum gemitu occumbentium concrépabat. Et pro altitudine quidem collis, ardentisq; operis magnitudine, totam quis ardere crederet ciuitatem. Illo autem clamore nihil maius aut horribilius excogitari potest. Nam & Romanorum legionum fremitus erat, & seditionum ferro ignique clausorum clamor ingens, & populi fursum deprehensi ad hostes fuga cum stupore, ac calamitatis conquectio: in colle autem constitutis, etiam multitudo oppidi confortabat. Iam vero multi fame maridi, in mortem pene luminibus clausis, postquam ignem templi videre, in questus interim vires clamoremque receperunt. Resonabat autem & trans fluminem regio, & montes circumpositi grauiorem sonitum reddebant: & tamen erant clades ætæbiore tumultu. Nam collem quidem in quo templum erat exuri radicibus quis putaret, ita vndique flamma plenum: videbatur autem sanguis igne largior esse, pluresque interfectorum interfecti: omnisque terra cadaueribus tegebatur, & supra corpora mortuorum gradientes milites cursum fugientium sequebantur. Latrocinialis quidem multitudo, tandem pulsus Romanis, in exterius templum, deinde in ciuitatem exiit: populi autem, quod fuit reliquum, in exteriorem porticum confugerat. Sacerdotum autem nonnulli, primum verubus, itemque sedibus suis, quæ ex plumbo factæ erant, atulsi, in Romanos pro militibus vrebantur: deinde cum nihil proficerent, ignisque in eos euometetur, in pariterem sedentes octo cubitis latum, ibi manebant. Duo tamen ex pobilibus, cum ad Romanos transseundo seruari possent, aut communem cum cæteris durare fortunam, semetipsos in ignem iniecere, & cum templo concremati sunt, Meierus filius Belgæ, & Iosephus Dalzi. Romanis autem, quod frustra se circum templum ædificiis parcere iudicabant, cum ipsum templum arderet, omnia simul incendunt, & quicquid ex porticibus reliquum erat, & portas: præter vnam ex parte orientali, alteram ex meridiana, quamuis eas quoq; postea funditus euerterint. Quinetiam arculas, quæ gazophylaciæ vocantur, incendunt, in quibus magna vis erat pecuniar, ac plurimum vestium, aliaque bona, & (vt breuiter dicam) omnes ludæorum congeſtæ diuitiæ, quod opulentissimus quisque illuc totas domos exhauerant. Venerunt autem etiam in eam quæ restabat vnam porticum, extra templum quo confugerant ex populo mulierculæ, itemque pueri & promiscua multitudo, prope ad sex hominum millia. Sed prius quam de his Cæsar quicquam decerneret, vel ducibus imperaret, ira flagrantem milites incendunt porticum. Hincq; contigit, vt alii quum se ex flamma

An. mundi
4034.
à Christ.
uat. 72.

A prima
structione
templi quam
Solomon Rex
inchoauerat
vsque ad hoc
excidium
quot anni.

Clamor &
vulatus lu-
dæorum per-
ueniens.

Templum
sanguine &
igne reple-
tum.

Duo nobiles
semetipsos in
ignem inie-
ciunt.

Circa tem-
plum omnis
incensa.

Sex homi-
num millia
in porticum
flamma per-
cunt.

An. mundi
4034.
a Christi.
nat. 72.
I. Pseudopro-
pheta a ty-
ranni job-
ornati.

præcipitent morerentur, alios i, sa corrumpere: ex tanto autem nu-
mero nemo seruatus est. His causa interitus quidam Pseudopropheta
fuerat, qui eo die prædicauerat incruitate, quod eos in templum Deus
ascendere signa salutis accepturos iuberet. Multi enim a tyrannis tunc
subornati Prophetæ, populo denunciabant, vt expectarent Dei auxi-
lium, quo propterea minus profugerent, & eos qui supra timorem &
custodiam ficerent, spes retineret. Cito autem in aduersis homini per-
suaderetur. Quod si eriam malorum liberationem pollicetur
qui fallit, necessario qui ea patitur, spei totus efficitur.

CAP. XII.

De prodigijs excidium Hierosolymæ præcedentibus & presagijs.

Populi exca-
catio.

Primum
prodigium.

Cometæ gia-
dio simili.

II. Prodigij
lumen

clarissimum
circum a-

ram & tem-
plum noctis
effulget.

III. Prodi-
gium, bos a-

gnum in me-
dio sani pa-
rit.

IV. Prodigij
um, aenea

templi porta
sponte sese a-

perit.

V. Prodigij
um, currus,

& armata
acies tra-

nantes umbi-
la.

VI. Prodigij
um, vox in

intimo tem-
plo.

VII. Prodi-
gium, Iesu

plebei ac ru-
stici clamor

& mors.

Denique miserabilis populus, illis quidem fallacibus Deumque ca-
lumniantibus, credulus erat. Certis vero prodigijs & futuram soli-
tudinem prænunciantibus, neque attendebant animo, neque crede-
bant, sed velut attoniti, nec aut oculos habentes, aut animas, edicta
Dei dimissauerunt: modo cum supra ciuitatem sidus iterit simile gla-
dio, & per annum perseuerauit cometes: modo cum ante defectionem
primique belli motus ad diem festum Azymorum populo conuenien-
te, octauus autem dies erat Aprilis mensis / nona hora nocturna, cir-
cum a ram itemque templum tantum lumen effulsi. vt clarissimus dies
putaretur: & hoc vsque ad mediam permanit horam: quod imperitis
quidem bonum augurium esse videbatur. sacrorum vero peritis, prius
quam eueniret, statim diiudicatum est. Eodem que festo die etiam bos,
cum ad hostiam duceretur, agnum in medio sani peperit. Orientalis
autem porta interioris templi, cum esset aenea atque grauissima, & sub
vesperam vix a viginti vitis clauderetur, fetisque ferro vindis obserare-
tur, pessulosque altos haberet in saxum limen demissos, vno perpe-
tuo lapide fabricatum, visa est noctis hora sexta sponte patescere.
His autem curriculo per custodes templi maius intratui nunciatis, ascen-
dit ille, vixque eam potuit claudere. Verum & hoc iterum ignaris
quidem signum optimum videbatur. Deum namque bonorum por-
tam sibi aperuisse dicebant. Prudentiores vero templi tutamen spon-
te sua dissolutum iri cogitabant: & hostium donum esse, portas aperiri:
solitudinemque illo offenso signari inter se pronuntiabant. Post dies
autem festos diebus paucis, vicesimo primo die mensis Maii visio quæ-
dam apparuit fidem excedens. Pro fabula autem fortasse quod dictu-
rum sum haberetur, nisi qui viderunt superessent, & clades dignæ præ-
lagis secutæ fuissent. namque ante solis occatum vili sunt per inane ter-
rei currus totis regionibus, & armatæ acies tranantes nubila, & ciuita-
ti circumiuxæ. Festo autem die, quam Pentecosten vocant, nocte Sa-
cerdotes intimum templum more suo ad diuinās res celebrandas in-
greſſi, primum quidem motum, quendamq; strepitum senserunt: post-
ea vero subitam vocem audire, quæ diceret, Migremus hinc. Quod
autem his horribilius fuit, Iesus quidam, filius Anani, plebeius & ru-
sticus, quadriennio prius quam bellum gereretur, in summa ciuitatis
pace atque opulencia, cum ad festum diem venisset, quo atregias in ho-
norem Dei componi in templo ab hominibus mos est, repente exclamare
cœpit: Vox ab oriente: Vox ab occidente: Vox ab quatuor ventis:
Vox in Hierosolimam & templum: Vox in maritos nouos nouasque
nuptas: Vox in omnem hunc populum. Atque hæc inter diu nocturum
clamitans, omnes ciuitatis vicos circumibat. Nonnulli autem virorum
insignium, aduersum omen indigne ferentes, corripunt hominem,

mul-

multisque verberibus afficiunt Ille autem neque pro se, nec ad eos qui se mulcabant, secreto quicquam loquutus, eadem quæ prius vociferans perseuerabat. Magistratus autem rari, quod erat verum, magis diuinum esse hominis motum ducunt eum ad Romanorum præfectum: ubi plagis usque ad ossa laceratus, neque supplex cuiquam fuit, neque lacrymauit: sed ut poterat inclinans maxime flebiliter vocem ad singulos istos respondebat: Vx vx Hierosolymis. Albino autem interroganti (is namque iudex erat) quis esset, vel unde ortus, aut cur ista diceret, nihil retulit. Non prius autem cessauit à luctu miseræ ciuitatis, donec eum.

- 10 Albinus furere iudicatum dimisit. Ille autem ad belli usque tempus neque adibat quenquam ciuium, neque loqui visus est: sed quotidie velut orationem quandam meditatus, Vx vx Hierosolymis querebatur. Sed nec imprecatus est cuiquam, cum in dies singulos mulcicaretur, nec vicum offerentibus bene dicebat. Sola vero eius responsio ad omnes erat triste prælagium. Maxime autem diebus festis vociferabatur: idque per annos septem & quinque menses continuos faciens, neque voce rauior fuit, neque delassatus est, donec obsidionis tempore ipsa re perspectis auguriis ipse quieuit. Supra murum enim circumiens iterum, Vx vx ciuitati ac phano ac populo, voce maxima clamitabat. Quum autem ad extremum addidisset, vix autem mihi, lapis tormento missus eum itatim peremit, animamque adhuc illa omnia lugentem dimisit. Hæc si quis reputet, profecto inueniet, Deum quidem hominibus consulere, inodiq; omnibus præmonstrare quæ sint eorum generi salutaria: ipsos autem ob dementiam suam malis voluntariis interire: quando quidem & Iudæi post Antoniam capram quadratum phanum fecerant: cum in sacris libris scriptum haberent, capiendam ciuitatem ac templum, si sanū quatuor angulis esset effectum. Sed quod maxime eos ad bellum excitauerat, responsum erat ambiguum, in se in sacris libris inuentū, quod eo tempore quidam esset ex eorum finibus orbis terra habiturus imperium. Id enim illi quidem quasi proprium acceperunt. multiq; sapientes interpretatione decepti sunt. Hoc autem plane responso, Vespasiani designabatur imperium, qui apud Iudæam creatus est imperator. Sed enim homines fatum vitare non possunt, etiam si præuiderint. At vero hi signorum quædam pro sua libidine interpretati sunt, alia contempserunt: donec patriæ excidio suaque perniciæ eorum iniquitas confutata est.

C A P. XIII.

De imperio Titī & sacerdotum interfectione.

- 40 R Omani quidem, postquam seditiosi ad ciuitatem confugere, templo itemq; omnibus circum locis ardentib. signa in sano reposuere contra portam orientalem: hique ibi sacrificio celebrato, maxinis cum clamoribus declarabant Titum Imperatorem. Usque adeo vero præda satiati sunt milites vniuersi, ut in Syria dimidio quam pridem fuerat precio pondus auri veniret. Ex his autem sacerdotibus, qui in templi pariete perdurauerant, puer sitiens à Romanis custodibus pacem petebat, sitimque favebatur. Sed ubi illitam ætatis quam necessitatis misertus, dedere ei dexteram, & ipse bibit, & quam secum attulerat lagena repleta, sursum refugiens abiit ad suos: nec eum quisquam custodum assequi valuit, sed eius perfidiz maledicebant. Ille autem nihil se præter placita fecisse dicebat. Dexteram enim sibi datam, non ut apud ipsos remaneret, sed ut tantum descenderet, atque ut aquam acciperet: quæ cum fecerit, in fide mansisse. Auriam quidem propter ætatem, maxi-

An. mundi
4034. a
Christo
nat. 72.

Iesus per annos septem & 5. menses vociferatur. Iesum in muro lapsum tormento missum peremit.

Iudæi signa pro sua libidine interpretantes: patriæ excidium, perniciem accersunt.

Dimidio pro triplo pondus auri venit. Dolus pueri.

An. mundi

4034. à

Christ. na.

72.

*Sacerdotes
veniam pe-
tunt. Titus
vero duci
homines ad
supplicium
iubet.*

*Seditiosi Ti-
tum ad col-
loquia pro-
vocant.*

*Titi ad In-
daos per in-
terpretem
oratio.*

*Iudaos con-
tra Romanos
ipsorum ex-
citavit hu-
manitas.*

me pueri, qui decepti fuerant, mirabantur. Quinta vero die sacerdotes oppressi fame descendunt, & à custodibus ad Titum perducti, ut salutem sibi concedere orabant. Ille autem veniæ quidem tempus illum præterisse fatus, perisse vero id cuius eos gratia merito conferuisset, decere autem sacerdotes interire cum templo, duci homines ad supplicium iubet. Sed tyranni cum sociis, quoniam bello vndique tehebantur, circumdatis autem nusquam erat fugæ copia, Titum ad colloquia prouocant. Ille autem pro humanitate naturali saltem oppidum seruare cupiens, & amicis præterea suadentibus (latrones enim iam moderatius factos esse arbitrantur) in parte occidentis templi interioris constitit. Hic enim super Xystum erant portæ, ac pons qui ciuitatem superiorem templo iungebat, isque tunc inter tyrannos ac Titum interueniebat. Multi autem militum vtrinque densi astabant; Iudei quidem circum Simonem ac Ioannem suspensi spe veniæ: Romani vero ad Cæsarem speculandi studio, qualiter eos reciperet. Edicto autem dato militibus, Titus, ut & iracundiam & sagittas contineret, adhibitoque interprete, quo argumento superior ostendebatur, prior alloqui coepit. Etiamne saturati estis patriæ malis, o viri quibus neque virtutis nostræ, neque infirmitatis propriæ venit in mentem: sed inconsulto impetu ac furore perditis populum & ciuitatem simul ac templum, ipsi quoque iustitiam perituri: qui primum quidem, postquam vos Pompeius fortiter debellauerat, nouas res assequere non destitistis, deinde etiam bellum apertum contra Romanum populum extulistis: vtrumne multitudine freti dat qui parua manus vobis Romani exercitus satis restitit. Auxiliatorum fide? Et quæ gens imperio nostro libera, Iudeos pro Romanis optaret? Sed viribus corporum? Atqui scitis nobis seruire Getmantos. Firmitate inuorum? Et qui maior Oceano murus, atque obliæulum? quo septi Britanni, adorant arma Romanorum. Animorum obstinatione, vel astutia ducum? Atqui etiam Carthaginenses captos esse noueratis. Itaque vos contra Romanos ipsorum excitauit humanitas, qui primum vobis & terram dedimus possidendam, & gentiles imposuimus Reges, deinde leges seruauimus patrias, & viuere vos non solum discretos, sed cum aliis etiam vestra voluntate concessimus: quodque maximum est, tributum capere Dei nomine, ac donaria colligere permisimus: eaque offerentes neque monuimus, neque prohibuimus, ut hostes nobis efficeretini diuitiores, nostraque pecunia vos contra nos instrueretis. Ergo tantis bonis affecti satietatem in eos qui hæc vobis præstiterant, extulistis, & imitium exemplo serpentium virus blandientibus infudistis. Esto, Neronis negligentiam contempnistis, & veluti ruptum aliquod membrum, siue contractum alias, male quieti in maiore vitio derecti estis, & ad spes improbas, etiam cupiditates immodicas explicastis. Venit pater meus ad patriam vestram, non ut pœnas à vobis ob ea quæ in Cessium commiseratis, exigeret, sed monitis emendaret. Denique cum deberet, si depopulandæ nationis causa venisset, stirpem vestram petere, atque hanc delere ciuitatem, Galilæam & circa eam loca vastare maluit, ut pœnitendi vobis præberet iudicium. Sed hæc eius humanitas infirmitas videbatur, nostraque lenitate aluistis audeciam: Et Nerone mortuo, fecistis quod nequissimi solent, & ex intestinis nostris dissensionibus fiduciam præsumpistis: meque ac patrem meo digressis ad Ægyptum, ad struendum bellum tempus illud vile putauistis. Neque vos puduit perturbare principes declaratos, quos etiam duces humanissimos fueratis experti. Denique ubi ad nos confugit impetium, & omnibus in eo quiescentibus, per legatos autem gratulantibus exteris nationibus, ecce iterum hostes Iudei: & legationes quidem è vo-

bis trans Euphratem vsque, nouarum rerum gratia missz, murorum autem noui ambitus: seditio etiam, tyrannorumque contentio. & bellum intestinum, quæ sola huiusmodi nequissimos decet. Iussus ergo ab inuito patre cum mandatis tristibus, ad ciuitatem venire, lætabar, cognito populum de pace sentire. Ante bellum rogabam vos desistere, pugnantibus, aliquandiu parcebam, sponte ad me venientibus dexteram dedi, fidem seruauis confugientibus, multos captiuos miseratus, verberibus, virgines bellum coercui, muris vestris machinas inuitus admoui, semper cedis vestræ cupidos milites continui. Quoties vici, toties vos ad pacem tanquam victus prouocaui. Cum prope ad templum accessissem, consulto iterum legis belli oblitus parcere vos proprijs sanctis orabam, templumque seruare, data vobis exeundi copia & fide salutis: vel etiam pugnare alio tempore si velletis, in alio loco facultatem præbui. Illa omnia spreuistis, & templum manibus vestris incendistis. Deinde scelerratissimi, nunc me ad colloquium prouocatis, ut quid tale cõseruetis quale perijt? Qua vosinet ipsos salute dignos esse post templi excidium iudicatis? Quinetiam nunc armati statis, & nec in extremis supplices alimulatis. O miseri, quæ fiducia? Nonne populus vester exanimatus? Templum vero perijt, mihi que subdita est ciuitas: in manibus. a. meis habetis animas vestras. Et tamen fortitudinis esse gloriam morrem arbitramini? Non contendam cum pertinacia vestra. Proiectis. a. armis, traditisque corporibus, vitam vobis indulgeo, & sicut in priuata domo, dominus mitis vltus grauiora, cætera mihi seruo. Ad hæc illi responderunt, fidem quidem se ab eo minime posse accipere: nam intrasse nunquam id esse facturos: exeundi vero per munitiones, quæ murum sepe serant, cum coniugibus, ac liberis facultatem petebant. Iratos enim se in solitudinem ipsisque oppidum relicturos. Ob hoc Titus vehementer iratus, quod in sorte captorum constituti, victorum sibi condiciones ponerent, declarari quidem his iussit voce præconis, ne ulterius ad se profugerent, neve fidem sperarent: nulli enim esse parcendum: cunctis autem viribus dimicarent, & quantum possent, saluti suæ consulere: nam enim se omnia iure belli gesturum. Militibus autem diripere ciuitatem, atque inflammare permittit. Illi autem ipso quidem die nihil egerunt, postero autem die Archium, & Acram & curiam, & qui vocatur Ophla, succendere: & propterea diebatur ignis vsque ad Helenæ regiam, quæ in media erat Aera: nec minus ciuitatis mortuis plenz vici domusque ardebant. Eodem die Izatæ Regis filij, & fratres, cumque his multi nobiles ex populo congregati, ut fidem sibi daret, Casari supplicarunt. Ille autem, quamquam cæteris omnibus, iratus erat, mores tamen non mutauit, sed eos suscepit. Et tunc quidem omnes in custodia habebat. Regis autem filios ac propinquos postea victos Romam perduxit, fidem oblidum præstituros.

CAP. XIV.

De prada seditioforum, & successione interioris ciuitatis.

Seditiosi autem ad domum regiam profecti, vbi (quia rura erat) multi facultates suas deposuerant, & Romanos hinc pellunt, & omnibus popularibus qui eo conueniant prope ad octo milia & quadringentos occisis, pecuniam etiam diripere. Vinos autem duos Romanos milites cepere, vnum equitem, alterum peditem, & peditem quidẽ interfectum per omnem traxere ciuitatem, velut vno corpore omnes Romanos vlcisceretur, eques vero quiddam his quod salutis foret, suadere pollicitus deducitur ad Simonem, cumque ibi quæ diceret non haberet,

An. mundi
4034.
à Christo
nat. 72.

*Titus Iudæi
profectu ar-
mum traditis-
que corpori-
bus vitam
indulget.
Iudæi à Tito
fidem acci-
pere recusant.
Ciuitatem
militis in
flamman.*

*Casari mo-
res non mu-
tantur.*

*Seditiosi ad
domum re-
giam profec-
ti pecuni-
am diripi-
unt.*

An. mundi
4034.
à Christo
nat. 72.

*Tana Ro-
mani militi
ab Iudaeis
capti.*

*Iudaei in ma-
dis calamita-
te arrogan-
tes.*

*Iudaei Ro-
mani sese
inter se re-
pugnare
pugnare
ex a-
g. o possant.*

*Tyrannorum
ac latronum
f. ultima
in clouu si-
ta.
rapina ac
caedis in clou-
u.*

Ardalæ cuidam ex numero ducum traditur puniendus. Is autem eum reuinctis post terga manibus, oculisque fascia obstructis, in conspectum Romanorum veluti capite caesus produxit. Verum ille dum gladium Iudæus educeret, ad Romanos refugit. Hunc Titus quoniam ab hostib. esset elapsus, non est passus quidem occidi, indignum vero esse Romanorum militem iudicavit, quia viuis fuerat captus: & armis ablatis eum agmine pepulit, quæ res prudenti viro grauior esse morte videbatur. Postremo autem die Romani, versis in fugam ex inferiori ciuitate latronibus, omnia Siloam vsq; igni tradidere. & oppidum quidem gaudebant absumi, rapinis vero carebant; quoniam latrones exinanitis prius omnibus, in superiorem ciuitatem recedebant. Erant namq; illis malorum quidem nulla poenitudo: arrogantia autem tanquam in reb. secundis. Deniq; ardere ciuitatem lætis vultib. aspicientes, æ lacri voto mortem se expectare dicebant, quod pereinpro populo, incenso templo, & flagrante oppido, nihil essent hostib. relicturi. Sed tamen Iosephus in extremis eorum rebus, pro reliquijs ciuitatis obsecrando laborabat. Sed multa quidem in eorum crudelitatem atque impietatem locutus. multa vero pro salute adhortatus, nihil amplius quam elusus est. quia neq; se tradere propter iusiurandum patiebantur, neq; pugnare cum Romanis ex æquo iam poterant, veluti custodia circumuallatis: & idq; intuper consuetudo dextras commouebat. Dispersi autem per ciuitatem per ruinas latitabant, profugerq; parati insidiantes. Multi. a. capiebantur, omnesq; interficiebantur: nam propter inedia m fugere non valebant: mortuos autem canib. proieciabant. Omne autem pereundi genus, fame leuius videbatur: adeo vt ad Romanos quoque sine licentia, etiam desperata misericordia. tamen fugerent: atque in sediciosos a cæde non cessantes, sponte inciderent, nullusque in ciuitate locus vacuus erat: sed cuncta mortuis habebant, quos sanæ aut latrones consecrant, & cadauerib. eorum plena erant, qui alimento. & m penuria vel seditione petierant. Tyrannos. a. fouebat factionemq; latronum, spes vltima sita in clouis: quo si fugissent, minime inueniri posse arbitrabantur: sed peracto excidio, post Romanorum digressum prodire ac fugere cogitabant. Id autem plane illis erat somnium. Nec, n. vel Deum, vel Romanos fuerant latituri. Tunc quidem subterraneis freti, plura quam Romani congregabant, & qui ex incendijs fugientes in cuculos descendissent, eos improbe necabant itemque spolabant. Quinetiam ci bumlicuti repertissent concretum sanguine rapientes deuorabant. Erat autem inter se illis iam rapinatum causa bellum: eosq; putauerim, nisi excidio p. uenti essent. nimia crudelitate mortuorum quoque corpora degul. turos fuisse.

CAP. XV.

Superior pars ciuitatis oppugnatur, & confugiunt aliqui Iudaeorum ad Titum.

Cæsar autem fieri non posse prospiciens, vt sine aggerib. superiorem caperet ciuitatem, in prærupto vndiq; loco sitam: distribuitq; erib. milicia: vicetimo die mensis Augusti. Erat autem tra. suectio materiz difficilis: omnibus, vt dictum est, circum ciuitatem vsq; ad centesimum stadium in priorum aggerum extructione m. detonsis. Quatuor quidẽ legionum opus in occidentali parte ciuitatis contra aulam regiam erigitur: auxilium vero manus, & cætera multitudo xystrum versus, ac pontem & Simonis turrem: quam cum Ioanne bellu. n. getens, pro castello sibi ædificauerat. His autem dieb. Idumæorum duces clam con-

gregati,

gregari, consilium de sui traditione cepere: missiſq; ad Titum quinque
 ut dexteram sibi daret. præcabantur. Ille vero tyrannos sperans esse
 cessurus Iduis vis abstractis, quoniam belli pars videbantur, sero qui-
 dem, veruntamen vitam his pollicitur, legatos remisit. Discessum autē
 parantib. Simon præsenſit, & eos quidem, qui ad Titum perrexerant,
 quinque viros statim occidit: duces vero, quorum nobilissimus erat So-
 lex Iacobus, correptos in custodiam coniecit. Nec multitudinem Idu-
 morum abductis reſtorib. quid ageret nescientem, sine custodia habe-
 bat: sed diligentioribus eam custodijs amplectebatur: & tamen custodes
 10 profugientib. obſtare non poterant. Quamvis. n. multi necarentur, plu-
 res tamen erant qui fugerent. Omnes. a. suscipiebantur à Romanis, quod
 Titus nimia lenitate priora præcepta neglexerat: ipsique milites iam spe
 lucri & satietate, cædib. temperabant. Sola. n. relicta plebe, aliud vulgus
 cum coniugib. ac liberis. paruo quemque pretio venundabant. Cum
 multi autem dilaberentur, & emptores pauci essent, quanquam voce
 præconis edixerat ne quis solus transfugeret, ut eo modo familias suas
 educerent, tamen hos quoque recipiebat: appositis, qui ab his fecerne-
 rent. si quis dignus supplicio videretur. Et infinita quidem multitudo
 20 veniit. Ex populo vero servati sunt plus quam quadraginta millia, quos
 imperator quomodo cuique gratum erat dimisit. Isdem. a. diebus, eti-
 am sacerdotum vnus, filius Thebuti, nomine Ielus accepta fide salu-
 tis à Cæsare, ut de sacris donarijs quidam traderet, egreditur, ac tradit
 ex sani pariete candelabra duo: his quæ in templo erant posita, similia:
 mensasque & crateras, & pateras. omnia ex auro solido & gravissimo fa-
 cta. Tradidit etiam vela, & Pontificum indumenta, cum gemmis, & vasa
 multa sacrificio comparata. Quin etiam custos sacre pecunie com-
 prehensus, Phineas nomine, vestes & singula sacerdotum ostendit, multam
 que purpuram & coccum, quæ ad visum reposita catapetaſmatibus ser-
 30 nabantur. Cum quib. aliquantum cinnami erat, casis, pigmentorumq;
 aliorum multitudo, quib. commixtis Deo in dies singulos adolebant.
 Tradita autem sunt ab eo & ex alijs epibus multa & sacra ornamenta
 non pauca: quorum gratia, licet vi capto, ut transfugæ tamen data est
 venia.

CAP. XVI.

De occupata reliqua parte Civitatis-

Am vero perfectis aggeribus, Septembris mensis die septimo, qui erat
 à cæpto opere octavus & decimus dies, Romani quidem machinas ad-
 40 mouebant. Seditioſorum autem alij qui civitatem desperauerant, mu-
 ris relictis in Acram recedebant, alij se in cloacas demittebant: multi
 dispositi prohibebant eos qui arietes applicarent. hos autē superabant
 multitudine ac virtute Romani: quodque maximum est, hæc mortuos
 atque iam debiles. Cum autem pars esset aliqua muri subruta nonnul-
 læque turres arietib. pulsate cessissent, statim quidem propugnatores
 earum diffugiunt: timor autem etiā tyrannos necessitate maior inua-
 dit. nam & prius quam transgrederentur hostes, torpore tenebantur, &
 ad fugiendum suspensæ erant. Videres autem paulo ante superbos, & fa-
 ctis impijs arrogantes, ita tunc humiles esse ac tremere, ut miseranda
 50 esset, quanquam in nequissimis, tanta mutatio. Conati sunt quidem am-
 bitu & muro, quo mœnia cingebantur, inuasit atq; perturbato, custodes
 pelleret, atq; egredi: cum vero quos antea fideles habuerant, nusquam
 viderent, fugiebant quo quemq; necessitas impulsisset. Adeuntes autē
 alij. cum totum ab occidente murum subuersum esse nunciarent, alij

An. mundi
 4034.
 à Christo
 nat. 72.

*Idem auctorem
 duces clam
 congregatis,
 consilium de
 sui traditio-
 ne capium.*

*Ex populo
 40000.
 servati.
 Ielus sacer-
 dos, Thebuti
 filius.
 Phineas sa-
 cra pecunia
 custos com-
 prehensus.*

*Seditioſorū
 alij in Acrā
 recedunt, alij
 se in cloacas
 demittunt.
 Timor &
 torpor tyran-
 norum.*

An. mundi
4034.
à Christo
nat. 72.

*Tyranni fo-
metis fortui-
tione priuati,
ac sponte de
turri descen-
dunt, unde
vi nunquam
sola vero sa-
me capi po-
terant.*

*Romani tur-
ris ac vido-
ria potiun-
tur.*

*Integra mor-
tuorum fa-
milia, & ple-
na mortui
testa.*

*Ciuitatis mu-
nitiones, ac
turrium can-
tes quas ty-
ranni per de-
mentiam de-
seruauerant,
insuperabi-
les.*

*Fortuna mo-
numentum.
Senes ac de-
biles Iudai
trucidantur,
uiliores re-
seruantur.*

subijisse Romanos ac etiam propinquare se quærentes. alij etiam videre
hostes in turrib. affirmarent, metu fallente conspectum, in ora prostra-
ti pro sua dementia quærebantur: ac veluti succisi neruos, qua fuge-
rent hæsitabant. Vnde & maxime quis & virtutem Dei perspexerit con-
tra iniustos, & fortunam Romanorum. Tyranni quidem semetipsos
tuitioe priuauere, ac sponte de turrib. descendere. vnde vi nunquam,
sola vero fame capi poterant. Romani vero qui tantum in muris infor-
tiorib. laborauerant, eos quos instrumentis non potuissent, nunc for-
tuna cepere. Omnib. enim machinis tres turres validiores erant, de
quib. supra memorauimus. Relictis itaque his, vel (quod est verius) Dei
nutu ab his depulsi, confestim quidem ad vallem Siloam confugere.
tursum autem vbi à meru paululum respirauerunt, munitionem qua
murus erat accinctus ex ea parte petiere. Vbi autem infirmioria audacia,
quam necessitate (iam enim vires eorum labor metus & calamitas fre-
gerat) à custodibus retruduntur: & per diuersa discedi, in cloacis deli-
tescunt. Romani vero muris potiti, signa in turribus posuere: & plausu
atque læticia victoriam & cantu celebrabant, quod principio finem
belli multo senserant leuiorem. Denique sine sanguine murum nacti,
nouissimum non esse credebantur cumque nullum reluctantem viderent
pro incerto mirabantur. In angustias viarum stridis gladijs fusi, & quos
cepissent interficiebant nullo discrimine domosque totas cum omni-
bus qui eo confugerant, igni tradebant. Multas vero vastantes quas præ
dæ causa penetrascent, integras mortuorum familias, & plena mortuis
testa, quos fames confecerat, offendeabant. Ipsum deinde horrentes
aspectum, vacuis manibus egrediebantur. Nec tamen eo modo perem-
ptos miserantes, idem etiam circa viuos patiebantur: sed vnumquem-
que obuium transigendo, & angusta viarum cadaueribus obstruendo,
totam ciuitatem sanguine diluere, vt pleraque incensorem cædes extin-
guerent. Et occidentes quidem vespere cessabant, nocte vero crelescebat
intendendum. Ardentibus autem Hierosolymis, illuxit dies Septembris
mensis octauus ciuitati, tot clades cum obsideretur expertæ, quot bo-
nis si vna esset ex quo fuerat condita, inuidenda fuisset: nulla tamen al-
lia re tantis infelicitatib. digna, nisi quod talem progeniem qua submer-
sa est, edidit. Intro autem Titus ingressus, & alia, & ciuitatis munitiones
ac turrium cautes miratus est, quas tyranni per dementia deseruerant
Conspecta quidem earum solida altitudine, itemque magnitudine sub-
rilique lapidum compagine singulorum, quantumque paterent, vel
quantum erigerentur. Deo, inquit, plane adiuvante pugnauius, & De-
us erat, qui detraxit ab istis munimentis Iudæos. Nam quæ hominum
manus, aut quæ machinæ ad istas valerent? Tunc quidem multa eius mo-
di cum amicis collocutus est, quos vero à tyrannis victos in castellis
reperit, relaxauit. Cum autem alia ciuitatis deleteret, murosque subuer-
ret, eas turres fortunæ suæ monumentum reliquit. qua commilitante
his positus fuisset, quæ capi non potuissent. Quia ergo milites interfici-
endo defatigabantur, magna que adhuc extrabat superstitum multitu-
do, solos quidem armatos Cæsar, & qui manum opponerent, iubet in-
terfici, reliquam vero multitudinem saluam esse. Illi autem cum his
quos occidi mandatum fuerat, etiam senes, ac debiles trucidabant: ve-
getos autem atque uiliores coactos in templum, in destinatum mulierib.
ex libetis, & amicum suum Eronobem, qui fortunam quam quique
meritus esset, decerneret. Ille autem latrones quidem omnes, atque se-
ditiosos, cum alius ab alio indicaretur, occidit: iuuenes autem lectos,
qui prociis atque formoso essent corpore, triumpho seruauit. ex reli-

dua multitudine septem & decem maiores annis, viñcos mittit ad Ægyptum, operibus deputandos. Plurimos autem per prouincias Titus distribuit in spectaculis ferro & bestiis consumendos. Qui vero infra decimum & septimum annum ætatis agerent, venditi sunt. Iisdem autem diebus quibus secernebatur a Frontone, mortui sunt fame duodecim millia, quibus partim odio custodum non præbeatur cibus, partim ipsi victus fastidio tenebantur. Erat autem præ multitudine hominum frumentum penuria.

Ab mundi
4034. à
Christo
nat. 72.
Iudeos Ti-
tus distri-
buit.

CAP. XVII.

De numero captiuorum, & peremptorum.

ET captiuorum quidem omnium qui toto bello comprehensi sunt, nonaginta & septem millium comprehensus est numerus. mortuorum vero, per omne tempus obsidionis vñdecies centum millia. Horum plerique gentiles fuere, sed non indigent: ab omnibus enim regionibus ad azymorum diem festum congregati, bello subito circumfusi sunt: ubi primo quidem illis pestifera lues ex loci angustia nasceretur, deinde citius fames. Quod autem caperet tantam hominum multitudinem ciuitas, certum erat ex his, qui sub Celsio fuerant enumerati. Is enim sic vires ciuitatis ac florem Neroni significare cupiens, contemnenti nationem, a Pontificibus petiit, ut si quo modo possent multitudinem numerarent. Illi autem, cum dies festus adesset, qui Pascha vocatur, quando à nona quidem hora vsque ad vñdecimam hostias cadunt, per singulas vero contubernia non pauciorum quam decem virorum fiunt: solum enim epulati non licet, mulierum vicem conueniunt, hostiarum quidem ducenta & quinquaginta sex millia & quingentas numerauere. Fiant autem, vñdecies epulatores per singulas imputemus, vicies centena ac septuaginta millia, sancti omnes ac puri: nec enim leprosis siue vitiliginis, aut semine fluentibus, quos gonorrhoeicos vocant, neque mulieribus menstruo corpore pollutis, neque aliis inquinatis participare sacrificia permittebatur: sed nec alienigenis quidem, nisi qui religionis causa venissent. Magna vero hæc multitudo ab extraneis congregabatur. Tunc tamen velut in carcere rota gens facto conclusa est, & facta hominibus ciuitas bello oblidebatur. Itaque superat omnem humanam, & diuinitus emissam pestem numerus peremptorum, quos partim palam occidere, partim cœpere Romani. Ridentes enim cloacas, & sepulchra eruentes, quos offendissent iugulabant. Inuenti autem sibi quoque plus quam duo millia, quorum alii manu sua, plures autem mutuis se valneribus interfecerant, cum alios fames corrupisset. Fordus autem corporum odor introeuntibus occubuerat, adeo ut statim multi recederet: alii plura habendi cupidine congesta cadauera calcantes, se immergerent. multæ namque opes in cuniculis inueniebantur, nefasque omnem viam lucri faciebat. Subducebantur autem multi, quos tyranni vñxerant: nec enim in extremos à crudelitate cessauerant. Virtus est autem Deus utrumque merito. Et Ioannes quidem oppressus fame cum fratribus in cloacis, quam sæpe despexit, à Romanis dextram sibi dari precatus est. Simon vero multa vicum necessitate luctatus sicut infra designabimus, semet tradidit. Seruatus est autem triumpho. Ioannes autem vinculis sempiternis. Romani vero extremas vrbis partes incendunt, murosque subuertunt.

Captiuorum
& per tem-
pus obsidionis
mortuorum
numerus.

Romani clo-
acas rimantes
& sepul-
chra eruen-
tes, multas
opes inueni-
unt.

Ioannes &
Simon in
cloacis in-
uenti capti-
uuntur.

An. mundi
4084. à
Christ. na.
72.

*Hierosolyma
quinque
prius capta,
tunc iterum
vastata est.*

*Romani to-
tam fundi-
tus erunt
ciuitatem ac
templum.*

*Titus ma-
gnam mili-
tibus asha-
berose gra-
tiam quod
beneuolentia
erga se uten-
da p̄stare-
r. gint.*

C A P. XVIII.

Hierosolyma urbis historia breuiss.

ITa quidem Hierosolyma capta est, secundo anno principatus Vespasiani, Septembris mensis octauo die. Quinques autem prius capta tunc iterum vastata est. Aegyptiorum quidem Rex Afochzus, & post eum Antiochus, deinde Pompeius, & post hos cum Herodē Sofius captam urbem seruauere. Antea vero Rex Babyloniorum ea potius excidit: post annos ex quo zdficata est, mille trecentos sexaginta, & menses octo, & dies sex. Primus autem conditor eius fuerat Chananzorum dynasta qui patria lingua iustus appellatus est Rex. Erat quippe talis. Ideoque sacerdotum Deo primus exhibuit, & sano primum zdficato, Hierosolymam ciuitatem vocauit, cum ante Solyma vocaretur. Chananzorum quidem populo Rex Iudzorum Dauid pulso, colendam suo populo tradidit: & quadringentesimo sexagesimo quarto anno post, ac mensibus tribus, à Babyloniis euerfa est. A Rege autem Dauide qui primus Iudzus in eo regnauit, vsq; ad id quod Titus fecit excidium, anni mille centum septuaginta nouem. Ex quo primum autem condita est, vsq; ad excidium, anni duo millia centum septuaginta septem. Sed enim neq; antiquitas, neq; ingentes diuitiæ, neque per totum orbem terræ diffusa fama, nec magna religionis gloria quicquam iuuat, quo minus periret. Talis quidem finis Hierosolymorum obudionis fuit. Postquā vero quos occideret, quidne raperet, non habebat exercitus, quod iratis animis omnia deerant (nec enim parcendo si esset quod agerent, abstinuissent) iubet eos Cæsar totam funditus iam erueret ciuitatem ac templum: reliquis quidem turribus, quæ præter alias eminebant, Phasæ'o, & Hippico, & Mariam me: muri que tanto, quantum ciuitatem ab occidente cingebat. Id quidem, ut esset castrum illis custodiæ causâ relinquendis: tures autem, ut posteris indicarent qualem ciuitatem, quamue munitissimam, Romanorū virtus obtinisset. Alium vero totum ambitum ciuitatis ita complanauere diruentes, ut qui ad eam accessissent, habitatem aliquando esse vix crederent. Hic quidem finis eorum demētiz, qui nouas res mouere tentauerunt. Hierosolymis fuit: clarissimæ ciuitati, & apud omnes homines prædicatissimæ.

C A P. XIX.

De præmio militum.

Cæsar autem præsidio quidem illic statuit relinquere decimam legionem, nonnullasq; alas equitum, ac peditum cohortes. Omnibus autem belli partibus administratis, & laudare vniuersum cupiebat exercitum, pro rebus fortiter gestis, & debita viris fortibus præmia persolvere. Composito autem in medio ante castra magno tribunali, stans in eo cum procerum eminentissimis, vnde ab omni milite posset audiri, magnam illis ait, habere se gratiam, quod beneuolentia erga se, vntendo perseuerassent. Laudabat autem quod per omnia bella morigeri fuissent, quodque præliando fortitudinem in multis magnisque periculis monstrassent, patriz per se amplificantes imperium: omnibusque planum facientes hominibus, quia neque hostium multitudo, neque inuentiones regionum, neque magnitudines ciuitatum, vel audacia inconsulta, & immanitates esset aduersantium, possint vnquam Romanorum vires, vel manus effugere, quamuis in multis rebus aliqui fortunam opitulantem habuerint. Pulchrum quidem esse, ait, illos et-

iam bello finem imponere, quod multo tempore gestum sit. nec enim
 10 opasse his quicquam melius, cum id ingrederentur. Hoc autem pul-
 chrius atque præclarus, quod duces Romani & administratores impe-
 rii, ab his declaratos ac præmissos in imperium cuncti libenter susci-
 piunt. & his quæ ipsi decrevere, standum putant, agentes his gratias,
 qui legissent. Mirari autem se eos ac diligere omnes, quia nemo viribus
 alacritatem habuit tardiores. Et illi istam enim, qui pro maiore viclarius
 decerassent, vitamque suam condecorassent fortibus factis, & re bene
 20 gena militiam suam nobiliorem fecissent, dixit se honores & præmia
 redditurum, nec vllum eorum qui plus alio laborare voluisset, iusta vi-
 ciitudine cariturum, magnamque sibi huius rei fore diligentiam, quod
 magis vellet honorare virtutes eorum, qui militiæ socii fuissent, quam
 punire peccata. Consecit ergo iussit eos, quorum partes sunt, iudicare,
 quosnam scirent fortiter aliquid in bello fecisse: & nominatim singulos
 appellans, præsentibus collaudabat, quasi qui domesticis recte gestis ni-
 30 mium laxaretur: & coronas eis aureas imponebat, & torques longas-
 que hastas, & signa ex argento facta donabat, & vniuscuiusque ordinem
 mutabat in melius. Quin & ex manubiis aurum & argentum, itemque
 vestes, aliam prædam largiter distribubat. Omnibus mutem ita dona-
 tis, vt quisque se meritum præbuerat, visisque cum vniuerso exercitu
 factis, magno fauore descendit vertitque se ad sacra pro victoria cele-
 branda: magna que astante bouum multitudine circum aras, immolatos
 omnes exercitui dedit ad epulas, ipse vero cum honoratis per triduum
 lætatus, milites quidem alios quo quenque conueniret, dimittit. Hie-
 40 rosolymorum autem custodiam decima legioni credit: neque ad Eu-
 phratem, vbi pridem fuerat, eam remisit. Duodecimam vero legionem
 memor quod Cestio duce Iudæis cesserat, totam Syria pepulit: erat eni-
 nim olim apud Raphanas: ad Meliten autem, quæ sic vocatur, misit.
 Hæc ad Euphratem in confinio Armeniæ & Cappadociæ sita est. duas
 50 vero sibi obsequi sari esse duxit: donec ad Egyptum perueniret, quin-
 tam & quintamdecimam legiones. Deinde cum ad maritimam Cæsa-
 ream cum exercitu descendisset, in eam manubiarum multitudinem
 reposuit, captiuosque ibi asservuari præcepit, quod ad Italiam navigare
 tempus hyemis prohibebat.

An. mundi
 4094.
 à Christ.
 nat. 72.

Titus forti-
 bus militibus
 præmia poli-
 citur.

Titus militi-
 bus prædam
 largitur dis-
 tribuit.

Titus sacra
 pro victoria
 celebras.

Duodecima
 legio Cestio
 duce Iudæis
 cesserat.

C A P. XX.

De navigatione Vespasiani, deque comprehenso Simone, & Spectaculo
 die natalis exhibito.

40 ¶ Et idem vero tempus, quo Titus Cæsar obsidionis causa apud Hiero-
 solymam commorabatur, ascensa naui oneraria Vespasianus Rhodum
 transmittit. Hinc autem vectus tremibus, postquam omnes quas
 præternavigauit ciuitates inuisit, ab his cum votis exceptas, in Gra-
 50 ciam ex Ionia transit. Egressus deinde Corcyra in Iapygiam delatus est,
 vnde iam terra iter agebat. Titus autem ex maritima Cæsarea reuer-
 sus in Cæsaream quæ Philippî vocatur, aduenit, diuque ibi commora-
 batur, celebrans omnia genera spectaculorum: multique in ea captiui
 consumpti sunt, alii bestiis obiecti, alii autem cæteratim more hostium
 inter se depugnare coacti. Hic Simonem etiam Gioræ filium comperit
 60 hoc modo comprehensum. Iste Simon cum Hierosolyma obideretur
 in superiore ciuitate constitutus, postquam muros ingressus exercitus
 totam vastare ciuitatem cœperat, tunc fidelissimis amicorum ascitis, &
 lapidariis cum ferramentis eorum necessitate cōgruis, & alimentis quæ
 multis diebus sufficere possent, vna cum illis omnibus in quandam oc-

Navigatio
 & iter Ve-
 spasiani.

Spectacula
 Cæsarea ce-
 lebras.

An. mundi
4034.
à Christ.
nat. 72.
Simon in
cloacam sese
demittit,
eam suffo-
dit, ac tuto
emergere
posse sperat.
Simon à Ro-
manis capi-
tur.

Nequitia
iram Dei ef-
fugere ne-
quit.
Magna se-
ditiosorum
multitudo
in cloacâ de-
prehensa.
In spoliatio-
ne Casaria
2500. Iudæi
perierunt.
Titus Vespasi-
ani nata-
lem celebrat.

Iudæorum
gens mul-
tum totius
orbis indige-
nu. asse-
minata.

cultiorem cloacam sese demittit. & quoad fossa patebat, illi progrediebantur, ubi vero soliditas obsticisset, eam suffodiebant, sperantes posse ulterius progressos tuto emergere, atque ita seruari. Sed hanc expectationem veram non esse, rei periculum refellebat. Vix enim paululum fossiores processerant, iamq; alimenta, quamvis parce his vterentur, eos deficiebant. tunc igitur velut stupore posset Romanos fallere, albis tunicis, innexaque fibula, ac chlamyde purpurea indutus, illo in loco ex terra editus ubi templum ante fuerat, apparuit. Ac primo quidem obstupere qui eum viderunt, locisque suis manebant. deinde propius eum accessissent, quis esset, percontati sunt. & id quidem Simon non dicebat. iubebat autem ad se ducem vocari, statimque accersitus ab his qui ad eum eucurrerant, venit Terentius Rufus. namque is rector militum relictus erat. Omnia autem ab eo veritate comperita, ipsum quidem victum custodiebat. Cæsari vero quemadmodum esset comprehensus, indicauit. Simonem quidem in vltionem crudelitatis, qua in ciues suos amare ac tyrannice fuerat usus, in potestate hostium quibus maxime inuisus erat ita Deus posuit, non vi subditum eorum manibus, sed sua sponte ad supplicium adductum: propterea quod plurimos ipse crudeliter interemerat falsis criminationibus insinulatos, defectionis scilicet ad Romanos. Nec enim potest iram Dei effugere nequitia, nec inuolida res est iniustitia, sed quandoque sui temeratores viciscitur, & grauiorem poenam ingerit criminosis, cum iam se liberatos esse crediderint, eo quod non statim luere commissâ. Id etiam Simon didicit, postquam in iras Romanorum incidit. Illud autem ascensus à terra, magnam etiam aliorum seditiosorum multitudinem iisdem diebus fecit in cloacisprehendi. Cæsari autem maritimum Cæsarem reuerso, victus Simon oblatus est. & illum quidem triumpho, quem Romæ acturus erat, seruari iussit. Ibi autem moratus, fratris sui natalem diem clarissime celebrat, multam partem damnatorum eius honori attribuens. Numerus enim eorum qui cum bestiis depugnarunt, quique ignibus cremati sunt, & inter se gladiatores periere, duo millia quingentos excessit. Omnia tamen Romanis videbantur hæc licet mille modis illi consumerentur, minus esse supplicii. Postea Cæsar Berytum venit (hæc autem est ciuitas Phœnicis provincie, colonia Romanorum) & in hac quoque diutius demoratus est, maiore usus claritudine circa natalem patris diem, tam magnificentia spectaculorum, quam sumptibus aliis excogitatis, cum etiam captiuorum multitudo eodem quo antea modo periret.

CAP. XXI.

De calamitate Iudæorum apud Antiochenfer.

VENIT autem per idem tempus, Iudæos qui apud Antiochiam reliqui erant acerba & exitiosa pericula percelli, concita in eos Antiochen-sium ciuitate, tam propter criminationes illatas eis in præsentia, quam propter ea quæ fuerant non multo ante commissæ, de quibus necessarium mihi videtur pauca prædicere, ut etiam quæ postea gesta sunt, consequenti narratione referamus. Iudæorum namque gens multum quidem totius orbis indigenis asseminata est. Plurimum autem Syris vicinitate permixta, præcipue apud Antiochiam versabatur, propter magnitudinem ciuitatis, maxime vero his liberam domicilii facultatem Reges, qui post Antiochum fuerant, præbuerunt. Namque Antiochus quidem, qui Epiphanes dictus est, vastatis Hierosolymis templum spoliavit. Qui vero post eum regnum affecuti sunt, quicquid æneum in

donariis fuit, hoc Iudæis apud Antiochiam degentibus reddiderunt, in
eorum synagoga dedicatum: concesseruntque ut paricum Græcis iure
ciuitatis uterentur. A scutis quoque postea regibus eodem modo tra-
ctati, & multitudine proficere, & exstrukione itemque magnificentia
munerum templum clarius reddidere: semperque religione sibi socian-
tes magnam paganorum multitudinem, etiam illos quodammodo sui
partem facere. Quo tempore autem bellum fuerat conelamatum, &
recens in Syriam Vespasianus delatus est nauigio, Iudzorum vero o-
dium apud omnes pullulabat, tunc vnus eorum Antiochus quidam plu-
10 rimum patris causa honorabilis (erat enim princeps apud Antiochiam
Iudzorum) cum Antiochenſium populus concionaretur in theatro,
progressus in medium, patrem suum & ceteros deferrebat, insimulans
eos quod vna nocte totam ciuitatem incendere statuisſent: & velut hu-
ius consilii participes quosdam hospites Iudæos tradidit. His autem au-
ditis, populus iram cohibere non poterat: sed in eos quidem qui traditi
fuerant, ignem iussit afferri: statimque omnes in theatro concremati
sunt. In multitudinem vero Iudzorum properabat irruere: si eos celeri-
ter vlti essent, patriam suam seruatum iri existimantes. Antiochus au-
tem iracundiam magis accendere, mutata voluntatis argumentum,
20 quodque Iudzorum mores odisset, exhibere se credens, si paganorum
ritu sacrificaret: Idemque iussit & ceteros compelli facere: renuendo
enim manifestos infidiatores fore. Huius autem rei periculo ab Antio-
chenſibus facto, pauci quidem consenserunt: alii vero qui noluerunt,
perempti sunt. Antiochus autem acceptis à Romanorum duce militi-
bus, scruis instabat suis ciuibus, nequaquam eos die septimo ab opere
cessare permittens, sed omnia cogens facere, quæ diebus aliis agerent.
Tamque validam necessitatem imposuit, ut non modo apud Antiochi-
am septimi diei feris soluerentur, sed ab hoc exordio in cæteris quoque ci-
uitatibus ad breue similiter tempus fieret. Iudæis autem apud Antio-
chiam tunc eiusmodi mala perpessi, altera denuo calamitas accidit. de
qua narrare conati, hæc quoque persecuti fuimus. Namque quod qua-
dratum forum exuri contigit, & archiua monumentorumque recepta-
cula publicorum, itemque basilicas, vixque ignis inhibitus est super o-
mnem ciuitatem magna nimis vi ruens, huius facti Antiochus Iudæos
accusat & Antiochenſes, quos scilicet si his infesti antea non fuissent,
recenti tam ex incendio tumultu facile calumnia perpulisset, multo
magis ex antea dictis fidem habere dictis suis persuasit, ut pene se vidisse
ignem à Iudæis iniici arbitrantur: & tanquam furore correpti, ma-
gno cum ardore cuncti aduersus eos qui accusabantur, impetum face-
rent. Vix autem motus eorum poruit reprimere Collega adhuc iuuenis
legatus, postulans sibi permitti referre ad Cæsarem gesta. Rectorem
namque Syriæ Cæsennium Pætum iam quidem Vespasianus ad cam
miserat, nondum autem ille peruenerat. Habita vero diligenti quæstio-
ne Collega reperit veritatem. & eorum quidem Iudzorum quos An-
tiochus accusauerat, nemo confisus fuit: omne autem facinus admifere
homines quidam nocentissimi necessitate debitorum: rati quod si fo-
rū & scripta publica concremassent, exactione liberarentur, Iudæi qui-
dem pro suspensis criminationibus futura expectantes, magno timore
fluctuabant.

CAP. XXII.

Quomodo Vespasianus rediens à Romanis exceptus est.

Iteus à Cæsare patre sibi allato nuncio, quod vniuersis quidem Ita-
liæ ciuitatibus desiderabilis peruenisset, maxime vero, quod vrbs

An mundi
4034.

à Christo
nat. 72.

Iudaorum
in Antiochia

multitudo:

Antiochus
Iudæis sedi-

tioſus ma-

gna calami-

tatis in An-

tiochia an-

tor.

Antiochus
sui ciuibus

perfidus.

Antiochus,
septimi dies

feris inter-

dicis.

Iudæi apud
Antiochiam

altera cala-

mitas acci-

dit.

Homines qui
dam nocen-

tissimi neces-

sitate debito-

rum forum

& scripta pu-

blica concre-

massant.

An. mundi
4035.
à Christo
nat. 73.

Vrbi Roma
summa cum
alacritate &
claritudine
Vespasianum
suscepit.

Vespasiano
Romani ob-
niam proce-
dunt.

Titus adven-
tus sui gratia
sacra celebra-
ta celebrat.

Defectionis
Germanorum
& Gallorum
ab Romano
causa.

eum Roma summa cum alacritate & claritudine suscepisset, in maxi-
mam lætitiā voluptatemque translatus est, curis de eo ita, vt sibi erat
fuitissimum liberatus. Vespasianum enim etiam longe abientem, om-
nes homines Italiz voluntatibus vt præsentem colebant: expectatio-
nem suam, quod nimis eum venire cupiebant, pro eius aduentu ducent-
es, & omni habentes necessitate liberam erga illum beneuolentiam.
Nam & senatus memor calamitatum, quæ mutatione principum con-
tingissent, optabat imperatorem suscipere senectutis honore bellis, rum-
que gestorum maturitate decoratum, cuius præsentiam sciebat sibi lã-
luti subiectorum commodaturam: & populus malis intectis solaci-
tus, magis eum venire cupiebat, tunc se calamitatibus quidem pro cer-
to absolendum esse confidens, antiquam vero libertatem cum opu-
lencia recepturum. Præcipue milites ad eum respiciebant. hi enim ma-
xime bellorum per illum patratorem nouerant magnitudinem, impe-
ritiam vero aliorum ducum experti atque ignauiam, magna quidem se
optabant turpitudine liberari. eum vero qui se & seruare & honestare
solus posset, recipere precabantur. Cum vero hac beneuolentia dilige-
retur ab omnibus, honore quidem præcipuis viris vltèrius expectare
intolerabile videbatur, sed eum longissime ab vrbe Roma conuenire
ante properabant. Nec tamen quisquam moras eius conueniendi fere-
bat, sed ita simul omnes effundebantur, & vniuersis facilis & prom-
ptius ire quam manere videbatur, vt etiam ciuitas ipsa tunc primum
inter se lucundam sentiret hominum charitatem. Erant autem paucio-
res abeuntibus remanentes. Vbi vero eum appropinquare indicaretur,
quamque mansuete singulos suscepisset, qui præcesserant, nunciatum
est, omnis iam reliqua multitudo per vias cum coniugibus & liberis
præstolabantur: & quo transiens aduenisset, videndi eius voluntatem,
vultusque lenitatem omnium generum vocibus prosequerantur, be-
nemeritum & salutis datorem, solumque dignum Romanorum prin-
cipem appellantes. Tota vero ciuitas veluti templum erat, ferris atque
odoribus plena. Cum vero vix per circumstantem multitudinem in pa-
latium venire poruisset, ipse quidem penatibus diis aduentus sui gra-
tulatoria sacra celebravit. Verrunt autem se ad epulas turbæ, perque
tribus & cognationes & vicinias conuiuia exercentes. Deo libabant, &
ab eo precabantur ipsam Vespasianum quam plurimum temporis in
Romano imperio perseuerare, & filium eius, & qui ex his nascerentur
seruasti inexpugnabilem principatum. Vrbs quidem Romana Vespasia-
no ita suscepto, statim maxima felicitate crescebat.

C A P. XXIII.

Domitiani gesta contra Germanos & Gallos.

ANte hæc vero tempora, quibus Vespasianus quidem apud Alexan-
driam erat, Titus vero Hierosolymam obsidebat, magna pars Ger-
manorum ad defectionem morã est: quibus etiam Gallorum proximi
conspirantes, magnam spem contulerant, quod etiam Romanorum
dominio liberarentur. Germanos autem deficere velle, bellumque in-
ferre, susculit primo natura bonis consiliis vacua, parua spe appetens
periculorum, deinde odium principum, quoniam solis sciunt gentem
suam vi coactam seruire Romanis: necnon equidem maximam tempus
eis fiduciam dedit. Nam cum viderent Romanum imperium crebris
imperatorum mutationibus intectina seditione turbari, omnemque his
subditam orbis terræ partem pendere ac nutare cognoscentes, hoc libi
optimum tempus ex illorum rebus aduersis atque discordis oblatum
esse putauerunt. Id autem consilium dabant, & hac eos spe decipiebant,

Classicus quidam & Ciuilis, ex eorum potentissimis: qui olim quidem res nouas cupiebant: occasione autem induciti, suam sententiam prodidere. Iamque alacriter affectæ multitudinis periculum facturi erant: verum maxima parte Germanorum defectionem pollicita, & cæteris fortasse non dissentientibus, veluti quadam diuinâ prouidentia, Vespasianus ad Petiliū Cerealem, qui pridem Germaniam texerat, literas mittit, quibus eum consulem declarauit, iussitque ad Britannias administrandas proficisci. Igitur ille quo iussus erat abiens, audita rebellionē Germanorum, eos iam congregatos aggressus magnâ clade affectit, depositaque amentia ad sobrietatem coegit. Sed etiam si ille ad ea loca non peruenisset, tamen haud multo post erant supplicia luituri. Nam ut primum defectionis eorum nuncius allatus est Romam, Domitianus Cæsar hoc audito, non sicut alter in illâ ætate fecisset (nam admodum adulescens erat) tantam rei magnitudinem suscipere non detestatur: sed à patre habens ingentem fortitudinem, & supra ætatem excitatus, illico tendebat in Barbaros. Illi autem expeditionis fama percussi, ei se per miserunt: luctum hoc ex ea se maximum nacti, ut sine clade pristino iugo subiicerentur. Omnibus ergo circa Galliâ ut oportuit ordinatis, ne facile rursus inquam turbarentur, Domitianus clarus atque insignis, gratem superantibus factis, & patrium decus afferentibus, Romam regreditur. Cum supradicta veto, Germanorum defectione, iisdem diebus etiam Scytharum conuenit audacia. Nam qui appellantur Sarmatæ, maxima multitudine clam transgressi flumen Istrum, violenti atque feruissimum propter inopinatum impetum multos Romanorum quos in præliis offendere, interficiunt: & consularem legatum Fonteium Agrippam, qui fortiter his obulus pugnauerat, occidunt: proximasque regiones totas ferendo atque agendo, omniaque incendendo peruegabantur: Vespasianus autem hoc facto, & vastitate Mœsiae cognita, Rubrum Gallum mittit pœnas de eis sumpturum, à quo multi quidem in præliis trucidati sunt: qui veto salui esse potuerunt, cum timore domum refugere. Hoc autem bello magister militum finito, etiam futuri temporis cautioni consuluit. Pluribus enim & maioribus præliis loca circumdedit, ut omnino Barbaris esset impossibilis transitus. In Mœsia quidem ea celeritate debellatum est.

C A P. XXIV.

De arane Sabbatico & triumpho Vespasiani ac Titī celeberrimo.

Princeps vero Titus aliquandiu quidem Beryti commorabatur, ita ut diximus: inde autem reuersus, & per omnes quas obiret Syriæ ciuitates magnificentiſſima celebrans spectacula, Iudæorum captiuos ad ostentationem cladis eorum abutebatur. Conspicit autem in itinere fluuium cognitione dignissimum. Is fuit in mediis inter Arcas & Raphanas Agrippæ regni ciuitates. Habet autem quoddam peculiare miraculum. Nam cum sit quando fuit pluitimus, neque meatu segnis, tamen inpositus sex diebus à fontibus deficiens, siccum exhibet locum videre. Deinde quasi nullâ mutatione facta, septimo die similis exoritur: atque hunc ordine semper eum obseruare pro certo compertum est. Unde etiam Sabbaticus appellatus est, à sacro Iudæorum septimo die sic denominatus. Ciuitatis autem Antiochenſium populus poſtquam Titum aduentatē cognouit, manere quidem intra mœnia prægaudio non sustinebat. omnes autem obuiam ei pergere præparabant: & usque ad tricesimum vel eo amplius stadium progressi, non modo viri, sed etiam foeminae cum pueris expectabant. Et cum appropinquan-

An. mundi
4035.
à Christo
nat. 73.

*Cereali Ger-
manos ad so-
brietatem
cogit.
Domitianus
Titī frater.*

*Scytharum
& Sarmat-
arum impe-
rus in Roma
not.*

*Titus per om-
nes Syriæ ci-
uitates ma-
gnificentiſſi-
ma spectacula
celebrat.*

*Sabbaticis
fluminis.*

An. mundi
4035.à Christo
nat. 73.Titus ad
Antiochiam ad-
uentus.An. mundi
4036.à Christo
nat. 74.Titus Hiero-
solyma exci-
dium mis-
eratur.Romani ex
magna diui-
tiis non mini-
mam partem
in ruinam in-
ueniunt.Simonem &
Iocannem &
alios, nume-
ro 700. vi-
ros, Titus ad
Italiam por-
tari praece-
pit.Vestrem
phale, Vessa-
siani & Titus.

rem vidissent ex utroque vix laterē stantes dextris cum salutatione ren-
debant: multisque fauoribus exultantes, cum ipso reuertebantur. Cre-
bro autem inter omnes alias laudes precabantur, ut ludæos expelleret
ciuitate. Titus quidem nihil precibus istis indulgit, sed otiose quæ dice-
bantur audiebat. Incerti autem qui sentirent, quidve facturus esset, lu-
dæi magno & atroci metu tenebantur. Nec enim commoratus est An-
tiochia Titus, sed continuo ad Zeugma Euphratem versus iter conten-
dit. Quo missi etiam ab Rege Parthorum Vologeso venere, auream ei
ferentes coronam, quod ludæos viciisset. Ea quæ suscepta etiam conui-
uium exhibuit regis, atque ita Antiochiam remeavit. Senatu vero &
populo Antiocheni multum petentibus ut in theatrum veniret, ubi om-
nis eum multitudo præstolabatur, humanissime paruit. Rursus au-
tem fortiter iisdem instantibus, & crebro postulantiibus expelli ciuita-
te ludæos, ingeniose respondit, patriam eorum dicens, quo expe-
lendi fuerant interisse, nullumque iam esse locum qui eos reciperet. Vnde
ad aliam petitionem sese conuertunt Antiocheni, quod priorem
imperare non potuerunt. Aeneas enim tabulæ eum precabantur exi-
mere, quibus incisa essent priuilegia ludæorum. Sed ne id quidem Ti-
tus annuit, verum in eodem statu relictis omnibus quæ habebant apud
Antiochiam ludæi ad Ægyptum inde discessit. Iter autem agendo cum
ad Hierosolymam venisset, tristitiamque solitudinem quam videbat, anti-
quæ ciuitatis claritudini compararet, discolorum operum magnitudi-
nem & veterem pulchritudinem recordatus, miserabatur, excidium
ciuitatis, non sicut alius fecisset exultans, quod talem ac tantam fundi-
tus excidisset, verum multa imprecans seditionis autoribus, & qui hanc
poenam ei inferre coegerat: ita citus erat, quod nunquam virtutem
suam voluisset punitorum calamitate clarescere. Ex magnis enim diui-
tiis, non minima pars in ruinis adhuc inueneratur. Quædam enim e-
ruebant Romani, plura vero captiuis indicantibus auferebant, aurum
atque argentum, aliaque instrumenta preciosissima, quæ domini pro-
pter incertam belli fortunam terræ condidere. Titus autem propo-
situm iter ad Ægyptum tendens, emensa velociter solitudine, peruenit
Alexandriam: decretoque ad Italiam nauigare, cum se duæ legiones co-
mitarentur, utramque vnde venerant remisit: quintam quidem in Mæ-
siam, quintam vero decimam in Pannoniam. Captiuorum autem du-
ces Simonem & Iocannem, & alios numero septingentos viros electos,
tam magnitudine corporum quam pulchritudine præstantes, illico ad
Italiam portari præcepit, cupiens eos in triumpho traducere. Pera-
cta vero nauigatione pro voto, similiter quidem Roma in eo susci-
piendo erat affecta, & occursum exhibuit ei quos patri. Claritudinem
vero Tito pater attulit, qui venit obuiam, eumque suscepit. Multitu-
dini autem ciuium diuinam quandam lætitiā suggerebat, quod vi-
debat in vnum tres conuenisse. Non multis autem diebus post, vnum
communem triumphum ob res gestas agere statuere, quamuis utri-
que senatus proprium decreuisset. Prædicto autem die, quo futura e-
rat pompa victoris, nemo ex tam infinita ciuitatis multitudine domi
remansit. Omnes autem cum exissent, loca ubi tantum stare possent
occupauerant, quantus spectandis imperatoribus modis sufficeret, con-
cesso necessario transitu. Cuncta vero turba militari ante lucem per
turbas atque ordines progressa cum rectoribus suis, & circa ostia con-
stituta non palatii superioris, sed prope Isis templum (ibi enim prin-
cipes nocte illa quiescebant) prima iam aurora incipiente procedunt
Vespasianus & Titus lauro quidem coronati, amicti vero patria veste
purpurea: & ad Ostianæ ambulationes transeunt. ibi enim senatus,

& ducum proceres, & honorati equites, eorum prætorabantur aduen-
 tibus. tribunal autem ante porticus factum erat: sellaque eburnæ in
 eo præparata. Quo cum ascendissent, confederunt. Statimque eos mi-
 litaris fauor excepit, multis virtutem testimoniis prædicans. Illi au-
 tem inertes erant, in veste serica laureis coronati. Perceptis autem
 laudibus eorum Vespasianus, cum dicere adhuc vellent, silentii signum
 dedit. Magnaque omnium quiete facta surrexit, & amictu magnam
 parrem capitis adopertus, solennia vota celebravit: idemque Titus fe-
 cit. Perfectis autem votis, Vespasianus in commune omnes breuiter
 allocutus, milites quidem ad prandium, quod his ex more ab Impera-
 tore parari solet, dimittit. ipse vero ad portam recedit, quæ ab eo quod
 per illam semper triumphorum pompa ducitur, nomen accepit. Ibi &
 cibum prius capiebant, & triumphalibus vestibus amicti, diis ad por-
 tam collocatis caesa hostia, inter spectacula transeuntes triumphum du-
 cebant, ut multitudini facilius præberetur aspectus. Pro merito autem
 narrari multitudo eorum spectaculorum & magnificentia non potest,
 in omnibus quæ quisque cogitauerit, vel artium factis, vel diuitiarum
 opibus, vel naturæ nouitate. Nam pene quæcunque hominibus qui vs-
 quam sunt fortunariis paulatim quæsitæ sunt, aliis alia mirabilia atque
 magnifica, hæc vniuersa illa die Romani imperii magnitudinem præ-
 bauerunt. Et enim argenti aurique nec non eboris in omni specie operum
 multitudinem, ut non in pompa ferri cerneret, sed ut ita dixerim om-
 nia fluere, & alias quidem vestes ex rarissimis generibus purpuræ por-
 tati, alias diligentissima pictura variatas arte Babylonia: gemmarum autem
 clarissimarum tam multarum, aliarum coronis aureis, aliarum operibus inclusæ
 traductæ sunt, ut apparet frustra nos earum vsquam rerum esse ali-
 quid suspicari. Ferebantur enim simulacra, quæ illi Deos habent, & ma-
 gnitudine mirabili, & arte non defensorie facta, horumque nihil
 non ex pretiosa materia. Quin & animalium diuersa genera produce-
 bantur, propriis ornamentis induta. Erat autem etiam quæ singula por-
 taret magna hominum multitudo, purpureis vestibus atque inauratis
 ornata. Ipsi etiam qui ad pompam fuerant ab alia turba discreti præci-
 pua & mirabili ornamentorum magnificentia culti erant. Insuper his,
 nec capitulorum quidem vulgus inordinatum videres, sed varietas &
 pulchritudo quidem vestium natam ex fatigatione corporum desor-
 mitatem oculis subtrahebat. Maxime autem ituporierat, peginatæ quæ
 portabantur fabricatio, pro cuius magnitudine timendum viribus por-
 tantium occurrentes putabant. multa etiam in tertium nidum quat-
 tumque surgebant: & magnificentia fabricæ cum admiratione delecta-
 batur multis aurata veste circumdatis, cum aurum præterea factum atque
 ebur omnibus esset affixum. Multis autem imitationibus bellum ali-
 ter in alia diuisum, certam sui faciem demonstrabat. Erat enim cernere
 vastari quidem fortunatissimam terram, totas vèro interficiacies ho-
 stium: & alios fugere, alios captiuos duci, murosque excellentes magni-
 tudine machinis dirui, & castellorum excindi munimina: & populosa
 rum ciuitatum moenia disturbari, exercitumque intra muros infundere:
 disque omnia loca plena, & eorum qui manu resistere non poterant preces,
 ignemque templa inuissum, ædiumque super dominos post multam va-
 stationem euersum: nec iam amnis tristitiam, defluentis non in arua tula-
 ra, neque ad hominum vel pecorum porum, sed per tertiam ex omni par-
 te flagrantem. Hæc enim Iudæi bello passi sunt: atque autem & confecto-
 rum operum magnitudo, nescientibus adhuc facta tanquam præsentibus
 ostendebant. Erat autem per singula peginata capta ciuitatis dux,
 ita ut captus fuerat ordinatus. Multæ etiam naues sequebantur. Spolia

An. mundi
 4035.
 a Christi.
 nat. 74.

Vota & præ-
 dium ante
 triumphum.

Triumphi
 magnificen-
 tia.
 Vestes pretio-
 sissimæ.

Peginatum
 fabricatio.

An. mundi
4037.
à Christ.
nat. 75.

*Mensa au-
rea ponderis
talentis ma-
gni.
Iudaorum
lex spoli-
um nomi-
sima.*

*Simon Gio-
ra piliula-
quo circun-
datus per fo-
rum trahi-
tur.*

*Vespasianus
Paci templum
adificat, de
quo vide
Herodia-
num lib. 2.*

vero alia quidem passim ferebantur. eminebant autem ea quæ apud Hierosolymam in templo reperta sunt, mensa aurea ponderis talenti magni, & candelabrum similiter quidè ex auro factum, sed opere commutato ab usus nostri consuetudine. nam media quidem columna basi hærebat, tenues ab ea cannulæ producebantur, formatæ ad similitudinem fuscinæ, ad summum quæque in lychni speciem fabricatæ. erant autem numero septimi diei, qui apud Iudæos est, indicantes honorem. Post hæc autem portabatur lex Iudæorum, nouissima spoliiorum. Deinde transibant plurimi, victoriz simulacra portantes: omnia ex auro & ex ebore facta. Post hæc Vespasianus prior ibat: & Titus deinde omnia sequebatur. Domitianus autem adquirebat, ipse quoque ornatus pulchritudine, dignumque spectari exhibens equum. Pompa autem finis fuit Capitolini Iouis templum, quo postquam ventum est, consistere. Erat autem vetus mos parius, operiri donec ducis hostium mortem quispiam nunciaret. Is erat Simon Gioræ, tunc inter captiuos in pompa traductus: laqueo vero circumdatus per forum traheretur, quo eum simul exderent qui ducebant. Lex autem Romanis est, ibi necare criminum reos morte damnatos. Postquam igitur eum finem vitæ habere nunciatum est, omniumque fauor secutus est, tunc hostias inchoauere. hisque secundo per vota solennia omne petactis, in palatium recessere. Et alios quidem epulis ipsi excipere, aliis autem omnibus domi conuiuiorum intructis erant apparatus. Hunc enim diem vrbs Romana celebrabat, victoriz quidem in hostes gratulatorium, finem vero malorum civilium & spei bonæ pro felicitate principium. Post triumphos vero, & Romani imperii firmissimum statum, Vespasianus Paci templum ædificari decreuit. Itaque mira celeritate, & quæ hominum cogitationem superaret, effectum est. Magna enim diuitiarum largitate usus, insuper perfectis id picturæ ac signentorum operibus exornauit. Omnia namque in illud sanum collecta ac deposita sunt, quorum visendorum studio per totum orbem, qui ante nos fuerunt, vagabantur: quomodo aliud apud allos, situm esset, videre cupientes. Hic autem reposuit etiam quæ Iudæorum fuerant instrumenta, his magnifice ferens. Legem vero eorum, & penetralium vela purpurea in palatio condita seruari præcepit.

C A P. XXV.

Herodinum & Machærum à Basso capta.

IN Iudæam vero legatus missus Lucilius Bassus, suscepto à Cereali Veruliano exercitu, castellum quidem Herodion cum præsidio deditio-
necepit. Post autem omni manu militari collecta: multi autem in partes diuisi erant, & legione decima bellum inferre Machæruni statuit. Valde enim necessarium videbatur id excindi castellum, ne multos sui munimine ad defectionem inuitaret. Nam & salutis spem habitatoribus certam, & aggredientibus hæsitacionem arque formidinem natura loci præstare maxime poterat. Nam ipsum quidem quod muro cinctum est, saxosus est collis, in proceram altitudinem surgens, & ob hoc etiam capi difficilis videtur: sed ne vel accedi posset eo natura excogitatæ, quæ vallibus eum ex omni parte vallauerat, quarum altitudo oculis comprehendendi non posset: nec transire erat facile, nec aggestu vlla ratione compleri possibile. Nam ea quæ ab occidente secat vallibus, sexaginta stadiis distenditur. vnde Asphaltites lacus ei limitem facit. ex hoc vero tractu ipse Machærus altissimo vertice supereminet. A septentrio-

ne au-

ne autem & meridie, vallos magnitudine quidem supradicta cingunt. similiter vero sunt inexticabiles ad oppugnationem, eius vero vallis quæ ab oriente est, altitudo non minor centum cubitis inuenitur: monte vero ex aduersa Macharunti posito terminatur. Ea loci natura perspecta Rex Alexander, primus in eo castellum communivit, quod postea Gabinius bello cum Aristobulo gesto deposuit. Herodi autem regnanti, omnibus locis dignior cura vilis est, & constructione tutissima, propter Arabum præcipue vicinratem, namque opportune situs est, eorum fines prospectans. Magni ergo locum muro amplexus ac turribus, ciuitatem illie fecit incolis, vnde in arcem ipsam ferebat ascensus. Quin & circa ipsum vertigine rursus murum ædificauerat, turrelque in angulis sexagenorum cubitorum erexerat. In medio autem ambitu regiam struxerat, magnitudine simul habitationum & pulchritudine locupletem. Multas vero cisternas recipiendis aquis abundeque suppeditandis, locis maxime idoneis fecerat: veluti cum natura cerneret, vt quod illa situ loci expugnabile fecerat, ipse manu structis munitionibus superaret. Insuper enim & sagittarum multitudinem machinarumq; reposuit: & omnem apparatus excogitauit, qui habitatoribus posset magnæ obsidionis præstare contemptum. Erat autem in ipsa regia ruta mirabilis magnitudinis: à nulla enim sicu vel celsitudine vel magnitudine vincebatur. Ferebant autem eam ex Herodis temporibus persequerasse; mansissetque vltius profecto, sed ab Iudæis qui locum ceperant excisa est. Vallis autem, quæ ciuitas à parte septentrionali cingitur, quidam locus Baaras appellatur, vbi radix eodem nomine gignitur: quæ flamma quidem altilimilis est colore, circa vesperam vero veluti iubare fulgurans, accedentibus eamque euellere cupientibus facilis non est: sed tam diu refugit, nec prius manet, quam si quis vrinam muliebrem vel menstruum sanguinem super eam fuderit. quin etiam tunc si quis eam tetigerit, mors certa est, nō forte illam ipsam radicem ferat de manu pendente. Capitur autem alio quoque modo sine periculo: qui talis est. Totam eam circumfodiunt, ita vt minimum ex radice terra sit conditum. deinde ab ea religant canem: illoque sequi eum à quo religatus est cupiente, radix quidem facile euellitur: canis vero continuo moritur: tanquam eius vice à quo herba tollenda erat, traditus. nullus enim postea accipientibus metus est. Tantis autem periculis propter vnam vim capi eam operæ precium est. Nam quæ vocantur dæmonia, pessimorum spiritus, viuis immetta, eosque necantia quibus subuentum non fuerit: hæc cito, etiam si tantummodo admoueat agrotantibus, abigit. Fluunt autem ex eo loco aquarum fontes etiam calidarum, multum inter se sapore diuersi: Alii namque amari sunt, aliis nihil dulcedinis deest. Multi autem frigidæ aquæ ortus non solum in humilioribus locis fontes alternos habent: sed quod amplius quis miretur, in proximo quidam spelunca cernitur, non quidem alte caua, saxo autem imminente protecta: super hæc veluti duæ mammæ inter se paululum distantes eminent: & altera quidem frigidissimum fontem, altera calidissimum fundit: qui mixti lauacrum suauissimum præbent, multisque morbis ac vitis salutare: maxime vero neruorum curationi conueniens: habetque idem locus metalla sulfuris & aluminis. Bassus autem contemplatus vndique regionem, valle orientali repleta accessum parere statuit: opusque inchoauit, properans aggerem quam plurimum extollere, facilemque per eum oppugnationem facere. Qui vero intrus fuerant deprehensi, ab externis segregati Iudæi, illos quidem coegere, inane vulgus esse existimantes, inferiorem obseruare ciuitatem, ac pericula priores excipere: superius vero castellū ipsi necu-

An. mundi
4037. à nat.
Christ. 75.

Herodes Macharontem
magno muro
ac turribus
amplenditur.

Sagittarū,
machina-
rumq; mul-
titudine in ar-
ce.

Ruta mira-
bili magni-
tudine.

Baaras ra-
dix quomo-
do euellenda.

Alius mo-
dus radicem
hanc euellen-
di.

Aquarum
calidarum
fontes.

Externi Iu-
dæi inferio-
rem ciuita-
tem occu-
pant.

An. mundi
4037. à
Christo
nat. 75.

*Iudaorum
cum Roma-
nis confictus.
Eleazarus
Iudeorum au-
dacia ferox
& manu fre-
natus.*

*Eleazarus
capitur cum
quedam nu-
dam exten-
di, & verba
vribus cadē
precipit.
Eleazarus
calamitas
Iudeos ad
deditionem
commouet.*

*Iudeorum
1700. ab
Romanis
perempti.*

*Iardes sylua
ab Romanis
eiecta.*

patum tenebant, & propter munitionis firmitatem, & ut salutis suæ con-
sulerent. Impetraturos enim se veniam opinabantur, si locum tradidif-
sent Romanis. Prius autem volebant spem declinandæ obsidionis expe-
riendo conuincere: ideoq; alacri animo in dies singulos excursus habe-
bant, & cum his quos fors obtulisset, confertis manibus, multi morie-
bantur, multosq; Romanos interficiebant. Semper autem utriusq; ex tem-
pore plus victoria captabatur: Iudeis quidem, si incautiores aggrederer-
tor, in aggere autem positus, si improuisum & cursum eorum bene sciti
armis exciperent. Sed non is erat finis obsidionis futurus. Res autem
quædam fortuito gesta, inopinatam castelli tradendi necessitatem Iu-
dzis imposuit. Erat inter obfessos iuuenis & audacia ferox, & manu fre-
natus. Eleazarus nomine. is autem fuerat excursibus nobilis, multos e-
gredi agellumq; prohibere cogitās, & in præliis semper graniter Roma-
nos afficiens: audaciāq; sua socios prosequens, impetum quidem facile
his periculo autem vacuum discessum efficiebat nouissimus recedēdo.
Itaq; discretā quodam die pugna & utraq; arte digressa ipse tanquam
despiciens omnes, existimans neminem tunc hostium prælium exceptu-
rum, extra portam remansit: & in muro stantes alloquebatur, totā men-
te illos attendens. Hanc autem opportunitatem vidit quidam ex castris
Romanorum Ægyptius, nomine Rufus: & quod nemo sperasset, impe-
to facto cum ipsis cum armis repente correptum, cum hoc viso, stantes
in muro stupor tenebat, in castra Romanorum traduxit. Postquam vero
dux nudum præcepit extendi, & in aperto constitutum, ut ex ciuitate
conspiceretur, cadi verberibus, vehementer Iudeos confudit casus iu-
uenis, vniuersaq; ciuitas in fletu & questibus, vnius viri clade percussa.
Id ubi Bassus animaduertit, consiliorū aduersus hostes hoc principium
sumpsit: eorumq; miserationem augere cupiens, quatenus coacti pro e-
ius salute castelli traditionem facerent, quod sperauit adeptus est. Nam
ipse quidē, velut mox Eleazarum suspensurus, crucem defigi iussit, ea ve-
ro conspecta, maior castellanos dolor inuasit, & ululando querebantur,
intolerabilem esse calamitatem vociferantes. Tunc igitur Eleazarus eos
orabat, ne vel se despiceret, mortem miserrimam subiturum, sibi q; ipsis
salutem præberent, postquam iam subacti omnes Romanorum viribus
& fortunæ concederent. Illi autem & eius sermone fracti, & quod multi
intus pro eo precabantur (ex magna enim & numerosa cognatione ge-
nus ducebat) & cōtra ingenium suum misericordia videri sunt: & quibus-
dā celeriter missis colloquebantur, castelli traditionem facere petentes.
ac reddito sibi Eleazaro, sine metu dimitti. Cum autem his assensus ef-
set dux Romanorum, multitudo ciuitatis inferiores, in itinera separatim cū
Iudzis cognita pactione, ipsi clam nocte aufugere statuerunt. Cum vero
portas aperuissent, ab his qui deditionem promiserant ad Bassum nunci-
us venit, siue inuidia salutis eorum siue formidine, ne eorum fugæ
causam ipsi præstarent. Sed fortissimi quidem fugientium, qui præce-
derant euasere, reliquorum autem viri quidem mille septingenti perem-
pti sunt, mulierculæ vero & pueri in seruitutem ducti. Sponsiones autem
cum his qui castellum dedidere habitas Bassus conseruandas esse ratus
& ipsos dimisit, & Eleazarum reddidit.

C A P. XXVI.

De Iudæis à Bassi interemptis & Iudæa diuinita.

Is autem administratis, in saltum, qui appellatur Iardes, duocere pro-
perabat exercitum, multi enim illuc congregati esse nunciabatur,

qui

qui pridem tempore obsidionis, ex Hierosolymis & Machzrunte profugerant. Ergo cum ad locum venisset, neq; falsum fuisse nuncium reperisset. primo quidem omnem locum cum equitibus cingit: ut si quis Iudzorum conatus fuisset euadere, fugiendi per equites copiam nō haberet. pedites. a. sylvam iussit exdere. in quam confugerant. Hoc modo ad necessitatem adducti sunt fortiter aliquid faciendi, velut ex audaci certamine fortasse fugam etiam reperirent. Itaq; simul vniuersi, & cum clamore impetu facto. In eos a quib. cincti fuerant, irruunt. Illi. a. fortiter exiepiebant: imo Itaq; his audacia illis contentione vsis, diu quidem praelium tractum est, non autem similis euenit sine pugna certantib⁹. Nam Romanorum quidem 2. tantum contigit occumbere. neq; multos fauciari: Iudzorum vero ex illo. ratio nullus euasit. Sed cum non essent pauciores trib. millibus. prostrati sunt omnes eorumq; dux Iudaii filius, de quo supra meminimus qui ordini cuidam p̄positus cum Hierosolyma obsideretur, quib. demersus fuerat clacis, latenter effugit. Eodem vero tempore Cæsare etiam ad Liberium Max. mum scripsit (erat autem procurator) ut omnem terram venderet Iudzorum, nec enim ciuitatem in ea condidit proprium seruans sibi eorum magnum. Solis autem octingentis militib. illic relictis, locum dedit quem in olearent. qui vocatur Ammaus. distat autem Hierosolymis 30. stadiis. Stipendium vero vbicunque degerent Iudæis indixit: binasque drachmas lingulis annis deferre in Capitolium iussit ita ut antehac Hierosolyma cum templo pendebant. Et res quidem Iudzorum illo tempore hunc statum habebant.

An. mundi
4039.
à Christo
nat. 75.

Iudzorum
3000.
prostrati.

Stipendium
Cæsar Iudæis
indixit.

C A P. XXVII.

De clade Antiochi Regis & eruptione Alanorum in Armeniam.

IAM vero quarto anno Vespasiano administrante imperium, contigit Comagenes Regē Antiochum in maximas clades cum tota domo incurrit. re ex causa huiusmodi. Cæcennius Petus, qui tunc Syriam administrabat. siue re vera. siue propter inimiticitias Antiochi (certū non valde patefactum est) huc ad Cæsarem misit. Antiochum dicens de fide re ab Romanis cum Epiphaue filio decreuisse, pactis habitis cum rege Parthorum: p. o. ut itaq; debere illos antea capere. ne si priores nouas res adorti essent totum Romanorū imperium bello perturbarent. Non erat autem Cæsar huiusmodi nuncium ad se perlatum, neglecturus. Nam vicinitas Regum, maiore negotium prouidentia dignum esse faciebat. Samolata enim Comagenes, maxima ciuitas iuxta Euphratem sita est. vtesse Parthis (eo namq; id cogitauere) facilis transitus, tutum autem receptaculum. Fide igitur habita, & potestate libi permissa, vt ageret quod expedire videretur, negligendum putauit. Subito tamen Antiocho eiusq; socijs nihil opinantibus in Comagenem ingressus est, ex legionibus quidem sextam ducens, & insuper quasdam cohortes, alasque equitum. habebat autem auxilio reges, Chalcedice Agrostobulum Emesæque Sohemum. Introitus. a. illis erat sine certamine, quod nemo indigenarum inanus volebat opponere. Antiochus enim insperato perculsus nuncio, bellum quidem contra Romanos nec cogitatione concepit. Decreuit. a. toto regno in quo erat statu relicto, cum coniuge ac liberis egredi, hoc ē Romanis purum ab ea suspicione quæ sibi ingereretur probatum esse ratus. progressusq; de ciuitate centum triginta propemodum stadiis in campo tabernaculum ponit. Petus. a. in Samolata. qui eam capessissent mittit, & per eos ciuitatē tenebat ipse vero

Antiochum
Cæcennius
Petus Syria
administrabat.
et coram
Cæsare accusat.

Cæcennius
Antiochum
subito inuadit.
Antiochus
prius regno
cum coniuge
ac liberis egredi
quam
cum Romanis
pugnare
decreuit.

An. mundi
4337.
à Christo
nat. 75.

*Antiochus
cum coniuge
& filiabus in
Ciliciam fu-
git.*

*Epiphani ad
Vologesem
Parthorum
Regem fuga.
Antiochus
captivus.*

*Antiochus
cum Cesare
reconcilia-
tur.*

*Alani
Mediam
terram pra-
dandi causa
peruadunt.*

*Armenia
vastatur.*

cum alio milite in Antiochiam ire tendebat. Non tamen Rex vel ipsa necessitate adductus est aduersum Romanos aliquid bellicum gerere: sed fortunam suam questus, quidvis pati sustinebat. adolescentibus autem bellicae peritis, vique corporis praestantibus filijs eius non erat facile in calamitate sine pugna durare. Itaque ad virtutem se conferunt Epiphanes & Callinicus. Vehementi autem pugna per totam diem habita, insigni fortitudine demonstrati sunt: nullaque pars suarum virium diminuta discedunt: Antiocho vero neque pugna hoc modo peracta manere domi tolerabile videbatur: sed abducta coniuge eum filiabus in Ciliciam fugit, atque hoc facto militum suorum animos fregit. nam veluti desperato ab eo regno defecere, & ad Romanos se transfudere, omniumque erat desperatio. Ergo priusquam penitus destruerentur auxilijs, Epiphani cum ceteris seruire se ex hostibus erat necessarium. fiuntque omnes equites decem, qui cum his una transgressi sunt flumen Euphratem, hinc iam sine metu profecti, cum ad Vologesem Parthorum Regem venissent, non quasi profugi despecti sunt: sed ac si fortunam pristinam retinerent, omni honore dignati sunt. Antiochum vero, ubi Tharsum Ciliciae venit, misso centurione Petus victum Romam transmissit. Vespasianus autem ita Regem ad se deduci non passus est: dignius esse ratus, veteris amicitiae habere rationem, quam belli occasione inexorabilem iracundiam seruare. Itaque iubet ei iter agenti auferri vincula, intermissaq; interim prosecutione Romam apud Lacedaemonem degere: magnos vero ei pecuniae redditus praebet, ut non modo copiose, sed etiam regie victum haberet. His Epiphanes & ceteri cognitis, qui patri ante metuebant, magna cura & inextricabili animos relaxarunt, & ipsi quoq; se em reconciliandi cum Cesare coepere. Cum autem etiam Vologeses de his scripsisset ad Caesarem (ne enim quamvis feliciter agerent, extra Romanum viuere patiebantur imperium) & cum Caesar his mansuete facultatem dedisset, Romam venerunt. patre autem ad eos ex Lacedaemone statim aduecto, cum omnis honor eis haberetur, ibi mansere. Alanorum autem natio quod quidem Scythae sint, iuxta flumen Tanaim & Myrtides paludes sedes habentes, iam quodam loco memorauimus. His vero temporibus inito consilio, ut terram Mediam, & ulterius praedandi causa peruaderent, cum Rege Hyrcanorum colloquuntur. namq; is eorum transitus dominus: quem rex Alexander ita fecerat, ut portus ferreis clauderetur: Aditu autem sibi praebito, vniuersi nihil suspicantibus Medis incumbunt: eorumque fines populosos, omnigenumque pecorum plenos diripiebant, cum resistere nullus auderet. Nam qui regnum eius terrae obtebar Pacorus, metu percussus in difficiliora loca refugiens, ceteris quidem bonis omnibus cesserat: vix autem ab illis coniugem ac concubinas suas captas, datis centum talentis redemerat. Summa ergo facultate sine pugna, praedabundi, & usque ad Armeniam vastantes omnia proficere. Eius autem Tyridates rex erat. Qui cum his obuius bello conflixisset, non multum absuit quin viuus in illa acie caperetur. Procul enim quidam misso eum laqueo circumdatum tracturus fuerat, nisi celeriter gladio rupisset laqueum, atque ita fugisset. Illi autem pugna multo magis efferati, terram quidem de populati sunt: magnam vero hominum multitudinem, aliamq; ducentes praedam ex utroque regno ad sua domicilia rediere.

C A P. XXVIII.

Excidium Massada castelli munisissimi.

An. mundi
4035.
à Christo
nat. 76.

A pud Iudæam vero mortuo Basso, Flavius Silua in administratione succedit, & aliam quidem terram bello subactam videns, vnum autem adhuc rebellem superesse castellum, omni quæ in illis locis habebatur manu collecta, aduersus id militem mouit. Nomen est autem castello Massada. Princeps vero sicariorum à quibus fuerat occupatum, erat vir præpotens Eleazarus, ex origine Iudz, qui non paucis Iudæis persuaserat, vt ante diximus, ne professionem facerent, quando censor Cyrenius in Iudæam missus est. Tunc enim sicarij conspirauerunt in eos, qui Romanis dicto audientes esse vellent: omnique modo his quasi hostibus utebantur, diripiendo quidem & abigendo eorum bona, ignem vero domibus iniiciendo. Nihil enim eos ab alienigenis differre dicebant, qui pugna etiam petendam Iudzorum libertatem tanta ignauia prodidissent: magisque se optare sub Romanis seruiturum professi essent. Erat autem id plane causatio, & crudelitaris atque auaritiæ dicebatur obtentu: manifestum autem rebus effectum est. Nam iidem illi & defectionis socij fuerunt, & bellum cum Romanis communiter susceperunt. Causa vero peior illorum in eos facta est: & cum mentis prior eorum reselleretur occasio, peius tractabant eos, qui nequitie suæ iustis assertionibus exprobarent. Fuit enim quodammodo illud tempus apud Iudzorum omnium generum malitiæ fecundissimum: vt nullum opus intermitteretur insecutum: nec si quis excogitando fingere voluisset, haberet quo magis nouum aliquid inueniret. Ita & priuatim & communiter omnes vnum erant, & exsuperare alium alius tam impetate quam iniquitate in proximos certabant: potentes quidem multitudinem male tractando, multitudo vero ad interitum potentium properando. Illis autem erat dominandi cupiditas: his autem vim faciendo, bonaque locupletum diripiendi. Primi quidem sicarij fuere iniquitatis in propinquos & crudelitatis auctores, nullo neque verbo indicto ad iniuriam, neque facto intentatio ad exitium eorum quibus iniuriarentur penitus prætermisso. Verum & hos Ioannes moderatores esse se demonstrauit. Non solum enim omnes intericiebat qui necessaria & profutura suaderent, tanquam inimicissimos maxime ciues eiusmodi impetens: sed etiam patriam malis plurimis cumulaui: qualia facturus fuerat, qui Deum quoque iam esset aulus impietate contemnere. Nā & mensa nefaria vescabatur, & legitimam patriamque externamque castimoniam: vt iam sit minime mirum, si mansuetudinis communionem minime seruabat hominibus, qui Dei pietatem furore contempserat. Rursus Simon Giorz, quid mali non commisit, quæue liberorum corporum iniuria temperauit, qui cum creare tyrannum? Quæ vero eos amicitia, quæue cognatio ad quotidianas cædes non ferociore effecit: namque alienos quidem male tractare, inertis nequitie opus esse arbitrabantur: clarissimam vero gloriam parere crudelitatem in familiarissimos existimabant. Horum furoris æmuli, etiam Idumæi fuerunt: illi enim sceleratissimi peremptis Pontificibus, ne qua pars conseruaretur pietatis in Deum, totum quod ex ciuitatis facie supererat, abscidere, fuminaque per omnia iniustitiam induxerunt: in qua illud hominum genus, qui Zelotz appellati sunt, vixit: qui nomen factis verum probauerunt. Omne enim malitiæ facinus æmulati sunt, nullo in æmulo, quod ante commissum memoria tradidit, prætermisso, quamuis nomen libi ex bonorum æmulatione imposuissent: qui eos quos laederet, propter effera sui naturam cauillando falsebant, qui maiorum quæ

Tempus apud Iudæos omnium generum malitiæ fecundissimum.

Ioannes Giscala.

Simon, Giorz filius.

Idumæi.

Zelota.

An. mundi
4031.
à Christo
nat. 76.

Debitis vita
fini Iudae-
orum.

Silva dum
Romanorum
Massadam
objidet.

Massade fi-
nis.
Iter per sa-
xum coluber
dictum.

Vertex fu-
candus om-
ni que plani-
ciem mollior.
Regia Hero-
di.

maxima essent bona ducebant. Itaque debitum vitæ finem inuenere, merita illis omnibus poena Dei voluntate decreta. Cuncta enim quæ natura hominis posset ferre supplicia, in eos usque ad extremum vitæ terminum congesta sunt, quæ varijs perempti cruciatibus pertulere. Fortasse dixerit aliquis minora eos quam committere perpeffos, verum quæ tandem digna tantis sceleribus poena affici poterant? De illis autem qui in eorum crudelitatem inciderunt, non est huius temporis promerito conqueri. Rursum igitur ad eam narrationis partem redeo, unde digressus sum. Venit enim dux Romanorum contra Eleazarum, & qui cum eo Massadam tenebant, sicarios, exercitum ducens. & fines quidem statim omnes obtinuit præsidij vbiq; locis opportunissimis collocatis: castellum autem muro circumdedit, ne quis obfessorum fugiendi facultatem haberet, utque custodes perseverarent, ipse vero castris locum occupat, ad obsidionem quidem idoneum, quem delegerat qua parte celsi illi rupes monti proximo applibantur, cæterum difficilem ad copias venturum. Non solum enim commensus ex longinquo, & cum labore Iudæorum maximo portabantur, quibus hæc fuerat cura mandata, verum etiam potius aliunde in castra ducelatur: quoniam in eo loco nullus fons proximus nascebatur. His autem dispositis, Silva obsidionem aggressus est, artis ac laboris egentem, propter celsi munitionem, cuius natura huiusmodi est: Saxum gyro non exiguum, & ex celsi longitudine, vndique abruptis atque altis vallibus cingitur, ut in medio super fundo habens scopulos: ipsæque omnium sunt ammalium, quibus inaccessæ, nisi quod duobus modis idem saxum in difficilem explicatur ascensum. Est autem vnum iter ab lacu Asphalite ad solis ortum, & alterum ab occidente facilius ambulari. Vocatur autem vnum coluber, ex angustia crebrisque flexibus, et a similitudine. Quæ enim prominet rupes, fragitur, ac sæpe in se reuertens, paulatim rursum producitur: vixque illo itinere gradus promouet pedem, namque mutanti vestigium, necesse est ab altero pedem nitî. Est autem certa perniciës, si quis labatur, altitudo enim rupium utrinque dehiscit, ut quæ horrore quemuis terrere audacissimum possit. Per eiusmodi viam cum triginta stadiis ascenderis, quod restat verticis est non in acutum finem coacti, sed ut habeat in summo planiciem. In hac primus quidem Ionathas Pontifex castellum adificauit, & appellauit Massadam. Post autem Herodi magno studio fuit loci illius studio. Nam & murum per omnem eius gyrum erexit, stadiorum spatium septem, è candido lapide factum, & duodecim altum, latumq; octo cubitis: & viginti septem turres quinquagenorum cubitorum in eo stabant: ex quibus aditus erant in ædes circa omnem murum intrus ædificatas. Rex enim verticem, quod fecundus omnique planicie mollior esset, culturæ destinauerat: ut si quando externorum alimentorum penuria contigisset, ne hac quidem laborarent, qui salutem suam castelli credidissent. Quin & regiam sibi ædificauerat, ab occidentalis partis ascensu, intra moenia quidem arcis positam, vergentem autem ad septentrionem. Regis vero murus erat magnus, ac si missimas quatuor celsitudine sexagenorum cubitorum in angulis turres habebat. Membrorum autem intrus, & porticum itemq; balnearum varia erat & sumptuosa constructio, columnis quidem è singulatis saxis vndique sublitutis, parietibus autem membrisque solida compage lapidum variatis. Ad singula vero habitacula, & in summo, & circa regiam, & ante turres multos magnosq; puteos in scopulis exciderat, custodes aquarum: tantam molitus abundantiam, quantam qui fontibus vterentur haberent. Fossæ vero iter ex regia in arcem summam ducebant, quas feris

non ocernebat. Sed ne manifesta quidem via facile sui usum pre-
 bere hostibus poterant. Nam orientalis quidem via natura est inaccessi-
 sa, ut supra memorauimus. Occidentalem vero magna in angustia pos-
 sita turri conclusit, quæ non minore mille cubitorum spatio ab arce
 distaret, quam neque transire posse, neque capi facile videbatur. Inex-
 tricabilis autem, quamuis licenter ambulantibus, fuerat fabricata. Ita
 quidem aduersus hostiles impetus natura simul & manu castellum erat
 communitum. Intus autem repositi apparatus, magis & diuturnita-
 tem & opulentiam inuere. nam & frumentum multum erat conditum,
 30 & quod in longum tempus sufficere posset: vinumque multum & ole-
 um: insuper autem cuiusque leguminis fructus, & palmula conacer-
 uant. Cunctaque reperit Eleazarus, castello per dolum cum sicariis oc-
 cupato: matura, nihilque secus depositis deteriora: quamquam fere ex
 quo apparta sunt, ad excidium à Romanis illatum, centum annorum
 tempus agebatur. Quinetiam Romani fructuum reliquias incorru-
 ptas offendere. Si quis autem causam diuturnitatis auram esse existi-
 met, non errauerit, quod arcis altitudine ab omni terrena ac forculen-
 ta materia sit remota. Inuenta est autem omnigenum quoque armo-
 rum multitudo, ab Rege condita, quæ decem millibus virorum suffice-
 rent, ferrumque infectum, nec non æris & plumbi materia: quippe ut
 20 magnis de causis factum crederes apparatus. Aiunt enim Herodem id-
 ipsum castellum sibi ad refugium parauisse, duplex periculum suspi-
 cantem: vnum quidem ab Iudæorum populo: ne se deposito illos qui
 antea Reges fuerant, ad Principatum reduceret. Alterum vero maius
 atque atrocius, ab Regina Egypti Cleopatra. Hæc enim suam senten-
 tiam non celabat sed cum Antonio sæpe verba faciebat, postulans He-
 rodem interfici, sibi autem obsecrans regnum Iudæorum donari. Et ma-
 gis quis miraretur, nondum eius imperio Antonium paruissè, male eius
 amore mancipatum, quam non donaturum sperassè. Propter eius modi
 metus Herodes conditam Massadam, extremum belli contra Iudæos
 30 Romanis opus reliquit. Nam quia foris iam locum omnem muro cin-
 xerat dux Romanorum, sicut supra diximus, ac ne quis effugeret dili-
 gentissime procurauerat: incipit oppugnationem, vno tantum loco
 reperto, qui aggerem iactum posset accipere. Nam post eam turrim,
 quæ iter ab occidentem, quod ad regiam summumque montem duceret,
 percludebat, erat quædam contineqria saxi vastior latitudine, mul-
 tumque portetia, celsitudine autem Massadæ trecentis cubitis in-
 ferior, quam Leucen appellabant. Hanc igitur Silua ut ascendit ac ro-
 40 nuiat aggerem apporasse militibus iussit: illis autem alacri animo & ma-
 gna manu operantibus, solidus ad ducentos cubitos erectus est tumu-
 lus. Verum neque firma, neque sufficiens machinis ferendis hæc men-
 sura videbatur: sed super eum tribunal, constructis saxis ingentibus fa-
 ctum est, altum itemque latum cubitis L. Erat autem & aliarum machi-
 narum fabrica illis animilis, quas primo quidem Vespasianus ad oppu-
 gnationes, postea vero Titus exogitauerat: & turris sexaginta cubitorum
 effecta est: tota ferro consepia, vnde multis balistarum & tormentorum
 iaculis Romanis cito eos repulere qui de muro pugnabant, & caput ex-
 erere prohibuere. Simul autem ingenti etiam ariete fabricato, Silua cre-
 50 bro murum pulsari iubet: ac vix quidem tamen aliquam eius deiecit
 partem interruptam. Cito autem præuenere sicarii muro intus altero con-
 stituto, qui ne machinis quidem simile aliquid pateretur: mollis enim
 adhuc erat, & impetus laxare violentiam poterat, hoc modo conde-
 ctus. Trabes proceritate magnas, & quæ se & sunt continentes copulæ
 per earum autem ordines erant duo similes, tantumque distantes quanta

An. mundi
 4038. à
 Christ.
 nat. 76.

*In castella
 magna com-
 munitus co-
 pia.
 Fructus ad
 centum an-
 nos incorru-
 pti.*

*Herodes du-
 plex pericu-
 lum suspi-
 cans, castel-
 lum sibi ad
 refugium
 parauit.*

*Circa Mas-
 sadam vnus
 tantum lo-
 cus, qui ag-
 gerem iactum
 excipere po-
 tuit.*

*Ingenti arie-
 te fabricato,
 Silua crebro
 murum pul-
 sari iubet.*

An. mundi
4038. à
Christo
nat. 76.

*Arden-
tes
faces in mu-
rum iacu-
lantur.*

*Aquila a-
norum flam-
mam in Ro-
manos abi-
git.*

*Eleazar ad
socios oratio.*

*Eleazarus
iram Dei
in populum
Iudaicum
facit.*

*Pena crimi-
num, qua fu-
ros capti
Iudaei contra
gentiles ausi
sunt.*

esset muri latitudo: & inter eos ambos replebant aggere spatium. ne
vero crescentes cumulo terra deflueret, aliis transtulerat trabibus quas in
longitudinem posuerant colligabant. Erat ergo illis opus quidem ædifi-
cio simile: sed quod cedenti inferebantur machinarum ictus euane-
scebant, Iuroque subsidente strictiorem fabricam faciebant. Hoc ubi
Silua consideravit, igni magis murum captum iri putans, multas qui-
dem arden-tes faces militibus intro iaculati præcepit: murus autem,
quippe ut magna ex parte lignis constructus, ignem cito comprehendit:
& vique ad imum sui laxitate calefactus, ingenti flamma colluxit. In-
cipiente quidem adhuc incendio, spirans a quo Romanis erat horribi-
lis: auertens enim de super flammam in eos abigebat, & pene machinas
quasi iam conflagraturas desperauerant. deinde statu mutato, valuti di-
uina providentia excitatus auster, multa ut in aduersum eum murum
repulit: iamque totus ardebat ex alto. Romani quidem cum Dei vte-
rentur auxilio, ad castra lati digrediebantur, decreto hostes luce aggre-
di, & nocte vigiliis accuratiores facere, ne quis eorum clam subterfu-
geret. Sed neque ipse Eleazarus de fuga cogitabat, neque alii cuiquam
permisissus erat ut faceret. Videns autem murum igne consumptum,
alium vero nullum salutis modum neque virtutis excogitans: sed his
quæ Romanis in se liberosque suos & coniuges facturi essent si vicissent,
ante oculos positus, de omnium more consilium cepit: idque ex præ-
sentibus fortissimum ratus, validioris animi sociis vel per congregatis,
talibus eos verbis ad facinus inuitabat: Cum olim vobis decretum sit,
viri fortes, neque Romani, neque cuiquam alii seruire, nisi Deo: is enim
solus est verus & iustus Dominus hominum: ecce nunc tempus
adeo, quod factis vestros probare animos iubeat. Ne igitur nos deho-
nestemus, ante quidem seruitute intolerabiles poenas subituri: si viuos
in Romanorum potestatem venite contingat. primi enim omnium ab
his defecimus, & nouissimi cum his bellum gerimus. Puto autem &
hanc nobis à Deo gratiam datam, ut bene ac libere possimus mori, quod
aliis non euenit præter spem superatis. Nobis autem certum est, orto
die futurum excidium. Libera est autem strenua mortis conditio cum
affectibus: nec enim prohibere id hostes possunt, qui profecto non, op-
tant viuos abducere, neque nos illos iam possumus superare pugnan-
do. Nam fortasse quidem ab initio statim oportuit, quando liberta-
tem defendere cupientibus omnia & à nobis ipsis acerba peioraque ab
hostibus eueniebant, de Dei voluntate conicere, & scire, quod amica
ei quondam Iudæorum natio damnata esset interitu: manens enim
propitius, ut saltem nobis leuiter insensus, nunquam tantorum qui-
dem hominum perniciem neglexisset: sacratissimam vero urbem suam
igni hostium excidioque prodidisset. Nos autem soli scilicet ex omni
genere Iudæorum sperauimus seruata libertate superare, tanquam nil
in Deum deliquissemus, nulliusque culpa participes fuisset, qui al-
ios quoque docuimus. Itaque videtis quemadmodum nos vana ex-
pectasse redarguit, fortiore nobis speratis rerum malaram necessitate
illata. Nec enim quicquam nobis castelli natura inexpugnabilis pro-
fuit ad salutem, sed & alimentorum copiam, & armorum multitudi-
nem, aliumque habentes abundantissimum apparatus, ipso Deo man-
ifestissime auferente spem salutis perdidimus. Ignis enim qui fere-
batur in hostes, in ædificatum à nobis murum non sponte reuersus est.
Sed hæc multo rum ita sunt criminum, qui furore capti contra gentiles
auti sumus: pro quibus quæso ne Romanis iniunctis poenis, sed per
nos ipsos Deo præstemus, istæ autem illis moderatiores sunt. morientur
enim coniuges iniuria vacuæ, liberi seruitutis expertes. Post illos au-

tem ipsi nobis honestam inuicem gratiam præbeamus, libertate serua-
 ta optima sepultura. Prius tamen & pecunias & castellum igne exura-
 mus. Moriebunt enim Romani, certe scio, si neque corpora nostra te-
 nuerint, compendioque caruerint. Alimenta sola relinquamus. hæc
 enim nobis erunt testimonio mortuis, quod non penuria victi sumus:
 sed ita ut ab initio statueramus, mortem seruituti prætulimus. Hæc di-
 cebat Eleazarus: sed non in eundem modum præsentium sententia
 congruebant: sed alii quidem ei obedire properabant, & quasi volu-
 pte replebantur, pulchram esse morem existimantes. Qui vero mol-
 liores erant coniugum ac familiarum suarum misericordia, vel etiam
 proprius quæque apertissimus detestabatur interitus, aliusque alium
 intuens, contrarium voluntatis suæ motum lacrymis designabant.
 Quos cum vidisset Eleazarus formidare, ac magnitudinem consilii ani-
 mis frangi, petiuit ne etiam eos qui fortiter dicta perceperunt, effor-
 trinarent flentes ipsi ac deplorantes. Ergo exhortationem non inter-
 misit: sed erectior, multoque repletus spiritu, clariorem de immorta-
 litate animæ orationem incipit: magnæque vius exclamatione lacry-
 mantes attentius aspectans: Plurimum, inquit, opinione deceptus
 sum: qui putarem viros fortes pro libertate certantes, mori bepe mal-
 le, quam vivere. Vos autem ne cuiuslibet quidem hominiquicquam ne-
 que audacia neque virtute præstatis, qui etiam magna mala effugituri,
 mortem timetis: cum oporteret vos super hoc neque cunctari neque
 expectare monitorem. Olim enim & à primo sensu nos erudire sacra
 patris orationes, maiorum quoque nostrorum factis & animis confir-
 mantibus, perseverabant: quod vivere hominis est, non mori, calamitas.
 Nam mors quidem libertatem animis præstat, ad proprium pu-
 rumque locum eas dimittit, ab omni clade futuras intactas. Donec
 autem mortali corpore vinctæ sunt, vnaque malis eius implentur, quod
 verisimile dicitur, mortui sunt. Diuino enim cum mortali societas
 turpis est. Multum quidem potest anima iuncta cum corpore: instru-
 mentum enim facit suum, lateat id mouens, & ultra mortalem natu-
 ram gestis producens: Veruntamen cum pendere, quo in terram de-
 trahitur, quodque ab ea pender, absoluta, proprium locum receperit,
 tunc beatam & vadique liberam participat fortitudinem: humanis o-
 culis, ut ipse Deus inuisibilis manens: nec enim cum est in corpore, con-
 spicitur. Nam & accedit occulta, neque rursus cum recedit videtur,
 vnam quidem ipsa habens incorruptam naturam, corpori autem cau-
 sam præbens mutationis. Nam quod anima attigerit, hoc viuit atque
 viger: vnde vero digressa fuerit, hoc marcidum moritur: tantum im-
 mortalitatis ei superat. Et huius orationis argumentum vobis sit som-
 nus: in quo in se collectæ animæ, aufquam eas distrahente corpore,
 iucundissimam quietem agunt: cum Deo vero pro cognitione degentes,
 ubique adsunt, ac multa futura prædicunt. Cur igitur mortem timere cō-
 ueniat, qui somni diligimus quietem? quemadmodum autem non sit
 de mentulimum, breuitatem vitæ sequentes, sibimet inuidere perpetui?
 Oportebat quidem nos domestica institutione mediocres, aliis esse ex-
 emplo promptæ voluntatis ad mortem. Attamen si ab alienigenis ec-
 iam rei fides petenda est, Indorum videamus sapientia professores. Illi
 enim cum sint boni viri, vitæ quidem tempus, quasi quoddam necessa-
 rium naturæ munus, iuui sustinent, properans autem animas corpori-
 bus solvere, nulloque urgente neque exagitante malo, propter immorta-
 lis conuersationis desiderium, aliis quidem prædicant se esse abituros,
 nec est, qui prohibeat, quisquam, sed omnes fortunatissimos appellan-
 tes eos, ad familiares suos mandata mittunt: ita certam veramque animis

An mundi
 403.
 a Christ.
 nat. 76.
*Libertate
 servata o-
 prima sepul-
 tura.*

*Eleazar de
 immortalizate anima
 oratio.*

*Anima
 mortali cor-
 pore vincta.*

*Virtus ani-
 ma.*

*Somni im-
 mortalitatis
 anima ar-
 gumentum.
 Indorum sa-
 pientia pro-
 fessores se-
 ipso conuer-
 mant.*

An. mundi
4038.

Christi.
nat. 78.

Adhortatio
ad conte-
mendam
mortem, &
tempore &
rei statu de-
sumpta.

Exemplum
à Iudaïa Ca-
saria inter-
fectu pesti-
cum.

Calamitas
Iudaorum
Scythopoli.

Octidécim
millia Iu-
daorum in
Syria iugu-
lata, &
60000. in
Egyptum
perempta.

Iudaorum
ab Romanis
captorum
calamitas.

esse inter se consuetudinem credere: ipsi autem cum mandata prece-
perint, igni traditis corporibus, ut immaculata puraque anima sece-
raret, laudati moriuntur. Facilius enim ad mortem illos amicissimi pro-
sequuntur, quam exterorum hominum quisquam suos ciues, in lon-
ginquam peregrinationem ituros. Et se quidem ipsos desent: illos au-
tem beatos dicunt, quod immortalitatis ordinem iam recipiant. Non
ergo nos pudebit, si deterius Indis sapiamus, propriaque ignaua lege
patrias, quæ omnibus hominibus æmulandæ videntur, inhoneste de-
spiciamus? quanquam & si contraria nos à principio instituisse crudi-
tio, quod summum bonum est hominibus viuere, mors autem cala-
mitas: attamen tempus nos adhortatur eam bono animo & facile to-
lerare, Dei voluntate & necessarios morituros. Olim enim quantum
apparet, contra omne Iudzorum genus hoc decretum posuit Deus, ut
vita careremus, qui ea non eramus, quemadmodum oportebat, & feri.
Non ausim autem nobismetipsis ascribere, neque Romanis gratifica-
ri, quod nos omnes eorum bellum absumpserit. Non enim viribus illo-
rum hæc accidere: sed causa fortior interueniens, illis præstitit, ut ne-
ce viderentur. Quibus enim armis Romanorum perempti sunt, qui
Cæsarem incolebant Iudaï: ac ne defecturos quidem ab illis, dum
diem septimum celebrarent, aggressa Cæsariensium multitudo, neque
repugnantes cum coniugibus ac liberis mactauerunt: nec vel ipsos e-
rubuere Romanos, qui nos tantummodo hostes, quod deseramus,
putabant. Sed dicit aliquis, Cæsariensibus semper cum suis ciuitatis Iu-
daïz fuisse discordiam, tempusque nactus verus odium exstirpasse: quid
ergo de Scythopolitanis dicemus? Nobiscum enim illi, propter Græcos
bellum gerere ausi sunt, ac non eum propinquis nostris Romanos vic-
cisci. Multum igitur his fides illorum ac benevolentia profuit: siqui-
dem ab ipsis cum totis familiis æterbissime trucidati sunt, ac pro auxi-
liis gratias ei reddidere: nam quæ illos à nobis pati prohibuere, hæc pas-
si sunt, velut ea ipsi committere voluissent. Longum fiet, si velim nunc
separatim de singulis dicere. Nostis enim, quod Syriz ciuitatum nullâ
eti, quæ non Iudæos apud se habitantes occiderit, nobis quam Roma-
nos plus inimicos. Vbi etiam Damasceni, cum ne causam quidem pro-
babilem confingere potuissent, ciuitatem suam eade nefaria repleue-
re, octidécim millibus Iudzorum cum coniugibus ac familiis iugulatis.
Eorum autem multitudinem plagis in Aegyptum petemptorum 60. mil-
lium numerum audiebamus excedere. Illi quidem fortasse in aliena
terra, cum nullum inuenissent hostibus aduersarium, ita sunt mortui.
At omnibus qui domi cum Romanis bellum sustinere, nihil deerat eo-
rum, quæ spem totam possent præbere victoriæ. Arma enim & muri,
& castellorum inexpugnabiles fabricæ, atque interitui spiritus ad peri-
cula pro libertate subeunda, cunctos ad defectionem reduciunt fortio-
res: sed hæc ad paucum tempus cum sufficissent, seque sustulissent ma-
iorum malorum exitere principium. Omnia enim capta sunt, omnia-
que hostibus succubuerunt, velut illorum nobilioris causa victoriæ, non
ad eorum salutem, à quibus instructa fuerant, appârata sunt. Et in præ-
lio quidem mortuos beatos existimari oportet, repugnantes enim &
libertate non perditâ perire. Eorum vero multitudinis, qui à Roma-
nis subiugati sunt, quis non misereatur? quisve non antequam illa pa-
ciatur, mori properet? quorum alii torti, tamque igne quam verberibus
extremati perire, alii semel à bellis ad secundum earum cibum viu-
seruati sunt: illorum quidem miserrimi habendi sunt. qui adhuc vi-
uunt, qui sæpe mortem optantes non accipiunt. Vbi est autem illa ma-
gna, ciuitas? Aut vbi est quæ totius gentis Iudææ metropolis fuit? Tan-

tis quidem murorum septis munitissima, tor vero ante muros castellis
 turriumque obiectis moenibus rura, bellique apparatus vix capiens,
 tor autem vicorum pro se pugnantium multitudinem continens, quid
 nobis facta est, quæ Deum habere incolam credebatur? Radicitus ex
 fundamentis crepra est, solaque eius monumenta restant, eorum à qui-
 bus excisa est imposita reliquis castra. Senes vero infelices ad cineres
 templi affident, & paucæ mulieres ad turpissimam pudoris iniuriam ab
 hostibus reservatæ. Hæc secum reputans quisquam nostrum, aspice
 solem durabit, etiam si vivere sine periculo possit? Quis inimicus adeo
 patris, quis tam imbellis, aut parvus animæ, ut cum non poeniteat huc-
 usque vixisse? Atque utinam omnes fuissetus mortui, prius quam il-
 lam sacram civitatem hostium manibus videremus exarindi, prius
 quam templum sanctum tanta impietate funditus erui: sed quoniam
 spes non instrenua nos illexit, quibus forte poterimus pro ea hostes vic-
 cisci: nunc autem evanuit, ac solos necessitati dereliquit. mori bene
 properemus, nostrimet ipsi misereamur, & coniugum liberorumque
 dum nobis licet à nobis ipsius misericordiam capere. Ad mortem nam-
 que ipsi nati sumus, & quos ex nobis genuimus, eamque fugere ne for-
 tissimi quidem possunt. iniuria vero & sortitus, & videre coniuges ad
 turpitudinem duci cum liberis, non est malum hominibus ex natura
 necessitate profectum: sed hæc sua timiditate perferunt, qui ante mori
 cum licuit noluerunt. Nos autem multum freti fortitudine, & à Romanis
 defecimus: & postremo nunc illis ad salutem hortantibus, non parui-
 mus. Cui igitur non est eorum iracundia manifesta, si nos vivos lubi-
 gare potuerint? Miserandi quidem adolescentes erunt, quorum vires
 corporis ad multos sufficient cruciatus: miserandi autem prouectio-
 res, quorum ætas clades ferre non poterit. Videbit alius coniugem ab-
 duci, alius manibus reinctis vocem filii patrem implorantis exaudire.
 Sed dum liberi sunt & gladios habent, pulchrum ministerium nobis
 præbent, expertes seruitutis hostium. Moriamur liberi, cum filiis &
 cum coniugibus vita decedamus. Hæc nobis leges præcipiunt, hæc nos
 coniuges & filii deprecantur, horum necessitatem Deus misit, his con-
 traria Romani volunt, & ne quis nostrum ante excidium pefear, ti-
 ment. Festinemus igitur eis, pro sperata potiundi nostri voluptate, stu-
 pore mortis admirationemque relinquere audaciz.

Adhuc cum orare cupientem omnes interpellabant: & effrenato
 quodam impetu pleni, adopus incitabant: ac veluti larvis exagitati, al-
 lius alium antecapere cupiebat: hoc specimen esse fortitudinis, rectiq;
 consilii existimantes, ne quis extremus remanere videretur: Tantus
 eos & coniugum, & filiorum, & propria cadis amor inuasit. Sed nec, id
 quod aliquis putauerit, cum facinus accederet obruti sunt, verum eam
 servare sententiam, quam cum dicta perciperent, habuerunt: proprium
 quidem charumque affectum retinentibus cunctis, rationi vero cedén-
 tibus, quia iam optime filiis consulissent. Simul enim valere vxoribus
 cum amplexu dicebant, ac liberos gremiis capto extremum lacryman-
 tes osculabantur: & simul tanquam manibus alienis iussa peragentes
 volentes eos confangebant: malorum quæ subditi hostibus passuri fue-
 rent cogitationem, habentes pro solatio necessitatis ad eadem. Deni-
 que nemo hac audacia minor inuentus est. Cunctis autem coniunctis-
 simos transfixere: miseri, quibus id necesse fuit, quibusque filios at-
 que vxores occidere, malorum omnium videbatur esse leuissimum. I-
 gitur neque horum iam factorum dolorem tolerant, & interfectos
 laesos existimantes, si vel breuissimum tempus eis superuiverent, cito
 quidem vniuersis bonis in vnum congestis igne iniciunt, sorte vero ex

An. mundi
4038.

à Christo,
nat. 76.

Hierosolyma
Iudæa maro
pulu radici-
tu ex funder
mentis tra-
pta.

Ad mortem
nati sumus
eamque fu-
gere ne fortis-
simi quidem
possunt.

Eleazarum
Iudæa Ro-
manorum
crudelitatis
exponit.
Mori liber
apud Iudæos
honor & gla-
ria.

Iudæorum
propria ea-
du amor.

An. mundi
4038.

Christo
nat. 76.

Iudaei uni-
uersi bonis
in omni con-
fessu ignem
inhibent.

Sorte dorum
lecti reliquos
Iudaeos tra-
cidant.

Romani pri-
mam expe-
diant.

Romani con-
siliis fortitu-
dinem & ob-
stinatum cō-
temptum
mortis admi-
rantur.

numero suo decem lectis omnium percussoribus, vniuersi etiam pro-
pter liberos ac coniuges prostratos compositi, eosque complexi mani-
bus, parato animo se mactandos praebebant infelicissimum illud exhi-
bentibus ministerium. Isti autem intrepide cunctis occisis, eandem
fortis legem in sua quoque morte statuerunt, vt cui obtigisset, nouem
peremptis semet super eos occideret, ita omnes sibi confidebant, quod
neque in audiendo, neque in sustinendo facinore, praestaret alius alii. Et
ad extremum ceteri quidem se neci supposuere: vnus vero atque no-
tissimus, circumsperta multitudine mortuorum, ne quis forte in mul-
ta caede superosset, qui suae manus egeret: vbi cognouit omnes perem-
ptos, ignem quidem immittit regia: vehementi vero manu toto per se
transacto gladio, iuxta suos affectus occubuit. Et illi quidem perierant,
nullam erodentes animam ex numero suo Romanis subditam reliquis-
se. Laruit autem vna mulier senior, & illa quidem Eleazari cognata,
plurimum doctrina sapientiaeque mulieribus praestans, & quinque pue-
ri per cuniculos qui aquam sub terra potui ducebant abditis, cum alii
cadibus occupatas mentes haberent, qui erant non paruo numero &
sexaginta, cum mulieribus simul ac pueris. Haec autem calamitas acta
est Aprilis mensis quindécimo die. Romani autem adhuc pugnam
expectantes; mane aggeribus scalarum pontibus iunctis muros aggre-
diebantur. Cum vero hostium neminem viderent, sed vndique verum
acerbam solitudinem, ignemque intus ac silentium, quid factum esset
conlicere non poterant: & ad extremum velut impellentes idum arie-
tis, vbi latuissent, si quem forte prouocarent, dederunt. Clamorem autem
senferē mulieres, & ex eloacis emersa, factum Romanis vt erat indica-
runt, altera earum quemadmodum dicta vel gesta fuissent omnia nar-
rante manifeste. Non ramen Romani facile his verbis adducebantur,
ausi magnitudinem verisimilem non credentes. Ignem vero extinguere
conabantur; perque hunc viam sectantes, cito in segiam peruenere:
conspertaque multitudine mortuorum, non vt in hostibus gausi sunt:
sed consilii fortitudinem, & obstinatum in tanto numero rebus ipsis
contemptum moris admirabantur.

C A P. XXIX.

*Intervitus Sicariorum, qui in Alexandriam & Thebas profu-
gerant.*

Huiusmodi autem peracto exsilio, in castello quidem praesidium
dux reliquit, ipse vero cum exercitu ad Caesarem profectus est. Nec
enim quisquam supererat in illis regionibus hostium, sed iam tota Iu-
dæa belli fuerat longinquitate subuersa: multisque suorum etiam pro-
cul incolentibus sensum perturbationis ac periculum exhibuerat. Nam
& circum Alexandriam Aegypti ciuitatem postea contigit multos Iu-
dæorum petire. His enim qui ex factione sicariorum illuc effugere po-
tuerant, non satis erat saluos esse: verum & illic novas res conabantur,
vt libertatem defenderent; & Romanos quidem nihili se meliores pu-
tarent, Deum vero solum Dominum dicerent. Cum autem quidam his
Iudæorum non ignobiles aduersarentur, illos quidem mactare, aliis
vero in habant, ad defensionem eos hortantes. Eorum autem videntes
confidentiam principes seniorum, iam cohibere tutum sibi non esse ar-
bitrabantur: sed congregatis omnibus in congregatione iudæis, sica-
riorum temeritatem publicabant, illos omnium malorum causam esse
demonstrantes: & nunciebant illos, quod nec si fugissent certam spem

salu-

Sicarii non
calamitatis
auctores.

Iudaei contra
sicariorum
temeritatem
conueniunt.

salutis habituri viderentur: à Romanis enim cognitos statim perituros esse, sibi debira calamitate replere eos qui nullius fuissent delicti participes. cauendum igitur ab eorum exitio multitudinem inonebant, & vix prole Romanis ipsorum traditione satisfacerent. His dictis, prospecta petiuli magnitudine paruere, multoque impetu sicarios aggressi corripuere. quorum sexcenti quidem statim capti sunt: qui vero in Ægyptum Thebasque illius tractus elapsi sunt, non multo post comprehensi reducti sunt: quorum non est qui duritiam siue confidentia siue pertuacia voluntaris sit dicenda, non obstupefcat. Omni enim genere tormentorum & vexatione corporum in eos excogitata, ob hoc solummodo vt Cæsarem dominum faterentur, nemo cessit, neque dicere velle visus est: sed omnes illa necessitate validiorem sententiam conseruare, tanquam brutis corporibus non animis etiam cruciatus ignemque susciperent. Maxime vero puerorum ætas, miraculo spectantium fuit: nec enim vel eorum quisquam commotus est, vt dominum Cæsarem nominaret: vsque adeo corporum infirmitatem vis audaciz superabat.

An. mundi
4038.
à Christ.
nat. 76.

Varia tormē
torum & ve
xationum
genera, in
eos excogita
ta, qui Cæsa
rem dominū
fateri recu
sant.

CAP. XXX.

Onia templum clausum apud Alexandriam.

Lupus tunc Alexandriam rector administrabat, & de hoc ad Cæsarem motu velociter retulit. Ille autem inquietum Iudæorum circa res novas studium cauendum esse existimans, ac veritus ne rursus in vnum congregarentur, & quosdam sibi adiungerent, præcepit Lupo, vt templum Iudæorum, quod esset apud Onion (quæ sic appellatur) ciuitatem destrueret: Hæc autem est in Ægypto: quæ ob hanc causam & colicæpit, & nomen sumpsit. Onias Simonis filius, vnus ex Pontificibus, ex Hierosolymis fugatus, Antiocho Rege Syriæ cum Iudæis bellum gerente, Alexandriam venit: & à Ptolemæo suscipitur humanissime, propterea quod Antiocho erat inimicus: ait se gentem Iudæorum eius auxilio sociaturum, si dictis suis obtemperasset. Cum autem Rex ea quæ possent fieri annuisset, rogauit vt in aliqua parte Ægypti templum sibi ædificare permitteret, & more patrio Deum colere. Ita enim & Antiochum magis odiosum Iudæis, qui templum apud Hierosolymam vastauisset, ipsique beneuolentiores eos fore, eoque multos ad eum religionis diligentia colligendos. Paruit his Ptolemæus, eique locum dedit centum & octoginta stadiis à Memphi distantem: Heliopolitanus autem ille tractus dicitur: vbi castello fabricato, Onias templum quidem dissimile ei quod est in Hierosolymis, turrim autem similem extruxit, ingentibus saxis sexaginta cubitis erectam. Aræ autem fabricam secundum patriam imitatus est, & donariis similiter exornauit, præter candelabri consecrationem. Candelabrum enim non fecit, sed informatum aureum lychnum tanquam iubaris luce radiantem, de aurea catena suspendit. Totum vero circa templum spacium cotto latere circumdedit, laxas portas habente. Concessit autem Rex etiam multum agri inodum, ac pecuniz reditus: vt & sacerdotibus esset copia ad multa, quæ Dei cultus desideraret. Non tamen hæc Onias sana voluntate faciebat, sed erat ei contentio cum Iudæis apud Hierosolymam degentibus, propter fugæ memorem iracundiam: & hoc templum ædificato, arbitrabatur ad id se omnem ab Hierosolymis multitudinem reuocaturum. Fuerat autem olim prædictio quædam annis nongentis septuaginta: Esaiasque prædixerat huius templi futuram in Ægypto constructionem à quodam viro Iudæo. Templum quidem ita fuerat ædificatum.

Onias annu
te Ptolemæo
in Ægypto
oppidum &
templum
condit.

Onia templū
in Ægypto
extructum.

An. mundi
4038.
à Christo
nat. 76.
*Lupo In-
dau templū
claudit.*

Lupus autem rector Alexandria suscepit literis Imperatoris, cum ad templum aduenisset, nonnullis ablatis donariis templum claudit. Post modum Lupo mortuo Paulinus, qui eius potestati successit, neque donariorum quicquam reliquit (vehementer enim Sacerdotibus comminatus est, nisi omnia protulissent) neque ad templum religionis causa adire volentes admittit: sed clausis foribus ita inaccessum fecit, ut ne vestigium quidem diuini cultus in eo resideret. Tempus autem fluxerat usque clausum templum, ex quo fuerat conditum, anni trecenti triginta tres.

C A P. XXXI.

De interfessione Iudaeorum apud Cyrenem.

*Ionatha so-
ciorum parti-
manibus in-
terit, nonnul-
li vini capi-
ad Catullum
perducunt.*

*Catullus tria
simul Iudae-
orum milia
trucidat.
Iosephus à Io-
natha hortat-
ur Catulli,
falso accusa-
tur.*

*Ionathas
vini verba-
tus viuis
exiuit est.*

Avdacia vero sicariorum, veluti morbus quidam, etiam ea quae circum Cyrenem oppida erant, contigerat. Elapsus enim ad eam Ionathas homo nequissimus, arte textor, non pauci imperitorum ut se attenderent perituit: perduxitque eos in solitudines, cum signa & vimbrarum imagines se polliceretur ostendere, & alios quidem hæc agere atque fallendo latebat, dignitate vero præstantes Cyrenensium Iudaeorum apparatus eius & profectiōem Pentapolis Libyæ rectori Catullo prænunciant. Ille autem equitibus ac peditibus missis, Therms facile comprehendit: & magna quidem pars manibus interiit, nonnulli autem vini capti ad Catullum perducti sunt. Author autem consilii Ionathas tunc quidem potuit effugere: multum vero ac diligenter per omnes quæ sitas regiones captus est, adductusque ad Catullum, sibi quidem moram poenæ moliebatur, Catullo autem iniquitatis præbuit occasionem. Nam ipse quidem locupletissimos Iudaeorum falso insimulans, auctores sibi huius consilii fuisse dicebat. Catullus autem criminationes alacri animo suscipiebat, remque delatam multimode cumulabat, tragicis etiam verbis exaggerans, ut & ipse quoddam bellum Iudaeorum confecisse videretur: quodque hoc atrocius est, præter credendi facilitatem, etiam doctus erat calumniandi sicariis. Denique cum iussisset Iudæum quendam Alexandrum nominare: cui iam dudum infensus odium publicauerat, etiam vxore eius Berenice criminationibus implicata, hos quidem priores occidit, deinde omnes simul pecuniarum copiis eximios, tria simul millia trucidavit. Et hæc secure facere arbitrabatur, quod eorum patrimonium reditibus Cæsaris adiungebat. Ne vero vel alibi degentium quisquam Iudaeorum eius iniustitiam confutaret, etiam longius mendacium propagavit: ac Ionathæ nonnullisque aliis qui comprehensi fuerant persuadet, novarum rerum accusatione viris inferre probatissimis Iudaeorum, apud Alexandriam Romamque degentium. Horum autem qui per insidias accusati sunt, vnus erat Iosephus qui hæc scripsit. Non tamen Catullo hæc ita ut sperauerat cessit. Nam Romam quidem venit, Ionathan ceterosque viuos ducens, sine quoque arbitrabatur esse quaestioni apud se ac per illum constatam calumniam: Vespasianus autem rem suspicatus, veritatem requirebat: cognitoque non iure hominibus accusationem illatam, illos quidem Titii studio criminibus soluit, merito vero poenam in Ionatham statuit: prius enim verberatus, viuis exustus est. Catullo autem tunc quidem ob leuitatem principum obtrigit ne quid amplius castigationis experiretur: non multo autem post, multiplici morbo & insanabili correptus, acerbissime tortus est non corporis tantum cruciatum sustinens, sed etiam maior animi morbus & grauior. Terroribus enim expauescebat, & cre-

herens Imperatoris. et a
natus templum claudere
poterat. Successu, neque
enim Sacerdotibus consi-
deratum templum religionis cau-
sa inaccessum fecerat. ne re-
ret. Tempus autem fluxu
ditum anni cunctis impu-

Septimi.

quidam, etiam ea quæ
Elapsus enim ad eam
sacer Imperatorum reu-
adines, cum signis de-
et alios quidem in capiti-
tes Cyrenensium scitu-
m. ita Libyæ rector. Ge-
reditibus milibus, libras
manibus interitus. por-
t. Autori autem con-
um vero ac diligenter pe-
ad Caraculum. libris
iniquitatis præbuit.
horum falso iohann-
Caraculus autem cru-
tatem multumode cur-
se quoddam bellum
notius est. præter crea-
licariis. Denique et
re: cui iamdudum a
erence criminatio-
de omnes simul per-
t. Et hæc secare ho-
us Calaris ad: unger-
in eius iniuriam
matha nonnullis
rerum accusatio-
ndria in Romanque
ati sunt. vniuerat
ita ut sperauerat
que victos ducens
et illum constam
ritatem requireba-
ram, illos quidem
in tonatam statu-
tunc quidem obli-
tionis experirent
illi correptas. ac-
tineens, sed erat
paucebat. Scit-

bro videbat sibi instantes umbras eorum quos peremerat, & clamita-
bat. Cumque se tenere non posset, exiliebat stratis, tanquam tormen-
tis sibi & flammis adhibitis. Hoc autem semper multum proficiente
malo, extisque defluentibus, ac intestinis exhaustis, ita est mortuus:
ulla re alia magis diuinae providentiæ factio indicio, quam quod ne-
quissimos viciatur. Hic nobis est finis historiarum, quam promissimus nos
cum omni veritate tradituros, cognoscere cupientibus, quemadmo-
dum hoc bellum Romanis gestum est cum Iudæis. & qualiter sit
quidem expositum læturis, ut dicant, relinquatur de ve-
ritate autem confidenter dicere non pigebit. quod
eam solam scopum mihi per omnia quæ
scripsi proposuerim.

An mundi
4038
à Christ.
nat. 76.
Septem li-
brarum de
bello Iudæ-
co conclusio.

*Flavii Iosephi de bello Iudaico Libri septimi &
ultimi FINIS.*

Notes du mont Royal

www.notesdumontroyal.com

Une ou plusieurs pages sont omises
ici volontairement.

INDEX RERVM ET VERBORVM IN HOC FLAVII IOSEPHI OPERE MEMORABILIVM FIDE- lissimus ac locupletissimus.

A.

A Aron mortuus. fol. 94
Aaroni virga germinat. 93
Aaroni filij. 77
Aaroni Moysi fratri sacerdotium confertur à Deo. ibid.
Ab Atheniensibus honor Hyrcano habitus. 376
Abraham Lotum caprum cum Sodomitis redu-
cit. 25
Abrahamus primus verbi divini concionator. 23
Abrahamus egregius Astronomus. 42
Abrahamus Ægyptios religionem docuit & artes. 24
Abraham moritur ætatis an. 175. 31
Abrahami obedientia. 28
Abrahamo Deus, progeniem eius malos vicinos in
Ægypto habituram, pronunciat. 25
Abanib. 75
Abela Cain interfecit. 15
Abilagus Asinaum interficere vult, quod Arta-
banus permittere recusat. 501
Abdon iudex. 131
Abdemonus. 828
Ab Apione quædam valde frigide conscripta. 841
Abia ad Hebræos oratio, quæ desertionem & im-
pietatem eus exprobat. 224
Abenerus Neri filius Sauli filium Iebosethum populi
Regem constituit. 171
Abenerus contra Iude tribum copias educit, cuius lo-
cus cum universo Davidu exercitu occurrat. ibi.
Abenerus apud seniores populi, præfectosq; militia,
ut ad Davidem dislicerent, loquitur. 172
Abenerus à Davide comiter exceptus, amice dimit-
titur. 173
Abenerus ad Davidem in Hebronem mittit legatos,
qui suo nomine factus cum eo ferirent. 172
Abenerus in fugam conuersus, Asael trucidat. 173
Abesalomus sororem Thamarum sblatur. 184
Abesalomus vindictæ opportunitatem expectat. ibi.
Abesalomus patrem ac fratres ad solenne convivi-
um inuitat, & Amnonem vino sepultum truci-
dari curat. ibid.

Abesalomus reductus patris Davidis conspectum
denotare iubetur. 185
Abesalomus patris sui affectat regnum astute satis
& callide. 186
Abesalomus Rex ab universis salutar. ibid.
Abesalomus Iordanem transiit. 189
Abesalomus callide per mulierem à Ioabo suborna-
ta remouatur Hierosolyma. 185
Abesalomi Hierosolym. nati liberi. ibid.
Abesalomi columna marmorea. 190
Abias contra Ieroboamum exercitum colligit. 224
Abias victoria peritur. ibid.
Abigea Nabali uxor muneribus Davidem placat.
163
Abiathar manus Sauli lapsus, Davidi patris, &
sacerdotum nunciat eadem. 160
Abiatharus sacerdotali honore priuatur. 203
Abilamaredochus Iechoniam e vinculo dimittit.
276
Abimelechus 79 fratres interficit. 129
Abimelechus Thebas capit. 130
Abimelechus in Sicimistas mouet. 130
Abimelech Isaacum inuidia motus expellit. 31
Abimelech amicitiam renouat cum Isaac. 32
Abimelechus amore Sara captus. 27
Abimelechum mulier ferit, & armiger eum occidit.
131
Abimelechum Sicimistas expellunt. 130
Abisau. 195
Acerra. 216
Achab quintus ex fratribus antequam prothali in-
beretur, in medium præsumpt. 874
Achab & Iosaphath in Syros movent. 235
Achab in prælio vulneratus moritur. ibid.
Achab ab dimissum ab ipso Adadum taxatur. 233
Achabus in gratiam recepto Adado facilius eum co-
facit. 232
Achabus Eliam querit. 228
Achabi 70. liberi Samaria trucidati. 247
Achabi perditionis. 230
Achabi criminem canes iuxta Eliæ prædictionem
lambunt. 23
Achabum Elias impietatis accusat. 228

KKK

Acha

I N D E X.

<i>Achazei aurum & argentum templi Damascum</i>	contra Icarum sedus faciunt.	532
<i>Affyrorum Regi desert.</i>	256	
<i>Achazei Syrorum Deos templo Hierosolymorum</i>	<i>Adiutores Solomonu in templo exadificando.</i>	197
<i>clauso colit.</i>	<i>Adonias cum Abisace ceningim expetit.</i>	264
<i>Achaze impietas.</i>	<i>Adonias interficitur.</i>	ibid.
<i>Achaze mors.</i>	<i>Adonias ex conuivio se proripiens ad altaris cornu</i>	
<i>Achar quidam ex prada contra Dei mandatum</i>	<i>confugit.</i>	199
<i>abscondit.</i>	<i>Adulteri leges & Zelotypia.</i>	83
<i>Achor sorte deprehenditur & punitur.</i>	<i>Adultera accusatio contra Iosephum.</i>	43
<i>Achor propheta Hieroboamum decem tribuum Re-</i>	<i>Agar Saram contemnit.</i>	26
<i>gem suorum offendit.</i>	<i>Agatharchida de Iudau testimonium.</i>	33
<i>Achimelechii proditiouis a Saulo insimulati apo-</i>	<i>Agrippa ad Flacum Syria praesidem se confert.</i>	489
<i>logia.</i>	<i>Agrippa quam Herodes Iudau magu sanat.</i>	524
<i>Achitophel Abesalomo, ut cum paterni pellicibus</i>	<i>Agrippa per Marissam a Proto pecuniam mutuatur.</i>	489
<i>congrederetur, suadet.</i>	<i>Agrippa, dum Herennius Capito pecuniam ab eo ex-</i>	
<i>Achitopheli consilio suadenti Dauidem bello pro-</i>	<i>torquet, noctu Alexandriam nauigat.</i>	ibid.
<i>sequendum Chusim se opponit.</i>	<i>Agrippa cum aliu aliquot ad Claudium mittitur.</i>	
<i>Achitophel, suo consilio expulso, laqueo sibi vitam</i>	519	
<i>snit.</i>	<i>Agrippa Hierosolymu Hecatomben immolat.</i>	427
<i>Achitophel ad Abesalomum deficit, cuius consilia</i>	<i>Agrippa ab Agrippina, ut Claudius Iudaeorum can-</i>	
<i>no succedant, Dauid precatur.</i>	<i>sus cognoscat, precibus obtinet.</i>	535
<i>Acemes littera ad Antipatrum.</i>	<i>Agrippa senatus suam sententiam exponit.</i>	511
<i>Accusatio & Epistola falsa legatorum contra Iose-</i>	<i>Agrippa Fortunatum libertum cum numeribus &</i>	
<i>phum.</i>	<i>litteru contra Herodem ad Imperatorem mittit.</i>	
<i>Adar, Martius.</i>	495	
<i>Adadus Damasci & Syrorum Rex a Davide pra-</i>	<i>Agrippa a Lesbo digressus.</i>	429
<i>lio vincitur.</i>	<i>Agrippa ab Antonia Germanici & Claudii maris</i>	
<i>Adamus iram Dei deprecatur.</i>	<i>trecenta milia mutuo petit.</i>	489
<i>Adama & Eua lapsus.</i>	<i>Agrippa Iudau adiuu tributum remittit.</i>	522
<i>Adami pana.</i>	<i>Agrippa Agrippa filium.</i>	526
<i>Adami aetas 930. anni.</i>	<i>Agrippa Marso Syria praesidi dum quinque reges</i>	
<i>Adamus Deum alloquitur.</i>	<i>ad se venientes discedere iubet, insensue.</i>	525
<i>Aderus Solomoni insensum.</i>	<i>Agrippa in theatro Deus consulatur, Babonem</i>	
<i>Aderus in Aegyptum profugit.</i>	<i>videt, & ut Germanus praxiderat, quinto die</i>	
<i>Aderus Pharaonem ut sibi in patriam reuertere per-</i>	<i>moritur.</i>	ibid.
<i>mittat, orat.</i>	<i>Agrippa quam diu vixerit & regnauerit.</i>	ibid.
<i>Aderus in Iudaeam reuocatur, inde in Syriam se</i>	<i>Agrippa domum praetorianam extruit unde cuncta qua</i>	
<i>confert.</i>	<i>circat templum fierent, contemplari poterat: Iu-</i>	
<i>Ad mortem natus sum, aequo, fugere ne fortissimi</i>	<i>dai altiore paretem excitant, qui Regis prope-</i>	
<i>quidem possunt.</i>	<i>ditum arces, & apud Neronem Poppea precibus</i>	
<i>Ad Alexandrum sex milia hominum confluunt.</i>	<i>illum illa sum impetrant.</i>	539
360	<i>Agrippa Tiberiade habitas.</i>	438
<i>Ad Lothum angeli diuertunt.</i>	<i>Agrippa in Italiam Puteolos, inde ad Tiberium Ca-</i>	
<i>Ad Manethoni de Moysa maledicta responsio.</i>	<i>sarem peruenit.</i>	489
<i>Ad Deum respicientibus eia, vni fidentibus pietati</i>	<i>Agrippa ad audiendum Eutychum instat, quo facie</i>	
<i>fructus integer manet.</i>	<i>propter verba quadam ei vincula sunt iniecia.</i>	
<i>Ad Anilantus ingeni perditorum hominum multi-</i>	491	
<i>tudo confluit, qui Babylonios inuadunt.</i>	<i>Agrippa Alexandria pecuniam mutuatur.</i>	489
<i>Adhortatio ad conuincendam mortem, a tempore</i>	<i>Agrippa Iudaeorum immunitatem confirmat.</i>	429
<i>& reuocata de sumpta.</i>	<i>Agrippa Berytiam civitatem eximiu ornamento</i>	
<i>Adhortatio ad confederationem amicitie & beneficii</i>	<i>honorat.</i>	524
<i>Dei Israelitis exhibiti.</i>	<i>Agrippa terrestri itinere Ephesum peruenit.</i>	427
<i>Adhortatio ad libertatem tuendam.</i>	<i>Agrippa in Asiam missus.</i>	420
<i>Adiabenerum magnates cum Abia Arabum Rege</i>	<i>Agrippa sex menses in custodia seruatur.</i>	492

I N D E X.

<i>Agrippa in suum regnum navigat.</i>	494	<i>Alexander & Aristobulus omnes lachrymis, etiam</i>	
<i>Agrippa Ruma degens ob liberalitatem immodi-</i>		<i>parentum accusatorem ad misericordiam commo-</i>	
<i>cam ad inopiam redactus.</i>	488	<i>ment.</i>	432
<i>Agrippa Hierosolymorum muros permunit.</i>	524	<i>Alexander à Iudæa bello petitus, potentissimos co-</i>	
<i>Agrippa ditto ampliatur.</i>	537	<i>rum in Bethona oppugnat.</i>	365
<i>Agrippa Herodes Antipatrum Romam ducen-</i>		<i>Alexander coniungi, quomodo secum regnare possit,</i>	
<i>dum tradit.</i>	431	<i>ostendit.</i>	361
<i>Agrippa Germanus quidam fortunam florentem</i>		<i>Alexander Aristobuli filium ad defectionem Iudæa</i>	
<i>& vite terminum pradiit.</i>	462	<i>iterum reducit.</i>	587
<i>Agrippa liberi superstiti.</i>	526	<i>Alexander Polybistor.</i>	30
<i>Agrippam Herodes apud Sinopem Ponticam ur-</i>		<i>Alexander & Aristobulus à Salome ac Pherora</i>	
<i>bem offendit, & ab eo honorifice excipitur.</i>	427	<i>ad convicia illi, apud Herodem reducuntur.</i>	430
<i>Agrippam Caius Tetrarchia Regem constituit.</i>	494	<i>Alexander obiecta crimina non inficiatur, sed per</i>	
<i>Agrippinâ Messalina & Patina Claudii uxoris.</i>		<i>scripturam parenti stultas insidias fatetur,</i>	
	536	<i>quarum Pherora, Salome, Ptolemaus, & alii</i>	
<i>Agrippinum.</i>	608	<i>Regu fidelissimi participes essent.</i>	413
<i>Aggæ & Zacharias Propheta.</i>	287	<i>Alexander per sex annos quinquaginta milia Iu-</i>	
<i>Ain expugnata atq. combusta.</i>	116	<i>daorum interfecit.</i>	500
<i>Albinus Iudæa procurator.</i>	539	<i>Alexander ad Praefectum arcis Alexandriæ, visse</i>	
<i>Alcimus sine lacrimis pontifex.</i>	330	<i>reciperet scribit.</i>	446
<i>Alcimus pontifex cum perfugæ Iudæam apud De-</i>		<i>Alexander Herodi, quod Archelaum discedere di-</i>	
<i>metrium accusat.</i>	330	<i>crevit, fatetur.</i>	447
<i>Alcimus popularem aurum sibi concilians, eos qui</i>		<i>Alexander victoriam ab Theodoro amittit.</i>	580
<i>sunt Iudæa partium occidit.</i>	ibid.	<i>Alexander 100000 pedum & 2500. equitum con-</i>	
<i>Alcimus Iudæam apud Demetrium accusat.</i>	330	<i>gregat.</i>	585
<i>Alcimus pontifex mortuus.</i>	331	<i>Alexander Ionathan in suas partes traducere con-</i>	
<i>Alexander in templo Hierosolymitano sacrificans,</i>		<i>tur pontificatum discedendo.</i>	337
<i>vasicinio de ipso Danielis ostento maximam Iu-</i>		<i>Alexander Aristobuli filium principatum inaudis,</i>	
<i>dæa libertatem concedit.</i>	502		572
<i>Alexander Aristobuli filium contra Hyrcanum</i>		<i>Alexander Antiochi Epiphanis filium in Syriam</i>	
<i>magnam manum congregat.</i>	586	<i>veniens, Ptolemaidem occupat.</i>	336
<i>Alexander & Aristobulus crebro matrem implo-</i>		<i>Alexander Rex Syria Cleopatram Philometora fi-</i>	
<i>rant, id quod Herodu animam succendit.</i>	613	<i>liam ducit.</i>	339
<i>Alexander Herodi parenti Eunuchus corrumpit,</i>		<i>Alexander & Aristobulus in quibus peccaverint.</i>	
<i>& quod regni sit futurus successor pradiat.</i>	614		451
<i>Alexander ad DCCC. crucibus suffigi, & in eorum</i>		<i>Alexander ad Ptolemaidem exercitum ducit, eam</i>	
<i>domu conspectu uxoris & liberos trucidari iubet.</i>	369	<i>que oppugnat.</i>	356
<i>Alexander Thracida cognomen apud Iudæos inue-</i>		<i>Alexander in conspectu cum Antiocho Grypho ca-</i>	
<i>nit.</i>	ibid.	<i>sur.</i>	352
<i>Alexander in vinculo quatuor libros aduersus mi-</i>		<i>Alexander alterum fratrem interfecit, alterum in</i>	
<i>micor conscribit.</i>	615	<i>honore habet.</i>	355
<i>Alexander Ptolemæo, ut Zoilam tolleret, persua-</i>		<i>Alexander à Gabino victus.</i>	373
<i>der.</i>	357	<i>Alexander dona Ionatha mittit.</i>	341
<i>Alexander.</i>	547	<i>Alexander post obitum Philippi Macedonum Rex</i>	
<i>Alexander quartano febriâ recursum fatigatus.</i>	562		390
<i>Alexander suo & fratris nomine parentu accusa-</i>		<i>Alexander cum hostibus praliodecoratus, & sex mil-</i>	
<i>tionem diluit.</i>	432	<i>lia militum amittit.</i>	586
<i>Alexander Hierosolyma obsidere volens, pontificem</i>		<i>Alexander ab armis requiescit.</i>	581
<i>obuiam eundem honorifice excipit, ob visionem</i>		<i>Alexander & Aristobulus Sebaste strangulati in</i>	
<i>eodem habitu ante oblatum.</i>	302	<i>Alexandrium sequeuntur.</i>	452
<i>Alexander cum Demetrio armis decoratus, cunctis</i>		<i>Alexander cum Ovada Rege Arabum congressus,</i>	
<i>que conductitior milites amittit.</i>	560	<i>totum exercitum amittit.</i>	581
		<i>Alexander, Arabia & Amathuntis castello bel-</i>	

Iam insert, illudque captum funditus ermit.	580	Amalec ita mouent in Israelitae.	67
Alexander Lyfimachus Alabarcha.	521	Amalecitarum rex Damocelus interficitur.	158
Alexandri & Aristobuli impotentia.	ibid.	Amalecitarum gens expugnata, & incensa sicella,	
Alexandri victi in Arabiam fugae, & cades	342	pradum abegerunt.	163
Alexandri cum Demetrio pugna & victoria.	338	Amalecitas interuentione delendos pradiitio.	68
Alexandri copias Arabum Rex in fugam uertit,		Amalecitas precipitendos.	110
maximamque partem trucidat.	581	Amalecitas fundunt fugantque Israelitae.	67
Alexandri familia magnum infortunium incurrit.	364	Aman ab omnibus, exceptis Iudeis, adoratur.	294
Alexandri morbus.	361	Aman odio & consilio eius in Iudeos in consilio	
Alexandri mors.	362	parafactu, suspenditur.	298
Alexandrum quidam quod Romam contraparentem ad amicos literas misit, accusat.	442	Amor multitudine erga se ipsum.	561
Alexandrum filium Herodes immet.	614	Amor Rex Iude impius.	263
Alexandrum, Aristobuli fratrem Regina Regem constituit, qui e vestigio crudeliter agit.	580	Ammonitarum spolia.	237
Alexandra Pharisaui ultro parat.	399	Ammon morbum simulans, patrem ut sororem ad	
Alexandra, Alexandri coniunx pietatis opinione principatum obtinet.	ibid.	se mittit, perit.	184
Alexandra Herodi suspecta obternatur.	400	Ammon sorori, ut sui copias faceret, suadet.	ibid.
Alexandra in Aegyptum auspicere cogitat, insidia vero Herodipateant.	ibid.	Ammon sororem reluculentem per vim opprimit,	
Alexandra per euenfus & Herodi reconciliatur, dum Pontificatum filio promittit.	ibid.	mox exasam & iustitiam extrudit.	ibid.
Alexandra Iudeis castellanis custodiam credit.	363	Ammon, Dauidi filius, Thamarum, Absalonu sororem deperit, in morbum incidit.	ibid.
Alexandra Herode ab eis urbi arces in suam potestatem redigere conatur.	413	Ammonu fuscitatur Mardocheu odantur.	160
Alexandra Hyrcani filia, uxor Alexandri Aristobuli Regis filii Cleopatra, ut Pontificatum filio sperat ab Antonio gerit.	399	Ammonu in Mardocheu odium.	296
Alexandra Hyrcanum patrem sollicitat, & ut a Malcho tutelam peteret, monet.	498	Antonius & Caesar cum Herode in Capitolium ascendunt.	211
Alexandra moritur, & Hyrcanam regni successorem constituit.	583	Ammonia exterorum societate mercede imperantia in Dauidem copias parant.	180
Alexandra Cleopatra Herodi insidias, & filium miserabilem interitum indicat.	401	Ammanita & confederati seipfos inuicem trucidant.	237
Alexandra interfecit.	414	Amplitudo Iudaea.	455
Alexandra Damascum nulla re memorabili gesta caput.	582	Amphatio regni Israelitici.	452
Alexandra indecore se filia criminis non consciam vult offendere.	413	Antiochus Rex Israelitae.	227
Alexandrium & alia castella diruta.	372	Amarantes futurus Moysa parens Deum orat pro Hebraei.	53
Alexandri mater.	ibid.	Amarinus moritur, ei, Achabius filius in regno succedit.	227
Alexandria pariora maritima.	461	Amoraeos Hebraei fundunt fugantque.	95
Alani Mediam terram pradandi causa perueniunt.	442	Amoraeorum terra iuxta.	ibid.
Alia Caesaru libertus Agrippa munito dat praemium.	490	Amasius a propheta propter idololatriam reprehenditur.	251
Altare & vasa ad illud pertinentia.	209	Amasius Rex Hierosolymitanus.	250
Altare arcum.	211	Amasius ab Israelitarum Rege captus, Hierosolyma diruta & templum spoliatum.	252
Altitudo, longitudo & latitudo templi.	208	Amasius Hierosolymorum Regu in loam Israelitarum Regem expeditio.	251
Amalec ita Dauidi Regem Saubum casum nunciat, & eius cadu argumenta armillas aureas & insignia regum affert.	170	Amasius Iudeis victoria.	ibid.
		Amasius cades.	252
		Amathus diruta.	359
		Amathenorum Rex Dauidu societatem petit.	179
		Ananias Nebcdai filius, Camyda Pontifici succedit.	234
		Ananias Costobatus & Saulus ad spoliandos infirmiores promptissimi.	540
		Ananias unus ex legatis, vir malus & maleficus.	571

Ananias, ananias, Curianus, Celer, aliaq. nonnulli	antigenus Herodi quod non ex stirpe Regie progeni	
Romam missi	535	maiestatem eius sit, exprobat
Ananus apud Albinum accusatus	539	antigenus Aristobuli filius apud Casarem Hyrcanum & Antipatrum accusat,
Ananus quinque filios summi Dei pontificio potitos habet	ibidem	antigenus securi obtruncatur
Ananus Serbi filius in Ioazar pontificis locum fur rogatus	480	antigenus, Aristobuli filius, ad Casarem, Pompei
ananelo Herodes dat summum sacerdotium	399	antigenus de merie patris accusatur
ananelo Herodes pontificatum abrogat	400	antigenus ac fratre nunti mali suspicatur
Anna Helcana uxor literos à Deo petit	37	antigenus interficitur ibid.
Anaxagoras	470	antigenus Hyrcanum & Antipatrum falso accusat
Anichus secum Davidem contra Hebreos educit, qui a Palasfinorum discip. reprobat	167	antigenus apud Ariabulum falso accusatur
Anichus Davidem remittit	ibid.	antigenus in Iosephi cadaver immunitur
Anichus Davidem cum sexcentorum cohorte educat	165	antigenum Aristobuli filium Ptolemaus Melema
ancillas ingenui non ducunt	166	antipater
angelus Dei occurrat	28	antipater precibus Herodem, ut pacta conuincit
angelus Abrahamo filium nasciturum nunciant, & defendens Sodomitas	26	antipater Alalibi instillu venenum bibit
annatata & regimino, item virtutes & diuina Davidis	23	antipater Iudaeorum potentiores in Aristobulo concitat
annibis supplicio affectus: Ananiam & Elazarum in exilium mitti	52	antipater pecunia & donis hominum fauorem conciliare conatur
Anilam ab uxore inuolatam à Iudaeis oburgatum quendam confudit	52	antipater Herodem & anticos calumniis in fratres infammat
anilam in Mithridatu vicos cum exercitu impetum facit, cumq. nocem opprimit, & capiam se cum aduocati.	ibid.	antipater omnium malorum fax
anilam Pariborum ducenti trucidat, eiusq. uxorem ducit	371	antipater Casari ex Syria milites confert
anilam à Mithridate fugatus	303	antipater & Mithridati in capiendis Pelasgi operam nauat
anilam Babylonis ad supplicium deposcunt, qui oppressus interficitur	ibidem	antipater obiecta crimina diluit
Anicia mortali corpore vivente	443	antipater Iudaea prouincator declaratur
Animus Herodi hypochriticus	491	antipater contra Malichum colligit exercitum
Annius Minucianus	596	antipater praesens calumniis & absens per litteras Herodem in filios exacerbat
annius Rufus Iudaea praefectus	480	antipater Pherece mortem vehementer lugeat
annona caritas in Aegypto	61	antipater Caesarem omnibus iniussu
annona charitas principatu Claudiis	87	antipater expectatione regniceria nititur
annus iobelus	83	antipater in Iudaea novarum rerum cupidus conpetit
ananus apud Albinum accusatus	480	antipater iulianus 198. primus Antipater dictus
antigenus antriculum Hyrcani dentibus truncat	595	antipater Phasaelo Hierosolymorum, Herodi Galileae regimen committit
antigenus Aristobuli filius ab Herode fugatus	593	antipater omnem in Antipulum culpam confert
antigenus Massadam obtinet	597	antipater Gabinium Ptolemaum in Aegyptum reducendum adiuvat
antigenus Paribis, si ab Hyrcano in illum regnum transferrent pecuniam palliatur	380	antipater exclusi, reliqui fratribus patris successores declaratur
antigenus quosdam, qui Herodianos frumentatores per insidias intercepti, mittit	391	antipater Hyrcani, Nicodemus Aristobuli legatus Pompeium
antigenus apud Aristobulum falso accusatus	395	antipater scriptoribus epistolarum, qui in fratre perniciem simulat, ingentem pecuniam suam erogat
antigenus à Paribis in Iudaeam reductus Hyrcanum, ut in regnum restitueretur, auriculas amputat	358	antipater Hyrcani pecuniam Romano sibi demittit, Iudaeos vero inuisos reddit
antigenus Romanum exercitum alere recusat	392	antipater in demerendo paternum amicum nulli subpibus parcat

antipater ab Herode accusatur	459	Antipatri extructa	435
antipater Herodem fratribus magis infensum red- dit	431	Antipatru	608
antipater subditos suos, ut cum Hyrcano sentirent, admonet	589	antiochus abrogato Dei cultu, summa cum tyran- nide falsum illi obtrudit, arci in hac praesidio im- posito	319
antipater cum copijs Alexandro obviam procedit	586	Antiochus Magnus Rex Asia & Syria Iudaeos vo- cat	318
antipater Samaritae Herodi Antipatrum, filium venenum paratum habere exponit	457	antiochus primo regno cum coninge ac liberis egredi, quam cum Romanis pugnare decrevit	442
antipater patrem vitam sinisse ratus, cum carceris eustode de missione agit, quod dum Herodes au- dit, sine mora eum occidere, & in Hyrcano ca- stello condidit	466	antiochus in iudaeam irrumpens parat	323
antipater nocte cum Hyrcano ex civitate profugit, & ad Arabiam Arabiam Regem peruenit	583	antiochus capitur	442
antipater innocentiam suam precibus ad Deum te- stari facere conatur	461	antiochus cum Caesare reconciliatur	ibid.
antipater multa praecara facinora commisit, & ad subeunda pro Caesare pericula sese offert	589	antiochus cum Iuda foedus facit	329
Antipater cum patre rei Iudaeorum ministrat	452	antiochus murum, quo templum septum erat, solo aqua	ibid.
antipater fratribus sublati populo & militibus in- iurijs	ibid.	antiochus sui civibus perfidus	437
antipater se reverfus in gratiam gratulari simulat	44	antiochus acceptus ab Hyrcano trecentis talentis ab obsidione discedit	378
antipater vestre praesentia multitudinem vulnerum demonstrat	589	antiochus auxiliaturus Samaritam, ab Aristobulo caditur & fugatur	353
antipater parentis accusationem diluit	460	antiochus Rex Damascus periturus	860
antipater Salome filius apud Augustum Caesarem Archelaum accusat	496	antiochus Seleucum fugat	319
antipater parentis ultimum diem optat	452	antiochus cum coninge & filiabus in Ciliciam fugio	442
antipater patria muros reparat	589	antiochus Tryphonem victum Syria, in Dora obsi- dione cingit	349
antipater a cunctis accusatur	461	antiochus regno a fratre eximitur	361
antipater amicum fallere non potest	453	antiochus Gryphus occisus	359
antipater in carcerem coniectus	462	antiochi ad Zeuxidem epistola, in qua iudaeorum horrificam mentionem facit	314
antipater domum reversus a nomine excipitur	459	antiochus & Ptolemaeus amicitiam & foedus faci- unt	314
antipater Roma illustri factus	491	Antiochus cur templi depraedationem fecerit	463
Antipater Herodi filius parandi sibi regni spe Romam navigat	468	antiochus Philippum regni gubernatorem constitu- it, eiq; antiochiam suam tradidit	328
Antipatri coniunx nobilis ex Arabia femina	588	antiochus urbe Hierosol. occupata templum spoliat	320
antipatri in Alexandrum fratrem dolus & insidia	612	Antiochus in conflictu cum Partho interemptus	351
antipatri in archelaum & Philippum fratres insi- dia	624	antiochus squalidus factoribus confectus expirat	450
antipatri vxor & filii	374	antiochus Lybiae rerum administrationem, promi- ciae & filium committit, in Persidem profici- scitur	323
Antipatri contra fratres aristaeis machinatio	488	antiochus contra Iudaeos in furorem vertitur	ibid.
antipatrum & Herodem apud Hyrcanum Iudaei accusant	577	antiochus cognito, quod Philippus usurpato sibi re- gno adveniret & Perside, obsidione soluta illi oc- currit	329
antipatrum Caesar Romana civitate simul & im- munitate donat	589	antiochus Scenopogia gratia septem diurnum iuda- ciam Iudaei concedit	351
Antipatrum Herodes ad Caesarem mittit	456	Antiochus septem illustres pueros Hebrao- rum cum matre Antiochiam abduci praecipit	478

<i>Antiochus peditum sibi legiones ex Hebraeorum numero congregat.</i>	480	<i>Antonium Herodem amari placat, & amicum se</i>	402
<i>Antiochus Iudaei seditiosus magna calamitatem in</i>		<i>as saluum esse scribit</i>	402
<i>Antiochia auctor</i>	437	<i>Antonia turris</i>	424
<i>Antiochus septimi diei festum Iudaei edicit</i>	437	<i>Antoniam Agrippae, officeres, ut tandem audiretur</i>	267
<i>Antiochus Eupator cum copiis, in Iudaeam proficiscitur</i>	328	<i>Entychus, regat</i>	269
<i>Antioch. Epiphanes curis implicatus, morbum contrahit & moritur</i>	327	<i>Anteus</i>	269
<i>Antiochus Aegypto cedere cogitur</i>	320	<i>Apion contumeliosam Iudaeorum insectationem, quam</i>	
<i>Antiochus Hyrcanum in urbem compellit</i>	350	<i>se mercedem alexandrinis reddere voluisse videtur</i>	461
<i>Antioch. Diana templum spoliare volens, Elymida mouet, & turpiter inde se Babylonem recipit</i>	327	<i>Apion veram patriam & genus suum abinrat</i>	461
<i>Antiochus Seleucifrater Antiochum Lycienis filium bello aggreditur</i>	359	<i>Apion de Mose & gente Iudaica</i>	460
<i>Antioch. moritur, & principatum Antiocho filio relinquit</i>	176	<i>Apion Iudaei seruientem exprobrat</i>	465
<i>Antioch. post patris obitum cum numero exercitus Iudaeorum fines ingreditur</i>	576	<i>Apion seipsum laudat & magnificat</i>	465
<i>Antioch. ad Hierosolymam proficiscitur, praesidiumq; ibi relinquit</i>	576	<i>Apion de Mose & templo Iudaico mendacium arguitur</i>	461
<i>Antioch. a Tobia filio motus cum exercitu in Iudaeam irrupit, ac Hierosolyma denunciat</i>	575	<i>Apologia Hyrcani apud Regem accusati</i>	317
<i>Antioch. Epiphanes belli Iudaici fons & auctor</i>	352	<i>Apollodorus ex Gaza notus in Iudaeorum castra erum</i>	355
<i>Antioch. mores Iudaicos abrogat</i>	576	<i>pit</i>	355
<i>Antioch. rex Comagena</i>	284	<i>Apollonius cum Ionatha praelium committit, & ab eo fugatur</i>	840
<i>Antioch. Magni in honorem templi editum</i>	314	<i>Apollonius Syria Dux collecto exercitu Hierosolymam venit</i>	474
<i>Antiochi ad Ptolemaum de Iudaeorum libertate epistola</i>	313	<i>Apostata a Matthia transfigitur</i>	321
<i>Antiochi ad Eleazarum exhortatio</i>	472	<i>Apostata a religione Iudaica</i>	320
<i>Antiochi mors & fames exercitus immissa</i>	361	<i>Apostata sacerdotum</i>	301
<i>Antiochi & Iudaei pugna</i>	328	<i>Apianus persipennius Iudex</i>	132
<i>Antiochum Cefennius Petus Syria administrator coram Caesare accusat</i>	442	<i>Apud Gracos nulla conscriptio poematae Homeri venturior</i>	449
<i>Antioch. Demetrii fratrem Alexander timet</i>	581	<i>Aqua calida apud Callitoe, qua in lacum bituminis foracem effluit</i>	253
<i>Antiochia Mygdonia a Macedonibus condita</i>	200	<i>Aquarum calidarum fontes</i>	440
<i>Antiquitatum Iudaicarum Epilogus</i>	296	<i>Aquarum in Hebraeorum exercitu penuria</i>	127
<i>Antiquitatum historia quing. millium annorum</i>	449	<i>Aquilo aenoniensis Iammam in Romanos abigit</i>	444
<i>Antonius Herodem & Phasaclum tetrarchas declarat</i>	593	<i>Aquilo Caio extremum ictum inflixit, Chareas vero facinorosi auctor dicendus</i>	279
<i>Anton. in Tyro commemoratur</i>	593	<i>Aquila aurea super maiorem templi portam</i>	252
<i>Anton. Antigonus ad Triumphum seruare volens, propter Iudaeos seditiosos secum percussit</i>	398	<i>Aquilam auream detractam iuuenes securibus concidunt</i>	252
<i>Anton. captiuos trucidat</i>	494	<i>Ara suffumigatoria</i>	74
<i>Anton. multiu donu ab Herode affectu</i>	402	<i>Arabi Scamro reconciliatur</i>	319
<i>Anton. Phasaclum & Herodem Tetrarchas confirmat</i>	385	<i>Arabes ardescens fuit vitro se Iudaei tradunt</i>	330
<i>Anton. Hyrcano de Cassii & Brutiorib. & morte scribitur</i>	384	<i>Arabes ab Herode dimitti</i>	407
<i>Anton. Herodi virtutem miratur</i>	327	<i>Arabes Herodi exercitum in fugam vertunt</i>	329
<i>Anton. Cleopatra maritus</i>	462	<i>Arabes Caesare irato Herodi neque latrones dederunt, neque pecuniam mutuo acceptam persolvere volunt</i>	242
<i>Anton. & Cleopatra extincti</i>	411	<i>Arabes furi compulsi ab Herode pacem petunt</i>	405
<i>Anton. Armenia regno potitur</i>	404	<i>Arabes & Trachonitis scientes Herodi Caesarem tratum illi insulant</i>	242
<i>Antonia in magno apud Tiberium honore habitata</i>	269	<i>Arabes in praelium reuersi fugientes tremunt, & castra capiunt</i>	405
		<i>Arabes in fugam versi</i>	405
		<i>Arabum circiter septem millia cadunt, priusquam in Herodum clientelam sese dederunt</i>	131

Arabum contra Romanorum expeditionem	330	que Hierosolyma confugere coegit	364
Arabici belli causa	241	Aretas rex arabum Gazam spem auxilii ostendit	359
Arbores frustera non excindenda	110	Aretas Hyrcanus quinquaginta milia militum tra-	
Arborum de rege deligendo consilium	130	dit	318
Arca Noe	16	Aretas ex angustia impossibile est exercitum ad Per-	
Arca sacra à Palaestinis in sanum Dei sui Dagone		tram peruenire colligit	268
desertur.	139	Aretas Syllaum, quod Eabatum alioque interfecerit	
Arca in Carthaginiam transfertur.	140	accusat	248
Arca Dei in templum transportatur	111	Arietem ad victimam loco Isaci Deus offert Abra-	
Arca sacra Bethrame peruenit	140	ham	11
arca in urbe reducta, in tabernaculum reponitur	27	Aristobulus cum filio Pompeii studiose peremptus	321
Arcon medicus quosdam dimittit.	280	Aristobulus Roma tenerius Alexandriam deuenit	319
Architecti templi extruendi	104	curae conatur	372
Archelaus Herodis sese excusat	243	Aristobulus à Romanis in praelio vincitur	ib.
Archelaus fratrum liberis edit	247	Aristobulus captivus cum Antigono filia Romana re-	
archelaus Herodè generum benignissime suscipit	313	mittitur	ibi.
Archelaus Herodem vitio pro Alexandra deprecari			
compellit.	135	aristobulus iura et habitatores ad circumcissionem co-	
Archelaus Rex Cappadociae in Iudaeam ad Alexan-		terose, Iudaeos ritus admittit	356
dum generum venit.	335	Aristobulus Herodis ductu submergitur, & ad Ana-	
Archelaus & Herodes de liberis Alexandri delibe-		nelum pontificatus redit	401
rant	ibid.	Aristobulus contra Aretam & Hyrcanum proficisci-	
archelaus Cappadocum Rex Herodem indignationem		tur	367
in generum simulat, eumquand paternos affectus		Aristobulus multa castella occupat	363
relinquit	241	Aristobulus Herodis regni Chalcedis filius	337
archelaus si à Caesare in imperio constabilitus esset cu-		Aristobulus & Hyrcanus à Iudaeis apud Pompeium	
ra sibi fore, ut huiusmodi omnium videatur di-		accusati.	368
gnitum pollicetur.	254	Aristobulus eiusque afflicta Phariseorum tyrannidem	
archelaus alexandri crimina inimicos, praecipue ve-		arculant	312
ro in Ptoleoriam transternit. Ptoleas archelaum re-		Aristobulus bello congressi cum Pompeio cogitat	384
consultatorem adit.	241	Aristobulus & Hyrcanus de regno contendunt	365
archelaus Romam proficiscitur, multaque eadem obui-		Aristobulus vinculo solutus veneno tollitur	374
nitatem comitantur	255	Aristobulus Antigonum in regis societatem admit-	
archelaus Iocaxaro Boethi filio pontificatum abrogat,		tit, ceteros in vincula coniecit, & matrem fame no-	
eamque de civitatem in Eleazarum relocat.	259	cuit	355
archelaus epulum multitudini praebe	254	Aristobulus ad Pompeium descendit	384
archelaus & Iudeorum legati coram Caesare compa-		Aristobulus Damascum contra Ptolomaeum missus	
rent	258	313	
archelaus & Philippus insinuat antipatri accusan-		Aristobulus Antigonum fratrem interficit	355
tur	249	Aristobulus Hyrcani filius post captivitatem Baby-	
archelaus condita	259	lonicam duademi sibi primus imponit	354
archelaus visionem Simon viri Esseni interpretatur	260	Aristobulus ex arce ad Pompeium descendit	369
archelaus regi accusatum	254	Aristobulus castella Pompeio tradit	ibi.
archelaus accusatum Caesar pecunia multat, eumq.		Aristobulus cum familia Romam veñit	386
Viennam in exilium mittit	260	Aristobulus uxoris humilitatem generi obicit	613
archelaus Caesar ethiopia constituit, regni que di-		Aristobulus matrem ac fratrem vinclos custodia tra-	
midium in duos Herodis filios Philippum & anti-		dit	379
pam parit.	258. & 248	Aristobulus matrem victam fame necat	ibi.
archelaus Nicolaus excusat	255	Aristobulus fratrem Antigonum plurimum amat	
ardens studium in reparandis manib.	294	ibid.	
ardentes facies in murum iaculantur	444	Aristobulus se ipsum regem declarat	383
aretas ad arabum regem legatus	244	Alexandra coniugem Aristobuli cum filio carceri	
aretas rex Caesaria	361	includit	ibi.
aretas contra aristobulum expeditionem suscipit, eum		Aristobulus Flaccum Agrippa fratri insonsum red-	
		dit	266

<i>Aristobulus amicitiam suam ac socrum monet</i>	243	<i>uitatib. multum afflicti</i>	292
<i>Aristobulus ab Herode interfectus, supra lib. 15. ca. 3.</i>		<i>Asineus & anileus Neerdeses patria in locum quem</i>	
296.		<i>dum se conferunt, ad quem ingens multitudo con-</i>	
<i>Aristobulus elapsus Roma iterum turbas concitat</i>		<i>fuist</i>	273
587.		<i>Antius cum sociis à Babylonia satrapæ ex improbi-</i>	
<i>Aristobulus cum Romanis dimicat</i>	ibi.	<i>so oppressa.</i>	ibi.
<i>Aristobulus agrippæ regis frater & Eleas Magnus &</i>		<i>Asineus iussu ad fortitudinem hortatur, & hostes fun-</i>	
<i>pud Petronium Iudaorum causam agunt</i>	271	<i>dit. iugatur.</i>	ibi.
<i>Aristobulus Hyrcani filius natus maior principatum</i>		<i>Asinus</i>	375
<i>in regnum transfert</i>	578	<i>Asini apud Iudæos aliosque sapientes viros qui dicantur</i>	463
<i>Antigonus in honore fratris in templum ascendit</i>	479	<i>Asimonas Principatus & Pontificatus finis</i>	396
<i>Aristobulus Pompeio supplicem occurrit</i>	587	<i>Asebania & Seysbolita ob iram iura non solum</i>	
<i>Aristobulus satellitibus ut Antigonus sicum arma</i>		<i>peruicax</i>	316
<i>adiret occiderent, precipit</i>	579	<i>Asphaltites lacus</i>	24
<i>Aristobulus misere moritur</i>	ibid.	<i>Asinus ierusalem</i>	14
<i>Aristobulus coram Pompeio apologia</i>	365	<i>Asorus</i>	113
<i>Aristobuli coniunx verba, Antigonus dolere truci-</i>		<i>Asyriorum imperium dissolutum</i>	262
<i>dari curat</i>	351	<i>Asyrius rex Persarum, Vastem ad coniunium venire</i>	
<i>Aristobuli liberemissi</i>	372	<i>volentem repudiat</i>	298
<i>Aristobulincem cumridefient, præcipue vero Ale-</i>		<i>athenis Herodem ciuisq. exercitum invadit</i>	220
<i>xandra, quæ nullam præ se fert iurisdictionem</i>	218	<i>athronger vir corpore & manuum robore insigni di-</i>	
<i>aristobulicum Hyrcano fœdus</i>	365	<i>gitatem regiam attentat</i>	275
<i>aristobulifratricidia pœna</i>	355	<i>aurantia & dario a Zensoro arabib. elocata & a Ca-</i>	
<i>aristobuli apud matrem derectio</i>	581	<i>sare Herodi dicitur est causa belli.</i>	420
<i>Aristobulo fratricidii pœnitudine morbus ingre-</i>		<i>aurus ab arabib. incensus</i>	257
<i>scit.</i>	579	<i>aurum de summo de hoc seculo</i>	489
<i>aristobulo Herodes infidatur</i>	400	<i>Augustus Herodem Syria procuratorem constituit</i>	
<i>aristobulum in templo arabi oppugnat</i>	367	331	
<i>aristobulum Pompei iussu descendere provocat</i>	584	<i>augustus Cesari Causam rem dimittam facit</i>	278
<i>aristobulum capientem Cesar vinculo soluit</i>	588	<i>astrenas</i>	ibid.
<i>aristocratia opitum regimen</i>	104	<i>antiorum Simonis</i>	348
<i>argumenta Iudaorum genus antiquius Græcorum</i>		<i>azarie Propheta ad populum adhortatio</i>	120
<i>genere</i>	451	<i>azymorum festum</i>	61
<i>arma quib. Iosaphatus victoriam paravit</i>	116	<i>azoti propter arcam ereptam horribiliter cruciantur</i>	
<i>artabanus Tiberio filium Darium obidem & virum</i>		139	
<i>quinque cubitorum statura mittit</i>	256	<i>Edificia ab Herode condita</i>	607
<i>Artabanus a Dabhi & Sacu in imperium restituitur</i>		<i>Edificatio Hierosolymæ</i>	452
ibi.		<i>Egyptus unde dicitur</i>	ibid.
<i>artabanus asinao terram Babyloniæ commendat,</i>		<i>Egypti rex auxiliaturus Iudæis pralio vincitur</i>	
<i>datusq. muneribus dimittit</i>	273	267	
<i>artabanus ad asineum & anileum propter audaciam</i>		<i>Egypti regis de Iudæorum libertate ab asinao impe-</i>	
<i>societatem cuiuslibet inire mittit</i>	ibi.	<i>trata additum</i>	306
<i>artabanus ad legem se confert, auxiliumque ab eo pe-</i>		<i>Egypti & Ethiopia regina ad Salomonem venit</i>	
<i>tit</i>	289	314	
<i>aruntius in theatro Imperatoris interitum nuntiat</i>		<i>Egypti bestias natura repugnantes colant</i>	462
280		<i>Egyptiorum libido</i>	24
<i>Arx apantiis diruta</i>	368	<i>Egyptiorum rex in Ethiopiam fugit cumque E-</i>	
<i>asannus Rex Iudæ</i>	119	<i>thiopum rex honorifice suscepit</i>	457
<i>asannus Damascenus in Basanem concitat</i>	120	<i>Egyptiorum sacerdotes circumcidantur, a porcinis</i>	
<i>asannus Rex moritur</i>	ibi.	<i>carnib. abstinent</i>	465
<i>asani pietas</i>	119	<i>Egyptiorum arma ventus in Hebræorum castra ex-</i>	
<i>asani victoria</i>	ibi.	<i>pellis</i>	63
<i>asael Iobab frater abenerum insequitur</i>	90	<i>Egyptiorum Idololatria</i>	456
<i>asiatici & Cyrenenses Iudæi ab eorum regionum ci-</i>			

<i>Egyptiorum regem Pharaonem dicit</i>	113	<i>Balams asina loquitur</i>	96
<i>Egyptiorum rex in Aethiopes</i>	55	<i>Balams de Israelitico populo vaticinium</i>	97
<i>Egyptiorum erga Hebraeos invidia</i>	52	<i>Balac iratus reprehendit Balamum</i>	97
<i>Emilius Regulus</i>	276	<i>Balaci Moabitarum regu ad Medianitas legatio</i>	96
<i>Erae Sara 127. anni</i>	89	<i>Balamo Angelus resistit</i>	96
<i>Ethiopes arma contra Asianum capiunt</i>	119	<i>Banaia</i>	103
B.		<i>Banaia Egyptium hasta ex ipsis manibus extorta</i>	
<i>Babae radix quomodo euellenda</i>	440	<i>confodit</i>	103
<i>Baalitarum machatio</i>	131	<i>Banaia leonem exanimat</i>	103
<i>Baba liberi a Cestibaro seruati</i>	414	<i>Baracus quatuordecim annu Israelitarum imperiu</i>	
<i>Baba liberi alyg. accusati ab Herode interfecit</i>	414	<i>tenuit</i>	127
<i>Babylon a Cyro Persarum rege capta</i>	277	<i>Baracus contra hostes Imperator designatur</i>	127
<i>Babylon a Semiramide non adificata</i>	454	<i>Barasa oppugnata & concremata</i>	326
<i>Babylonia muri ex latere cocto & bitumine constructi</i>	454	<i>Baruchse carceredimissus</i>	271
<i>Babylonica captiuitas post septuaginta annos finit</i>		<i>Basanes Ramathonem captam mouit</i>	120
280		<i>Basani impietas</i>	120
<i>Babyloniorm rex Herculem fortitudine & rerum gestarum magnitudine praecepit</i>	454	<i>Basilica</i>	113
<i>Babyloniorm regu ad Ezechiam legatio</i>	272	<i>Batibius</i>	278
<i>Bachides aciem instruit, & cum Iuda signa confert</i>	332	<i>Bathillus se venenum attulisse fatetur</i>	249
<i>Bachides cum 22000. militum Iuda occurrit</i>	332	<i>Belus primus rex Assyriorum</i>	454
<i>Bachides Ionathan Sabbatho aggreditur, & duo milita militum amittit</i>	335	<i>Beli sacerdotes interfecit</i>	121
<i>Bachides copias contra Ionatham ducit</i>	334	<i>Bellum Adadi contra Achabum</i>	122
<i>Bachides iratus transfugu dum Ionatha postulat ipsi non datur. quinquaginta ex eu interfecit</i>	335	<i>Bellum inter Asaelem & Ioum</i>	132
<i>Bachides indignationem in transfugas effundit, & quomodo exercitum suo innotuita posset reducere cogitat</i>	336	<i>Belli Iudaici Praefide Floro exortii ipsi Iudai initium & seminarium</i>	287
<i>Bachides magnam tyrannidem in Behzecho exercet</i>	330	<i>Belli ieger</i>	209
<i>Bachides cum Ionatha foedus facit</i>	336	<i>Beniamin ut reus capitur</i>	47
<i>Bachides Iuda famulos interfecit</i>	334	<i>Beniamita in Abneri sententiam concedunt, ipse ad Dauidem proficiscitur, & hac de recortiorum facit</i>	91
<i>Bachides multos sibi credentis interfecit</i>	330	<i>Beniamita quadringentae virgines labiticas ducunt</i>	124
<i>Bachidis in Iudaeos crudelitas</i>	314	<i>Beniamitarum 25000. trucidantur, tantum sexcenti incolumes euadunt</i>	124
<i>Bachidis Demetrius Alcimum commendat, eique ut Iudam interuocione deleat, mandat</i>	378	<i>Beniamitu, ut virgines rapiant, conceditur</i>	124
<i>Bachidem Demetrius cum copijs in Iudam mittit</i>	332	<i>Bernice, Agrippa soror, cuius Herodes pater & maritus Ptolemai Cilicia Regis matrimonium collocatur</i>	292
<i>Bagoas, Carni & alij ab Herode necati</i>	248	<i>Bernicen Salome filiam Aristobulo, Glaphyram Archelai Cappadocum regu filiam Alexandro Herodoti uxores coniungit</i>	426
<i>Bala sunt sterma Campania, non procul a Puteolu</i>	270	<i>Berity ab Agrippa multitudini affecti</i>	294
<i>Balaib</i>	113	<i>Bersus historiographus generis Chaldaei</i>	463
<i>Balinasar filius Naboadel Babylonia Rex</i>	276	<i>Bersus da Nabuchodonosoro</i>	275
<i>Balinasar manum e pariete promanentem & syllabas quasdam scribentem videt</i>	277	<i>Bersus</i>	23
<i>Baal Tyriorum Deus</i>	131	<i>Bersabe iuramenti patris</i>	27
<i>Balamus obiturus ab Angelo</i>	96	<i>Berzelus Hierosolymam, patre co proficiscimolenti, cum Davide contendit</i>	193
<i>Balamus ad Balacum peruenit</i>	96	<i>Berzelus filius Salomoni David commendat</i>	105
<i>Balamus responso</i>	97	<i>Berzeel & Eliab Architeciti tabernaculi</i>	71
<i>Balamus de rebus futuris vaticinium</i>	97	<i>Betachora</i>	113
<i>Balamus aduersus Illoaai consilium</i>	97	<i>Betarampha Iulias appellata</i>	262
		<i>Bethsabe studium Adonia sic suadente Nababa, Dauidi indicat</i>	104

Abi Regi se gravidam effundens	181	Caii stuprum & libidinis licentia	281
Beithjara obfessa	328	Caii passim infidia structa	876
Beithjara & deditionem faciunt	329	Candelabrum aureum	36
Beithjara	263	Chananaorum gentem extirpandam	110
Biblia Sathan abolere conatur	321	Chananaorum Reges moventur in Hebraeos	117
Biblia beca Ptolemai Philadelphi	305	Chananaorum ingens exercitus	117
Bozum Naami & Ruth amicus	135	Chananaorum Reges omnes ad unum trucidati ib.	
Bozum Ruth cognatum, ea ut ducit, hortatur	136	Chananaorum regionem totam Iesus demasset ib.	
Bozum ex Ruth Obodem Davidi amato genuit ibi.		Chananaorum decem millia trucidantur, & Ado-	
Bueri stridentes	105	nibezzech capitur	121
Buccinae dua ex argento facta	84	Calamitas Iudaeorum Scythopoli	445
Blasphemiarum inter Iudaeos & Egyptios causa		Calamitates omnium admodum condito cum Iudaeis	
456		rum collata superantur	112
C.		Callistus, Caeli libertus, Claudio a Caio se ut ipsum	
Cain regione exterris	35	veneno tolleret, influm significat	177
Cain Dei castigatione haud melior redditur ib.		Chaldaeorum ac Tyriorum scripti decem Iudaei con-	
Cain hypocritarum & sceleratorum parens	ibi.	sonant	414
Caduceatores ablegandi	109	Chrysoma & Bosora	176
Caius ad tria millia Iudaeorum in servitutem abdu-		Cambisus rescriptum, in quo Iudaeos ab aedificando	
cit	320	templo deterret	228
C. Norbanus Flaccus pro Iudaeis scribit	228	Campus regius	25
Caius Senatus ac Pisoni urbem praefecto se in imperi-		Candelabra	111
um defendendi successisse significat, & ut Agrippa		Camylari & Phiala	ibi.
de custodia dimitterent mandas	269	Captivitas Babylonica ab Esaia praedicta	262
Caius Caligula quartus Romanorum Imperator.		Captivitas Babylonica	270
Tiberius Tyranus	260	Captivitas, & per tempus obsidionis mortuorum nu-	
Caius Tiberium fratrem tollit	ib.	merus	435
Caius Germanici filius, gratus	268	Caprosaba Antipatrii dicta	361
Caius Petronio mandata imperatoria negligenti, ut		Carmen & gratiarum actio, Moysi & Israelitarum	
junipri manus inferat scribit	272	pro praesenti liberatione	29
Caius senatorem Gracianorum nullam in spolia-		Carnibus eruentis Hebraei vescuntur	77
rum relinquit	276	Carthago & Didone Pygmalionis sorore in Africa	
Caius Iulus fratrem se appellat	275	exiuncta	453
Caius vir multatus	281	Cassius Herodi, si bellum desisset Iudaeae regnum de-	
Caius orator facundus	ibid.	laturum pollicetur	321
Caius, princeps provinciae Rempublicae administrat, postea di-		Cassius in Syria venit, & plusquam septingenta	
minos quoque honores usurpare audet	270	argenti talenta a Iudaeis exigit	381
Caii in Iudaea Tyrannus	275	Cassius Herodi, ut in Malicho mortem patris vlei-	
Caii in Iemat-riar patricios sanctia	ibid.	scatur, rescribit	323
Caius licentiam servum deferendi suos dominos per-		Cassius stipendium civitatibus indicit	322
mittit, & Pollux Claudium rem facere audet		Cassius & Marrius Herodem Caesaria ducem fa-	
276		ciunt	207
Caius Agrippa commendatus	276	Cassius Longinus Syria Praeses	287
Caius multis tributorum ac vestigalium releatio-		Cassius Charea	276
nem petens capite plectitur	276	Cassii & Bruii dolo Iulius Caesar interfectus	322
Caius Caligula post Tiberii obitum Princeps Roma		Cassius portus	264
265		Castra hostium a Samaritanis diripiuntur	128
Caius a Tharea trucidatus	273	Castella muniantur	371
Caius receptacula navibus exstruit	231	Castor Iudaei doliis erga Titum	415
Caius se Ioni comparat	278	Catullus tria simul Iudaeorum millia trucidat	448
Caium Agrippa Roma honorat, in cuius tributario		Causa diversitatu apud Iudaeos	449
nem aliquid petere Caius iubet, qui nihil aliud,		Causa cur Iosephus hoc libris contra Apionem con-	
quam ut mandatum Petronio datum remocet,		scripserit	471
rogat	274	Causa milites impellentes, ut Claudium in Impera-	

tozem eligerent	282	Caſar Herodu dittonem ampliorem reddit	412
Cauſa impuſiua conſcribendi hoſ libros	449	Caſar Auguſtus Herodu ſtudioſus	389
Cauſa, ob qua Iosephus has hiſtorias conſcriptas in lucem edidit	1	Caſar e Syria proſiciſcitur	376
Cauſa extructi templi	311	Caſar Aegyptopotitur	411
Cauſa belli contra Arabes	406	Caſar in hoc iuuenes peccaſſe pronunciat, quod ſe a ſuſpitione immunes non ſeruauerint, ac paren- tem ut filiu reconcilietur, hortatur	236
Ciſus Sautipater	74	Caſar a Caſſio & Bruto occiſus	381
Cithara qui inuentor	7	Caſar ab Herode offenſus	242
Cimitatem qui primis inſtitueris	ibid.	Caſar Herodi dimidium redditum e Cypriu metat- lu donat	236
Clades Iſmaelu a Ioanne accepta	272	Caſar Heridu principatum confirmat	223
Clades Alexandri	193	Caſar Arabum legatos non audit	242
Claudius principatum vitio oblatum deponere re- tuſat	282	Caſar Trachonitidis, Baranca, & Amranitidu di- tionem Herodi donat	420
Claudius in propoſito ſuo ab Agrippa confirmatur	283	Caſar Archelaum regno dignum pronunciat	205
Claudius Pollio Iudae praecurſor	292	Caſar & Agrippa Herodu magnanimitatem cele- brant	336
Claudius militib; ut in fide mancant, ſacramento adigit	283	Caſar Auguſtus ſatis ſunctus	262
Claudius Agrippam in regnum paternum mittere cogitat, quod alii diſſuadent, & Cuſpium Fadum Iudae praſidem & regni totius declarat	284	Caſaru ad Herodem reſponſio	606
Claudius Agrippa Iudaeam, Samariam, & Lyſa- nia dittonem concedit	ibid.	Ceſari & Iulia Ceſaria uxori ab Herode legatum	254
Claudius Iudae ſacra Stola cuſtodiam Agrippae in- mioru rogatus concedit	288	Ceſari Herodes quingentos ex ſuo ſatellitio mittit	418
Claudio roganti obſtandiuſ Caſarea dignitas	282	Caſarem Herodes obſingentis talentis donat	410
Claudius Tiberius Nera Romanorum Imperator	262	Ceſares	114
Claudius ſublimis in caſtra perſertur	ibid.	Caſarea, Stratoniu turru antea dicta, ab Herode co- dita	608
Claudius ſatis ſunctus	293	Caſarea Philippi ab Agrippa Neronias appellata	294
Claudii Caſaru ad Iudeos epiſtola	288	Caſarea perſecta	236
Claudii pro Alexandrinu Iudae elictum	284	Caſarea inter Iudaeos & Syros de pari iure ciuitatis vixit	293
Claudio pro Iudae per Romanum orbem edictum	ibid.	Caſarea portus	419
Claudii ad legatos reſponſio	283	Chareas cum ſociis in Germanici ades ſe recipit	279
Claudius Agrippa, ut magno animo in retinendo principatu pergeret, hortatur.	283	Chareas Iulium Lupum ut Caii uxorem & filium interficiat mittit	281
Claudius Iudeae a principem eligunt	280	Chareas a conſulibus ſignum petit	ibid.
Craſſus in Parthia perit	203	Chareas multis ex cauſis in Caium incitatus	276
Craſſus Parthi reſiſtit	ibid.	Chareas, Minutianus & Clemens, de Caſaru nece colloquuntur	280
Craſſus iuramenti dati violator	202	Chareas cum aliu quibuſdam Caium tollere ſtatuit	277
Cratere aureae dua	309	Chareas Clementem & Papinum alloquitur	276
Cratere argenteae	ibidem	Chareas occaſionem aggrediendi Caium expedit	277
Cecilius Baſſus ſex Caſarem interficit	381	Charemon hiſtoriographus	259
Cades aſidua Hieruſolymu	328	Charliantiſqui Poeta de Iudaorum gente teſimoni- um	455
Cades, latrocina, ſeditio & famer in Iudae	261	Caron, amoni feraciſſima, in qua Noe arca reli- quia ſeruantur	281
Cades cognatorum 42. Ochozia	192	Chelcias & Ananias Cleopatra copiu duces propo- ſiti	353
Cades, filii Ariſtobuli	374		
Cades, latrocina, ſeditio & famer in Iudae	356		
Caſar in Syriam venit, apud eum Gadareſe Hero- dem accuſant, qui ſeiſor inueniant	420		
Caſar Auguſtus Herodi in patricida animaduer- ſere liberam poſſeſſatem permiſiſſe	244		

<i>Cherubini duo.</i>	110	<i>Cypro, Agrippa uxor, ad Herodiadem sororem eius</i>	
<i>Cherubin.</i>	47	<i>scribit, & auxilium petit.</i>	266
<i>Chebron & Marissa expugnata.</i>	327	<i>Cypron conditum.</i>	237
<i>Tesennius Antiochum subito inuadit.</i>	442	<i>Crinum a Iusto Iosepho obiectorum depulso.</i>	307
<i>Tella in circensium templi constructa.</i>	110	<i>Crypta subterranea ab Antonia.</i>	425
<i>Cetomene.</i>	36	<i>Cochlea.</i>	210
<i>Celenderu in Cilicia.</i>	249	<i>Columna dua excitata.</i>	16
<i>Clearchi Aristotelis discipuli de Iudaei testimonium.</i>		<i>Columna dua ingentes.</i>	210
455		<i>Colloquium Dei cum Cain.</i>	15
<i>Cleopatra Regina alieni appetens.</i>	403	<i>Copa in partes duodecim congesta.</i>	105
<i>Cleopatra in Ciliciam ad Antonium venit.</i>	385	<i>Coponius Praefectus Syria.</i>	261
<i>Cleopatra fratrem & sororem interficit.</i>	403	<i>Comites & benignitas Agrippa erga Philippum.</i>	302
<i>Cleopatra contra filium exercitum parat.</i>	358	<i>Comminatio grauius Israelitis a vera pietate trans-</i>	
<i>Cleopatra ad Antonium peruenit, qui Arabia par-</i>		<i>se exorbitantibus proposita.</i>	112
<i>tem & Hie. ibantini agri reditus ei locat.</i>	403	<i>Concupiscentia sepulchra.</i>	85
<i>Cleopatra in cognationem suam sancta.</i>	329	<i>Conditu obsidionu solueda a Ioahe proposita.</i>	194
<i>Cleopatra auaritia.</i>	ibid.	<i>Constitutus Egyptiorum & Misbridatu ad Delta.</i>	
<i>Cleopatra in Herodem insidia.</i>	ibid.	375	
<i>Cleopatra Antonium partes de Iudaea & Arabia ab-</i>		<i>Consonantia Iudaorum in religione & vita.</i>	467
<i>latas largitur.</i>	403	<i>Conscientia labor.</i>	358
<i>Cleopatram Herodes occidere conatur, quod eius a-</i>		<i>Contra mendacium impudenter expositum nihil</i>	
<i>mici auerit.</i>	404	<i>dicendum.</i>	460
<i>Cleopatram Antonius versus Egyptum deducit.</i>		<i>Contra furtum & usuras.</i>	468
ibid.		<i>Contra illos, qui Moysen & Israelitas propter lepra-</i>	
<i>Creatio mundi.</i>	2	<i>profugisse ex Aegypto contendunt.</i>	82
<i>Censores.</i>	263	<i>Contra regulatores gentium.</i>	470
<i>Centum legati Hierosol. reuersi.</i>	306	<i>Contemptus mortu.</i>	252
<i>Cercamen quinquennale.</i>	238	<i>Conuictum Deo faciens.</i>	103
<i>Cinnamus Ariabano anulum dignitatu fastigium</i>		<i>Conuictum Iudaorum apud Ptolemaem, & eo-</i>	
<i>restituit.</i>	290	<i>vundem ante cibum proces.</i>	310
<i>Clitus Tiberiade seditionu auctor.</i>	302	<i>Coruan, donum Dei.</i>	454
<i>Clitus sinistram sibi praescidit.</i>	ibid.	<i>Cores populu excitare aduersus Moysen conatur.</i>	39
<i>Circa hostes quomodo agendum.</i>	468	<i>Cora factionem ducenti quinquaginta viri se-</i>	
<i>Circa Massadam unus tantum locus, qui aggerum</i>		<i>quantur.</i>	90
<i>iacum excipere possit.</i>	444	<i>Corem cum 250. viris igni absumit.</i>	92
<i>Circenses Iudi.</i>	276	<i>Corinthius a Sylla, ut Herodem e medio tolleret,</i>	
<i>Circumcisio instituta.</i>	9	<i>pecunias corruptus.</i>	248
<i>Cirenaeorum Magistratus.</i>	237	<i>Corona.</i>	171
<i>Cassius Germanus ad sobrietatem cogit.</i>	438	<i>Cornelius Sabinus.</i>	277
<i>Cassius belli inter Hebraeos initium.</i>	90	<i>Chorbi.</i>	49
<i>Cines in Iabissa, Sauls & filiorum cadauera dem-</i>		<i>Cosibarus, Lysimachus, Antipater & Desichemus</i>	
<i>pta sepeliunt.</i>	88	<i>apud Herodem accusati.</i>	414
<i>Civitas munitiones ac turrium cetera, quae ty-</i>		<i>Cosobarus, Herodes in matrimonium Salomen</i>	
<i>rauni per dementia deservierant, inseparabiles.</i>		<i>sororem dederat, Idumaea principatu inuadit, ab.</i>	
433		<i>Cosibarus interceptione seruatus.</i>	ibid.
<i>Civitas contra Iudeos ad Titum preces.</i>	439	<i>Cubicula ad voluptatem facta aurea supellectili-</i>	
<i>Civibus direpta bona restituntur.</i>	307	<i>referata.</i>	113
<i>Cyrus Nabonidem expellit a Babylon.</i>	454	<i>Cumanus Praefectus Iudaea.</i>	353
<i>Cyrus Iudaei reditum in patriam urbis ac templi</i>		<i>Cumanus multos Iudeos perimit, plures viros ca-</i>	
<i>adificationem permittit.</i>	281	<i>protraducit.</i>	292
<i>Cyri Perjurum regu editum.</i>	ibid.	<i>Cum quibus iustitia, cum illis etiam Deus est.</i>	406
<i>Cyri ad Syria Satrapae mandatum.</i>	ibid.	<i>Cum capta coniugium.</i>	107
<i>Cyri de Iudaei eorumq. templo decretum.</i>	287	<i>Cur Iudaei animalia consuea sacrificent, nec car-</i>	
<i>Cyprus.</i>	508	<i>nibus suis vescantur.</i>	465

<i>Cur quidam historiographi Iudaorum mentionem amiserint.</i>	459	<i>David in siti crebro expetitam aquam bibere rocat.</i>	103
<i>Cur pro sacerdotibus.</i>	292	<i>David uxorem Melcholen ab Abenero postulat.</i>	90
<i>Cur a Deo pro suis.</i>	112	<i>David Hierosolyma partem inferiorem occupat.</i>	92
<i>Chusi victoria nuncius ad Davidem missus ab Achima ammittitur.</i>	190	<i>David alsiosus factus Abisace cum recalescit.</i>	104
<i>Chusi consilium, quod etiam Achitophelus reiecit, recipitur.</i>	188	<i>David cognito Regu aduentu fuga sibi consultat.</i>	84
<i>Chusim simulato offere Abesalomo studium ac fidem suam.</i>	187	<i>David a proposito Nabalum emertendi desistit.</i>	85
<i>Custos carceris amice agit cum Iosepho.</i>	42	<i>David Iobabum cum lecidissimo milite contra Ammanitas mittit.</i>	120
<i>Obstai cultum Dei amplexi, Iudaorum amicos, rebus tantum secundum se prosternunt.</i>	258	<i>David de Absalomi conatibus certior factus, cum suis Iordanem transit.</i>	128
D.		<i>David contra Nabalum cum 400. armatu proficiscitur.</i>	85
<i>Dabaritensi Ptolemai uxorem spoliant.</i>	301	<i>David Syria subiugata tributum imponit.</i>	179
<i>Dalale meretrix à Samfone causam tanti roboris expiscari conatur, & ter deluditur.</i>	134	<i>David in vita discrimen vocatus ab Abisao liberatur.</i>	194
<i>Damasceni & Aretas contra Alexandrum.</i>	317	<i>David Ammanitarum iniuriam fert indignissime, eamq. vindicare cogitat.</i>	180
<i>Damasceni à Davide vincuntur.</i>	94	<i>David Abigam Nabali viduam ducit.</i>	85
<i>Dana extructa.</i>	125	<i>David Saulo innocentiam suam declarat.</i>	86
<i>Daniana tribus à Chananais pressa.</i>	ib.	<i>David cum sexcentorum manu & duabus uxorb. in Palaestinam ad Anchum Gitta Regem se confert.</i>	ibid.
<i>Danai locum inhabitandum quarunt.</i>	ibi.	<i>David Saritas & Amalecitis incursumibus infestat, de manibus munera Regi mittit, & meridionalem Iudaorum regionem se incursum fore persuadet.</i>	ibid.
<i>Daniel cum sociis ad honorem euectus.</i>	275	<i>David cum Goliad congredi cupit.</i>	79
<i>Daniel Regi scripturam interpretatur.</i>	277	<i>David agnum raptum ex ore leonum recipit, ipsamq. feram occidit.</i>	80
<i>Daniel in leonum foveam conicitur.</i>	278	<i>David ursum trucidat.</i>	ibid.
<i>Danielis Rex dona promissa exhibet.</i>	277	<i>David armu quibus ad pugnam à Saulo instructus erat, depositu, funda armatus in hostem properat.</i>	ibid.
<i>Daniel Regi somnium & interpretationem exponit.</i>	274	<i>David hastam accedens, contemnitur.</i>	ibid.
<i>Danielis cognati statum adorare nolentes, in ignem coniecti, diuina providentia seruantur.</i>	275	<i>David Sauli & Ionatha necem deplorat.</i>	89
<i>Danielu vaticinia.</i>	279	<i>David Amalecitan Sauli interfecorem affici supplicio iubet.</i>	ibid.
<i>Danielu visio de ariete & hircu, per quos Medorum & Persarum regnum praefiguratum fuit.</i>	ibid.	<i>David ex Dei Iussu Hebronem commigrans, à Iud. tribu Rex declaratur.</i>	ibid.
<i>Danielu inimici à Leonibus dilaniati.</i>	278	<i>David Iabsephos quod Saulum cum filio sepelissent collaudat.</i>	ibid.
<i>Danielu & sociorum eius in Chaldaica disciplina institutio & profectus.</i>	273	<i>David se veniente Salomonem filium suum regnum auspiciari voluit.</i>	104
<i>Danielis somnium, eiusq. interpretatio revelatur.</i>	274	<i>David Salomonem ut Deum colat, hortatur.</i>	ibid.
<i>Darius tribus satellitib. tres quaestiones proponit.</i>	283	<i>David Mahannim peruenit, ubi cum summa reverentia ab optimatibus excipitur.</i>	189
<i>Darius se sacra vasa Hierosolyma remissurum vovet.</i>	ibid.	<i>David arcam in adei Obadami Leuirae deponit cuius domus multis felicitatibus ornatur.</i>	177
<i>Darius Histaspis filius Rex Persarum.</i>	282	<i>David Semaim occidi vetat.</i>	189
<i>Darius admonitus voti, templi restorationem mandavit.</i>	284	<i>David sama sua consulit nemine suspicante ipsius voluntate casum fuisse Abenerum.</i>	91
<i>Darius regu scriptum & mandatum de libertate, possessionibus, templo & sacrificiis Iudaorum.</i>	285	<i>David à Michol irridetur.</i>	177
<i>Darius ad Syria Praefectus epistola.</i>	285	<i>David Deo templum adificare decernit.</i>	ibid.
<i>Dathan & Abiram contumaces.</i>	91		
<i>Dathan & Abiram absorbet terra.</i>	92		
<i>David Cillanos contra Palaestinos incursums defendit.</i>	83		
<i>David tribus malu propositu pestem eligit.</i>	103		
<i>David Siba Ionatha facultates commendat, cum quo omnes reditus Hierosolyma referre iubet.</i>	180		

David Deo pro promissa per Nathanem felicitate gratias agit.	ibid.	David cum toto populo Abenorum deflet aotugo & solennibus funeralibus ei parentat.	91
David in Palaſtinos monet, eique bonam agrorum partem admittit.	ibid.	David Vria nece audita, iras ſci deſinit.	182
David Sophorum Regem vincit.	ibid.	David Bethſabe coniugem ſibi aſciſcit, ex qua puer ei naſcitur.	ibid.
David a rege petit, ut agri partem ad incolendum ei cum ſuis attribueret, Rex Secellam ei donat.	36	David Principibus tribuum convocatis Solomonem commendat,	105
David Ionatha de patris inſidiis conqueritur, Ionathas autem parentem excuſat.	81	David Chuiſim ut Achitopheli conſilium ſe opponeret, obnixè precatur.	187
David orat Ionathan, ut parentis erga ſe animum expiſcari & ſignificare velit.	82	David Hieroſolymu excedit.	186
David Nabum ad Abimelechum ſacerdotem peruenit.	ibid.	David fugiens ſacerdotes in urbe manere vult, ut per eos, quid in ea agatur, cognoscat.	ibid.
David Goliathi gladio accepto, in Gittam Palaſtinarum ad Anchum ſe conſert.	ibid.	David Samueli regu erga ſeſe animum indicat.	81
David Regem Anchum timens ſurorem ac rabiem ſimulat.	ibid.	David Salomoni Ioabum puniendum mandat.	105
David ad ſpeluncam Adullam a peruenit, ubi illius tota cognatio, nec non & alij multi ad eum ſe conſerunt.	ibid.	David Deum conſulit, num ab Amalecitu uxores ac liberis recipere ſit conſeſſurus.	87
David ad Moabitaram Regem proſciſcens, parentes ei commendat.	83	David Aegypto ſermo ductore, Amalecitas aſſequitur.	88
David ad Sarim oppidum peruenit.	ibid.	David in Amalecitis irruit, magnam eorum ſtragem edit, omnemque pradam recuperat.	ibid.
David Memphis ſiſto veniam, & dimidia partu bonorum Siba donatorum reſtitutionem promittit.	192	David cuſtodes impedimentorum, obſtrepentibus pugna ſocii, in prada partem admittit.	ibid.
David oraculo monitus fugit.	84	David cum duobus in hoſtium caſtra penetrans, Sauli ſpiculum & lecythum aequalem auferri.	85
David in canem cum ſuis ſe conſert, quo & Ionathas perueniens, eum conſolatur, & ſadum eum eo renouat.	ibid.	David Sauli Imperatori Abenoro quod regium ſpiculum & aqua lecythum auferri paſſus ſit expoſtulat.	ibid.
David Vriam accerſit, eumq; ut proſectum ad uxorem, ſibi pernoſcatur, iubet, quod tamen non facit.	181	David Palaſtinos magna eorum edita ſtrage vincit.	81
David Ioabo, ut in Vriam animaduertat, ſcribit.	ibid.	David Leuitas numerat, eorumque officia à tribuit.	105
David magnam vim ferri, arii & lignorum comportat.	104	David Ioabum ad peragendum cūſum ire iubet.	103
David Amaſa veniam & univerſarum copiarum Praefecturam concedit.	191	David Iebuſaor ex arce & Hieroſolymu eiſcit, & civitatem Davidu appellat.	92
David Idamaos, ut viriliter tributa perſolverent, cogit.	179	David Syro occurrens, 47000. cum Sabeco eorum Imperatore cadit.	179
David num qui ex Ionatha genere ſupereſſet, ſciſcitatur.	ibid.	David ut plurimum propitium numen experitur.	80
David ſaſſu peccatū à Deo veniam cōſequitur.	183	David cognita filii cade à Chuiſi, acriter eum deſtit.	100
David per ſeptem dieſ, infantu ex Bethſabe ſuſcepti vicem dolenter ferens, ieiuuat.	ibid.	David proceres & praefectos comiter atque benigne excipit.	91
David puerum extinctum ſenſiens, ſurgit, ac lotus cibum capit.	ibid.	David Rabatham vi captam militi diripiendam promittit.	66
David cauſam, cur mortuo puero cibum capiat, quorum nihil puero adhuc agrotante fecerat, indicat.	ibi.	David pro innocente orat populo.	103
David Laſiniam regij palſii praſcidit.	84	David poeta.	195
David Regi Saulo, quod ſibi in ſonti inſidiis ſtruat, expoſtulat.	ibid.	Davidu & Salomonu potentia.	465
		Davidu legatu potentibus aliquid commeatu, duro reſpondetur à Nabaio.	89
		Davidu cum Goliatho ante congreſſum colloquium.	80
		Davidu legati ad Ammonitarum Regem obſervatum obitu conſolandi cauſa miſiſi, conſumelioſe tractantur.	180

I N D E X.

<i>audu victoris de Goliatho.</i>	80	<i>bibus.</i>	10
<i>Davidu ad Salomonem postremum alloquium.</i>	105	<i>Defectus Luna.</i>	253
<i>Davidu filiat patrem, Absalomus vero ad auxum confugit.</i>	185	<i>Defectionu Germanorum & Gallorum ab Romanis causa.</i>	438
<i>Davidu liberi Hierosol. suscepti.</i>	92	<i>Defectionis autores circiter duo millia in cruce acti.</i>	ibid.
<i>Davidu adulterium.</i>	181	<i>Defiliu Sem, tertii Noe filii, & de progenie ipsorum & Abrahami.</i>	21
<i>Davidu concubina a filio stuprata, alio traduntur.</i>	193	<i>De fratribus mortuorum.</i>	468
<i>Davidu ob cladem acceptam indignatio.</i>	182	<i>Defuncti fratru uxor ducenda.</i>	106
<i>Davidu omnes filios ab Absalomo casu nunciatur.</i>	184	<i>Demetrius ab Alexandro victus, trucidatur.</i>	352
<i>Davidu, ut praeire abstineat, suadetur.</i>	194	<i>Demetrius se promissa in amicitiam Ionathae iniungere conatur.</i>	337
<i>Davidem adesse volentem in exercitu amici prohibent.</i>	189	<i>De morte Caesarum rumor diversus.</i>	279
<i>Davidem Ionathae excusans, a parente spicilio petitur.</i>	82	<i>Demetrius Iudaei in auxilium venit.</i>	316
<i>Davididigeniti reges, quot & quamdiu regnaverint.</i>	207	<i>Demetrius Philippum fratrem in Berora oppugnat.</i>	360
<i>De arca in quatuordecim legibus Moyses collocavit.</i>	73	<i>Demetrius sollicitantibus transfugu Bacchidem cum copia contra Ionathan mittit.</i>	335
<i>De arca sacra consultatio.</i>	139	<i>Demetrius Demetrii filius ex Creta in Ciliciam traiecit, Syriaeque occupare conatur.</i>	330
<i>De adulterio & incestu.</i>	83	<i>Demetrius Tropicum, aliaque Syriae urbes occupat, & Antiochum & Elysiam necat.</i>	331
<i>De adventu Vespasiani in Galileam & obsidione Ionatae vide Iosephum lib. 4. ca. 5. de bello Iudaico.</i>	309	<i>Demetrius Encarius contra Alexandrum proficiscitur.</i>	360
<i>De afflictionibus Hebraeorum in Aegypto per annos 400.</i>	23	<i>Demetrius in Alexandrum movet.</i>	336
<i>De bello Iudaico quidam historici conscripserunt.</i>	450	<i>Demetrius Encarius a Ptolemaeo Lathuro Damasci rex constituitur.</i>	359
<i>De bello Iudaico.</i>	313	<i>Demetrius militum odium concitat stipendii paucis tempore minuendo.</i>	343
<i>Debitu vita sine Iudeorum.</i>	443	<i>Demetrius in Arsacem Parthorum Regem movet, praelioque superatus, capitur.</i>	345
<i>Debera & Baruchus in hostes monent.</i>	127	<i>Demetrius Nicanorem contra Iudaeos mittit.</i>	331
<i>Dehora Prophetissa.</i>	ibid.	<i>Demetrii ad Laetienem diploma, in quo Iudaei immunitates promittit.</i>	342
<i>De bonae cornu petra.</i>	106	<i>Demetrii ad Ptolemaeum de bibliotheca adhortatio.</i>	307
<i>Decem tribuum ad reliquos Israelitas legatio.</i>	120	<i>Demetrii duces iterum in Ionathan movent: nihil sibi successurum videntes noctu discedunt.</i>	345
<i>De Chami filii ipsorumque progenie.</i>	21	<i>Demetrii & Alexandri pugna, qua Demetrius imperat, Iudaei a Demetrio victores desunt.</i>	317
<i>De Cain & Abel fratribus.</i>	15	<i>Demetrio in Parthia morbo absumpto Philippus totius Syriae regno potitur.</i>	360
<i>Decem coniurati necati, delator corrupto interfectus, frustatim concisus est.</i>	476	<i>Demetrio Antiochia adiunxit.</i>	186
<i>Decem praecepta & quomodo dividenda.</i>	70	<i>De mundi creatione, & elementorum dispositione.</i>	2
<i>Decem Aegypti plaga.</i>	59	<i>Deliberationis de arca sacra conclusio.</i>	140
<i>Decem viri contra Herodem conspirant.</i>	415	<i>De leprosis.</i>	82
<i>Decem bases arca tabernaculi.</i>	110	<i>De nuptiis.</i>	467
<i>Decem labra rotunda.</i>	ibid.	<i>De Nazareis.</i>	91
<i>Decima egenorum.</i>	105	<i>De posteritate Adami, & decem aetatibus usque ad nostrum.</i>	3
<i>De Cleopatra ultima Alexandrinorum Regina, & eiusque sceleribus.</i>	462	<i>De pulso argumenti Apionis, Iudaeos seditionis Alexandriae causam extitisse.</i>	463
<i>Dei contemptum in quibus consistat.</i>	78		
<i>De Deo & providentia divina.</i>	467		
<i>Deorum apud gentes ingens numerus.</i>	469		
<i>De Isaci filio Esau & Iacobo, & nativitate eorum ac educatione.</i>	12		
<i>De Isaco legitimo Abrahami filio.</i>	11		
<i>De Iacobo metus fratru in Mesopotamiam profugo.</i>	13		
<i>De Ismaele Abrahami filio, eiusque posteris Ara-</i>			

<i>Depulſio ſigmenti Apionis de ſex dierum itinere.</i>	accuſans	205
463	E.	
<i>Deſcriptio donorum à Ptolemao regetempro Hieroſolymitano miſſorum.</i>	<i>Ediſſum quantum Manna quotidie quilibet colligeret.</i>	66
<i>Deſcriptio ſpelunca in qua latrones habitabant.</i>	<i>Ediſſo plebi cohercenda, ne quicquam amplius ad tabernaculi ſtructuram conferant.</i>	71
<i>De Regu electione.</i>	<i>Eglon Rex Moabiturum Iſraelitis ſubingat.</i>	126
<i>Deus Abraham filium pollicetur.</i>	<i>Enof urbi prima.</i>	15
<i>De uxoribus ducendu.</i>	<i>Enochi ſinu in ſacri literis non inuenitur inſeruiſſe.</i>	17
<i>Dij alieni.</i>	<i>Eque Ieſopho literas aſſert.</i>	357
<i>Diluvium.</i>	<i>Equi Egyptiaci.</i>	217
<i>Dina Iacobi filia hiſtoria.</i>	<i>Ephraim irribus monet in Iaphthen.</i>	132
<i>Diocleſ.</i>	<i>Eleazarus.</i>	11
<i>Diadormus cognomina Tryphon Apamenus à Malcho Arabe Antiochum Alexandri filium petiit.</i>	<i>Eleazarus Phariſaeus Hircano matri captiuitatem exprobrat.</i>	354
343	<i>Eleazarus ad Antiochum adducitur.</i>	367
<i>Direptio urbi impedita.</i>	<i>Eleazarusram Dei in populum Iudaicum ſaturat.</i>	812
<i>Discrimen Moſis & aliorum legiſlatorum.</i>	<i>Eleazarus ab Elephanto oppreſſus moritur.</i>	578
<i>Diſpoſitio caſtrorum.</i>	<i>Eleaſar.</i>	195
<i>Dimiſſio agri Abrahami & Lothi.</i>	<i>Eleazarus moritur.</i>	121
<i>Diuini auxilij promiſſio.</i>	<i>Eleazarus capitur, cumque Dux nudum extendi & uerberibus cadiprecipit.</i>	806
<i>Dolabella Ephreſiorum cimitati ſcribit.</i>	<i>Eleazarus uitam gloriam poſthabet.</i>	576
<i>Dolor & voluptas aut faciunt aut impediunt paſſionem.</i>	<i>Eleazarus Iuda frater Elephanthem occidit.</i>	328
<i>Domitilium Abrahami.</i>	<i>Eleazarus horribiliter flagellatur.</i>	868
<i>Domitia Domitiani Caſarii uxor.</i>	<i>Eleazarus Dinae filius Romam miſſus.</i>	537
<i>Domitianus Titi frater.</i>	<i>Eleazarus Iudaeus audacia ferox & manu ſtreuus.</i>	806
<i>Dona interpretibus dimiſſa data & Eleazaro miſſa.</i>	<i>Eleazarus ad ſocios oratio.</i>	812
312	<i>Eleazarus ad Antiochi exhortationem reſponſio.</i>	867
<i>Dona Scauro data.</i>	<i>Eleazarus conſtantia.</i>	567
<i>Dora Phanicia ciuitas & non Idumaea.</i>	<i>Eleazarus de immortalitate animae oratio.</i>	813
<i>Dora & Ioppen portuoſa.</i>	<i>Eleazarus Iudaeus Romanorum crudelitatem exponit.</i>	815
<i>Dorus prior Herodu conſuix non ignobilis ex qua Antipatrum filium ſuſcipit.</i>	<i>Elias ſicut Enochus ex hominibus exemptus.</i>	248
<i>Dorus, Herodu uxor.</i>	<i>Elias pluuiam venturam pradicat.</i>	229
<i>Doridem Antipatri matrem Herodes eiecit e regia.</i>	<i>Elias Achabe & Iezabela uindictam diuinam pradicat.</i>	228
457	<i>Elias Achabum venturam pluuiam ei indicatur miſtitur.</i>	ibid.
<i>Doris in Iudaorum Synagoga Caſari ſtatuum ponunt, quod Agrippam & Petronium vehementer ad iracundiam commouet.</i>	<i>Elias populi ſuperſtitionem arguit.</i>	229
<i>Doritus cum quaſtor ſociu ſupplicio affectus.</i>	<i>Elia doctrina & officium miraculo conſrmitur; uictima ignis calitus abſumpta.</i>	ibid.
<i>Duodecim Iſmaelin liberi.</i>	<i>Eliam Deus in deſerto alloquitur.</i>	830
<i>Duo totius diſciplina & moraliſ institutionis modi.</i>	<i>Eliam cotuſa cibae.</i>	218
853	<i>Eli Pontificu filius Ophnei & Phinees nefarius.</i>	133
<i>Duo ſacrificiorum genera.</i>	<i>Eli ſacerdos in tempore annona caritas.</i>	135
<i>Duo de quibus agit Ieſephus.</i>	<i>Eli in Silo filiorum cades & arca amiſſe ſignificatur.</i>	138
<i>Duo & uiginti libri ſacri.</i>	<i>Eli audita arca amiſſione exſpirat.</i>	ibid.
<i>Duodecim Iudaorum millia in templo occumbunt.</i>	<i>Eli Pontificu Genealogia & progeniti.</i>	ibid.
555		
<i>Duodecima legio Celfio duce Iudaeu ceſſerat.</i>		
<i>Duodecim milites congregantur, qui ad unum ſe conſciunt, & Abenari partes ſuccumbunt.</i>		
173		
<i>Dua tabulae Moſis.</i>		
<i>Dua mulieres ſeſe inuicem de infante permutato</i>		

I N D E X

<i>Elifau in Dethaim hostibus cingitur.</i>	240	<i>Euphrates.</i>	14
<i>Elifau pluviam venturam & victoriam pradicat.</i>	239	<i>Eurycles Agrippa libertus, herum apud Casarem accusare cogitat.</i>	490
<i>Elifau viduam ut ex oleis fidelia plurima vasa adimplat, iubet.</i>	240	<i>Ex arca Noe cornum emittit.</i>	17
<i>Elifau ab Adado agrotante consulitur.</i>	243	<i>Excusatio historiographi, cur legum seriem in novam rti.</i>	103
<i>Elifau vocatio.</i>	230	<i>Exemplum à Iudam Casarea interfectu petunt.</i>	814
<i>Elifau mori & cadaveri in ipsum monumentum coniecti resuscitatio.</i>	250	<i>Exemplum, non semper patribus similes nasci filios.</i>	142
<i>Elifau Reges consulunt.</i>	239	<i>Exemplum ultionis diuinam Iezabelam valde infigne.</i>	246
<i>Eliacimus Iocimui nominatus Iuda Rex.</i>	265	<i>Explicatio nominis Moab & Ammon.</i>	27
<i>Epaphroditus.</i>	11	<i>Exploratores.</i>	242
<i>Epicurotorum error castigatur.</i>	279	<i>Exploratores terra Chanaan misit Moser.</i>	35
<i>Ephraimita proditiōe occupant Bethel.</i>	132	<i>Exploratores Israeliti terrorem incutiant.</i>	36
<i>Ephron oppidum expugnatum.</i>	326	<i>Expositio belli Arabici & pecunia mutuo accepta.</i>	448
<i>Epilogus huius partis gentis Iudaorum in Egypto non oriundum.</i>	338	<i>Exteri quoque ut exaudiantur in hoc loco precantur.</i>	212
<i>Epilogus secundi libri contra Apionem.</i>	360	<i>Ex tribu Ephraim circiter 42000. casti.</i>	132
<i>Epitoma à Ieremia Iofia scriptum.</i>	265	<i>Extirpatio stirpis Basanu.</i>	227
<i>Epitoma belli Iudaici.</i>	537	<i>Extirpatio Iudaorum Amani concessa.</i>	294
<i>Epistola Ptolemæi, in qua à Pontifice Eleazare Bibliorum petit interpretes.</i>	307	<i>Extrahio templi Solomoni mandatur.</i>	197
<i>Ephod.</i>	75	<i>Execias ab Assyriorum rege deficit.</i>	257
<i>Esaui sibi quoque benedictionem postulat.</i>	32	<i>Execia legati ad Israelitas azymorum festi celebrandi causa missi occiduntur.</i>	256
<i>Esaui primogeniti sui ob lenticulam codis.</i>	38	<i>Execia in adversis ad Deum refugium & per Esaia in spem meliorum fortuna erexit.</i>	260
<i>Esaui Edom dictus.</i>	ibid.	<i>Execia Regi Iuda picta.</i>	256
<i>Esaui filij & posterij.</i>	ibid.	<i>Execia mori.</i>	262
<i>Esdraus Iudæi: qui apud Babylonem degant, conuocat.</i>	289	<i>Exechiam primarium latronem cum sociis Herodas supplicio afficit.</i>	377
<i>Esdraus Hierosolyma Praefectus, vasa aliaque pretiosa gazaphylacij custodibus tradit.</i>	289		
<i>Esdraus leguperitus.</i>	ibid.		
<i>Esaia de Cyro vaticinium.</i>	381		
<i>Essen sine Legione.</i>	75		
<i>Essenorum placitum.</i>	479		
<i>Essenorum vita & mores.</i>	480		
<i>Esthmonitu.</i>	416		
<i>Esther puella fit Regina.</i>	293		
<i>Esther Regem pro Iudæi intercessura accedit.</i>	296		
<i>Ebuthus contra Iosaphum.</i>	550		
<i>Ebuthus infecto negotio discedit.</i>	551		
<i>Ema mater omnium viuientium.</i>	13		
<i>Ene parua.</i>	14		
<i>Eurycles Alexandri dicta & facta observans Antipatro & Herodi exponit.</i>	445		
<i>Eurycles Lacon Alexandrum apud parentem clam accusat, antequam necu ipsius exisset.</i>	616		
<i>Eurycles amicitia simulata fallit Alexandrum, cuiusque fit proditor.</i>	ibid.		
<i>Eurycles necu Alexandri & Aristoboli redempta opera, accusatorum partibus fungitur.</i>	617		
<i>Eurycles Alexandrum apud Herodem falso accusat, & in pericula precipitat.</i>	ibid.		
<i>Euangelium Iudæis allatum.</i>	289		
		<i>F.</i>	
		<i>Fabatus procurator Casaris apud Herodem secretorum Silas proditor.</i>	622
		<i>Fabula de Ione & Pallade.</i>	357
		<i>Fabula superius recitata depulsa.</i>	346
		<i>Facinus detestandum Gabarnorum.</i>	112
		<i>Famei ob inamentum violatum, Israeliti missi.</i>	154
		<i>Fames & pestilentia.</i>	263
		<i>Famei in Samaria tanta, ut mulier mulieri filium comederet.</i>	241
		<i>Fanum.</i>	210
		<i>Falsa matris ac sororis Herodi adversus Mariam-men accusatio.</i>	610
		<i>Falsi testis parua.</i>	104
		<i>Fatum & providentia diuina.</i>	451
		<i>Fati necessitas insuperabilis.</i>	235
		<i>Fratres ob regnum decertantes certis conditionibus in concordiam redeunt.</i>	573

I N D E X.

Fratricidii à Ioanne Pontifice perpetrati taxatio & ultio.	300	Sam exalturo porta clauduntur.	359
Fadus à Iudais sacerdotalem solatus, ut esset in Romanorum potestate postulat.	528	Gadara inflamrata.	370
Fadus Iudaei Philadelphensium propter Miani interfectores punit.	527	Gadarum Alexander capiti.	358
Fadus Dei cum Nae.	18	Gadarum Herodem accusatores, Agrippa victor ad regem mittit.	420
Felix Hierosolymu Phasaelum adoritur, à quo iam mensuperatur.	383	Gales ab Abimelece fugatus, à Scimitu urbe pellitur.	130
Felix Drasilam à priore marito abducit.	536	Galata à Gomar oriundi.	20
Felix accusatior.	538	Galadenerum ad Israelitas legatio.	145
Felix in Phasaelum exercitum mones.	592	Galilaei sese vindicantes Samaritanorum vicis incendii & rapinis vastant.	534
Felix latronei Magos vulgig, seductores suppliciu afficit.	537	Galilaei ab Herode deficiunt.	394
Festus impostorem magnu cum affectu opprimis.	538	Galilaei cum Tiberienfibus iocari.	566
Festum a7ymorum.	81	Galilaei Tiberiada inuadere possulant.	549
Festinitas templi recepti instituta.	325	Galileorum multitudine Iosephum, ne si deferas, perit.	556
Filii pontificum ad Davidam missi, in puteum sese abscondunt.	188	Galilaorum erga Iosephum fides ac beneuolentia.	549
Filii oblatio.	255	Galg, libertas.	115
Filii Chanani.	21	Gamala in Romamurum fide persiant.	546. & 547
Fiducia Adadi in milite.	231	Glaphyra Alexandri coniunx, num paratas Herodi insidias ignorasset, interrogatur.	447
Filiorum apud Iudaei educatio.	324	Glaphyra uxor Alexandri suspicionem ante conceptionem oratione multum auge.	633
Filiorum Israel numerus.	51	Glaphyra quondam uxor Alexandri Archelao Cappadocum Regemissa.	433
Finale confederatoru de Caio tollendo decretu.	509	Glaphyra seminum.	477
Florus belli Iudaici causa.	523	Gratus cum alia militibus claudium latentem promittit, eumq; vacantem Imperatoru locum occupare iubet.	538
Fons Iordan.	607	Gratus cum Simone conficitur.	472
Forma templi extruendi Solomonis datur.	200	Gratitudo Salomonu erga Ieremiam pro accepto beneficiu.	214
Forma & habitus Elia Propheta.	238	Gratulatio Bethsamesarum super arca facta.	148
Fortuna monumentum.	795	Gaudium beatorum in uita aeterna.	201
Fuga hostium eo terrorem à Deo immisum.	242	Gracorum de Iudaorum antiquitate testimoniu.	836
Fuga & strages exercitus Absoloni.	189	Gracorum cum Iudaeis comparatio.	823
Ennus Alexandri.	362	Gracorum regionem innumera corruptiones innasere.	821
Fulvia, Saturnini coniunx Roma quatuor Iudaeis purpuram & aurum, ut in templum Hierosolymitanum deponebat tradit, ipsi uero in proprios usus conueriunt, quod dum Tiberius cognoscit uniuersos Iudaeos ex urbe pellit iubet.	434	Gedon per 40. annos regnat.	129
Furtum.	108	Gedon duos duces Zebim & Hegarbanim capiti.	ibid.
Furtus ad 100. annos incepti.	811	Gedon ad Medianitarum tentoria accedit, & ibi illu somni confirmatur.	128
G.		Gedon cum trecentis uiru pugnam adornat.	ibid.
G Abala.	416	Gedon Nilus.	14
Gabaonita ministeriu publicu deputati.	116	Gedon, ut Israelitis à Medianis liberet, Deus mandat.	128
Gabaonita legatos mittunt ad Iesum.	ibid.	Gedonem exiguis copiis Deus eligere iubet.	ibid.
Gabaonitarum ad Hebraeos oratio.	ibid.	Gellius Alexandria ut Aristoboli & Mariamne officiu depidat ad Antonium mitteret, persuadit.	404
Gabazeni Ioanni sese addicunt.	551	Gemmarum in pontificali ornatu miraculum.	79
Gabinus aliquot urbes dirutas in Iudaea adificari iubet.	371		
Gabinus Nabathaeos pugna superat.	387		
Gabinus mactet Alexandri beneficiu lenire iudat.	585		
Gabinio bellum Parthis inferre parat Hircanius & Antipater suspectus ferunt.	538		
Gabinio pecuniam Pompeio ab Aristobolo promissam exalturo porta clauduntur.			

Genealogia Abrahami.	22	Herodes in itinere ad Agrippam Chum peruenit,	
Genealogia Noa.	16	eique ingentem pecunia vim ad porticum urbu	
Germani & Galli sub Herode stipendia fecerunt.	466	reparandam confert.	427
Germani Caesaris satellites.	512	Herodes ex aurea & argentea suppellectile pecunia	
Germanicus Pisonis opera sublatum.	42	conficiens, frumentum pro ea: o nparat.	417
Germanorum rabies per Cassi cadem excitata, se-	50	Herodes prope Panis templum adijicat.	449
data.	513	Herodes ut alienus videretur Aristoboli neco cum	
Gestis Florimiri.	480	honorifice sepeliri curat.	401
Gestis inter Vitellium & Artabanum.	485	Herodes Resa capto & e Massada domesticis reco-	
Gibea & alia Beniamitarum urbes incensa.	124	ptus Hierosolyma petiit.	390
Gaza oppugnata.	357	Herodes cum Archelao Antiochiam usque iter se-	
Gazara.	214	cit.	443
Gischala incensa atq. diruta.	546	Herodes cum Galilai pugnatur, eoque victor in castel-	
Godolia transfugarum dux.	271	lum compellit.	394
Godolia cades, & plebs Massphatensu abductio.		Herodes in Trachonitarum regione castellum candi-	
272		dit, eiq. Zamarim Indaeum Babylonicum prae-	
Gotholia omne semen regum tollit uno solummo-		cit.	454
do Iosepho, Ozoochie filio seruato.	247	Herodes ab Hyrcano admonitus fuga sibi consulit,	
Gotholia penna.	248	& in iudicio amplius non comparet.	378
Goliath vir prodigiosa statura inter Palaestinos.	153	Herodes ex Daphne Antiochia suburbio in Gali-	
Goliath singulare certamen Hebrau denunciat. ibi.		leam proficiscitur.	394
H.		Herodes inexpectatam & apertam uxoris auersio-	
Hebraeorum origo.	22	nem vident, contristatur.	411
Hebraeorum seruis anno septimo manumitten-		Herodes nobiles Indaeorum post obitum suum	
endum.	108	trucidari mandat.	465
Hebraei mulierum cupidine ducti a patrum religio-		Herodes Massadam petens in itinere a Parthis im-	
ne desciunt.	98	pugnatur.	358
Hebraei in aciem proferunt arcum fuderis.	137	Herodes anno primo a nato Christo moritur.	466
Hebraei iumentis & pecoribus hostium in pradam		Herodes Arabis sibi hostes esse deprehendit.	596
contra Dei mandatum abducti parant.	150	Herodes cum magno vita discrimine Romam na-	
Hebraei vallem ultra Iordanem suam habitantes,		uigant.	ibid.
relictis suis oppidis in minutissimas urbes consu-		Herodes Romam profectus, Antonium conuenit. ib.	
giunt.	169	Herodes Antonium & Caesarem sibi beneuolos in-	
Hebraei terram Amoraorum occupant.	95	uenit.	401
Hebraei pugnam parant aduersus Amoraos.	ibid.	Herodes coram senatu Romano laudatur.	517
Hebraeorum contra Moabitis victoria.	239	Herodes circa Hierosolymorum munita se bono pu-	
Hebraeorum ob Moysi obitum plangit.	111	blico & ad salutem urbu venisse, declarare in-	
Hebraeorum seruitus intolerabili.	52	bet.	391
Hebraeorum libertas, & Chananaeorum seruitus.		Herodes Saturnino & Volumnio permittentibus	
215		exercitu Arabiam inuadit, & Reptam castel-	
Hebraei Chananas cadunt.	89	lum diruit.	ibid.
Hecataum.	23	Herodes Archelaum & cognatos preciosissimum mu-	
Hecataus Abderita cum Alexandro Rege nutri-		neribus donat.	616
tus.	832	Herodes Cassii amicus.	591
Helena Hierosolymu cibis egenis distribuit.	530	Herodes cur in exteros liberali, in suos saeuus fuerit.	
Helena Adiabonorum Regina Hierosolyma profici-		435	
scitur.	ibid.	Herodes fratrem Iosephum in Indaeum mittit, ipse	
Helon per decennium index.	132	copias in Galilaam ducit, urbemque Sepphorim	
Hermippi de Pythagora testimonium.	830	capit.	391
Heroes tres per hostium castra excurrunt in Beth-		Herodes Cassi ex Galilaea pecunia sibi demittit.	381
lehem: aquam hauriunt & Danidis afferunt.	195	Herodes quadraginta quing. ex Antigoni facione	
Heroes Danida.	194	interficiunt.	393
Herodes iterum cum Arabibus ad Cana Celestria		Herodes uiculo, in quo mater erat, emerso, sibi se	
pugnat.	467	violentas manus inferre cogitat.	387

<i>Herodes donatum militibus distribui iubet</i>	465	<i>Isadam peruenit</i>	422
<i>Herodes ab Hyrcano in ius vocatus</i>	590	<i>Herodes Antipatri matrem in regiam inducit, & unq; Casari commendat</i>	431
<i>Herodes Alexandro coniugu sua fratri regnum petiturus ipsemet eo potitur</i>	389	<i>Herodes malum simul & cultellum poscens sibi ipsi manus violentas inferre cogitat, Achiabius nepos vero istum praecent</i>	415
<i>Herodes ante pugnam sacra Deo celebrat</i>	605	<i>Herodes Sosia, Praefecta ac militibus ne urbem diriperent pecuniam numerat</i>	396
<i>Herodes hostes adoritur</i>	ibid.	<i>Herodes apud Diospolim cum Arabibus pugnat, & osq; vincit</i>	405
<i>Herodes omnem rem gestam priusquam Vitelli littera superuenirent, Casari aperit</i>	485	<i>Herodes Iesu Phabeti filio pontificatum abrogat in cuius locum Simonem Bacchi filium subrogat, & iusq; filiam in uxorem ducit</i>	418
<i>Herodes Agrippa frater Rex in Chalcide</i>	521	<i>Herodes Antipatro Pherora consuetudinem & mulieribus conuenticula interdicit</i>	457
<i>Herodes Artabano Partho fauet</i>	456	<i>Herodes audito quod Hyrcanus recluso Damiás se pulchro tria millia talentorum argenti extulisset, idem facere conatur</i>	437
<i>Herodes ad Pheroram agrotantem visendum venit, eumq; mortuum Hierosolyma sepelit, & publicat. — Eum honorat</i>	456	<i>Herodes quosvis visum est Casari, uno Archelao excepto, conuocat</i>	449
<i>Herodes Agrippa inopiam exprobrat</i>	459	<i>Herodes ad sedatisos compescendos in arce praesidia collocat</i>	416
<i>Herodes a Syru latrones depellit</i>	590	<i>Herodes Antonio deuieto subtristit</i>	408
<i>Herodes per uniuersum terrarum orbem clarescit</i>	609	<i>Herodes odio in filium flagrat</i>	462
<i>Herodes venator summus</i>	ibid.	<i>Herodes Dei templum denovo construere animo concipit</i>	422
<i>Herodes prater animi corporisq; virtutem fortuna quoq; secunda usus est</i>	ibid.	<i>Herodes Manahemum de imperii diuturnitate rogat, & Essenos propter eum in pretio habet</i>	ibi.
<i>Herodes Antipatrum filium expellit ciuitate, ac Hyrcanum auum coniugu interficit</i>	610	<i>Herodes ducturus Alexandri filiam, Samaritanam proficiscitur</i>	398
<i>Herodes Alexandrū & Aristobulū filios praefecit, cū Alexandro materno auro sepelendos iubet</i>	601	<i>Herodes filiorum liberato educat</i>	453
<i>Herodes in Pheroram fratrem excitatur</i>	615	<i>Herodes Pappi caput Pherora fratri mittit</i>	394
<i>Herodes suos in fuga consolatur</i>	387	<i>Herodes Hierosolyma oppugnat</i>	ibid.
<i>Herodes ab Arabibus latrones sibi dedit postulat, & mutuum creditum repetit</i>	444	<i>Herodes a Casare & Agrippa in magno honore habitus</i>	421
<i>Herodes Antipatri & mulierum secreta omnia extorquet</i>	457	<i>Herodes filiam quam Salomes filio nato ē Castolario collocaturus erat, Pherora filio collocat</i>	440
<i>Herodes cum hostibus pugnat in suburbio</i>	386	<i>Herodes ad Casarem venit, eius beneficia in Antonium collata praedicat similis in eum collaturus si in amicitiam eum reuerteret</i>	410
<i>Herodes Romam nauigat & Casarem Aquileiam usq; persequitur</i>	451	<i>Herodes latrociniis agris agit & excursionibus in Arabiam</i>	404
<i>Herodes Antonium ex Iudaea expellit</i>	378	<i>Herodes 300. talentis Casarem donat</i>	410
<i>Herodes fauores suos promouet, aduersa vero facilius homines quod silianu suppelliciu absumit</i>	397	<i>Herodes dynastia Chalcidius in eligendum summo rum pontificum petit</i>	528
<i>Herodes constat a militum multitudine, ut Hyrcanum regno deponat in Hierosolymam ducit</i>	590	<i>Herodes multos in itinere adiuuat pecunia, plurimum est apud Agrippam mediator</i>	427
<i>Herodes contra latrones in speluncis degentes militum ducit</i>	392	<i>Herodes quibus suae calamitatis fidem adducens, multis iniussu interfecit</i>	441
<i>Herodes cum Antigono rem discernere in Samaritanam proficiscitur</i>	ibid.	<i>Herodes Casarem & ex cecisum honorifice excipit</i>	450
<i>Herodes Iesu a pontificatu remoto Simonem cuius etiam filiam duxit subrogat</i>	418	<i>Herodes Antoninum a Iure Macharam accusaturus cogitat, eidem reconciliatur & Iosephum fratrem attribuit</i>	395
<i>Herodes coniurationem expiscatur</i>	416		
<i>Herodes ad Malachum Arabum regem pecuniam accepturus proficiscitur</i>	388		
<i>Herodes multa pecunia Antoniam vs Antonium tolleret, inducit</i>	396		
<i>Herodes grauem morbum contrahit</i>	413		
<i>Herodes morbo correptus testamentum condit ac rogns successionem filiu, nepotibus ac amicis relinquit</i>	463		
<i>Herodes populi pacem dimittit, cum reliqui Mas-</i>			

Herodes Chalcidum dynasta & Helcias Silam interficiunt	326	Herodes filios accusat	481
Herodes Iudaeorum primores cōvocat, eiq; facinus hoc commemorat.	464	Herodes Pherora uxorem accusat, eamq; ut illam ablegat, iubet	455
Herodes Hierosolyma redit, multitudinem in concionem aduocat, rationem ei sua peregrinationis exponit, ac quartam tributorum partem remittit	429	Herodes varia fortuna usus	466
Herodes duos satellites in Davidu manu mēto amittit	437	Herodes ab Antipatro patre persuasus à bello contra Hyrcanum desistit	591
Herodes ab Antonio & exercitu honorificè exceptus	393	Herodes Antonio contra Augustum auxilia pollicetur	404
Herodes ad Antonium Samosatam oppugnantem properat. in itinere multos barbaros trucidat ibid.		Herodes filiu reconciliatus	433
Herodes Antipatriblanditiis adductus, sponsalia reformat	621	Herodes à Mariamme uxore non blande exceptus	411
Herodes Macharantem magno muro ac turribus amplectitur	803	Herodes plurima peregrina instituta introduct	413
Herodes Cafari conciliatus	447	Herodes nouam legē sanctā, ut per fossos parietem in seruitutē extra regni terminos vendere licet	426
Herodes regno excedere iussus, in Egyptum abit, dehinc in mari diu iactatus, tandem Romam peruenit, ubi Antonio qua ipsi contigerant, recenset	386	Herodes Hierosolymu duos exces munit Antonia. ibid. Samaria, ibid. vel Sebaste.	416
Herodes duplex periculum suspicans castellum sibi ad refugium parauit	311	Herodes Quintilio Vato iudice filium in ius vocat	459
Herodes Davidi sepulchrum spoliat	437	Herodes à desertoribus in Galilea paenas exigit	393
Herodes Alexandri & Aristobuli criminationibus aurem praebeat	446	Herodes in Alexandriam ut clam regno suo insidiam inuohitur	399
Herodes attentum Iudaei apud Antonium accusatus	385	Herodes Caesarem plurimis muneribus donatum in Egyptum delinquit	410
Herodes cum in difficilibus tum in iucundis rebus solus Agrippa proximus	427	Herodes tertiam tributorum partem remittit	418
Herodes Hierosolymu, Phasaelus vero extra urbem constitutus, in capitu diuinitus versantur	594	Herodes Antonio rescribit & causas cur Aristobulum mittere non possit, indicat	371
Herodes in ius vocatus cum comitatu comparat	378	Herodes foru bona, domi vero aduersa fortuna vitatur	430
Herodes in compescendo alienigenarū auxiliis multum negotii habet	377	Herodes Alexandrum & Aristobulum Romam ad Caesarem mittit	419
Herodes in Galilea cum hostibus pugnat, eos vincit, ac uniuersam Galileam in suas partes traducit	394	Herodes Antipatro amicu liuere, ut eum Roma domum reuocaret, scribit	458
Herodes consolatur & cohortatur milites	387	Herodes Antipatro ad minandam filium arguentiam honoribus exultat	430
Herodes in senio impatiens & amarulentus	463	Herodes populo se templum extructurū exponit	422
Herodes ex Italia domum reuersus contra Antigoniū copias ducit	390	Herodes ab hostibus vulneratur	394
Herodes à Parthi accitus in uenatione occiditur	481	Herodes Rex in Chalcide moritur, eiq; in regno Agrippa succedit	467
Herodes Mariammen Hyrcani ex filia neptem ducit	383	Herodes Antipatro, ne cum Pherora vel eius coniuge unquam colloqueretur, edicit	455
Herodes fratrem in Idumaeam mittit, ipse copias in Galileam ducit, urbemq; Sephorim capit	392	Herodes militibus de suis facultatibus multum peruenia largitur	603
Heroderebaria exercitus procurat	391	Herodes à Salome motus utring, filium vincit, & separatora afferuari praecipit	611
Herodes populum sacramento obstringit	421	Herodes contra Alexandrum & Aristobulum indicium cogit	ibid.
Herodes Antipatulo Ananeli loci pontificatus conferre cogitat	400	Herodes in iudicio filios accusat	ibid.
		Herodes Antipatrum prae reliquis filiis amantissimam, in eum beneficia contulit	626
		Herodes Sephorim ciuitatem capit	591
		Herodes aduersus latrones in speluncis degentes animu dirigit	599
		Herodes Hierosolymam cingit obsidione ac praconu	uocet

<i>Voce eius aduenerit declarari iubet</i>	598	<i>resolymam petere</i>	597
<i>Herodes splendida oratione ad populum tribus filius regni honorem attribuit</i>	611	<i>Herodu in iudicio contra Antipatrum accusatio</i>	626
<i>Herodes filium non regnum, sed regni honorem tradidit</i>	612	<i>Herodu consiliarii Alcxandra instigatum ei per nuncium significant</i>	418
<i>Herodes ad filios orationem defecit</i>	612	<i>Herodu copias hostes à mœnibus arcens</i>	391
<i>Herodes oratione sua fratrum dissensionem radicatus non sustulit</i>	612	<i>Herodu legatos Caesar in festo negotio dimittit</i>	445
<i>Herodes nepotes dissondas</i>	620	<i>Herodu uxor in patris aedes peruenit</i>	486
<i>Herodes in Antigenum moenit</i>	597	<i>Herod. dua filia virginis Pherora filium docata</i>	475
<i>Herodes Pappum Antigoni militum Ducem obtruncat</i>	602	<i>Herodu de Mariamme ac iosepho suspicio</i>	610
<i>Herodes coram Augusto dissimulatione remota verum ingenus fatetur</i>	606	<i>Herodu filii ex septem uxorib. suscepti</i>	620
<i>Herodes propter uxoris necem misere affectus</i>	423	<i>Herodu familia ab Antigono in Massada oppugnata</i>	390
<i>Herodes comestatus copiam parat</i>	598	<i>Herodu error puniendus & inexcusabilis</i>	451
<i>Herodes decem cohortibus comestatus Hierichuntam peruenit</i>	598	<i>Herodu milites cum Iudaei per quinque menses obsequium tolerauerant. ciuitatem irrumpunt</i>	602
<i>Herodes Andromacho & Gemello amicitiam renouant</i>	441	<i>Herodu beneficentia & liberalitas in cunctis</i>	609
<i>Herodes Pheroram cum uore eiicit</i>	623	<i>Herodu nouem uxores</i>	453
<i>Herodes Pirae maiorem portam fabricat</i>	608	<i>Herodu coram Augusto Casar oratio</i>	330
<i>Herodes Iosepho, ut uxorem interficeret, clam mandata</i>	610	<i>Herodu ad Casarem proptantur mandata</i>	409
<i>Herodes Romae in Senatum intruissus, Rex declaratur</i>	389	<i>Herodu tres Eunuchi, Alexandrum innatum contraparentem odium alere fatentur</i>	442
<i>Herodes Alexandrum in vincula coniecit, & in amicorum eius tormenta pergit</i>	615	<i>Herodu progenies intra 100. annos penitus sublata</i>	387
<i>Herodes Alexandrum apud Casarem accusat</i>	611	<i>Herodu testamentum mutatum</i>	446
<i>Herodes Antipatri, ut reuersionem suam maturaret, scribit</i>	625	<i>Herodu ad militum gratiam in alio & testamentum lectum</i>	466
<i>Herodes clam nocte ad Idumaeam profectus</i>	595	<i>Herodu in medio Euphratis commissum</i>	485
<i>Herodes graniorum in fuga Partibus Iudaeos expulsi</i>	595	<i>Herodu regnum</i>	416
<i>Herodes Dorydem Alexandri matrem omni ornatu spoliata expellit</i>	623	<i>Herodu mortuus horrendus</i>	464
<i>Herodes ex spectaculo non magnam gratiam reportat</i>	415	<i>Herodu caduere magna Pompe Herodum defecit</i>	487
<i>Herodes patris necem in Malicho cogitat oleisci</i>	592	<i>Herodu fortitudo</i>	590
<i>Herodes accuratam diligentiam & sumptus non exiguos in structuris confert</i>	418	<i>Herodu erga Phasalem fratrem amor</i>	596
<i>Herodes magnifico sepelitur</i>	630	<i>Herodi Augusti. Arabiam quoq. uult trahere, quod consilium ipsius litera tradita mutant</i>	448
<i>Herodu in Augustum Casarem merita</i>	606	<i>Herodi mortem fratris senectus manifesta significat</i>	601
<i>Herodu regno. Anton. Casar finium partem addidit</i>	606	<i>Herodi infidia fructuosa</i>	595
<i>Herodu de latronib. victoria</i>	599	<i>Herodu à Roma littera veniunt qua Acmen à Casare occisam, & Herodi liberam potestatem Antipatri puniendi reuocam. sibi ostendunt</i>	465
<i>Herodu ex Mariamme liberi suscepti</i>	610	<i>Herodi Antonius, ut Aristobulum ad se mitteret, scribit</i>	399
<i>Herodu carnaculum dimisso concubis confectum comedit</i>	601	<i>Herodem in aula calumnij & cadib. versata uita sua tædet</i>	446
<i>Herodu mater ac soror Mariammen calumnijs infestantur</i>	412	<i>Herodem Anton. in Arabum bellum uertore iubet</i>	406
<i>Herodu ad uictoris portentosis oratio</i>	604	<i>Herodem Anton. ad se accersit, qui regni curam Iosepho committit, eiq. clam ut Mariammen interficeret, mandat</i>	402
<i>Herodu propositum Massada & Lappa captis, Hierosolymam petere</i>	597	<i>Herodem Romanis Iudaeorum Regem orant</i>	597
		<i>Herodem Hyrcanus absoluit</i>	590
		<i>Herodem Anton. amore, Antigoni uero odio persequitur</i>	380

<i>Herodius cui Imperator propter Agrippam fratrem pepercerat, Herodem ultro in exilio comitatur</i>	426	<i>Hyrcanus cum Antiocho soluta obsidione se duas facit</i>	351
<i>Herodion</i>	595	<i>Hyrcanus multas Syria urbes capit, & templum in monte Garizin desolat</i>	351
<i>Herodum castellum pro rerum omnium copia ciuium esse videbatur</i>	740	<i>Hyrcanus sibi ipsi manum inserit</i>	319
<i>Herodotus halicarnassus de Iudaeorum circumci- sione</i>	831	<i>Hyrcanus & seniores Regiam antequeniunt, & Aristobolum accusant</i>	364
<i>Herodotus Aegyptiorum Regum nomina non re- censet</i>	215	<i>Hyrcanus Pontifex, Antipater vero Iudae procu- rator declaratur</i>	189
<i>Herodotus de Senacheribo</i>	261	<i>Hyrcani matru magnanimitas & constantia</i>	578
<i>Hirami & Salomonu amicitia</i>	842	<i>Hyrcani facilia</i>	318
<i>Hirami & Salomonis problemata</i>	872	<i>Hyrcanus & Iudaeorum legatio Antonio coronam auream offerent, ut Iudaei a Caesare capti in li- bertatem vindicaret, rogat</i>	384
<i>Hirami Regu genealogia</i>	828	<i>Hyrcani ad Caesarem legati</i>	379
<i>Hyrcanus ab inuidia contra Antipatrum eiusque filios instigatur</i>	590	<i>Hyrcani ortus & indoles</i>	316
<i>Hyrcanus a Pharisaeis ad Saducaeos deficit</i>	354	<i>Hyrcani legatos M. Antonium & P. Dolabella in seipsum introducunt</i>	380
<i>Hyrcanus expiscatus quid alii sint donaturi, plus alui omnib. donat, ob quod alio honorifico affi- citur munere</i>	318	<i>Hyrcani uita</i>	409
<i>Hyrcanus rursum ab improbi irritatur</i>	690	<i>Hyrcano Babylonia a Iudaeis ingens honor habetur,</i>	398
<i>Hyrcanus & Pharisaei hostes</i>	354	<i>Hyrcano in templo per vocem filiorum de Antio- cho victoria nunciatur</i>	353
<i>Hyrcanus ingentem pecunia vim ex Davidu mo- numento profert</i>	351	<i>Hyrcanum Caesar in pontificatu confirmat, Anti- patrum ciuitate Romana donat</i>	357
<i>Hyrcanus Pontifex declaratur</i>	585	<i>Hyrcanum Hierosolymu, Caesare permittente, manui restituit</i>	376
<i>Hyrcanus munitionum castrum adificat</i>	319	<i>Hyrcanum Herodes occidi imperat</i>	409
<i>Hyrcanus Alexandri filius, natu maximus Ponti- fex declaratur, post ad regiam dignitatem eue- hitur</i>	582	<i>Hyrcanum Antipater ut ad Aretam Regem Ara- bia confugeret, eiusq. auxilio regnum repeteret, hortatur</i>	583
<i>Hyrcanus a fratrib. in itinere circumuentus, stre- nue se defendit, quosdam etiam e medio tollit</i>	318	<i>Hyrcanum Herodes in summo honore habet</i>	389
<i>Hyrcanus moritur</i>	354	<i>Hyrcanum Herodes e medio tollere statuit</i>	499
<i>Hyrcanus paternum honorem Pontificis assequi- tur</i>	578	<i>Hieremias captiuitatem Babylonicam pradicat</i>	265
<i>Hyrcanus cognito, quod Herodes regnum affectus sit, ad eum reuertitur</i>	395	<i>Hieremias a Babylonia duce exemptus e carcere, ma- gni pretij muneribus afficitur</i>	271
<i>Hyrcanus & Phasaelus a Parthis capti</i>	387	<i>Hieremias Hierosolymorum subuersionem pradicat</i>	266
<i>Hyrcanus obsidet Samaritan</i>	353	<i>Hieremias quando vixerit</i>	265
<i>Hyrcanus ingentem pecunia summam ex Davidu sepulchro aufert</i>	578	<i>Hieremias liber exstus</i>	265
<i>Hyrcanus amicitiam cum Romanis renouat</i>	392	<i>Hieremias accusatio & absolutio</i>	265
<i>Hyrcanus astidum enim Arabibus bellum gerit</i>	319	<i>Hieroboanus in Aegyptum profugit, ubi usque ad Salomonu obitum manet</i>	219
<i>Hyrcanus, dum fratres intestinu bellu laborant, in pace uiuit</i>	352	<i>Hieroboanus Salomonem inestlat</i>	218
<i>Hyrcanus Pontifex</i>	362	<i>Hieroselyma & templum depradatur</i>	122
<i>Hyrcanus infanti perit</i>	409	<i>Hieroselyma quondam Solyma vocata, cuius nomi- nis & Homerus meminit</i>	176
<i>Hyrcanus Samaritan capis</i>	353	<i>Hieroselyma ab Herode obfessa</i>	602
<i>Hyrcanus & Antipater Pompeij auxilium implo- rant</i>	583	<i>Hieroselyma a Sulaco Aegyptiorum Rege spoliata</i>	179
<i>Hyrcanus patria amans gratiam ab Herode expe- dat</i>	398	<i>Hieroselyma Titus obsidet</i>	573
		<i>Hieroselyma ab Herode eo die, quo ante 27. annos a Pompeio expugnata</i>	396

<i>Hierosolyma quinq̃ies prius capta , tunc iterum</i>	Horrendus in hostium acie terra motus	141
<i>vastata est</i>	796	
<i>Hierosolyma Rom. populo stipendiaria</i>	Horrenda fulmina in monte Syna	70
	379	
<i>Hierosolyma Iudae metropoli radicibus fundamen-</i>	<i>Hostia veteris Testamenti</i>	854
<i>tis eruita</i>	815	
		107
<i>Hierosolyma Pompeio partim tradita , partim obse-</i>	<i>Holocautoma</i>	80
<i>sa</i>	Humana vita terminus anni 120.	22
	369	
<i>Hierosolyma per decem & octo menses obsessa , tan-</i>	<i>Hypocritae</i>	376
<i>dem capiuntur</i>	I.	
<i>Hierosolyma obsessa</i>		
<i>Hierosolyma expugnata</i>		
<i>Hierosolyma pari capta , eiusq̃ habitatores interfe-</i>	I Abas in Gilead , qua auxilium contra Bentami-	
<i>cti</i>	<i>tas negauerant , destruitur</i>	124
<i>Hierosolymis dolo capti , Iudaei in Aegyptum abdu-</i>	<i>Labin , Rex Chananeorum , Israelitas subiugat</i>	126
<i>cuntur</i>	<i>Iacob Iosephum , tanquam iam extinctum luet</i>	41
	305	
<i>Hierosolymitani legati in Galilaea haud accepti</i>	<i>Iacob filios cum munerib. mittit in Aegyptum</i>	46
SS 7	<i>Iacob propter absentem Simeonem & Beniamin ab-</i>	
	<i>legendum sollicitus</i>	46
<i>Hierosolymorum mania absoluta</i>	<i>Iacob de sepsi Labani Diu Bethel proficiscitur</i>	37
	292	
<i>Hierosolymitanum templum lustratum</i>	<i>Iacobi . & Simeon Iuda Galilai filii , cruce supplicii</i>	
	325	
<i>Hierosolymitana arx munita</i>	<i>affecti</i>	533
<i>Hierosolymitanorum legati in lehn domicilium se-</i>	<i>Iacobus mercedu loco petit Rachelu coniugium</i>	
<i>so recipiunt</i>	558	
	34	
<i>Hierosolymitano fundis fugati , Iesus</i>	<i>Iacob se sacrificaturum votum Deofacii locumq̃</i>	
	117	
<i>Hiericho</i>	<i>nominat Bethel , id est . domicilium Dei</i>	33
	96	
<i>Hiericho capta , homines trucidati , urbi prostrata</i>	<i>Iacob in Mesopotamiam pervenit Carras ad cognat-</i>	
<i>& incensa</i>	<i>tionem matris</i>	33
	115	
<i>Hierichuntu mania sponte sua collapsa .</i>	<i>Iacob ad Esau fratrem nuncios mittit</i>	36
	114	
<i>Hierichuntu speculatores explorant</i>	<i>Iacob fratrem munerib. reconciliat</i>	36
	113	
<i>Historia de uxore Lemita</i>	<i>Iacob ludatur cum spectro , & vocatur Israel</i>	
	122	
<i>Historia Nabuthi ob pradium Achabo denegatio-</i>		36
<i>lapidati</i>	<i>Iacob Esau fratrem accedit</i>	36
	230	
<i>Historia de Antiocho Epiphana</i>	<i>Iacob pervenit ad Scenam</i>	37
	320	
<i>Historia libri Exodi</i>	<i>Iacob . statu anno 147 . moritur</i>	51
	52	
<i>Historia Deuteronomii</i>	<i>Iacob . in Hebrone sepultus</i>	51
	401	
<i>Historiarum Biblicarum finis</i>	<i>Iacob . dum Iosephi statum ex filiu cognoscit , maxi-</i>	
	350	
<i>Historiographi quidam perfidiam ac sacrilegium</i>	<i>mopervunditur gaudio</i>	50
<i>Antiochi regere conantur</i>	<i>Iacobus in Aegyptum filios frumentatum mittit</i>	
	847	
<i>Historiographi quidam Hispaniam unam tantum</i>		44
<i>modo esse civitatem arbitrati sunt</i>	<i>Iacobus cum uxoribus , filijs & gregib. in scio socero</i>	
	324	
<i>Historia huius conscribenda causa</i>	<i>proficiscitur</i>	35
	574	
<i>Historiographus qui dicendus</i>	<i>Iacobus quin expiraret pra nimia latitia parum ab-</i>	
	572	
<i>Historiographi Gracibellum Iudaicum silentio pra-</i>	<i>fuit</i>	51
<i>terent</i>	<i>Iacob septimus frater iunior ceteru ad supplicium</i>	
	572	
<i>Homicida lex</i>	<i>ducitur</i>	874
	108	
<i>Homo sui interitus author non est</i>	<i>Iacob . Domini nostri Iesu Christi frater ad lapidan-</i>	
	18	
<i>Homines ambitioni & avaritia dediti , nihil non</i>	<i>dum traditis</i>	539
<i>audent</i>	<i>Iacob . cum Pharaone Rege loquitur , & inhabitant-</i>	
	173	
<i>Homines quidam nocentissimi necessitate debitorum</i>	<i>dam accipit Helispolin</i>	51
<i>forum & scripta publica concremant</i>	<i>Iacobi ad Labani accusationem responsio</i>	39
	300	
<i>Honor Marдохae oblatus</i>	<i>Iacobi contra Labanum accusatio</i>	36
	297	
<i>Honor Danielis</i>	<i>Iacobi cum Labano colloquium</i>	34
	277	
<i>Honor parentum</i>	<i>Iacobi filij . praesertim Iuda , ut Beniamin peregrina-</i>	
	855	
<i>Honor magistratus</i>	<i>tioni committat , urgent</i>	46
	103	
<i>Honores mutant mores</i>	<i>Iacobi filii veniunt in Aegyptum , & Simon libe-</i>	
	160	

<i>ratur</i>	<i>ibid.</i>	<i>Ieu in Regem ungitur, Deo se mandante</i>	244
<i>Iacobi cum Rachel colloquium</i>	83	<i>Ieu Rex Israelis</i>	230
<i>Iacobi progenies</i>	50	<i>Ieu posteris regnum promittitur</i>	247
<i>Iacobi filij acensantur furis</i>	47	<i>Iezabel</i>	229
<i>Iacobe Rachel loco Lia in thalamum inducitur</i>		<i>Iezabelam Elias fugit</i>	229
34		<i>Iezachiel templi vastationem pradicat</i>	267
<i>Iacobe Deus apud iuramenti puerum apparet</i>	50	<i>Ioabius praefectura sua motuens, Abnerum primum</i>	
<i>Iadab Pontifex, cuius frater Manassis Sanaballath filiam uxorem ducit</i>	300	<i>calumniam, mox insidij adortum, vita desolatus</i>	173
<i>Iadenius prophetiam Ieroboamo Pseudopropheta offuscat</i>	221	<i>Ioabius iussu Regis Priam in hostes mittit</i>	182
<i>Iaol Sisseram ferro clauo interficit</i>	127	<i>Ioabius Danidem per litteras ad Rahatha excidium vocat</i>	199
<i>Iaphthedux Israelitarum creatur</i>	131	<i>Ioabius & Abisam usq. ad solis occasum Abnerum persequuntur</i>	171
<i>Iaphthi legatos mittit ad Regem Ammanitarum</i>	131	<i>Ioabius dato receptui signo suos cohibet</i>	172
131		<i>Ioabius contra Sabaoz paucis copiis, Amasaim colligendo exercitu cunctante mittitur</i>	193
<i>Iaphthi votum facit</i>	131	<i>Ioabius Amasaim ingulat</i>	194
<i>Iaphthi Ammonitas fundit fugatq.</i>	131	<i>Ioabius Sabaoz in urbe Abelmachao circumvallat</i>	194
<i>Iaphthi filiam masas</i>	132		
<i>Iaphthi moritur</i>	132	<i>Ioabius interficitur, in cuius locum Baanaus successit</i>	294
<i>Iaphthi Noe progenitis progenies</i>	20	<i>Ioabius Absalomum interimis</i>	189
<i>Iardis Syria ab Romano cincta</i>	306	<i>Ioabius incendio agri renovatus, reconciliat Absalom patri</i>	185
<i>Iason & Menelaus seditionem concitant</i>	300	<i>Ioab. cum exercitu lugens urbem ingreditur</i>	190
<i>Ieiunium & supplicationes ad Deum pro salute sui populi</i>	295	<i>Ioabi & Abisai acies</i>	180
<i>Ieiunium preces & supplicationes Israelitarum in Masphatim</i>	141	<i>Ioabi victoria</i>	181
<i>Iesus Iordanem traiecit cum copiis</i>	114	<i>Ioachimus sine iochania rex iuda</i>	267
<i>Iesus monumentum extruit ad Iordanem</i>	ibi.	<i>Ioannes in Gischala</i>	548
<i>Iesus exploratores mittit ad Hierichuntim</i>	113	<i>Ioannes Hyrcanus optime robus per annos triginta tres administratus moritur</i>	578
<i>Iesus ab Antiocho Epiphane in Pontificem electus</i>	319	<i>Ioannes apud Tiberiadem aqua calida feneri cupit</i>	551
<i>Iesus sacerdotio primatur, in cuius locum Onias Menelaus dictus, surrogatur</i>	319	<i>Ioannes iosephi successus animo fort. inique</i>	551
<i>Iesus cum copiis urbem circumambulat</i>	114	<i>Ioannes iosepho imperio abrogato Galilee praefectus</i>	555
<i>Iesus nemini prater Rachab parcere iubet</i>	ibi.	<i>Ioannes Gischala</i>	809
<i>Iesus Pontifex & Zerobabel principi altare adificat</i>	286	<i>Ioannes & Simon in eloacii inuenti capiuntur</i>	797
<i>Iesus cum Gaboanitis fœdus facit</i>	116	<i>Ioannes matris amore offuminatus victoriam amittit</i>	577
<i>Iesus a Iosepho arte captus</i>	550	<i>Ioannes qui & Hyrcanus Simonis filius</i>	577
<i>Iesus Iatronum princeps</i>	550	<i>Ioannes iuda frater ab Amora filio interfectus</i>	335
<i>Iesus Gamalielus filius Pontifex</i>	541	<i>Iuan. iosephum interficere conatur</i>	549
<i>Iesus Damnei Anano Pontifici succedit</i>	539	<i>Iuan. lucri cupidus</i>	548
<i>Iesus Saphia filius Iosepho insidias struit</i>	552	<i>Iuan. insidia</i>	549
<i>Iesus Christus a Pilato crucifixus</i>	483	<i>Iuan. israelitarum & Samaritanorum Rex</i>	250
<i>Ieremias Iudei deditonem</i>	268	<i>Iuan. ioado Pontifex auxilium in Regem creatur</i>	247
<i>Ieroboam idololatriæ suae</i>	220	<i>Iuan. ioado mortuo, impietas eiusq. per Prophetam</i>	249
<i>Ieroboam impietas</i>	223	<i>Iuan. ioado mortuo, impietas eiusq. per Prophetam</i>	249
<i>Ieroboam contra Abiam, Iuda Regem, expeditio</i>	224	<i>Iuan. ioado mortuo, impietas eiusq. per Prophetam</i>	249
224		<i>Iuan. ioado mortuo, impietas eiusq. per Prophetam</i>	249
<i>Ieroboami mors</i>	224	<i>Iuan. ioado mortuo, impietas eiusq. per Prophetam</i>	249
<i>Ieroboami filio agrotante, mater ad Achiam Prophetam mittitur</i>	223	<i>Iuan. ioado mortuo, impietas eiusq. per Prophetam</i>	249
<i>Ieroboami filio agrotante, mater ad Achiam Prophetam mittitur</i>	223	<i>Iuan. ioado mortuo, impietas eiusq. per Prophetam</i>	249
<i>Ieroboami filio agrotante, mater ad Achiam Prophetam mittitur</i>	223	<i>Iuan. ioado mortuo, impietas eiusq. per Prophetam</i>	249

acer j. ne i. ludan Egloni familiaritatem sese in-	Iosaphatus magistratus & iudex constituit	237
nuas 226. Ioder Eglonem trucidat	Iosaphatus exercitus 233. cum Achabo in Syro ex-	
Ionathas coniunx profugii 158. Ionathas & David	pediit ibid. Iosaphati mors	240
in agro conveniunt ib. Ionathas 164. prius ver-	Iosephus & Azarias a Gorgia villi ad duo millia	
beratus vinum exfusum est	militum amittunt 327. Iosephus in carcerem	
Iudas Iuda fratri communis Iudaeorum suffragiu	fratres includit 45. Regum facultates recuperat	
succedit	548. bello Iudaeico semper interfuit	823
Ionas a ceto denotatus ac venenatus, Ninivitu pra-	Iosephus Roma belli Iudaici historia conscripsit ibi.	
dicat	Iosephus collegae Hierosol. remisit 548. Iosephus a	
Ionathas Davidem consolatur, mortem ceterorum negat	Ionatha tortatu Catulli falso accusatur	818
de solo Ammon diligenter perquirendum ceteris 183	cum quinq. fratribus Pharaonis regem accedit 51.	
apud Machmam degit, patriag. desertores punit	Ptolemao omnia profectus, honorifice accipitur	
336. amicitiam cum Davide iurando con-	335. Iosephus uxorem ducit in Aegypto, ex qua	
firmit 157. David signa regum animus decla-	genitus Manassim & Ephraim 44. a fratribus	
rantia constituit 158. & Simon Hierosolyma &	agnoscitur 49. quintam fructuum partem Re-	
arcem reficiunt 346. Ionathas & Simon Amo-	gi pendere iubet 51. hanc historiam non Hebraice	
rais filii Iohanni fratri mortem ulciscuntur 335	sed peregrina lingua, Graca nimirum conscripsit	
legatione cum muneribus missa ad Demetrium,	11. Ioseph. adulterium iterum denotat 41. vesti-	
vi praesidia de Iudaea castellum ceteros rogat 343	bundum mulieri relicto aufugit ib. fratribus incognitus	
Ionas a Teoju Ninivegnus proficiscens in iussu navi-	eorum salutat & Benjamin 46. in carcerem con-	
gium conscendit. & in mare precipitatur 252	scitur 42. libros suos plurimum venundat 423	
Ionatham Arabiam proficiscitur, & Nabathaeos	Iosephus fratres Simeon et Iacob dimittit	45
vastat 346. Demetrium muneribus placat 342.	Ioseph. & Mariam apud Herodem accedunt 402	
Davidem amat, patri voluntatem ei nunciat,	Ioseph. libatur vinculo 43. cum Tito Romano pro-	
simulq. consulit, ut saluti sua fuga proficiat 155	ficiatur, & a Vespasiano honorifice accipitur 518	
parentis praclaras Davidis regeas commemo-	Galilaea praef. septuaginta viros sibi adiungit	
rat, orant. ne tantopere in eiusmodi virum fami-	543. in desertum incidit	560
at ibid. Davidi mollium patrem indicat 156.	Ionatha eig. adhaerentium dolus	ibid.
Pontifex exercitum colligit 337. ob accepta be-	Iosephus Cabl Simonis filii pontifex 539. seditionem	
neficia operam suam Tryphoni contra Demetrii	absq. sanguine effuso compescit 559. confesso	
offeri & prebet 344. Saducaus Hyrcanum con-	navigio Tiberiada petit 553. sacerdotibus capti-	
tra Phariseos inflammat 354. victor Aetorum	vis absque votum impetrat 545. sacum delibatas	
vsq. persequens, Vagonum sanum concremat, octo	566. Galilaeorum primatibus Ionatha & Tiberi-	
millia hominum in eo exurens 341. a Triphone	ensem iniurias denarrat 562. Hierosolymitano	
interficitur 348. renouat amicitiam cum Ro-	rum concilio iussu in Galilaea manet 547. relicto	
manis & Lacedaemoni 345. cum arinigeo clam	Iusto ad historiam redit 565. legatorum facum	
hostium castra ingreditur 143. in Palaestinarum	intelligit	561
exercitu quosdam trucidat, reliqui se in vicem in-	Iosephus Eliami per unum diem pontifex	464
vadunt, & dant se in fugam 148. Ptolemao oc-	Iudas Saphai & Matthias Margaloti exiit ib.	
curret, & ab eo honorifice excipitur 342. Am-	Ioseph. propter Tiberienfes periculum expositus	
moni dat consilium, quomodo optatu potius va-	Iosephus seditiones, ut a bello Romano inferendo de-	
leat 184. cum fratre in Babilonia obfessum 336. fu-	sistant. debortatur, unde in odium & suspitione	
gat Demetrii milites 345. cum suis captus 562.	incidit	545
a Tryphone per insidias captus interficitur 377.	Iosephus in alio periculo versatur	552
Iohanni ut ad se veniat, scribit 561. Ionatha, A-	Iosephus legatum iterum scribit	557
nani filio pontificatus restituitur, quem ille reci-	Iosephus mulieribus Herodo mandatum de Mari-	
pere recusat, & Matthias fratri deserti rogat 523	amiae interficienda aperit	400
Ionathas & collegarum adversus Ioseph. consiliu 562	Iosephus frumentum in Galilaeam transmittit	551
sociorum par manibus interit, nonnulli vini capti	Iosephus in Neapolitanum	ibid.
ad Catullum perducuntur 528. desiderium omnis	Iosephus Tiberienfes ex custodia dimittit	553
Hierosolymu capit	Iosephus ex Pontificali Asmanaeorum genere 438	
Iosephus ex Gallia discedere cogitatur 556. Ionatha	Iosephus Ptolemao spolia reddere conatur	551
epistolae perle, it	Iosephus populum ad misericordiam movet	ibid.
Iosaphatus cunctis veterum venenat	Iosephus tres in crucem suffixos liberat	568

I N D E X.

<i>Iosephus regior: clam dimittit</i>	553	<i>Iosepho parenti rem totam significat</i>	556
<i>Iosephus ipse bello Iudaico interfuit</i>	570	<i>Iosepho Iesus bellum infert</i>	550
<i>Iosephus ex solitudine in urbem redit, & Phariseorum</i>		<i>Iosepho Tiberiensis plebi obuiam venit</i>	549
<i>placitu se addicit</i>	545	<i>Iosepho perpetua Caesarum beneuolentia manet</i>	568
<i>Iosephus pene oppressus, inopinato periculo euadit</i>		<i>Iosepho Potipharu uxor secundas machinas admo-</i>	
561		<i>net</i>	41
<i>Iosephus omnes Iudaorum sectas cognoscit</i>	544	<i>Ioramus, Iosaphati filius, Rex Hierosolymorum</i>	
<i>Iosephus annos triginta natus, nulli mulieri vim in-</i>		240	
<i>fert, & nihil sibi obtrudi patitur</i>	549	<i>Ioramus Elisao mortem minatur</i>	241
<i>Iosephus Canez in Canthara Pontificis surrogatur</i>		<i>Ioramus à Moabitarnm rege auxilium petit</i>	239
<i>locum</i>	528	<i>Iorami cades</i>	245
<i>Iosephus Tiberiadem capis</i>	569	<i>Iorami scelera ab Elia per literas accusantur</i>	244
<i>Ioseph defectionu auctores iniectu vinculis Iodapa-</i>		<i>Iorami impietas</i>	243
<i>tam mittit</i>	ibid.	<i>Iorami expeditio in Ramasham</i>	244
<i>Iosephus Hebrae & Gracelitteratura peritus</i>	543	<i>Ioramum Elisau, ut Syrorum infidias caueat, ad-</i>	
<i>Iosephus historiam hanc in Hebraica lingua ante</i>		<i>monet</i>	240
<i>conscripsit</i>	557	<i>Ioa Elisau, a se Syro ter vincendos, pradicat</i>	250
<i>Iosephus centum legatoz Hierosolyma mittit</i>	559	<i>Iosia uerum Dei cultum restaurat</i>	263
<i>Iosephus regior in fugam compellit</i>	567	<i>Iosias Rex Iuda</i>	ibid.
<i>Iosephus Matthia filius natus</i>	544	<i>Iosephum Herodes interfecit, & Alexandram in</i>	
<i>Ioseph. cum copio contra Gabara proficiscitur</i>	558	<i>carcerem conici iubet</i>	403
<i>Iosephus in Galilea uim obseruat</i>	ibid.	<i>Ienici Iudai apud Agrippam de indigenarum in-</i>	
<i>Iosephus in uisitorum calumniu appetitus</i>	568	<i>iuriu conquerruntur</i>	427
<i>Iosephus in Aegypto Potipharu venditur</i>	41	<i>Iosua in duas partes copias diuidit</i>	117
<i>Iosephus a statu anno 119. moritur</i>	52	<i>Iosua disidendam regionem, & duas tribus cum</i>	
<i>Iosephi patientia in vinculu</i>	42	<i>dimidia remittenda hortatur</i>	113
<i>Iosephi consilio tolerabilior euadit uentura sterili-</i>		<i>Iosua ad metiendam & disidendam terram quos-</i>	
<i>tas</i>	44	<i>dam mittit</i>	ibid.
<i>Iosephi calliditas</i>	556	<i>Iosua Chananaorum regionem nonem tribubus &</i>	
<i>Iosephi ossa</i>	61	<i>dimidia Manassu diuidit</i>	ibid.
<i>Iosephi libros quidam blasphemant</i>	823	<i>Iosua unicuique tribui, ut ex sua sorte Chananao-</i>	
<i>Iosephi ossa in Chananaum translata</i>	52	<i>rum reliquias tolleret praecepit</i>	119
<i>Iosephi dimittit & liberos</i>	316	<i>Iosua Israelitarum dux designatur</i>	68
<i>Iosephi somnii interj. retatio</i>	39	<i>Iosua & Caleb populum compescunt</i>	86
<i>Iosephi fratres eum tollere decernunt</i>	ibid.	<i>Iosua moritur</i>	121
<i>Iosephi fratres peccata in eum commissa deplorant</i>		<i>Iosua domicilium ad Sicima</i>	ibid.
45		<i>Iosua postrema ad seniores & magistratus Hebrao-</i>	
<i>Iosephi somnium</i>	39	<i>rum adhortatio</i>	ibid.
<i>Iosephi cum Iesu de 20. aureis rixa</i>	561	<i>Iosua adeos, qui ex regione ultra iordanem sita, mi-</i>	
<i>Iosephi cum Iesu colloquium</i>	ibid.	<i>litabant, oratio</i>	119
<i>Iosephi oratio & conspectio coram aduersariis</i>	552	<i>Iosua ad Deum precatio</i>	155
<i>Iosephi ad Ionathan responsoriales</i>	557	<i>Iosnam Moser sibi successorem designat</i>	100
<i>Iosephi infirmum hostibus animos addit</i>	567	<i>Iosnam Moser hortatur</i>	111
<i>Iosephi erga hostes benignitas</i>	550	<i>Iothan apoloza Sicimitu in Gedeonem ingratiitudi-</i>	
<i>Iosephi religionu cura</i>	ibid.	<i>nem obicit</i>	129
<i>Iosephi ad Ionathan mandata</i>	557	<i>Iouem Olympium Caius Memmiam Regulum Ro-</i>	
<i>Iosephi naufragium</i>	544	<i>mam transferre iubet</i>	506
<i>Iosephi somnium mirabile</i>	555	<i>Iozus Rex Iuda</i>	267
<i>Iosephi stratagemata</i>	553	<i>Iubal Musica inuentor</i>	15
<i>Iosephi fratres eum à seru denotatum patri per sua-</i>		<i>incendunt & tyrannus se sollicitates ab Alexandro,</i>	
<i>dente</i>	40	<i>ut interueniendum Herodem interficerent, fa-</i>	
<i>Iosubi fratres in uia Aegypti prehendunt</i>	47	<i>tentur</i>	446
<i>Iosephi ad lectorem adhortatio</i>	12	<i>Iudaeicus populus Regi, ut orientalem instauraret</i>	
<i>Iosephi ad acruu Tiberiensiura adhortatio</i>	549	<i>porticum suadet</i>	540

<i>Iudas hostium phalangem trucidat, ipse circum-</i>		<i>Iudai seditionu & pugna causam in Samaritanas &</i>	
<i>uentus vulneratur & interficitur.</i>	333	<i>Cumanum referunt.</i>	335
<i>Iudas seducit facit cum Romanu.</i>	332	<i>Iudai veriti, ne Herodes demolitus vetus adificium</i>	
<i>Iudas oppido egressus noctu in Batichidu castris</i>		<i>novum absolvere non possit, cu Herodes vetus il-</i>	
<i>ruit.</i>	336	<i>lasum mansurum, donec ad novum materia</i>	
<i>Iudas Essauo vates.</i>	355	<i>comparetur, promittit.</i>	423
<i>Iudas Essauo Propheta.</i>	379	<i>Iudai Ptolemaidem ad Peironium perveniunt, de-</i>	
<i>Iudas Hierosolyma se recipit, eumq; sequitur An-</i>		<i>precatur, ne quid contra leges patrias facere co-</i>	
<i>isochus.</i>	29	<i>gerentur.</i>	496
<i>Iudas Lyfia exercitum vincit.</i>	324	<i>Iudai dant obsides ob impetratam veniam ad Ca-</i>	
<i>Iudas in gentis prada potitur.</i>	ibid.	<i>sarem legatos mittendi.</i>	523
<i>Iudas Alcimi potentia resistit.</i>	380	<i>Iudai in seditionibus quasi furiosi.</i>	472
<i>Iudas & Saddoces quarta secula auctores.</i>	479	<i>Iudai in Neerdam & Nisibim sese recipiunt.</i>	504
<i>Iudas pauci militibus numerosum exercitum ag-</i>		<i>Iudai servati Ctesiphontem succedunt.</i>	ibid.
<i>gredi conatur.</i>	332	<i>Iudai necessitate ad bellum coacti.</i>	545
<i>Iudas obsequiu Iudau in auxilium venit.</i>	326	<i>Iudai Egyptii in Onia regione ab Antipatro Ca-</i>	
<i>Iudau quartu frater adducitur.</i>	372	<i>sari sociati.</i>	375
<i>Iudas assidue cum finitimu gentibus bellum gerit.</i>		<i>Iudai solennia sacrificia expeditionis tempore pera-</i>	
325		<i>gunt.</i>	370
<i>Iudas copias inter fratres diuidit.</i>	ibid.	<i>Iudai Syriorum Idumaeorum, & Phoenicum urbes</i>	
<i>Iudau vicin Simon hostibus in Galilea captivos li-</i>		<i>tenent.</i>	361
<i>berat.</i>	ibid.	<i>Iudai Carmelum montem incolentes, Antigone se-</i>	
<i>Iudau Propheta Antigoni necem praedicat.</i>	579	<i>se adiungunt.</i>	386
<i>Iudas cum copiu ad Bethzacharia regionem pro-</i>		<i>Iudai viciuntur inimicos suos.</i>	299
<i>fisciscitur.</i>	328	<i>Iudai octavo die circumcissionem celebrant, Ara-</i>	
<i>Iudas & Ionathas Iudau in oppidu Galaditiciu su-</i>		<i>bei post decimum tertium annum.</i>	28
<i>perias ferunt.</i>	326	<i>Iudai in templum & superiorem urbem refugium.</i>	
<i>Iudas Maccabaeus Apollonium praelio vincit.</i>	323		390
<i>Iudas in Modim sepelitur.</i>	333	<i>Iudai contra faciariorum temeritatem conveniunt.</i>	
<i>Iudas Maccabaeus arcem oppugnat.</i>	328		317
<i>Iudas & Matthias cum 401. numeribus ad Regem</i>		<i>Iudai universis bonu in unum congestu ignem in-</i>	
<i>perducti, omantes sese excusant, eoru vincit Rex</i>		<i>niciunt.</i>	215
<i>Hierichuntem mittit.</i>	464	<i>Iudai vnaque collecti ad Godoliam Masphatam</i>	
<i>Iudas Ezecia latronum ducloru filius.</i>	472	<i>veniunt.</i>	271
<i>Iudas Satiphas filius Matthias Margalothi iuven-</i>		<i>Iudai fidem eu olim a Regibus datam conservare</i>	
<i>is, ut opera qua rex praeceptis patriae consuevendi-</i>			345
<i>nem fecerat, tollerent, concitat.</i>	464 & 728	<i>Iudai cur olim pastores & captivi dicti.</i>	326
<i>Iudas Galilaeus quarta secula auctor.</i>	480	<i>Iudai obsequiu in repulse repugnant.</i>	396
<i>Iuda ad Iosephum pro Beniamin oratio.</i>	48	<i>Iudai ab Romanis vici.</i>	587
<i>Iuda ad milites oratio.</i>	324	<i>Iudae Babylone Hierosolyma proficiscuntur.</i>	235
<i>Iuda tribus ad Iordanem usq; Davidi occurrat, &</i>		<i>Iudae a profugis & penuria coacti Macedoniae fa-</i>	
<i>ponte fluminu ripas ingit.</i>	191	<i>tionis sese adiungunt.</i>	337
<i>Iuda per 70. annos deserta.</i>	273	<i>Iudai profus nullas imagines ferunt.</i>	346
<i>Iuda clade.</i>	261	<i>Iudae e regione Galaditica in Iudaeam traducti.</i>	
<i>Iudae finitima gentes, sicut & Tryphon inna-</i>			326
<i>dunt.</i>	374	<i>Iudae opprimuntur, qua clade Matthias fit cau-</i>	
<i>Iudaei Damones eiicit.</i>	206	<i>sior.</i>	313
<i>Iudaei inter media tela versantes nihil ceremonia-</i>		<i>Iudaei templa & altaria fabricata destruunt.</i>	332
<i>rum intermittunt.</i>	585	<i>Iudaei Herodi propter beneficia fauent.</i>	418
<i>Iudaei in castellum Gamala sese recipiunt, quo &</i>		<i>Iudaeorum moris & lustrationes.</i>	578
<i>Philippus se confert.</i>	547	<i>Iudaeorum legatio Romam.</i>	474
<i>Iudaei permulti in lacunariu pereunt.</i>	390	<i>Iudaeorum resp. mutatio.</i>	387
<i>Iudaei a Babyloniis afflictis Solenciam migrant</i>		<i>Iudaeorum ad Dariu legatio.</i>	230
		<i>Iudaeorum agrum armu Samuelis recuperat.</i>	141

<i>Iudaorum leges antiquissima.</i>	860	<i>Iustus belli fax.</i>	548
<i>Iudaorum cum Romanis confictus.</i>	802	<i>Iustus populum ad destructionem irritat.</i>	ibi.
<i>Iudaorum lex speltorum nouissima.</i>	ibid.	<i>Iustus de bello Iudaico nihil penitus scivit.</i>	564
<i>Iudaorum contra Alexandrum constantia.</i>	832	<i>Iustus Galilea provincia potiri cupit.</i>	566
<i>Iudaorum & Lacedaemoniorum comparatio.</i>	857	<i>Iustus Vespasiano ac Tito defuncto suam historiam edidit.</i>	565
<i>Iudaorum propria cecidi amor.</i>	815	<i>Iustus ob facinora capiti damnatus.</i>	564
<i>Iudaorum ceto milita, dum Alexander vivit, in exilio degunt.</i>	359	<i>Iusti, Pisti filii ad multitudinem oratio.</i>	546
<i>Iudaorum & captivitate Hierosolyma professorum numerus.</i>	281	<i>Iustum decapitanorum primates deserunt.</i>	567
<i>Iudaorum 3000. prostrati.</i>	806	<i>Iustum miseratio omnium animos concitat.</i>	433
<i>Iudaorum in lege constantia.</i>	859	<i>Idolatritia a Iosua extirpatio.</i>	263
<i>Iudaorum in pugna constantia.</i>	802	<i>Idumai ab Hyrcano subiegati circumcissionem & ritus Iudaicos admittunt.</i>	352
<i>Iudaorum in Antiochia multitudo.</i>	799	<i>Idumai.</i>	809
<i>Iudaorum ad Egyptum aduentum, totundemque aggressum ostendit Manethon.</i>	827	<i>Idumaeorum apostasia.</i>	243
<i>Iudaorum ab Romanis captivorum calamitas.</i>	814	<i>Immunitas a tributu Iudaei parata.</i>	348
<i>Iudaorum Pascha transitum significat.</i>	60	<i>Immunitas Iudaei a Seleuco Nicanore Syria Regis concessa.</i>	312
<i>Iudaorum ob decretum Regu luctus.</i>	295	<i>Impietas Achabi.</i>	226
<i>Iudaorum 700. ab Rom. perempti.</i>	804	<i>Impietatis poena.</i>	235
<i>Iudaorum gens multum totius orbis indigenis asseminata.</i>	798	<i>Impetores & Magi.</i>	537
<i>Iudaorum origo quasque regiones errando peragraverunt, in hac historia repetitur.</i>	573	<i>Incrudelitatu poena.</i>	241
<i>Iudaorum apud Mesopotamiam & Babyloniam graui mori.</i>	500	<i>In Cais interfectores animaduertitur.</i>	520
<i>Iudaorum decem millia deditionem faciunt.</i>	474	<i>In duorum aut trium ordo conficti veritas.</i>	539
<i>Iudaei hora sexta nobis est undecima vel duodecima meridiei.</i>	560	<i>In Arbela conuentus.</i>	563
<i>Iudaorum cum Romanis accerrimus confictus circa templum.</i>	471	<i>Ingenius morbum Egyptii Sabbatofim vocant.</i>	842
<i>Iudaorum contra Alexandrum in festo die seditio.</i>	580	<i>In spectaculo Casarea Iudaei 25000. peremunt.</i>	800
<i>Iudaorum in Alexandrum odium & exacerbatio. ibid.</i>		<i>Iudorum sapientia professores scipios concremant.</i>	813
<i>Iudaei calamitates ab externis & incolis illata.</i>	545	<i>Ingenit ariet fabricato Syluacervo marum pulsari inbet.</i>	811
<i>Iudaei a Romanis Asia & Europa Regibus magni boni habitus.</i>	379	<i>In Hierosolymis adificatum est templum a Salomone Rege ante annos 143. & menses 8. quam Tyrii Carthaginem condidero.</i>	827
<i>Iudaei apud Antiochiam altera calamitas accidit.</i>	800	<i>Integra motuorum familia, & plena mortuus restit.</i>	797
<i>Iudaei quot annis hominem Graecum immolare debent.</i>	847	<i>Interpretes 70. Alexandriam venientes, honorifice excipiuntur.</i>	310
<i>Iudaei propter damnum passum maffor Herodes consolat.</i>	406	<i>Ingenium Samaritarum, ob quod merito Iudaei exosi.</i>	322
<i>Iudicium contra Antipatrum, cui praefides Varo.</i>	625	<i>Iniquitatu vtriusque delicti circa Deum causa.</i>	858
<i>Iulius Caesar.</i>	514	<i>Initio legum Iudaicarum.</i>	861
<i>Iulius Caesar apud Alexand. inscriptione columna aere quod Iudaei Alexandrina ciuitati iniubeant, attestatur.</i>	379	<i>Indignatio Dei in idolatras Chetaos.</i>	258
<i>Iulius Antonius procons.</i>	437	<i>In castello magno comenali copia.</i>	811
<i>Iupiter.</i>	858	<i>Intorius septim. quod Iudaei modo ingredi concessum erat.</i>	423
<i>Iura & libertates Iudaorum.</i>	843	<i>Iniusta Abimelechiam tota familia cecidero.</i>	158
<i>Ius ciuitatu Antiochia Iudaei conseruat.</i>	312	<i>Insidia Hyrcano clam struit.</i>	317
<i>Iustitia est Dei potentia.</i>	104	<i>Instantis templi.</i>	249
		<i>In Hebraeorum castra coturnices Delis immittit.</i>	66
		<i>In Alexandrum ciuitas cohaesit.</i>	859
		<i>Ingenit Hebraeorum strages ob pestem a Deo immis-</i>	
		<i>sam.</i>	196

<i>Inobediens Propheta per a & sepultura.</i>	130	<i>Israelita in deserto aqua penuria laborant.</i>	
<i>instrumenta Musica Davidis.</i>	195		66
<i>infirmior turba civitate ciolla recipitur.</i>	351	<i>Israelita petitionis sua repulsam passi, à Robeamo deficiunt.</i>	220
<i>in Iustum Historiographum Iosephum falso insimulantem.</i>	569	<i>Israelita ab Ainaris fusi fugatique.</i>	115
<i>indulgentia nimia & lenitate mali in proposito confirmantur.</i>	150	<i>Israelita Chananaei non uno alitu denicerunt.</i>	122
<i>in quibus victoria consistat.</i>	171	<i>Israelita ad montem Sina perveniunt.</i>	68
<i>inconstantia amoris in hominibus.</i>	144	<i>Israelita in deserto 40. annu errantur.</i>	86
<i>ingens moles ex penuria & charitate proveniens.</i>		<i>Israelita 600. Beniamitis renocant.</i>	124
SI		<i>Israelita hostium copis terrentur.</i>	147
<i>ingens prada de Madianitis parte.</i>	190	<i>Israelita incolumes per mare rubrum incedunt, quod Ægyptio inmoluit.</i>	62
<i>in Agrippam defunctum Casarienses & Sebastei convitia iactant.</i>	526	<i>Israelita absque Dei mandato & Moise cum hostibus congressi cogitant.</i>	88
<i>in Ægypto annona caritas.</i>	44	<i>Israelita in deserto coturnicum carnes impetrant.</i>	85
<i>in bellum qui mittendi.</i>	109	<i>Israelita ab Ægyptiorum multitudine ad mare rubrum cinguntur.</i>	61
<i>incendium templi, ac civitatis excidium.</i>	574	<i>Israelita ex Ægypto discedunt.</i>	ibid.
<i>in Hiericho balsamum pretiosissimum provenit.</i>		<i>Israelita pradam optimam ad Amalegitur reperiunt: & hostes insequuntur, & reges duoi Oribum & Zibum occidunt.</i>	129
103		<i>Israelita in Elym perveniunt, ubi contra Moisen ob commensum penuriam marmor exoritur.</i>	64
<i>inimicitia Herodi cum liberis ex Mariamne susceptis.</i>	611	<i>Israelita Jonathan irato patri eripiunt.</i>	149
<i>in Pascha fisco miles genitalia nudans seditionem concitat, in qua 20000. Iudeorum sunt extincti.</i>	532	<i>Israelita a traiecto flumine altare super ripam Iordanis erigunt.</i>	119
<i>in singulis fisco & sacrificio quid observetur.</i>	81	<i>Israelita lati certatim ad structuram tabernaculi conferunt.</i>	71
<i>innueta bona.</i>	108	<i>Israelita 40. annu Manna sustentati.</i>	66
<i>invidia vis & natura.</i>	277	<i>Israelita in Raphidim perveniunt, ubi laborant siti.</i>	ibid.
<i>in Zoar Lotus exadit.</i>	27	<i>Israelitarum atati annorum viginti, & supra usque ad annum 50. numerus.</i>	78
<i>iracundia materna filij succedunt.</i>	611	<i>Israelitarum in acie viginti duo millia cadunt.</i>	123
<i>iru signum foderis inter Deum & Noe.</i>	18	<i>Israelitarum iterum decem & octo millia cadunt.</i>	ibid.
<i>ivomus Solomoni ligna promittit, eorumque vios frumentum petii.</i>	207	<i>Israelitarum penitentia.</i>	140
<i>ivomi legati ad Solomonem.</i>	206	<i>Israelitarum Palaestini 4000 trucidant.</i>	137
<i>Israelita possessionibus suis cunctis alio traduntur, regno Cuthan dato.</i>	257	<i>Israelitis Deum contra Syrios victoriam pollicetur.</i>	231
<i>Israelita Obela suadente ex tribu Iuda ac Beniamitica captivos domum remittunt.</i>	255	<i>Israelitis Gabaeni fontes non tradunt.</i>	183
<i>Israelita ab Ammanitis & Palaestinis oppressi.</i>		<i>Israelitis Ægyptii persequuntur.</i>	61
131		<i>Israeliticum regnum Danidi iterum offertur.</i>	191
<i>Israelita copiarum partem in insidiis collocant, & ut impares paulatim pedem referant.</i>	124	<i>Israelitici populi ab Ægyptiis conclusi anxietas.</i>	61
<i>Israelita hostes, eorumque idola tollere iubentur.</i>		<i>Ismael Deus exaudit.</i>	26
102		<i>Ismaelem cum matre Abraham ablegat.</i>	28
<i>Israelita Pascha celebrant, terra frugibus fruuntur, & deficit Manna.</i>	114	<i>Isaïus.</i>	195
<i>Israelita quomodo in terra Canaan victuri.</i>	103		
<i>Israelita bellum emittunt.</i>	122		
<i>Israelita à Chusarte oppressi.</i>	125		
<i>Israelita mittunt ad Gabarvos, qui fontes ad supplicium deposcant.</i>	128		
<i>Israelita à Palaestinis superati.</i>	132		
<i>Israelita Samuels filiorum iniquitates commemorant, eumque ut regem aliquem declararet, obnoxie precantur.</i>	142		

Isaac maclandus annum agit vigesimum quin-	28
Isaac risus.	27
Isaacus peruenit Gerara.	31
Isaac Rebecam uxorem ducit.	30
Isaac mittit venatum Esau.	32
Isaac Abrahamo promissus.	26
Isaaci ad parentem respo. fio.	29
Iter per saxum coluber dictum.	804
Isaies Monobazæ fratri regni successionē relicta.	533
Isaies Deum innocat, qui Dahab & Sacas in Par-	
thicam regionem mittit, usque Vologesus cum	
exercitu occurrat.	532
Isaies ad Parthos scribit, & ut suum regem reci-	
perent suadet.	531
Isaies Iudæis pecuniam mittit.	530. 531
Isaies ab Artabano maximis honoribus & donu	
affertur.	531
Isaies ad Abemerigum Spasini regem missus, eius	
filium Samacham ducit.	528
Isaies ab Helena matre & magnatibus rex creatur	
& Monobazam tempus. donec frater veniat,	
administrare iubetur.	529
Isaies Artabanum consolatur, ei que auxilium pol-	
licetur.	531
Isaies Eleazarus, ut se circumcideret, persuadet.	
530	

L.

Laban cum Iacobo seditus sancit.	36
Laban Iacobum persequitur, Deus vero a pro-	
posito eum deterret.	35
Labani contra Iacobum accusatio.	ibid.
Labani contra Iacobum dolus.	36
Labosordochus.	276
Lacedæmoniorum Regi ad Iudæorum Pontificem	
epistola.	319
Lances.	210
Laniens.	587
Latrone.	391
Latrone capti & puniti.	443
Latrone plerumque ex Anania cognati quempiam	
intercipiunt, quem non nisi receptu aliquot e suo	
dimittunt.	540
Lau & nomen iosaphati apud quoscunque.	257
Lau Eleazar.	369
Legatus regibus honorifice exceptus, iosphi liberta-	
tem apud suos predicat.	315
Legati Hircani & Aristobuli ad Scarrum.	367
Legati Syria, templi & urbis munienda causam	
querentes ad iudæos missi.	287
Legati inuolabiles.	406
Legati Syri ad Achabum.	231
Legati cum militibus ad iosephum missi.	555

Legati Tiberiadem in suam potestatem redigere co-	
nantur.	560
Legatorum Hierosolymitanorum aduersus iosaphum	
consultatio.	558
Lex septimi cuiusque anni.	83
Legi apud iudæos exacta observatio.	860
Legu liber in tabernaculorum festo prælegendus.	103
Legislatorum iniustitia.	860
Leges gentium.	ibid.
Leges graues iudæorum.	857
Leges belli & consuetudines.	83
Leni tribus cultui sacrata.	82
Lenita uxorem in duodecim partes discorpiam ad	
singulas tribus mittit.	123
Leuitica tribus in partes: 4. diuiditur.	199
Leprosi Samaritanu hostium castra deserta esse si-	
gnificant.	442
Legu tabula in arca.	74
Libertus virtute paratur, & pretiosiores eff.	514
Lia Zephani adducit iacobo.	35
Liberi ob parentum iniquitatem non puniendi.	109
Libertate seruata optima sepultura.	813
Libya sine Aphrica.	21
Libya denominatur Aphrica.	30
Ligna pretiosa Solomoni allata.	216
Linguarum confusio.	19
Linum & lana.	102
Lysanias Barzapharni, ut Antigonus in regnum	
inducatur, Hircanumque deponat, persuadet.	594
Lysaniam Cleopatra interfecit.	403
Lysias Antiochi filium regem constituit, ei que En-	
patoru cognomen imponit.	177
Lysius iterum in iudam mouet, & quinque milia	
militum amittit.	324
Lysimachus Apollodorum fratrem occidit, & Ga-	
zari Alexandro tradit.	359
Lysimachus mendacii arguitur.	739
Lothum cum suis seruatur.	27
L. Lentulus consul pro iudæis sententiam dicit.	381
Luctus triginta dies.	107
Lupus iudæi templum claudit.	117

M.

Machera iniquitas.	600
Machara multos iudæos interfecit.	393
Macedonici milites relictis præsidii Antiochiam	
sefe recipiunt.	337
Madianita Amaleciti socii israelitas magno pra-	
lio vincunt.	127
Madianita & confederati mutui vulneribus ca-	
dunt.	129
Madianitarum & confederatorum centum vi-	
ginti milia trucidati.	129
Magnus annus.	19
Magna seditionum multitudo in cloacis detentensa.	1798

<i>Magedo.</i>	214	<i>rat, obijcit.</i>	620
<i>Mandatum Davidi de transportanda arca.</i>	177	<i>Mariamme sese apud Herodem excusat, eique re-</i>	
<i>Mandatum de arca, cateraque sacra supellestili in</i>		<i>conciliatur.</i>	403
<i>templum reponenda.</i>	197	<i>Mariamme ab Herode accusata, omnium suffra-</i>	
<i>Mandatum regim de statua adoranda.</i>	275	<i>giu damnata in car. erem conijcitur.</i>	412
<i>Mandatum de din. it. endis exteru.</i>	290	<i>Mariamme Ar. belauu designata in marii</i>	
<i>Mandatum de sumptibus ad structuram templi</i>		<i>thalamum migrat.</i>	536
<i>prabendis.</i>	288	<i>Mariathime soror Moysi defuncta.</i>	94
<i>Mandatum de altari extruendo.</i>	196	<i>Mariamme.</i>	535
<i>Manna quid significet.</i>	66	<i>Mariammen & Iosephu Herodes interfici iubet.</i>	611
<i>Malichus Antipatru infidiatur, deicrat, & eidem</i>		<i>Mare rubrum finditur.</i>	62
<i>reconciliatur.</i>	381	<i>Maru & decem laborum usus.</i>	239
<i>Malichus beneficiorum Antipatri immemor.</i>	591	<i>Marsyas Aprippa Tiberij mortem nunciat.</i>	494
<i>Malichus Antipatrum veneno necari procurat.</i>	382	<i>Marsus Syria praefectus.</i>	523
<i>Malichus Hyrcano se adiungit.</i>	592	<i>Marthaco Archelai mater moritur.</i>	70
<i>Malichum tribuni Herodi interficiunt.</i>	ibid.	<i>Marsus claudius Agrippa scriberet, ut à munienda</i>	
<i>Malle expugnata.</i>	326	<i>urbe desisset, suadet.</i>	524
<i>Manna Israelitis Deo cibis.</i>	66	<i>Massada.</i>	595
<i>Manacm Israelis Rex.</i>	254	<i>Massada finis.</i>	810
<i>Manachas.</i>	75	<i>Masnaemphes.</i>	75
<i>Manachem regnum futurum pradicat.</i>	421	<i>Massobazanes.</i>	ibid.
<i>Manasse sacerdotum ob extoriam si retineat fami-</i>		<i>Mater septem cruciatus, antequam cruciaretur,</i>	
<i>nam, ab eo remouendus, spe maiori boni negligit.</i>		<i>excepit.</i>	876
301		<i>Mater ambobus filios in panis vitro concommitatur.</i>	
<i>Manasse urbem lustras, & templum denno conse-</i>			877
<i>crat.</i>	263	<i>Mattu hortatu Iacob fratri benedictionem ante-</i>	
<i>Manasser in Babyloniā captus abducitur, & post-</i>		<i>mittit.</i>	32
<i>quam respicit, regno restituitur.</i>	262	<i>Mattu ad septem filios ante supplicium adhorta-</i>	
<i>Manasse voti sit compor.</i>	301	<i>tio.</i>	877
<i>Manasse impietas & crudelitas.</i>	262	<i>Matthias Theophilus filius Pontifex.</i>	541
<i>Manasse mori.</i>	263	<i>Matthias cum filio aliisque nonnullis in desertum</i>	
<i>Mandchi angelus iterum apparet.</i>	132	<i>se confert.</i>	322
<i>Manethon Aegyptius historiographus.</i>	825. & 835	<i>Matthias idolorum cultum extirpat.</i>	ibid.
<i>Manethonu & Charemonu comparatio.</i>	839	<i>Matthias filios ad pietatem, fortitudinem & con-</i>	
<i>Manethonu figmentis depulso.</i>	836	<i>cordiam adhortatur.</i>	ibid.
<i>Manethonu de Aegyptiorum leprosi fabulosa.</i>	835	<i>Martha & duo filiorum pietas & zelus.</i>	321
<i>Manethonu & Charemonu historia discrepantia.</i>	839	<i>Martha mori.</i>	323
<i>Mar amatorum significat.</i>	64	<i>Matthia sacerdotum adeptum, in cuius locum</i>	
<i>Marcus Crassus reliquum templi aurum aufert.</i>	587	<i>Ioazarus surrogatur.</i>	464
<i>Marcus Crassus in Parthos mouet, pecuniam Hie-</i>		<i>Matthias Romanu sibi sociatu Antio. ho bellum</i>	
<i>rosolyumu ex templo aufert.</i>	873	<i>infert.</i>	576
<i>M. Antonius Tyriorum magistratibus scribit, & ut</i>		<i>Maximum Dei lumen nefaria facta non latent.</i>	
<i>Hyrcano ac Iudaea regionem, bona & libertatem</i>			580
<i>adeptam restituerent, iubet, saluo tamen sal</i>		<i>Magasthenes de Nabuchodonosoro.</i>	276
<i>uando.</i>	584	<i>Mela Archelai Capadocum Regu filia.</i>	447
<i>Marcus sexti successor in Syria.</i>	381	<i>Memphis in Aegypto.</i>	375
<i>Marcus Agrippa.</i>	312	<i>Memphibosthus à calumniu Siba se purgat.</i>	192
<i>M. Antonius dux.</i>	586	<i>Memphibosthus donatus paternu & anitu bonu men</i>	
<i>M. Sexti successor.</i>	591	<i>sa Davidi adhibetur.</i>	180
<i>Mardocheus insidiatores Regis prodit.</i>	294	<i>Menander Historiographus Solomonu & Itami me-</i>	
<i>Mardocheus patruus Esther Babylone Susa migrat.</i>		<i>minit.</i>	214
<i>ibid.</i>		<i>Menander de fame tempore Elia.</i>	224
<i>Mariamme morosa semina.</i>	412	<i>Menandri Ephesi testimonium.</i>	227
<i>Mariamme ex odio Herodi, qua Hyrcano ano fece-</i>		<i>Mendacii de iuramento depulso.</i>	849

(C)
I N D E X.

<i>Mensa antea ponderis talenti magni.</i>	208	<i>Mors Salomonis.</i>	215
<i>Mensa antea.</i>	208	<i>Mors Davidis, & quantum filio ad fructuram</i>	
<i>Mensa sacri panis.</i>	207	<i>templi reliquerit.</i>	208
<i>Mensura.</i>	74	<i>Mors Sedecia.</i>	270
<i>Mensuras & pondera Cain extegit.</i>	280	<i>Mors Ptolemæi.</i>	242
<i>Merces.</i>	15	<i>Mors Noemia.</i>	298
<i>Merces meretricis.</i>	109	<i>Mors Alexandra.</i>	264
<i>Meretricis nuptia.</i>	103	<i>Mors natu maximifratru.</i>	272
<i>Messenes Amenophilus filius.</i>	106	<i>Mors Iasæ.</i>	265
<i>Mechir.</i>	239	<i>Mors Apionis.</i>	251
<i>Michaas verus propheta.</i>	75	<i>Mors Iosephi.</i>	318
<i>Michol Regu seruu, Davidem agrotare, per suadet.</i>	234	<i>Mors septimi fratru.</i>	276
156		<i>Mors Alexandri, & bella inter successores orta.</i>	
<i>Michol sese, quod Dauidem eripuerit, excusat.</i>	304	<i>Mors in Rege laudandus.</i>	297
<i>ibid.</i>		<i>Mors Iustitandi populam.</i>	94
<i>Milites sublatu signu ad claudendum tendunt.</i>	520	<i>Mors Athanienfium.</i>	259
<i>Milites unum imperatorem a semine creari postu-</i>		<i>Moses centesimo & vigesimo anno aetate ablatu.</i>	
<i>lant.</i>	519	111	
<i>Militare Sacramentum.</i>	ibid.	<i>Moses socii consilium admittit.</i>	69
<i>Mille & quingenti sacerdotes Iudeorum decimas</i>		<i>Moses consecratis Sina monte acceptas à Deo docem</i>	
<i>accipiunt.</i>	832	<i>præceptorum tabulas ad populum reportat.</i>	ibid.
<i>Mira bestium excæcatis, per fluentis umbram fa-</i>		<i>Moses Deumorat, ut aquam vitiosam potabilem</i>	
<i>cta.</i>	239	<i>reddat.</i>	64
<i>Miraculo vaticinium confirmatur.</i>	221	<i>Moses in Madianitis morat.</i>	99
<i>Mitridates Antipatrem apud Cæsarem laudat.</i>		<i>Moses & Aaron Deo supplicat.</i>	86
375		<i>Moses populum, ut Deo totum se dedat, hortatur.</i>	64
<i>Mitridates Orfanes.</i>	273	<i>Moses natus.</i>	53
<i>Mitridates Rex Ponti à Pharnace filio occisus.</i>		<i>Moses in sinum projicitur.</i>	ibi.
369		<i>Moses aquam effundit humi, qua vertitur in san-</i>	
<i>Mitridates Pelusium proficiscitur, eoque Antipa-</i>		<i>guinem.</i>	57
<i>tri oppositur.</i>	588	<i>Moses in Ægyptum ad liberandos Israelitas mitti-</i>	
<i>Mitridates ab uxore, ut Anilam bello impetat,</i>		<i>tur.</i>	ibid.
<i>a. censu.</i>	503	<i>Moses ex Madian in Ægyptum proficiscitur.</i>	58
<i>Mitridatu de Ægyptu victoria.</i>	588	<i>Moses populum, ut animum ad Dei dona ac gra-</i>	
<i>Mitridatem Anilau dimittit.</i>	303	<i>tiam vertant. hortatur.</i>	65
<i>Moabitu ab Israelitis fusi fugatisque.</i>	126	<i>Moses Dei beneficia populo Israelitico exhibita enu-</i>	
<i>Moabita & Ammanita Iosaphato bellum infe-</i>		<i>morat.</i>	ibid.
<i>runt.</i>	237	<i>Moses opem Dei implorat.</i>	ibid.
<i>Moabitaram Rex filium proprium sacrificat.</i>	240	<i>Moses in Æthiopes monet.</i>	55
<i>Moabitaram maxima strages.</i>	178	<i>Moses in tabernaculo Deum consulit.</i>	79
<i>Monobazus Adiabenorum rex, cognomine Ba-</i>		<i>Moses unde nominatus.</i>	54
<i>zous, ex Helena sorore duos filios Monobazum</i>		<i>Moses ab Abraham septimus.</i>	ibid.
<i>& Isasen suscipit.</i>	528	<i>Moses Thermuthi Pharaonis filia adoptivus filius.</i>	
<i>Monumentum Ionatha.</i>	345	ibid.	
<i>Morbus Ezeia & vita proroganda per miraculum</i>		<i>Moses ducem atque consultorem Deum habet.</i>	272
<i>confirmato.</i>	261	<i>Moses divina providentia morti eripitur.</i>	54
<i>Mores Persarum.</i>	859	<i>Moses ad Madianem profugus.</i>	56
<i>Moriliber apud Iudeos honor & gloria.</i>	815	<i>Moses Ragelu sacerdotu filius forte opem contra</i>	
<i>Mors quarti fratru.</i>	273	<i>pastores.</i>	ibi.
<i>Mors Isaci, & sepultura in Hebrone.</i>	37	<i>Moses populum, ut nihil aliud quam victoriam co-</i>	
<i>Mors Nabuchodonosoru.</i>	275	<i>gitarent, hortatur.</i>	67
<i>Mors Abia.</i>	225	<i>Moses leprosus non fuit.</i>	238
<i>xybonotami.</i>	244	<i>Moses Iudeos eos, qui apud alios putantur Dii, pro-</i>	

pter appellationem videre ac blasphemare interdixit.	857	Mures Aeliorum urbem vastant.	120
Moses quousque legislatoris antiquitate precedit.	852	Murmur populi contra Moſen.	25
Mosis & aliorum legislatorum comparatio. ibidem.		Mutuum dare ad usuram Hebraeorum nomen uet.	107
Moses imperator bonus & vates.	112	Mutuum reddendum.	ibid.
Moses virga petram frigit, & larga proficit unda.	66	N.	
Moses Israelitiu codicem legis scriptus & instituta continentem itaui.	102	Nam Ammanitarum Rex Galaad in iustas conditiones pacis offert.	145
Moses Hebraos iureiurando ad legum custodiam asseruit.	110	Naam post maris & filiorum obitum cum Rami in patriam rediit.	135
Moses retro populum ducit in desertum.	89	Nabal in tantum se coniecit merorem, ut tota corpore siderare mortem ebitur.	164
Moses Israelitarum idololatriam & voluptatem accendit.	89	Nabalus fatus.	163
Moses ab Hebrais in Aegypto exceptus mraeula eu exhibet.		Nabali gregibus a Davide parciunt.	ibid.
Moses Aegyptii regem, ut Israelitis dimittat, hortatur.	ibid.	Nabathae regio.	28
Moses a Moy. quod Aegyptii aquam significat, dictus.	838	Nabrades, sive Nenniroth.	21
Moses populum numerat.	82	Nabuchodonosorus Babylonis Rex contra Aegyptum.	266
Mosis contra Apollonium & Lyfimechidem desensio.	851	Nabulassar Nabuchodonosori pater, Babyloniorum & Chaldaeorum rex.	128
Mosis libri sacri in templo repositi.	264	Nabuchodonosor patri in regno successit.	629
Mosis carmen & benedictio.	110	Nabuchodonosor visioni oblata oblata, mox accit vates accersit, eoque motum, si hodie carum, natum.	274
Mosis ad Deum precatio.	91	Nabuchodonosor regis exiit.	829
Mosis ad Israelitas oratio.	70	Nabuchodonosor per sua disfragat.	267
Mosis virga in Draconem mutata.	57	Nabuchodonosor Tyrum obsidet.	830
Mosis manus alba.	ibid.	Nabuchodonosor rebellantes imperio subiecit.	828
Mosis ad Idumaeos legatio.	94	Nabuchodonosor successit.	829
Mosis virga dendrat Aegyptiorum virga.	57	Nabuchodonosor lacrimis tributa persoluit.	266
Mosis ad Deum precatio.	62	Nabuchodonosor recepti in urbem suavitia.	ibid.
Mosis uniuersos Iudaeos ad legum audicionem congregari praecepit.	853	Nacebum cum 13 Arabum casus.	444
Mosis ad Corum seditiosum oratio.	90	Nadab & Abin Aarons filii combuſti.	78
Mosis vita.	852	Nadab Rex Israeliti.	225
Mosis ad Sechem Amorrhaeorum Regem legatio.	64	Nathan Dauidem, propria sententia damnatum, grauius a. cusat, eiq. parui denunciat.	102
Mosis ad populum Israeliticum ante obitum oratio.	101	Nauri & Cinnira.	210
Mosis ad Israelitas, ut Deo ipsiusque mandatu sine obediencia aduertatio.	ibid.	Navigatio & iter Urassian.	796
Mosis duo filii, Gerſo & Eleazar.	56	Nearda Nisibu Babylonis urbes.	580
Mosis insidiantur Aegypti.	56	Nermias concessa potestate populum ad restituendamopia & templum, hortatur.	291
Mosen & Israelitas miracula Deum conuincit, ut ipsius promissionibus fidem habeant.	ibid.	Neglectus cultus huius omnia malorum causa.	
Mosen lapidibus obruendum clamant.	90	Nephanus.	120
Mosen Aegyptii exercitui ducem possulant.	53	Nero Imperator.	536
Moses Thotao propitius.	60	Nero Tyrannus.	ibid.
Mulier intemperans & libidini dedita.	204	Nebula in templo.	211
Multi Iudaei a Romanis deficient.	554	Nicolae Hierodem & Archelaum excusat.	475
Munera Salomoni allata, eiusque equitatus.	217	Nicolae Syllaum accusat, & Hierodam excusat.	475
Musatio nominum unde orta.	21	447	
		Nicolaus historiographus regis Aduadi, tunc cum Davide belli meminit.	170

INDEX.

Nicolaus Damascenus ab Herode ad Casarem dimissus.	445	Oclani filium patre proditur.	440
Nicolaus coram Agrippa pro Iudaei uerba facit.	194	Officium iudicum.	104
428		Officia Davidae distributa.	194
Nicolaus Damascenus de arca Noe.	18	Ophi Rex cum exercitu iracundatur.	99
Nicolaus Damascenus.	23.251	Ochus rex grauer prolat, ac decumbit, oraculum conuulsi, & ab Elia reprehenditur.	233
Nicolaus ea tantum attingit, quae ad Herodum gloriam pertinent, facinorosa aut alia spe se afflicta faciat, aut quantum potest, occultare studet.	238	Ochus rex Achab filius Rex Israelitarum.	101.
238		Ochus rex ab h. g. liberum discedens, lorano fratri succedens locum facit.	218
Nicanor Herodes, quid Roma amici sentirent, de eius filio interrogat.	445	Ochus rex Hierosolymitanum mori & sepulchra.	245
Nicanor populo, nisi Iudam sibi tradcrent, se templum emersurum minatur.	331	Ochus rex milites attrahendi causa missi, ab igne consumuntur.	2.8
Nicanor hostem duplimum dolo Iudam interciperet conatur.	331	Oclani rex Augustus Iulio successit.	592
Nicanorem & copias Iudam in segetem vertit. ibid.		Oclani rex phoenicia a Iosia conuulsi.	264
Nicaule A. y. ti, & Ethiopia Regina ad Salomonem venit.	218	Olympe in Indi.	237
Nighsar.	276	Olympe Gracorum noua: apud A. y. prius autem atque Chaldaeor & Phoenicias res gesta antiqui, Iudam habent memoria traditionem.	820
Nihil fuit antiquis temporibus, quod faceret Iudaei commercium Gracorum.	124	Onias Pontifex Aegypti regem non saluando trionum ad iram conuoluit.	314
Nisan vel Xauticus, nobis est Aprilis.	17	Onias annuente Ptolemao in Aegypto oppidum & templum condit.	817
Noe inebriatur, nudatur, & pro ludibrio habetur, unde derisorem diu denouet.	21	Onias Apollonii vitam oratione promeruit.	866
Noe egreditur ex arca, mactatu Deo uictimam.	17	Onias non acquiescens petitioni Iudaeorum lapidatur.	387
Noe in aliam regionem migrat.	16	Onias Pontificis filius in Aegypto templum Hierosolymitanum simile extruit.	330
Nos precatur, ne Deus terram iterum inundaret.	18	Onias Pontifex, qui & Menelaus, a Rege abduci.	329
Nos postero ut terram colerent Deus mandat.	19	Onias Pontifex ad Ptolemaum effugit.	576
Nos atque 950. anant.	18	Onia templum in Aegypto extructum.	816
Nomos, Lex, hoc uocabulum nusquam apud Hebraeos reperitur.	851	Opuntius Lysimachi depulsi.	840
Nomina Regum Aegyptiorum sibi succedentium.	826	Opera Dei.	854
Nomina filiorum Iacobi & explicatio.	34	Opuntius & Phinees cum 30000. cadunt, & arcam hostium potestatem demerit.	137
Nomina regionum & gentium.	20	Oppida regni.	101. & 119
Norbanus.	512	Oppugnatio Ierusalem a Davide suscipitur.	175
Norma magistratuum & legulorum.	12	Optimates Iudaeorum Phasaelum & Herodem accusatum ueniunt.	593
Nubes super tabernaculum.	84	Oraculum a Ioanne petitur, quod tamen negligitur.	272
Numerus Iudaeorum & Babylone professorum.	289	Oratio serui Abrahami & Rebecca.	31
Namen deserto Saulo ad Dauidem commigrat, qui prophetare incipit.	152	Oratio Solomoni, quae primum Deo pro acceptis beneficiis gratias agit, & ut in posterum eum conseruet, precatur.	211
O.		Oratio David in leosthi interfectores acerrima, pœnag. illa irrogata.	174
O. Basine Saba.	149	Oratio Abrahami ad Isaacum ante mactatum.	29
Ochus Rex Arabum.	359		
Obedias centum Prophetas absconditor sustentat.	228		
Obedas defuncto Aeneas in Arabum regnum succedit.	445		
Obedientia erga magistratum.	102		
Ochodocim militia Iudaeorum in Syria ingulata, 60000. in Aegypto perempta.	814		

Ordo castrorum cum tabernaculo	84	Pharaonis Aegyptiorum Regis somnium noctu oblatum	43
Ordo fabricarum liquoriarum in Libano	207	Pharaonis somnium de 7. bobus	ibid.
Ordo cementariorum & aliorum operatorum ibidem.	1	Pharaoni prodigia exhibet Moyses	53
Origo legum Indicarum	861	Phaceias	214
Origo legum apud Græcos	851	Pharisæi regi non iurant, propterea multati Thersara uxor pro eis multam persoluit, ob quod benedicunt regnum pollicentur	455
Orig. nominum omnium rerum	16	Pharisæi Alexandra regina insinuat, parlatini procuratores habentur, conclud. regis commodum frunntur	582
Ordes Rex Armenia. Antiochus Rex Comagene	482	Pharisæi administrationis regia consortes, amici sunt sanguinis	362
Oronna lebusaus	196	Pharisæi astuti & arrogantes	455
Oronna aream Davidi donat	ibid.	Pharisæorum dogma	479
Ornamenta Solomonis regia	213	Pharisæorum in populo licentia	351
Osphonas lebusaus cum Hierosoly. amicus Davidi	176	Pharisæorum invidia & accusatione temerariis multi boni trucidati	582
Osea impietas & pena	256	Phraates Parthorum Rex per insidias à Pharsaeis filio sublatum	451
Oza Dei arca in animum admoventis è vestigio expirat	177	Phraates interfectus	ibid.
Ozia vocationem suam transgressus puniatur lepra, ab quam urbe cedere cogitur	253	Phasaelus beneuolentiam Hierosolymis habitantium in erga se auget	590
Oziat rex Iuda	253	Phasaelus ad saxum caput frangit	596
Ozia expeditio & urbu per eundem restauratio ibidem.	ibid.	Phasaelus alliso ad saxum capite vitam abrupit	388
Ozia dimittit & exercitus	ibid.	Phasaelus & Herodes Antipatri filii	590
T.			
Acornus equites Antigono in Iudæam mittit	386	Phasaelus Parthum & ciuitate & hospitio cum quingentis equitibus recipit	594
Pacorus Parthorum dux urbem ingressus, Phasaelo, ut legatus iret ad Barzapharnem, suadet	386	Phasaelus turri & oppidum	608
Pacori dolus & insidia	594	Phasaeli turru	ibid.
Palatium Tiberiade ab Herode extructum	548	Phasaeli ciuitas	377
Palatium Tiberiade incensum	ibid.	Phasaeli reipub. forma	388
Palastina à Philucino nominata	21	Phasaeli Antigonus pro remedio venenum inmittit	388
Palastini Saali filiorumq. corpora crucibus affigunt	199	Parthi Hierosolymitanorum bona diripiunt, & Maderisam urbem euerunt	388
Palastini in Dani tem signa mouentes partim occiduntur, partim in fugam vertuntur	176	Parthi Herodem quoque comprehendere cogitant, ipse uero r. cognita ipsorum manibus effugit	387
Palastini ingenti exercitu multo consociati Hebraei inuaserant	ibid.	Tarbi Hyrcano & Phasaelo insidias struunt	386
Palastini in Hebraeos bellum parant	166	Patricidum publica uita ac natura iniuria	461
Palastini Hebraeorum regionem populantur	148	Placidus contra Iosephum	556
Palastini terga vertunt	154	Plantarum ante quartum annum fructus prohibiti	105
Palastini in Israelitis signa mouent	147	Pascha 14. Aprilis dies	81
Palastinorum triginta milia caesa	154	Pascha celebratur	288
Palastinorum fuga	377	Paschatu celebratio	264
Palastinos Ezeccias vincit	257	Pasie 7. filiorum & matris	864
Panas propositio	82	Parricida	251
Pamphylum mare quomodo Alexandro cesserit, dum mouerit in Persas	63	Panimentum ianæ, omniaq. alia templi auro illi premit	53
Paradisi	13	Pax nonnis redimitur	24
Pharao Hebraeorum grauioribus operum difficultatib. premit	53		
Pharao Hebraeorum masculos necari edicit	52		

<i>Tempore Iosaphati</i>	233	<i>Pheroras à mulieribus deceptus</i>	454
<i>Phanices & Cadmus Gracarum litterarum inuen- tores</i>	821	<i>Pheroras uxorem dimittere recusat</i>	456
<i>Phanicum de Syria rum an ista testimonium</i>	421	<i>Phorona Herodu fratri, Casar tetrarchiam concedit</i>	
830		<i>Pherora liberti uxorem beneficii accusant</i>	456
<i>Prælia populo distributa</i>	116	<i>Pherora coniunx quid cum veneno sit actum, in- nue fatetur</i>	623
<i>Præcatio Iosaphati in templo Hierosolymitano pro victoria obtinenda</i>	237	<i>Pilatus signa cum Casari effigit in urbem inferit, qua cum populus acriter inquit, Casar ad trans- fert</i>	482
<i>Præcatio Esdra pro Leuitis, qui duxerant uxores</i>	290	<i>Pilatus apud Vitellium accusatus Romam mitti- tur</i>	484
<i>Præda ex bello capta</i>	379	<i>Pilatus induitur aquas Hierosolyma seditionem concitat</i>	482
<i>Præcatio Solomonis ad Deum</i>	211	<i>Pietas Iohami</i>	254
<i>Præcibus & sacrificiis Nos Deum propitium reddi- t</i>	18	<i>Pietas Iosaphati</i>	233
<i>Præda diuisa</i>	119	<i>Pictores & plastæ Deorum multitudinis auctores</i>	
<i>Prælium inter Antigoni milites, & Iosephum Ho- redi fratrem</i>	197	858	
<i>Fratrium inter Absalomum & Iobabum</i>	189	<i>Pignus</i>	107
<i>Prædictio legum Moisaicæ</i>	291	<i>Pii Israelita redeunt ad Robzamanum</i>	222
<i>Præfati & duces Solomonis</i>	205	<i>Pincerna somni explicatio</i>	42
<i>Præmium piam doctrinam</i>	223	<i>Pyraus Atheniensis portus</i>	419
<i>Præmium obedientium legi</i>	856	<i>Pistorum somnium</i>	42
<i>Præfagium de Moïse</i>	52	<i>Pistorum somni enodatio</i>	ibid.
<i>Pecunia corruptum Iudæm</i>	184	<i>Pythium templum ab Herode extructum</i>	435
<i>Polia diruta</i>	391	<i>Pythionissa dandum ut mensa apposta videret se-</i>	
<i>Tegmatum fabricatio</i>	402	<i>Philippus Herodi filius</i>	474
<i>Pentecoste</i>	386	<i>Philippus lacini filius</i>	354
<i>Per tribus & familiis sortitio</i>	144	<i>Philippus ab Antiochio supplicio affectus</i>	330
<i>Per 40. dies & 40. noctes in monte Sinai Mosam ratum</i>	71	<i>Philippi lacini filii periculum</i>	546
<i>Desistentia Hierosolymu grassatur</i>	413	<i>Philippidito Syria attributa</i>	86
<i>Peira ciuitas Arabia</i>	395	<i>Philo Iudæorum legatus a Casare repulsus causam Deo committit</i>	496
<i>Peironius prius de Cais morteliteras, quam de neco siliippi inferenda accipit</i>	499	<i>Philosofatus</i>	276
<i>Peironius ad Caisum scribit</i>	498	<i>Thineu uxor Iochabon parit & moritur</i>	128
<i>Peironius Iudæi se Cais scribere velle pollicetur, & osq. ad agriculturam adhortatur</i>	497	<i>Phineas ad Rubenitam oratio</i>	120
<i>Petronio Iudæi Tiberiadem occurrunt, supplican- tes, ne sacratam urbem vetitu imaginibus pol- lueret</i>	497	<i>Phineas Zambriam & Chosbi uno ictu transigit</i>	99
<i>Pheroras Herodi, se Cypron alteram ipsius siliam daturum pollicitus, non stat promissu</i>	438	<i>Phison fons Ganger</i>	14
<i>Pheroras Herodi siliam sibi in coniugium oblatam repperit ancillam propriam sordidam</i>	ibid.	<i>Phrygon apud Dacos</i>	471
<i>Pheroras Herodem, dñi illum ardentem amare Gla- phyram dicit vehementer commouet</i>	439	<i>Primus vini potentiam prædicat</i>	352
<i>Pheroras Herodi se causæ perurbationum fuisse ingenuè fatetur, & fratri Alexandro reconcili- atur</i>	443	<i>Primitiæ fructuum</i>	81. & 105
<i>Pheroras atra vestis instructus cum lachrysa ad pedes Herodi accedit, ac veniam petit</i>	616	<i>Primogenitus ius suum retineat</i>	106
<i>Pheroras mediantie Archelaus Herodi trucidandam migrat</i>	ibid.	<i>Principum irribuum sacrificia & dona</i>	79
<i>Pheroras necitur & Hierosolymu sepelitur</i>	622	<i>Prætorum vita quamobrem prorogata, nunc non præque</i>	19
		<i>Polybius Megalopolita de Scopæ copiarum Prole- mæ duce</i>	313
		<i>Polis & Sameus Pharisæi apud Herodem in præci- pue honore</i>	216
		<i>Pompeius templum oppugnare parat 370. Hieroso- lyma oppugnata 369. multas præclaras ciuita- tes ad imperio Iudæarum liberat</i>	585

Pompeius in Aristobulum mouet	369	ueniunt, cumq. Regem declarant	176
Pompeius Romana simul exercitu & Syriorum in structus Aristobulum perit	384	Profunditas fundamentorum templi	207
Pompeius in Syriam venit, eiq. Aristobulus infi- gue donum mittit	368	Progenies filiorum Gomar	20
Pompeius templum ingressus nihil attingit	370	Progenies filiorum Iamari	20
Pompeius Hyrcano pontificatum reddit	370	Progenies Chananaeorum	21
Pompeius una cum suis comitib. sanctum sancto- rum ingreditur	385	Propheta contra Basanem regem	226
Pompeius in urbē venit, eiq. regia domus traditur		Propheta ad Ieroboamum missus per mendacium reducitur	222
Aristobulus cum suis in templum concedit	385	Prophetarum oracula veneranda	235
Pompeius fossamq. vallumq. replet, ac diem se- primus observat	ibid.	Proposito quam tractandam sumit Iosephus	22
Pompeius urbem qua ex parte facilius esset acces- sus explorat	ibid.	1. Ptolemaei Lagi	244
Pompeius Hierosolyma obsidione cingit	ibid.	2. Ptolemaei Philadelphus	ibid.
Pompeius aggeri turri imponit	ibid.	3. Ptolemaei Euergetes	ibid.
Pompeius cum suis in sanam circumspicit	ibid.	4. Ptolemaei Philometor	ibid.
Pompeius continentia	ibid.	5. Ptolemaei Physcon in Iudeos grassari desi- nit	ibid.
Pena serpentis	14	Ptolemaei oppugnatus ab Hyrcano, sciens plurimū Storgen naturalem valere, matrem & germa- nos, quos captos tenebat, in murum ab oppugna- tione desistat, precipiendos locat	350
Pena talianu	108	Ptolemaei Apha regnum sibi oblatum Demetrio tradendum suadet	343
Pena criminum qua a furore capiti Iudaei contra ge- ntes ausi fuerant	333	Ptolemaei Philometor Alexandro genere latus auxilium in Syriam venit	341
Pena rem inferenti virgini	355	Ptolemaei Epiphanes rex Aegypti, in Syria Regi mouet	313
Pena Solomonis immittenda, ob Deos alienos reco- ptos	218	Ptolemaei fratres Iohannis una cum matre occidis 578	
Pena mulieris pro virgine desponsata, talis pe- na inueniunt	106	Ptolemaei Dorymenis filius Gorgias & Nicanor in Iudeam mouent	324
Penitentia populi	86	Ptolemaei a Cleopatra obfessa & expugnata	358
Pontius Pilatus Iudaeorum praefectus	430	Ptolemaei vi expugnata	ibid.
Pontifici aurea corona triplex	76	Ptolemaei Septhorim aggreditur	356
Pontifici ornatus	75	Ptolemaei cecidit ex Aegypto	358
Pontifices apud Iudaeos a duob. millibus annis deo- minati filii a patre conscripti sunt	332	Ptolemaei Mannae pecunia multatus	368
Pontifices Hierosolymitani	270	Ptolemaei, Asochim Galilae oppidum ut capiti	357
Pontifices in uniuersum octuaginta tres	341	Ptolemaei Philadelphus	11
Pontificum in populo Iudaico numerus & ordo	340	Ptolemaei ut matrem terrorem Iudaei incutiat, humanae carnes coquere iubet	358
Progenies Aaron	341	Ptolemaei Herodum militum Dux interfecit	599
Pontificum cum sacerdotib. dissidium	338	Ptolemaei a Ptolemaeo obfessa	357
Populus Israeliticus Deum de monte Sinai loquen- tem audit	70	Ptolemaei	215
Populus in proposito creandi Regis perit ac inter senes	143	Ptolemaei erga Hyrcanum matrem ac fratres crudeli- tas	578
Populum Rem dimittit	212	Ptolemaei Epiphanis filii Philometor & Physcon	319
Populus apud Caesarem a Timidio delatus	507	Ptolemaei sumptus & diligentia in templi donatio- nem collata	310
Porticus praesalta super vallem extructa	424	Ptolemaei filium murem Antigoni filiorum conu- gio suo copulat, ob eamq. causam a patre occidi- tur	588
Porticus ante templum	203	Ptolemaei a conuero in solia struxit qua etiam de cau- sa filia ab eo abspiciata, Demetrio pro-nititur	341
Pestis diuturnam ac continuam foecitatem repente imber decidit	498	Publii Petronii Toriensibus, ut aequi Calpurni	
Pestilentia caputulum contra quorundam deo- gatione & maledicta	324		
Potentia ad saltem data	49		
Portipharia uxor de concubitu Iosephi sollicita	41		
Proceres Hebraeorum Hebronem ad Dauidem con-			

<i>Rexes pastores vocati</i>	825	<i>Saba regia obsidione cincta</i>	35
<i>Rexum Aegyptiorum cum pastribus patia</i>	326	<i>Sabbathum</i>	34
<i>Regia Herodis</i>	311	<i>Sabbathum Iudaorum</i>	333
<i>Regia Ieroboami</i>	310	<i>Sabbaticum fluminis</i>	302
<i>Regia ab Iudaeis obfessa</i>	471	<i>Sabinus Herodis pecuniam & regiam occupaturus</i>	469 & 483
<i>Regina domus aliaq. aula</i>	213	<i>Hierosolyma pervenit</i>	469 & 483
<i>Reformatio cultus Dei</i>	257	<i>Sabinus in corpus adacta capulo tenui gladio suomet manu optatum interitum quatit</i>	519
<i>Reipublica forma Hierosolymis instituta</i>	288	<i>Sabinus cum Germani satellitibus Caesaris interfecit: quatit</i>	512
<i>Religio in Israelitica populo renovata</i>	226	<i>Asprenas frustatim laceratus</i>	512
<i>Repositio praeceptorum legis</i>	350	<i>Sabinus se citius contrucidaturum, quam passurum ut imperium committatur Claudio mis</i>	520
<i>Rex immunda</i>	82	<i>Sabini avaritia Hierosolymis ingentem seditionem in seculo Pentecostes concitat</i>	471
<i>Responsam divinum ad Iosua preces</i>	115	<i>Sabaus homo seditiosus avertit Israelitas a David</i>	193
<i>Responsam Syri legati datum</i>	232	<i>Sacra scriptura liberis a tenore vnglicula proponenda</i>	875
<i>Responsio Eleazari ad Ptolemai literas</i>	308	<i>Sacerdotes in templo habitant, & vinum non bibunt</i>	833
<i>Restitutio cultus divini</i>	248	<i>Sacerdotes arcam Dei, in qua decem praecepta tabula lapidea inscripta asseruabantur, in insulam deponunt</i>	211
<i>Rixa mulieribus</i>	438	<i>Sacerdotum tribus quatuor, quarum singula plus quam 500 q. hominum habent</i>	843
<i>Roboamus pro sentis & clypeis aureis parem aeternum numerum facit</i>	223	<i>Sacerdotum reditus</i>	93
<i>Roboamus moritur ei quo Abias in regno succedit</i>	223	<i>Sacrificium pro gratiarum actione</i>	80
<i>Roboam apostatus vi retracturus a proposito abstineret iubetur</i>	220	<i>Sacrificium Cain & Abel</i>	15
<i>Roboami urbes munita</i>	222	<i>Sacrificium mensis Octobris</i>	31
<i>Roboami uxores & liberi</i>	223	<i>Sacrificium sponte sua accenditur</i>	78
<i>Romanus exercitus hybernatum dimissus</i>	391	<i>Sacrificium signi scitis peccatis</i>	89
<i>Roma rumor Tiberium esse incolamem spargitur</i>	414	<i>Sacrificium & precatio Samuelis</i>	241
<i>Romani urbe ac victoria potiuntur</i>	846	<i>Sacrificium Pentecostes</i>	81
<i>Romani consilij fortitudinem & obstinatum contemptum mortu admirantur</i>	317	<i>Sacrificia & festivitatis in regni Salomonis confirmatione instituta</i>	201
<i>Romanis totam funditus erunt civitatem ac templum</i>	796	<i>Sacrificia pro peccatis per ignorantiam commissis</i>	80
<i>Romani eloacis rimantes & sepulchra eruentes, multas opes inveniunt</i>	794	<i>Sacrificia</i>	78
<i>Romani pugnam expectant</i>	813	<i>Sadoc & Abiathar filios ad Davidem mittunt</i>	128
<i>Romani vincunt & Aristobulum cum filio Romano perducunt</i>	587	<i>Sadeci Pontificis genealogia</i>	203
<i>Romaneorum in Iudaeis humanitas</i>	374	<i>Sadeciorum opinio</i>	479
<i>Romanorum gloria minuitur si quantum pro Hierosolymis desudaverint aliquid derogatur</i>	571	<i>Salte civitas ad Orientem Bubestis fluminis posita</i>	825
<i>Romanorum de Iudaeis triumphus</i>	474	<i>Salome filia ad effundenda & prodenda secreta coningum colloquia pellicte</i>	438
<i>Romanorum notitia sua ad Gracos pervenit</i>	324	<i>Salome</i>	475
<i>Ruben ad Iosephum pro se & fratribus depulso</i>	45	<i>Salome & alia Herodis filios calumniis appetunt, eosq. parenti insensos reddunt</i>	426
<i>Ruben noctem venit ad puteum</i>	40		
<i>Ruben fratri nocem deprecatur</i>	40		
<i>Ruben Iosephum in puteum projecit eundem ibi necandum suadet</i>	40		
<i>Rubenitarum responsio</i>	120		
<i>Rufus & Gratus Herodis euerctis Praefecti in Romanorum partes se transferunt</i>	471		
<i>Ruta mirabilis magnitudinis</i>	805		
<i>Ruth sortis suavis ad pedes Boz cubas</i>	136		
<i>Ruth in Bethlehem proficiscitur</i>	135		

<i>Salomo hereditario odio Mariamne filios prosequitur</i>	430	<i>Samuel innocentiam suam populo iustitiam facit</i>	146
<i>Salomo & Alexas in circo clasos Iudaeorum dimittunt</i>	466	<i>Samuel populo peccata & ingrati tudinem exprobrat</i>	ibi.
<i>Salome Alexandra cognominata, Aristobuli uxor Alexandrum Immanem Regem constituit</i>	356	<i>Samuel Saul iram DEI & regni amissionem denunciat</i>	151
<i>Sattu & Egyptios in suam potestatem redigit</i>	325	<i>Samuelis de hostib. victoria</i>	141
<i>Samuel populum consolatur</i>	140	<i>Samuelis mors & sepultura</i>	162
<i>Samaritae a/iudificatione templi Iudaei prohibent</i>	282	<i>Samuelis ad israelitas oratio</i>	140
<i>Samaritae templi adificationem promovere volunt reiiciuntur</i>	286	<i>Samuelis ad salutarem penitentiam adhortatio</i>	141
<i>Samaritae templi adificationem impedire cogitant ibid.</i>		<i>Samuelis Propheta de Rege Saul ad populum oratio</i>	144
<i>Samaritae Iudaei insens</i>	288	<i>Samueli Deus Eli & filiorum poenā ostendit</i>	137
<i>Samaritae robu secundu Iudaeorum amici</i>	303	<i>Samueli populi voluntas contristat</i>	142
<i>Samaritae templi & urbu restorationem impedire conantur magu promouent</i>	287	<i>Samuelem consolatur Deus</i>	142
<i>Samaritani Tyrathaba Garizim occupaturi conueniunt, quos Pilatus vinis, fundis, ac in fugam compellit</i>	434	<i>Samuelem Deus regem creare iubet</i>	142
<i>Samaritanu & alioru ad Cumbyson scripta de templi adificatione auerenda</i>	282	<i>Samuelem Anna Helcana coniunx genuit</i>	139
<i>Samaritae e Iudicibus vnus Hyrcano reliquisq, Iudicibus eadem ab Herode imminuentem pradicis, eorum rei veritatem postea euentus comprobauit</i>	378	<i>Samuelem Deus Bethlehem Dauidem in regem vngat, mittit</i>	150
<i>Sampe & Emmau eremata</i>	473	<i>Samuelem Deus quem creaturus esset regem querentem reddit</i>	143
<i>Samson Ascalonitas aliquos trucidat, cum conuicax alteri nubit</i>	133	<i>Samuelem Saulus accodis</i>	143
<i>Samson Palastrinorum fruges comburit</i>	ibi.	<i>Sanctuarium</i>	72
<i>Samson traditus Palastrinu</i>	134	<i>Sapientia Abrahami</i>	23
<i>Samson afini maxilla mille viros interfecit</i>	ibi.	<i>Sara Abrahamo in thalamo adducit Agor</i>	25
<i>Samson fontem impetrat precibus</i>	ibi.	<i>Sara obitus Abrahami coniugu</i>	29
<i>Samson Gaza portuq, remulsi anfert</i>	ibi.	<i>Sareptana vidua, Eliam suscipiens, oleu & farina non deficit</i>	228
<i>Samson natus</i>	133	<i>Saturninus & Voluminus Syria praefides Herodi Arabes reconciliant</i>	414
<i>Samson Palastrinorum virginem ducit</i>	ibi.	<i>Saturninus eiusq, filii moderatam sententiam praefertunt</i>	449
<i>Samson leonem nuda manib. discepit</i>	ibi.	<i>Saut nomen suu apud omnes Hebraeos insubitum reddit</i>	146
<i>Samson Thamnitis anigma proponit</i>	ibi.	<i>Saul laudatur a populo</i>	146
<i>Samson cum 3000. Palastrinorum moritur</i>	ibi.	<i>Saulus Danidum in satellitum assumit</i>	153
<i>Samson viginti annos regnat</i>	ibi.	<i>Saul recensito milite in tribu Iuda 30000. immensum</i>	
<i>Samsonis uxor Thamnitis aperit anigma</i>	135	<i>Saul Amalecitarum urbes expugnat</i>	158
<i>Samuel Saulo in itinere euentum, ut ipsius verbu si dem habeat. pradicis</i>	144	<i>Saulus Dauidi filiam Micham sine Michol collocat</i>	155
<i>Samuel Saulum ad conuiuium deducit</i>	143	<i>Saul Dauidem tollere cogitat</i>	155
<i>Samuel Saulum obiurgat</i>	151	<i>Saul malignum in Dauidem animum prodit</i>	158
<i>Samuel Regem Saul accusat</i>	147	<i>Saul contra Dauidem proficisci desistit</i>	165
<i>Samuel Saulum ex Dei mandato cum Amalecitaru bellum ut gerat commonefact</i>	149	<i>Saul contra Dei mandatum & Samuelu voluntatem uictimas ad altare offert</i>	147
<i>Samuel Deum Saulo concitare conatur</i>	150	<i>Saulus a regno ventrilagos ac ariolos eijs</i>	165
<i>Samuel Israelitu incompoda sub regibus formidat iudicat</i>	142	<i>Saulus Palastrinoru copiu aduentare audiens, a oraculum Dei confugit</i>	165
		<i>Saul. Pythoniſſam Samuelis animam excitare iubet</i>	ibi.
		<i>Saulus Samueli de necessitate sua conuocatur, & ung. conficit</i>	161

Saulus Davidem in Cilla harentem obsidere con- tat	161	tum comprehendisse, nisi nunciu renocatus fuisset	163
Saulus cum filio in palatiis pugna reliquere- rit in sefo fugato, & cadit	169	Saul Davidem in Engadenorum agro quarit, po- lunt am in qua David cum suo cohorte delit- sebat, ingreditur	ibid.
Saulus tripsum inter cetera molitur, eumq; inveni- t Amalecitas innot	ibid.	Saul ad amicos, Ducem & tribules oratio, in qua Davidem accusat	159
Saulus in subditorum conspectu sese subducit	144	Sauli filia Davidem amare capitur	154
Saul proceca statuta	ibid.	Sauli modestia & temperantia in regno suscipiendo	144
Saul rex a populo declaratur	ibid.	Sauli contra adversarios lenitas	146
Saulus a sinas amissus quarit	143	Sauli contra Ammanitas bellum	145
Saulus Melcham prius Davidi nuptam alii eloc at	163	Sauli edictum quod Ionathas in se suis violat	145
Saulus D. mi lem remittit parri	183	Saula Samuel regiam dignitatem annunciat	143
Saulus labe inu a milium promissis	144	Saulum Samuel in regem vagis	ibid.
Saul retinet regiam dignitatem	ibid.	Saulum quidam cecidit, quidam vero contum- munt	145
Saul Davidem timet	159	Saulum Samuel iterum unguit in Gulgala	146
Saulus Abimelech, quod Davidem armis atq; co- mentis in vaxerit, exprobat	ibid.	Seabios ac leproso Indao in xta Lysimachi opi- nionem in palatu decidendos, aut in loca desertia exponendos	140
Saulus in Davidem spiculum ei aculatur	150	Scala Iacobi	33
Saulus Davidem Palastrum interpresendum obtru- dere dolo conatur	135	Seaurus trecentis talentis ab Aristobulo acceptis	371
Saul Davidi filia coniugium promittit, si sexcenta Palastrinorum caput afferat	ibi.	Hyrcanum & Arabes regione excedere iubet	523
Saulus clam odit Davidem	ibi.	Seaurus Caesaria Prefectus	371
Saulus Davidem ex satellite tribunum facit, ut sa- pe hostibus obiectum aliqui casus e medio tolleret	154	Seaurus Romanorum dux	523
Saul ira millia sibi & Ionathae filio satellitum con- scribit	147	Scytharum & Sarmatarum impetus in Romanos	201
Saul Palastrinorum castrum expugnat	ibid.	Scythae	259
Saul Agagum Amalecitarum regem capis, & co- tra Dei mandatum iervat	150	Sebas	195
Saul in iulituro esse in castris Palastrinorum certior factus, eos adortur	143	Sebasti expugnata diruta, eiusq; habitatores abdo- li	378
Saul se peccasse fatetur, atq; veniam precatur	151	Sebasti civitatem Aristobulus & Antigonus ob- sidione cingunt	ibid.
Saulus Samuelem retinere volens, vestimentum ei- us scindit	151	Sedecias in Hieremia petitionem consilium principum metu negligit	269
Saul Davidem absens iam sciscitatur, responso Iona- thas regu avium cognoscere cupit	158	Sedecias a Pseudopropheta seductus	267
Saul per fortis causam irati Dei perquiris	149	Sedecias ad Egyptum desicq	ibid.
Saul proprium filium mori paratum interficere co- nat	ibid.	Sedecias noctu fuga sibi consulens a Babylonis capi- tur	249
Saulus ob subitam eam tristitiam, viribus deficienti- bus in hramum collabitur	166	Sedecias rex Iuda ab aulicis & falsis prophetis sedu- ctus Hieremiam non audit	267
Saulus suam militiam & Davidi innocentiam ag- noscit, eumq; rogat, ut ad regnum anectus ipsius familiam salvam esse pateretur	162	Seditio inter Iudaeos & Samaritanos de templo	305
Saul semper victor	149	Seditio Hierosolymis contra Herodem & Hyrcanum	393
Saul Davidem collaudat, vis, bono esset animo, & ad propria ados reverteretur, hortatur	164	Seditio contra Moysen propter egestatem & sedicio- serum panem	45
Saul armatos qui Davidem ad se pertrahant, mit- tit, qui prophetare incipiunt, tandem ipse quoq; eo properant, agere prophetam incipit	157	Seditio alia contra Moysen	89
Saulus Davidem insequitur, eumq; circumven-		Seditio in urbe Tiboriade	146
		Seditio adversus Iosaphum	552
		Seditio adversus Moysen	899
		Seditio ru populo, mortuo Iosapha	119
		Seditio & desectio Tiberienium	513

<i>Seditio Alexandria inter Iudaeos & Gracos</i>	521	<i>Sideritii</i>	76
<i>Seditionis Alexandria causa</i>	845	<i>Signalegiu</i>	104
<i>Seditionem Gamala Iosephus concitat</i>	554	<i>Significatio tabernaculi fabrica & sacerdotu</i>	or-
<i>Sebon Ameraeorum rex interfecit</i>	96	<i>natus</i>	79
<i>Selenus Gryphi filius cum Antiocho Cyziceno bel-</i>		<i>Silas Agrippa prioris fortuna aduersitates in</i>	172-
<i>lum gessit</i>	359	<i>moriam renouant. eum offendit ut vincum in</i>	1-
<i>Selenus & Nicanor</i>	866	<i>psius patriam ad seruandum miseris</i>	523
<i>Semen ueniam consequitur</i>	191	<i>Sila regu satellitum praefectus</i>	567
<i>Semen quomodo puniendus</i>	201	<i>Silonis a Iudaeis pecunia corrupti dolus</i>	598
<i>Semen in Danidem iniuria</i>	187	<i>Syllae capiti damnatus</i>	448
<i>Semeni pena & mors</i>	203	<i>Syllae Arabi cum Salome in uxorem peteret</i>	re-
<i>Semen mulieru (hoc est, Christus) contere caput</i>		<i>pulsam patitur</i>	440
<i>serpentis</i>	14	<i>Syllae Herodem apud Caesarem accusat</i>	444
<i>Senacheribi iuramentum & eius violatio</i>	259	<i>Syllae Antipater Roma apud Caesarem accusat</i>	456
<i>Senatusconsultum Romanum de societate & ami-</i>			
<i>ciis Iudaeorum</i>	332	<i>Simon in eloam sese demittit, eam suffodit, ac</i>	126-
<i>Senatusconsulta & decreta Iulii Caesaris de honorib-</i>		<i>re emergere posse sperat</i>	793
<i>nis, privilegii, praeminantibus, libertatibus & im-</i>		<i>Simon Giora filius</i>	810
<i>munatibus Iudaeorum</i>	379	<i>Simon Ionatha frater Bethsuram occupat</i>	244
<i>Senatus Claudii suadet, ut impetium delatum resi-</i>		<i>Simon Ionatha frater conuocato in templum popu-</i>	
<i>gnat</i>	518	<i>lo, sepatri ac fratrum vestigia sequunturum po-</i>	8-
<i>Senatus populusq. Caii trucidatores quarit</i>	514	<i>licetur</i>	347
<i>senex quidam uxorem suam cum septem liberis in-</i>		<i>Simon Jonathan Absolomi filium Ioppen, ut hab-</i>	
<i>gulas postremo seipsum quoq. praecipitat</i>	392	<i>tatores inde eiecisset, mittit</i>	ibid.
<i>Seniorum consilium salutare</i>	219	<i>Simone & Leui Sicinitas contrucidant</i>	37
<i>Sententia in filios Herodi</i>	613	<i>Simon Ionatha frater Ioppen occupat</i>	346
<i>Septem viri & Sauli progenie ad supplicium Gabao-</i>		<i>Simon Hierosolymorum arcem expugnat</i>	348
<i>nitui traduntur</i>	194	<i>Simon a Romano capitur</i>	799
<i>Septum circa templum</i>	210	<i>Simon proditor patriae</i>	866
<i>Septem fratrum ad Antiochum oratio</i>	868	<i>Simon legisperitus regem criminatur, qui dum ve-</i>	
<i>Septuaginta interpretes</i>	11. & 844	<i>niam precatur, eidem reconciliatur</i>	524
<i>Sepultura Davidi splendida</i>	202	<i>Simon satelliti Iosephum excitat</i>	55
<i>Sephorus capta rimq. incolae sub hasta venditi</i>	473	<i>Simon obtruncatur</i>	472
<i>Seron Caesaria praefectus in Iudam mouens ab eo</i>		<i>Simone Iosephus per insidias caput & abducit</i>	563
<i>fugatur</i>	328	<i>Simon Boethi filius in Theophi Pontifici locum sur-</i>	
<i>Scenopexia festum</i>	212	<i>rogatur</i>	522
<i>Speilaclia Caesarea celebrata</i>	797	<i>Simon Herodi seruus</i>	472
<i>Seib Adami filius vir optimus</i>	16	<i>Simon insidius Ptolemai generi sui captus & inter-</i>	
<i>Sauiria Herodi</i>	814	<i>fectus</i>	577
<i>Sex. Caesari Herodes pecuniam numerat, Caesaria</i>		<i>Simoni aduersus Iosephum consiliarius</i>	555
<i>Praefectus Hierosolyma inuadit, sed Antigoni</i>		<i>Simone & Ioanne & alios numero septingentor</i>	
<i>patri & Phasaeli fratru hortatu obsidionem sol-</i>		<i>viros Titus ad Italiam portari praecipit</i>	802
<i>uit</i>	378	<i>Syricum Ammaniti in Danidem mouens</i>	181
<i>Sex. Caesar ad Hyrcanum, ut Herodem absolueret,</i>		<i>Syros obsecratos Eliseus in Samariam ducit, eoq.</i>	
<i>scribit</i>	ibid.	<i>suadente Ioram liberaliter ac splendide eos tra-</i>	
<i>Sex. Caesar administrat Syria</i>	377	<i>batos, vomitit</i>	241
<i>Sexius frater acriter increpat Antiochum</i>	874	<i>Sissara cum suo exercitu trucidatur</i>	127
<i>Sexii fratru magnanimitas</i>	ibid.	<i>Sisares sine Sissara praefectus exercitus</i>	127
<i>Sexium Caesarem Bassus dolo necat</i>	191	<i>Socrates ciui Atheniensis</i>	879
<i>Siba heri falso accusatus opibus potitur</i>	187	<i>Societas David & Ioram</i>	176
<i>Sibylla de Babylonica turri vaticinium</i>	39	<i>Sodomitis Deus excccat</i>	26
<i>Siculus</i>	77	<i>Sodomitarum clades ab Aegypti accepta</i>	16
<i>Sicinita profugi in petra comburantur</i>	130	<i>Sodomitarum flagitia</i>	202
<i>Scititas diuturna & sterilitas in Iudaea</i>	417	<i>Sohemus ab Herode beneficiu ornatus</i>	417

<i>Sohemus propter Mariammen Herodi suspectus inter-</i>	412	<i>Et ad Antonium proficiscitur.</i>	430
<i>terficiunt.</i>		<i>Stola Pontificia in castello Antonia deposita.</i>	435
<i>Sohemus mandata regia effudit.</i>	411	<i>Strabo.</i>	373
<i>Sol immotus confisist.</i>	117	<i>Stratonis turris & maritima Casarea nominata.</i>	
<i>Solyma postea Hierosolyma vocata.</i>	25	355	
<i>Solomon utrumq; puerum secari mandat.</i>	205	<i>Stola pontificia in cuius potestate fuerit.</i>	423
<i>Solomon ex sermone & gestu malicium matrem in-</i>		<i>Stola Lenitarum.</i>	210
<i>fantu uia: aenoscit.</i>	205	<i>Stirpis Achabi excisio.</i>	246
<i>Solomon post obitum Davidi Rex Israelis.</i>	203	<i>Stupri pena.</i>	106
<i>Solomon ab Irome fabros & operarios petiit.</i>	206	<i>Susacum magni copis Iudaeam invadit.</i>	225
<i>Solomon Tyrio Regi anigmata quadam explicat.</i>			
214		T.	
<i>Solomon conurbationum modos, quibus Dæmones</i>		T <i>abernaculum in deserto dedicatum primo die</i>	
<i>fugantur, conscripsit.</i>	206	<i>Aprilis anno secundo exitus ex Ægypto.</i>	78
<i>Solomon sapientiam à Deo petens tantum, & divi-</i>	264	<i>Tabernaculi & sacerdotum dedicatio.</i>	ibid.
<i>tas consequitur.</i>		<i>Tabernaculi divisionis significatio.</i>	73
<i>Solomon populum ad laudes Dei, gratiarum actio-</i>		<i>Tabernaculorum festum.</i>	82
<i>nem & preces hortatur.</i>	112	<i>Thadamera sive Palmira.</i>	213
<i>Solomon Irome ingentem frumenti, olei & vinum-</i>		<i>Talentum 600. coronati.</i>	359
<i>merum mittit.</i>	207	<i>Tapiensium irridicatio.</i>	254
<i>Solomon Regina anigmata cum prudentia expli-</i>		<i>Tharbus Æthiopum regis filia Moysi coniugium po-</i>	
<i>cat.</i>	216	<i>tit.</i>	56
<i>Solomon externis matrimonio sibi iungens, seduci-</i>		<i>Tharsus Pauli patria.</i>	20
<i>tur.</i>	217	<i>Thaumastus (aut servus potius libertatem impetrat-</i>	
<i>Solomon Hierosolyml murus instaurat, & turres</i>	214	<i>491</i>	
<i>erigit.</i>	10	<i>Theatrum & amphitheatrum.</i>	419
<i>Solomon urbes aliquot condit.</i>	208	<i>Theatrum & Athleta certaminis aliq; spectacu-</i>	
<i>Solomon Tyro artificem accersit.</i>	216	<i>la ab Herode instituta.</i>	413
<i>Solomon Regina liberalitatem remunerat.</i>	183	<i>Terra aranda.</i>	105
<i>Solomon Davidis ex Bersabe natus.</i>	212	<i>Terramotus in Iudæa, quæ circiter 10000. homi-</i>	
<i>Solomonu in templi dedicationem sacrificia.</i>	213	<i>num opprimit.</i>	405
<i>Solomonu solium ex chore factum.</i>	ibid.	<i>Templum Hierosol obsessum.</i>	329
<i>Solomonu regiatredicim annis absolvitur.</i>	206	<i>Templum integro triennio desertum.</i>	325
<i>Solomonu tempore pax viget.</i>	ibid.	<i>Templum, regia, & urbs spoliatæ, incensa & dirui-</i>	
<i>Solomonu sumptus quotidiani.</i>	ibid.	<i>ta.</i>	270
<i>Solomonu curvus & equites.</i>	ibid.	<i>Templi altitudo, longitudo, & latitudo.</i>	208
<i>Solomonu sapientia & prudentia.</i>		<i>Templum dedicatum.</i>	424
<i>Solomonu templum mense Octobri consecratum.</i>		<i>Templum adificare captum.</i>	286
210		<i>Templum in partes duas divisum.</i>	303
<i>Solomonu victima igne caelesti absumuntur.</i>	212	<i>Templum in monte Garizim.</i>	ibid.
<i>Solomonu classis.</i>	252	<i>Templum quando dedicatum.</i>	288
<i>Solomoni Deus promittit bona.</i>		<i>Templi ac porticus descriptio.</i>	248
<i>Solomoni pleriq; Reges exquisita munera mittunt.</i>		<i>Templi Hierosolymitani divinitia unde.</i>	373
217		<i>Templi vasa à Babylone Hierosolyma remissa.</i>	281
<i>Solomoni Deus in somniis oblatas, quod maxime</i>	204	<i>Templi pars anterior & ima urbs capta.</i>	395
<i>cuperet, eam postulare iubet.</i>	198	<i>Templi ministri Agrippa hymnos sacros canere</i>	
<i>Solomoni iuramento regnum promittitur.</i>		<i>permittit.</i>	540
<i>Solomon Herodes ad Alexæ coniugium compellit.</i>		<i>Tempus exitus ex Ægypto.</i>	61
453		<i>Termini terra non movendi.</i>	104
<i>Somnium Nabuchodonosor, de quatuor Menar-</i>	274	<i>Terminus Pharaonis filia extrahit ex flumine Mo-</i>	
<i>chii mundi.</i>	44	<i>sen.</i>	53
<i>Somniis Pharaonis enodatis.</i>	603	<i>Theophrastus.</i>	330
<i>Sosius Antigonum capis.</i>		<i>Thebanus ad templi frusturam congestus.</i>	198
<i>Sosius in templo coronam auream Deo consecrat.</i>			

<i>Thesauri divini infoder Mesi posteri.</i>	199	<i>Tryphon ad regnum suum naturam suam ostendit.</i>	349
<i>Tiberius Cato Romanorum imperium ac Tiberium fratrem commendat.</i>	ibid.	<i>Tryphonum militem ei infestis, ad Cleopatram Demetrii uxorem deficienti, qua Antiocho sacro coniugium & regnum offert.</i>	349
<i>Tiberius Alexander Iudaei praefect.</i>	533	<i>Tryphonis cades.</i>	349
<i>Tiberius Ipsi sacrificior & Idem in crucem agit, & Mandum in vestitum ablegat.</i>	484	<i>Triumphus magnificencia.</i>	303
<i>Tiberius Iunus.</i>	ibid.		
<i>Tiberius in Iosaphum amarulenta diffidia iaculat.</i>	563		
<i>Tiberius in Iosapho bellum insere cogitant.</i>	562		
<i>Tigru.</i>	14		
<i>Timotheus aetherum copias contrahit, & a Iuda vincit.</i>	326		
<i>Timotheus milites vocat.</i>	ibid.		
<i>Tiro verus Regis miles Herodum sanissimo excreta.</i>	619		
<i>Tiro Herodem abloquitur, & dum immodeste insat, Adesibus & militibus in carcerem conicitur.</i>	450		
<i>Tiro cum iracundia duobus militum apud populum accusatus interfecit.</i>	ibid.		
<i>Tiro a Regi tonsore & proprio filio se Regi infidiam praeiussit accensum.</i>	ibid.		
<i>Tironem cum filio Herodes comprehendit inbet.</i>	619		
<i>Tyrannides multa mala in civitates invehunt.</i>	314		
<i>Titus militibus agit gratias.</i>	757		
<i>Titus fortibus militibus pramia pollicetur.</i>	ibid.		
<i>Titus militibus pradam largitur distribuit.</i>	ibid.		
<i>Titus adventus sui gratulatoria sacra celebrat.</i>	100		
<i>Titus per omnes Syria civitates magnificentiissima spectacula celebrat.</i>	801		
<i>Titus Hierosolyma excidium miseratur.</i>	ibid.		
<i>Titus Vespasiani natalem celebrat.</i>	801		
<i>Titi ad Antiochiam adveniens.</i>	802		
<i>Theodorus scrupulosissimam sui temporis historiam conscripsit.</i>	821		
<i>Trabes & parietes auri & argenti.</i>	208		
<i>Trachonitis latrones.</i>	448		
<i>Trachonitis ab Iosapho adductis Ducum opera imperata facere rogantur.</i>	418		
<i>Trachonitu Herodi dantur a Caesare.</i>	443		
<i>Translatio Bibliorum in Graecum linguam.</i>	311		
<i>Translatio Israhelitarum.</i>	254		
<i>Tres in Iosapho Tiberiade factiones.</i>	346		
<i>Tres Iudaeorum sectae, Pharisei, Esseni, Sadducei.</i>	343		
<i>Tribus Ruben, Gad, & dimidia Manasse Amoritidem terram expectant.</i>	100		
<i>Tribunal.</i>	213		
<i>Tribus Iuda, quid in Iosapho regem reducere mensatis & exca, alio.</i>	192		
<i>Tria milia Iudaeorum caesa.</i>	468		
<i>Tryphon regno Antiochi per dolum positur.</i>	346		
		<i>V. Meritis Asiaticis se Cati cadis autorem optat.</i>	314
		<i>Valles ingentes, in quibus templum fuit extructum, expleantur.</i>	210
		<i>Vardane caso principatum Gotarum eius fratre committitur.</i>	591
		<i>Vologesus Parthorum Rex.</i>	ibid.
		<i>Varus literas ferentem in iussu supplicio trahit.</i>	546
		<i>Varus Antipatro dicendi pro se potestatem facit.</i>	461
		<i>Varus Hierosolyma pervenit, ac legionem obsessam liberat.</i>	476
		<i>Varus seditionis Hierosolymam composuit.</i>	470
		<i>Varus seditionis ducem ad Caesarem mittit.</i>	474
		<i>Vari tyrannus & regni capido.</i>	547
		<i>Vardanes post patrum Artabani obitum Romanos bello impetere cogitat, id quod Izates dissuadet.</i>	531
		<i>Vas abenonem morte appellatum.</i>	209
		<i>Vaticinium de exercitu Babylonico ducendo & reliquis Iudaeorum in captivitatem abducendo.</i>	272
		<i>Vaticinium de excidio Ninive.</i>	254
		<i>Vaticinium de captivitate Babylonica & inde liberatione.</i>	262
		<i>Vaticinium de Adadi morte & regno Azadi tradendo.</i>	283
		<i>Vaticinium de Iudaeorum puna.</i>	264
		<i>Vaticinium Hyrcani de filio.</i>	354
		<i>Vaticinium contra altare in Bethel.</i>	220
		<i>Valigalia Caesaria Iosapho adducuntur.</i>	385
		<i>Venerandum caput damnatum ad videndum datum sine morte enim rogat.</i>	402
		<i>Ventum.</i>	108
		<i>Ventidius Romani militum dux peritiam anstret.</i>	397
		<i>Ventidius Sionem contra Parthos uertit.</i>	393
		<i>Ventidius caso in pugna Pacero Parthos, profugati.</i>	393
		<i>Verbum Dei nunquam sine omni fructu.</i>	357
		<i>Verbum Dei ad Iacobum.</i>	33
		<i>Verbum Manethanu repetitio.</i>	337
		<i>Veritas oraculorum divinarum.</i>	264
		<i>Veritas historia Iosaphi.</i>	307

<i>Vertex secundum omnia, planities mollior.</i>	811	<i>Vitima verba Elacari in igne.</i>	87
<i>Vespasianus Paci templum aedificat.</i>	804	<i>Vitio divina in Ethnicos sacra Biblia traduntur.</i>	318
<i>Vespasianus & Agrippa Tyrum perveniunt.</i>	167	<i>Vna nascendi & moriendi omnibus ratio.</i>	276
<i>Vespasianus Romani obsequium procurant.</i>	800	<i>Vigilantem sanctum.</i>	78
<i>Vesti triumphales Vespasiani & Tit.</i>	802	<i>Viri Roma summa cum auctoritate & claritate Vespasianum suscipi.</i>	802
<i>Vesti sacerdotes.</i>	210	<i>Viri cum aliquot aliis occumbunt, quod non regi per nuncium significatur.</i>	ibid.
<i>Viaiores à pomu maturu non arcenti.</i>	805	<i>Vires & Jan.</i>	33
<i>Via circa Hierosolyma silice strata.</i>	817	X.	
<i>Via per Iudaeam exercitus à Egyptio clausa vi aperta.</i>	268	<i>X Anticus Macedonibus à Aprili.</i>	60
<i>Vitima caelesti flamma absorpta, auxilii divini indicium.</i>	141	<i>Xerxes Rex Persia.</i>	238
<i>Victoria Alexandri à Dario reportata.</i>	324	<i>Xerxes Indan sanat.</i>	219
<i>Victoria rationis.</i>	870	Z.	
<i>Victoria Deo tribuenda.</i>	128	<i>Zacharias lapidatur.</i>	249
<i>Victoria Achab à Syris reportata.</i>	231	<i>Zambrius.</i>	99
<i>Virgo constuprata.</i>	146	<i>Zambri adversus Moysen oratio.</i>	ibid.
<i>Vires regni Israelitici fracta & à Deo restaurata.</i>	133	<i>Zamaris seipsum concutit.</i>	827
<i>Virtus animae.</i>	814	<i>Zelota.</i>	809
<i>Virtus militum Davidis, Iobi praesertim.</i>	173	<i>Zenodorus misere perit.</i>	421
<i>Violatio fidei & ultio eam subsequuta.</i>	367	<i>Zenodorus ex vinctu vivit.</i>	420
<i>Vuellus Hierosolyma pervenit, & à Iona in fra-</i>		<i>Ziphani rursus Davidem in eorum agro regione Sa-</i>	
<i>terem eius Pontificatum transfert.</i>	427	<i>lo renunciant.</i>	164
<i>Vsellus Hierosolyma pervenit, Iudaei vestigal re-</i>		<i>Ziphani Saulum Davidem in agro suo morari cer-</i>	
<i>mittit, eis quo stola sacerdotalem reddit.</i>	424	<i>torem faciunt.</i>	161
<i>Vites plantanda.</i>	185	<i>Zoilus Serapionis turri & Dora Tyrannus.</i>	357
<i>Vitula Ieroboami cur fallax.</i>	220	<i>Zoilus & Gazas à Ptolemaeo contra Iudaeos auxi-</i>	
<i>Vina p. principu imago.</i>	264	<i>lium petunt.</i>	ibid.
<i>Voluntatis & alii Herodi filios capite plaudendo, esse</i>	499	<i>Zoilus captus.</i>	ibid.
<i>pronunciant.</i>	499	<i>Zerobabel terris satelles mulierum vim propalen-</i>	
<i>Veneris Parthorum Rex ad Artabanum pulsus.</i>	482	<i>tem primum ostendens, non veritatis, vi in fracta</i>	
<i>Veneris Sillano Syria praefecto sese tradit.</i>	ib.	<i>palmarum attribuit.</i>	ib.
		<i>Zerobabel.</i>	283

FINIS INDICII

